This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

UNS 166 g. 15

TAYLOR INSTITUTION

DOMINUS ILLUMINATIO MEA

Vet. Ital. III B. 17

EX LIBRIS
C. FOLIGNO

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

TOMUS NONUS.

FLORENTIÆ. M.DCC.XXII.
Typis Regiæ Celſitudinis, apud Joannem Cajetanum
Tartinium, & Sanctem Franchium.

Superioribus permittentibus.

TAYLOR INSTITUTION LIBRARY
UNIVERSITY OF OXFORD

CATALOGUS
ITALORUM POETARUM
Tomi Noni.

S

Sala Diomedes. pag. 397.
Salentinus Majoranus, 398.
Sarrinus Euſebius. 398.
Scaliger Joſeph. 453.
Scaphenatius Joannes Baptiſta. 1.
Scardantes Palmerius. 479.
Segnius Fabius. 6.
Sejanus Pecinus. 29.
Seneca Thomas. 39.
Sentinus Jacobus. 40.
Seronus Antonius. 480.
Sfondratus Franciſcus. 42.

Sfor-

Sfortia Fabius. pag. 73.
Siccus Nicolaus. 480.
Siculus Baptiſta. 74.
Silvius Michaël. 75.
Spagnolus Baptiſta. 76.
Spinellus. 498.
Spinius Gerardus. 498.
Spinula Publius. 93.
Spiriteus Proſperus. 499.
Stoa Jo: Franciſcus Quintianus. 500.
Soſſagius Benedictus. 503.
Strozza Titus. 97.
Strozza Hercules. 175.
Strozza Veſpaſianus. 504.
Strozza Nicolaus. 505.
Superchius Valerius. 209.
Suſpirius Simon Angelus. 521.

T

TAninus Hieronymus. pag. 522.
Taſſus Torquatus. 210.
Taſſus Nicolaus. 525.
Taurellus Lælius. 211.
Taurellus Jacobus. 525.
Taygetus Joannes Angelus. 211.
Taygetus Joannes Antonius. 212.
Tebaldeus Antonius. 239.
Theanus Bartholomæus. 527.
Theſeus Janus. 246.

Thien-

Thiennæus Hieronymus. pag. 531.
Thomaſius Franciſcus. 538.
Thomitanus Bernardinus. 248. & 540.
Thyleſius Antonius. 248.
Tiphernas Gregorius. 264.
Titus Robertus. 268.
Tolomeus Claudius. 272.
Tomitanus Donatus. 539.
Tonſus Joannes. 273.
Toſcanus Joannes Matthæus. 283.
Triſſinus Gaſpar. 588.
Tritonius Marcus Antonius. 389.
Trombeta Sebaſtianus. 390.
Taccius Julius Aſcanius. 392.
Turcus Joannes Antonius. 393.

CARMINA
ILLUSTRIUM
POETARUM
ITALORUM.

Heu, heu, non illam mage dona, preceſve Charicli,
 Quam lenes Zephyri, ſaxa Sicana movent.
Heu, non Æthnæo minus æſtuat igne Charicles;
 Caucaſeâ glacie non minus illa riget.
At tu quod supereſt, facilem concede cicutam
 Paſtori, & curis carmina digna ſuis:
Qualia vel Damon vel concinit Alpheſibœus;
 Hunc dum Niſæ, illum Daphnidis urit amor.
Niſa ſuum ſequitur jam ſponte & Daphnis amantem,
 Mænala cum placido complet uterque ſono.
Quid mirum? adcurrit, comitatur & ipſa canentes
 Aëriis nutans ſilva cacuminibus.
Attonitæ pecudes adſunt, tacitæque volucres:
 Et ſiſtunt liquidum flumina muta pedem.
O fortunati, quorum tot ſæcla vigere
 Tam celebres flammas fiſtula ſacra dedit.
Vivent, dum viridis formoſa juvenca Lycæi
 Gramina, dum caſiam ſedula amabit apis.
Me vero aſſiduo dolor ingens conficit, ut vix
 Ora levi, & digitos admoveam calamo;
Quem dum pallidulis pertento inflare labellis,
 Vox inter primos deficit ipſa modos.
Tu, qui paſtorum ſervas armenta, gregeſque,
 Paſtorem ſerva, Pan, rogo magne tuum:
Paſtoriſque ſimul, ſimul & miſereſcere amantis:
 Pana decet, notum eſt & tibi, quid ſit amor.
Teſtantur ſcopuli tecum Syringa vocantes,
 Cum fugeret rapidis ocyor illa Notis.
Quid fugis, ah demens? te non aper horridus urget,
 Non rabido ſequitur te ferus ore leo:
Sed Deus Arcadiæ, Venerem qui exurere poſſet,
 Fronteque purpureâ, purpureiſque genis:
Amplexus cupit ille tuos, te deperit unam,
 Conjugiique orat vincula ſola tui.
Ah, virgo infelix, niſi mens tibi læva fuiſſet,
 Nunc pulchrarum ageres pulchra choros Dryadum;
Nunc tibi quiſque humiles certatim poneret aras;
 Jamque fores nobis altera ſancta Pales.

At contra inviſi cuicumque obnoxia vento,
Fluminis ad ripas frigida canna tremis.
Hic ubi præteritam quaſi ſuſpirare videris
Duritiem, & querulos mœſta referre ſonos.
Ah, virgo infelix, tene hoc tam triſte manebat
Exitium? has pœnas te ſoluiſſe decet?
Parcite crudeles Eurique Notique: quieſcat
Tandem hæc; ſat curſu eſt languida facta ſuo;
Tu quoque piſcator, venator & impie, tuque
Impie vitiſator, ne miſeram lacera,
Ne miſeram lacera: nunc eſt fluvialis arundo:
At modo, ſi neſcis, candida Nympha fuit.
Nuncque aliquis ſenſus ſupereſt quoque forſitan illi;
Ut ſine fine queat tot ſupereſſe malis.
Linque ſacro hanc Pani, ut proprios ſoletur amores,
Et nemora, & montes mulceat arte novâ.
Ipſa etiam digitis tractari gaudet amantis:
Mitior ipſa Dei jam minus ora fugit.
Aſpera ſic illam quondam ſua fata trahebant:
Hei mihi me mea nunc aſperiora trahunt:
In fluvium lacrimans vertor, qui mox Erymanthi
Ladoniſque vagas exuperabit aquas.
Utraque ſors gravis: at mea ſane indignior: ille
Sævitiæ pœnas ſoluit: amoris ego.

De Thisbe, & Pyramo.

Certa ſequi extinctum crudeli vulnere amantem,
Vix Thisbe hos potuit promere voce ſonos.
Si moriendum ambobus erat, ſaltem occubuiſſem
Ipſa prior, gemino ne caderem interitu!
Altera ſed merito non ſunt tibi fata ferenda:
Altera ſunt merito fata ferenda mihi!

De Narciſſo.

Ardebat proprii Narciſſus imagine vultus,
Fontis & ad ripas hæc moriturus ait:

Forma in amore juvat: extinguitur ignis in unda.
  Me miſerum, noſtri eſt utraque cauſſa mali.

De Procri, & Cephalo.

Æolidæ conjux, dirâ illius icta ſagitta
  Concidit, & moriens talia viſa loqui:
Me vanus fortaſſe timor; te vana fefellit
  Spes una; erroris damna utriuſque fero.
Adſpice: non ego ſum latitans fera: ſum tua Procris.
  At tu dic Auræ ſis, Cephale, anne meus?

De Leandro, & Ero.

Ardentem in celsâ ſimul ardens turre Leander
  E reſono lychnum littore vidit amans;
Inſani timuit primum aſpera murmura ponti;
  Forti mox fortes excitat ore animos:
Et gravis eſt certe fluctus gravis æquoris atri;
  Sed gravior ſævi eſt fluctus Amoris; ait
Anne ſacros cupiant ulla æquora perdere amantes,
  Quæ ſervantem ipſos progenuere Deam?
Sed cupiant: noſtro non unda potentior igne eſt.
  Hæc ſiccare undas vel mea flamma poteſt.

De eadem ſe præcipitante.

Fluctibus exanimem ſimul obrutumque Leandrum
  Ut vidit medio Seſta puella freto:
Hos lacrimis queſtus miſtos effudit inanes,
  Dilaniata comas, dilaniata genas:
Tune igitur noſtræ vitæ unica cauſſa fuiſti?
  Unica ſed mortis cauſſa fui ipſa tuæ?
Heu ſcelus! at veniam mox ſaltem ad te, optime conjux,
  Quando tuum nobis fata negant reditum.
Cumque tibi haud fluctus fas exſuperaſſe marinos,
  Jam tecum Stygios exſuperabo lacus.

Ad

Ad Alcippen.

Hos tibi caſeolos, hæc nunc tibi roſcida pruna
  Immodici ardoris pignora parva damus.
At totus, ſi te munuſcula noſtra juvabunt.
  Hortulus, Alcippe, grexque erit uſque tuus.

Ad Chryſillam.

Quid Zephyro, Chryſilla, tuum fugis ocyor Idam?
  Si mihi dura negas parcere; parce tibi.
Heu, heu, ne fuſos rami per colla capillos;
  Ne lædant teneros aſpera ſaxa pedes.
Sed majora etiam, mea cura, pericla timentur.
  Nam ſeu fors, Paphiæ ſeu tulit ira Deæ:
Olim dum proprium fugit altera, & altera amantem;
  Fit rigida hæc arbor; fit levis hæc calamus.

In ſtatuam Arionis, ex Græco.

Hæc ſimulacra tibi poſuit Periander, Arion;
  Delphino hæc qui te per vada ſalſa tulit.
Et factum admirans exclamat protinus: ergo
  Nos ſervant piſces, nos perimunt homines?

In Niobes ſtatuam ex Græco.

Adſpice quam vere Niobes lacrimetur imago
  Saxea, natorum triſtia fata dolens.
Spirantem adſpiceres etiam; ſed denegat illi
  Ars animam: ſimilis marmoreæ eſt Niobi.

FABII SEGNII
FLORENTINI.

In obitu Coſmi Medices Magn. Etrur. Ducis.

PRo myrto, & violis crines tegat atra cupreſſus,
Invictumque gemas inclita Flora Ducem.
Arne Pater lacrimiſque tuis nunc unda tumeſcat,
Nil niſi ſingultus, luctus & urbe ſonet.

Ejuſdem.

Extinctum ut magnum conſpexit Hetruria Coſmum,
Procubuit, lacrimis flebilis ora rigans.
Quas in narciſſos confeſtim, & lilia verſas
Legerunt manibus Virgineis Charites.
Floribus his tumulum certatim & Principis alti
Quælibet illarum ſpargere nixa fuit.

De Rure ſuo Septimiano.

Sunt mihi Septimii collis radicibus imis
Rure ſuburbano jugera pauca ſoli:
Fertilis eſt Cereris flavæ: atque uberrima Baccho
Tellus: eſt oleæ Palladiæque ferax.
Arborei fœtus nullis felicius arvis
Proveniunt: agro eſt tantus honos proprius.

Vil-

Villa ibi regali conſurgit ſplendida cultu.
  Pauperiemque meam non decet illa domus.
Porticus erigitur ſublimibus alta columnis,
  Proſpiciens Floræ mœnia celſa meæ.
Hæc inſtar ſpeculæ villas ſupereminet omnes.
  Hinc licet urbanas enumerare domos.
Non gelido eſt Boreæ, non ulli pervia vento.
  Ver ibi, cum glacie flumina frenat hiems.
Sole tepet ſemper, Septemque averſa Trioni
  Apricis ſtatio eſt non male grata viris.
Hujus in ingreſſu primo, qua dextera tendit,
  Egregium miræ cernitur artis opus.
Aerea nam ferri compages retia fulcit,
  Vulcani dicas quæ fabricata manu.
Ingens hæc cavea eſt, & aves clauduntur in iſta
  Innumeræ, forma, diſſimileſque ſono.
Hic niveas Turtur ſuperans candore columbas
  Ingemit, hanc Italis Africa miſit avem.
Junonis volucris contextas purpura, & auro
  Adverſo pennas Sole micante rotat.
Argolicos ante heroas non cognitus ales
  Spectatur, nunc a Phaſide nomen habet.
Dulciter ore queri Philomelam audire licebit.
  Dumque canit, volucrum cetera turba ſilet.
Mixta ibi conſpicitur ſuaves effundere odores
  Idaliæ myrto laurus Apollinea,
Et paries latè veſtitur vitibus albis.
  Hinc hederæ pallent, arbutus inde rubet.
Quinetiam in formam colles velut amphitheatri
  Undique conjungi porticus ampla videt.
Tantum Apennini decurrens vertice ſummo
  Permedium gelidis labitur Arnus aquis.
Qui ſalice intectus, glaucos, & arundine crines,
  Amne fluens leni Florea culta rigat.
Aſſidua & mulcens humentem aſpergine barbam
  Optatam lætus gaudet adeſſe diem.
Namque ſinu quondam dum conditur Amphitrites,
  Undiſoni ingrediens humida regna maris,

Protinus aſſurgens ſeſe tulit obvius illi
  Neptunus, tales & dedit ore ſonos.
Heſperiæ regnator aquæ ſalve, urbis Hetruſcæ
  Ardua qui vitreo mœnia rore ſecas.
O terræ, & cœlo gratiſſime corniger Arne,
  Ante alios amnes gratior Oceano.
Alme pater veniet ſeclis labentibus ævum,
  Quo reſonet toto nomen in orbe tuum.
Quo Ganges, Euphrateſque, & ſeptem hoſtia Nili
  Et tua Danubius numina ſola colent.
Quod tibi jam ſolitus Tibris jactare triumphos
  Concedet, ductos ad ſacra templa Deûm.
Signa ego certa canam (tu condita mente repones)
  Fatorum arcanas & reſerabo fores.
Cum magnum cernet primo ſub flore juventæ,
  Heroem, & clarum Thuſcia læta ducem.
Scilicet & Divûm genitus de ſanguine Coſmus.
  Jura dabit Thuſcis, imperioque reget.
Quem Jovis ætherii volucris ſacra proteget alis,
  Cui dabit expertem ſemper & eſſe metus:
O tunc felicem te, o terque quaterque beatum.
  Italiæ priſcus tunc remeabit honor.
Quæque diu latuit terris pax alma redibit.
  Incorrupta fides, juſtitiæque ſoror.
Splendebit gemmis, auro flaveſcet arena.
  Purior argento tunc fluet unda tibi.
Vix hæc ediderat, cum circumfunditur Arno
  Nereidum applaudens per vada ſalſa chorus.
Cœruleus ſaltat Phorcus, luditque Palæmon.
  Tritones conchis inſonuere cavis
Attolluntque humeris Arnum, ſtipantque frequentes:
  Fauſtaque mirantes omnia voce canunt.
Ille animo olim conceptos. nunc ſentit honores
  Præſens: & mentem gaudia blanda movent.
Sed quid ego a primo digreſſus limite, longè
  Evagor? inceptum iam peragamus iter.
Alta domus geminis hic atque hinc cingitur hortis;
  Alcinoum tales non habuiſſe ferunt.

Heſpe-

Heſperidum ſileant jactantes floribus horti.
  Atque alii: vatum quos celebravit honor.
Medorum late fragrant felicia mala.
  Conſitus his primum eſt Parthenopeus ager.
Floribus argentum: aurum pomis: fronde ſmaragdos
  Hæc arbor ſuperat, perpetuoque viret.
Punica virgineo cernes ſuffuſa rubore
  Mala: Cydon pallens quæ generoſa tulit.
Pomaque Luculli rutilant invecta triumpho:
  Barbaricam poſtquam contudit ille manum.
Undique pampineæ texunt umbracula vites;
  Pubentes Zephyri mulcet, & aura roſas.
Nigræ ſublucent violæ: lætatur Acanthus,
  Narciſſus ſpirat: floſque Hiacynthe tuus.
Miſcet odoratis peregrinas hortus & herbas,
  Quæque etiam proſunt arte Machaonia.
Hic & apes libant parcæ violaria, rorem
  Floribus inſperſum nectareumque legunt.
Quid nemus umbroſum memorem? quippe altera tempe,
  Quo numquam radiis Phœbus adire poteſt?
Horrent juniperi: lucum frondoſaque opacat
  Ulmus: & a ſummo quercus amata Jove.
Auriti lepores illi, capreolique fugaces
  Gramineo carpunt arbuta fuſa ſolo.
Ducere qui molles invitat lumina ſomnos
  Obſtrepit, & dulci murmure rivus aquæ.
Hanc olim ſedem coluit Mirandula Picus:
  Picus: cui ſimilem ſæcula nulla ferent.
Hanc colis, & Delo contempta Phœbe: novemque
  Poſthabito reſident hic Helicone Deæ.
Sint (precor) iſta meæ ſedes, requieſque ſenectæ?
  Hæc colui juvenis rura, colamque ſenex.
Hinc faſtus procul omnis abeſt, & dira Cupido,
  Et lucri ſtudium candida mens refugit.
Non Arabas molles: non Indos viſere fuſcos,
  Non cupio Scythicæ noſcere regna plagæ.
Pauperiem indocilis tolerare hæc viderit alter:
  Cui fervet turpi pectus avaritia.

Pro-

Proſpera non lætum, non reddunt ardua mœſtum:
  Æqua fortunam pondero utramque manu.
Quin, ubi tartareis in nos excita tenebris
  Mors ruet, & terras linquere fata volent,
Non tumulus ſurgat maculuſo ſtructus ophite,
  Nec de Tænario marmore conſpicuus.
Sit procul hinc longus pompæ funebris & ordo,
  Contineat cinerem fictilis urna meum.
Et caream lacrimis, abſit querimonia triſtis,
  Flebilibuſque abſit nænia mixta modis.
Hocque aliquis rude ſignet nobis carmine ſaxum
  Paſtor diffundens lilia utraque manu.
Qui cecinit ſilvas, & aprici ruris honores,
  Etruſcum vatem florea ſerta tegunt.

De quodam Fonte Inſigni ruris Septin

O Fons Septimiæ delitiæ plagæ,
Vitro ſplendidior, nectare dulcior
Undis, qui glacie frigidior foves
Artus Naiadum ſub cane torrido.
O fons Pindarico carmine dignior
Salve: tu Dryadum ſemper agis choros.
Tu ſemper Satyris capripedes Deos
Mixtos, in numerum ludere conſpicis.
Nam, quæ dulciſono murmure perſtrepis
Alto deſiliens lympha fugax ſpecu,
Nymphas Feſuleas allicit undique,
Ut molles ineant Pampineis thoris
Somnos, atque monet, dum viridantia
Spirant purpureis gramina floribus,
Pallentes violæ, mollis amaracus,
Pubenteſque roſæ, candida lilia,
Et flores alii, vere Favonius
Quîs pingit variis prata coloribus.
Occultant volucres arborea coma
Sylvæ, dum querulæ carmina concinunt.
Nympharum chorus huc advolat omnis, &

Binis

Finis Euphroſyne juncta ſororibus,
Quæ ſuaves citharas, & Berecynthiæ
Matri grata Deum flamina tibiæ
Dum pulſant, vitrei reſpiciunt vada
Arni, tunc placido ſic modulamine,
Diviniſque movent ſidera vocibus.
Thuſcorum fluvius corniger amnium
Regnator, ſuperis grate Deis, tuum
Quis digne valeat tollere laudibus
Nomen? nam Tibridis Arne pater decus
Fraternum ſuperas, qui Capitolio
Regum ducta videns colla minantium
Olim, læticia diſſiluit fremens.
Urbis namque tuæ mœnia Floreæ
Ornat cœlicolis progenitus Deis,
Spes fida Italiæ, lux & Hetruriæ
Coſmus, præſidiumque, ac decus inclitum.
Hunc heroa ſuis accumulant ſacris
Pallas muneribus, Juppiter, & Venus.
Phœbus luce diem ſiderea regens
Dici percuperet Coſme parens tuus.

De Obitu Joannis Medicis, & Aloyſii Gonzagæ.

Quis *Janum Medicen* fortis Etruriæ
Præclaram ſobolem, lumen & alterum,
Quis digno celebret carmine, Mincii
Quod ripis nituit vagi,
Ambos Marte ſatos, fulmina bellica
Ambos terribili, & fundere prœlio
Hoſtiles acies, ſignaque barbara
Invicta ſolitos manu?
Non ſi Pindaricis fontibus effluens
Gurges, ſitque mihi barbitos aurea,
Illuſtres animas tollere laudibus
Heroum meritis queam.
Nec ſi Cerbereis Mæonides vadis

Exe-

Excitus, geminos concineret duces,
Immortale viris ponere præmium
Digna ſufficeret tuba.
Hi ſoli auſpiciis Italiam ſuis
Antiquis poterant reddere honoribus,
Deſuetaſque diu ducere ab hoſtibus
Raptas exuvias feris.
Sed non Auſoniæ funditus excidit
Spes: en purpureo ſtemmate verticem
Accinctus juvenis, mœnia Romuli
Aſpectu exhilarat ſuo.
Quo flavi Tiberis lætitia fremunt,
Exultant & aquæ, murmureque obſtrepunt
Septem nobilium culmina montium,
Audire & videor preces.
Quîs nomen celebrant Hippolyti ſacrum.
O Sol, qui roſeo lumine diſcutis
Avertens tenebras, atraque nubila
Urbis Romulidum fugas,
Da ſemper vireant frondibus ut comæ
Nobis alme pater, da Capitolio,
Ut regum laqueis colla minacium
(Ut quondam) premat æreis.
Sic, quæ clara micat ſtella comantibus
Illuſtrans radiis ætheriam plagam,
Fulgorem rutilum miſceat, & jubar,
Nobis ut niteas magis.

De Ceraſis.

Poſtquam barbaricos contudit impetus,
Hoſtilem & rabiem, ſanguine Pontica
Tinxit Romulidum ductor & æquora
Lucullus patriæ decus,
Lætanti rediens agmine militum.
Plantam Romuleis gentibus intulit,
Quæ numquam Latio conſita ſub polo,
Aut oris fuit Italûm.

Inſi-

Inſignem decorat candidus arborem
  Flos, qui purpureis poma coloribus
  Primo progenerat vere rubentia,
  Ut gemmas maris Indici,
Oſtendit niveam præcipuus meam,
  Candorque eximius non dubiam fidem,
  Urit ſed facibus pectora torridis
  Pomum puniceis genis.

Ad Cupidinem.

Dignus es nullo puer, o triumpho,
  Qui meum telis pharetratus urges
  Ictibus ſævis fodiens inique
    Pectus inerme;
Fulgido armorum validam decore
  Impiam cur non laceras Neæram?
  Hinc tibi clarum paries trophæum
    Exuviaſque.
Nam meos cerva levior fugaci
  Fervidos ignes, tacite medullas
  Tabe qui dira penetrans, tuoſque
    Diffugit arcus.

In obitum Aloyſii Gonzagæ.

Heu heu luctiſona præcipe tibia,
  Cantus Melpomene dic age lugubres,
  Heu nunc funereum flebiliter melos
  Ferali cane barbito.
Et crines cypariſſus ſacra manibus
  Velet, purpureis & fluat in genis
  Humor, conveniunt quippe ſororibus
  Triſtes nunc lacrimæ tuis.
Ergo perpetuus luminibus ſopor
  Irrepens tacite, membraque vinciens
  Urget magnanimum [proh ſcelus, & nefas]
  Gonzagam ſuperis parem?

Quo

Quo nil ſidereo Phœbus ab æthere
In terris melius viderat, aut magis
Acri conſpicuum militia ducem,
Ut Martis ſobolem decet
Cui bello intrepidâ, moreque fulminis
Votum barbaricas ſternere dexterâ
Gentes, Heſperiæ & pellere finibus
Ardens matris ab ubere,
Æternumque fuit. Quod niſi candida
Herois triplices ſanguineis Deæ
Rupiſſent manibus ſtamina regii,
Ni mors atra peremerit,
Non prædator Iberus, neque Theutones,
Urbes Auſoniæ ſcindere funditus
Tentarent facibus, cladeque perdere
Romanos cineres ferâ.
Non hæc numinibus proveniunt ſine
Divûm, rauciſoni qui pelagi minas,
Terras, aſtra, polum, nigraque Tartara,
Nutu, fronteque temperant.
Ut Flos (alma manu quem genuit ſua
Natura, advolitant florida candidi,
Cumque ornant Zephyri rura, coloribus
Pingentes variis humum)
Quo pollet nitido ceſpite pulchrius,
Et quo purpurea luce ſerenius,
Hoc dira citius tabe celerrimo
Langueſcit moriens gradu.
Sic quicumque vias arripit arduæ
Virtutis melius, clarius & micat;
Hunc mors Tartareis ocyus irruens
Demergit tenebris atrox.
Sed quo Muſa procax me rapidum vehis?
Non cymbæ Oceanum fluctibus aſperum;
Nec tractus volucres aërios vagæ
Formoſæ Veneris ſecent.

Ad Benedictum Accoltum Card.

Quæ nobis hilari lumine ſidera
Riſerunt? Veneris an fuit aureæ
Hoc? an terribili fulmina dextera
Patris qui rotat ignea?
Ut te nectareum pectore cernerem
Promentem eloquium mellifluis notis,
Audiremque ſacro verba ſilentio
Nil mortale ſonantia.
Illa & candidior, lætior & dies,
Natalique mihi luce beatior
Affulſit, memori funereum ad rogum,
Cum mors membra reſolverit,
Quo primum placidas hauſimus auribus
Voces; tunc animo protinus agmina
Noſtro diſcutis, & ſollicitudinum
Fluctus, ceu Boreas ſolet.
Accolte, horriſono nubila flamine
Confeſtim aëriis pellere ſedibus.
O quæ læta mihi cordis in intimo
Jam ſpes concipitur ſinu.
Quod ni noſtra ſopor lumina ferreus
Condat, ni Stygis ante diem vadis
Nos mergat Lacheſis, ſtamina rumpere
Pernix; quam cupiam tuum
Nomen perpetuis tollere laudibus,
Et trans ſidereas arduus evehar
Nubes, tranſque volans aſtra micantia,
Ut ſummi Jovis armiger.

Ad Antonium Allegrettum.

Apenninigenæ fluminis accolas
Inter, præcipuum Caſtalidum decus,
Antoni, celebris gloria Thuſciæ,
Quo non conſpicuum terra videt magis

Aſtrum,

Aſtrum, o pars animæ, o læta quies meæ.
Tu ſeptem dominæ culmina montium
Urbis, quæ populos compede vinxerat
Olim, nunc tenebris, pulvereque obſitæ
Spectas, attonita mente vicem dolens,
Et flavum Tiberim, ſanguine barbara
Nuper purpureum quem manus impia
Reddens, Romulidum mœnia diruit:
Quod cernens facinus littoribus ſuis
Indignum, lacrimis Oceanum Thetis
Implevit, miſeris & querimoniis.
Nec luctu abſtinuit Nereidum chorus.
Me rus umbriferis collibus, & nemus
Invitant gelidum valle recondita,
Me laſſum reficit ruris amœnitas,
Et curis animum ſolvere triſtibus
Cogit, quem nimium tela Cupidinis
Sævis dilacerant ictibus effera.
Hic ſuccincta comas, & Zephyro caput
Ingens obiiciens molliter obſtrepit
Pinus, nec platanus ſiderei canis
Umbroſis rabiem pellere frondibus
Ceſſat, perpetuo mixta ſimul virens,
Et dilecta Deo laurea Pythio,
Myrtuſque Idaliæ grata magis Deæ.
Hic dulci nitidis murmure fontibus
Manans gramineos rivus aquæ thoros,
Aſpectu recreans lumina, perſtuit:
Nec ſuavi requiem dant modulamine
Depictæ variis colla coloribus
In ſilvis volucres dulcia conqueri.
His in deliciis otia conteram,
Quærens egregiis Palladis artibus
Altum ſideribus tollere verticem.
Nec triſtis metuam tempora pallidæ
Mortis, nec cupiam: ſic placitum Deis.

De Neæra.

Molliter greſſus movet ut Neæra,
  Tangit & prati viridantis herbam,
  Candidi ſpirat Zephyri repente
      Dulciter aura.
Protinus flores, violaſque tellus
  Suggerit, quamvis hiemis procellæ
  Sæviant latè pelago minantes
      Turbine diro.
Hæc foret Sapphûs modulanda plectro,
  Hæc foret Flacci fidibus canenda,
  Hæc foret vati celebranda Thuſco
      Carmine ſacro;
Qui modos, cycnus veluti, canoros
  Fudit ad ripas Araris virentes,
  Dum ſuos ludens teneros puellæ
      Deflet amores.
Hæret heu menti nimium, ſerenæ
  Splendidum frontis jubar, & renidens
  Purpura in labris, hebenuſque crine.
      Marmor & ore,

De Jaſmine Puella in Florem.

Candida tabuerant Jaſmines ora puellæ,
  Preſſerat æternus lumina clara ſopor.
Jam face funerea niveos invaſerat artus,
  Et dabat horribiles impia flamma ſonos.
Æthereo tum forte ſedens Venus aurea nimbo,
  Dum ſpectat facinus, talibus orſa loqui.
Divina heu poterunt tam dira incendia membra
  Carpere? Jaſmines immemor orbis erit?
Vix ea dicta dedit, flammæ cum protinus omnes
  Ardentemque ignes deſeruere rogum.
Ceſpite prorupit tunc flos argenteus atro,
  Triſti ne careant hæc monumenta nota.

Virginis & nomen flori, candorque remanſit,
Lilia cui cedunt, alba liguſtra, nives.

De Amore favos Mellis furante, ex Græco.

Dum ſtudio raperet puerili forte Cupido
Mella, manum ſæva cuſpide læſit apis.
Senſit, & indoluit, Venerique ait aſpice mater
Quam parva eſt cuſpis, vulnera quanta facit.
Cui Venus arridens inſpecto vulnere dixit.
At tu parve puer vulnera quanta facis?

Ad Coſmum Med. Flor. & Senen. Ducem.

Inſignis quamvis pietate, inſignis & armis
Ediderit genitor fortia facta tuus,
Hoc opus, hoc unum late tamen omnia vincet,
Quod tuus extiterit maxime Coſme parens.

De M. Angelo Bonarrota Sculptore.

Dum ſpectat Macedum regem, quem Graius Apelles
Pinxerat, admirans Juppiter obſtupuit.
Mortaleſque (ait) pingat, ſed Etruſcus Apelles
Me, dignus ſolum pingere quippe Jovem.

Ad Juliam Romanam.

Barbarus irruerat Romanam miles in urbem,
Martiaque horribili cæde madebat humus.
Ædibus in patriis, parviſque penatibus, ingens
Gloria Romulidum Julia gentis erat.
Quæ, ſimul irrupit mediis penetralibus hoſtis,
Virgineo vidit proque pudore peti.
An mortem verear (inquit) præferre pudori?
Nonne pudicitiæ morte luendus honor?
Dixit, fulmineoque arrepto protinus enſe
Marmorea rupit pectora caſta manu.

Vives in toto ſemper memorabilis orbe
  Julia, non Latium nomina tanta capit.

De Neptuno Picto a Vincio.

Pinxit Virgilius Neptunum, pinxit Homerus,
  Dum maris undiſoni per vada flectit equos.
Mente quidem vates illum conſpexit uterque,
  Vincius aſt oculis, jureque vincit eos.

Ad Coſmum Med. Flor. & Senen. Ducem.

Cum primum terris ceu ſydus Coſme ſalubre
  Te caſto genitrix edidit ex utero,
Exceptum gremio Charites fovere, tibique
  Perfudit ſacro membra liquore Venus.
Porrexere ſimul Virtus, Fortunaque dextram,
  Scilicet ut gemino numine tutus eas.
Defuerat tantum Mavors, & bellicus ardor:
  Perſtitit hoc alter Mars tibi Coſme pater.

De Paulo Jovio Hiſtoriographo.

Si cupis Eoos motus, & prœlia gentis
  Noſcere, & occiduæ fortia facta plagæ,
Si gelida exoptas fuerint quæ geſta ſub Arcto,
  Scire, ſub humenti ductaque bella Noto,
Perlegito Jovium, Jovio nam regnat in uno
  Hiſtoriæ integritas, candor & eloquii.

Ad Ferdinandum Gonzagam.

Invictam bello dextram Germania ſenſit.
  Senſerunt vires Celtica regna tuas.
Iſter, & Eridanus tremuerunt te duce, quorum
  Hic Gallo, hic Scythico ſanguine tinxit aquas.
Inter ſe magnos componere fœdere reges,
  Orbem majus opus quam domuiſſe fuit.

De Filio Coſmi Med. Flor. & Senen. Ducis.

Ut ſoboles tantis eſt digna parentibus orta,
Juppiter hæc prompſit pectore verba ſacro,
In mare nùnc auro flaventes Arnus arenas
Volvat, & argento purior unda fluat.
Clarius & niteat Sol terris, candida cœlo
Splendidius Phœbe, ceteraque aſtra micent.

Ad Dominicum Gherardum.

Rontinus noſter Thuſcam remeavit in urbem,
Rontinus medicis, quadrigis præniter albis.
Rontino patre non eſt Phœbo gratior ullus.
Ille etenim vera, doctaque Machaonis arte,
Scriptorum ſpretis longis ambagibus, Orco
Mortales, tenebriſque infernis liberat; atque
Nunc alios ſileam, me quondam cum igneus ardor,
Lentaque paulatim tabes conſumeret artus;
Atque alis circumſtreperet mors frigida fuſcis,
Eripuit [fateor] letho, & pallentibus umbris
Excitum, dulcis vitæ revocavit in auras.
Indulgere igitur Genio juvat, & dare plauſus.
Tali quippe viro furere eſt mihi dulce recepto.
Gaudia ne differ, reditu ſed lætus amici
Communis, roſeos cum primum Aurora jugales
Oſtendet terris, rus noſtrum, noſque reviſe.

Ad Hippolytum Med. Card.

Romanæ Princeps gentis, ſanctique ſenatus,
Auſpiciis facta eſt Roma beata tuis.
Te duce deſuetas cernent Capitolia pompas,
Squallentem ponent Martia tecta ſitum.
Aſpice lætatur, tellus, mare, ſidera cœli,
Aurea Saturni ſæcula nam redeunt.

Ad Eumdem.

Enitet auricomo diffulgens vertice ſydus.
Quo non ſplendidius lumen in orbe micat.
Non rapit huic nitidam, reliquis, ut Phœbus ab axe
Lucem, ſed dubium eſt an capit inde ſuam.

De Eodem.

Viderat Hippolytum dum ſævos tendit in hoſtes
Aurea Mavortem quem Venus eſſe rata,
Hæc ſecum: ah pereat quicumque horrentia bella,
Diraque ſanguinea repperit arma manu.
Fulgenteſne oculos nitidum ceu ſydus olympi;
Oraque Threicia candidiora nive
Barbarus abſcondet nobis Germanus, & Iſter?
Heu potero tantæ tædia ferre moræ?
Sed quia non pariunt cœleſtes otia palmas,
Nec laus, aut virtus provenit inde; feram.

De Victoria Fulmine Tacta ex Græco Epigrammate Pompeii Magni.

Fulmine disjectas quod habet Victoria pennas,
Quæ Tyberim impendens deſpicit arce ſuper.
Roma metu parcas, placidi hæc ſunt ſigna tonantis.
Ne poſſit volucres inde movere gradus.

De eadem.

Amiſſis numquam poterit Victoria pennis
Septenas arces linquere Roma tuas.

Ad Benedictum Accoltum Card.

Divini Accolto ſoli debentur honores.
Accolti volitet fama per ora virûm,

Accepta Italiam nam ſolus clade labantem
  Auxilio firmat, militibuſque juvat.
Quin patriæ officio certans prior, indicat heros
  Et conſanguineis mentem, animumque pium.

De quodam Fonte Montis Pyrenæi.

Aſpicite, ut vitreus labatur murmure blando
  Fons, & inexhauſto gurgite manet aqua.
Hanc ſi paſtores, ſi turbavere bobulci
  Sordibus injectis, protinus illa fugit.
Nimirum ſordes nymphis; quas alta Pirene
  Educat inviſas, Virginibuſque patet.

Ad Paulum Jovium Hiſtoriographum.

Divinis ut quondam herbis Diana pudicum
  Eripuit Stygiis fluctibus Hippolytum.
Sic tenebris gentes, pallentique eripis Orco
  Hiſtoriæ claro lumine Paule tuæ.
Ergo tibi Divûm merito largitur honores
  Orbis adhuc vivo funera præveniens.

De Tyberi inundante.

Spectabat vaſto ſpumantem gurgite Tybrim
  Neptunus, tales cum dedit ore ſonos.
Heu fama, & geſtis Tybris ſuperaverat olim
  Nos, at nunc tumidis vincere tentat aquis.

De Daphnide quodam.

Viderat ætherii Daphnin regnator Olympi.
  Hæſerat in puero, mens animuſque Dei.
Mirantem ſpectans Phœbus, pater optime (dixit)
  Dignior exciterat hic Ganymede rapi.
Talia cui genitor demiſſo pectore; Daphne
  Dignior hic Daphnis quem ſequeretur erat.

De Cynthia.

Forte Jovis luco Dryadum comitante caterva
Pulchra vagabatur Cynthia dulce canens.
Flos varios inter flores, violaſque liguſtri
Spirabat mollis, candidiorque nive.
Hunc carpſit paſtor, qui forte adſtabat, & (inquit)
Hoc quoque digneris nectere virgo comas.
Pollice virgineo contacto, purpura florem
Infecit, fugit qui fuit ante color.
In promptu cauſa eſt: nam florem protinus illum
Divino tinxit ſparſus ab ore rubor.

Ad Alexandrum Farneſium Cardinalem.

Aſpice ut obſcura ſeptem caligine colles
Involvat nubes Martia Roma tuos.
Aſpice demiſſis labatur Tybris ut undis,
Nerea nec tumido gurgite, ut ante, petat.
Diffugient nubes, Tyberi reddentur honores
Priſtini, Alexandro qui periere duce.

Ad Hiſpaniam de Andrea Angulio.

Quid tot bellatrix, tantoſque Hiſpania jactas
Illuſtres armis, egregioſque viros?
Angulium eloquio potius mirare tonantem.
Tantorum hic inſtar ſolus alumnus erit.

Epitaphium Bartholomæi Rontini Medici.

Arte Machaonia mortalia fata morantem
Rontinum terris abſtulit atra dies.
Nunc ſævam licet, & mitem ſe Parca vocare:
Hoc opus, hoc ſolum nomen utrumque decet.
Sævam: namque orbi diffulgens eripis aſtrum.
Mitem: nam reddis, veneror unde, polo.

Ex primo Lib. Græcorum Epigramm.

Quattuor illuſtris certamina Græcia ponit.
Sunt duo ſacra Deis: & duo ſacra viris.
Prima Jovis, Phœbique; Palæmonis, Archemorique,
Quorum apium, malus, pinus, oliva, decor.

De Julio III. Pont. Max.

Italiæ atque orbis regina olim aurea Roma
Suppliciter triſtis conſtitit ante Jovem.
Dextera non haſtam, clypeum non læva gerebat.
Deciderat ſacro vertice caſſis humi.
Et laniata comas, lacera & crudeliter ora
Fundebat gemitus, verbaque erant lacrimæ.
His motus Divûm rector, quid Martia Roma
Fles? ait, ah fugiat mœſtus ab ore dolor.
Fata tuis finem voluere imponere damnis;
Et longis tandem conſuluere malis.
Tertius e cœlo deſcendit Julius alto;
Hic pater, hic urbis conditor alter erit.

De Expeditione Germanica Caroli Caeſ. Aug.

Dum gelidas Cæſar Rheni contendit in oras,
Et petit hoſtili barbara regna manu,
Horruit inſpectis Germania Cæſaris armis.
Inſolitus ſubiit protinus oſſa tremor.
Utque fuit telis accincta, & caſſide fulgens,
Procubuit lacrimans illius ante pedes.
Haſque (ait) exuvias tibi trado maxime Cæſar,
Ut Marti ex illis digna trophæa pares.
Jam nunc incipies merito Germanicus eſſe:
Hoc tantum nomen defuit ante tibi.

De Bellis impendentibus.

Sanguineum quaſſat clypeum Tritonia Pallas,
In toto Mavors impius orbe fremit.

Jam pelagi rector maria obſtrepit omnia circum.
Tartarea Eumenides intonuere tuba.
In chaos ergo omnis priſcum miſcebitur orbis?
En pontus, tellus, aſtra cruore rubent.

De Statua ænea Perſèi.

En Danaës Perſeus, & proles clara Tonantis
Palladis armiſonæ numine tutus adeſt.
Læva Meduſæum geſtat caput, altera ferrum,
Pes clypeum, atque alter Gorgona calcat humi.
Arne igitur lætare parens, & candida Flora,
Perſeo namque cadent impia monſtra duce.

De Hortis ſuì Ruris Septimiani.

Aſpice odoratis halantes floribus hortos,
Quos dulcis Zephyri molliter aura fovet.
Hic regnat Pomona, hic Flora, hic aurea cornu
Copia diſtendit fœtibus arboreis.
Non mirum, æterno nam rident omnia vere,
Hoc Fabio eximium munus Apollo dedit.

De Eiſdem Hortis ſuis.

Hanc villam, hos hortos, nemus hoc, & ruris amœni
Quas potes innumeras cernere delicias.
Annorum ſeries, patriique incendia belli
Excidio dederant, eruerantque ſolo.
Sed Fabius ſoboles Antoni Segnius illis
Jam deploratis attulit auxilium.
Nam ſtudio miro cuncta inſtauravit, eiſque
Reſtituit cultu ſplendidiore decus.
Ergo loci genius, Nymphæque, & numina ruris
Certatim meritis hæc poſuere ſuis.

Ex primo Lib. Græcorum Epigramm.

Quattuor illuſtris certamina Grecia ponit.
Sunt duo ſacra Deis: & duo ſacra viris.
Prima Jovis, Phœbique; Palæmonis, Archemorique,
Quorum apium, malus, pinus, oliva, decor.

De Julio III. Pont. Max.

Italiæ atque orbis regina olim aurea Roma
Suppliciter triſtis conſtitit ante Jovem.
Dextera non haſtam, clypeum non læva gerebat.
Deciderat ſacro vertice caſſis humi.
Et laniata comas, lacera & crudeliter ora
Fundebat gemitus, verbaque erant lacrimæ.
His motus Divûm rector, quid Martia Roma
Fles? ait, ah fugiat mœſtus ab ore dolor.
Fata tuis finem voluere imponere damnis;
Et longis tandem conſuluere malis.
Tertius e cœlo deſcendit Julius alto;
Hic pater, hic urbis conditor alter erit.

De Expeditione Germanica Caroli Caſ. Aug.

Dum gelidas Cæſar Rheni contendit in oras,
Et petit hoſtili barbara regna manu,
Horruit inſpectis Germania Cæſaris armis.
Inſolitus ſubiit protinus oſſa tremor.
Utque fuit telis accincta, & caſſide fulgens,
Procubuit lacrimans illius ante pedes.
Haſque (ait) exuvias tibi trado maxime Cæſar,
Ut Marti ex illis digna trophæa pares.
Jam nunc incipies merito Germanicus eſſe:
Hoc tantum nomen defuit ante tibi.

De Bellis impendentibus.

Sanguineum quaſſat clypeum Tritonia Pallas.
In toto Mavors impius orbe fremit.

Jam pelagi rector maria obſtrepit omnia circum.
Tartarea Eumenides intonuere tuba.
In chaos ergo omnis priſcum miſcebitur orbis?
En pontus, tellus, aſtra cruore rubent.

De Statua ænea Perſei.

En Danaës Perſeus, & proles clara Tonantis
Palladis armiſonæ numine tutus adeſt.
Læva Meduſæum geſtat caput, altera ferrum,
Pes clypeum, atque alter Gorgona calcat humi.
Arne igitur lætare parens, & candida Flora,
Perſeo namque cadent impia monſtra duce.

De Hortis ſui Ruris Septimiani.

Aſpice odoratis halantes floribus hortos,
Quos dulcis Zephyri molliter aura fovet.
Hic regnat Pomona, hic Flora, hic aurea cornu
Copia diſtendit fœtibus arboreis.
Non mirum, æterno nam rident omnia vere,
Hoc Fabio eximium munus Apollo dedit.

De Eiſdem Hortis ſuis.

Hanc villam, hos hortos, nemus hoc, & ruris amœni
Quas potes innumeras cernere delicias.
Annorum ſeries, patriique incendia belli
Excidio dederant, eruerantque ſolo.
Sed Fabius ſoboles Antoni Segnius illis
Jam deploratis attulit auxilium.
Nam ſtudio miro cuncta inſtauravit, eiſque
Reſtituit cultu ſplendidiore decus.
Ergo loci genius, Nymphæque, & numina ruris
Certatim meritis hæc poſuere ſuis.

In obitum Benedicti Varchi. Ad Lauream Ammannatiam.

Ingentis ſumas ſolatia carmina luctus
  Laurea, quæ Muſis adderis una novem.
His Varchi nomen, clari & celebrantur honores,
  Tanta ſed attolli gloria laude nequit.

De B. Varchio e terreſtri Cycno in cœleſtem verſo.

Qui Penei Grajo, Tiberis Latio, Arni & Etruſco
Compleverat cantu ripas, & carmine dulci:
Ante alios omnes ſuavis, candoreque præſtans
Cycnus: dum fato terras poſcente relinquit,
Indignas tanto nimirum nomine terras:
Aërias niveis & nubes tranſvolat alis:
Atria ſtellantis petigit ſublimia cœli:
Enituit ſubito, & radians mutatus in aſtrum:
Aſtrum, cui tellus, æther, atque æquora rident.
Sic cœleſtis olor, ceu Sol effulget Olympo
Debita honoratæ referens nunc præmia vitæ.

Epit. ejuſdem.

Laudatus cunctis: laudandus nec ſatis unquam,
  Invidia major, Varchius hic tegitur.

Ad Petrum Victorium.

Victori, Latiæ regnat Grajæque Minervæ
  In quo majeſtas, candor & eloquii.
Auſpice te excolitur jampridem Etruſca juventus,
  Virtutis tutum te duce carpit iter.
Utque olim Chiron clarum exercebat Achillem,
  Sic animos ornas, moribus erudiens.
Ex te haurire datur cunctis, ceu fonte perenni,
  Quid ſit vitandum, quidque beare queat.
Qui poſt fata aliis igitur tribuuntur honores
  Orbis, viventi donat habere tibi.

PECINI SEJANI CREMONENSIS.

De Claſſe Turcarum a Chriſtiana victa, & capta.

O Grata fama Chriſtianis omnibus
De claſſe capta barbara.
Quæ per tot ætates, tot & per ſæcula
Fuerat potens toto æquore.
Primum occupavit Boſphorum olim Thracium.
Cepitque vi Byzantium.
Euxinus additur, ſimul Symplegades,
Cimmerius atque Boſphorus.
Propontidem mox hanc, & hinc invaſit hæc.
Helleſque pontum tranſiit.
Ad *Cycladas* venit, quibus cunctis quidem
Longo potita eſt tempore.
Multoſque poſt annos Rhodon claram capit.
Sed Proditoris crimine,
Qui prodidit Equites ſuos fratres: tamen
Pœnas ſcelus meritas dedit.
Tandemque cœpit huc, & illuc currere,
Oraſque deprædarier.
Nunc litoris Corinthii: nunc Cretici:
Nunc totiuſque Græciæ.
Epirus hanc timebat, hanc Corcyraque,
Timebat Jonium, & mare
Superum timebat hanc, timebat inferum,
Liguſticum cum Corſico.

Te-

Terrebat hæc Sardos, & inſulas, bonos
Quæ funditores educant.
Nili oſtia occupavit hæc ſeptemplicis,
Ambaſque Syrtes aridas.
Hæc regibus cunctis favebat Africæ,
Et omnibus prædonibus.
Incendio caſtella multa, & oppida
Placebat huic abſumere.
Mordere Turcas cerneres rabidos uti
Canes viros, & feminas.
O quot fuere cæſi ab his, quot & fame
Periere in atro carcere.
O quot equites fortiſſimi, quot & Duces
Cecidere Melita in Inſula.
A qua repulſus Turca poſt adit Cyprum
Frangens fidem Venetis datam.
Hanc barbarus noctes, dies non deſinit
Vaſtare ferro, & ignibus.
Nec credit illum, qui gubernat omnia,
Punire cunctos perfidos.
En Pontifex Quinctus Pius Sanctiſſimus
Cum Purpuratis Fratribus,
Et Auſtrius Philippus ille Hiſpaniæ
Rex ſemper invictiſſimus,
Patres ſimul Veneti, Patres juſtiſſimi,
Patres & Illuſtriſſimi
Fœdus ineunt nolle amplius pati feros
Sævire tantum Barbaros.
Princepſque conſenſu omnium, & ſententia
Delectus Imperator eſt
Claſſis Fidelium Auſtrius, quia a Carolo
Quinto genitus eſt Auſtrio.
Nam militaris hunc rei ſcientiam
Callere cuncti non negant.
Virtutis haud expertem, adeſt auctoritas.
Nec procul erit felicitas.
Triremibus cunctis coactis deſerit
Ibericis Iberiam.

Por-

Portumque Genuæ intrat faventibus Notis.
Læta excipit Reſpublica
Hic Principes ſunt Itali quamplurimi,
Hic ſunt Duces, & milites.
Paucis diebus hinc abit Neapolin,
Neapolin clariſſimam
Doctis viris, principibus & quamplurimis.
Cunctique honorant Auſtrium.
Mox hinc abit Meſſanam, ubi moratur, &
Dum ceteræ advolent rates:
Dum & tela, quæ cudunt Cyclopes incudibus,
Mittant, quibus cuncta uriet
Cernas, Charybdis interim fluctus vorax
Nec attrahit, nec evomit.
Nec Scylla nautas territat latratibus
Canum ſuorum horrentibus.
Ut ante, non fervet fretum Trinacrium,
Omen quidem non peſſimum.
Adſunt diem ad dictam carinæ ceteræ:
Funeſque ſolvunt illico,
Dant vela ventis proſperis, puppes volant
Unctæ per undas marmoris.
Claſſis brevi Corcyram adit, mox hinc abit
Ad Gomenizas (ut ferunt)
Exercitum hic, claſſemque luſtrat Auſtrius,
Ut militaris lex jubet.
Marcus Columna Antonius cum heroibus
De ſtirpe præſto eſt Romuli.
Quintus Pius pietate præditus pia
Præfecit hunc claſſi ſuæ.
Pompejus hic Columna adeſt cum Proſpero.
Sabella gens, & Maxima.
Pandulphus hic Sforza eſt, Nigrinus, Buffalus,
Metellus hic Caſaciolus.
Piſanus hic eſt Bota, Perpignanus hic,
Palotta, Thomas Medices.
Venerus hic claſſis Venetæ adeſt totius
Ductor quidem inviciſſimus.

Des

Delegit hunc Senatus integerrimus
Cunctis datis ſuffragiis.
Quirinus hic, & Barbadicus incliti,
Sed mæſtus hic eſt paululum.
Hic Bragadini adſunt, Grotus, Duodus: hic,
Nereides quos diligunt,
Canuleii clariſſimi, Cornelii.
Catharinus hic, Superantius.
Hoſteſque (fama ut eſt) feros qui conterunt,
Sunt Contarini hic ſtrenui.
Hic Lauredanus, Landus, hic Lipomanus,
Piſanus hic cum Peſaro.
Molinus hic, Bonus, Caballus, Malipetrus,
Badovarius cum Fuſcaro.
Fratellus hic, hic Romierius non latet,
Nanus, & Gradenigus ſimul.
Non eſt Valerius, Valtereſſus hinc procul.
Benedictus hic, Mezuſque adeſt.
Donatus hic, hic eſt Leo, Ciconia,
Paſqualigi, & Pizamani.
Zenus, Polanus, Mocenigus, Dandolus,
Bembus, Morus, Balbus, Tronus.
Aliique Veneti plurimi: quidam tamen
Frontem quidem læti parum.
At ille Juſtinianus eſt hilaris: quia
Se nuncium ſperat fore
Victoriæ primum ſuis chariſſimis
Cum civibus, tum patriæ.
Hic ille Commendator eſt Major, nihil
Curans necem ob ſanctam fidem.
Hic Frigarola Illuſtris eſt, Cuevaque
Vargas, Benevides, Vergara.
Cardona, Dieghi, Argalia, Occava, Alvarus,
Qui ſanctæ habet titulum Crucis.
Pirola, & Guardiola, Cicura, Menganus,
Drazzus, Cimera, Criſſaque.
Hic Runius, Buſtus, Medinus, Mongiva,
Queſſada, Ojeves, Paſacalus.

Hermandus hic, & Rocha Ful. Speciamus hic,
Batinus hic, Emanuel.
Heredia hic, Vaſcheſque adeſt, hic Lephrias
Amadeus, Caidus hic.
Equites, Duces, multique fortes milites
Miſſi peruſta Hiſpania,
Veterana gens in prœliis horrentibus
Horrens nihil mortem horridam.
Allobrogum hic miſſi Duces a Principe:
Leininus horum Ductor eſt.
Octavianus hic adeſt Muretus: &
Non eſt Batallinus procul.
Adſunt triremes Thuſciæ hic, & incliti
Equites, Duceſque ſtrenui,
Quos ille magnus Coſmus ornatus Pio
Quinto corona auri ſacra
Miſit, ſed ille Fabius eſt Galeratus hic
Domus ſuæ, & patriæ decus.
Hic Andreas, Neptunus alter, Doria,
Ligurum manu circumdatus.
Philippus hic eſt Doria, hic ſunt Spinulæ,
Grimaldus hic, Sancta Fedra adeſt.
Hic Julius Centurio adeſt, Marinus hic.
Caſalis, Imperialis hic.
Hic roſtra Lomelina ſunt, Nigronaque,
Nigronus hic Ambroſius eſt,
Qui cauſa mortis nigræ erit genti feræ.
Aloiſiuſque hic Gamba adeſt.
Petrus ille Bartholomæus hic Navarchus eſt,
Quem Lomelina dedit Domus.
Hic Bandinellus Saulius adeſt, Treſſanus.
Hic Baltius, Foliana adeſt.
Polydorus hic; Belſinus hic, Luanus hic,
Bua, Pelleranus, Stellio.
Hic Garibaltius, Lagana, Cornilia eſt,
Tienſa, Zurla, Coſtaque.
Equiteſque Melitenſes avent ulciſcier
Equitum ſuorum funera.

Princeps adeſt Parmæ & Placentiæ micans,
Et oſtro, & armis aureis.
Urbini adeſt Princeps viris Mavortiis
Stipatus hic Lunatus eſt.
Gonzaga Sigiſmundus hic adeſt ſuis
Cum Tranſpadanis ſtrenuis.
Gonzaga adeſt Octavius, qui patriæ
Virtutis eſt peræmulus.
Terræque quos motu dedit Ferraria
Interritos perterrita.
Hinc Corneus, Sanctæque Floræ Sfortia,
Belli quidem duo fulmina.
Jordanus ille Urſinus hic heros adeſt,
Urſa ſua horridus horrida.
Hic bellicoſus Paulus eſt Vitellius,
Hic Julius Rangonius.
Albericus hic Ludronius Germaniæ
Adeſt Tribunus militum.
Adeſſe Cæſar Avalos heu non potuit hic
Zephyris relictis navibus.
Nec Vincigüerra Archus bonum cum nomine
Omen quidem ſecum gerens.
Aliique multi Equites, Duceſque, & milites
Abſunt Notis ceſſantibus.
Inſubrium pubes micans in lucidis
Armis ſtat hic & torquibus.
Adſunt Duces Cremonæ: adſunt Brixiæ,
Quæ ſunt mihi cariſſimæ.
Et quos Crema educat ſimul cum Bergomo.
Verona quos, Vicetia.
Non hic viri deſunt ab urbe Antenoris
Virtute plena præditi.
Nec hi tacendi ſunt, qui in obſcuris quidem
Non diliteſcunt angulis.
Taccus Cania, Gaticarolus, Canevallus hic.
Horatius Fuſoognus.
Hic Gaſparus adeſt Oxius, Bonfittus hic,
Paternus, & Afaicatus hic.

Nec

Nec Angelus deeſt; Avonal hic adeſt.
    Et Condacollis non latet
Georgius Græcus, Caraſſus, Sarnus hic,
    Portus, Briſantus, Clappaque.
Alzatus hic, Cochinus hic, Lucichus hic,
    Santubius cum Teſſera.
Cum Cipice Dominus, Turrianus, Daniel,
    Securus hic. Pataruſque adeſt.
Calergii hic adſunt, adeſt Bonus ſenex,
    Quem terra miſit Gnoſia,
Omneſque demum qui fuere, ab Italis
    Miſſi urbibuſque, & oppidis.
Multique ab orbe, quæ colunt ſanctam Crucem,
    Ultro parati occumbere.
Omnes ſalutant Imperatorem ſuum
    Hilare, Joannem Auſtrium.
Heros in armis ſplendidus ſplendentibus
    Hæc verba cœpit dicere.
Miratier nequis velit me in florida
    Ætate delectum Ducem
Veſtrum maritimum ad hoc periclis maximis
    Bellum refertum (ut cernitis)
Nam cuncta, quæ fiunt ſub hoc cœlo, quidem
    Fiunt Superno Numine.
Quare mei Commilitones ſpernere
    Nolite, quem elegit Deus.
Vobiſcum ero paratus ipſe perpeti
    Duros labores, ipſeque
Feram ſitim, famem, ipſe primus omnia
    Mortis petam pericula.
Noloque vos habere me veſtrum Ducem:
    Regem ſed hunc Regum omnium,
Extollit hic imaginem affixam Cruci
    Nati Patris ſummi Poli.
Rex hic erit noſter, tuebiturque nos
    Ab hoſtibus crudelibus.
Promittit hic victoriam certam. Ergo ſit
    Ab omnibus timor procul.

Hic cerneres cunctos obortas fundere
Præ gaudio guttas genis.
Voluntque cuncti cuncta ferre incommoda,
Necem & cruentam pro fide.
Poſt conſulunt quid facto opus ſit; nec mora:
Pugnare ſtatuunt fortiter.
Cephaleniam ventis ſecundis inſulam
Spirantibus ſtatim petunt.
Andrana it exploratum ubi ſint Barbari.
Refertque: Naupacti in ſinu.
Olli Auſtrius cunctique Principes ſimul
Amittere haud deliberant.
Occaſionem, quam Deus fert, & citè
Hortantur omnes, quo velint,
Quod dixerint, re comprobare; nec fidem
Chriſti ſinant a Barbaris
Lacerarier, cuncti libenter velle ſe
Dicant perire pro fide.
Hortatione nen egent: nam ſtrenue
Turcas volunt occidere.
Cephaleniam claſſis relinquit inſulam
Inſtructa triplici ordine.
Et ſeptimo Octobris die venit, videt,
Vincitque (nervis omnibus
Prius tamen cum fortiter, tum ſtrenue
Pugnando) claſſem Barbaram.
Cœlo it cadentum clamor, & pugnantium.
Pars ferro acuto concidit.
Pars glandibus miſſis cavo ære plumbeis,
Pars ferreis, magnis pilis.
Pars arcubus miſſis ſagittis illitis
Atro cruore viperæ.
Pars ignibus Vulcani, & eſt miraculum,
Multos ſub undis urier.
Naupactus horret, Echinadeſque, cum vident
Rubeſcere mare ſanguine.
Tot Punicas cœpit Duellius haud rates,
Tot milites, nec tot Duces:

Nec

Nec ille Pompejus latrones tot freti
  Magnus, ſacri ut faſti canunt:
Octavius pugnando nec tot ad Actium
  Ab his locis diſtans parum,
Antonium cum vicit, & quæ finiit
  Vitam nigris ſerpentibus:
Quot Imperator Auſtrius fortiſſimus
  Cum fœderis ſodalibus.
Quid fecerit brevi trium concordia,
  Eſt omnibus notiſſimum.
Faceſſat hinc diſcordia, o Cæſar, ſimul
  Regeſque cuncti, & Principes,
Qui confitentur Chriſtiana nomina,
  Ferire fœdus hoc velint.
Nunc recipiendi tempus eſt, quicquid fuit
  Captum ratibus hoſtilibus.
Nunc tempus eſt pugnare cum Turca truci.
  Terra, mari, velis, equis:
Ut tam potentem hoſtem queamus vincere,
  Regnoque tanto expellere.
Id nos monet Dux Pœnus Annibal ſciens
  Hoſtes ſuos devincere:
Sed neſciens parta utier victoria,
  Romana ut hiſtoria refert.
Nunc ſupplicationibus nos ſupplices
  Orare decretis Deum
Debemus omnes, gratiaſque agere: quia
  Tantam dedit victoriam.
Nunc eſt canendum voce quam clariſſima,
  Et mente quam lætiſſima;
Io triumphe: io Imperator Auſtriæ
  Claſſis fidelis totius.
Io triumphe Pontifex Pie Quinte: io
  Patres micantes purpura;
Io triumphe Rex Philippe Hiſpaniæ,
  Triumphe Veneti io Patres.
Io triumphe Principes, io Duces,
  Poſt hæc canamus ſupplices:

Deo Patri, atque Filio cum Spiritu
Sancto ſit omnis gloria.

Epitaphium Clariſſimi Auguſtini Barbadici, qui pro Patria, Chriſtiaque fide cum Turcis apud Echinadas ſtrenue pugnando occubuit.

Thalia noſtra veſte pulla eſt obſita
Pangens cruenta funera
Equitum Ducum, fortiſſimorum militum
Pugnantium, cadentium
Pro Chriſtiana fortiter Republica,
Quos inter hic heu concidit.
Dum Barbadicus enſe cædit Barbaros,
Fixus ſagitta oculum heu perit.

THOMAS SENECA
GRAMMATICUS.

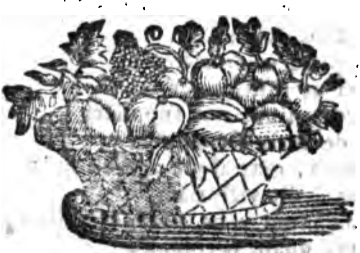
Ad Virum omnium præſtantiſſimum Coſmum Medicem, ſpem, & refugium ſuum.

COſme tuas animo ſi parvo implere licebit,
Exequar has laudes, quas primis orſus ab annis
Forte aliud faciens volvebam in teque, tuoſque;
Nec mea de multis, quibus hic tibi conſonat aër,
Undique fors fuerit manca, & poſtrema Camœna,
Inque tuos titulos felici creverit æſtu
Fortis amore tui, fortis pietate, fideque;
Nam ſi pace loqui fas eſt Regumque Ducumque,
Quos habet hæc ætas, notus quos extulit orbis,
Nemo eſt te melior, nemo eſt te dignior uno
Carmine vatiſono, vel pulvinaribus altis,
Cujus ab auſpiciis fato impendente levata
Chara tibi imprimis patria, & fulgore, boniſque
Artibus in toto facta eſt illuſtrior orbe,
Nec quiſquam ex alto quantum ſol aureus orbe
Deſpicit, eſt alter Civis felicior ullus.
Libertate potens, opibus ſublimis, amicis
Commodus, ac gemino Natorum pignore fultus,
Eloquio inſignis, vivendi exemplar, amorque
Humani generis, patriæ Pater inclitus altæ,
Qui Divos, homineſque tuo connectis honore.
Me quoque, cui pridem adjutor, dexterque fuiſti,
Reſpice quæſo ſenem, ſed adhuc ardente ſenecta,
Et præſta, ut valeam ſupremæ tempora vitæ
In faſtos, cumulumque tuæ componere laudis;
Sic tibi cuncta pio ſuccedant Numine vota.
Nullaque non ætas ſtudeat meminiſſe tuorum.

Deo Patri, atque Filio cum Spiritu
Sancto ſit omnis gloria.

Epitaphium Clariſſimi Auguſtini Barbadici, qui pro Patria, Chriſtique fide cum Turca apud Echinadas ſtrenue pugnando occubuit.

Thalia noſtra veſte pulla eſt obſita
Pangens cruenta funera
Equitum Ducum, fortiſſimorum militum
Pugnantium, cadentium.
Pro Chriſtiana fortiter Republica,
Quos inter hic heu concidit.
Dum Barbadicus enſe cædit Barbaros.
Fixus ſagittà oculum heu perit.

THO-

THOMAS SENECA
GRAMMATICUS.

Ad Virum omnium præſtantiſſimum Coſmum Medicem, ſpem, & refugium ſuum.

COſme tuas animo ſi parvo implere licebit,
Exequar has laudes, quas primis orſus ab annis
Forte aliud faciens volvebam in teque, tuoſque;
Nec mea de multis, quibus hic tibi conſonat aër,
Undique fors fuerit manca, & poſtrema Camœna,
Inque tuos titulos felici creverit æſtu
Fortis amore tui, fortis pietate, fideque;
Nam ſi pace loqui fas eſt Regumque Ducumque,
Quos habet hæc ætas, notus quos extulit orbis,
Nemo eſt te melior, nemo eſt te dignior uno
Carmine vatiſono, vel pulvinaribus altis,
Cujus ab auſpiciis fato impendente levata
Chara tibi imprimis patria, & fulgore, boniſque
Artibus in toto facta eſt illuſtrior orbe,
Nec quiſquam ex alto quantum ſol aureus orbe
Deſpicit, eſt alter Civis felicior ullus.
Libertate potens, opibus ſublimis, amicis
Commodus, ac gemino Natorum pignore fultus,
Eloquio inſignis, vivendi exemplar, amorque
Humani generis, patriæ Pater inclitus altæ,
Qui Divos, hominesque tuo connectis honore.
Me quoque, cui pridem adjutor, dexterque fuiſti,
Reſpice quæſo ſenem, ſed adhuc ardente ſenecta,
Et præſta, ut valeam ſupremæ tempora vitæ
In faſtos, cumulumque tuæ componere laudis;
Sic tibi cuncta pio ſuccedant Numine vota.
Nullaque non ætas ſtudeat meminiſſe tuorum.

JACOBI SENTINI
RICINENSIS.

HEſperides hortum Vatum tenuiſſe puellas
Omnis, & Heſperia, Grajaque turba canit.
In quo fulva ſimul ramis fulgentibus arbor
Præbebat dominis aurea poma ſuis
Hortulus ille mihi liber hic, mihi crede, Latinis.
Nam non eſt toto hoc ditior orbe liber.
Cujus ſi flava cupies ex arbore, lector,
Unâ poma leges aurea mille die.
Aureus hic numerus, quod tanto Nomine dignum
Effecit Cæſar Julius auctor opus.
Tempora Romanis gentes quibus æra ferebant,
Quæ proprium Nomen inditionis habent.
Intervalla, cyclus ſunt hic & Apollinis alti,
Monſtratque & Domini littera certa diem.
Hinc Phaëtonteos poteris cognoſcere motus,
Motus & Phœbes hinc tibi noſſe licet.
Adde etiam Phœbi pariter Lunæque labores,
Quos qui ſcire volent hinc bene ſcire queunt.
Hic tibi vel Titan cum jungitur ipſe ſorori,
Oppoſitusve manet, conſpiciendus adeſt.
Hic quibus in ſignis Phœbus, vel Luna vehatur
Edocet. ambobus dat ſua lora liber.
Hic tibi horizonte & deſcendant horrida ſigna,
Aſcendantve quibus monſtrat in arte modis.
Hic quam quæque dies Phœbo fulgente trahatur,
Quamque brevis maneat, ſtat tibi quæque dies.

Hic

Hic modo inæqualis, necnon æqualis haberi
  Hora, quod & quadrans noſcere poſſe docet.
Hic etiam tabula eſt qua conſtant omnia cunctis
  Urbibus, Europæ hæc datque, trahitque gradum.
Hoc Germanus opus-Regio de monte Johannes
  Compoſuit, patriæ Nomen, honoſque ſuæ.
Qui fuit, & Rhetor ſummus, qui ſolus & alta
  Aſtrorum doctor verus in arte fuit.
Qui fuit & Vates celebris, cui ſemper abunde
  Et Latia eloquium, Grajaque lingua dedit.
Multa viris latiis juvenis monumenta reliquit,
  Scribere ſed nobis dum meliora parat;
Ah ſcelus infandum! ſecuit ſua fila ſororum
  Una trium celeri vipera ſæva manu.
Notus in Italia eſt, & qua regione potentes
  Mergit equos Phœbus, naſcitur unde ſimul.

FRANCISCI SFONDRATI

MEDIOLANENSIS.

De Raptu Helenæ.

LIBER PRIMUS.

AUſa cano juvenis Phrygii, qui jura fidemque
Hoſpitii ſanctam, thalamumque abſentis Atridæ
Polluit, inſigne hoc facinus, quod atrocibus orbem
Concutiens bellis, totque urbes clade perenni
Evertens, aliis alta incrementa paravit.
Tu modo læta meum complectere, Muſa, laborem,
Nec minus æqua veni; ſi magno in turbine rerum,
Quo tot geſta virum, tot nunc præconia laudum
Panduntur, veteres titulos vulgataque rurſus
Furta loquor: fors antiquo ſub nomine caſus
Oblectet memorare novos, ſæclique recentis
Conſilia, & mores hac tempeſtate receptos.
Quod ſi hæc vota parum cedent, felicior aura
Mox aderit, tum res, & noſtræ ætatis honores
Percurram, patriæque intexam nobilis ortum.
Jam pontum emenſi fatali claſſe premebant
Litus; & Euboicos rutilans Aurora receptus,
Hoſtileſque procul Teucris oſtenderat oras,
Cum miro juvenilem animum ſuccenſus amore,
Actutum ſomno excutitur dux Troicus alto.
Tum ſecum viſa in tenebris, ſpeciemque revolvens
Oblatam, & raræ exemplar mirabile formæ;

At-

Attonitus primo, ſenſuque habes, hæſitat anceps.
An vigilet: tantus latet unde excreverit ardor:
Nec dum poſſe adeo nocturna inſomnia noſcit.
At ſimul illi oculorum acies, atque excita mens eſt,
Verum aperit, ſentitque ictus, cauſſaſque recenſet.
Utque in rebus amor dubiis ſolertia prodit
Conſilia atque animos ultro addit, vimque loquendi
Iliacos tandem proceres, cœtumque frequentem
Accerſit: tum compoſito ſic incipit ore.
Poſtquam, magnanimi o comites, infida tenemus
Littora & hic patrio jacenda eſt alea juſſu;
Ante opus eſt longe eventus ſpectare futuros;
Et quanto graviora inſtant diſcrimina cœptis.
Cautius audendum eſt: namque, ut nocitura paratis
Non adeo officient; ſic quæ felicia caſu
Inciderint, minimæ laudis monumenta relinquent.
At, quoniam haud vano tempus ſermone terendum eſt,
Non ego Trojanas claſſes & fata retexam,
Nec paſſis eadem repetam, quæ Solis ab ortu
Ad Gades audita, atque omnibus edita terris.
Scilicet ingentes patriæ templiſque ruinas
Intulit, atque atrox infandas Græcia cædes.
Quæ fas dura pati, ſed non tolerare dolentem
Hæſionem: *proh Dii!* virgo Regina tyranni
Imperio ſuppoſta trucis, vitamque tot annos
Magna labe trahens, generoſa quieſcere Troum
Corda ſinet? tantumque ſcelus patientur inultum?
Sat foret, everſæ damnum reparabile Trojæ,
Et veteris ſtimulos vindictæ, obtunderet ævum:
Verum ſervitiis raptoris ſerva nefandi
Durat adhuc, ſemperque graves pudibunda querelas
Innovat, & lacrimis miſeranda recentibus auget.
Hinc odii fomes; hinc juſta percitus irâ,
Egregius genitor claſſem ſociesque paravit,
Ut tantum excuteret Trojanæ dedecus urbis.
Nam, ſive illicitos vinclo emendare jugali
Concubitus, calpeque notam delere prioris,
Seu magis ad patrios miſeram remeare penates
Ef-

Effetus ille velit, juſſum eſt conjungere dextras.
Quod ſi amens utrumque neget, legeſque recuſet
Accipere oblatas: tantum arma, manuſque ſuperſunt,
Jus ubi non viget; & gladio tum vindice agendum eſt.
Sed fruſtra hæc reor, atque auſus tentamus inanes
O ſocii: nec enim præbet ſpem fœderis ullam
Olli mens aſſueta malis, & neſcia recti:
Servabit mores, & pacem faſque repellet.
Quod ſi tunc bellare putem, non æqua feretur
Sors pugnæ: non externo tot in orbe periclis
Objecti, tutò ille ſuis peccaverit oris
Haud ſcelerum oblitus, nec me timor improbus urget
Ficta loqui: laudem ſemper præferre ſaluti
Contendam: nec me avertent extrema malorum,
Dum lapſos decoret memorabilis exitus annos.
Sed quid, in ultores iterum ſi damna redirent?
Actum etenim, & cunctis noſtra hæc infamia ſæclis
Major erit, primiſque etiam pejora ſequentur:
Quare agite in melius liceat conſulta referre:
Et, ſi opibus nequeunt modicis ablata reduci,
Æquum erit, egregiumque alio par reddere raptu.
Nec quid (ut intueor) ſeſe nunc aptius offert,
Filia quam Ledæ, quæ magno eſt nata Tonante.
Et germana Deûm, conjuxque inſignis Atridæ.
Atque adeo Argolicis ſpecie prælata puellis.
Hæc igitur tentanda via eſt: juſtamque parare
Seu vi, ſive dolis vindictam ex hoſte licebit.
Quin læti Superos etiam ſperate ſecundos:
Pro merito hanc debent; quam dudum in montibus Idæ
Nuda repromiſit noſtro tunc munere victrix
Alma Venus: quodque eſſe poteſt ſpe certius omni,
Illam Diva mihi præſenti numine eandem
Obtulit in ſomnis nuper, quo tempore anhelans
Tithoni conjux viſa haud mentita revelat.
Hæc Paris affectu tanto, atque ardore loquutus
Tum fuit, ut fremerent uno omnes ore Lacænam.
Et quamquam indigna hæc, nimiumque audacia multis
Perculerint animos; cupido ſe opponere Regi

Ne-

Nemo audet: magnis igitur conatibus altas
Obvertunt puppes, nixique tumentia torquent
Carbaſa, remigibuſque actis petiere Gytheum.
Interea ad magnum placuit præmittere Atriden,
Qui longe ex Aſiæ veniſſe renuntiet oris
Priamiden, Grajo ut ſtatuat cum ſanguine fœdus.
Ille quod & Trojæ, Phrygiique potentia regni
Nota fuit, veteriſque atrox injuria belli;
Quanquam parte alia pacis mandata referrent:
Haud tamen antiquo fidebat providus hoſti.
Verum plura agitans cautâ formidine damnis
Occurrit longe, & caſus proſpectat in omnes.
Mox validam egreditur multis ſtipantibus urbem,
Qua Phrygii adventant proceres: at proxima poſtquam
Adſtitit in medio gens Laomedontia campo,
Certatum officiis: fundit Menelaus Achivum
Eloquium, & blandis dictis, vultuque ſereno
Iliadum fruſtra mentes captare laborat.
Jamque intus curâ ingenti ſolenne parabant
Juſtitium, & feſtos pompæ regalis honores;
Atria ſternebantque toros; pars maxima longis
Inſtaurare dapes menſis, & dona Lyæi.
Verum, ubi dux Troum, tectiſque apparuit ingens
Turba virum; læto ſtrepit omnis regia cantu.
Et varii audiri ſonitus, quos Theſſala notis
Euterpe eſt modulata choris, ſtudioque minori
Ætherias illam certes agitare choreas,
Et verſare polos, orbemque rotare canorum.
Ergo Phrygum his faciles animos, & pectora mulcent
Mollia: nec minus argutæ ſolertia gentis
Arte effingit opes, fuit ingens ambitus aulæ,
Egregium oſtentans infra, ſupraque laborem,
Inſignemque loci cultum: nam carbaſa circum
Addiderant picta, & miris variata figuris;
Crebraque odoratas ſpargebant lumina nubes;
Lumina vel noctu radios imitantia ſolis,
Multaque præterea: ſed poſtquam Tyndaris ultro
Affuit, ut reliquas Phœbeia lampas obumbrat,

Sic

Sic cunctis ſummo injecit fulgore tenebras.
Apparet mirâ ſpecies compage, nec unquam
Talis viſa alibi facies, oculique micantes,
Siderei illi oculi, vires, & faſtus Amoris,
Unde faces, ac vincla paret, promatque ſagittas;
Queis hominumque, Deumque animas transfigere, & illas
Nectere, tum gratis longum queat urere flammis.
Obſtupuere ſimul Troës, & Dardanus imo eſt
Pectore concuſſus; quique umbræ ceſſit inani,
Spectans plura oculis, extemplo immobilis hæſit,
Vixque diu potuit, quod tanto ardore remotus
Optarat, propior ſpecimen cœleſte tueri.
Jamque erat alte inſtructa abacis operoſa ſupellex,
Atque adeo menſis; cum lætum tibia cœnæ
Dat ſignum, & manibus lymphæ inſperguntur odoræ.
Promunturque dapes: fruitur Trojana juventus,
Et ſtupet apponi, quicquid veſcum unda, ſolumque,
Fertque aër, luxuque eadem variata liquorum
Mirifico, & laute altilibus condita popinis.
Interea ardentem Paridis præſenſerat æſtum
Oebalis, intentaque acie pia ſuſpirantem
Viderat; egregia huic facies, corpuſque decenti
Robore, compactum, cultuque inſigne ſuperbo.
Inde novum ſenſim perluſtrans femina amantem
Pectore totum haurit, ſeſeque haud ſecius illi
Jam dedens placidos averſo conjuge figit
Obtutus, blandoque interdum lumine nictat.
Utque immenſus amor non caſu, aut arte paratur,
Propoſitove animi ſimili ſed imagine mentis,
Atque pari inſtinctu cœli; ſic illa Dionea
Sidereo afflatu pulchrum formoſa tuendo
Jam calet, & cæco paulatim ex igne liqueſcit.
Sed poſtquam dapibus modulos cecinere ſupremis,
Alternoque hilares hauſerunt cymbia potu;
Dum jam læta aliis inſtant ſolatia ſomni.
At multa abrumpi metuit ſua gaudia nocte
Priamides, viſu gratæ contentus amantis.
Verum ſe Alcibides optato tempore coram

Pro-

Protulit, hic dociles inter ſpectatus Achæos,
Pulſandique fides, & clarior arte canendi,
Vocale hoc tandem ſociavit carmine plectrum:
Non ego, ut Oceani fluxu, atque ambita refluxu
Perpetuo tellus ſtet parte habitabilis ulla:
Aut rerum arcanas quæram diſcernere cauſas.
Nec loquar, ut magnus ſemper circumferat orbis
Fixaque, & adverſis errantia ſidera gyris.
Novimus hæc & noſtra docet quæ plurima tellus.
At læta hos odere graves convivia cantus.
Apta feram, & lapſu ne cedat tempus inerti,
Dum cithara hæc crepitans, & dulcis lumina ſomnus
Feſſa premat, ſocius veniet, noſtriſque levamen
Magnus Amor, quem non fumantis Mulciber Ætnæ,
Ac Regina Paphi genuit, bellique ſuperbus
Arbiter, aut tepido Chloris ſuppoſta Favonio,
Nec Lucina parens, vel Nox ſecura creavit.
Nec Jovis apricis Penia concepit in hortis
Ex Poro, exultanſque humano ignavia luxu.
Hæc vetus, utque reor, paucis noteſcit origo,
Hoſpes quam docuit caræ genitricis Apollo.
Poſtquam etenim ſummus genitor primordia rerum
Fecit, & his proprias vario diſcrimine formas
Indidit; admirata ſuum Natura decorem
Protinus indoluit, tantæ quod molis inane
Eſſe opus, idque brevi fruiturum cerneret ævo:
Namque rudi in Mundo deerant conſortia rerum,
Nullaque erat primis ſenſuſque, animique voluptas;
Exitiumque aliis inſtabat morte priorum.
Ac, veluti dulcis cum proxima funera nati
Mœſta videt genitrix, cui nobilis ubera ſucci
Præbuit; & viduum ſervavit caſta cubile,
Illa vicem optaret nato ſubiiſſe redempto:
At, ſimul ac via nulla datur, ſpes nulla ſalutis,
Ingemit, & fletus amens effundit amaros,
Haud aliter magna hanc nutrix miſerata ruinam
Innumeris totum implebat ſingultibus orbem.
Talibus interdum exclamans: Ergo iſta peribit
Ma-

Machina? & in primo hærentem ſermone moritur.
Heu dolor, o utinam non hæc fabrefacta fuiſſent,
Aut ego nunc morerer; ſed mors fugit atra volentes.
His ſimul ingeminat luctum, totamque ſubortæ
Irrorant lacrimæ, nimbi vel fluminis inſtar.
Jam tum quinta dies aderat, jam pectore toto
Exhauſtus lacrimas humor, vocemque negabat.
Ecce acrem nervos invadere, & oſſa rigorem,
Ac velli intortis ſenſit præcordia fibris;
Palluit, atque omnes immane perhorruit artus,
Et penitus valido ad terram prolapſa tremore eſt.
Hinc medium ingenti patefactum eſt pectus hiatu,
Atque reluctatis erupit viſceribus cor.
Quod ſi tum lex mortis erat, ſuprema tuliſſet:
Triſte tamen viſum eſt Ponti, & Telluris alumnam
Inſpectare ſuo cordi pia juſta parantem,
Quod demum, ut cineres mox occluſura ſepulchro,
Detulit ad Superos, cœleſtique igne cremandum.
Sed Deus hanc largo disjecit munere curam.
Nam poſtquam magnæ altricis præcordia flammas
Hauſere, in variam mutari cœpta figuram;
Hinc levis aura ſimul fuſa eſt, & amoris origo
Apta inferre animis quaſcumque ſimillima formas:
Quale refert oculis ſpeculum fulgore metalli,
Splendentiſque vitri; quid enim non imprimit hæc vis?
Ergo Amor afflatu leni ſimul omnia luſtrans,
Viventes animas mirâ virtute replevit,
Et prima oſtendit reparandæ ſemina prolis.
Namque modis ſe inter variis animantia junxit,
Atque rudes hominum jucundo fœdere ſenſus,
Mollivitque iras, & pectora cruda ferarum:
Idem etiam ſtulit, ut propriis ex fœtibus herbæ
Propagent genus, & nativo e germine plantæ;
Caudicibuſque hederam, vitemque innexuit ulmis.
Præterea, quod quiſque cupit, fruiturque, fugitque,
Nimirum pater omnipotens conceſſit amori.
At vos cura agitat quos interiore Cupido;
Aſſiduoque æſtu torquet; nam pallida certe

Hos

Hos facies, animique notant ſuſpiria cordis:
Prima licet caſſo proceſſit pugna labore,
Pergite; feminea hæc feritas ſuperatur amando.
Talibus arriſit feſtivo murmure cœtus,
Idque Paris conatus erat: ſed viribus ullis
Neſcit amor, vel flamma regi: pudor ilicet ora
Purpureus tinxit, teſtique expreſſa caloris
Signa dedit: magis illa ſuum ſed cauta ruborem
Actutum occuluit defricti luminis actu
At non intentum Iliaden hoc fugit amoris
Indicium, ſpemque erexit potiore fruendi
Succeſſu [ſic tentat amor] jamque hora quietis,
Poculaque acciεrant torpentem crebra ſoporem.
Sed non ulla quies, nullum eſt ſolamen amantis.
Namque, ubi depoſuit longum Ledeja cultum,
Accubuitque toro, tunc omnia mente revolvit
Viſa prius, lætoſque oculos, floremque juventæ,
Priamidumque genus, Trojanæque urbis honores:
Hinc majora agitat, quam vel conſpexerit amens,
Vel ſpectare queat: ſed mox ſibi conſcia turpes
Caſtigat curas, ſacroque adverſa pudori
Arguit hæc genio invito; tum vertitur ardens
In latus obliquum, & quærit revoluta quietem.
At non cedit amor; mutatâ ſede repugnat
Acrius, & Paridis manifeſtos obiicit ignes,
Conceptumque illâ ſupremâ voce ruborem.
His actam, & motu verſantem membra frequenti
Excipit Atrides, & blando murmure poſcit,
Qui languor, quæ cauſa repens ita viſcera quaſſet.
Illa acrem, haud falſo, cordis conqueſta dolorem,
Conjugis infeſti illecebras atque oſcula vitat:
Dardanidenque ſuum repetit, nec pugnat amori
Amplius; huic ceſſit: gravior ſed cura recurſat,
Conqueriturque magis: ſtudium ſuſpirat inane,
Vanaque vota dolet ſecumque ita corde volutat.
Quid juvat, heu, miſeram his curis accendere mentem,
Quæ nunquam extingui valeant? ergo ipſa pudoris
Sacra, fidemque amens violem, aut pia fœdera ſolvam

Regalis thalami? nomenque inſigne Lacæna
Inficiat? gravior noxa eſt quò dignior errat.
Præterea haud facile eſt oculos, curamque mariti
Fallere pervigilis, tantumque admittere Regem.
Durum etenim ignaram tot ſuppoſuiſſe periclis.
At nihil effugiam, fervens amor omnia vincit,
Et novit reperire viam, tempuſque furori.
Sed quod nos magis atque adeo ad præcordia torquet;
Forte per immites infeſtis navibus undas
Dardanus ire parat, vel ſaltem certus eundi
Eſt meus ille brevi: meque & mea vota relinquet.
Deditus imperio eſt genitoris, & ardua tractans
Conſilia, haud poterit noſtris intendere rebus.
Sunt tamen ardentes flammæ, tua tela Cupido
Haud levia, & vis nulla tuis ſe viribus æquat.
Quod ſi pulchra Jovem genitrix deduxit Olympo,
Cur non hac hominem formâ retinere valebo?
Inde animum partes Helene verſabat in omnes,
Queis captum vinclis teneat, quave arte moretur.
Ceu canibus ſtudio ingenti venator odoris
Quum capream excuſſit, multave indagine cervum;
Si rurſum elabi in ſaltus exploret opacos,
Acrius inſequitur, nodoſque & retia tendit
Circumdans omnes aditus; fertque illius ægre
Effugium, quem jam menſis inferre parabat.
Haud minus interea curarum fluctuat æſtu
Priamides, neque adhuc ſomnum jam luce propinqua
Accipere, aut potis eſt depellere mente Lacænam.
Nunc raram effigiem ſenſu miratur inerti,
Nunc ardore furit; ſortem hanc modo triſtis Atridæ
Invidet, interdumque notas, & plurima grati
Signa animi repetens, ſpem læto in pectore nutrit.
Tum ſecum exclamat: Quantum mihi grata fuiſti
Alma Venus: mali donum quo munere penſas!
Ipſe equidem pueri arbitrium nunc jure tuebor,
Muſarum ſpreviſſe choros, artemque Minervæ
Et Junonis opes: quæ ſi ſua ceſſerit æthræ
Regna, meam prudens malim præferre Lacænam.

Atque hæc mea, perpetuo quæ addicta mariti eſt
Imperio, niſi furta parem inſignemve rapinam?
Certum quippe ſedet facto quocumque potiri
Velle Helenâ, & cunctis Paridem objectare periclis.
Sed quid agam? divæne auſim turbare quietem?
Quod mihi ſi triſti eventu forte irritus ibit
Conatus, jam ſtat miſeram hanc abrumpere vitam,
Præcipitemque animam tenebras extendere ad imas.
Ergo age, quæ talis felicia gaudia fructus
Porrexti prior, immenſo ſuccurre labori:
Stella micans tu, duxque meæ es, ſpeſque una ſalutis.
Tum velut ignotâ feſſus regione viator
Si a rectâ detorſit iter, nec longius audet
Vadere, præteritum tædetque revolvere callem;
Hinc campi in medio, denſave ſub arbore ſiſtit,
Si quem forte viâ comitem qui pergat eadem
Proſpiciat, quive ancipites regat incola greſſus.
Haud ſecus Iliades, poſtquam ſententia nondum
Conſtitit ulla ſatis, cauſſas ſimulare morandi
Cogitat: interea ſuccurret tempus agendis.
Talia verſarat dudum, cum feſſa ſubivit
Tardus membra ſopor, rurſumque oblata Dione
Conſilium probat, & mentem læto omine firmat.
Jamque refulgebat radiis lux alma coruſcis,
Et properans cœli primam tranſcenderat oram:
Cum Regem Paris immenſa ſpe lætus adibat,
Cumque illo frater jucunda fronde Cremones,
Atque Acamas Antenorides, natuſque Dione,
Primoreſque alii, nec non Priameja pubes.
Tum quoque parte omni regalia tecta fremebant,
Muneribuſque intenta ſuis Spartana juventus
Itque reditque frequens, ac longo murmure complet
Atria: quadrupedes cornu, freniſque columnas
Obſtrepitant circum, famulorumque intonat ordo,
Liminaque haſtati ſervantes prima latrones.
Rex intus Danaûm venerandâ fronte coronam,
Sceptra manu geſtans, populorum audire querelas.
Stant juxta lecti proceres, patrumque ſenatus,

Nobiliumque chori; quo poſtquam Trojus heros
Acceſſit, turbaque fuit cedente loquendi
Copia; tum primum longis ambagibus orſus
(Ut memorem faciebat amor) mandata parentis
Falſa refert, cauſaſque moræ prætexere tendit.
Namque ſuæ infelix repetens ab origine fatum
Urbis, & illatas Grajorum a gente ruinas,
Venit ad Heſiones lacrimas; ubi plurima queſtus
Æternum Telamoni odium, nec tempore longo
Extinctam rabiem, Phrygii tum dedecus ingens
Nominis, & Priami juſtas exaggerat iras.
Inde Aſiæ imperium extollens, opulentaque regna,
Parentes dicto populos, totque inclita fratrum
Nomina commemorat, metuendoſque Hectoris ictus.
Quotque objecta foret tellus Argiva periclis:
Sed tamen Iliaco Regi pia Numina mentem
Bellorum exortem, & cupidam inſpiraſſe quietis;
Hocque ipſum ſtudio adductum, quo cuncta duello
Præferre, immenſo teſtatum proderet orbi.
Jam tentaſſe omnes aditus, munuſque ſupremum
Delatum Atridæ, cujus prudentia cunctos,
Et præclara fides, virtuſque anteiret Achæos.
His ille ut placidas jamdudum intenderat aures,
Sic diverſa movens animo, vix coniicit unde
Hæc pietas, & tanta inſit fiducia Teucro.
Verum adeo propriæ capit omnes gratia laudis,
Sicque agit, ut falſo laudantis dicta ſequatur
Certa fides: igitur blandâ deceptus amantis
Arte Lacon, haud pauca refert, & nititur hoſti
Solvere Dardanio grates; tum recta probare
Conſilia atque animos, & multis fœdera jungi
Poſſe modis aperit: nec ſe cui credita tantæ
Res fuerit molis, caſu quocumque referre
Poſſe gradum: tandem imprudens ne cœpta relinquat,
Hortatur Paridem, ac præſens eventa moretur.

LIBER SECUNDUS.

Ille animo victor, poſtquam Lacedæmone ſiſti,
Regis ſponte, datum eſt, omniſque exinde receſſit
Mente pavor, jam nunc vacat indulgere furori:
Nec mora, nec requies, ſtudium quodcumque puellam
Vertit in Oëbaliam, totuſque incumbit amori.
Sævus amor quem non mirando numine cogit
Oblitum propriæ rationis in altera ſeſe
Pectora transferre, atque alieno vivere ſenſu?
Cuncta ergo aggreditur; nulla intentata relinquit
Conſilia, ut pulchræ teneros confirmet amores
Tyndaridis: Veneriſque intendit callidus artes.
Ac, veluti Auroræ, Zephyrive profectus ab oris
Mercator, quem ſpes optati maxima quæſtus
Traxit ad emporium, quo mercibus emptor opimis
Accedat; varias operoſoque ordine cautus
Promit opes, ſtudiumque fori ſibi comparat omnis:
Sic Trojanus amans gemmiſque, auroque coruſcans,
Et luxu veſtes patrio, Sericumque nitentes
Indutus, numquam ornatu bis cultus eodem,
Præſtantem augebat formam; corpuſque labore
Exercens vario vires oſtendere, & artem,
Seu jaculo interdum, aut libratæ pondere maſſæ,
Sive fugâ certet veloce, agilive palæſtrâ,
Primas ſæpe tulit; vel quando interritus acrem
Urget equum, pedibuſque inſtans, frenoque retentans,
Aut agit in gyrum, aut ſaltu, curſuve fatigat.
Interdum paribus ludit ſi prœlia turmis,
Victori acclamant omnes; ſeu ſpicula vibrat,
Sive leves vacuum jaculatur in aëra cannas.
Nec minus & gravibus cum pugna edicitur armis,
Intenduntque equites præſcripto in limite curſum;
Adverſa in medio occurrunt acie æquore bini,
Æraque pulſâ ſonant, fractiſque haſtilibus æther.
Hæc Paridi ſuadebat amor: ſed gratius illud
Tempus erat, placidi cum cernere lumina vultus

Contigit, & longo præſentem adſiſtere tractu.
Hinc ſacras ſolenne aras, ludoſque frequenter
Lætus adit, ſegneſque horas, atque otia vitat.
Sæpius & lauta in multam convivia noctem
Exhibuit, populoque hilares plaudente choreas.
Sed quid agat? neque enim curas narrare latentes
Eſt locus, & coram lacrimis orare ſalutem.
Æſtuat impatiens ſe nec ſuccurrere votis
Poſſe ſuis, nec quem Argivæ diſcernere gentis,
Cui tantam fidens committeret advena molem.
At Regina pari dudum confixa ſagittâ
Virus alit, ſævitque nocens in corde venenum;
Inque dies late ſerpit, creſcuntque dolores.
Dum juge in Teucro ſtudium, aſſiduumque laborem
Perdita, totque ſui præconia ſentit amantis:
Jam quo plura haurit, majore incenditur æſtu;
Uritur, atque imis conſumitur ægra medullis.
Sed, poſtquam valido nequicquam obſtare furori
Nixa fuit, fruſtraque iterumque iterumque repugnas;
Victa diu tandem optatis laxavit habenas.
Inter Tyndáreas comites non ultima Thecle
Tum fuit, arcanas Helene cui pandere curas
Suerat, & a teneris ſemper convenerat annis;
At nunc grata magis, Phrygio quod creta fuiſſet
Sanguine: nam multas inter captiva puellas
Veniit, Herculeæ quo tempore Pergama dudum
Evertere manus, & Ledæ eſt tradita matri.
Unam hanc poſſe videt curis afferre quietem
Oëbalis: & rerum ſeriem, firmataque promens
Vota animo, fuſis lacrimis, linguaque trementi
Orat opem ſupplex, & ſæpe amplexa precatur.
Illa graves dominæ ardentis miſerata querelas
Annuit ac blandis adhibens ſolamina dictis
Læta brevi ſperare monet, remque ordine texit.
Nec cœptum remorata, ducem mox callida Teucrum
Convenit, & patriam, nomen, caſuſque retexens,
Eloquitur molli quantum ſit grata Lacænæ,
Et quam fida diu, totque illi aſſueta per annos.

Quod

Quod ſi Tænariam naſci fortuna tuliſſet
Invida, jam felix, cunctiſque beatior eſſet.
Verum dulcis amor patriæ, & natalis origo,
Deſertis etiam quæ rupibus afficit ortos,
Arripit hanc ſortem, nimiaque cupidine ſemper
Ardentem impellit Phrygios agnoſcere campos,
Et patriis thus ferre Deis, ſedeſque parentum
Viſere, cognatoque & amico fœdere junctos.
Hoc igitur miſeram tantum depoſcere munus,
Si quando Iliacas claſſem eſt ducturus ad oras,
Se deferre velit: Reginæ accedere nutum
Spem fore, quæ nunquam repulit majora petentem.
Audiit hæc hilari vultu Priamejus heros,
Atque illam ratus Idæo ſibi nomine fidam,
Talibus alloquitur: Nulla hac mihi gratior unquam
Nuntia, nec noſtro venit magis apta dolori,
Optatiſque tuis: nam quod nunc Thecla petiſti,
Quis neget ignotus? ſed enim me plura fatebor
Debere, ac patriæ communis origine nexum.
Multum hoc pondus habet, meque ipſum impellit, ut [auſim
Ilicet arcanos ſoli tibi credere ſenſus.
Magna ſequor, ſed quæ interdum docet uſus obire.
Nec te ſuſpenſam teneo, neque vera ſilebo:
Inſanis agitor curis, & proxima letho
Vita labat, jamque in varios abitura receſſus.
Nec patet ulla ſalus peſti, quæ fors tibi dudum
Cognita: nam tantum quis non præſenſerit ignem?
At cur jam moror effari? me Tyndaris urit,
Exitiumque feret, niſi veſtro munere vivam.
Haud me, cara fugit, nutrix, nimis ardua poſci,
Et minus apta meæ, ſed non indebita, ſorti.
Certa loquor, nec Theclæ unquam mentita referrem.
Verum nunc minime fas eſt arcana Deorum
Pandere conſilia, & mentem; non id tamen unum
Prætercam: pacta debent mercede Lacænam
Dii ſuperi, ſpeque hac fretus Lacedæmonis urbem
Acceſſi, votumque ſequar: nec me ardua terrent
Cœpta, ſed egregiæ victorem evadere pugnæ.

Decretumve mori, & ſolari hoc funere manes.
Tu nunc una potes triſtem hunc avertere caſum,
Et nobis curam, atque animum mollire puellæ.
Sic poſtquam effatus, collatis Troada donis,
Promiſſiſque onerat: ſolata eſt illa labantem,
Spem præſtans dubiæ menti mandata referre.
Nec placuit tunc ardenti ſimul omnia Teucro
Prodere; & in duris quia major gratia rebus
Debetur, ſæpe ancipiti ſpe luſit amantem.
Verum ubi nequicquam votum commune duorum,
Seque inter variis ſignis, nutuque loquentes
Diſſimulare poteſt; curas jam detegit omnes;
Itque, reditque frequens Thecle, quam nomen euntem
Crebrius excuſat Phrygium, & nunc dicta reportat
Mollia; nunc longo defertur epiſtola textu
De re plura loquens, levibus modo plena querelis:
Quandoque immodico deſignans gaudia luſu.
Interdum proprio juvenum fabricata labore
Dona libens, variiſque notis inſcripta ferebat.
Sic igitur ſtudiis ardent concordibus ambo;
Mens eadem, ut tuto læti potiantur amore,
Ilicet Argolica pariter decedere terrâ.
Interea motu vario Minoja proles
Diſſidet antiquos Atrei dum plurima cenſus,
Et multas partitur opes, litique ſupremum
Impoſitura diem Cretæâ edicit in urbe.
Linquit & Euboicas Belides inclitus oras,
Et Clymenes; Merionque potens, Dictyſque vocantur,
Minoiſque alii quacumque ex parte nepotes.
Poſcitur & conjux Helenes: at certus eundi
Non videt infelix, qua res ſub mole relinquat;
Nec patriæ damnum, turbandamque Hellada ſentit;
Quodque adeo inſanum eſt, formoſam credere pulchro
Oëbaliden Teucro: nec tum diſcordia gentis
Eſt animo, cladeſque utraque ex parte ſequutæ
Jampridem: nec Theſeæ eſt memor ante rapinæ.
Fallitur Atrides: Paridemque affatur, inani
Conſilio repetens cauſſas, ſubitique receſſus

Com-

Commoda, ut optatæ ſtudio conducere pacis
Id valeat, quod tot præclari nominis una
Conveniant Reges, quibus hæc ſint ardua curæ,
Et queiſcum vario tractari examine poſſint;
Ipſe modo ut maneat, rurſuſque iterumque precatur.
Annuit immoto is vultu vix pauca loquutus:
Et ſimulans viſu curas, ſpem pectore celat.
Nec mora Tænario Regi, jamque ire parabat,
Cum falſos dantem gemitus, fictaſque querelas
Uxorem alloquitur, lacrimantique oſcula figens
Commendat Spartæ cives, populoſque merentes,
Et parvam Hermionen: mandat ſuper omnia curam
Hoſpitis Iliaci.
Inde abit Ægæum diſcindens remige pontum.
At non ſollicitos fors hæc effugit amantes.
Jamque optata diu tandem veniſſe tuentur
Tempora, nec labor eſt; concors ſententia perſtat
Ire viam ceſſitque dies; nihil amplius obſtat,
Nil metuunt, poſtquam tutos diſceſſus Atridæ
Reddidit inviſi, nullaque ex parte requirunt
Officium Thecles: ineunt ipſi improba coram
Conſilia, infamemque fugam, nec plura morantur.
Inſtruit Iliacam deſueto remige claſſem
Dardanus; hinc Helene collectis ordine rebus
Dirum carpit *iter*, carique oblita pudoris
Tota *abit in* vetitum, furiiſque Cupidinis ardet.
Nec natam, patrioſque lares, aut impia famam
Curat, ut illicito veſana incumbat amori.
Nec minus auſa probant comites infanda ſequutæ.
Tum læta ante alias Thecle, geminæque ſorores
Sanguinis Atrei, famoſi criminis ambæ
Participes, ſociæque, œſtro quas ſævus eodem
Extimulabat Amor: Acamantem deperit Æthre,
Altera formoſo Clymene eſt addicta Cremoni.
Talis, dum pelagi ſulcaret adultera fluctus;
Oblata eſt procul in magno vetus inſula tractu
Dicta prius Cranaë, Sporadum intermixta latebris;
Quæ licet aſperior, rariſque habitata colonis,

Nota tamen, clari quod nominis educat herbam
Serpyllo ſimilem foliis, ac ceſpite largo,
Cui lenire cutim, & Venerem placare poteſtas,
Atque mero infuſæ lætos oſtendere vultus.
Hic claſſi requies, blandoſque excerpſit amoris
Priamides fructus: cujus ne longa periret
Fama boni, gratæ ponens monumenta quietis
Uno Helenes herbam, atque locum cognomine dixit,
Inſtituitque ſacris templum ſolenne Diones.
Inde iter inceptum peragunt, & cærula verſant.
Nullus tum liquido glomeratus in aëre nimbus,
Nullus erat placido circunfluus æquore vortex,
Et flatu Zephyri tendebant vela ſecundo.
Ipſe repugnantes Boreas tunc mitior auras
Preſſit, Erichtheæ repetens ſua furta puellæ.
Suſcipit infauſtum raptor Priamejus omen;
Atque Helenæ thalamos, & non inglorius ultam
Conſpicit Heſionen: ſed enim contraria votis
Scilicet humanis aliam Rhamnuſia ſortem
Obtulit, & cœpto fecit deſiſtere curſu.
Nam telluris inops Dido, ſed ditior auri,
Pigmalioneas fugiens Sichæja fraudes,
Affuit in medio Trojanis obvia ponto.
Illa quidem patriis haud jure penatibus exul,
Nec ſibi ad auriferum ſedes optaverat Hermum,
Feliceſque Arabas, aut fertilis horrea Nili,
Vicinoſque Aſiæ campos: quin cauta petebat
Italiam, mundique decus, niſi fata repugnent.
Verum alio infelix agitata furentibus Auſtris
Inclinarat iter Græcorum ad littora verſus.
Quæ procul ut vaſto conſpexit in æquore Teucros
Objectas inferre rates, jam gnara malorum,
Et graviora timens (neque enim metuiſſe cavendo
Adverſa indignum eſt) claſſem ſubſiſtere juſſit.
Interea ſolido direxerat ordine proras,
Et pila, & contos, & ferrea vincla, trabeſque
Struxerat, harpagonaſque, informiaque armamenta,
Quum prior auratum Phœniſſa aplustre virago

Impellens Tyrios dictis accendit & auſu
Egregio, ſuadetque ulciſci conjugis umbras.
Nec ſecus Hectorides Cretenſes tendere contra,
Cappadoceſve ratus piratas, quive Pelaſgum
Sepius incurſant Cilicum navalibus æquor,
Multijuges ſtatuit porrecta in cornua pinus,
Implicuitque leves ſtabili compage carinas.
Hinc tribulos, plumbumq; picemq:, & ſulphur, & ignes,
Telaque terrificique parat tormenta fragoris.
Præterea Æneam mittit, qui verbere crebro
Undam agitans prima exploret diſcrimina Martis,
Jamque ille haud procul intrepidam properabat Eliſam
Sævior, & pugnâ explesſent præcoce furores:
Nec Carthago olim, vel fors nunc Roma maneret.
Quum Sol heſperiis condens in fluctibus orbem,
Noxque incerta animis ardentibus intercesſit.
Inde fatigatis repetentes agmina tonſis
Laſſatos curare artus, & ubique locantes
Excubias atris ſpeculari inſida tenebris.
Tempus erat quo cuncta ſuis animalia curis
Solvit primus amor ſomni, quum Cynthia nobis
Imminet, adverſoque micat ſub cardine Titan.
Tum Regina ſago recubans Sidonia vili,
Ambiguam ſero captarat laſſa quietem.
Ecce viri remeans a ſedibus umbra beatis
Tales viſa pio eſt effundere murmure voces:
Ille ego ſum, Dido, cui maxima conjugis olim
Cura fuit, dum felices ſimul egimus annos.
At poſtquam infandâ diſſoluit cæde hymenæos
Frater, & infernas ſolum detruſit ad umbras;
Sollicito manes, & nunc Ducis ante tribunal
Tartarei, aſſiduoſque Hecatæ ſimul edere queſtus
Non moror, eventu ut cedant tibi vota ſecundo.
Ipſa maritali luſtraſti funus honore
Corporis effoſſi, & celaſti marmore buſtum.
Hinc ego (ſunt juſtis ſua præmia) vere potitus
Perpetuo, patriæque adſum felicis alumnus.
Ergo meas animi penetralibus accipe voces.

Quæ

Quæ ſeri obſervent utinam mandata nepotes.
Deſere fatales pugnas, infauſtaque ſemper
Bella ſequi, nec ſic noſtros ulciſcere caſus.
Nam neque Pygmalion, quam cernis in æquore claſſem
Ducit; & hoſtiles dux non oſtenderet iras,
Ni prior audaci tentaſſes prælia remo.
At fuge Tyrrhenos dulcis Sichæia campos,
Diverſoque aliam ſortire ſub æthere ſedem;
Quod ſimul ac profugæ fatalia mœnia genti
Fixeris, hæc precibus veniet ſors proſpera noſtris.
Arduus extremos ubi Gallia tangit Iberos,
Surgit apex; latere in pelagus qui tendit utroque,
Forte Pyrenæum dicent, nam monte frequentes
Lucos Silvicolæ Paſtores igne cremabunt,
Inde fluens calidis argentea bractea venis
Occluſum oſtendet locupleti in rupe metallum,
Quo claram Tyrii patriam, ſceptrumque parabunt
Immenſum. quid enim mortale potentius auro?
Dixit, & intentam monitis excuſſit amantem.
Paruit illa viri dictis, demiſſaque tendi
Vela jubens, tandem variis agitata procellis
Condidit in Lybico venalem litore Byrſam.
Interea trepidæ metuens Sichæus Eliſæ,
Ne rapido inſtarent fugientibus agmine Troes,
Invocat Elyſios manes, Mercuriumque potentem,
Et mox Iliacas miro cier impete naves.
Jamque illæ ut ſteterant, curſu vertuntur in Eurum:
Vixque fide dignum eſt, pinus abiiſſe natantes
Ocyus, Eoo quam ſtridula cuſpis ab arcu
Evolat, aut quam avidus prædam quum deſpicit ales:
Segnius & celeri ſimulat deſcendere lapſu
Sidus, & excuſſum demittitur æthere fulmen:
Tum quoque flaminibus nullis, ſed concita motu
Vela tument, mugit clavus, ſtridentque rudentes.
Scilicet obſtupuere omnes; hebereſque ſopore
Prærepto, proras crebro & percurrere puppes.
At quid agant? nec enim ſiſti tunc arte, nec ulla
Vi potuere rates; auget nox alta timorem,
Men-

Menſque memor ſceleris: jam ſolo id numine Divûm
Eveniſſe putant: ſed iniquum in crimine Regis
Imperium excuſant, ſuperoſque frequentibus ergo
Sollicitant timidi votis. at Dardanus aſtrum
Suſpiciens Veneris, tacito vix murmure, cœli
Implorare fidem, & Divæ promiſſa recenſens,
Ejus ſe nutu impulſum, juſſiſque ſuaſum,
Nec falli fas eſſe Deis auctoribus ullum.
Tum matutino Phrygiis apparuit ortu
Lucifer, & dubio firmavit lumine curſum:
Jamque novam pallens lucem oſtendebat Apollo,
Purgabatque udas tetrâ caligine terras;
Quum procul apparet turris, tabulataque navitas
Summa monent pelagi vitare pericula falſi.
Hanc fertur celſo ſic vertice Soſtratus olim
Erexiſſe ſuper ſcopulum, ne tanta pateret
Externis jactura viris, nam cautibus æquor
Difficile ignaros reflexis falleret undis.
Protinus exultant Teucri, terramque requirunt.
At vada perluſtrans clavumque & dirigit axem
Puppe ſedens altâ rector, nautiſque ſuperbe
Intonat, & magno torquet terrore flagellum.
Sicque diu feſſis laſſato remige tandem
Fluctibus; optato conſiſtunt littore Troës.
Hic extrema duos tellus Ægyptia colles
Proiicit in pelagus, per quos Pharus inſula tractu
Clauditur oblongo, geminoſque ad cornua portus
Efficit: Eoos Acrolochias aſpicit ortus,
Heſperias alter Eunoſtus vergit in oras.
Quo poſtquam egreſſa eſt totis Priameja caſtris
Turba, Deis reduces inſtruxit Dardanus aras.
Ipſe coronatis Helenâ comitante capillis
Prima Salutari ſolvebat vota Dianæ.
Proteus interea Neptuni ſede relicta,
Cæruleique gregis ſtudio, de more vetuſto
Gaudentes populos, gratamque inviſerat urbem,
Atque graves abigens curas, magno agmine campos
Circumierat, trepidamque ſagaci indagine prædam

Im-

Immaneſque feras multo ſudore premebat.
At poſtquam occiduos procul inſpexere receſſus
Solis equi, celeres declivi tramite currum
Pone trahunt, notaſque diu ſitientia in undas
Labra, & ſpumantes properant immergere rictus.
Tum quoque defeſſis gratæ indulgere quieti
Tempus adeſt Phariis, reflexaque cornua buccis
Aptant, & tumidis, quanta eſt vis, faucibus efflant.
Ilicet emiſſis reboant clangoribus antra.
Prataque cum ſylvis, & denſior arbore lucus.
Inde canes variis ſtrepitum latratibus augent
Æthera ſcindentes, & quo paulo ante ſolutis
Gaudia teſtari vinclis, dum ſanguine paſci,
Et ſimul hoſtiles ſperant evertere fœtus,
Nunc ſimili [ſua cura feris] clamore queruntur,
Impaſtique dolent, & multi ad clauſtra reduci.
Nec mora conveniunt trepidi, aptaturque paratis
Copula, nectunturque ſuis ſua vincula millis.
Illi autem æternâ contenti pace revertunt:
Nam neque ſollicito ſulcantes remige pontum
Infeſtaſque artes, atque impia bella peroſi,
Ocia ſecuro vitate inimica labore
Inde ſitim valido extinguunt ſudore receptam,
Et placidam aſſiduo carpunt ſudore quietem.
Qui læti curas removent ſudore diurnas.
Jamque propinquabant primi, præmiſſaque longo
Ordine prodiderat venientem pompa Tyrannum;
Cùm Teucer prædæ metuens, poſtquam omnia cautis
Diſpoſuit ſignis, tum primum occurrere Regi
Cenſuit, aſſuetumque Ægypti doctus honorem
Ad genua injunctis manibus, ſic Protea ſupplex
Affatur. Si magna tibi vis cognita dudum
Fortunæ, & pelagi, cunctiſque exinde timendum eſt:
Æquum erit, ut noſtros foveas Rex optime caſus.
Troja mihi natale ſolum, Priamuſque ſuperbæ
Rex Aſiæ pater eſt. & quæ tulit Hectora mater.
Ille quidem (ut ſemper genitorem gloria nati
Excitat. & virtus fit clarior omnis agendo)

Ne

Ne mea ſi qua ſubeſt, ævo torperet inerti
Inſita vis animi; claſſem, ſocioſque paravit.
Et primum ad veteres juſſit dare vela Mycenas,
Si qua hoſtes poſſent induci ad fœdera Graii.
Jamque ego tractatâ, ſed fruſtra, pace redibam,
Atque omnes pelagi caſus ſuperaſſe videbar:
At vetuit, votumque diu fors vana fefellit.
Namque per Ægæos claſſis contraria fluctus
Obſtitit, & cœpto fecit deſiſtere curſu.
Nox erat, & prima ſperabam prœlia luce,
Quum vis mira freti, ſeu vis fuit illa Deorum.
Compulit inſolita nox tantum errare procellâ.
Et quoniam magis eſſe ſolet ſuſpecta latentis
Cauſſa fugæ [caput hoc teſtor ſuperoſque minaces]
Hæc nos haud veſtris pacata ad littora damnis,
Nec veniſſe dolo; ſed vi pelagoque coactos.
Tu profugos admitte precor, ſi præmia tanti
Officii exſpectas, aut te clementia ſummo
Sceptro digna movet, vel priſcæ ſtirpis origo:
Namque Phryges hominum fama eſt vixiſſe priores,
Unde trahit ſobolem Memphis cognata ſecundam.
Hæc licet audierit commoto pectore Proteus,
Ambages Paridis fictas, & crimina noſcens,
At ſic pauca refert: Prognate e ſanguine gentis
Laomedonteæ, nec tempus plurima fandi eſt,
Nec *locus*; at requies captanda, & quæ hoſpita cunctis
Aula patet, nulloſque arcere penatibus unquam
Sueta, pio vos hoſpitio laribuſque benignis
Suſcipit una omnes: mecum ſuccedite tectis;
Hic tuta eſt ſtatio: dabitur lux altera noſtris
Colloquiis, longoque mihi ſermone terenda.
Hiſque ſimul Phariam Teucris comitantibus urbem
Ingreditur, ſimul & Trojanæ plurima claſſi
Ferri dona jubet, niveæ funalia ceræ,
Et fructum Cereris genialem, & munera Bacchi,
Arboreos etiam fœtus, tum pinguia ſeptem
Viſcera taurorum: verubus pars aſſa rotatis,
Pars infrixa adipe, atque undanti elixa lebete:

Sic igitur, quique in tectis, ratibuſque morantur,
Dardanidæ penitus gaudent, pelagique labores
Convictu, ac vino pendunt, & corpora curant.
At non Iliacus curis abſolvitur heros,
Sed placidos luſus, elapſaque gaudia dudum
Irrequietus amor triſti formidine penſat:
Cuncta timet ſceleriſque memor, pulchræque rapinæ,
Et ſimul ambiguum pectus, ſuſpectaque Protei
Verba putans, odit læto convivia plauſu,
Inſomnemque agitat noctem mens conſcia noxæ,
Innumeros animo curarum ſuſcitat æſtus.
Et jam ſi qua foret digreſsûs copia, primum
Pergat iter, ſoluſque Helenâ comitante recedat.
Verum incerta fugæ ratio eſt, & mœnibus urbis
Clauditur, & gyris ingentibus Amphitrites.

LIBER TERTIUS.

Interea miſeris lucem mortalibus almam
Protulit e roſeo conjux Tithonia curru.
Hinc ſurgit jubare exorto Priameja pubes
Stipatura Ducem, cumque imo in limite cœli
Luſtraret radiis magis alta cacumina Phœbus,
Ad Regem ſimul accedunt, tum ſacra parabat
Ille Jovi ſummo, & Paridem in penetrale vocari,
Arcanumque adytum mandarat, eoque Gremonem,
Atque Anchiſiaden, magnoque Antenore natum,
Nulla mora eſt; animis pariter nutantibus aras
Secretas adeunt, & raro inſpecta profanis
Antra viris: aderat mediâ pius æde Sacerdos
Inflexis genibus, rectoque ſedilibus altis
Pectore inhærebat ſpectans orientia Solis.
Proxima fumanti redolent altaria thure,
Luminibuſque micant, variiſque affixa figuris
Signa ſuper, tabulæque & certa volumina vatum.
Ipſe ergo, Iliacis templum ſubeuntibus, ullo
Non motus nutu, ſed longo murmure dudum
Numen adorabat, votiſque ardentibus omnes

Cor-

Corporis affecti curas, & pondere molis
Terrenæ excutiens, paulatim ad ſidera puram
Mentem extollebat, ſuperoſque ſolutus adibat.
Ecce autem ſubito aſpectu palleſcere viſus,
Sanguis abit, nullæ apparent in corpore vires,
Nec venas, artuſve, aut pulſat ſpiritus auras,
Intentiſque oculis, & parte immobilis omni
Hæret, ut exanimum corpus, gelidumque cadaver,
Aut opus, egregio quod tandem marmore finxit
Docta manus, tota penitus compagine vivum
Aſſimulans, cui ſola animæ vis deficit alma.
Verum ubi jamdudum monſtrum hoc mirabile Protei
Attonitis juvenes animis ſtupuere, viciſſim
Ambigui ſeſe aſpectant, nec panditur ulli,
Quid ſperet metuatve: adeo tum viſa repente
Lux illi emicuiſſe oculis, torpenſque moveri:
Non ſecus ac longo e ſomno, atque e nocte profunda
Qui primum excitus, ſubiit vitalis ab omni
Parte vigor, ſolitoque intingitur ora colore.
Mox ubi cunctatus paulum ſeſe ipſe recepit,
Hæc ſolio incumbens divino eſt ore locutus,
Dardanii heroës, quæ veſtros plurima ſenſus
Relligio, mixtaque premat formidine cura,
Cernere conſpicuum eſt: quando hæc miranda Deorum
Atque ignota prius licuit tam clara tueri:
Sed, poſtquam fatum alterius, Numenque coëgit
Cœptum linquere iter, voſque has accedere terras,
Plura manent: quod fruſtra alii multa arte requirunt,
Vobis ſponte datur ſæclis patranda futuris
Noſcere, ſic placitum æterno quandoque Tonanti,
Ut late pateat cœleſtis gloria doni.
Ille igitur, ſola mundum qui mente gubernat,
Egregius ſcelerum vindex, prudenſque bonorum
Largitor, callere dedit mihi munere raro
Præterita, & quæ nunc inſtant, caſuſque futuros.
Haud ſatis idem etiam incolumes mihi protulit annos
Expertes penitus necis, & mirabile corpus
Conceſſit varios ultro aptum inducere vultus.

Et volucrum ac pecudum formas, undiſque natantum,
Rerumque omnigenas facies diverſaque monſtra.
Nec minor inde fuit Neptuni gratia, curam
Qui gregis æquorei ceſſit, pelagique potentem
Eſſe Deum, tribuitque coli ſolennibus aris.
Nec tua Priamide, dudum me præda fefellit,
Mendaceſque doli, nec quæ te pœna maneret;
Cujus ſumma manus ſocios in crimen adegit.
At nolunt hoc fata Deumque immobilis ordo
Plectere nunc facinus, quod non impune relinquent:
Namque ultrix Superûm lente ſeſe admovet ira,
Subſiſtenſque diu tolerat ſcelerata nocentum
Vota, queant ut jam putres abſtergere labes.
At, ſi quem averti a noxis ſpes nulla ſuperſit,
Protinus effuſas vindictæ laxat habenas.
Conpenſatque ſevera moras graviore flagello:
Sed quæ juſta Deis ira eſt? quando omnia nutu
Ipſorum eveniunt, quodque eſt ſuper æthera ſcitum,
Evitare nefas: aut quæ tum pœna coactos
Æqua manet, cum fata trahunt? Venus imminet Idæ,
Inſanoſque animis obliqua enutrit amores.
Inde autem infames Latonæ nata Mycenas
Obducto inſpectat radio, bellumque minatur
Efferus Armipotens, Senior cui falce recurvâ
Jungitur, ardentes protendunt ſidera criſtas,
Et medius placido connivet Juppiter aſtro.
Cui vis ergo fuat cœleſtes fallere motus?
At pater omnipotens proprium dedit omnibus ultro
Arbitrium, prava ut rectis præferre liceret,
Et quamvis ſummi nutu genitoris agantur
Cuncta, nec invito fieri quid Numine poſſit;
Haud tamen arctamur, ſed libertate perenni
Humano aſſiduas verſamus pectore curas,
Mox placitum ſponte eligimus, ſequimurque volentes.
Cumqae ſuperna aliquid portendunt ſigna futurum,
Id Deus e ſummo præſens adſpectat Olympo,
Terriſque ante diem demonſtrat imagine cœli.
Sic igitur ſcelere indigno ſucceuſa per orbem

Late odia, & bellis ardentes undique terras
Conſpicio, hinc longo tandem poſt tempore regni
Excidium Phrygii, Priamumque extrema ferentem,
Cunctorumque fere natorum funera; nec te
Gaudentem rapto infelix vis ulla juvabit.
Mox etiam intueor palantes omnibus undis
Relliquias Troum, & diverſo in littore fuſas.
Heu ſortem humanæ gentis ratione carentem,
Quæ cum dura venit, numquam uno vulnere lædens.
Damna frequens parat, & vix lapſa ſequentibus urget,
At contra ſi lenis adeſt, nova gaudia ſemper
Felici accumulat, doniſque recentibus auget.
Haud aliter poſtquam adverſis exercita votis
Jam Fortuna diu fuerit, deponet acerba
Sponte odia, & quantum fundo depreſſerat imo,
Tantum ſublimi feret altam in vertice gentem.
Vos juvenes palma hæc ſpectat, vos tanta manebit
Spes, olim Italico quæ tantum accedet honori.
Et, te nate Dea, primum qui claſſe procellis
Jactata innumeris venies, ubi Tibris in æquor
Influit, atque armis hic parta conjuge ſedem
Conſtitues, ponet mutandam filius urbem
Sylvius, hinc Gemini demum Mavortia proles
Albanas linquent arces, & mœnia Romæ
Romulus Æneades occiſo fratre locabit.
Hic igitur miranda loci primordia, ſceptrum
Orbis ubi ſtabitque caput: namque æmula virtus
Ingentes humili eventus prædicet in ortu.
Dumque libens recolo, quæ pace, & plurima bello
Roma geret, totque heroum, tot clara virorum
Pectora: mens hæret potiuſque ardentia cœlo
Lumina, & Oceani fundo numeremus arenas;
Id loquar, Ænea, gentem nulla afferet ætas
Poſtera, quæ major, populove æquanda Quiritum,
Nec quem orbis reliqui clades, moveantve rapinæ.
Quandoquidem regnum omne ingens, ſummiq; poteſtas
Imperii ferro violenta exordia ſemper
Aut cæpere dolis; ſed longo tempore demum

Conſenſum præſtant populi, aſſuetiſque volentes
Subiiciunt ſe deinde jugis, tum jure creare
Legitimo Reges cenſent, rerumque potentes.
O fortuna hominum, & vitæ mortalis iniqua
Conditio, humanæque vices, quæ cuncta rotatis
Volvitis aſſiduo, ſolitoque errore perennem
Lætitiam exoſæ ſupremâ in parte locatos
Ad ſedes fato urgenti detruditis imas.
Quæ tot jura dabit populis, totque urbibus ingens
Imponet regniſque jugum, mox ſubdet eiſdem
Cervicem miſera, atque vicem collapſa rependet.
Sed tamen egregium eſt felici ſidere naſci,
Et condi ominibus lætis: en Roma futuris
Tot devota malis, ſummum haud deponet honorem;
Primam etenim veræ ſedem pietatis adepta
Pontificum titulo formidandiſque tiaris
Major erit, miroque hic propagabitur auctu
Relligio, quæ dehinc variis agitata procellis
Ambitione patrum, & ſerpentibus undique luxu
Immodico errorum ſectis, tandem ultima victrix
Ad mores renovata pios in ſæcula tendet.
Ergo illis felix ævum, divinaque large
Dona ferent Superi, quos tanti muneris olim
Auctores dederint: at veſtri hic ſeminis unus,
O ſocii, Divûm celsâ illâ in ſede locandus
Occurrit, columen ſacri qui nominis ardens
Proteget, inſignis fama, reque amplior ipsâ;
Tum ſpecie, atque animo. & præſtans virtute, piorum
Anceps Concilium, & ſtudia in contraria verſum
Componens, ſataget rebus ſuccurrere lapſis.
Verum ego cur mœrens, bilique accenſus amarâ
Prætereo. quæ dira ſacros ſententia patres
Impellet duram Heſperiis indicere legem;
Ut Capitolinos poſthac Germania Reges
Ad ſeptem procerum nutum legat, unde tot annos
Urbeſque & populi, leges, faſceſque requirant.
Quod ſi amplo, varioque ſitu, ſi mole virorum,
Et numero, atque opibus terras ſuperambiat omnes:
Sat

Sat fuerit ſi in conventu ſuffragia tanto
Æqua ferat, ſummoſve aliis ſociarit honores.
Sed, quoniam fuerat monitis fatalibus ante
Decretum Auguſtæ culmen ditionis ab ortu
Ad Solem occiduum curſu deferre perenni;
Sors quoque ad extremos hæc demum tendet Iberos,
Namque ipſis dabit externo de ſtemmate Regem,
Quem ſummo ornatum ſceptro tam læta fovebit,
Quantum aliquem Æneadum, rerumque ad ſidera tollet
Geſtarum fama, & domitorum gloria Regum.
Verum etiam ipſe ſuos manes patietur, & iſdem
Temporibus Deus orbem alium, penituſque repoſtas,
Atque diu ignotas, alioque ſub axe jacentes
Oſtendet noſtris terras, quarum undique gentes
Mirentur novitatem, alias ſpecieſque, habituſque,
Naturaſque hominum, cœlique, ſolique, mariſque.
Montibus hic, fluviiſque auri, argentique redundans
Copia: tum certo fiet manifeſta periclo
Antipodum via, ſed magnus dum cetera vates
Proſequitur; caſu incertum eſt nutune Deorum
Ecce Anchiſiadæ ſubitus ſopor occupat artus,
Excelſuſque thoro ſenſu languente cadit vir.
Pectora tum comitum caſu tremefacta repenti.
Verum ipſe ut ſpatium nactus pauliſper anhelis
Flatibus, atque gravi dehinc murmure reſpiravit;
Sic iterum: o juvenes, ultra quid fata repoſcant
Æneam nunc ſcire nefas: nec pauca ſuperſunt.
At non cuncta uni Superum prudentia defert.
Vos etiam præclarus honor, ſtirpſque alta ſequetur;
Utque ambos nunc exagitat par cura ſuorum,
Sic pariter ſævi ereptos diſcrimine belli
Eventus varii, fallaceſque æquoris æſtus
Extremo tandem Adriaci maris aggere ſiſtent.
Hic partitus opem, genteſque, & ſacra Cremonæ,
Invitum feſſo cum patre Acamanta relinques,
Et ſedem inde aliam fato ducente requirens
Idæo Eridani penetrabis in oſtia remo.
Sed poſtquam adverſo ductaris gurgite pinus,

Attigeriſque diu medium vix fluminis alveum,
Qua procul uberibus pandet ſe Inſubria campis:
Ecce novum dictuque ingens, at numine Divûm
Iliacas puppes rapidæ alti verticis undæ
Impellent, dextroque infigent littore proras,
Nec ſtudio, aut poterunt divelli hinc viribus ullis.
Tum manifeſta aderunt iterum præſagia Teucris.
Namque agro viſa explorans delubra propinquo
Fatalem Jani invenies & conjugis aram.
Ille quidem ſpretor bellorum, & pacis amator
Oſtendet ſedem hanc profugis, requiemque paratam.
Quæ tu monſtra ſequens, atque aura affatus Olympi,
Hic muros ſtatues, quos inſtar navis in orbem
Signabis, malique loco priſca æde relicta
Annua decernes Jano cum conjuge gratus
Sacra, tuique addes fulgorem nominis urbi.
At validis poſthac Æneja Roma colonis
Præſidium imperio hic ſtatuet, quo tutius hoſtis
Barbarici exitent damna, inſanoſque tumultus.
Sævitiam prius ipſa tamen paſſura ſuorum,
Quam belli cladem externi, felicius ævum
Mox ducet, fatoque diu meliore fruetur;
Quandoquidem templis domibuſque extructa ſuperbis,
Ingeniis armiſque vigens, atque ubere campi,
Italicas inter celſum caput efferet urbes.
Quod ſi omnes rerum eventus, & geſta referrem,
Nec mihi multa dies, nec vox, aut lingua loquenti
Sufficerent: immenſo igitur quamplurima ſaltu
Tranſiliens, longo poſt tempore geſta ſilebo:
Donec viperei fato inclinante manipli
Exurget juvenis, cœlo quem Sfortia gignet,
Flaminio, Italicis præclarus Sfortia bellis.
Huic natam Rex Inſubrum, ſolamque parenti
Progeniem thalamo junget, digniſque hymenæis
Et veſtram titulis cedet dotalibus urbem.
Ipſe diu Auſoniæ ſignis victricibus oras
Percurrens, poſtquam ſocerum ſuprema cadentem
Fata petent, invicto animo, validiſque Cremonæ

Præ-

Præſidiis ſumma audebit, tum ſtemmata, reſque
Conjugis accipiens, Inſubrum regna tenebit
Felix, conſtituetque optatæ fœdera pacis.
Hujus ego egregias animoque, & corpore dotes
Quum repeto, ac gratum linguæque oriſque decorem,
Tum pectus pugna intrepidum, præſentia nec non
Conſilia, & bello fortunam; atque inclita facta;
Præteritis vix major erit, ſæcliſque futuris:
Hinc nimio ut luxu pariter galeæ aptus & armis
Natus ſceptra reget: ſed, poſtquam interrita magnis
Ipſum auſis celebres manus obtruncarit ad aras,
Filius imprudens regni juvenilibus annis
Succedet, ſolo genitorem nomine reddens.
Ecce autem extiſti patruus rumore ſequetur,
Quem rerum præſtantem uſu, gravibuſque tumentem
Conſiliis, longum Heſperius mirabitur orbis.
Sed quam vanæ hominum curæ, nimiumque procaces
Fortunæ luſus! nam majus ut horrida robur
Oſtentet, cæpta evertit maleſida potentum:
Ille igitur Geltarum armis clauſtra ardua pandens,
Italicam abrumpet non tali mente quietem.
Namque aliis bellum intexens horrenda parabit
Fata ſibi, & Latio miſerandæ exordia peſtis.
Aurea tum latè florebunt lilia, donec
Alter avi referens præclarum Sfortia nomen,
Externo auxilio, civilique agmine, & omnis
Aſſenſu Auſoniæ, ſedes intrabit avitas.
Sed gravis hic labor, & valido tentatus ab hoſte
Sæpius, evertet bello tria caſtra trienni.
Treſque duces, qui tot caſus, & funera, totque
Experti clades, Ticini ad mœnia tandem
Spectabunt Regem illum animo membriſque opibuſque
Ingentem, captivum adverſæ haud cedere ſorti.
Ergo idem Hiſpanas primum ducetur ad oras.
Cæſarei at proceres hunc magni criminis ante
Delatum, regno erepto vixque arce receptum
Et vallis, & foſsâ, & milite circumſident.
Quæ non damna feret, quæ non miſeranda videbit

Hic

Hic ipſe, atque graves infeſto ex hoſte ruinas?
Nec tantum id ſileam; quamquam omnes debilis artus
Morbo acri, & rebus modicis, ſpoque auſus inani;
Haud tamen ante loco cedet, quam triſtis egeſtas
Extrema, & fame defectum penuria coget.
Jamque anceps feror, an miſeram ſors improba ſedem
Sfortiaco heroi, aut felicem læta pararit.
Quando ipſum exitio populatum, omniſque tumultu,
Europæ, ac patriæ damnis rerum omnium egentem
Ecicerit, toroque hærentem corpore, & ægrum.
Verum parte alia adſpirans tot ubique periclis
Elapſumque malis, contra tot tela, tot hoſtes
Proteget, & certo pacabit fœdere regnum.
Scilicet hæc, ſuperis primum laus inde Cremonæ
Debita erit: nam, quæ ſceptri primordia figet
Sfortiaci, feret auxilium plerumque cadenti.
Quin hic filii alid, genio impellente recludam.
Quamquam etenim ſacra Romani in claſſe ſenatus
Optari dabitur cunctis, nullamque galero
Purpureo gentem excludet; longum tamen una
Urbs tua tot decorata bonis, tot dotibus omne
Promeritura decus tam clari muneris expers,
Et caritura diu eſt; donec pia numina ſortem
Mutabunt, varioque aſtrorum lumine fructus
Trunca novos arbor valido dabit incremento.
Hæc effatus erat Proteus; & plura tenebat
Promenda: at longo fatorum examine feſſus
Subſtitit: illi autem feſtini ad littora tendunt,
Pertæſique iter, & peregrinæ incommoda terræ,
In patriam reditum exoptant, finemque laborum.

FABII SFORTIÆ FOROJULIENSIS.

Contra Selinum.

Per mare dum pedibus, per [illegible] cacumina remis,
Inſuetas Xerxes audet inire vias;
Confuſas leges, [illegible] exoſa ſuperbos,
Fortuna inſanum perfida rupit iter.
Quique olim fuerat Neptuno vincla minatus,
Penſavit vili poſſeſſus facta fuga.
Sic tu ſæve Selin, dum ſpe tecum omnia vincis,
Adverſoque audes bella movere Deo:
Et Venetum contra cupis [illegible] Leonem,
Et ſanctæ fidei dilacerare comas:
Vinceris ut cauſſa, pariter ſic vinceris armis:
Sic etiam poſthac ſemper inermis eris.
Quodcumque Cypro damni dederis, tibi [illegible]
Id Leo in Ioniis reddidit altus aquis.

Iſmarium [illegible] monſtrum
Dixerunt vates, credite, vera canunt.
Nam quæ animal lethale vomens e pectore virus:
Mortifero immitem quod necat ore feram,
Hoc inſigne Pater, claris [illegible] triumphis,
Maximus a Decimo Tertius omen habet:
Scilicet hinc nobis [illegible] ſignum: inſignia & ſerpens
Barbarus aſpectum [illegible]
Auguror hoc tibi ſumme Parens, nam clara ſereno
Fulſerunt cœlo ſidera, victor eris.

BAPTISTA SICULUS

In Authoris Perſona, ad Lectorem.

INgenium ſuperaſſet opus nunc Dædale; ſi me
Legiſſes, validis volitare per aëra pennis
Vidiſſes teneri trepidantia brachia nati;
Et poſſet Siculus totum quâ verteret orbem
Inventâ gaudere baſi, curaque ſolutus.
Si quis Hyperboreos ardet diſcindere montes,
Æmulus aſſiduo ſuperet Babylona labore,
Condat & excelſo pendentia culmina Olympo.
Velificatus Athos narratur, jungere terras
Pontibus humana inſtruxit ſolertia, ſed te
Non minus iſta juvent volumina, quæ pagina ſignat;
Noſtra oppugnabit munitos machina muros.
Cautius, hac poterit ſeſe hoſtis ab hoſte tueri,
Terrigeniſque minus nocuiſſent tela Tonantis,
Fruſtra & Trinacrii ſudaſſent brachia fabri;
Enceladus ſtrictâ nec jam premeretur arena.
Quo privata domus, quo Regia tecta ſtruantur
Ordine, quo loca ſacra Deûm ornes, quove profana,
Certus eris, quo rura colas, quam fertilis illinc
Surgat ager, lata ut capiant vix horrea meſſes.
Inde operum vitia emendes; quæ regula, quemve
Quiſque modum rebus tandem proponat agendis.
Accedit poſt hæc Romanæ gratia linguæ;
Si te forte juvat nulla palleſcere culpa
Eloquii, eloquium hic eſt, quodque imiteris habebis,
Et quæ nulla tibi veterum monumenta dedere

Hic noſces, lecture, meas ſi volvere chartas
Non pigeat, loculiſque tenax ſi incumbere avaris
Dediſcas, largas ſi bibliopola ſonanti
Impleat ære manus, noſtros legiſſe labores
Non te pœniteat, celeri quos callidus arte
Impreſſor doctæ perſtrinxit robore dextræ

MICHAELIS SILVII

Ad Titianum pictorem.

A Te uno pingi voluit Titiane Diegus,
Pictores unum quem probat ante alios.
Qui ſibi tam ſimilem facis hunc, ut dimidiatum
Se credat: magnum hoc: efficis arte tamen.
At contra ſuaves mores, & pectus, & illud
Tam cultum ingenuis artibus ingenium
Formari a ſe uno voluit Titiane Diegus:
Quanto eſt hoc quam illud rectius, & melius?
Qui pingenda tibi quæ ſunt moritura reliquit,
Formanda aſſumit non moritura ſibi.

BAPTISTÆ SPAGNOLI
MANTUANI.

Ad D. Falconem Protonotarium.

SUnt propriis, ſunt qui niteant virtute parentum:
Falco, tuam radiat ſplendor uterque domum.
Sed tuus eſt major: nam quidquid laudis in omnes
Sparſit avos virtus prodiga ſolus habes.

In eundem.

Si te triſtis adit quiſquam, cur lætior exit?
Falco, tuum Charites concomitantur iter.

Eidem.

Cur male cuſtodit tua janitor atria, Falco?
Quod ſcit in occulta turpe domo eſſe nihil.

Ad eundem.

Cur tibi tam levis eſt, cur tam jucunda ſenectus?
Libera quod vitiis tota juventa fuit.

Ad Franciſcum Gonzagam Pr. Mant.

Dant ſua Romanis victæ cognomina gentes,
Et jam patratum teſtificantur opus.
At nondum victi dederant tibi nomina Franci:
Hæc tibi venturæ nuntia laudis erant.

In-

Infans a lupo invaſus.

Fert lupus infantem preſſa cervice: pater ſe
  Proripiens nati pendula crura tenet.
Dum rapit, inde fames, pietaſque ardentius iſtinc,
  Heu, tulit hæc truncum corpus, at illa caput.

In Pamphilum Saxum.

Pamphilus & Saxum duo ſunt contraria in iiſdem
  Nominibus: ſaxum friget; amor, calor eſt.
Sed tamen igneſcit ſaxum, atque tenacius ignem
  Servat, at & cœlo ſaxa pluiſſe ferunt.
Pamphilus eſt igitur ſaxum, quod ab æthere venit
  Igne calens, quo Sol, quo Venus alma calet.

In Codrum.

Ilias in genibus: ſpumat manus una lebetem;
  Una veru verſat, tres obit iſte viros.

De Falcone.

Cum Deus extincto terras inviſeret orbe,
  Cunctaque de veteri cerneret orta chao:
Natura ex utero traxit duo pignora, quorum
  Nutibus humanæ dividerentur opes
Virtutem Sortemque vocant: temeraria Sorti
  Frons fuit; at Virtus caſta, modeſta, proba.
Mentis inops, orbamque ferens Sors lumine frontem,
  Juſtitiam neſcit, conſilioque caret.
At virtus gravis, æqua, ſagax, innoxia, verax:
  Pondera, menſuras corrigit & numeros.
Quod jubet utilitas, Virtus, quod poſcit honeſtas
  Præſtat; inaudita nil ratione facit.
Sors autem quidquid præceps ſine lege libido
  Suggerit; inſtabili datque, adimitque manu.

Ipſa

Ipſa ſibi ſatis eſt; ipſa eſt ſibi præmia Virtus:
Sors eſt, præter opes, & ſine honore nihil.
Has ſibi, quod nemo potuit ſine Numine, tandem
Evaluit Falco conciliare duas.
Nec mirum: quoniam quiſquis veneratur Olympum,
Ipſe ſibi cœlos ſubiicit, ipſe Deum.

Cur poſthabeantur boni.

Sponte malos homines, & noxia gramina nutrit:
At melius ſemen ferre recuſat humus
Mitior eſt propriis, alienaque pignora ſemper
Tractat inhumana dura noverca manu.
Vir bonus eſt cœli, malus eſt telluris alumnus:
Quos igitur cœlum diligit, odit humus.

De Virtute.

Plurima Virtuti laus hic: at præmia nulla.
Nam Deus illius præmia ſolus habet.

De eadem.

Eximiæ claros cur ad Virtutis honores,
Ex humili plures vidimus ire loco?
Pauperibus Virtus quia ſit ſine dote maritis
Nubit: habet grandes Sors opulenta viros.

Ad Falconem.

Innumeros Phœnix, & Phœbi nuncius annos
Vivit; Hamadryades tempora longa Deæ:
Sæcula tot cervus, tot vivit ſæcula cornix:
Aſt hominum paucis vita diebus abit.
Recte igitur, Falco, major tibi cura dierum
Quam ſit opum: redit æs; non redit ulla dies.

De

De Natura Amoris.

Omnipotens jaculis, metuendus & igne Cupido,
  Qui ſibi mortales ſubiicit atque Deos.
Audentes animos amat, & ſublimia corda
  Gaudet ad eximium ſollicitare decus.
Ignipotens ideo, quia amat ardere medullas,
  Pectoraque excuſſo fert animoſa metu:
Aliger eſt, quoniam terris petit alta relictis;
  Et ſecat excelſas, difficileſque vias.
Ambulat armatus; quia diligit arma, virumque,
  Qui gerit audaci bella ſuperba manu.
Legimus Alcidæ curas & Achillis amores,
  Oënidæ ardores, Tantalidæque dolos.
Adſpice Leandrum tumidos contemnere fluctus,
  Et dare ventoſis penſile corpus aquis.
Perſeus audaci veniens per inane volatu,
  Æquoream valido ſuſtulit enſe feram.
Et Paris invaſit fauſto Lacedæmona raptu:
  Unus amans tanta fortior urbe fuit.
Multa poteſt, fateor, Virtus, Rhamuuſia multa.
  Sed tamen in nobis prædominatur Amor.
Quando amor in mentes cœlo delabitur altas,
  Protinus heroas, ſemideoſque facit.
Hi ſunt, qui factis celebrant illuſtribus orbem,
  Et quorum penetrat nomen utrumque polum.
Hos igitur ſtimulos, iſtas generoſa juventus
  Diſce pati flammas; & ſapienter ama.

Ad Jovianum Pontanum ex tempore.

Cum legerem nuper, curis accenſus amaris
Uranien, Pontane, tuam lucentiaque aſtra,
Et cœli ſtellantis opes; egreſſa repente
Luxit, ut expulſa Sol tempeſtate, voluptas:
Carminibus vis tanta tuis, quantam neque Circe
Nec Medea ſagax medicis invenit in herbis.

Tri-

Triſtibus adplaudunt animis, & grandia cantu
Dulciſono totam rapiunt in gaudia mentem.
Hoc erat Amphion quo mœnia ſurgere fecit;
Hoc erat Orpheo quod agebat flumina plectro.
Felices igitur vates qui cunabula primum
Et ſacri videre ortus primordia campi.
Sic cœlo in noſtras eſt tanta potentia mentes,
Ut canit Uraniæ; tanti ſi credere fas eſt
Eſſe vagos aſtrorum ignes; Cyllenia certe
Flamma tibi nimium favit nimiumque potenti
Sidere Phœbeum pluit in tua pectora carmen.
Te virides inter lauros Bajanaque tempe
Per loca quæ fertur coluiſſe Papinius olim
Pierides aluere Deæ: nos inter opacas
Mincius eduxit ſalices per aquatica rura,
Inter arundineas, luteis ubi teſta, lacunas.
Propterea mea fila ſitum ſenſere paluſtrem,
Et rudis ex trunco nobis formata ſaligno
Eſt lyra, & articuli reſides, & inutile plectrum.

Ad Comitem Fregoſinum Campofregoſum.

Dulce Muſarum decus, & voluptas,
Patriæ ſplendor Ligurumque princeps,
Quem fovet dulci gremio receptum
Hoſpita Manto;
Impio poſtquam Genuæ tumultu,
Miſſus ex alto Phlegethontis amne
Jura ſubvertit placidamque pacem
Nuntius Orci,
Te decet magnos animi dolores
Atque Neptuni ſalientis æſtum
Ferre, & accenſo Jove fulgurantem
Fortiter iram,
Rebus adverſis agitata virtus
Creſcit, & robur cruciata longo
Sumit attritu, meliuſque terſo
Candicat ore.

Ocius

Ocium clari fugiunt honores:
Nobiles ducit labor ad triumphos;
Sudor inſignes iter ad coronas
Monſtrat apertum.
Unico vitrum ſuperatur ictu;
Spernit incudes adamas, & omnem
Malleum: virtus animoſa caſum
Suſtinet omnem.
Debiles nautas, humilemque cymbam
Africus pulſis violenter undis
Jactat & vaſto fragilem carinam
Vortice ſorbet.
Fronte ſublimi ratis alta proram
Tollit, & Caurum, Boreamque ridet,
Atque proſternit valido ſonantem
Pectore pontum.
Blanda fortunæ levitas in altum
Volvit; & facti cito pœnitentem
Dexteram verſans male fida curvum
Deprimit orbem.
Fortium gaudens hominum ruinis,
Regna longinqui penetrare mundi
Cogit Heroas, patrioque pulſos
Jactat ab Orbe.
Egit Æneam pelago vagantem
Flante per nigros Aquilone fluctus
Atque nimboſo reboante cœlo
Littus ad Afrum.
Pulſus antiquam Salamina Teucer
Liquit Alciden odium novercæ
Miſit ad Gades, ubi cernit altam
Julia Calpen.
Faucis anguſtæ mare vorticoſum
Exules quondam ſoror, atque frater,
Heu nimis triſti ſecuere curſu,
Phryxus, & Helle.
Velleris fulvi ſpolio ſuperbus
Æquor Euxinum, gelidamque Tethym

Theſſala primus rate navigavit
Fortis Jaſon.
Magna, non una regione virtus
Clauditur, toto ſpatiatur Orbe
Sicut immenſum radians Olympum
Clarus Apollo.
Perfidam ſortem generoſa virtus
Spernit, & plauſum popularis auræ
Æſtimans ludi puerilis inſtar
Libera regnat.
Vate Dircæo generata Manto
Unde gens urbis ſata Mantuanæ
Juncta Tyrrheno Siculam Carybdim
Vidit & Ætnam,
Vidit & ripam reſonantis Arni,
Qui per Etruſcos ſinuoſus agros
Serpit, & cultis inimica campis
Flumina voluit.
Inde per montis juga ſaltuoſi
Venit errantes ubi major undas
Mincius ſpargit, bifidoque terram
Circuit amne:
Tum ſolo nomen dedit occupato,
Atque Thebanos imitata muros
Cum ſua celſam genitrice proles
Condidit arcem.
Nave Phœnices Tyria colonos
Regnaque fratris fugiens avari
Nobilem Dido patriam Coloſſi
Vidit in undis;
Vidit & Cyprum, Paphiamque gentem;
Tranſiit Syrtes, Lilybæa luſtrans
Æquora, & tamdem Libycæ ſubivit
Littora Byrſæ.
Spernit imbellem populum libido
Dira fortunæ, tumidoque plebem
Corde faſtidit; ſua tela frontes
Mittit in altas.

Ergo

Ergo priſcorum memorata Virtus
Excitet fortes animi lacertos;
Et tuæ fiant tibi clara gentis
Stemmata calcar.
Namque te magno genitore natum,
Atque Virtutis gremio educatum
Ad decus ſummum vocat, & ſupremam
Gloria laudem.
Ergo viſurus Pyliam ſenectam
Vive, nec tantum Genuæ potentis,
Regna, ſed pinguem teneas Etruſci
Littoris oram.
Africæ latis dominare campis,
Atque Sardoi ſpatioſa ponti
Doris, & bello ſuperata Cyrnos
Porrigat arma.
Dum venit fati melioris ætas,
Liberum curis animum ſolutis
Transfer ad Muſas, viridique lauro
Tempora cinge.
Et per herboſos ſpatiare tractus,
Qua Padus ripas oneroſus altas
Complet, & mites ſalicum per umbras
Serpit in æquor.
Læta Regali Sabiola tecto
Villa felici redimita cultu,
Te ſua tutum ſtatione longos
Servet in annos.
Servet & prolem Deus, atque claræ
Conjugis ſanctum caput & nepotes,
Voſque cœleſtem ferat in ſenatum
Longa ſenectus.

Deprecatio, pro ſalute Æmylii Romani.

Phœbe, quid Æmylio febrem ſinis eſſe moleſtam?
In tua quid juris corpora languor habet?
Tu pater herbarum, tu vim medicaminis omnem
Per maria, & fluvios mittis & omne ſolum.

Viribus uſa tuis ſubigit Medea dracones,
Terrigenaſque viros, ignivomoſque boves.
Vulneris auxilium non Lariſſæa tulerunt
Spicula, ſanatrix ars tua Phœbe fuit.
Tu piper, & myrrham, caſias, & cinnama profers,
Et redolens opus eſt thurea virga tuum.
Tu paris Hyblæum nectar, paris Attica mella;
Sunt etiam munus Medica mala tuum.
Tu coquis albentes in apricis collibus uvas:
Gnoſia vina paris, vina Falerna paris.
Quæ generant humiles felicia balſama ſilvæ,
Hierichuntino ſunt tua dona ſolo.
Tu facis æſtatem, tu ver, hiememque nivoſam,
Eſque potens pluviæ, grandinis, atque gelu.
Luna regit menſes tu Cynthie dirigis annos:
Illa colit tenebras, tu jubar atque diem.
Semina cum liquida tu digeris omnia Tethy
Quæ freta, quæ tellus, quæ levis æthra tenet.
Tu Liber, tu ſancta Ceres, tu numina plura;
Nam quia multa potes, nomina multa tenes.
Omnia comburis ſub eodem ſidera ſigno;
Omniaque imperiis ſubiicis aſtra tuis.
Sola tuam claudit veniens ſoror obvia lucem,
Et tua liventi lumina nube tegit:
Diſplicet id Superis: ideo pro talibus auſis
Non leve vindictæ conſtituere genus.
Namque viam Lunæ noctis volvere per umbram;
Ut chaos & tenebras diſcat & ipſa pari
Ergo quid Æmylio febrem ſinis eſſe moleſtam?
Cur tam dira lues hæc tua membra premit?
Hic tibi primævis vix ablactatus ab annis
Obtulit ætatis tempora tota ſuæ.
Nullus in Aoniis argutior ambulat oris;
Seu numero currat impare, ſive pari.
Ad domini funus cecinit miſerabile carmen;
Unde tua meruit tempora fronde tegi,
Nunc jacet, & morbo dolet enervatus acerbo,
Mœſtitiæ triſtem debilitante animum.

Non

Non redit ad dulces Muſas, Heliconidas undas
Non valet infirmo ſollicitare gradu.
Plectra jacent, lyra muta ſilet; ſine carmine languent,
Et viduæ ducunt ocia longa fides.
Vitales aperi fibras, artuſque jacentes
Erige, nec Stygius polluat ora color.
Quale Giganteos poſt aſpera bella tumultus
Te memorant carmen concinuiſſe Jovi,
Tale tibi referet, cum te præſtaſſe ſalutem
Senſerit, & medicas applicuiſſe manus.
Et cecidiſſe tuis veterem Pythona ſagittis
Dicet, & auxilio Pergama facta tuo.
Quod te, quod Triviam pulcherrima Rhea ſororem
Progenuit Sedes cur tibi quarta datur.
Curve tuo mitem curru premis Aphrogeniam,
Curve ſub ardenti ſidere Martis eas.
Cur Veneris claudo, cur Martia furta marito
Detegis, occultum nec ſinis eſſe ſcelus.
Quid ſibi vult Phœbus, quid Sol, quid nomen Apollo,
Et cur te Rhodii Lœmion eſſe canunt,
Cur tibi det Titan, & cur cognomina Delos:
Nomina cur Cynthus, cur tibi Thymbra facit.
Cur Lycius, cur Grynæus, cur Smintheus eſſe
Diceris, & Clarius. Chryſocomuſque Deus:
Cur Myrinus, cur Cyrrhæus. Pæanque vocaris,
Unde tibi Argenetes nomen & Ortygius.
Argolico ritu quare Argyrotoxus, Agyeus,
Ac Nomius, quare dictus Alexicacos.
Ulion adiunget cur te Mileſia pubes;
Cur Grajo veteres ore Phaneta vocant.
Quid ſibi tela volunt, quid laurea ſerta, quid arcus,
Quid lyra, quid crines quid juvenile decus?
His aliiſque tuas mulcebit verſibus aures,
Et tua Pimpleo carmine dona canet.
Phœbe pater vatum communibus annue votis;
Proque tuo fuſas accipe vate preces.

Ad Joann. Sabadinum Argenteum, pro filii morte paramythia.

Quæ vos innocui vexat fortuna parentes?
  Triſtia cur tantis fletibus ora madent?
Mitius Andromache tulit Aſtyanacta peremptum,
  Mitius errantem Penelopea virum.
Mitius Halcyone crudelia fata mariti,
  Hippolytum Phœbe, garrula mater Ityn.
Flevit Hylam minus Alcides, minus Iſis Oſyrin,
  Et Niobe natos, & Phaëtonta ſoror.
Quid tibi vult tanto reſonans querimonia luctu?
  Et gemitu longo ſollicitata domus?
Cur ſetoſa genis facies ſqualentibus horret?
  Cur macies turpi dejicit ora ſitu?
Quo fugere ſales? cur lætæ gratia frontis
  Decidit? obſcurum quæ tegit umbra caput?
Cur tua compreſſo facundia mutuit ore?
  Nec fluit in dulces lingua diſerta ſonos?
Dic age, lugubri deformis imagine vultus
  In mea ſecretum pectora vulnus agit.
Aſpera ſors veros & proſpera tangit amicos,
  Corporibus quia mens una duobus ineſt.
Hei mihi, neſcio quod radiis grave ſidus iniquis
  Miſit in infauſtos fulmina tanta lares.
Et mihi perpetuus chara cum conjuge mœror
  Attulit a Stygio longa venena lacu.
Carolus eximiæ fulgens puer indole formæ,
  Occubuit, caſti vota fecunda thori.
Et jam morigera Superos pietate colebat,
  Et docili ſupplex Numina ſancta fide.
Jam matura novis ætas lucebat in annis,
  In tenero gravitas ore ſenilis erat.
Talis erat nobis qualis roſa prima roſetis,
  Et qualis riguo lilia prima ſolo.
Læta verecundos decorabat gratia vultus,
  Et gravis ornabat dulcia verba lepor.

Ille

Ille meo triſtes tollebat pectore curas,
 Gaudia patris erat, gaudia matris erat.
Hunc igitur rapiens lex ferrea mortis avara
 Sub gelidam triſti funere merſit humum.
Luget mœſta domus, vidui ſine prole parentes,
 In gemitu noctes ducimus, atque dies:
Sicut ubi implumes invaſit vipera nidos,
 Ingemit, & querulo carmine plangit avis,
Solvitur in lacrimas gemituſque miſerrima conjux,
 Et requiem numquam debile pectus habet.
Cum gemit illa, mihi lacrimas ciet: ignea rorant
 Lumina, ſingultu guttura rauca ſonant.
Eſt mihi pro nato ſimul & pro conjuge mœror,
 Et duplex agitat ſaucia corda dolor.
Pœnitet ingratæ producere tempora vitæ,
 Et toties mortis vulnera acerba pati.
Emorimur toties obeunt quot pignora nobis,
 Et toties ferrum corda paterna ſecat.
Pelle graves animo curas, Argentea proles,
 Neu cruciet tantus pectora mœſta dolor.
Terra domus non eſt animis accommoda noſtris;
 Altius it noſtræ conditionis honor.
Qui nimium terras amat, & mortalia tecta,
 Fallitur; *eſt* alio patria noſtra loco.
Hic ſumus extorres, alienaque regna tenemus
 Sub gravis exilii ſervitiique jugo.
Nunc animus curis coquitur, nunc corpora morbo;
 Et ſtimulos affert quælibet hora novos.
Nunc fratrum ſubeunt obitus, modo fata nepotum;
 Tempus in obſequiis triſtibus omne fuit.
Crebrius auditur per templa, per atria planctus,
 Quam faciles inter vox Hymenæa choros.
Et modo noſtra vocant, modo nos aliena ſepulchra;
 Funera ſunt noſtri continuata dies.
O Felix quem res non implicuere caducæ,
 Quem nullus retinet poſteritatis amor.
Quem nec cura domus nec deficientis in horas
 Corporis, aut vitæ prætereuntis agit.

Poſtquam divitiis fuerint & honore potiti,
Mors hominum triplici corpora fauce vorat,
Felices fruſtra nobis promittimus annos,
Semper enim curæ triſtitiæque premunt.
Fluctus ut inſequitur fluctum, ſic tempora volvit
Noſtra catenatis ſors inimica malis.
Mittimur æthereos per limina mortis in axes,
Hæc patet in noſtros janua ſola lares.
Eſt illic natale ſolum, noſtrique penates,
Regnat ubi decimo maximus orbe pater.
Nos Deus ex alto, nos magni gloria mundi,
Omnia nos pronis vultibus aſtra vocant.
Cum nitet, & pictæ noctis fulgoribus ardet,
Oſtendit noſtras pulcher Olympus opes.
Noſter enim polus eſt, ſunt ſidera, noſtra; ſereno
Civibus arridet Lucifer orbe ſuis.
Eſt requies illic, illic æterna voluptas,
Perpetuus ſplendor, gaudia, riſus, amor.
Carolus eſt illic, & candida lilia circum
Tempora virginei ſigna pudoris, habet.
Nos quoque cum Lacheſis noſtros evolverit annos,
In loca fatalis transferet illa dies.
Quotquot erunt animas, & quot nos ante fuere
Accipient lato magna theatra ſinu.
Fas erit hic noſtræ vultus agnoſcere gentis,
Atque dare alternis mutua verba ſonis.
Hic cum fratre ſoror, nati cum patribus ibunt;
Veſpera nec feſtos finiet ulla dies.
Quos modo miramur, regione videbimus illa,
Et veteres inter ſuſpiciemur avos.
Hic ſunt qui patrum veſtigia ſancta ſequuti
Stigmata ſervatæ relligionis habent.
Tunc tuus ille nepos juvenem quem fata tulerunt,
Cognatam nitido porriget ore manum.
Tunc tuus occurret tibi natus, & obvia circum
Brachia cum lacrimis colla paterna dabit.
Coge vagos animi fluctus, Argentea proles,
Cordaque conceptus deſerat ægra dolor.

Com-

Comprime bacchantes ventos, & nubila pelle,
Cymbaque tranquillo currat, ut ante, mari.
Ad nova cœpta redi, laudemque laboribus auge,
Et brevis immenſa floreat arte liber.
Scribe quod æterno dignentur honore nepotes,
Et quod non valeat perdere longa dies.
Utque minus rodant vigiles præcordia curæ;
Fertilis ingenii pinguia rura cole.
Interea celeri labentia tempora curſu
Exilii finem ſervitiique dabunt.

Ad Sigiſmundum Gonzagam contra Amorem.

Conſuluit pietas ut te, Sigmunde, monerem
Communem juvenum ne ſequerere viam.
Omnis enim tenera puer ut lanugine vernat,
Perdere in inſano tempus amore ſolet.
Quo caveas igitur ſcelus hoc, animique venenum,
Quid ſit amor paucis inſtituare modis.
Mentis amor vitium juvenile, cupidine formæ
Viſu animi robur debilitante ſatum.
Hoc ubi corda premens humana, tenacius hæſit;
Obligat impoſito colla ſubacta jugo.
Et trahit in facinus Veneri quodcumque videtur;
Nil veritum leges, imperiumque Dei.
Res horrenda, facit licitum ſcelus omne videri;
Sic jacet affectu mens hebetata malo.
Ut Notus æſtivis obnubilat aëra nimbis;
Ac tenet oppreſſum ſole latente diem:
Sic Amor ante oculos animi velamina tendit:
Et trahit in cæcum pectora noſtra chaos.
Hinc ſecurus amans per aperta pericula fertur,
Quæ niſi mentis inops nullus adire velit.
Hic poſitis noctu ſcalis ſuper alta domorum
Tecta ſalit, Getico dum riget aura gelu.
Hic jacet in latebris; loculoque reconditus arcto,
Spem titubans inter fluctuat, atque metum.

Pugnat in ambiguo ſententia pectore duplex;
Vellet amore frui; vellet inire fugam.
Ille ſubit gladios; & pro muliere duellum:
Mox init egeſtam ſanguinolentus humum.
Fit pecus omnis amans. dum pro ratione libido
Judicium nutu temperat omne ſuo.
Quiſquis enim vivit ſine lumine mentis & uſu;
Fert hominis vultus, ingeniumque feræ:
Eſt pecus; & fallax hominem mentitur imago.
Teſtis opus melior, veridicumque magis.
Anſer aquis gaudet; ſilvis aper, aëre falco,
Legibus humanum conſilioque genus.
Sirenes, Satyri, Panes, Nymphæque marinæ;
Et Lamiæ humani corporis ora ferunt:
Si videas vultus, homines vidiſſe putabis;
Eſſe feras conſtat, ſi intueàris opus.
Hinc igitur fati non ſunt mendacia vates,
Quando homini vultus impoſuere novos;
Qui partim ſenſu, partim ratione feruntur;
Nec vivunt totos cum pietate dies.
Hi ſunt Centauri; Minotaurique biformes;
Monſtra, quibus duplex ambiguumque genus.
Talia ſignificant animos in amore jacentes
Continue, in mutuum degenerare pecus.
Hinc bovis effigiem ſubit Inachis; æquora ſubter
Latrat, & abſorptas Scylla profundit aquas.
Nyctimene in noctis volucrem converſa; Meduſæ
Tempora viperæ complicuere comæ.
Utque ſcias quantum valeat ſubvertere mentes,
Inferior nullis cladibus iſte furor.
Adſpice Leandrum ſpatioſa per æquora nantem;
In ſe odium fati ſollicitare ſui.
Adſpice paſtorem Phrygium Spartana ferentem
Furta domûs lacrimas, excidiumque ſuæ.
Suaſit amor Scyllæ regno ſpoliare parentem;
Et dare Gnoſiaco ſe, patriamque duci:
Tanta animo rabies; hoſtem præponere patri,
Conſuluit ſævo ſævior angue puer.

Ad-

Adſpice Theſeæ redeuntia vela carinæ,
Ferre Jovis neptes (furta ſuperba) duas.
Crudeles caſus, triſtemque attende rapinam;
Nec ſervaſſe datam, fœdera vana, fidem.
Quid referam Cyniræ coitum? quid Biblidis ignem?
Et ſcelera admiſſo Paſiphaea bove?
Phaſias hoſpitibus dedit aurea vellera Graiis;
Et ſecuit dura pignora parva manu.
Heu facinus crudele! parens in ſanguine nati
Tingitur: in ſobolem carnificata ſuam.
Ira malum minus eſt; brevibus quia præterit horis:
Longa venenoſus tempora vivit amor:
Vivit; & aſſiduis hominem cruciatibus angit;
Et tenet ardenti corda ſepulta foco.
Cetera quæ noſtrum dicit mortalia vulgus
Crimina, ſunt longe perniciosa minus.
His etenim ſatis eſt uni nocuiſſe: Cupido
Vult homines ſaltem præcipitare duos.
Semper enim tali febrit quicumque cicuta,
Vult alium vitio commaculare pari.
Adſpice quam variis Erymanthida Juppiter urſam
Cepit, ut eſt virgo ludificata modis.
Quot ſtuduit verbis Daphnen facundus Apollo
Flectere; & ardori conciliare ſuo?
Te cui magnanimo grandes in pectore curas
Parturit antiquæ gloria longa domus;
Et cui majorum laudes calcaria ſubdunt,
Ut ſtudeas atavis non minor eſſe tuis;
Hanc decet ex animo penitus convellere peſtem;
Et ſepire omnes, ne feriare, vias.
Ac vitare locos puer hic ubi retia tendit;
Atque ubi in inſidiis ipſe latere ſolet.
Retia ſunt juvenum; vultus, & amabilis ætas;
Quæ rapiunt ſenſus illaqueantque novos.
Corda retundit Amor; generoſa negotia frangit;
Nec niſi femineum mente volutat opus.
Grandibus inceptis, ſtudiiſque virilibus obſtat:
Nec probat heroa fortiter acta manu,

Nec

Negligit inſignes quæ ſunt paritura triumphos;
Et decora, & titulos extimat eſſe minus.
Delicias, unguenta, jocos, & inertia laudat
Otia; & ad Phrygios fila reducta modos.
Invidus Æneam Libycis tentavit in oris
Siſtere; ne in Latium proſequeretur iter:
Ne jacta imperii primordia poneret Alba,
Unde ſata eſt orbis Roma futura caput.
Æſtuat amiſſa Chryſeide magnus Achilles;
Languet; & Argolicis ferre recuſat opem.
Sic Amor elatam ſtuduit ſubvertere mentem,
Ut Venerem Grajos poneret ante duces;
Ut juvenis tantum decus obſcuraret; & arma
Græca forent læſo debiliora duce.
Et quia nudus Amor ſtudet exhaurire ſequaces;
Eximias luxu dilapidante domos:
Hinc ubi quis lautis minuit patrimonia menſis,
Ambulat attrita triſtis inopſque toga:
Et quas cura patrum multis ſudaverat annis,
Femina longævas una triumphat opes.
Et quoniam puer eſt levium ſolatia rerum,
Qualia blanditiæ, baſia, carmen, amat.
Et quia pennatus; cito mobilis: & quia cæcus,
Præcipiti fertur per ſcelus omne gradu.
Et quia fert arcus, mucronigeramque pharetram,
Atque facem; mala mens, ingeniumque ferox.
Incipit a riſu; curis coaleſcit amaris;
Deſinit in lacrimas improbus iſte furor.
Quiſquis amas igitur [quamquam fortuna ſecundet,
Et facilem puppi det levis aura viam]
Sis memor eventus, verſaque relabere cymba,
Pervia tranquillo dum finit unda freto.
Et cave; ne ſubita maris involvare procella,
Dum tonat ardenti fulminis ira polo.
Hæc habui ad præſens, tibi quæ memoranda putavi;
Dum cupio ad ſummum ut promoveare decus.

PUBLII SPINULÆ
GENUENSIS.

Ad Deliam.

Sint aliis comites fuſci, mea Delia, Solis,
Quos nigra admotis India torret equis:
Sint & opes magnæ, cunctarum & copia rerum,
Et quidquid Latio dat Tyros, Afer, Arabs.
Sint veſtes illis tenues, ſit gemmea gaza;
Quidquid & extremis fertur ab Armeniis:
His etiam curæ miſeris cumulentur edaces;
Abrumpant ſomnos; triſtia corda coquant.
Quorum tu laudes ſortem; infelicius illis
Prorſum, crede mihi, non genus eſt hominum.
Quid cupis hæc igitur (felix, tua ſi bona noris!)
Commoda quæ tantis ſunt comitata malis?
Quæ tractare manu ſerpentes femina diras
Auſa eſt, te multo ditior illa fuit.
Ditior illa, novus cui miſcuit ipſe maritus
Flens flenti propria tetra venena manu.
Ditior infelix Monima, & Mileſia, quæ ſe
Suſpendit laqueo mœſta, jubente viro.
Auri ſacra fames en quo perducit, amorque
Æris, divitiæ, gloria forma, decor.
Virgo tuæ gentis flos, Delia, ut iſtius, omnes
Quam Veneres unam ſurripuiſſe ferunt;
Quid Rheginorum capiens diadema, veneno
Mutaſti ambroſiam, ſtulta puella, tibi?

Mutaſti exſilio patriamque, virumque, Tyranne,
Et vitæ horribili gaudia cuncta nece?
Fata bonis inimica, monilia & aurea demis;
Stupea & immitis vincula nectis ei.
I nunc, & credas mortali inſana ſuperbo,
Huic Grajæ invideas & diadema, vale.

De Puella ſua.

Purpurea eſt facies, facies eſt candida noſtræ,
Lilia non membris ſunt magis alba ſuis.
Ut ſi nix minio certet. vel cana pruina;
Et folia ut puro lacte notata roſæ.
Mirus in inceſſu, luſu, riſuque Puellæ
Ac vultu eſt, nulla factus ab arte, decor.
Quid? quocumque pedes, quocumque & lumina movit,
Quanta hanc ſubſequitur gratia, quanta venus?
Sive ſibi compſit flavos de more capillos,
Sive autem effuſis maluit eſſe comis;
Qualis in orbe ſuo graditur formoſa Dione,
Mille habet ornatus integra Virgo ſibi.
Cum ſedet æquales inter; ſeu veſte recincta,
Cum movet ad certos candida membra modos;
Palla urit Tyria, nivea urit veſte, Minerva
Procedens, urit vocibus ore loquens.

Ad Deliam.

Eheu! Delia, quid me miſerum dura ſinis mori?
Quid non exanimis te miſeret, Delia, Publii?
En flentem feriunt in tenebris me pluviæ nigris;
En perterrefacit mortis imago (aſpice) plurima.
Promiſſa hæccine ſunt, atque mihi pacta, rogo, fides?
Tu flenti quoties; ne lacrimis ora riges tua,
Dixti: nam faciam (crede mihi) quæ cupis omnia.
Ventos ferre ſinis (perfida) ſed dicta tua omnia.

De

De Porciâ.

Illius ut fixi vultus in imagine, forma
Quæ viſa eſt ſuperas æquiparare Deas;
Oravi ut facerent oculos me Numina totum.
Serva erat & pueris hæc comitata tribus.
Quæſivi a puero; quæ porticus integit iſtam?
Et campo celeres quo movet oro pedes?
Nobiſcum venias, inquit: ſequor officioſus.
Extemplo & campos indicat atque domum.
Tum tria complebam, atque decẽ annua tempora; luſtris
Ipſa erat æqualis pæne Puella mihi.
Hic tibi quid referam divinæ frontis honorem,
Candida membra ejus, purpureaſque genas?
Non cedit Divis. Phrygius quas ponere vidit
Idæis pexas verticibus tunicas
Præſtabant cunctis illæ tum: ſæcula noſtra
At mage formoſas nunc peperere Deas.
Pulchrior eſt oculis hæc noſtra puellula Phœbi,
Ipſa eſt, quàm Charites gratior una tribus.
Non alia in terris facies humana moratur,
Divos quæ poſſit urere, ut iſta Jovem.
Iſchomache ſicut, Centauris grata rapina,
Componit, ſicut caſta Minerva, latus.
Et, Jovis ut conjux, incedit maxima toto
Corpore longa manus, totaque fulva coma eſt.
Ejus jucundis mira haud deeſt gratia verbis;
Omnia quæ Pallas, quæ Cytheræa probat.
Atque illi donat ſua carmina Phœbus Apollo,
Et docta Aonias Calliopea fides.
Sirenum voces ſuperat, quæ cantibus olim
Siſyphidæ illectas detinuere rates.
Perſonat & cithara, & genialia nablia vertit;
Cum voce & digiti ſæpe loquuntur ei.
In choreis omnem Cypriam mea Porcia ſola
Saltando vincit mobilitate pedes;

Et

Et manuum vincit geſtu, ſe ipſam quoque vincit,
  Vertendo vincit ſaltibus organicis.
Lesbium & illa pedem ſervando, & pollicis ictum:
  Urit, dum ſaltat, dum canit atque ſedet.
Urit, ut incendunt rapidæ ipſa altaria flammæ,
  Cum cadit æternis hoſtia cæſa Deis.
Scribere ſcit recte; longis rationibus aſſem
  Aſſolet in partes ducere mille quater.
Sit quibus illa meæ ſemper gratiſſima vitæ,
  Ampla comes ſi ſit forma pudicitiæ,
Oravi: Votis atque annuit ipſe Cupido:
  Mutua nempe Puer vincla paravit ei:
Namque meis votis reſpondet; digna marito
  Cum digno, ut licuit, tanta Puella fuit.
Magni contulerunt tanta illi munera Divi:
  Poſt Venerem hæc nobis forma ſecunda redit.
Gloria tu noſtris tu ſola es nata Puellis;
  Solo es cum ſummo digna cubare Jove.
Non dabit humanos ſemper tibi viſere lectos
  Hic tua qui nobis invidet ora, Pater.
Iſta ſalutanti arridens mihi, ſenſit Amorem:
  Scripſi illi ſubito, ſcripſit & illa mihi.
Protinus incendit flammis utrumque Cupido.
  Atque Venus meſſes urit acerba ſuas.
Arma Dei feriunt animos facientia amorem,
  Aurea tela ſuos, aurea tela meos.
Plurima donavit nobiſque: monilia contra
  Nos duo, odorantes miſimus & manicas.
Ac, ne deprendi poſſint mea ſcripta parenti,
  Mox telam capſæ deſuit illa ſuæ,
Impoſuitque notas tabulam duram inter, & ipſam
  Telam, dehinc prudens oſtia facta fuit.
Qualis flamma furit, ſi dulce infundat olivum
  Servus, ut extemplo cœna coquatur hero,
Crevit amor noſter, ſimul eſt data copia fandi:
  Unum animum ex binis mox Erycina facit.
Datque fidem mihi, doque fidem illi mutui amoris,
  Perpetuo nobis fœdera ſancta fore:

Per Venerem jurat, natique Cupidinis arcus
Quam mihi, nec magno nubere malle Jovi.
Per Venerem juro, natique Cupidinis arcus,
Quam ſe, nec Cypriam ducere malle Deam.
Ambos una fides, ajo, Lux, auferet una:
Cunctæ aliæ valeant: tu mihi ſola places.

TITI STROZÆ

FERRARIENSIS.

Quando Anthiam amare cœperit.

Candida lux aderat Maiis vicina Calendis,
Quam feſtam veteres inſtituiſtis Avi;
Quam pia ſolenni celebrat Ferraria cultu,
Aurea cum admiſſis præmia ponit equis;
Cúmque frequens tardos populus ſpectator Aſellos
Increpat, & plauſum turba jocoſa ciet;
Cum rapido certat juvenum manus æmula curſu,
Vitta retroflexam qui premat alba comam;
Tempore quo Zephyrus viridantes evocat herbas,
Et vario pictam flore colorat humum;
Purpureo cum vere novus redit annus, & ales
Plurima frondoſis garrit in arboribus.
Hic dum ſollicito ſpectarem lumine curſus,
Ante mea arcitenens conſtitit ora Puer:
Aurea cui lævâ pendebat parte pharetra,
Nudus, & adſpectu blandus & acer erat.
Iſque ubi collegit celeres, quibus utitur, alas,
Deprompſit niveâ ſplendida tela manu:
Atque ait: o juvenis volucrum mirator equorum,
Quod mirere magis nunc mea dextra dabit.

Dixerat; & pariter ſonuit cum voce ſagitta,
  Inque meo ſubitum pectore vulnus erat.
Tum calor inſuetus venas penetravit ad imas;
  Et magni patuit vis manifeſta Dei.
Dum ſtupeo, conorque novas extinguere flammas,
  Subridens pennis evolat ille ſuis.
Acer ut inſolitæ Calabri domitoris habenæ
  Pugnat equus campis, qui modo liber erat;
Poſt tamen audacem diſcit tolerare magiſtrum,
  Et fractus docta concidit arte furor:
Haud aliter mentis conſtantia victa ſeveræ;
  Et mea corripuit plurimus oſſa Deus;
Collaque ſubmiſit domito luctantia faſtu,
  Et Dominam victor ſervitiumque dedit.
Tum monuit, teneræ valeat quid gloria formæ,
  Quid faciles oculi, virgineuſque pudor.
Nec mihi conſilio, nec prodeſt viribus uti;
  Et bene libertas ante retenta, perit.
Felix qui fictos tutus contempſit amores,
  Nec dominæ inſanum pertulit imperium;
Sed felix nimium rurſus, nimiumque beatus,
  Si cui ſe facilem præbuit ipſa Venus.
At mihi ſi legem Parcæ impoſuiſtis amandi,
  Si noſtris hæc eſt meta petenda rotis;
Lætor ſiderei vultus quod imagine carpar,
  Qualem non ætas viderit ulla prius.
Hoc vires Natura ſuas effudit in uno,
  Et mirata, ſuum vix opus eſſe putat.
Si Paris hanc faciem Phrygia vidiſſet in Ida,
  Illo non eſſet judice prima Venus.
Huic merito potuit Juno invidiſſe figuræ,
  Sub Jove ſi primis nata fuiſſet avis.
Hanc tu, ſi ſapias, potius pro Gnoſide velles
  In cœlum curru, Bacche, tuliſſe tuo.
Cetera cum dederint Superi tibi, deerat amator,
  Qui caneret dotes, cara puella, tuas.
Ipſe ego tale aliquid modo ſi promittere poſſum,
  Caſtalioque bibit ſi mea fonte ſitis;

Ingenium, mentemque tibi formoſa dicabo,
  Et noſtris fies nobilis ipſa ſonis.
Vos quibus adſpirat flatu fortuna ſecundo,
  Nec reſides virtus alta jacere ſinit;
Vos decet æternæ præconia quærere laudis,
  Sublimi eloquio belligerave manu.
At mihi formoſam ſatis eſt ceciniſſe puellam;
  Hæc ſtudia, has artes, hæc ego bella ſequar.
Cærula proſtratæ proſcindunt æquora claſſes;
  Proxima ſed radit littora, parva ratis.
Sic ego, cui tenue ingenium, nimis ardua linquam;
  Et ſatis eſt, ſi me culta Puella probet:
Tu modo Nympha velis paribus contendere flammis;
  Quæ facie præſtat, convenit eſſe piam.
Odimus Jaſiden, quoniam crudelis amanti,
  Aſperiorque ſuis rupibus illa fuit.
Tyndaris Iliaco ſi dura fuiſſet amanti;
  Non ita Mæonio carmine nota foret.
Cynthia clara minus, Nemeſiſque obſcurior eſſet;
  Sed facilis Nemeſis; Cynthia mitis erat.
Tu quoque dulcis Anus, tali digniſſima prole,
  Incipe nos inter connumerare tuos.
Me tibi vel generum, vel natæ ſuſcipe fratrem;
  Quidquid in hac ſiam, juverit eſſe domo.
Non vigil ærato dubitem me affigere poſti,
  Et feſſa in gelido ponere membra ſolo.
Nec minus eſt rerum mihi, quam tibi cura tuarum:
  Haud natæ cuſtos aptior ullus erit.
Eſte procul juvenes; non hic corrumpitur auro
  Janitor: officio fungitur ipſe ſuo.
Vos quoque nocturni procul hinc diſcedite fures;
  Inſomnis cuſtos excubat in foribus.
Ah quoties, cum me patientem cuncta videbis,
  Ipſa etiam dices; non amat iſte, perit.
Nec poteris noſtro non ingemuiſſe labori,
  Dignaque pro meritis præmia ferre meis.
Non ego Sidonias veſtes, non aurea tecta,
  Fertilis aut agri jugera mille petam.

Una ſatis fuerit, regno mihi carior omni
  Anthia, qua felix conjuge ſemper ero.

Qualis viſa Anthia in Coppari agris.

Qualis erat roſeis in odora vallibus Ætnæ
  Virgineo luſu languida Perſephone:
Qualis apud Xanthum nemoroſa ſedit in Ida
  Oënone ſocias inter Hamadryadas:
Qualis pinifero, confecta cæde ferarum,
  Procubuit Cynthi feſſa Diana jugo,
Talis Coppari peragratis Anthia campis
  Laſſa ſub umbroſis concidit arboribus.
Tum mihi viſa decens; tam ſe formoſior ipſa,
  Ignea quam cedunt ſidera, Phœbe, tibi.
Vidi ego flaventes auro certare capillos,
  Oraque purpureas exſuperare roſas.
Vidi ego ſideribus nitidos contendere ocellos,
  Candida Sithonias vincere colla nives.
Ipſa ſuo varios diſponens ordine flores,
  Texebat facili mollia ſerta manu.
Quam circumfuſæ dictabant carmina Nymphæ;
  Et querulæ foliis obſtrepuiſtis aves.
At vos felices, fortunatæque puellæ,
  Virginei comites conſiliumque chori;
Dicite ſi qua dedit mutato ſigna colore,
  Dicite qui vultus me veniente fuit;
Num diſcedentem argutis ſpectarit ocellis,
  Illius an fuerit nomen in ore meum?
Ah, quam ne fieret Zephyri nova præda verebar,
  Flamine cum molli blandior ille foret!
Quid ſit amor, venti Borea didicere magiſtro;
  Quamque petunt omnes, non bene tuta manet.
Ah, quam purpureis invidi floribus amens,
  Sedula quos nivea legerat ipſa manu!
Pertimuique, Jovem ne ſe mutaſſet in illos,
  Fallere qui variis novit imaginibus.

Europen tauro; Danaën deceperat auro,
  Atque Deum nivea diſſimularat ave.
His mea Vita, dolis ne tu caperere timebam;
  Sollicitumque tuus me facit eſſe decor.
Nam tibi vix ſimilem veteres cecinere poëtæ,
  Nec videt immenſo Phœbus in orbe parem.
Qui vult humano cœleſtem in corpore formam
  Cernere; de facie cogitet ille tua.
Nec minus ingenio, & morum candore probaris,
  Atque ſibi talem quiſque venire cupit.
Ergo prius tellus alimenta negaverit orbi,
  Et novus Heſperio ſurget ab axe dies:
Ante Pado Tagus, atque Atheſi miſcebitur Iſter,
  Pectore quam vultus defluat iſte meo.
Felices, quibus & caram retinere puellam
  Semper, & in tuto vivere amore licet!
Quos neque turbarit vigilans in limine cuſtos,
  Dulcia nec triſtis gaudia norit anus:
Nec quibus inſidias obſcura nocte pararit
  Exſiliens tacitis aſpera turba locis.
Hæc mihi ſæpe nocent, hæc ſunt mihi ſæpe timenda:
  Me tamen inprimis callida torquet Anus.
Illa meos aditus ſervat, timidamque puellam
  Territat, horrendis imperioſa minis.
Hanc tibi cum dabitur ludendi copia, falle,
  Anthia, nec placidum tempus abire ſine.
Nam non ſemper eris, qua nunc formoſa juventa;
  Jam veniet celeri curva ſenecta gradu.
Ut violas, roſeumque vides ceſſare decorem,
  Squalet ut amiſſis horrida ſilva comis:
Candida ſic etiam facies abeuntibus annis
  Deficit; & nil tunc pœnituiſſe juvat.

Laus Anthiæ, a forma, & moribus.

O bene conveniens capiti velamen honeſto;
  Sidereos oculos, aurea fila, comas.

O teneram, levemque manum, cui Juno, Venuſque
 Invidiſſe queant, & tua, Phœbe, ſoror!
O niveas artus pulla ſub veſte latentes,
 Et non humanis edita verba ſonis!
O dulces riſus, habitum, moreſque venuſtos!
 O nulla læſam labe pudicitiam!
Vos in me inſolitum, vos in me accenditis ignem;
 Imaque furtivus corripit oſſa vapor.
Vos mihi ſollicito rapitis de pectore ſenſus,
 Et votis alitur ſpes animoſa ſuis.
Adſpicite, ut vero pro corpore reſtet imago;
 Et niſi fertis opem, mox ego nullus ero.
At tu Naturæ decus, exemplumque potentis,
 Qua non eſt Latio pulchrior ulla ſolo,
Tu nitidos in me converte parumper ocellos,
 Queis potes obſcura reddere nocte diem.
Tu precibus non dura meis, præſenſque faveto;
 Et mihi (ſi fas eſt) dicito, noſter eris.
Mortales æquat ſuperis clementia Divis;
 Et miſeris rebus conſuluiſſe pium eſt.
Si dedit egregiam faciem Natura puellis,
 Non adamanteum pectus habere jubet:
Nec jubet exitio triſti lætentur amantum.
 Fallitur, id ſuadet ſi qua puella ſibi.
Sed placidi mores, & ruſticitate carentes
 Cum tibi ſint, nimium mens mihi caſta nocet.
Mens mihi caſta nocet, qua tu formoſa triumphas,
 Et qua ſumma tuum ſidera nomen adit.
Non tamen invenies in noſtro crimen amore;
 Non animum turpis, ſed pia cura movet.
Noſque precor ſociet placidos Hymenæus in annos,
 Atque maritales præferat ipſe faces.
Hoc ſi contigerit, nec dedignata recuſes;
 Deſpiciam magni ditia regna Midæ.
Nec magis Aſſyrii quæcumque eſt gaza ſepulchri,
 Aut opus optarim nobile pyramidum.
Nudus amor, non curat opes; diſcedat ab illo
 Sollicitæ quiſquis ſervit avaritiæ.

Quem

Quem potius pretium, quam culta puellæ movebit
  Dignus cum cenſu eſt ille perire ſuo.
Non animum nobis adeo tribuere tenacem
  Fata, nec ingenium ſordida cura premit:
Cui tantum ſupereſt, ut vivere poſſit honeſte,
  Gaudeat: hos fines præteriiſſe nefas.

De diſceſſu Anthiæ ex Ferraria.

Poſtquam Ferrariæ diſcedens mœnia liquit
  Anthia; Ferrariam liquit & ipſa Venus.
Mollis Amor ſimul Etruſcas migravit ad urbes;
  Secum blanditias, deliciaſque tulit.
Sed licet ad Tanaim, rapidumque feratur Hydaſpen,
  Herculeas quamvis tranſeat illa vias;
Quaque rotant fluctus alterno vortice Syrtes;
  Per mare, per terras ſubſequar ipſe tamen.
Nunc utinam ſumptis imitarer Perſea pennis.
  Nunc vellem ingenium Dædale docte tuum.
Nunc ego Medeæ quo fugit Jaſona, currum
  Optarim, volucres Triptolemique rotas.
Scilicet ut Dominæ ſubito improviſus adeſſem;
  Duceret ingratas neu via longa moras.
Quo propero infelix? pergamne per aſpera ſaxa?
  Per gelidas Alpes, perpetuaſque nives?
Quid ſi latronum occurrat manus impia, raptis
  Veſtibus immiti quæ petat enſe caput?
Aut nemorum latebris, aut alto monte ruentes,
  Dilacerent rabidæ membra cruenta feræ?
Novimus infauſtos caſus, diſcrimina amantum:
  Fata obſtant lætis invida principiis.
Pyramus exemplum præbet, miſerandaque Thisbe,
  Quos rapuit ſimili mors violenta modo.
Teſtis adeſt, animos cui conſcia virgo natanti,
  Sæpe in arenoſo littore viſa, dedit.
Ille per inſanas mediis Aquilonibus undas
  Ibat, ut optata poſſet amante frui.

Nec revocare minis genitor, nec flectere mater
  Blanda poteſt; ultro ſed periturus abit.
Jamque procelloſo poſiturus in æquore vitam,
  Hei mihi, congeminat, Seſta puella vale.
Seſta puella vale, clamabat; & ecce loquentem
  Præruptus vaſtæ ſupprimit agger aquæ.
Præterea jam forte novum ſuſpirat amorem
  Anthia, nec fidei nec memor ipſa mei.
Rara quidem fida eſt, oculus niſi nutriat ignem,
  Femina: juratos vix timet ulla Deos.
Perfida ſecurum ſic te Menelaë fefellit
  Externa ad Trojam vecta puella rate;
Arſit in Ægiſtho furioſi mater Oreſtis,
  Dum gerit Atrides vindice bella manu.
Multæ etiam, quarum veteres meminere poëtæ,
  Deſeruere viros, legitimamque fidem.
His fortaſſe meam poterunt numerare puellam;
  Atque ideo doleam cur ego, ſemper erit.
Me miſerum! quonam Dominæ fiducia ceſſit?
  Quid queror? & vano terreor ipſe metu?
Parce precor, mea Lux, ſi quid male lingua locuta eſt;
  Omnia magnus amor tuta timere jubet.
Sic Deus ille mihi ſtimulum ſub pectore fixit;
  Raraque cum caſto forma pudore venit.
Sed tua Penelopen ſuperat conſtantia, quamvis
  Illa ſit Argolicæ fama pudicitiæ.
Ibo igitur: nec me certum tardabit eundi
  Triſtis hiems: ſegnes impiger odit Amor.
Illius aëreas pennis tranabimus Alpes;
  Atque aderit noſtræ dux Cytherea viæ.
Thuſcus at incolumem poſtquam me acceperit Arnus,
  Et dominam dabitur poſſe videre meam;
Tunc ego velatus myrto viridante capillos,
  Perſolvam magnis debita vota Deis.

Auſ-

Amica potitus, gloriatur.

Dî Superi, Venus alma, puer venerande Cupido,
  Nox heſterna mihi gaudia quanta dedit?
Clara ſub obſcuris latitabant nubibus aſtra,
  Condiderat vultus candida Luna ſuos:
Ad Dominam furtim, ſuperato culmine tecti,
  Conſcia me, juſſo tempore, duxit anus.
Mollia quis variis amplexibus oſcula miſta
  Narret? & in teneris dulcia verba jocis?
Ah quoties eſſet cum jam laſſata voluptas,
  Mutua blanditiis eſt revocata Venus!
Quam me præteritos caſus meminiſſe juvabat?
  Et fuſum in niveo multa referre ſinu!
Ite procul ſegnes, atra quos tempora noctis
  Terrent, & multa nubilus Auſter aqua.
Præcipiti quibus ad Dominam timor ire feneſtra
  Obſtitit: ite procul, linquite ſigna ducis.
Fortibus intrepidè ſunt caſtra Cupidinis apta,
  Et juvenum audaces adjuvat ille manus.
Sive novos aliquis furtim tentabit amores,
  Seu fallet ſegnem cauta puella virum,
Ipſa Cythereio deſpectans vertice terras
  Annuit, ac ridet dulcia furta Venus;
At mihi ſi tecum tales perducere noctes.
  Teque meo liceat, Vita, tenere ſinu;
Congerat o quantum cupiat ſibi quilibet auri:
  Me ſatis eſt duram pellere poſſe famem.
Æſtivamque ſitim ſedare fluentibus undis,
  Et ſatis eſt humiles incoluiſſe caſas.
O quam me in viridi tecum recubare juvaret
  Gramine, fagus ubi funderet alta comam.
Mille rigans flores nitidis ubi rivulus undis,
  Per vicina levi ſerperet arva ſono.
Illic & volucrum ſub opacis abdita ramis
  Continuat querulos garrula turba modos.

Sil-

Silvarumque comas tenui movet aura ſuſurro,
Gratior & mulcet languida membra quies.
Crimen apri formoſus Adonis, & ipſa Dione
Sæpius in ſolis delituere locis.
Sic Paridi Oenone, ſic cœli ſede relicta
Dignata eſt tenero Luna coire proco.
Montibus, ante Jovem, juvenes pariterque puellæ
Errabant; viguit tunc ſine labe pudor.
Pace tua gens priſca loquar; ſi credere oportet;
Durus in hoc ego ſum, ſubdubitoque tamen.
Atque utinam nobis iterum mos ille rediret;
Nunc melius ſcirent commoditate frui.
Non ego ſæpe graves perferrem mente dolores,
Humida nec lacrimis lumina noſtra forent.
At tibi, qui facilem cuſtodis dure puellam,
Janitor, exitium Numina triſte ferant.
Sit domino ſuſpecta fides tua, teque peroſus,
Inſidias vitæ præparet ille tuæ.
Ut vigiles ſemper, numquam tamen omnia cernes:
Decipit aſtutos ingenioſa Venus.
Jo non Argus, Danaën non ferrea clauſam
Oſtia ſervarunt, Acriſiuſque pater.
Tu cui pro meritis oculum deſpecta juventus
Evulſit, demens cuncta videre putas?
Si mihi credideris; aditum dabis uſque petenti;
Adventu nec erit janua clauſa meo.
Tunc ego te propter vitæ diſcrimen adire
Non dubitem, & patriis me ſpoliare bonis.
Ferre nec iſta tua pro libertate recuſem
In me tranſlato vincula ſervitio.
Eheu quid precibus fluctus placare tumentes
Conor, & iratis perdere verba Notis?
Illum monſtrifera genuit Polyphemus in Ætna,
Inque truci durum pectore marmor habet.
Fraude mea capiendus erit: mihi namque futuri
Compoſuit magicum præſcia carmen anus.
Illa ſoporiferum liquido cum melle papaver
Miſcuit, & variis gramina ſecta locis.

Hæc docuit Baccho diffundere; dicam verba
Queis ſopor invitis eliciendus erit.
Multaque de cœlo quibus ignea ſidera ducit,
Et rapidi ad fontem fluminis unda redit.
Illa annos adimit ſenibus, labefactaque mira
Arte Cupidineas mittit in oſſa faces.
Cum libet, inſolito juvenes inflammat amore,
Cum libet, extincto deficit igne calor.
Illa jubet fractis manes prodire ſepulchris,
Nigraque terrifica Tartara voce movet.
Carmine longinquos meſſem traducit in agros;
Et cantata ſuum deſerit herba ſolum.
At vos Cœlicolæ noſtris ignoſcite cœptis;
Non mea contemnit Numina veſtra fides.
Nec ſoror, hos Phœbi metuant, nec ſidera cantus:
Hac Domina tantum quærimus arte frui.

Ad Annulum ab amica datum.

Annule dulce mihi dilectæ munus amicæ,
Annule delicias inter habende meas;
Tu licet excellas auro pretioſus, & apta
Gemma ſit artifici clauſa magiſterio;
Eſt aliquid, mihi quo meruiſti gratior eſſe:
Scilicet in nivea te tulit illa manu.
Illa etiam dono cum te mihi tradere vellet,
In primis monuit, quam ſibi carus eras.
Mecum igitur ſemper noctesque dieſque manebis;
Mille tibi amplexus, oſcula mille feram.
Inque ſinu ponêre, manus dum noſtra lavatur;
Invida ne nitidum te mihi lædat aqua.
Tu modo, læva, cave commiſſum perdere pignus,
Si qua hoc mandantis gratia tangit heri.

Ad Janum Pannonium, ut ſinat ſe placito indulgere amori.

Quis novus ille ſacri vates Heliconis in antro,
Cujus Apollineum carmen ab ore ſonat?

Dicite, Pierides, ubi primos egerit annos;
  Quæ tener inſueto preſſerit arva pede:
Quo duce lauriferæ peragraverit avia ſilvæ;
  Sub quibus ille vagans luſerit arboribus.
At niſi mens fallit, videor cognoſcere vatem;
  Hunc Heliconiades vel aluiſſe ferunt:
Vos canere arcano puerum docuiſtis in antro,
  Pulſaque fila levi ſollicitare manu.
Ipſe ſacris adhibere choris dignatus Apollo,
  Juſſit honorata cingere fronde caput.
Perque pias duxit ſedes, & amœna vireta,
  Plurima Pegaſeos quæ tegit umbra lacus.
O nimium felix, o fortunate poëta,
  Ingenio priſcis æquiparande viris.
Ecce tibi faciles donant ſua carmina Muſæ,
  Nec negat Aoniam pulcher Apollo lyram.
Jam tibi pallentes hederas, thyrſoſque merenti
  Præbuit, & currus Euhius ipſe ſuos.
Nec tibi deficiunt, ubi vis intendere vires,
  Ardua ſive libet, ſeu leviora ſequi.
Quid formæ decus, & mores ſanctumque pudorem,
  Quid referam vitæ candida facta tuæ?
Omnia præſentes, Superi tibi, Jane, dediſſent:
  Ni vacuum dulci pectus amore foret.
Immeritas nec jam ſatis eſt odiſſe puellas,
  Triſtia ſed tetrico carmine bella paras.
Ac mihi ſervitium capto, Dominamque ferenti
  Obiicis, extremæ crimina deſidiæ.
Quodque diu fuerim mordaci fabula vulgo.
  Nec patriis humilis tollar imaginibus:
Nec quod amans rectum videam; cum plurima cernas
  Subjectus nullis ipſe Cupidinibus.
Incautumque vocas, & ſanæ mentis egentem,
  Cujus ſit dubio credita cymba mari.
Munera quin etiam caræ pretioſa puellæ
  Ut ſuſpecta, mihi deſpicienda putas.
Sæpe refers; dulci ſub melle venena latere.
  Et placitis hamum ſæpe ſubeſſe cibis.

Quan-

Quanta puellari levitas in pectore regnet,
  Quam cito conſueriat credere falſa, mones.
Quid valeant herbæ, quid noxia gramina poſſint,
  Et quodcumque Venus monſtret iniqua nefas.
Multaque feminei memoras exempla furoris,
  Tranſverſas olim quas malus egit Amor.
Acrior his ut me redimam rationibus urges,
  Utque velim ex humili tollere valle caput.
Tum poſitis levibus curis, & amore relicto,
  Regia ſublimi condere bella pede.
Non equidem adverſor tibi me nunc, Jane, monenti,
  Atque meæ fateor crimina nequitiæ.
Nec te Therſiten potius, ſed Neſtora dicam,
  Tam bene qui noris, tam graviterque loqui.
Sed tamen, aut fatis, aut longo impellor ab uſu,
  Optima cum videam, deteriora ſequor.
Non ſecus adſiduis confectus febribus æger,
  Inviſam medicæ deſpicit artis opem,
Tum ſuccos omnes, medicamina cuncta peroſus,
  Negligit infirmi corporis auxilia.
Forſitan huic poteras olim ſuccurrere morbo,
  Cum primo illatum, nec grave vulnus erat.
Nunc ſero medicina datur, nec inania poſthac
  Proderit amiſſo claudere ſepta bove.
Non ita præcipites agitantur in æquore cymbæ,
  Cum Notus Ioniis fluctibus inſonuit,
Ut me vexat Amor pectus populatus & omne
  Jus animi, atque ſuo me regit arbitrio.
Talis permultos tulit exitus: hic quoque Titum
  Auferat; hoc noſter limite currat equus.
Mortales omnes, neque enim trahit una voluptas:
  Ingenio ſequitur proxima quiſque ſuo.
Hunc rapit æternum ſublimem gloria cœlo,
  Proferat ut domitis gentibus imperium.
Lucra petens mercem fuſcis vehit alter ab Indis,
  Alter ab Oceano, flave Britanne, tuo.
Ille ſacris cœlebs Superum ſe dedicat aris,
  Hic notat aſtriferi lucida ſigna poli.

Hunc

Hunc juvat occultas Naturæ diſcere vires,
  Et procul a vulgo condita mente ſequi.
Ille Machaonias animum convertit ad artes;
  Verſat hic antiquum ſedulus Hippocratem.
Hunc juris laſſant numeroſa volumina, at illum
  Nobilibus ſtudiis docta Minerva tenet.
Me mea ſors tenero voluit ſuccurrere Amori,
  Et mihi pars hujus credita militiæ eſt.
Non ut rere tamen (liceat mihi vera tueri)
  Deſidiam caſtris dux habet ille ſuis.
An tibi cum vigilet totas ad limina noctes,
  Anxius in dominam, ſegnis amator erit?
Quem labor haud ullus, quem non via longa fatiget,
  Ignavi turpem ſuſtinet ille notam?
Strenuus oppoſitos audet tranſcendere montes,
  Horrida nec Boreæ frigora curat amans.
Nec rapidi tardant undis ſpumantibus amnes,
  Cum fluit ex altis nix reſoluta jugis.
Lentus erat juvenis, cum ſæva per æquora nabat,
  Quem tepido fovit Seſtia puella ſinu?
An Turni ſolitas vires, animoſque Cupido
  Fregit? an ignavum reddidit Æaciden?
Ferre famem, tolerare ſitim, contemnere ſomnos,
  Dura pati didicit plurima, quiſquis amat.
Sed non, quæ deceant, poſiti ſub nubibus atris
  Cernimus, & vobis purius iſta patent.
Semivirum didicit monſtrante Cupidine Theſeus,
  Qua voti compos perderet arte bovem.
Incolumis numquam patriæ tetigiſſet Jaſon
  Littora, Phryxeæ vellere clarus ovis;
Ni beneſuadus Amor vitare pericula tanta,
  Poſcere virgineam ni monuiſſet opem.
Ille dat ingeniis vires, animique vigorem
  Excitat, ille rudes perficit arte viros.
Aſt incerta ſequor;, te judice, hoc mihi fas eſt,
  Noſcere, quem mea ſint vota habitura modum.
Hæc quodcumque hominum ſeculum vitalibus auris
  Sors habet; & [illegible] latent.

Tene putas noſtris exceptum legibus eſſe?
An tua ſors melior ſorte putanda mea eſt?
Si mihi difficiles caſus memorabis amantum;
Sunt quibus indulſit non inimica Venus.
Haud ſemper vultu perſtat Fortuna minaci:
Non omnis rabido eſt agna dicata lupo.
Cæde Neoptolemus patria ſi territus eſſet,
Liquiſſet turpi Dorica caſtra fuga.
Cum toties fuerint infidæ puppibus undæ,
Creber in æquoreas navita fertur aquas.
An quia Cadmeum juvenem laceraverat olim
Montibus Aoniis effera turba canum;
Segnior Hippolytus ſilvis canibuſque vacavit?
Venandi Cephalo cura minorve fuit?
Nec tu Palladias ideo nunc deſpicis artes,
Hæ licet intulerint plurima ſæpe mala.
Docta licet quondam magni Demoſthenis ora
In dominum fuerint perniciosa ſuum:
Exitium ingenio quamvis ſibi triſte pararit
Gloria Romani Tullius eloquii:
Cauſſaque Naſonem ſimilis procul Urbe fugatum
Impulerit Getici litus adire maris:
Munera cur ſpernam grata mihi pignora mentis?
Quæ ſummo quæri digna labore forent.
Gemma erit in pretio, quam ſe mercatur avarus
Finxerit a rubri littore ferre maris?
Annulus artis opus miræ, mihi vilis habendus,
Quem tulit in digito dia Puella ſuo?
Cui neque noſtra parem, neque priſca temporis ætas
Vidit; nec ſimilem ſæcla futura ferent.
Quam ſuavis placido comitatur gratia vultu;
Triſtis ubi nullum vendicat ira locum:
Quæ me non dubitat nitidis proponere ocellis,
Quæ mihi vel proprio corpore cara magis.
Hæc in nos igitur magicas meditabitur artes?
Miſcebit timida toxica dira manu?
Theſſalicos eſto ritus, herbaſque nocentes
Noverit, atque auſit quæque nefanda ſequi:

Quo

Quo reus admiſſo merui ſperare venenum?
 Immerito miſeram cur petit illa necem?
Quid metuam, invitus ne carmine cogar amare,
 Cum noſtræ cedant carmina quæſita Deæ?
Hac Laërtiaden facie Phœbeja Circe,
 Phaſias hac potuit detinuiſſe virum.
Hac mea difficili vinxit præcordia nodo,
 Illius ut nullo ſolvar amore die.
Quod ſi credentem nimium mutare puellam
 Criminibus fictis improba lingua valeat:
Imminet hoc aliis etiam commune periclum,
 In fera quos eadem prœlia lingua ciet.
Illa propinquorum communia juga reſolvit,
 Fœderaque antiquæ rumpit amicitiæ.
Conditio hæc multos, non ſolos tangit amantes,
 Hæc te ſollicitum reddere cura poteſt.
Non ſævi, ut ſcribis, Catilinæ ſemita mentem
 Compulit in facinus: dux fuit ipſe ſibi.
Nam furor immitis, quo perdere cuncta parabat,
 Egit ut in prolem verteret arma ſuam.
Tarquinium rapuit dominandi cæca libido,
 Materiam ſceleri quæ dare ſæpe ſolet.
Si Danai proles cognato ſanguine ferrum
 Tinxit, ſecuris inſidiata viris;
Cauſſa fuit genitor juſſis metuendus acerbis,
 Ut formidatas tolleret ipſe manus.
Lemniadum mentes agitavit Numinis ira;
 Nec fontes reliquas impia Scylla facit.
Theſiden contempta Venus, non Creſſa peremit:
 Ulciſci offenſas ſic ſolet illa ſuas.
Amphitryoniades non crimine Dejaniræ,
 Fraude ſed occubuit, perfide Neſſe, tua.
Molle dedit teneris pectus Natura puellis;
 Quas tamen impellit juſtus in arma dolor.
Audierat partim, partim delicta mariti;
 Viderat, Ægiſthi Graja ſecura fidem.
Læſaque natorum maculavit ſanguine Colchis,
 Et Progne inſidis conjugis ulta nefas.

Cur

Cur omnes igitur ſceleris tua carmina damnant,
De tot, paucarum crimina ſi qua vides?
Extulit hunc etiam celeberrima gloria ſexum,
Et monumenta ſuæ plurima laudis habet.
Virginitas ultro ſervata, & bellica virtus,
Magnum Orithyiæ contribuere decus.
Lampedo, Hippolyten, Menalippen, Jane, videmus
Illuſtres inter nomen habere viros,
His quoque ſe comitem merito Marcheſia jungit:
Nec caret Antiopæ laude, nec Harpalice.
Magnanimam Tomyrin, fortem propone Camillam,
Et ſubeat menti Penthesilea tuæ,
Adde & Amazonia reliquas de ſtirpe ſorores,
Reſpice Carmentam, reſpice Penelopen.
Ulta nefas animo, propria Lucretia dextra,
Invicto, occurret clara pudore tibi.
At rapidum nando tranſmittere Clœlia Tibrin
Auſa, ſuis animis præmia digna tulit.
Quid te commemorem Veſtalis Claudia virgo?
Qua ſtetit attoniti vindice fratris honos.
Quiſve tuum dignis nomen Cornelia tollat
Laudibus? aut animum, Porcia caſta, tuum?
Quis te prætereat generoſi pectoris Eſther.
Non bene damnatos protinus ulta Syros?
Quisve Palæſtina genitam te ſtirpe virago,
Spem taceat patriæ, ſubſidiumque tuæ?
Te duce libertas Moſeæ reddita genti,
Aſſyriuſque tua concidit arte furor.
Si fortaſſe petes exempla recentia; nonne
Cognita perpetua laude Mathildis erit?
Sponte opibus ſpretis regnum Violanta reliquit;
Seque ſacri ſociam maluit eſſe chori.
Nec tamen hanc illi vel inanis gloria mentem,
Vel præceps ſtudium ſimplicitasve dedit:
Sed ratio, conſtans, haud turpi obnoxia voto,
Ac vitæ tendens ad melioris iter.
Harum ingens numerus terras florere per omnes
Cernitur, hac cœlo queis datur ire via.

Legibus his etiam multas numerare ſolutas
Poſſumus inſignes moribus, atque fide.
Sed procul a cœpto videar diſcedere, ſi tot
Inſiſtam exemplis, quæ bene nota tibi.
Denique ſeu belli, ſeu pacis munera quæris;
Seu nova, ſeu priſci temporis acta leges;
Plurima quæ laudes, muliebria facta videbis;
Vix plures titulos fama virilis habet.
Turpiter his, hoſtem cum te fatearis, amice,
Ac fugias, vitæ quæ tibi nota comes:
Ede quid eſſe velis, quem te mihi dicere fas ſit;
Aptane quærendis laudibus iſta via eſt?
Obſcænum læſo vitæ candore relinquis
Judicium, verbis proditus ipſe tuis.
Atque aliquid licuit mihi credere, ni bene noſſem
Ingenuos mores; Socraticamque domum.
Ipſe ego naturæ ducentis jura ſecutus,
Pergam, quo cœpi tramite, ferre pedem.
Nec tamen immerito: quid enim præſtantius unquam
Pacifico Genius mitis Amore tulit?
Ille decus cœli, & Superum jucunda voluptas:
Hoc abſente Jovis regia triſtis erit.
Illius adventu gaudent volucreſque, feræque,
Quicquid alit tellus, æquora quidquid alunt.
Hic pacis Deus eſt; & amabilis, optat amari:
Spernit opes; odit turpia; pulchra cupit.
At quæ bellipotens exercet vitricus arma,
Non probat, & nulla eſt cæde cruenta manus.
Si quis amans aliquid ſine lege, immane, nefandum
Molitur, nullum hic crimen amoris erit.
Nam male compoſitæ præceps inſania vitæ
Mortales animos in ſcelus omne trahit.
Implacidas hominum docuit manſueſcere mentes,
Dulciaque objecit pabula mollis Amor.
Ille truces faſtus, violentaque pectora lenit,
Nec regum claris cedit imaginibus.
Æneamque ſuum, ne non foret omnibus idem,
Accendit vultu candida Eliſa tuo.

Nil

Nil ſua facundum ſolertia juvit Ulyſſem,
  Nec magno virtus profuit Æacidæ.
Pauper adhuc luxu penitus dum Roma carebat,
  Sceptrifer Ægeriam fertur amaſſe Numa.
Aurea, progeniem divino ſanguinis, Cæſar,
  Spicula cognati te petiere Dei.
Ille ferum Annibalem domuit, regemque ſuperbum,
  Area cui totus parvula mundus erat.
Senſit & Atrides vim Numinis hujus & arma,
  Concidit Argolica quo duce Troja manu.
Pectora quin etiam magni incaluere Platonis,
  Cujus tam celebri carmine notus amor.
His comes accedit Calvus, molliſque Catullus,
  Atque Anſer, flammas qui cecinere ſuas.
Abſtulit ardentem Gallum formoſa Lycoris,
  Carmine amatoris Cynthia clara ſui eſt.
Vivit ab inſigni Nemeſis celebrata Tibullo,
  Vivit Pelignis nota Corinna ſonis.
Ille ſacri vates operis Jeſſeja proles,
  Præfecit populo quem Deus ipſe ſuo,
Berſabeæ captus forma, tibi magne Cupido
  Ceſſit; nec Salomon tutior ipſe fuit.
Quique Philiſtæos ſubita oppreſſiſſe ruina
  Dicitur, & certam non timuiſſe necem,
Succubuit victus, teneroque vacavit amori;
  Nec puduit dominæ multa jubente pati.
Nil magis horrendum Polyphemo ſenſerat Ætna,
  Sævior indomitis fratribus ille fuit.
Dum tamen æquorea ſiccas in rupe capillos,
  Exarſit viſâ te, Galatea, Cyclops.
Admovitque preces blandus, ſtudioque placendi,
  Inſolita rigidam pexuit arte comam.
Jam tibi poma legit; tibi paſtoralia cantat
  Carmina; lanigeras jam tibi ſervat oves.
Quem neque propoſito pietas humana nefando
  Arcebat, magni nec cura ulla Jovis;
Leniit hunc blandæ Veneris placidiſſima proles,
  Quæ valet æternos ſollicitare Deos.

Suſpice quam nitido mutata effulgeat aſtro
  Frigida veliferas quæ regit Urſa rates.
Suſpice Sidonii radiantia cornua Tauri,
  Florida cui ſimplex ſerta puella dabat.
Suſpice Atlanteam Majam, geminaſque ſorores,
  Ab Jove quæ cœlum pignus amoris habent.
Quis vero innumeros Alcidæ neſciat ignes?
  Et quot ſæva manu monſtra ſubegit amas?
Tu quoque amator eras, cum Theſſala rura tenenti
  Præſtabat citharæ fiſtula, Phœbe, vicem.
Quid Steropen, Veneremq; ſequar? quid Pallada? quidve
  Ilian hic referam? Mars placuiſſe tibi?
Perſea quid memorem dubiæ qui præmia pugnæ
  Andromedan ſubito ſaucius igne tulit?
Quidve triumphato dum victor ab orbe redires,
  Lyncibus avectam Gnoſida, Bacche, tuis?
Arſit in Halcyone gelidarum rector aquarum,
  Cœpit Amymone, Laodiceque Deum.
Illi cura fuit Tiro, & formoſa Celæno:
  Anguibus & nondum cincta Meduſa caput.
Sit licet Oceanus ſpatioſis obſitus annis,
  Flagrat inextincto Tethyos igne ſuæ.
Tithonuſque pater cano venerabilis ævo,
  Te Dea, venturæ nuncia lucis, amat.
Hippotaden rapido ventorum turbine laſſum,
  Pulchra fovet niveo Dejopea ſinu.
At Zephyrum Chloris, quæ floribus arva coronans,
  Efflat odoratis lilia miſta roſis.
Quo me ſæve feres Aquilo? num te quoque victum
  Credibile eſt ullas ſuſtinuiſſe faces?
Horridus ille licet Superis, terriſque minetur;
  Æquora terribili concitet alta ſono:
Littore ab Actæo placitam rapuiſſe puellam
  Dicitur, & votis conſuluiſſe ſuis.
Nec tamen a Latio, gelidæ ſed rupibus Arcti,
  Et patriæ rigido venit ab axe tuæ.
Arſit & implacidus Stygii dominator Averni,
  Duraque permulſit pectora blanda Venus.

Vi-

Virgineamque ferens ſub regna latentia prædam
  Noctifero pavidam terruit axe diem.
Denique cuncta videt ſubjecta Cupidinis armis
  Æthere proſpiciens Phœbus utrumque polum.
Nec mare, nec terras, nec ſidera ſummà moveret:
  Ni quiddam egregium, ni Deus eſſet Amor,
Omnia cum nullo ſuperet diſcrimine, quidnam
  Mirum eſt, in tanto ſi grege Titus amat?
Nam mea Neſtoreos ætas nondum attigit annos,
  Nec me Tithoni longa Senecta premit.
Nunc Venerem tractare decet, nunc dicere cantus,
  Nunc dare flaventi mollia ſerta comæ.
Tu quoque quid faceres tales ſortitus ocellos,
  Quales non Jo, non tulit Antiope?
Nempe tibi caderent tam fortia verba, nec ullam
  Scævola, vel Cicero tradere poſſet opem:
Ille licet juris fuerit legumque peritus;
  Alter Palladio noverit ore loqui.
Deſine velle meos abrumpere durus amores,
  Et ſine me placito vivere ſervicio.
Quiſquis ab hoc vitæ poterit me avertere curſu,
  Ille avidam Tityi pectore pellet avem.
Tantaleamque ſitim fugitivis leniet undis;
  Atque tuum infelix, Siſyphe, ſiſtet onus,
Clarus erat bello, bello quoque concidit Hector;
  Et periit notis Tiphys in æquoribus,
Aſt ego, quem certo jampridem perculit arcu,
  Aligeri ſemper miles Amoris ero.
Et tibi quem curis vacuum reſpexit Apollo,
  Grandiſona linquam bella canenda tubâ.

Deſpice, parve liber, morſus livoris edaces.
  Jam tibi Cæſareo contigit ore legi.
Maxima perpetuæ referes præconia laudis,
  Carmina judicio ſi probat ille ſuo.

De lepore Dominæ fugitivo.

Dicite, io, Nymphæ nemorum ſecreta colentes,
Candidus effugiens qua lepus egit iter.
Perfidus auratæ ſubduxit colla catenæ;
Ipſaque cum ſancta vincula rupta fide.
Dicite: ſic veſtro faveat Dictynna labori,
Præbeat innumeras ſic locus iſte feras.
Florida ſemper humus Zephyro ſilvæque vireſcant,
Nec liquidam turbet cum grege paſtor aquam.
Cynthia ſic penitus veſtros ignoret amores,
Nec placidum furtis antra cubile negent.
Quid tacitæ ſpectatis? & ingens pectora vobis
Occupat, oppoſita riſus ad ora manu?
Ne lacrimas, gemituſque meos, ne verba Puellæ
Temnite: conſilium ferte, & opem miſeræ.
Illum equidem reor hos ſaltus, hæc luſtra petiiſſe;
Signa canum latè turba ſecuta dedit.
Ullane de comitum numero, quæ retia tendunt,
Fallaces timidum compulit in laqueos?
Reddite, Hamadryades, noſtrumque levate dolorem,
Nec miſerum triſti ſollicitare mora.
Reddite vosque mihi me reſtituiſſe, putabo.
Luſus erat Dominæ deliciæque meæ.
Hunc ego per virides umbras cum matre vagantem,
Ad ripam excepi, Sandale amœne, tuam.
Parvuus erat, totoque nitens in corpore candor,
Mæandri niveas exſuperabat aves.
Hic ego, quamprimum, dixi mittatur amicæ:
Nulla quidem tali munere digna magis.
Paulatimque metu poſito miteſcere cœpit,
Et dominæ teneros accubat ante pedes.
Et modo protenta virides cervice corollas
Accipit, ac tergum molliter aure premit:
Et modo formoſæ lambens fert oſcula dextræ:
Porrectas avido nunc capit ore dapes.

Illa

Illa, puellari ſtudio depectere ſueta,
Securum nitidis ſæpe lavabat aquis.
Gratus erat nimium Dominæ: nunc luget ademptum:
Et cupit inſano victa dolore mori.
Per ſuperos oro Nymphæ, caſtamque Dianam,
Reddite, ſi veſtros incidit in laqueos.
Aut nobis, ſaltu ſi ſe tulit obvius iſto,
Dicite quo celerem corripit ille fugam.
Ah, quam ne trucibus timeo ſit præda moloſſis,
Et viridem lacero corpore tingat humum.
Ah demens, in aperta tuis diſcrimina vitæ;
Improbe, quid dominam notaque tecta fugis?
Humano cultu adſuetus, paſcêris amaro
Gramine nec ſemper copia fontis erit.
Sed qua tarda graves agitabunt plauſtra juvenci,
Sordida vix avidam leniet unda ſitim.
Sæpe levi ſtrepitu folii labentis ab ulmo
Anxius in duro ceſpite ſomnus erit.
Huc ades, & veniam ſupplex pete: pone timorem;
Si redeas, parcet protinus illa tibi.
Novi animum, novi ingenium, quod molle, piumque,
Neſciat iraſci, neſciat eſſe ferum.
Sed quid verba juvat, queſtuſque effundere inanes?
Nec prece, nec lacrimis perfidus ille redit.
Forſitan, aut viridi ludit laſcivus in herbâ,
Aut novus inventa conjuge gaudet amans.
O nimium felix, generoſo pectore digna
Libertas, cunctis anteferenda bonis!
Non te ſolliciti congeſtum divitis aurum
Torquet, & immenſas candida temnis opes.
Te propter ſervis, hic illectus, ſprevit heriles
Blanditias, gratum quidquid & ante fuit.
Non tamen uſque adeo nobis optanda videris,
Quin malim Dominam ſervitiumque pati.

Ad Jovem, ut avertat inſomnia.

Quid votis adverſa meis fortuna minatur?
  Quid Superûm triſtis deferet ira novi?
Parce Deûm rector: non me duce dura juventus
  Titanum regnis intulit arma tuis;
Non ego Solis equos mutato limite duxi,
  Cum timuit rapidas regia veſtra faces.
Non ego mactato crudeliter hoſpite dicar
  Humanos artus adpoſuiſſe tibi.
Auratas veſtes, Siculi non more tyranni
  Dextera de ſanctis traxit imaginibus.
Haud ulli per me contempto numine Divûm,
  Sacrilega ablata eſt aurea barba manu.
Nec veluti Xerxes Neptuno vincla minamur,
  Claſſibus inſolitum cum patefecit iter.
Non per me Elyſio rapta eſt Proſerpina regi;
  Nec triplici latrans impius ore canis.
Ergo quid inſontem crudelia ſomnia terrent?
  Et duræ volucres, terribileſque feræ?
Nonne ſatis fuerat, carâ quod pulſus ab urbe,
  Sollicita vigilans tot mala mente feram?
Nocturnam turbent niſi triſtia viſa quietem,
  Quæ vel rara ſolet, vel brevis eſſe mihi.
Dii, cohibere iras, miſeriſque ignoſcere veſtrum eſt;
  In celeres abeant ſomnia dira Notos.
Tu quoque, ſancte puer generoſi rector amoris,
  Sævitiæ finem conſtituiſſe velis.
Nam tua non umquam contempſi tela, Cupido,
  Nec doleo imperii creſcere jura tui.
Nec Veneris, noſtri indicio, cognovit amores
  Deprenſæ mirâ callidus arte faber.
Nempe ego te quondam felix Duce miles habebar:
  Invidit noſtris fors inimica bonis
Omnia nunc contra conjurant: nulla facultas
  Jam mihi vitandi tot fera tela datur.

Quod ſi ſupplicium ſupereſt, ſi pœna perennis;
Hæc precor ut vitæ ſit mihi ſumma dies.
Protinus expediet triſtes compeſcere luctus.
Nam ſatius miſeris eſt periiſſe ſemel.

Ad Amorem.

Ah demens, quiſquis ſilvas, latebroſaque rura
Credit, Amor, telis non adeunda tuis.
Tu nemus umbroſum, tu ripas fluminis alti,
Et liquidos fontes, & juga montis adis.
Quæ nitidi primum radiantia lumina Solis,
Quæ videt occaſum, ſubjacet ora tibi.
Quaſque tenet ſedes Boreas, & nubilus Auſter,
Indevitatas ſuſtinuere faces.
Ah quoties gravibus cupiens me ſolvere curis,
Deſertos ſaltus, & loca ſola peto!
Sive urbes adeam, nemorum ſeu devia luſtrem,
Sive ego cæruleum per mare puppe vehar:
Tu mea furtivo ſequeris veſtigia paſſu,
Et jacis immiti ſpicula certa manu.
Parce puer, ſævas in me torquere ſagittas:
Ardenti infixum pectore vulnus alo.
Parce puer: quid me extremum ſentire furorem
Cogis? an hoc ullum vindicat ira nefas?
O quam te decuit potius domuiſſe Puellam,
Quæ me, quæque tuum deſpicit imperium.
Ni fruſtra ex humero ſonas, auree Dive, pharetra,
Ni micat ex oculis irrita flamma tuis;
Huc ades, & facibus celeres, Amor, adde ſagittas,
Noxiaque ultrici pectora fige manu.
Fac tamen inſignis pereat ne gratia formæ,
Nec ducat roſeo pallor in ore notam.
Hoc ego non cuperem; nec ſum me Judice tanti,
Signa mihi ſatis eſt ſi qua caloris erant.

Somnium.

Nox erat, & variis agitabam pectore curas,
  Cum tandem oppreſſit lumina ſera quies.
Hic mihi per ſomnum miſta formidine certam
  Spem dedit, atque animos ſumere juſſit Amor.
Namque mare ingreſſus portu prodire videbar,
  Quique ratem regeret navita nullus erat.
Littore conſtiterat jaculis armatus, & arcu,
  Et pharetra accinctus verſicolore puer.
Hujus erat facies, qualis cum luteus ora
  Exerit Eoo Delius Oceano.
Myrtea cingebant auratos ſerta capillos,
  Nullaque in aligero corpore veſtis erat.
Ille ducem mihi ſe, moderatoremque carinæ
  Obtulit, & cœptum tendere juſſit iter.
Tum levis inſiliit puppim, clavumque magiſter
  Arte regens, Zephyris vela ferenda dedit.
Provehitur pelago cita creſcentibus auris
  Pinus, & immenſum protinus æquor erat.
Ipſa videbantur vario diſcurrere luſu
  Agmina Nereidum, quæ freta ſalſa colunt.
Hic Ephyre, Drymo, Cydippe, Arethuſa, Eryopis,
  Xanthia, Cymodoce, Lyſſa, & Opis erant.
Pone ſequabantur Cyrene, Glauce, Doris,
  Liriope, Cloto, Pſychia, Limnothoe.
Quas inter vixdum poſito Galatea timore,
  Narrabat flammas, trux Polypheme, tuas.
Nomina ſed longum eſt tot commemorare Dearum,
  Totque ſimul nandi connumerare modos.
Pars, alterna jacit pulſato brachia ponto,
  Et vix parte movet poſteriore fretum.
Pars, maris ima ſubit piſcantibus æmula mergis;
  Pars, niſi quod ſupereſt vertice tota latet.
Hæc, velut in nodum duplicato poplite fertur,
  Remigat hæc pedibus, dum reſupina jacet.
At male diſſimulans ardorem his miſta Deorum
  Spumiferas ingens turba ſecabat aquas.

Hic

Hic ego Arionium Delphinem ludere vidi,
  Tempora cui pietas vivere longa dedit.
Et varios tremulo nabant in marmore piſces,
  Ægæum quales, Ioniumque ferunt.
Hic mihi, quem totum fragili confidere ligno,
  Oſtendere brevi ventus & unda mora.
Namque ego dum miror pelago provectus aperto,
  Decreſcunt montes, littora diffugiunt.
Poſt ubi conſpectu tellus ſubmota receſſit;
  Hinc Notus, hinc Boreas, Africus inde ruunt.
Undique convulſum ſæviunt mare; dumque tuetur
  Quiſque ſuas partes, diripuere ſalum.
Involvere diem nubes; cæcæque tenebræ
  Inſurgunt, & nox ingruit atra mari.
Intonat horriſono cœlum ſe murmure miſcens,
  Et ſua terribilis Juppiter arma ciet.
Ignea diſcuſſis erumpit nubibus æthra;
  Deucalioneæ præcipitantur aquæ.
Nunc ferit immenſo Neptunus ſidera fluctu,
  Et nunc diductis terra aperitur aquis.
Tollitur in cœlum, ſummoque in gurgite pendet;
  Tartara mox præceps fertur ad ima ratis;
At puer inſanis agitari ut fluctibus æquor,
  Terribileſque poli ſenſit adeſſe minas;
Evolat, & celſæ reſidens in vertice rupis,
  Eventum ſævi proſpicit inde mali.
Deficit auxilio ſpoliata carina magiſtri,
  Atque procelloſis ingemit icta Notis.
Dilacerata furens Aquilo fert vela per auras,
  Et celer Eoos concitat Eurus equos.
Correptamque ratem ſcopulis illidit acutis,
  Lataque per rimas eſt via facta ſalo.
Talia cernenti gelidus tremor oſſa pererrat;
  Sollicitant noſtræ Numina ſancta preces.
Ipſum quin etiam, mea qui modo vela regebat,
  Naufragus imploro, cæruleoſque Deos.
Nec jam reſtabat miſero ſpes ulla ſalutis;
  Ante oculos ſpecies plurima mortis erat.

Cum

Cum ſubito triſtes compeſcuit Æolus iras,
Atque reluctantes traxit in antra Notos.
Tum rabidos fratres latebroſo carcere clauſit;
Et rediit pulſa nocte ſerena dies.
Ipſe tridente ſuo pelagi rex temperat undas,
Lapſus cæruleis per maria alta rotis.
Quem medium vaſti comitantur Numina ponti:
Humida rotantes implicat alga comas.
Hic puer ad navem levibus redit impiger alis,
Sollicitoſque jubet ponere corde metus.
Exoptata procul monſtrat mihi littora dextra,
Atque, inquit, ridens, hæc tua Tite fides?
Exiguamne adeo ſpem noſtro in numine ponis?
Quid dubitas? quid nunc vult timor iſte ſibi?
An paterer, ſi me fueras duce creditus undis,
Dicerer ut mortis cauſſa fuiſſe tuæ?
Ille ego ſum, quem tu noſti, Deus auctor amoris,
Quin tibi nunc Dominam conciliare paro.
Quæ nunc difficilem quamvis ſe præſtet amanti;
Perfer; erit mitis protinus illa tibi.
Nec te formoſæ pigeat ſervire puellæ.
Quid non Alcides ipſe in amore tulit?
Prætereo mortale genus, Divoſque minores,
Perdomui Phœbum, magnanimumque Jovem.
Iſta tuos volui prædicere ſomnia caſus,
Ne curæ credas te minus eſſe mihi.
At tu marmoreis referas pia munera templis;
Quæ cum ſiderea matre Cupido tenet.
Hæc ait: interea navis petit anxia portum,
Somniaque excuſſit nuncia lucis avis.

Querela uxoris, occiſo Principe.

Heu nimium viridi conjux erepte juventa,
Heu vitæ quondam ſpeſque, ſaluſque meæ.
Hancne tuam faciem video? pectuſque decorum?
Hæc tua, quæ geminum lumina ſidus erant?

Vir laceros vultus, & ſparſos ſanguine crines
Agnoſco, & diris membra cruenta modis.
Occidis, heu, manibus conjux miſerande tuorum.
Vulneraque in tenero corpore ſæva patent.
Unde mihi ſperanda ſalus, regnique fidele
Præſidium fuerat, prodiit inde nefas.
Deneget iratus populo ſua lumina Titan,
Impiaque averſis mœnia damnet equis.
Cur me fata ſinunt tanto ſupereſſe dolori?
Cur tua ſumme Deûm dextera ceſſat iners?
Nec Ducis immerito maculatos ſanguine cives
Horrida Phlegræi fulminis ira petit?
Non genitor, non forma tibi, non profuit ætas,
Junctaque cum multa brachia ferre prece.
Nil hominum juvat atque fidem imploraſſe Deorum,
Impia ſed cæco eſt acta furore manus.
Meme utinam letho comitem tibi dextra dediſſet,
Quæ pectus duro perculit enſe tuum.
Ne quam junxit Hymen, divelleret Atropos a te;
Sed conjuncta forent funera noſtra tuis.
Nunc ſævos inter gemitus, lacrimaſque relinquor;
Nec ſine te grata eſt vita futura mihi.
Nunc mea ferali mutantur ſerta cupreſſo,
Adſpicioque tuos vix bene nupta rogos.
Quam modo feſtus Hymen tædam geſtavit ad aras,
Illa ſepulchrales ponitur ante focos.
Felix natorum Niobe poſt fata fuiſti,
Eripuit ſenſum ſaxea forma malis.
Felix quæ dominam Cyane dum luget ademptam,
Sicelidem ſubito fonte rigavit humum.
Felices etiam viridi quæ cortice clauſæ,
Fletibus Heliades impoſuere modum.
Ipſa dolore gravi nimium confixa reſervor,
Fortunamque timent iſta ſubire meam.
Et mihi, vir, tecum moriendi jura negantur,
Parcaque non gratam prorogat uſque diem.
Vos precor, o Superi, ſi quid pietatis & æqui eſt,
Si flectunt ullæ Numina veſtra preces,

Ante

Ante oculos veſtros inter penetralia cæſi
  Principis injuſta fraude, piate necem.
Et ſcelerum ultores merito punite nocentes
  Supplicio, & factis præmia digna date.
At tibi per facinus vitam cui funere acerbo
  Abſtulit ante annos impia dextra meos;
Elyſii placidas liceat cognoſcere ſedes;
  Et memor Elyſiæ care marite, vale.

Ad Piſanum pictorem, ſtatuariumque ſummum.

Quis, Piſane, tuum merito celebrabit honore
  Ingenium præſtans, artificéſque manus?
Nam neque par Zeuxis, nec par tibi magnus Apelles,
  Sive velis hominem fingere, ſive feram.
Quid volucres vivas, aut quid [illegible] narrem
  Flumina, cumque ſuis æquora littoribus?
Illic & videor fluctus audire ſonantes;
  Turbaque cæruleam ſquammea findit aquam.
Perſpicuos molli circumdas margine fontes,
  Miſtaque odoratis floribus herba viret.
Per nemora, & ſaltus Nymphæ venantur apertos,
  Retiaque, & pharetras, & ſua tela gerunt.
Parte alia capreas luſtris excire videntúr,
  Et fera latrantes roſtra movere canes.
Illic exitio leporis celer imminet Umber:
  Hic fremit inſultans, frenaque mandit equus.
Nare lacu ranas, ſilvis errare leones:
  Ima valle truces ire videmus apros.
Se profert antro catulis comitantibus urſa:
  Martius ad plenum tendit ovile lupus.
Quis non miretur geſtus & ſancta virorum
  Corpora? quæ penitus vivere nemo neget?
Quiſve Jovis faciem pictam non pronus adoret,
  Effigiem veri Numinis eſſe ratus?
Denique quidquid agis, Naturæ jura potentis
  Æquas divinis viribus ingenii.

Nec

Nec ſolum miro pingendi excellis honore,
  Nec titulos virtus hæc dedit una tibi;
Sed Polycleteas artes, ac Mentora vincis;
  Cedit Lyſippus, Phidiacuſque labor.
Hæc propter toto partum tibi nomen in orbe;
  Te præſens ætas poſteritaſque canet.
Aſt opere inſigni noſtros effingere vultus
  Quod cupis; haud parva eſt gratia habenda tibi.
Si longos aliter mea non exibit in annos,
  At ſaltem vivet munere fama tuo.

Ad Ariadnam, puellam formoſiſſimam.

Ut prior eſt ætas faciem mirata Lacænæ,
  Sic formam laudant nunc, Ariadna, tuam.
Tyndaris hoc uno fertur ſuperaſſe, quod illa
  Difficilis blandis neſciit eſſe procis.
Tu pietate carens, & faſtu plena ſuperbi
  Formæ corrumpis maxima dona tuæ.
Nec magis Euryali gemitu, lacrimiſque moveris,
  Quam prece turbati flectitur ira ſali.
Quid faceres ſi Neſtoreos hic vinceret annos?
  Et tegeret criſpas horrida barba genas?
Exemplo tibi ſit pharetrati mater Amoris;
  Dignata eſt puero jungere Diva latus.
Illo etiam fertur lacrimas fudiſſe perempto;
  Et ſolito roſeus fugit ab ore decor.
Abſtulit Endymion tenera Latoïda forma,
  Dum patrio niveas monte reducit oves.
Ipſa licet Dea ſit, noctiſque Aurora tenebras
  Pellat, in amplexum non pudet ire ſenis.
Invidiſſe Deos perhibent, cum mollia cano
  Oſcula Tithono culta puella daret.
Tu juvenem, quo non formoſior alter in urbe,
  Spernis, & inſano cogis amore mori.
Si ſapis, ipſa tuæ fructum decerpe juventæ:
  Reſpice; jam properans terga ſenecta premit.

Quod

Quod ſi nec facies qualem Narciſſus habebat,
  Nec movet antiquo ſanguine clara domus,
Te ſaltem moveant generoſæ Palladis artes;
  Queis inter priſcos hic numerandus erit.
Huic tu ſi faveas, hunc ſi digneris amare,
  Cantabit laudes, dia puella, tuas:
Atque immortalis famæ tibi quæret honorem;
  Et tua poſt obitum forma perennis erit.

Laudat Ferrariam.

Tandem Flaminiæ nemoroſa reliquimus arva:
  Jam datur optatam cernere Ferrariam.
Hic mihi blanda Venus primum inſpiravit amorem;
  Raptaque libertas, ſervitiumque datum.
Hinc ego in exilium dominâ damnante profectus,
  Quas peperit pœnas impia lingua, lui.
Omnia nunc tandem in melius præſentia Divûm
  Rettulit, & facta prœlia pace fugat:
Spargite odoratos inſtructa per atria flores,
  Debitaque antiquo ſacra parate Lari.
Quiſquis adeſt, votis faveat: vicinia rixas
  Ponat, & exultent compita lætitiâ.
Ipſe Dionea redimitus tempora myrto
  Imponam tepidis grana Sabæa focis.
Ferte pedem placata Venus, mitiſque Cupido;
  Nec vos fortunæ ſpernite dona meæ.
Vobis magna ſatis, Superi, ſunt munera parva,
  Si modo mens nigrâ candida labe caret.
Vos patriæ turres, patrii ſalvete Penates:
  Urbs fauſtis ſalve condita ſideribus.
Tu Superum templis, domibuſque ornata ſuperbis
  Finitimis effers invidioſa caput.
Dives agri, atque auri Leonello principe flores,
  Et populi turbam vix capis ipſa tui.
Jam tibi Pierios Phœbus largitur honores,
  Vivida nec deſunt artibus ingenia.

Te fecunda Ceres immenſis frugibus implet;
Nec tibi Lenæus dulcia muſta negat.
Læta ſaginati depaſcuut prata juvenci;
Lanigeræ carpunt fertile gramen oves.
Te Pater Eridanus ſinuoſo flumine cingit,
Et vetat hoſtiles pertimuiſſe minas.
Martia ſecuri contemnunt claſſica cives;
Nullaque ſunt, niſi quæ prœlia fecit Amor.
O felix nimium tellus, nimiumque beata!
Tu modo Cœlicolas relligioſa cole.
Hic tibi perpetuum ver floreat, ipſaque nullo
Exercente ſinum Gargara vincat humus.
Non lupus inſidias ſtabulis meditetur apertis:
Et cum rore cadat nectar, & ambroſia.
Tum gens ſecura exactis feliciter annis,
Elyſias ſedes, & loca ſancta petat.

Ad Iſottam.

Hanc Sigiſmundi tibi fert, Iſotta, ſalutem
Nomine, ſollicita litera facta manu.
Scribere difficile eſt, quam me nova cura fatiget;
Quam mihi mors fuerit Patris acerba tui.
Ejus enim nobis nimium jactura dolenda eſt,
Qui præſtans factis, ingenioque fuit.
Et quamcumque illi patriam fortuna dediſſet;
Illam ortu potuit nobilitare ſuo.
Sed quamvis noſtræ ſummum decus adderet urbi,
Clarus & innumeris eſſet imaginibus;
Virtuteſque viri quamvis ego ſemper amarim;
Te propter nobis carior ille fuit.
Nec minus hunc colui quam dux Trojanus Achatem,
Quam rector Grajæ Neſtora militiæ.
Sed fortuna diu greſſu non pergit eodem;
Speſque hominum vanas inſidioſa facit.
Inuidiſſe mihi crudelia fata videntur,
Injecitque feras impia Parca manus.

Ille jacet, cujus dulci ſermone fruebar:
  Quo potuit curas ſæpe levare meas.
Cujus recta fides, ingens prudentia, fidum
  Conſilium, gravitas digna Catone fuit.
Aſt ego dilecti caſu cùm vexer amici;
  Me cruciat *luctus*, cara puella, tuus.
Et triſtes lacrimæ, & ſævi ſine fine dolores
  Dilacerant miſeris pectora noſtra modis.
At mihi ſive libet caſtris educere turmas:
  Signaque in adverſos Martia ferre duces;
Sive per hoſtiles latum diffundere campos
  Agmen, & in victo caſtra locare ſolo;
Seu placet obſeſſis invadere mœnibus urbes,
  Oppida ſeu victor capta ſubire parem;
Protinus ante oculos tua ſeſe oſtendit imago
  Flebilis, & curas excitat illa meas.
Nec ſic ereptâ Æacides Briſeide, nec ſic
  Orpheus amiſsâ conjuge mœſtus erat.
Quod ſi noſtra tibi virtus, & gloria cordi eſt;
  Deſine nos fletu ſollicitare tuo.
Ecce meo adficitur mœrore exercitus omnis;
  Proque ſuo nimis eſt anxia turba duce:
Et pariter fremit, atque aliquid putat eſſe ſiniſtri;
  Quid tamen, ignorat veraque cauſſa latet.
Sæpe mihi comites; quid Dux fortiſſime, dicunt
  Triſtis es? ac vultus quid petit iſte ſibi?
Si bene fortunamque tuam, præclaraque facta
  Novimus, & laudis tot monumenta tuæ,
Te potius gaudere decet, quem magna tuentur
  Numina, cui Mavors, Juno, Minerva, favent.
Talibus atque aliis conantur demere curas,
  Conveniens morbo nec medicina meo eſt.
Protinus una potes tantum lenire dolorem,
  Spes mea, ſi gemitus comprimis ipſa tuos.
Manibus officium pietas immenſa paternis
  Præſtitit: iſte modum debet habere dolor.
Adſpice poſt nimbos nitidum quam ſæpe reducat
  Vectus lucifero Cynthius axe diem:

Æquo-

Æquora placantur, quæ nunc Aquilone tumebant,
Et cedit fratri roſcida Luna ſuo.
At pluvialis hiems Zephyro ſpirante recedit,
Omniaque alternas conſtat habere vices.
Hanc Natura potens ſtabili tulit ordine legem,
Deſinat ut, quicquid cœperit eſſe ſemel.
Metas cuique ſuas dat inexorabile fatum:
Et nil morte homini certius eſſe poteſt.
Illa malis requiem, finemque laboribus affert;
Quorum ſi ſpectes agmina longa, ruunt.
Viderat hoc celeber Samiæ telluris alumnus;
Hoc & magnanimus ſenſit Anaxagoras.
Hoc Xenophon ſenſit, quem non revocavit ab aris
Filius exſtinctus, nec doluiſſe ferunt.
Ergo quid incaſſum prodeſt nos fundere queſtus?
Nil caſus nobis attulit iſte novi.
Natus enim mortalis erat, cui tempore parvo
Etſi nunc maneat, mors obeunda fuit.
Defuit haud quidquam dum vivere fata dederunt,
Quo felix dici debeat ipſe minus.
Cetera ſi deſint, fortunatiſſimus eſſet,
Cum tu illi talis filia contigeris.
Adde, quod ad Superos aditum mens æqua, fidesque
Et virtus præſtans, relligioque dedit.
Non igitur grati, nec amantis ſigna videntur,
Illius tantis ingemuiſſe bonis.
Et ſi quis remanet poſt fata noviſſima ſenſus,
Ægre fert lacrimas umbra paterna tuas.
Quod te, per cineres, animamque parentis, & illum
Qui nos junxit Amor, per Veneremque rogo;
Per quæcumque tibi parvæ tulit oſcula mater,
Per ſpem fraternam, per faciemque tuam;
Per Sigiſmundi [ſi qua eſt tibi gratia] nomen,
Te præter cui non ulla placere poteſt;
Nil profecturas oro compeſce querelas,
Queis tua conſumitur flore juventa ſuo:
Deſine ſidereos lacrimis corrumpere ocellos,
Et rigido roſeas ungue notare genas.

Parce, precor, formæ, qualem prælata duabus
  Valle ſub Idæa mater Amoris habet.
Si tua cara minus; noſtræ ſuccurre ſaluti;
  Quæ niſi deſieris, nulla futura brevi eſt.
Si pater occubuit letho, mœſtamque reliquit;
  Adfines adſunt, frater, opeſque tibi.
His quoque me, cui non obſcurum nomen in orbe
  Clara dedit virtus, connumerare velis:
Quem crines flavi rapiunt, oculique loquaces,
  Quique caret dura ruſticitate pudor;
Qui tibi frater ero, genitorque, & fidus amator,
  Dum mea torquebit fila ſecunda ſoror.
Ipſe loqui coram potius, quam ſcribere vellem,
  Otia ſi qua mihi Martia bella darent.
Eſt aliquid veras voces audire precantis:
  Exorant lacrimæ quod fera corda negent.
Auxilium tulit Æſonidæ Medea roganti;
  Ante aras flentem viderat illa virum.
Supplicibus præſens Theſeus Minoida verbis
  Flexit, ut implicitam ſolveret arte viam.
Spem tamen hanc, & amor tuus in me noſtra, fideſque
  Dant, ut adeſſe putes, cum mea verba legis.
Et ſimul hac nimio preſſus mœrore levaris,
  Augebit vires firmior illa ſuas.
Quod ſi vera monent, nec amantem inſomnia fallunt,
  Quæ ſopor obſcura candida nocte tulit;
Te fore, quamprimum lætam, faciemque ſerenam,
  Fatidico cecinit Delphicus ore Deus.
Phœbe fave, & votis bonus annue, numina lucis
  Ante tuos currus ſic Dea ſemper eat,
Æthereumque tibi ſternens iter, increpet auras
  Humentes umbras noctis, & aſtra fuget;
Sic formoſa tibi Eurynome, caræque ſorores
  Pareat, & vigili ſerviat officio.
Sic cum permenſo laberis ab æthere curſu,
  Doris Atlanteis te recipiat aquis.
Sic leviter Phaëtonta regat lapis, & tua Delos
  Perpetuo maneat non agitata Notis.

Semper & intonſos cingat tibi laurea crines.
  Et ſemper tibi ſint carmina, ſintque, lyræ.
Longa ſed adflictam ne laſſet epiſtola mentem,
  Cogimus invitam ſiſtere, Diva, manum.
Illa quidem nollet, mihique adverſata repugnat,
  Sponte operam tribuens officioſa ſuam.
Et veluti præſens tecum nunc ipſa loquatur,
  Gaudet; & hæc ſcriptis addere pauca monet.
Ut memor uſque mei nullis exercita curis
  Vivas, hoc poterit gratius eſſe nihil.
Sic ego ſecurus vivam, ſic me tibi cuſtos
  Inſignem multa laude remittet, Amor.

Ad Luciam Barziam.

Immortale decus Peruſinæ, Barzia, gentis,
  Quam bene conveniens Lucia nomen habes!
Lucet enim late morum nitor ille tuorum;
  Rara nec ingenuo forma pudore caret.
Inque oculis Charites habitant, & grata Venuſtas,
  Quos ſuper, & circum blandus oberrat Amor.
Inde faces, ac tela jacit, furtimque latentes
  Tendit ibi laqueos, multiplicesque plagas.
Cernere nec cuiquam fas eſt ardentia tuto
  Lumina: tantum illic Ars, Geniuſque valent.
At tu, cujus abit numquam de fronte Cupido,
  Nulla cupidinei ſigna caloris habes.
Nec facit hoc (neque enim rudis, & tam neſcia rerum es)
  Mentis inurbanæ ruſtica ſimplicitas;
Verum innata tibi conſtantia, qua nihil optas
  Aut humile, aut quod te dedecuiſſe putes.
Da veniam, tibi ſi nimium temerarius eſſe,
  Audacterque alquid dicere viſus ero.
Me niſi certus amor, formoſæ ferre puellæ
  Vincula juſſiſſet, quæ mihi culta diu eſt,
Nil non tentarem, ſtudioque anniterer omni,
  Ne noſtram abnueres noſcere velle fidem.
Forſan & adſequerer: ne ſaltem hoc dicere nolles,
  Hic amat, & certe eſt dignus amore meo.

Ad Ludovicum Carrum.

Sæpe aditum dedit ad Dominam mihi adultera clavis,
  Adventum expectat dum, Lodovice, meum.
Me conata ſemel ſimulato ludere ſomno eſt:
  Nec bene ſucceſſit, luſa ſed arte pari eſt.
Vix lectum attigeram, detracto nudor amictu,
  Et quod Amor ſuadet munus obire paro.
Oſcula do fruſtra, fruſtra illam amplector, & ad rem
  Spectante haud uti ſedulitate juvat.
Perſtat enim cœpto, veluti devicta ſopore,
  Atque ſilet, quamquam mille petita modis.
At me non latuit dolus, & ceu rumpere ſomnum
  Non auſim, jacui mutus, inerſque thoro;
Subriſit tandem, & niveis mea colla lacertis
  Implicuit: lectus cætera, noxque ſciunt.

In Invidum.

Nil ego te metuo, quamvis mihi multa mineris,
  Invide, quid fruſtra fortia verba jacis?
Hæc ubi nota minus tua ſit ſocordia perfer,
  Nos ſine concordes, quâ ſumus, ire viâ.
Tune illam demens levibus corrumpere donis,
  Deque meo ſperas eripuiſſe ſinu?
Jam tibi nunc faciam rumpantur ut ilia triſti
  Invidiâ, ſi me provehet ira magis,
Et faciam, mea cum ſpectaris gaudia, dicas:
  Tireſiæ gravior quam mea pœna malis.

Ad Cambium Philoſophum.

Deſine me gravibus toties obtundere dictis,
  Et vitæ, Cambi, facta notare meæ.
Nil agis, ac certum fruſtra mutare laboras:
  Nec potes a cœpto me revocare meo.
Liquit tota dedit rapidis ubi lintea ventis,
  Et cita jam medio gurgite cymba volat;

Non

Non facile ad portus retro convertere curſum
  Quos modo diſcedens liquerit, ipſe valet.
Sic ego, qui cupidi pelago maleſanus Amoris
  Jactor, ab hac nequeo vela referre viâ.
Et mihi jam dulce eſt in amaro vivere luctu:
  Tantum mens cæca perdita noctis habet.
Hæc qui mira putat; vitas ignorat amantum,
  Neſcit & ut cupiant ſæpe in amore mori.
Stabat in abruptis vates miſerabilis antris
  Eurydicen lugens, nocte dieque ſuam.
Iſmarus, & Rhodope nequidquam, & Thracius Hebrus
  Quærebant ſolitæ carmina blanda lyræ.
Sæpe etiam Nymphas duri ad ſolatia caſus,
  Hæc illi ſolitas dicere verba ferunt.
Pone graves, Orpheu, curas, neu crede gemendo
  Tartareos iterum poſſe movere Deos,
Quod ſemel amiſſum, nullo reparabile pacto,
  Hoc ipſum levius, ſi patiaris, erit.
Invenies alios, quos admireris amores,
  Eurydicenque novam Theſſala terra dabit.
Talibus, atque aliis fruſtra lenire dolentem
  Tentabant, monitis nec locus ullus erat.
Carminaque & Nymphas, lucemque peroſus, in ipſos
  Amens jactabat non bona verba Deos.
Ergo ego quid faciam? ſi natus Apolline vates
  Atque Dea, curam vincere non potuit?
Aut lapis, aut ferrum eſt, quē numquam gaudia tangunt,
  Nec dolor, aſperitas nec movet ulla mali.
Quem blando numquam vultu ſpes allicit, & qui
  Nil timet, in quo non gratia, non odium eſt
Adſpice, læſa ſuos ut ſæpe animalia prodant
  Adfectus, noſtræ quæ rationis egent.
Triſte gemit duris inciſa ſecuribus arbor,
  Et queritur viridem ponere mœſta comam.
Saxorum oppoſitis frenati molibus amnes
  Indignantur aquas lentius ire ſuas.
Gurgitibuſque fragor ſpumantibus indicat iram;
  Senſibus ut propriis illa carere neges.

Gaudet ut accenſis ramorum faſcibus ignis,
Sic ſuper injecta flere videtur aqua.
Terra quoque, & cœlum modo rident, & modo lugent;
Forma nec in rebus permanet una diu.
Si varios igitur nequeo componere motus
Pectoris, haud facti cauſſa pudenda mei eſt.
Me Natura hominem voluit mitiſſima naſci,
Non in Caucaſeis rupibus eſſe feram.
Hinc ſequor humanis quæ convenientia duco
Moribus, ætati non aliena meæ.
At tu quem ſtudiis ſublimibus evehit ardens
Ingenium, ad vitæ liberioris iter,
Quæ mihi proponis clarorum exempla virorum,
Tu ſequere, & ſine me fata ſubire mea.

Ad Anthiam.

Incipe læta dies roſeo procedere ab ortu,
Igneaque extremus Lucifer aſtra fuget.
Jam matutinis Auroram cantibus ales
Garrula cæruleo ſuſcitat ê gremio.
At tu quæ tantum nimis importuna moraris,
Umbra ſoporiferæ languida noctis abi.
Deſeret huc rediens peregrinas Anthia terras,
Atque Antenoreâ mœnia facta manu.
Ipſe focis pia thura dabo, myrtoque virenti,
Purpureiſque tegam limina ſancta roſis.
Hinc ſacris operatus (amat Venus omnia læta)
Incipiam verno cingere flore caput.
Perfuſuſque comas nardi felicis odore,
Dicam ego percuſſa carmina læta lyrâ:
Nec trahere in ſeram pudeat convivia noctem,
Liberaque epoto fundere verba mero.
Sit procul hinc triſtis rugæ cenſura ſeveræ,
Canaque cum duro barba ſupercilio.
Vos procul eſte, quibus fulvi ſitis imperat auri:
Oderunt curas Liber, & alma Venus,

Nec

Nec vobis culpanda tamen laſcivia noſtra:
Cernite, quo Superos impulit acer Amor.
Ille Deum rector, qui fulmine terreat orbem,
Sumpſit Agenoreis cornua littoribus.
Virgineamque tulit fraterna per æquora prædam,
Sollicita repetens Gnoſia rura fugâ.
Quin etiam falſus niveas Olor induit alas,
Et teneros fulvo preſſit in imbre ſinus:
Non mare, non tellus, non ſævi regia Ditis,
Non ipſa Herculea ſidera laude carent.
Fronte dolens lacera liquidis, Acheloë, ſub undis
Non levis Herculei teſtis amoris ades.
Illi etiam victrix ſpoliato fortibus armis
Tradidit ornatus Lyda puella ſuos.
Quique tulit cœlum, Dominæ mandata tuliſſe
Creditur, & plenas attenuaſſe colos.
Materna quoties Delo, Delphiſque relictis
Saucius Hæmoniis pavit Apollo boves?
Æger, & artis inops, nullis adjutus ab herbis,
Cum toties aliis ipſe tuliſſet opem:
Populeis ramis, pro lauri fronde, corona
Cinxerat impexam nexa ſine arte comam.
Pauperis indutus rigido paſtoris amictu,
Sedit in umbroſis vallibus Æmathiæ.
Perditus ipſe ſuos illic cantabat amores,
Carmine Phœbeis conveniente modis,
Aoniæque vicem citharæ ſupplerat amanti
Stridula ſeptenis canna foraminibus.
Ecce leves Satyri coëunt, facileſque Napææ
Conveniunt, udo Naiadeſque pede.
Mirantur vocem inſolitam, mirantur & artem,
Laudat & ignotum pendula turba Deum.
Forſan & hic aliquis, me judice vincitur, inquit
Pan Deus & præfert te quoque, Phœbe, tibi.
Ad vaga mox idem deſertis flumina campis
Paſtor agis paſtas Sole cadente boves.
Nec ſubiiſſe caſam puduit, fœnoque rigenti
Inter cornigerum procubuiſſe pecus.

Ergo

Ergo quidquid Amor ſuaſit deeuiſſe putemus,
  Cum poſſit magnos ſollicitare Deos:
Nec quiſquam inſanis contemnere vocibus auſit.
  Aſper erit, læſi Numinis ultor erit.
Sed tibi dum veteris ſpectantur vela theatri,
  Ternaque fluminibus mœnia cincta ſuis:
Vel dum te Livi retinet, veneranda, ſepulchro,
  Nunc ſacræ ſedes curia Juſtitiæ:
At dum viſendi cupidam te fana morantur,
  Proximaque antiquo Regia tecta foro;
Aut dum cæruleum cymba juvat ire per amnem,
  Ortaque vicino balnea fonte petis;
Ullane cura mei tepido ſuſpiria movit
  Pectore, ſecuram quæ minus eſſe ſinat?
An magis erepto ne triſtis amore vacares,
  Rivalem nobis urbs Patavina dedit?
Vobis formoſæ nam cuncta licere putatis;
  Crimina veſtra tamen fama ſiniſtra notat.
De te nec poſſum mordaci credere vulgo,
  Nec te perfidiæ ſuſpicor eſſe ream.
Judicio ſed caſta meo, peccare caveto:
  Intentos oculos Juppiter altus habet.
Si petis, interea quid agam, dum lenta moraris,
  Mecum bella gerunt Spes, Timor, atque Venus.
Nam modo te votis fingebam, Vita, peractis,
  Ferrariam celerem velle referre gradum.
Ah quoties falsus de te mihi ſæpius augur,
  Nec dubium novi præpetis omen avis!
Et modo te rebar violentis febribus ægram
  Torqueri, infectos pertimuique locos!
Nunc pater invitæ ne quem tibi jungere vellet;
  Qui creber totâ rumor in urbe fuit.
Occurrit quoties aliquis mihi lætus amator;
  Hu us agunt dixi vela ſecunda ratem.
Sed mea nec remis agitur, nec fertur ab auris:
  Unca proceelloſo eſt anchora jacta ſalo.
Et cibus, & ſomni ingrati te abſente, fuerunt;
  Nullaque nox miſero non vigilata mihi.

At

At ſopor invitus ſi quando irrepit ocellis;
Non ideo vacua mente manere licet.
Nam tua quamprimum in ſomnis occurrit imago,
Et renovat curas inſidioſa meas;
Te quia non poteram, viſebam ſæpe feneſtras,
Queis mihi ſævus Amor vulnera mille dedit.
Attonitâ quoties perlegi mente tabellas,
Quæ me diſceſſus præmonuere tui!
Mecum ſemper erant; illas quoque forte legebam,
Cum mihi in Angelica Lauſa reperta via eſt.
Rettulit illa brevi rediturum tempore alumnam,
Quartus ubi niveos Sol agitaſſet equos.
Hæc, prius exanimis, tum demum voce revixi,
Et rediit toto perditus ore color.
Vellere Phryxeo nec ſic lætatus Jaſon,
Nec Paris advectâ Pergama Tyndaride.
At tu ne fuerint mea gaudia vana, redito;
Hancque diem verax vaticinetur Amor.
Adſpice quam liquido tibi rident Numina cœlo,
Et placidæ volucres carmina blanda canunt.
Certat odoratos tibi fundere terra colores;
Ne deſint nitidæ florida ſerta comæ.
Jam pater Eridanus tumidam compeſcuit alvum;
Jamque vocat pandos aura ſecunda ſinus.
Populus ex ripis tibi plurima porrigit umbram;
Candida ne fervens Sirius ora notet.
Jam virides fuſæ per cærula colla capillos
Nabunt, & ludent Naides ante ratem.
Inque tuum Dryades, Satyrique, & Panes honorem,
Præcincti variâ tempora fronde, canent.

Ad Amicam.

Si levior foliis, auraque incertior eſſem.
Et flueret modico tempore noſtra fides;
Non ego tam longe conſtans in amore fuiſſem,
Ire nec aſſiduas cogerer in lacrimas.

Nec graciles adeo macies conſumeret artus,
  Nec mea mutaret pallidus ora color.
Sed vos decipere inſanos didiciſtis amantes;
  Et queritur lædi, fallere ſi quis parat.
Tu, me infelicem, formoſam Lotida narras,
  Et Mareotinidem præpoſuiſſe tibi.
Has ego diſpeream, ſi præter nomina novi;
  Tardaque & infido ſit mihi dura Venus.
Tene ego deſerta potuiſſem ducere vitam?
  Hæc Jope quamvis, Inachis illa foret?
Non ſum, quem valeant aliæ mutare puellæ,
  Nec meus incertis paſſibus errat Amor.
Huc curſum tenui; tu portus es: anchora noſtra hic
  Hæreat, hinc nullis fluctibus eiiciar.

De Natali Anthiæ.

Natalem Dominæ mecum celebrate, coloni,
  Et poſitis curis, undique ceſſet opus.
Hunc nitidi ſervate diem; vincliſque ſolutis,
  Demant ſervitio libera colla boves.
Nunc agitate choros, & carmina dicite læti;
  Nec madidum vino ſtet ſine flore caput.
Cernite, qua roſeus proceſſit ab æquore Titan,
  Utque tegant clarum vellera nulla diem.
Garrula vicinis carmen Philomela ſub umbris
  Integrat, & ſolito dulcius orſa queri.
Hac fœcunda die pubeſcunt gramina campis:
  Floriferos aperit terra benigna ſinus.
Hac quoque luce Venus mediis in fluctibus orta eſt;
  Dixit & Aprilem nomine Diva ſuo.
Omnia lætantur: pariter lætemur & ipſi;
  Candida nos poſitis menſa vocat dapibus.
Ocyus annoſum, pueri, proferte Lyæum;
  Porgite ſollicitâ pocula plena manu.
Tibia nunc hilaret bifori convivia cantu,
  Atque habeant nullum verba jocoſa modum.

At tu, quæ magnam ſine me nunc incolis urbem,
Anthia, Natali munera ſolve tuo.
En agedum lymphis nitidi rorentur ocelli,
Atque ſuo tenues ordine pone comas.
Hinc roſeis digitis habilem tibi finge coronam,
Membraque ſepoſita candida veſte tege.
Sic demum Genio meriti referentur honores:
Ille novum mirâ condidit arte decus.
Ille tibi inſignem, cui cedunt omnia, formam,
Ille etiam eximium præbuit ingenium.
Sed tibi nec libeat Paulli procedere ad aras,
Nec pete clamoſo proxima templa foro:
Nec minus Angelicæ fanum memorabile Marci
Effuge: rivales hæc loca ſemper habent.
Ipſa Dei ſatis eſt volucres qui ponderat Umbras,
Si vetus oblato munere limen adis.
Hic nullæ impedient juvenum tua vota catervæ
Anthia; rarus in hac æde vagatur amans.
Tunc ſecurus ero, tunc me tibi pectore fixum
Crediderim longa poſſe manere die.

Ad Borſium.

Dux, genus a magnis qui ducis origine Regum,
Imperioque refers aurea ſæcla tuo;
Qui propria gaudes virtute excellere, cujus
Gloria nullius creſcere laude poteſt:
Quo nihil a Superis optet Ferraria majus;
Tradere quo melius nil potuere Dei:
Si qua tibi tot res ingentes otia linquunt,
Hæc facilis placido lumine pauca lege.
Corporis egregias non hic perſcribere laudes
Conor, nec regni jura referre tui.
Nec loquor ut ſint purgata paludibus arva,
Meſſibus ut largis cultus abundet ager:
Non ſacras ædes, non clara palatia, per te
Sumptibus immenſis ædificata canam:

Quâ

Quà tua ſe mole attollat Carthuſia linquo;
Et Schivinojeæ gratia quanta domus:
Nec mihi cura, novis quas muris cinxerit arces
Dicere, nec pulchræ mœnia Ferrariæ.
Rem quoque non parvam ſileo; quod collis in imâ
Planicie excelſi nobile montis opus.
Magna quidem ſunt hæc; hominum ſed facta labore.
Nec decus ad proprium tu tibi ſolus habes.
At punire malos; æqua dare præmia lance;
Ponere non ſanis frena cupidinibus;
Invictumque malis animum præſtare, Deoſque,
Ut facis, ante oculos ſemper habere tuum eſt.
Hæc ego mira puto, quibus hic tibi vera paratur
Gloria, quæ rectâ ducit in aſtra viâ.

Muſtelæ Epicedion.

Tene igitur nobis eliſo gutture talem
Muſtela infelix, & miſeranda refers?
Sic laqueo pendes alto delapſa cubili?
Suſpenſæ auxilium ſic tibi nemo tulit?
Sic oculos, linguamque geris, ſic frigida tortis
Pallent ora labris? ſicque relinquis herum?
Quis referat gemitus, ubi perculit Herculis aures
Non expectati fama ſiniſtra mali?
Nil potuit puero te gratius eſſe, nec illi
Morte tuâ quidquam triſtius eſſe poteſt.
Tu digitos blando tentabas improba morſu,
Porrecto ludens ſemiſupina pede;
Et mollem e labiis noras ſorbere ſalivam,
Et quiddam exiguo murmure dulce queri.
Tu fera paſſeribus peſtis, ſturniſque fuiſti,
Quos trahere e nidis ars tibi ſumma fuit.
Teque ſuis viſâ pullis timuere columbæ,
Et magnis avibus parvula terror eras.
Eheu, quam variis ſors caſibus omnia mutat,
Quam felix aliquid non ſinit eſſe diu!

Quo vigor ille animi? quo ſtrenua corporis illa
  Dexteritas abiit? quo nitor ille tuus?
Hæc ſimul involvit crudelibus Atropos umbris,
  Nullaque ſunt de tot ſigna futura bonis.
At mea ſi quidquam promittere carmina poſſunt;
  Gloria [crede mihi] non moritura tua eſt.
Jam te nec præſens, nec poſtera neſciet ætas,
  Æternumque tuus nomen habebit honos.
Ne tamen alitibus ſis præda, aut eſca per undas
  Piſcibus hinc illinc diripienda nates,
Callirhoë lugens, pueri commota dolore,
  Membra ſepulchrali ponit humanda thoro.
Aurea quem multo ridentem flore corona
  Circuit, & triſtes itur ad exſequias.
Turbaque Nympharum, puerorum flente coronâ,
  Muneribus variis officioſa vacat.
Jam viridi in luco Galatea, & Lyſis, & Ægle,
  Struxerunt niveâ ſaxea buſta manu.
Glaucia fert violas, amarantum Ceixis, & Hero
  Juniperi baccas, Dejopeja crocum.
Aſt Ephyre lauros, ſerpylla Citheris, Adonim
  Cypria, narciſſum Chloris, Idyia roſas.
Hypſipylea gerit caſiam, Cardelia myrtum;
  Abrotanum Pſyche, lilia Phyllis habet.
His ſimul, atque aliis tumulum beneolentibus herbis
  Implent, & ſaxo corpus inane tegunt.
Tum ſuper injiciunt quot gignit terra colores;
  Omnis & Aſſyrio fragrat odore locus.
Jamque omnes dixere vale, vale optima quondam
  Bellatrix, domino cara miniſtra tuo.
De te ſi quid adhuc extincto corpore reſtat;
  Semper ſis felix, Elyſiumque colas.
Proxima quin etiam tales in cortice verſus
  Populus indicium funeris hujus habet:
Hic Muſtela jacet, pueri dolor Herculis ingens:
  Pro meritis Dryades hunc tibi dant tumulum.

Ad Philomelam.

Æmula divini ſuaviſſima carminis ales,
Quæ virides umbras, & loca ſacra tenes;
Mollibus & variis quæ tot diſcrimina vocum
Flexibus, humanâ dulcius arte, refers;
Munere pro tali tibi quid, Philomela, rependam?
Præmia quæ tanto digna labore putem?
Dum vagus huc illuc hortis genialibus erro,
Miror & artifici culta vireta manu,
Hoſpitis officio tu protinus uſa benigni,
Fingis in adventu carmina mille meo.
Nec procul hinc denſis canis abdita frondibus, altæ
Ilicis in ramo, populeiſve comis.
Verum hic juniperi inſidiis mihi proxima trunco,
Non imitabilibus me venerata modis.
Et licet hac perſtem tibi tam vicinus in umbrâ,
Deque tuâ ſuavi garrulitate loquar;
Nil tamen ipſa times nec gutturis iſta canori
Sedulitas ideo dulce remittit opus.
Grata ſed, in longum luco reſonante, querela
Ducitur, argutis continuata modis.
Nos vero tali quoniam dignaris honore,
Dicimus in laudes hæc tibi pauca tuas;
Humanas avium quæ mulceat cantibus aures,
Cedere carminibus carmina cuncta tuis.
Vive diu, ſimiliſque tui generata propago
Finiat extremum non niſi ſera diem.

Properat ad Amicam.

Ite citi, volucreſque pedes prævertite ventos,
Et loca deliciis quærite nota meis.
Nota meis loca deliciis, ubi candida ſæpe
Mecum non ingrata eſt ludere Phyllorhoë;
Phyllorhoë, nullis faciem perfuſa venenis;
Cui proprius roſeo fulget ab ore color.

Cujus inauratos cupiat ſibi Cynthia crines,
  Cui faciles oculos invideant Charites:
Formoſaſque manus, doctiſque laboribus aptas
  Juret perſimiles ipſa Minerva ſuis.
Tum reliquis agiles reſpondent partibus artus;
  Nec tu in eâ ut quidquam carpere, Mome, queas.
Talis erat virgo Cæneia; talis & altum
  Per mare Dictæo vecta puella bove.
Talis erat fulvi decepta cupidine nimbi,
  Et quam ſub falſo luſit Olore Deus.
Omphale erat vatum talis celeberrima cantu:
  Talis & Idæo rapta Lacæna proco.
Talis & illa fuit, quæ me ſibi junxerat olim;
  Nondum juratam fallere docta fidem:
Cujus ego immite imperium tot perditus annos,
  Multaque non ſano pectore digna tuli.
Sed tua Phyllorhoë, quamvis collata deabus
  Ambiguum valeat reddere forma Parin;
Candida ſimplicitas, tumidoque carentia faſtu
  Pectora, ſunt ipſo grata decore magis.
Adde fidem quam nec conjux Ithaceſia vincat,
  Nec Mithridateas quæ comitata vias:
Nec quæ tartaream properavit adire paludem,
  Defunctum Evadne ſponte ſecuta virum.
Te licet inprimis cupiam formoſa videre,
  Vixque brevi patiar tempus inane moræ;
Triptolemi tamen haud optem conſcendere currus,
  Ire nec in celeri Bellerophontis equo:
Aut levibus Perſei volitare per aëra pennis,
  Aut, furibunda, tuâ currere, Cholchi, rotâ:
Nec Zoroaſtreas artes magicive requiram
  Carminis auxilium, Dædaleamve fugam.
Nec mihi ſi liceat, pedibus talaria curem
  Picta galeriti nectere Mercurii.
Unus enim nobis poterit ſatis eſſe Cupido,
  Quo duce ſuſceptum perficiamus iter;
Qui mihi ſemper adeſt, leviburſque quod excitat alis,
  Noſtrum furtivo flamine corpus agit.

Vix mihi jam videor pedibus contingere terram:
  Vincit & humanos ſtrenua planta gradus.
Sublimiſque pari quamvis diſcrimine Phœbus
  Diſtet ab Eois, occiduiſque locis;
Et canis exurat ſitientes fervidus agros,
  Mutaque ſub densâ fronde quieſcat avis;
Non tamen accelerans immenſo lædor ab æſtu,
  Nec mea longinquum membra fatigat iter.
Quoque magis propero, tanto magis ipſe labori
  Sufficio, & vires impiger urget amor.
Heu, quanto adficeret me Sors inimica dolore,
  Si qua meum ſubito cauſſa teneret iter.
Et mihi jam ſenior properanti occurrat amicus,
  Quem fugere oblatum me pudor ipſe vetet;
Singula qui vario cupidus ſermone requirat,
  Sciteturque viam, propoſitumque meum:
Multaque contexens longis ambagibus erret;
  Atque importunus multa referre velit:
Ut Ferdinandus magni poſt fata parentis
  Auſonias terras Parthenopenque regat:
Nuper ut urbano Florentia concita motu,
  Triſtia det miſeris civibus exilia.
Ut trepidus Borges Romanam liquerit urbem,
  Mæſtaque Pontificis funere turba ſui.
Ut Pius inſignis magnâ virtute fideque
  Æterni in terris jura parentis agat:
Sforciadem, Venetumque probet, quod fœdera pacis
  Securus ſtudio ſervet uterque pari.
Hinc Malateſtigenæ miretur principis artes
  Bellorum egregias, eximiumque decus.
Illinc innumeris Federicum laudibus ornet,
  Præſtantemque manu, conſilioque ducem.
Nec minus Eſtenſes heroas, & inclita facta
  A primis orſus dicat originibus:
Ingreſſuſque tui titulos genitoris, & acta
  Conferat ad laudes ſe Leonelle tuas.
Unicus hinc Phœnix Latio Dux Borſius illi
  Argumenta novæ præbeat hiſtoriæ:

Et

Et referat quantum noſtro ſit in Hercule laudis,
  Et Siſmundeo qualis in ore decor.
Tum patris, & patrui veſtigia clara ſequentem
  Eſtenſem his cupiat jungere Nicoleon.
Addat & immitem Turcam, noſtraque ferocem
  Segnitie; & captis urbibus excidia:
Jam Pelopea Getas regnare per oppida, jamque
  Hadriaci in populos arma parare maris.
Quod ſuadente Pio Federicus Cæſar in hoſtem
  Ardeat & vires concitet ipſe ſuas.
Quod paret ingentem commota Britannia claſſem,
  Et repetat forti Sequana regna manu.
Parte aliâ veteres hoſtes inſurgere Gallos,
  Tutantes magnis viribus imperium.
Nec regem oblitum Italiæ, carive nepotis,
  Maximaque ad Ligures mittere ſubſidia.
Ergo, ne ſimilis turbet nova gaudia caſus,
  Neu videar dominæ lentus, inerſque meæ,
Nunc precor aërio nebulæ circumder amictu,
  Quâ Venus Ænean induit alma ſuum.
Sic demum juſſas potero contingere ſedes
  Tutus, & optatam cernere Phyllorhoën.
Dum loquor, & celeri moveo veſtigia paſſu,
  Extremæ apparet meta propinqua viæ.
Jam procul adſpicio ſervantem compita quercum,
  Et veteres fagos, populeumque nemus.
Ecce levi flatu teneris de frondibus exit,
  Et cadit in faciem lenior aura meam.
Huc ego crediderim Zephyrum migraſſe tepentem,
  Captum ſideribus, cara puella, tuis.
Qui mihi non ſtultè ſibi conſuluiſſe videtur,
  Chlorida ſi pro te deſerit ille ſuam.
Nam quid in extremis vidit pretioſius oris?
  Quid nunc in noſtro pulchrius orbe videt?
Læva Padi ripas, vetus at mihi dextra ſacellum
  Monſtrat, & annoſæ culmina parva caſæ,
Quam lentis hederæ complexibus undique cingunt,
  Delet ubi raros alta ſenecta Deos.

 Nil

Nil ibi vel Zeuxis, vel magnus pinxit Apelles,
Nil ibi Phidiacæ compoſuere manus.
Lignea crux vero mediâ quæ pendet in æde,
Egregiâ clari Mentoris arte caret.
Pæne ſuis convulſa trahens de ſedibus olim
Fundamenta rapax ſuſtulit Eridanus.
Proximaque, aggeribus ruptis, per culta vagatus,
Mucida ſacrilegis tecta replevit aquis.
Muſcoſus templi paries; humorque, ſituſque
Præteriti reddunt triſtia ſigna mali.
Nec procul hinc ſterilis campi ſeptena Sacerdos
Conductis pauper jugera bobus arat.
Huc mea ſimplicibus Nymphis comitata Dione,
Cincta caput vario flore venire ſolet.
Cujus in adventu templis auguſtior ædes
Omnibus; hæc cunctas unica vincit opes.
Ecce diu latitans aperitur villa remotis
Arboribus, caræ villa beata Deæ.
Protinus hac viſa celeri præcordia motu
Venturæ exultant præſcia lætitiæ.
Quid mihi fiet, Amor, blandos cum cernere vultus
Fas erit? & niveam cum dabit illa manum?
Tunc ego non dubitem Crœſi contemnere gazas,
Et tot Pellææ clara trophæa domus.
Si quis enim criſpos ad frontem ludere crines
Viderit, & quali ſe ferat alta gradu.
Noverit argutis eadem quid poſſit ocellis;
Ut mortale nihil dulcia verba ſonent:
Sentiet Ætnæis certantes ignibus ignes,
Et poterit conſtans æqua, & iniqua pati.
Quod ſi forte alicui dignabitur oſcula ferre,
Altera vel proprio ſanguine lætus emet.
Vulnus, & auxilium quod Pelias haſta tuliſſet,
Mirabar, fati neſcius ipſe mei.
Deſino nunc, facileque inducor ut omnia credam,
Si necis & vitæ jus habet omne meæ.
Illa quidem media Phalarin placaret in irâ,
Tardaretque tuas, ſæve Perille, manus.

Ter-

Terribilemque ſuis oculis miteſcere Martem
  Cogat, & iratum ponere tela Jovem.
Felices agri, fortunatique coloni,
  Quæque ſimul colitis rura benigna Deæ!
Namque ubi vere novo genialia tendit in arva,
  Vobiſcum dulces protrahit illa moras
Vobiſcum loquitur, vobiſcum carmina cantat,
  Vobiſcum faciles, exhilaratque choros.
Et modo vobiſcum cultis ſpatiatur in hortis,
  Et modo plena vago retia piſce trahit.
Nunc manibus doctis imitatur Palladis artes,
  Nunc molles elegos, & mea verba legit.
Fallor, an hæc Ceiris Dominæ cariſſima nutrix
  Subſtitit? ac verſo reſpicit uſque gradu?
En rapidis iterum fertur cita paſſibus: ipſa eſt;
  Notaque ut accedam dat mihi ſigna manu.
Progrediar, quæramque meis fiducia votis
  Quæ ſit; quidve novi ſedula portet anus.
Quod tua ſi præſens aderit ſolertia amanti,
  Talibus officiis aurea Ceiris eris.

Phyllorboës Epicedium.

Quo miſer uſque tuos celabis, Tite, dolores?
  Ægraque mens tacitum quo premet uſque malum?
Diſſimulare prius licuit, dum Sol tibi fulſit
  Candidus, & placidæ ſpes bona ſortis erat.
Nunc fera conſilium ſuperat violentia fati,
  Nunc ars indomito victa dolore perit.
Maxima ſæpe latent ſub triſti gaudia vultu;
  At ſua cor læſum non bene damna tegit.
Infandos luctus, & vulnera pectoris ede,
  Atque ea quæ nulli nota fuere prius.
Quæ ſi forte times hominum vulgare per ora;
  Silva locum lacrimis præbet opaca tuis:
Silva locum præbet lacrimis, ubi ſemita nulla
  Cernitur, humani ſigna nec ulla pedis.

Hic querulas tantum volucres habitare, feraſque
Credibile eſt: procul hinc arbiter omnis abeſt.
Sol, cujus radios umbroſa cacumina ſilvæ,
Huc vix oppoſitis frondibus ire ſinunt;
Qui nunc Hæmonii non immemor ignis, & undæ,
Forſitan hic mecum condoliturus ades.
Teſtis eris nihil eſſe mihi, cur vivere curem,
Æthereâ poſtquam lux mea luce caret.
Nam quid ego hic aliud, niſi durum, ac flebile ſemper,
Subla â ſperem te mihi Phyllorhoë?
Tu meus ardor eras; in te mea maxima cura
Hæſerat, & voti ſumma, caputque mei.
At nunc à patriâ ſævi contagia morbi
Dum fugis indigno funere rapta jaces.
Et mihi jacturæ tantum, tantumque doloris,
Conditio diræ mortis acerba tulit:
Ut ſemper miſero juſtiſſima cauſſa querelæ
Creſcat, & æternis immorer in lacrimis.
Heu ſævæ leges, & dura potentia fati,
Humani finitis quæ nihil eſſe diu.
An fuit omnino veſtras infringere vires.
Si paucos etiam viveret illa dies?
Nunc primum viridis campos ingreſſa juventæ.
Non extremus honor temporis hujus erat.
Dedecet immites, & acerbos carpere fructus,
Illum, quem culti ſpes tenet ulla ſoli.
Vos quoque tam ſubito decus hoc, talemque puellam
Nondum maturâ morte tuliſſe nefas.
Serius, aut citius veſtri mortalia fiunt
Juris, & hæc illi ſors adeunda fuit.
Heu funeſta dies, nigro damnanda lapillo;
Triſtibus infauſtum nomen adepta malis;
Qua puri quondam radios imitantia Phœbi
Deſeruit ſolitus lumina mœſta nitor:
Quâ bene compoſitos artus, faciemque ſerenam,
Flaventeſque comas invida texit humus;
Quà vigor ingenui defecit corporis, & qua
Tabuit egregiis artibus apta manus:

Quà vox illa prius morientibus æmula cycnis,
Cœpit in æternam muta ſilere diem;
Quaque pios actus mors interrupit, & altæ
Infregit mentis nobile propoſitum!
Heu nimium miſeri, infortunatique parentes,
Conficiet verus quos ſine fine dolor!
Vos luctu aſſiduo ſenſum amiſiſſe malorum
Crediderim, in vitâ quos mora longa tenet.
An potuit veſtros Niobe ſuperare dolores?
Cognitaque adverſis caſibus Antiope?
Plurima namque licet utræque triſtia paſſæ,
Haud minor hæc illâ clade ruina fuit.
Seu mores, ſive ingenium, ſeu gratia formæ
Quæritur, aut priſcæ nobilitatis honos:
Hæſit in hac unâ ſimul harum gloria rerum;
Hujus in occaſu tot periere bona.
Sic veſtra imprimis ægre jactura ferenda eſt;
Nec dabit his ætas fletibus ulla modum.
At ſacer ex illo tunc cum diſcederet ore
Spiritus, & veſtras quæreret illa manus,
Inque oculis veſtris cum lumina fixa teneret,
Quid vobis animi conſiliique fuit?
Si quemquam potuit præſens extinguere mœror.
Perdere vos etiam debuit ille dies.
Non habitura parem terquinque peregerat annos
Phyllorhoë veſtros inter adulta ſinus.
Phyllorhoën vobis tantum oſtendiſſe videntur,
Et ſubito vobis eripuiſſe Dei.
Non generum vobis, non caros illa nepotes
Præbuit, aut dotis dona parata tulit.
Divitiiſque brevi gaviſa, & honore parentum,
Mox erit exiguus filia veſtra cinis.
Sed quid ego infelix veſtra infortunia tantum,
Ipſe velut patiar vulnera nulla, queror?
Igne Cupidineo quicumque fideliter arſit,
Unica cui præſtans cura puella fuit,
Cui placitum ſubitis fortuna abrupit amorem
Caſibus; ærumnas cogitet ille meas:

Ille ſuo, exemplo poterit mea triſtia fata
Diſcere, & arcani pectoris acre malum.
Si poſſent aliquâ cœleſtia Numina flecti,
Nec vetitum certis legibus eſſet iter,
Quod prius obtinuit Stygiis a Manibus Orpheus,
Sollicito Superi nunc mihi forte darent
Si proprios iterum levis umbra rediret in artus.
Carpere conceſſas me duce juſſa vias,
Forſitan admonitus, quo rurſum perdita pacto
Flentem mœſta virum liquerit Eurydice,
Cautius ingrederer nocitura pericula vitans,
Et quæcumque ſolent gaudia magna ſequi;
Ah miſer, ah iterum miſer, ah ſine pectore, Tite,
Quo dolor impellit? quæ tibi verba cadunt?
Tune Deûm ſtabili firmatas ordine leges,
Crediderit certam deſinere ante diem?
Cum ſemel hinc alium raptæ mittuntur in orbem.
Terrenaſque animæ deſeruere domos,
Præmia pro meritis referunt, ſedeſque paratas
[Sic ſtatuit Superûm provida cura] tenent.
Corpora nec ſurgunt letho defuncta, priuſquam
Ultima judicii venerit hora ſui.
Si tamen æterni veneranda potentia regis,
Qui cœlo, & terris imperat, atque mari,
Omnipotens qui ſolus agit mirabile quidquid
Cernimus, & quidquid lumina noſtra latet;
Si tibi Phyllorhoën nunc illa potentia reddat,
Ne noceas huic, quam diligis ipſe, cave.
Nam niſi vera loqui piget, his egreſſa tenebris,
Ætheriis gaudet ſedibus illa frui.
Et pudor, & nulli pia mens obnoxia culpæ,
Rectum iter ad Superos unde receſſit, habet.
Phyllorhoë felix terris colit aſtra relictis.
Magnorum in numero jam nova Diva Deûm.
Pro quibus inducor, ne non ego gratuler illi;
Ne videar tantis invidus eſſe bonis.
At quoniam ſolitos miſero mihi cernere vultus
Non datur, & placidæ gratia frontis abeſt;

Dum

Dum moror in terris, dum tu colis æthera virgo,
  Accipiet lacrimas dulcis imago meas.
Hæc tibi, Phyllorhoë, ſimilis vera omnia de te,
  Si modo non deſit ſpiritus, ecce refert.
Hæc mihi grata comes, ſeu tendere Solis ad ortum,
  Seu juvat Heſperium viſere littus, erit.
Hæc mihi ſi Geticas rupes, calidamve Syenem
  Transferar, in caro ſemper habenda ſinu.
Huic ego curarum ſeriem narrabo mearum,
  Et quoties cupiam te, mea vita, ſequi.
Namque ubi in humanis nulla eſt conſtantia rebus,
  Quid ſpe fallaci paſcere vota juvat?
Illi vita fuit longiſſima, quiſquis honeſte
  Occidit; & ſpretis quæ videt, alta petit.
Interea dum fila ſinunt mea currere Parcæ.
  Nec ſummi injuſſu Regis abire licet,
Candida quod relevent adflictum inſomnia lætor,
  Effigiem referunt quæ mihi ſæpe tuam.
Nam quoties nitidi capitis pulcherrimus ordo,
  P r ſomnos oculis viſus adeſſe meis?
Attonito quoties gemini ſe luminis ardor
  Obtulit? & miro nota decore manus?
Mutua quid referam, quæ tu mihi ſæpe videris
  Accipere, & ſolitis reddere verba ſonis.
O ego quam tali deceptus imagine felix!
  O placidæ noctes! o mihi grate ſopor!
Atque utinam non tam ſubito me ſomnus, & error
  Linqueret, ac mecum ſtaret uterque diu!
Scilicet ut tecum maneam pulcherrima, donec
  Longa meæ veniant tædia lætitiæ.
Dum mortalis eras, nec adhuc te in parte Deorum
  Regia ſiderei viderat alta poli;
Sola tamen mihi Numen eras, & criminis expers:
  Candidus impura labe carebat amor.
Te ſupplex igitur meritis pro talibus oro;
  Per fratrem, per te qui genuere, precor;
Ut tua præſentes Superos mihi gratia reddat.
  Utque mei numquam non memor eſſe velis.

At

At me nulla tui capient oblivia, ſeu me
  Lux alit, æternâ ſive ego nocte premar.
Et quæ præceſſit Majas octava Kalendas,
  Poſtquam non ultra es, tu mihi viſa, dies;
Illa mihi ſolennis erit, lacrimoſaque ſemper,
  Indicium tanti, principiumque mali.
Hic tibi dum licuit nobiſcum ducere vitam,
  Me tenuit laudis maxima cura tuæ.
Nunc quoque, neu præſens, neu poſtera neſciat ætas,
  Qualis ſub gelido marmore Nympha cubet.
Ipſe tuum noſtro figuravi carmine buſtum,
  Qua Padus illabens rura paterna videt.
At quicumque leget miſeri monumenta doloris,
  Verba Sibyllino tradita ab ore putet:
Qua nihil in terris tulit hæc precioſius ætas,
  Quæ potuit credi, dum fuit, eſſe Dea,
Phyllorhoë jacet hic teneris extincta ſub annis,
  Proxima Ferrariæ dum tenet arva ſuæ:
Tempore quo miſera peſtis baccatur in urbe,
  Nec ſors viciniis parcit iniqua locis.
Crudeles nimium Divi, crudelia fata,
  Perdere quæ tantum ſuſtinuere decus.

Ad Pſittacum.

Pſittace, quid fruſtra miſero mihi nuper ademptam
  Phyllorhoën tanta ſedulitate vocas?
Parce precor, parce inſanos augere dolores,
  Heu periit, quam tu vivere forte putas.
Parce: meo toties animam de pectore vellis,
  Phyllorhoën quoties blanda lingua refert.
Heu, periit, neque eam ſpes amplius ulla videndi,
  Quam propter nobis vivere dulce fuit.
Si ſenſus tibi, ſi ratio eſt, ut habere videris,
  Communi triſtem te decet eſſe malo.
Non ſum equidem oblitus, tibi quæ reſponſa vocanti,
  Poſcentique dapes ſæpius illa daret.

Et memini, aurato cum te prodire juberet
  Carcere, porrectam te inſiluiſſe manum;
Atque illinc dulcem, roſtro parcente, ſalivam
  Suxiſſe illæſis molliter è labiis.
Poſt, ubi divinæ laudaras ſidera frontis,
  Non homo, dicebas, ſed Dea Phylloroë eſt.
Priſca ſalutato ſi paucis Cæſare verbis,
  Nigrantes ætas nobilitavit aves.
Quid tibi facundâ fingenti plurima voce
  Tam bene, tam doctè, Pſittace, laudis erit?
Laudo equidem, ingenium miror: debere fatemur
  Nos tibi: nulla tuis gloria par meritis.
Sed ratio, & tempus, fortunaque lubrica, certam
  Dant noſtris legem rebus, & eripiunt.
Hæc igitur nos cauſſa movet deſiſtere cœpto
  Nonnunquam; & placitum flectere propoſitum.
Quid loquor? unde meæ tanta incoſtantia mentis?
  Quod modo damnaram, Pſittace, nunc cupio.
Forte meis aliqua ratus es te poſſe mederi
  Luctibus, hos ubi ſum dictus adiſſe lares.
Quodque ita ſit, cum me triſti mœrore ſilentem
  Vidiſti, & multo rore madere genas;
Tu quoque commotus graviter, ſociuſque doloris,
  Ecce piis lacrimis lumina mœſta rigas.
Functus es officio veri, & prudentis amici,
  Nilque reliquiſti quo mala noſtra leves.
Perge precor, Dominæque tuo communis utrique
  Semper adorandum nomen ab ore ſonet.
Atque utinam in ſævo pietas tua vulnere fiat,
  Tam dulci eloquio Pelias haſta mihi.

Pro D. Iſabella Sponſa ad Mantuæ Principem.

Non ita ſervato gaudebat Jáſone Colchis,
  Cum tulit auratæ nobile vellus ovis;
Nec ſic Dædaleas cæſo Minoia monſtro
  Vidit ubi Ægiden exſuperaſſe vias;

Nec

Nec ſic depoſita duræ formidine ſortis
  Læta erat oblitis luctibus Andromede;
Tot maris ac terræ poſt ſæva pericula; nec ſic
  Conſpecto incolumi Penelopea viro.
Ut Franciſce tuas lætor, ceu ſcribis, ad urbem
  Tandem expectatas hanc dare vela rates,
Quæ tibi concedant felices dextera curſus
  Numina, ſunt precibus ſollicitata meis.
Cum ſocero fratres, caraſque valere ſorores,
  Et ſalvos omnes gratulor eſſe tuos.
Sed tamen inprimis cupio te cernere, ſi me
  Virgineus patitur dicere verba pudor.
Serpit enim inſolitus, qualem nec dicere norim,
  Nec meditari animo, noſtra per oſſa calor.
Ille novis furtim curis invadere pectus
  Nititur, immemorem nec ſinit eſſe tui.
Et quamvis, juvenum pulcherrime, longius abſis.
  Noſtra tamen vultus mens videt uſque tuos.
Haud debere parum Superis Franciſce videbar,
  Quod non in Geticis rupibus orta forem:
Quod mihi ſit genitrix Leonora, quod Hercule dicar
  Nata duce, & proavos jactet uterque ſuos:
Hic Gallos, aſt Hiſpanos ex ordine Reges
  Sanguinis auctores adſerat illa ſui.
Ulla ſed optandæ ne pars mihi ſortis abeſſet,
  Maxima tu noſtris gloria rebus ades,
Qui patris egregias laudes imitaris, & alta
  Fulges Gonzagæ nobilitate domus.
Nec ſecura fui, tua dum præclara teneret
  Te procul a noſtrâ Mantua Ferrariâ.
Et ſeu dictus eras forti certare palæſtrâ,
  Seu celeri curſu ludere, ſive pila:
Flectere ſeu validis ſinuoſos viribus arcus,
  Seu jacere abducta ſpicula lenta manu:
Seu pedes interdum magnam graderere per urbem,
  Sulcaret patrios ſeu tua cymba lacus;
Sive ferebaris campo exercere ferocem,
  Qualis in Oëbalio pulvere Caſtor, equum;

Seu

Seu rapidis canibus lepores, capreaſque fugares,
Sive truces audax inſequereris apros;
Pertimui ſubito, ne quod diſcrimen adires,
Nec mihi parva tuæ cura ſalutis erat.
Fama puellarum te viſere ſæpe choreas
Retrulit: hoc utinam nil mihi triſte ferat.
Altera nec noſtro ſe miſceat improba amori.
Neu quærat pactam ſollicitare fidem.
Difficile eſt aliquid de te mihi credere: verum
Neſcio quid cogor ſubdubitare tamen.
Hoc tua perſuadet facies inſignis, & ille
Securam qui me non ſinit eſſe, Deus.
At mihi ſi nemo te præter amatur, & uni
Sum tibi legitimâ conſociata fide;
Si non indignæ ſumus ut mereamur amari;
Mutua fac teneat te quoque cura mei.
Atque ita qui teneris in te bene cœpit ab annis,
Me creſcente meus creſcere perget amor.

Ad D. Alfonſum puerum genethliacon.

Salve magne puer, ſtellis felicibus orte,
Diva meo peperit quem Lionora Duci,
Cujus ut optatos mundo Sol cerneret ortus,
Serus anhelantes æquore merſit equos.
Lucida naſcenti cupiens occurrere Phœbe,
Conqueſta eſt longum ſegnius ire diem:
Exaudita Deis populorum vota, preceſque;
Tandem te nobis hac tribuere die:
Qua rerum ingenti perfecta mole quievit;
Quam feſtam juſſit maximus eſſe Deus.
Hæc Domini lux eſt. Dominoque dicata, tibique
Conveniens, Regni qui caput hujus eris.
At te prima ſuis manibus Lucina creatum
Suſtulit, & Charites huc coïere Deæ;
Et tibi gratantes ſimul arriſere, Venuſque
Candida Acidaliis membra rigavit aquis.

Oſcu-

Oſcula prima dedit, primos involvit amictus,
  Oraque purpureis tinxit eburna roſis.
Sed te non alio decuiſſet tempore naſci,
  Auſoniis quam quo Pax viget in populis,
Hoc fuit indicium nullos te principe motus
  Armorum, ac belli per tua regna fore.
Menſis & hic magno de nomine dictus Juli,
  Spondet opes certas, imperiumque tibi.
Ipſa quoque auſpiciis adſunt felicibus aſtra,
  Atque parant faciles fata benigna vias.
Te naſcente gravis Saturni ſtella maligni
  Occidit, adſuetam deſeruitque domum.
Libera ſervitio Domini lætiſſima cœlum
  Poſſidet, & fauſtos nunciat urna dies.
Juppiter at Piſces præſenti intermicat aſtro,
  Et ſedet in gremio Virginis alma Venus.
Martem libra tenet, Solem, Soliſque ſororem
  Suſtinet Herculeus, Mercuriumque Leo.
Atque ita diſpoſito coëuntia ſidera curſu
  Promittunt ſceptris omnia læta tuis.
Salve magne puer, Ducis Herculis inclita proles,
  Eſtenſis jam nunc ſpeſque, decuſque domus.
Care nepos Regum, toto quos orbe potentes
  Ac meritis claros cernimus eſſe ſuis:
Nulla tibi potuit generis contingere major
  Gloria, vi cœli miſſus ab arce fores.
Utque reor, laudi deſit pars nequa futuræ,
  Nomen ab Alfonſo grande tenebis avo.
Iſta quidem facies animoſi plena vigoris,
  Et jam nunc tanti corporis effigies,
Nil penitus: mortale tenent, manifeſtaque nobis
  Herculei reddunt ſeminis indicia.
Hinc comitata ſuis Aſtræa ſororibus, illinc
  Obſervat cunas Attica Diva tuas.
Hoc minus ad caput adſiſtit tibi regia Juno,
  Et Fortuna tuos excubat ante pedes.
Eja age, creſce puer, certiſſima cura Deorum;
  Blanditiæ magni, deliciæque patris.

Tu

Tu quoque uti poſſes nobis pulcherrime naſci,
 Erepta eſt ſævis naufraga mater aquis.
Hadriaci, dominam maris, ipſa reliquerat urbem,
 Ad patriæ portus vela datura ſuæ:
Protinus obſcura tegitur caligine cœlum;
 Conſurgit medio nox tenebroſa die.
Cærula terribiles permiſcent æquora venti,
 Littoraque inſanis fluctibus icta ſonant.
Deucalioneos demittit Juppiter imbres;
 Nubibus abruptis fulgura crebra micant.
Hinc Notus, inde ruit Boreas; hinc Eurus, & inde
 Africus horriſono turbine bella gerunt.
Corripiuntque rates, & ſævis flatibus inſtant;
 Hic dextrum, at lævum mox ferit ille latus.
Hic ferit in proram, puppim contrarius alter
 Verberat, & vaſto cuncta fragore fremunt.
Flamina flaminibus, fluctus dum fluctibus obſtant:
 Non vento ventus, non aqua cedit aquæ:
Annixuque pari contenditur, iraque diſcors
 Servat deprenſas inter utroſque rates.
Nec ſinit omnino tumidis mergantur ab undis;
 Quæque nocent, proſunt, auxiliumque ferunt.
Et nunc aggeribus vaſtis tolluntur aquarum,
 Et nunc ſubductis fluctibus ima petunt.
Non tamen aut retro ad littus convertere curſum,
 Aut iter inceptum continuare licet.
Quaſſatæ implentur cœlique mariſque carinæ
 Imbribus; & duplicis vis premit atra mali.
Sævit hiems, venti ingeminant, ſtriduntque rudentes,
 Et laterum graviter robora pulſa gemunt.
Interea vero comitum, Lionora, tuarum
 Triſtia ſollicito corda pavore tremunt.
Dant mœſtæ lacrimas, deſperataque ſalute
 Queſtu cuncta replent, & ſua fata dolent.
Altera in alterius gremio jacet, atraque diræ
 Omnibus ante oculos, mortis imago ſedet.
Huic pater, huic genitrix, huic filia parva dolorem
 Suſcitat: & natos hæc vocat, illa virum,

Tum

Tum precibus, votiſque Deos ſine fine fatigant;
Detur ut ad patrios poſſe redire lares.
Nec ſpes ulla viris melior: quin deficit omnis
Nautarum poſito turba magiſterio.
Et ſe poſſe negans tumidis obſtare procellis,
Fortunæ mandat Cælitibuſque rates.
Nec quidquam niſi vota facit: Divoſque Deaſque
Orat, ut adflictis rebus adeſſe velint.
Tu licet immenſus dolor urgeat, omnia forti
Elatoque animo fers, Lionora, tamen.
Hortariſque tuos, vires cum mente reſumant,
Et vivis aliquam ſpem ſupereſſe mones;
Et quicumque animo præſtat, nec ſe ipſe relinquit,
Hunc tu præſentes dicis habere Deos
Talibus admonitos, ingens ſimul excitat ardor,
Ad ſua dehinc ſubito munera quiſque redit:
Et celeri ſtudio nunc huc nunc curritur illuc,
Duraque contendunt vincere cuncta viri,
In tantis lux illa malis tranſacta, dieque
Nox illa haud melior diſſimiliſve fuit.
Reddita pax cœlo tandem, pelagoque, minæque
Tot, nil excepto triſte tulere metu
Atque ita Ferrariam, puero cariſſime Divis,
Incolumis genitrix te paritura redit,
Tertius in lucem matris labor, omine fauſto
Veniſti; gaudet quæ peperiſſe marem.
Namque Iſabella ſoror (qua nil formoſius, & nil
Te tamen excepto, gratius eſſe poteſt,
Cujus in egregiâ mirabilis indole ſenſus
Cernitur) in veſtro ſanguine prima fuit.
Alter amor populi jam nunc veneranda Beatrix,
Hanc ſequitur, quibus es additus alme puer:
Cujus honoratum pueri matreſque virique
Natalem celebrant, & ſine fine canunt.
Nec tantum Delos gaudebat Apollinis ortu,
Nec tantum nato Gnoſia terra Jove:
Quantum læta novo exultat Ferraria partu,
Nec tegit adfectus officioſa pios.

Non tuba, non citharæ, non tibia, non cava ceſſant
Tympana, non agili cymbala pulsa manu:
Tecta, viæque procul reſonant, delubraque paſſim
Feſtivis augent gaudia tanta ſonis.
Eruit e latebris ſqualentes carcere fracto
Captivos, juvenum conglomerata manus,
Undique collucent ignes, totamque per urbem
Currit, & accenſas fert vaga turba faces.
Et rea votorum grates perſolvere ad aras
Certat, & emeritis reddere ſacra Deis,
Herculeos hic adire lares feſtinat, & hujus
Lætitiæ primus nuntius eſſe cupit;
Ille ſalutata genetrice dat oſcula cunis,
Hic ſupplex orat cuncta ſecunda tibi.
Hos inter, caris ad te cum fratribus ipſe
Protinus accedens hæc tibi dona fero.
Hæc & purpureos ſuperant, virideſque lapillos,
Quidquid & aurifero gignit in amne Tagus.
Nam tibi longa precor felicis tempora vitæ,
Sanaque mens adſit, juſtitiamque colas.
Et memor Herculeæ ſtirpis, veſtigia numquam
In lævam flectas a meliore viâ.
Multa incredibili genitor virtute peregit;
Auſpiciis domuit triſtia monſtra ſuis.
Si quid atrox, ſi quid dirum, atque immane relinquet,
Delebis forti victor id ipſe manu.
Quæ vero tibi digna ſatis Ferraria reddet
Præmia pro partu nunc, Lionora, tuo?
Quid populi, genteſque dabunt, quas mite benigni
Reddit felices Herculis imperium?
Nil proprium conferre valent: nam ſpiritus, & res,
Et quidquid poſſunt, juris id omne tui eſt.
Reſtat adorato Jove, Numina cuncta precari.
Ut vivas conjux Herculis ipſa diu:
Ut bene concordes felix tecum exigat annos,
Sitque diu patriæ duxque, paterque ſuæ.
Sanguinis ut veſtri creſcat numeroſa propago,
Inclytaque illuſtres turba ſequatur avos.

Atque ut pro miſeris natum mortalibus orat,
  Quæ ſacra virgineo pondera ventre tulit:
Sic præſens populis, Regina, fidelibus adſis,
  Ante virum, & noſtro hæc nomine verba refer.
Non ſatis eſſe bonis ſine crimine ducere vitam,
  Ni tuti fuerint vindice juſtitia.
Hoc præſtare poteſt princeps, qui nomine dignus
  Herculis, Herculeâ nititur ire via.

Jeſu Chriſti Dei opt. max. genethliacon.

O nimium felix, vereque beata, nec ulli
  Pro meritis digno Nox celebranda ſono!
Venturæ quæ mox Auroræ præſcia, quod fas
  Credere, tentaſti lucis habere vicem.
Ne tantam audires, coram ſed ut ipſa videres,
  Virgineos partus, angelicoſque choros.
Sed licet abfueris, inter præſepia naſci
  Cum magnus voluit Rex veniente die;
Admiranda tamen cœli myſteria, torque
  Gaudia credibile eſt nota fuiſſe tibi.
Lucifer aſtrorum fortunatiſſime, qui dum
  Cætera jam pulſa ſidera nocte fugas,
In ſtatione manens quicquid gereretur Olympo,
  Noviſti, & terræ gloria quanta foret.
Teſtis es, humanos Deus ut ſibi ſumſerit artus,
  Sed non mortali ſemine factus homo
Et genibus poſitis aſinumque, bovemque repente
  Ante ſacros Domini procubuiſſe pedes.
Tu quoque Paſtorum felix manus, æthere ab alto
  Quærere juſſa humilis culmina parva caſæ.
Matribus o genitrix multum prælata beatis,
  Atque parem nullâ parte habitura tibi:
Quis tibi digna dabit pro tali munera partu?
  Quis referat mentis gaudia magna tuæ?
Vix ſacer in lucem completis venerat infans
  Menſibus; arriſit virgo beata tibi.

At tu labe carens, ſupplex, expersque doloris,
Continuo partus es venerata tuos.
Et tibi, quo fatis præſentibus orta volente es;
Lactandum omnipotens ſe dedit, alma, Puer,
Tum veneranda gerens canentem ad pectora barbam
Secum animo voluit quæ videt acta ſenex,
Divinique memor monitûs te lætus adorat,
Poplitibus flexis, progeniemque tuam;
Et parcente manu teneros avidiſſimus artus
Tangit, neve aliqua poſſit obeſſe cavet.
Quis dubitet libaſſe illi mille oſcula? nec ſe
Dulcibus a lacrimis abſtinuiſſe ſenem?
Non hîc Attalicis opibus fulgebat, & oſtro,
Sublimis Pario marmore niſa domus:
Non auro paries gemmiſque nitebat Eois;
Non Arabi thalamus plenus odoris erat:
Non ullum menſæ argentum, non ſtragula mollem
Velabant Phrygio picta labore thorum.
Juncus, & adgeſtæ filices, & canna paluſtris,
Felicis tugurî nobile tegmen erant.
Rara ſed & vento textura patebat, & imbri;
Claudebat totum flexile vimen opus:
At putris limi tunicâ circumdata ſepes,
Ponere jam veteres cœperat exuvias.
Et crebras, oculis ſpectantum pervia, rimas
Fecerat, hirſuto non ſatis apta gregi.
Omnis inhærebat paucis, rudibuſque columnis,
Quas faber haud multa finxerat arte, caſa.
Angulus haud ingens, rigidi quo ſtraminis hoſpes
Faſciculos paucos accumularat, erat.
Hoc cibus, & lectus pecori fuit: hoc tibi virgo,
Subſtravit ſenior, compoſuitque thorum.
Talibus in plumis cœli regina quievit;
Nec tamen inde procul bos, & aſellus erant.
Hunc ſibi naſcenti rerumque, hominumque creator
Contemtis opibus legerat ipſe locum;
Ut ſacram expleret regio Bethlemica ſortem,
Fatidicis vatum nobilitata modis.

Dumque ſimul ſtudiis ingentibus ordine certo;
Factori adſiſtunt cuncta elementa ſuo;
Purpurei veris tepidos æquaſſe calores,
Hibernum Solem; credere velle, pium eſt.
Scilicet immiti ne frigore (namque ibi nullus
Ignis erat) puero ſæva noceret hiems.
Quem Dea dum pannis involveret, omnibus illa
Facta eſt apricis gratior ora locis.
Credibile eſt volucres, ea dum mirantur ab alto,
Alarum celerem ſuſtinuiſſe fugam:
Vicinaſque, truci ſedata protinus irâ,
Spectaſſe attonitas tot pia facta feras.
Parva quidem, Stellâ præeunte, mapalia Reges
Æterni juſſu tunc adiere patris.
Atque ſacrum oblato venerati munere Numen,
Mutati facies obſtupuere ſuas.
Quos vitare mali ſedes Herodis iniquas,
Juſſere ex alto ſomnia miſſa polo.
In patriam lætos eadem quos Stella reduxit;
Atque alia tellus Inda petita via eſt.
Barbare, quid nunc tot puerorum millia ferro
Occidi, hunc unum dum petis ipſe, jubes?
An quia pro noſtro mortalia crimine membra
Induit, & cœli venit ab arce ſui,
Creditur eſſe Deo minor, & violabilis ulli,
Sponte ſuâ terris donec abire velit?
Hic aliquid majus, quam quod mortalibus ullis
Contigit, adſumtum jam ſemel, intus habet.
Intus habet, quod non ſit dimiſſurus; & idem
Spiritus in nato permanet, atque patre.
Non puer hic gaziſque tuis, regnoque potiri
Vi cupit, inque tuum non parat arma caput.
Hunc majora manent: ubi fundamenta ſalutis
Jecerit humanæ, crimina noſtra luet:
Atque docebit, uti purgata labe renaſci
Poſſit homo, & ſancta fœda lavabit aquâ,
Inde novæ gentes alios condiſcere mores
Admonitæ incipient, & meliora ſequi.

Priſca ſuperſtitio, ſimulacraque vana Deorum,
Hoc duce, firmata relligione cadent,
Sponte ſua poſt hæc ſe triſtibus offeret aris
Victima ſacrilega percutienda manu.
Tum Stygias lethi deſcendet victor ad undas,
Terribilique geret ſigna tremenda manu.
Fulgida ſidereis ardebunt lumina flammis;
Adſpectum nec qui perferat hujus, erit.
Excuſſo manibus remo, cymbaque relicta,
Diffugiet pavidus per vada nigra Charon.
Pandentur foribus pallentia regna revulſis;
Præcipitem rapient agmina dira fugam.
Tartareis trepidans immania guttura cuſtos
Claudet, & extendet grandia membra ſolo.
Herculeæque aliquid pejus quam verbera clavæ
Formidabit: atrox concidet ille furor.
Nec minus extremo comitata ſororibus antro
Occulet anguigerum torva Megæra caput.
At ſontes pœnis laceratæ immitibus umbræ,
Quas dirum exagitat mente trementе nefas,
Ut procul adſpicient venientem in luce coruſca,
Pulſabit juſtus noxia corda pavor.
Et tenebris abdi cupient: ſed abire vetabunt
Dura catenarum vincla jubente Deo.
Præcipitis nec non ima de ſede barathri
Horrendum Pluto proferet ipſe caput.
Et procul inſolitæ miratus lumina lucis,
Agnoſcet Domini territus ora ſui;
Quem non ignorans, Erebi de carcere tetro,
Ducturum ſanctos ad pia regna patres,
Saucius attonitam fremet acri vulnere mentem;
Obvius audebit nec tamen ire Duci.
Expectata piis igitur cum venerit hora,
Secum Rex hilares ire jubebit avos:
Et citius dicto, comitum ſtipante ſuorum
Agmine, ſe recta tollet ad aſtra via.
Quod ſi non magnis componere maxima rebus,
Atque humana ſacris æquiparare licet;

Lætitiam cœli talem fore credere fas eſt,
  Cum ſteterit magnum filius ante Patrem:
Qualem, cum domito referebat ab orbe triumphos,
  Urbem, Roma, tuam concelebraſſe ferunt:
Auſus es huic igitur puero, crudelis Apella,
  Non una indignam fraude parare necem?
Tune redemptorem (niſi malles perfidus eſſe)
  Tentaſti infanda tollere morte tuum?
Qui vitæ quæſitor erit, pœnaque nocentes
  Adficiet, juſtis præmia digna dabit?
Talia moliri ſed quis mirabitur auſum,
  Qui fuerit nati peſtis acerba ſui;
At tu ſancta dies, cœlo quæ mitteris alto,
  Adventuque refers annua feſta tuo;
Hercule cum natis, & fratre, & conjuge cara
  Soſpitibus, nobis candida ſæpe redi.

Ad Silviam.

Silvia cara vale, valeat fidiſſima Dirce;
  Rura meis valeant conſcia deliciis.
Corpore diſcedens, animum, mentemque relinquo.
  Debilis incertos vix movet umbra pedes.

In columna, viventi Borſio inciſum.

Hanc tibi viventi Ferraria grata columnam
Ob merita in patriam, Princeps juſtiſſime Borſi,
Dedicat, Eſtenſi qui Dux a ſanguine primus
Excipis imperium, & placida regis omnia pace.
Verum ingens quando ſibi vendicat omnia Virtus,
Et longe humanam ſuperat tua plurima ſortem
Gloria; Divinos, ſi tu patiaris, honores
Ultro ipſi dabimus; meritaſque ſacrabimus aras.

In eumdem Borſium.

Aurea fulſerunt te principe ſæcula, Borſi:
  Teſtantur patriæ te tua facta patrem.

Ful-

Virtuti imperium ſi par tibi fata dediſſent;
Tot meritis unus vix ſatis orbis erat.

In laudem riparum Benaci.

Cedriferi colles, & amœni collibus horti,
Lucida Benaci qua fluit unda lacus:
Unde ortum accipiens placido felicia curſu
Meoniæ gentis Mincius arva ſecat.
Vos ſalvete ſimul Nymphæ, ſalvete Deique,
Si quos aut nemus hoc, aut ſacra lympha tenet.
Quam juvat has ripas ſpectare, habitumque locorum!
Lenis ubi tenui ſibilat aura ſono.
Tanta ubi vis avium, cantu quæ mulceat aures;
Et quæ ſit lautas inter habenda dapes.
Quis non aurifero depaſtos gurgite piſces
Laudarit, quos hic unicus amnis alit?
Deliciæ quæ non capiant cœlique, ſolique?
Quis putet his quidquam gratius eſſe locis?
Contendiſſe hominum labor, & Natura videtur,
Plus uter hunc ditet nobilitetve ſitum.
Non animos tantum regio, non lumina paſcit
Ægra, ſed ut medica corpora ſanat ope.
Hoc ſimul indigenæ experti, externique fatentur.
Hoc refero certa teſtis & ipſe fide.
Neve ſit ignotum, qui tot pulcherrima laudet,
Si per eum tribui laus tamen ulla poteſt:
Poſt decimum Titus rediens huc Strozius annum.
Hæc vobis grata carmina mente dicat.

Pro Tobia Veronenſi.

Dum canit horrendi Martis fera bella Tobias.
Perſephone præſtans invida rupit opus.
Et præco inſignis rerum, Siſmunde, tuarum
Occidit ante diem, mors ea facta tua eſt:
Vos decuit, Muſæ, ſacro ſuccurrere vati:
Ille ope, Phœbe, tua vivere dignus erat.

Sed tamen, & luctu veſtro, lacrimiſque Minervæ,
  Pegaſeas undes intumuiſſe ferunt.

Pro Joanne, proxeneta egregio.

Hic, Pelicane jaces, quem febris acerba peremit,
  Nobilis ingenii dexteritate tui.
Vendenti nemo malius componere ementem
  Norat, nec lingua promptior ullus erat.
Profuit, & nocuit tua quondam induſtria multis,
  Parque in te probitas, improbitaſque fuit.

Pro Guarino Veronenſi.

Hic veneranda tegit magni lapis oſſa Guarini:
  Utraque lingua ſuo mœreat orba patre.
Hoc Verona decus terris dedit; abſtulit ætas
  Longior: ad Superos mens pia fecit iter.

Pro Margarita Peregrinia.

Quæ fuit exemplum cœleſtis nobile formæ,
  In qua tot laudes, tot coïere bona;
Margarita ſub hoc tegitur Peregrinia ſaxo.
  I nunc atque mori Numina poſſe nega.

Pro Matthia, Ungariæ Rege.

Quas tua non adiit, Rex inviĉtiſſime, gentes
  Gloria? Matthiam quæ tacitura dies?
Læta novum mundo Natura faventibus aſtris
  Addidit, in lucem te veniente, decus.
Nec fors, nec ratio, nec mentis vividus ardor,
  Nec pars virtutis defuit ulla tibi.
Protulit antiquos regni te Principe fines
  Pannonis, Arĉtois gens dominata plagis.
Te Geta, te Dacus fremuere, acerque Boëmus,
  Horruit & vires ora Liburna tuas.

Effe-

Effera quid bello poſſes Germania ſenſit;
Nec vis conatus ulla morata tuos.
Ut cœlum ornarent, animo majora parantem,
Fatales terris te rapuere Deæ.

Pro Lianora Duce Ferr.

Ergo quis eripiet mortalia corpora letho,
Jus habet in magnas ſi fera Parca Deas?
Triſtibus haud potuit Lianora reſiſtere fatis,
Et ſibi mirantur Dî cecidiſſe parem.
Rege ſatam, Divique thoro vixiſſe dicatam
Herculis; haud illi gloria parva fuit.
Sed meliora petens, ſtuduit bene ducere vitam;
Ut bene ſupremum poſſet obire diem.

Ad Lucretiam Borgiam.

Vivere certus eram ſine amore; Lucretia captum
Me tenet haud; mirum eſt; imperat illa Deis.

In eamdem.

Ibat Amor facibus; pharetraque ſuperbus, & arcu
Erranti huc illuc Borgia viſa Dea eſt.
Hic novus inquit, erit nobis labor; aurea prendit
Spicula: queis magnum fixerat ante Jovem.
Tela ſed adducto properantem emittere nervo,
Illius ex oculis lux ferit orta Deum.
Obſtupuit; cecidere manus; delapſa ſagitta eſt.
Riſit, & hic noſtro ſævior ignis, ait.

De Pado concreto frigore.

Qui Phaëtonteos extinxit plurimus ignes,
Pænè gelu abſumptis nunc Padus aret aquis.
Atque repentinos Borealia frigora pontes
Struxere, & ſicco pervia lympha pedi eſt.

Qua-

Quaque rates variis oneratæ mercibus ibant,
  Nunc plauſtris junctos cernimus ire boves.
Ad nova concurrit ſpectacula vulgus, & audax
  Turba per inſuetum fluminis errat iter.
Mira quidem ſunt hæc; ſed te mirabile princeps
  Optime, nil ætas protulit ulla magis.

Imago Lucretiæ.

Quæ Venerem facie, quæ Pallada moribus æquat,
  Conata eſt dominam pingere docta manus.
Artificis laudatur opus: divina ſed omne
  Mortale exuperat forma magiſterium.

De Adventu Borſii.

Quæritis, unde novo diffuſum lumine cœlum
  Rideat, invisas quidve fugarit aquas?
Cur liquidus nullis agitetur flatibus aër,
  Cur placidum tacitis ſtet mare littoribus?
Almave cur poſito tellus ſqualore vireſcat,
  Et ſe purpureis floribus induerit?
Quid quæque exultet ramis frondentibus arbos?
  Cur ſolitum repetat garrula carmen avis?
Non hic cauſſa fuit mutato ſidere Phœbus,
  Nec vaga roriferis Cynthia luminibus.
Sed modo cum peteret geniales Borſius agros:
  Reddidit aſpectu cuncta ſerena ſuo:
Borſius humanos meritis ſuperavit honores:
  Miranturque novum ſæcula noſtra Deum.

De Lyſide a filio occiſa.

Vulnere de nati moriens, non Lyſida poſthac,
  Sed me turdellam dicite, Lyſis ait.
Egeſto laqueum, mortemque miſerrima viſco
  Arboris in ramis præparat illa ſibi.

Sic ipſa exitium peperi mihi: Numina pœnas
Infandi partus me volvere pati.

De Vacca Myronis.

Naturam, atque Artem in vacca petiiſſe Myronis
Partem ajunt: morem geſſit utrique Myro.
Qui vaccam ſpectet; Natura hanc protulit inquit;
At ſi contigerit, dixerit Artis opus.

De Roſa Lucretiæ.

Unde tibi nulla color hic imitabilis arte?
Unde odor? unde tibi gratia tanta, roſa eſt?
Tene Dicarcheis genitrix tua nutriit oris?
Num Pæſtanus ager miſit, an Hybla tulit?
Num tu floriferis in odoræ vallibus Ennæ
Orta, vel Oebalii germine nata ſoli?
Num te aluit Cypros, num Gnoſia terra, Cilixve
Tmolus? an innumeri dives odoris Arabs?
Num te Nauſicaë patriis collegit in hortis?
Sanguine num tinxit te Cytherea ſuo?
Nil horum: tibi ſors felicior obtigit, o quam
Excellis Dominæ pollice carpta meæ.
Illa tibi libans flagrantibus oſcula labris:
Egregium a nobis hoc decus, inquit, habe.

De Muſis a Leonello Princ. acceptis Ferrariæ.

Armorum ſtrepitu Latiis fugiebat ab oris
Territa cum ſacro Calliopea choro.
Excipit hanc Divus placida Leonellus in urbe:
Officiis homines hic ligat, atque Deos.

In Scaurum Avarum.

Scaurus habet villas, urbana palatia, nummos;
Pinguiaque innumeris prædia bobus arat.

Huic

Huic tamen adſidue major ſuccreſcit habendi
Numquam divitiis exſatiata fames.
Ditior eſt igitur patrio contentus agello,
Qui vivit nullo fœnore Fabricius.

De Dipſade Borgiæ.

Tortile quod lævæ Lucretia nexuit aurum,
Dira venenoſæ eſt dipſados effigies.
Hinc docet Invidiæ morſus, & iniqua malorum
Cedere divinis moribus ingenia.

In Dipſilum.

Fingis? an ex animo adfirmas? vix credere poſſum
Te toties vanum, Dypſile, vera loqui.

Ad Lucretiam.

Cur oriebatur qui te non noverit? aut ſi
Viderit, in vita hunc quid tenet ulterius?
An facie quidquam Lucretia pulchrius iſta,
Cultius ingenium cernere poſſe putat?
Fallitur; in te omnis terræ, cœlique repoſta eſt
Gloria; nec tibi quid conferat inveniet.

Ad Carolum.

Si vigiles curæ, ſubitus ſi pallor in ore;
Si crebros gemitus edere, pauca loqui:
Si nunc jucundo, nunc triſti incedere vultu;
Si ſperare aliquid, plura timere ſimul:
Si properare modo, modo lento incedere paſſu,
Si vario mentem flectere propoſito:
Si fora, ſi cœtus hominum vitare frequentes,
Indicium præbent, Carole, amoris amo.
Si quid amem quæris; ubi nos maleſida reliquit
Anthia, ſucceſſit candida Phyllorhoe:

Phyl-

Phyllorhoë nullis facies perfuſa venenis,
Cui proprius roſeo fulget in ore color.
Illa mihi furtim me ſurripit: hanc ſequor unam:
Hac ſine, non videor vivere poſſe diem.
Hujus ego inſignem non tantum, Carole, formam;
Verum etiam mores, ingeniumque probo.
Illa meis leges oculis imponere digna eſt:
Illa meos ſenſus abſtulit, illa tenet.
Illa tenebit, erunt donec vaga ſidera cœlo,
Donec erit tellus, æquora donec erunt.

Ad Antonium.

Accipe inauditi formam maris, & mea quali
Cymba ſit, Antoni, ſtructa magiſterio.
Unda hic ſunt lacrimæ, venti ſuſpiria, remi
Vota error velum, mens maleſana ratis.
Spes temo, curæ comites, conſtantia amoris
Eſt malus, dolor eſt anchora, navita Amor.
Adde, quod eſt portus reliquis maribus: mare noſtrum
Non tantum portu, ſed ſtatione caret.

Tumulus Ginevræ Caſtellæ.

Clara bonis animi, naturæ prædita cunctis
Dotibus, hic letho rapta Ginevra jaces.
Vir tibi Caſtellus, pleno ſimul omnia quo tu
Optima ſucceſſu conſequerere, fuit.
Egiſtis dulces animis concordibus annos,
Et vos unus amor junxit, & una fides.
Hoc ſine (quis credat?) tu cœlum invita petiſti:
Hic ſine te infelix vivere poſſe negat.

De quadam, quæ per errorem nupſit filio.

Vir, conjux, genitrix, natus, fraterque, ſororque
Hic duo, ſint quamvis nomina plura, jacent.
Error enim ſceleri cauſſam dedit: inſcia nupſit
Illi, quem peperit filia miſta patri.

De

De Mathillo.

Ridicula ex omni ſe parte effuderat in te
  Simplicitas, domino grata, Mathille, tuo.
Nil bene, nil per te geſtum male, nil tibi laudis,
  Nil ignominiæ vitave morſve tulit.
Si tua nec cœlo clementia digna, nec umbras
  Accipit inſontes regia Ditis, ubi es?

De Hermione.

Formoſam Hermionen ſenior Lucilius ardet,
  Hunc veluti ſanctum diligit illa patrem.
Poſcenti, quod amans juvenis cupit, eja age mecum
  Blande, inquit, volo te vivere, nolo mori.

Ad Bembum, de Lucretia.

Si mutatur in X. C. tertia nominis hujus
  Littera *lux*, fiet, quod modo *luc* fuerat.
Retia ſubſequitur, cui tu *hac* ſubjunge *paratque*.
  Subſcribens: lux hæc retia, Bembe, parat.

Ad Lucretiam.

Cui non conſpecta es, miſer eſt: qui te aſpicit, hic ſe
  Addictum innumeris mortibus eſſe ſciat.
O rem incredibilem, quam perditus ipſe tot annos
  Experior, ſortem hanc nec tolerare piget.
Et vivo, & morior: nec mortes ipſe recuſem
  Mille pati, ut poſſim te ſemel aſpicere.

Pro Phyllorhoë.

Qui legis hæc, legito ſubmiſſius; & cave quæſo,
  Nympham ullo turbes qui cubat hic ſtrepitu.
Vivere credibile eſt, placidoque quieſcere ſomno
  Phyllorhoën, quæ non digna mori fuerat.

HER-

HERCULIS STROZÆ
FERRARIENSIS.

Ad Lucretiam Borgiam, Genethliacon.

AUdit, io, tandem populos Lucina precantes;
  Audit, io ſummus publica vota pater.
En optata diu cœlo digniſſima proles,
  Ecce decem menſes quæ pepercre bona.
Rideat omnis ager tibi; rideat omnis Olympus,
  Et patris. & matris gaudia magna puer.
Cuncta ſecunda tuo nobis ſpondemus ab ortu;
  Nec bene mens voti, lætitiæque capax.
Gaudia tanta modum ſuperant, ſuperantque receſſus
  Pectoris; & nimia mole minora putes.
Non aliter patulas nimius ſonus impedit aures,
  Non aliter nimium lumina noſtra jubar.
Pars quotacumque tamen populos tibi monſtret ovantes;
  Omnis odoriferis ignibus ara calet.
Sunt ſua Junoni, ſunt & ſua dona Tonanti,
  Et ſua munera habet cetera turba Deûm.
Jam fora, jam vici, jam fervent compita flammis;
  Jam novus in tota promicat urbe nitor.
Aëriiſque ſonum dant tinnula turribus æra,
  Et bombis tellus grandibus icta tremit,
Dumque tot exaudit ſimulata tonitrua cœlum,
  Et ſtupet, hicque alium credit adeſſe Jovem;
Et nos forte polis inhiare nitentibus horret,
  Ceu tua non cœlo terra beata magis:

Ne

Ne timeat, ſuperos optemus ut ire penates;
  Sed ne ad nos potius turba ſuperba ruat.
Jam colit has ſedes Superis Aſtræa relictis,
  Et pia cum ſacra Relligione Fides.
Hic Venus, hic Charites, hic eſt moderata Voluptas;
  Hic Amor arcitenens, arcitenenſque Dea.
Hic caſtæ Aonides, & cum Tritonide Phœbus,
  Sceptriferaque habitat Juno verenda manu.
Hoc quodcumque boni tibi nos debere fatemur
  Borgia, ſola hominum nata beare genus.
Accedas Libyen; quicquid tenet illa veneni,
  Perdet; & a vultu fiet amœna tuo.
Accedas Nilum, ſævis cadet ira colubris:
  Tam bona forma trucem molliat Antiphaten.
Non opus eſt armes, veluti Thetis altera, natum;
  Sat valet ille, tui quod decus oris habet.
Hoſtiles ultro venient ſub jura cohortes;
  Subjectiſque labor parcere major erit.
Fortunate puer, quantum tibi fata dederunt!
  Fulſit in exortus ſtella benigna tuos.
Multa quidem Superis debes; plus hoc tamen unum,
  Quod tam rara tibi contigit eſſe parens.
Altera non potuit te ferre beatior alvus,
  Non tibi ſi mater, mater Amoris erat.
Solis ab occaſu, Solis ſpectamus ad ortum,
  Nec tamen huic toto cernimus orbe parem.
Plus Libyes ſpoliis, ſpoliis Orientis & Arcti,
  Borgia natali Roma ſuperba tuo eſt.
Nec ſinit hoc tumidos ſibi quærere nomen Iberos,
  Setabis ut veſtris alta ſuperbit avis.
Romule, cui tantam ſepteno in vertice molem
  Condere felici fata dedere manu;
Nunc operi gratare tuo: nunc Silvia ſeſe
  Jactet, & altori gaudeat Acca ſinu.
Quale decus veſtra, quantum jubar exit ab urbe!
  Non mage nutrito Creta colenda Jove eſt.
Hinc reor Arcadibus memorabile Pallanteum
  Theſpiadon, magni voce aperiſſe Dei.

Fati-

Fatidicæ magis emicuit Lucretia Vati.
  Quam tot Juleæ clara trophæa domus.
Non potuit tantus ſeros orituros in annos,
  Præſcia venturi condi latere nitor.
Ut licet extremo maneat Sol abditus orbe,
  Aſtra tamen radii ſigna latentis habent.
Hoc deerat tantum decori, famæque futuræ,
  Ut pareres noſtros, Borgia diva, Deos.
Quod fuit in votis, humeris ingentibus imples:
  Munera ſunt uteri ſera, ſed ampla tui.
Creſce Deûm ſoboles, & avi benefacta paterni
  Herculis, ut ſacro nomen ab amne, refer.
Excitet Alphonſuſque atavus, proavuſque Ferandus,
  Summus Aragoniæ ſplendor uterque domus.
Et magnis ſtimulet te Cæſar avunculus actis,
  Grandeque Alexander ſit tibi calcar avus.
Hi tibi Scipiadas referunt, referuntque Camillos,
  Quoſque tulit claros terra Pelaſga duces.
Gloria perpetuos horum victura per annos,
  Cærula qua totum circuit unda ſolum.
Quæque imiteris aget juvenis pater, ora priuſquam
  Incipias rudibus ſolvere blæſa ſonis.
Plurima vis illi membris, & plurima menti,
  Promittitque novum culta juventa decus.
Faſque, piumque colit, juſtæque ad pondera lancis
  Dat populo facilis candida jura ſuo.
Qua caput opponis Soli, Apponine, cadenti,
  Quaque calens medio cærula Tuſcus die,
Quaque reſurgentem ponto videt Hadria Phœbum,
  Quaque Atheſis gelidum terminat unda lacus,
Antiquas lites, antiquaque bella diremit,
  Sumpta licet tenera ſint modo ſceptra manu.
Quicquid & in toto bellorum turbine, ducit
  Intrepidus tutam per freta vaſta ratem.
Quas ſibi ſervat opes, uni tibi quanta tuetur
  Regna? parat ſoli jam tibi quidquid agit.
Carpſit iter longum, permutatiſque ſubinde
  Gallica, te propter, regna petivit equis.

Non tenuere nives, non ſaxa Alpina, nec amnes,
  Nec tam longinquæ meta voranda viæ.
Forſque pruinoſas tulit exſpes ſub Jove noctes,
  Siccaque cœnoſis proluit ora vadis.
Quas adiiſſe caſas, quæve eſſe viatica credam,
  Aſpera dum rapido per juga currit equo?
At tu gemmatis fortunatiſſime cunis,
  Non interrupto membra ſopore rigas.
Lacteaque a primo vagitu pocula ſugis,
  Atque famem dulci lacte, ſitimque fugas.
Dumque repurgandis nutrix tibi ſedula membris
  Inſtat, agunt famulæ blanda lavacra Deæ.
Sæpeque nudatos genitrix pia ſuſcipit artus,
  Formoſoque fovet, quo licet uſque ſinu.
Grataque nunc fronti, nunc oſcula libat ocellis;
  Nuncque jocis geſtit, blanditiiſque tibi.
Interea circumſiliunt Charitesque, Venuſque,
  Æmulaque arridens baſia donat Amor:
Et puero ſua tela puer, pharetramque nitentem
  Monſtrat, & adducta cornua juncta manu.
Quæque illi improbitas ſinuato ſævit ab arcu.
  Irritaque ut numquam dirigat arma, docet:
Maternoſque tibi flores, & ianthina ſerta
  Porrigit, & Paphio lilia nata ſolo.
Inque tuam queritur lingua trepidante parentem;
  Hoc tamen in tacita callidus aure refert:
Scilicet ut facibus, pharetraque exarmet, & arcu,
  Sæpeque luctantem ſe Veneremque domet.
Hic, velut ora docent, materna laude ſuperbis;
  Deque triumphatis frons tibi læta Deis.
Non ſatis expleri poſſunt tua membra tuendo,
  Sæpe licet repetant agmina denſa fores:
Aureaque attoniti pendent cunabula circum,
  Utque probent multum, plura probanda ſinunt.
Atque aliquis tua, magne puer, dum conſulit ora,
  Præcinit ad cunas talia verba tuas:
Creſce puer: te fata manent, tibi lecta parantur
  Imperia, & generi nomina magna tuo.

Te duce, larga fluent Hyblæo flumina melle,
  Vitaleſque dabit quælibet arbor opes.
Perpetui tibi erunt flores, totumque per annum,
  Natalem referent tempora verna tuum.
Sponteque odora tui ſudabunt balſama campi,
  Qualia Idumæi non tulit uber agri.
Arrabiaſque ferent inarata novalia meſſes,
  Ditiaque haud ullus dividet arva lapis.
Non erit Oebalio pretium, non uſus, aheno;
  Fulgida paſcentes purpura tinget oves.
Nec Jovis ira cadet, nec tempeſtate ferentur
  Ulla procelloſo naufraga vela mari;
Nereis inque hominum durata caloribus uſus,
  Se tibi, Neptuno non prohibente, dabit.
Areaque haud maris, haud exæquata cylindris,
  Cuilibet æquoreas larga refundet opes.
Plurimus argento rivus fluet, & fluet auro,
  Plurimaque in noſtris gemma nitebit aquis,
Non galeæ, non enſis erunt, non pila, nec arcus,
  Nec tormenta; putri Pax teget arma ſitu,
Non lites agitare foro, non ſcita rogare,
  Non erit in captos vinçla parare reos:
Non iter impediet prædo, nec furibus ullis
  Incuſtoditæ ſurripientur opes.
Nulla tributa tui, nec vectigalia pendent;
  Seque & opes ultro tunc tibi quiſque dabit.
At pater effuſas rerum tibi linquet habenas,
  Et ſinet hæc fatis currere ſæcla tuis.
Ambroſiaque parens artus perfuſa nitentes,
  Tot bona gaudebit ſanguinis eſſe ſui.
Felix matre puer, felix patre, & altera, & alter
  Prole, thoro vobis terra beata tribus.
Sint rata dicta precor; meque illos ſervet in annos
  Cynthius, & quanto ſit ſatis ore canat.

Amorem ſibi celandum.

Uror io, ſævas remove, Puer improbe, flammas,
Uror; & ulterius mens nequit ægra pati.
Pectoris arcanos nihil eſt quod temperet æſtus,
Cauſſa ſed exitio quælibet apta meo.
Seu mihi ſidereæ ſubeunt faſtigia frontis,
Seu, Veneris quales non reor eſſe, comæ.
Seu magis arguti vires admiror ocelli,
Labrave purpureis anteferenda roſis.
Oraque nativo niveum fucata rubore,
Qualia commiſcet pocula Maſſagetes.
Seu ſimiles ebori dentes, & eburnea colla,
Seu nivei recolo munera rara ſinus.
Seu leves humeros, ſeu caſtigata voluto
Ilia, ſeu longam, præniveamque manum.
Denique ſeu decor objicitur, ſeu gratia morum,
Mille Venus cauſſas, unde fatiget, habet:
Nec ſuſpirandi locus eſt, pœnamque fatendi;
Una datur lacrimis conſcia ſilva meis,
Hic quoque vix auſim tenues effundere queſtus,
Dum timeo intentis auribus eſſe rubos.
Namque & Hamadryadas cognata vivere quercu,
Najadas & liquido vivere fonte ferunt.
Quin viridi occulte ſignavi in cortice nomen;
Abrado invita cara elementa manu.
Ergo graves ſemper taciti celabimus ignes?
Quamque ferat nobis, non ſciet ullus opem?
Mitius eſt ſubita fatum ſubiiſſe ſecuri,
Inter & hoſtiles oppetiiſſe manus.
Mille neces una patimur, ſemperque fatigat
Sævius, impatiens carceris acer amor.
Sueverat huc illuc levibus divertere pennis,
Ducere nec longas in ſtatione moras.
Jam bis in Eleo certarunt pulvere currus,
Pectore diſceſſit nec tamen ille meo;

Si-

Signa nec ulla dedi populantis corda caloris:
 Mille faces conſtans, ſpicula mille tuli.
Qui bene diſſimulat, quos diſſimulavimus, ignes,
 Militet in caſtris, magne Cupido, tuis.
Et tua littorea redimitus tempora myrto,
 Signa triumphales præferat ante rotas.
Sed mihi quid proſunt artes? ſi ſemen arenæ
 Creditur, & ſterilis nil mihi reddit ager?
Tot mala perpeſſo, vix contigit oſcula furtim
 Carpere, blanditias nec ſeruiſſe datum eſt.
Sæpe quidem licuit, per cauſſam, tangere dextram,
 Clamque pedem tenero compoſuiſſe pedi.
Tum magis inde meis paſſim bacchata medullis
 Flamma gravaturum continuavit onus.
Et niſi quod graciles ſpes credula nutriit artus.
 Jam niger hauſiſſet corpus inane rogus.
Vix manet: umbra pedes, umbra eſt hoc debile corpus,
 Ante quod optavit multa puella ſibi.
Nec tamen æquorea maciem de compede traxi,
 Membra Prometheis nec tenuata malis.
Hoc Dominæ crimen, cujus de fronte Cupido
 In mea ferventi conjicit oſſa faces.
Non me Sicanius flammaverit acrius ignis,
 Quam Dominæ roſeo qui micat ore nitor.
Sed tacito flammas ſub pectore ferre neceſſe eſt;
 Vulnera ni fruſtra ſuſtinuiſſe velim.
Poſt Hyadas ſperat geminorum ſidera fratrum,
 Nec timet iratas navita doctus aquas.
Sic mihi poſt longos requies ſperanda labores,
 Ulla nec inceptum cauſſa moretur iter.
Tu Dea, tu tantum præſens mea vota ſecunda:
 Ipſa dabis faciles duro in amore vias.

In tunicarum munus, pro Mario Æquicola.

Non ſic Oeteo furialis in Hercule ſævit;
 Illita quæ Neſſi ſanguine veſtis erat;

Ut tunicæ, tua dona, meas rapuere medullas;
Dædala quas triplici Gratia pinxit acu.
Moxque ſub Orchomeni beneolentibus abluit undis,
Pulchraque Acidalio lavit in amne Venus.
Si tibi tale aliquid, Juno, ſopire volenti
Spectantem e Phrygio vertice bella Jovem;
Non erat ut peteres tibi præmunire Dionen
Ambroſios ceſto verſicolore ſinus.
His habet illecebras Cythereja zona minores,
Nec tantas animis injicit illa faces.
Non Phryges, aut Babylon, non conferat æmula Circe,
Non radii vires, Lyda puella, tui.
Nec ſi quid docta Tritonia texuit arte,
Quod gereret feſta Juppiter ipſe die.
Non meliore fuit velata Cytheris amictu,
Cypria cum nudo contigit arva pede.
Nabat Erythræa materna per æquora conchâ,
Qualis erat ſpumis edita, nuda Venus.
Semidei adſiliunt circum Tritones, & uncâ
Permulcent hilares littora feſta tubâ.
Oceanuſque pater, longævaque Tethys, utrimque
Æquoris alta jubent ſubſiluiſſe vada.
Utque natant proprius, propiuſque tuentur alumnam,
It magis inde novus cana per oſſa calor.
Nullus adhuc ſterili degebat in æquore piſcis,
Tum gelidum memorant incaluiſſe ſalum:
Protinus orta ferunt immani corpore cete,
Quæque latet magno ſquamea turba mari.
Prima ſed ut tetigit concha fluitante Cythera,
Æquore cærulei proſiluere Dei;
Excipiuntque manu, primoque in littore ſiſtunt,
Purpureiſque ferunt oſcula mille genis:
Atque aliquis preſſo Divæ ore protervior hæret,
Clamque terit nudum nudus & ipſe latus.
Ver erat, & tepidi flabat levis aura Favoni,
Flore novo, ingreditur qua Dea, vernat humus.
Prima Venus florum carpſit decus, & ſibi ſerta
Texuit, effuſis impoſuitque comis.

Tum

Tum ſibi quiſque Deæ de more micantia legit
  Germina, & impexo texta dedit capiti.
Inde levi Zephyro Cypron Dea fertur in altam,
  Cærula Gnoſiaci per vada vecta maris.
Hic illam auricomæ tunicis radiantibus Horæ,
  Quas ſimul arte nova compoſuere, tegunt.
Hic Irene auro textam gemmiſque coronam,
  Hic torquem collo donat habere Dice.
Auribus Eunomie geminas appendit inaures,
  Hæcque magis certat comere, & illa Deam:
(Non ſecus, ut ſe ornare ſolent loca ſumma parantes
  Viſere, & æternos ante ſedere Deos)
Mox adeo excultam, cœli ſuper ardua templa
  Ante torum magni conſtituere patris.
Numina cuncta novæ mirantur munera formæ,
  Et ſibi quiſque Deam clamque palamque petit.
Hanc unam cenſent meritam, cui pareat æther,
  Et mare, & adfuſo perflua terra mari.
Hæc Horis accepta refert Venus, hoc magis uno
  Munera tam raræ quod dederint tunicæ.
Nuda per herboſos & adhuc ingloria campos
  Fors traheret ſegnes Cypria Diva moras.
Non illi imperium terræ, non æquoris eſſet,
  Non daret in ſummos jura timenda Deos.
Nec mihi dulce jugum, nec dulcia vincla paraſſet
  Egregia in noſtrum nata puella decus.
Quæ mihi præ Superis, & ſi quod honeſtius illis,
  Quæ ſimul ut vivam diſpereamque facit.
Cujus acum tenuem toto magis æſtimet orbe.
  Judice me, quiſquis mente potente ſapit.
Illam præcipue, tales quæ finxit amictus,
  Quales non homines, non habuere Dei.
Quas tibi tentet, acus, mea Muſa rependere grates,
  Improbus ingenium ſi minus urat Amor!
Uror ut Ætna; graves ſed non mens, ore querelas
  Edit, ut Herculeus igne minore dolor.
Ille ubi virus atrox ſqualentes occupat artus,
  Incuſat ſummum voce dolente Jovem:

Sic tua progenies, proh Juppiter, inquit, obibit?
Herculeæque auctor femina mortis erit?
Nil ego tale queror: ſic ſic juvet ire ſub umbras;
Unica ſit lethi cauſſa puella mei.

Ad Lucretiam Borgiam relictis curis Reip.

Publica cura vale: jam nona revertitur æſtas,
Ex quo animi huc illuc vis agitata mei.
Sintque licet rebus male commoda membra gerendis,
Implerunt partes non minus illa ſuas.
Mente potens obeunda tulit pede debile corpus,
Nec tenuere meas ſolve, geluve vias.
At ſi pro patria quidquam memorabile geſſi,
Vix erit hic unquam cauſſa pigenda labor.
Sin per inexpertos illi male ceſſerit annos,
Non potuiſſe piget, ſed voluiſſe juvat.
Eſt aliquid canæ munus tentaſſe ſenectæ,
Veſtiret teneras cui nova barba genas.
Et mihi ſunt teſtes non inſcia Numina veri,
Fortunæ nullas me timuiſſe vices:
Nec nimium faſtu caput erexiſſe potenti,
Et ſceleris puras exhibuiſſe manus.
Quem Padus effracto non terreat aggere? quem non
Sollicitent multo Martia caſtra metu?
Quem maleſuada fames populi ſuprema minantis
Non moveat? timida præcipitetque fugâ?
Eſto, hæc mille ferant: vix inter millia Divos
Qui ferat iratos unus & alter erit.
Præſide me, ſævo lethalis Apollinis arcu
Urbs, bis adacta ſuum non bene flere genus.
Seu rata fata Deûm, ſeu ſic tibi, maxime, viſum,
Æqua adeo ultrices cui movet ira manus.
Dira: his extinxi contagia, nec meus unquam
Defecit, populo deficiente, vigor.
Maxima labentes juvit ſolertia cives,
Juvit & infectas evacuare domos.

Sup-

Supplicibuſque Jovem votis patrioſque precari,
Queis fuimus toties debita cura, Lares.
Nempe mihi Phœbo non frons erat ulla litandi,
Transfuga cum Clarii dicerer eſſe gregis;
Conſciaque admiſſi non mens fuit auſa manuſve
Dulcia neglectæ fila movere lyræ.
Jure pater, poteras me temnere, & ora rebelli
Merſa tuo quondam fonte ferire chely.
Tu mihi prima rudis cum verba reſolveret ætas,
Dictaſti ad cunas carmina balba meas:
Teque duce errantem per ſumma biverticis umbra
Abluit, abluerat quæ prius unda patrem.
Tum mihi polliciti longæ præconia famæ,
Tuque caputque tui Calliopea chori.
Forſan & hæc levibus non iſſent irrita ventis,
Fregiſſem propria ni mea fata manu.
Jam procul a ripa me clavum, & vela regente,
Per magnas ierat concita puppis aquas;
Cum mihi, neſcio quæ, faſtu comitata ſuperbo
Mendoſi effigies obvia facta boni.
Quo, puer inquit, abis? ventoſaque nomina quæris?
Profectum ex me, non aliunde, decus.
Audieram; ſed abire tamen magis uſque parabam:
Sola lyræ nobis gloria calcar erat.
Cum, quid abis? mihi ruſſus ait? patris ecce ſenectus
Immenſo patriæ pondere preſſa labat.
Nomen utrumque, animum cœpto meliore removit.
Nam quis opem Patriæ ferre, patrique neget?
Protinus annoſus pater in ſua jura reponit,
Biſſeniſque jubet me caput eſſe viris.
Nec minus interea me cura domeſtica torquet,
Et ſibi vult geminus membra, animumque labor.
Jam neque Parnaſſus, jam nec ſacra laurea cordi;
Pieridum toto pectore fugit amor.
Purpureos inhio faſces, & honora parentum
Stemmata: non alia vivere laude reor.
Nunc Ducis a vultu, nunc a popularibus auris,
Gaudia non longa ſtantque caduntque mora.

Al-

Alterius feror ad nutus nolimque velimque;
 Quique rego populum; ſponteque vique regor.
Neſcio quo ſint juncta modo: tamen hoc quoque ſi quis
 Adpetat; inveniet juncta, fidemque dabit.
Quis facile in ſummo frenum ſibi ponit honore?
 Adfectuſque etiam temperat igne malos?
Sic nos ambitio, ſic nos ſitis urget habendi,
 Sic gravis inſani pectoris error agit.
Hæc ſunt anguiferæ cruciantis Erinnyes Orci,
 Tantaleuſque liquor, Siſyphiuſque lapis.
Hæcne aliud quam vultur edax? fibræque renatæ?
 Cumque Ixionia dolia caſſa rota?
Cerberus, Harpyjæque, & Gorgones, Hadryaquevanis
 Infantum moveant pectora imaginibus:
Noſtra ſed ætatis ſuperæque potentia mentis,
 Nil Stygis horrendæ lurida monſtra tremunt.
Se potius metuant, internaque tartara vitent;
 Dignus hic æternâ laude triumphus erit.
Jam, velut Ioniis remearim ſoſpes ab undis,
 Ipſe meæ impoſui myrtea ſerta rati.
Inque Padi ripis, velut alti in littore ponti
 Lætificum nautæ carmen ovantis ago.
Teque meum veneror, cœleſtis Borgia, Sidus,
 Qua nullum Heſperio purius orbe micat.
Tu mihi carmen eris, tu lucida callis ad aſtra,
 Qua niveas animas lacteus orbis habet.
Adſertæ Superis Juno, Pallaſque, Venuſque;
 Juno opibus. Pallas moribus, ore Venus.
Regna tibi meliora, animique nitentior ardor,
 Pluſque tua igniferi forma vigoris habet
Quis neget his cœlum meritis? tua Numina quondam
 Nilus, & extremo Bætis honore colent
Templa tibi ſtatuent, nec votis templa carebunt;
 At noſtrum, inter tot grandia, majus erit.

In

In Natali Dominæ.

Addite thura focis; Idus venere Decembres,
  Semper habenda mihi multo in honore dies.
Vagiit his primum mea Cynthia, deque parentis
  Ventre recepta tuo, Gratia pulchra, ſinu eſt.
Os tibi legiſti, genulas Decor, ignea blandus
  Lumina amor, pectus Cypria, Juno manus.
At celſæ inſiluit Majeſtas regia fronti;
  Quoſque Amor, & Paphiæ pellicit, illafugat.
Cetera quid ſequar? & cœlo data ſigna ſereno?
  Aſtraque veridicis lapſaque, & orta polis?
Quid te fatiferi quidquam ſcrutator Olympi,
  Natalique ſuper, ſideribuſque rogem?
Magna fides, Superis micuiſſe faventibus ignes,
  Qui formam, & mores, ingeniumque darent:
Juſque homines ſupra, Veneremq;, Deumq; volucrem,
  Inque ipſum (ſi non ſidera falſa) Jovem.
Non aliena loquor: venturi certus aruſpex
  Hos dedit eventus, matre petente, meos.
Infelix felixque Puer, modo fata tulerunt,
  Perpetuam dominam ſervitiumque tibi.
Cynthia es illa: tibi longos ſervire per annos
  Deſtinor; hoc magnis par reor eſſe Deis.
Libertas jam priſca perit; nec obire recuſo
  Imperioſa licet, juſſa potentis heræ.
Quin juga ferre juvat, ſeu me ultima littora Thules
  Viſere, ſeu rigidos malit adire Getas.
At tua cum videas quæcumque in juſſa paratum,
  Ne ſine me lateri longius ire tuo.
Te ſequar uſque; tuis non obſequioſior alter
  Imperiis, nec, qui ſit mage fidus, erit.
Et diſcedenti, reducique iterare licebit
  Oſcula, quæ pretium ſedulitatis erunt.
Ipſe ego ſæpe locum Veneri meditabor, & horas:
  Aut ego ſi nequeam; tu mihi utrumque dabis.

Quid

Quid meditanda tamen Veneri loca? quælibet apta:
  Ipſe oculos hebetat prætereuntis Amor.
Si quis & adſpectos non occulet; illita multo
  Felle laceſſiti ſentiet arma Dei
Blanda Venus, nec acerbus Amor: ſi quis tamen illos
  Lædat, acerbus Amor, nec bene blanda Venus.
Nos Veneri morem, moremque geramus Amori.
  Nunc quoniam nobis ille, vel illa favet:
Dicantur bona verba: Deis reddantur honores,
  Præcipua hæc ſacris Cælitibuſque dies.
Te dedit hac Genius: ſacrum geniale paramus;
  Quiſquis ades, nexas flore perunge comas.
Nunc proferre decet, quos miſit Eous odores;
  Quoſque Hiſpana novo puppis ab orbe tulit.
Nec quiſquam accedat pulla ſub veſte; ſed albis
  Ad ſacra contendant femina, virque togis.
Nec gregibus, ſed thure litent, & flore repoſto:
  Innocuus nullo ſanguine gaudet Amor.

Ad Lyceum, navim, quæ Dominam vehebat, pertinaciſſime propellentem.

Quo Lyce? quo properas? celerem compeſce carinam,
  Non opus hic remis incubuiſſe citis.
Non te mandatis curſor properantibus urget,
  Nec pavidus læſâ vector ab urbe fugit.
Nec ferus inſequitur ponti populator Iberi,
  Aut Venetæ cuſtos inſidioſus aquæ.
Nec tua certantes inſtant poſt terga carinæ,
  Unde tibi primus ſurripiatur honos.
Quem fugis, ipſe vehis: tecum eſt pars altera noſtri.
  Altera cur adeo non rate digna tua eſt?
Aut hanc redde mihi, aut reliquã quoq; ſuſcipe partem:
  Sarcina conjuncti non oneroſa ſumus.
Cum, tua ſi longus delaſſat brachia remus,
  Non ego deſpiciam munus obire tuum.
Sit mihi fagineo navim propellere conto;
  Ipſe bonus remex, ipſe magiſter ero.

Me-

Mecum amor inſurget: remo, ventiſque vocati
  Ibimus optatas, te recubante, vias.
Cumque ratem ſubigam, ſi quam tu perditus ardes,
  Concine; molle tuo carmine fiet iter.
Mi ſat erit, nitidis ſi me tunc ſpectet ocellis,
  Et laudet nixus cara puella meos.
Cujus ad obtutum creſcet mihi robur, & a me
  Magne maris domitor Typhi ſecundus eris.
Dum loquor, heu diverſus abis: rogo navita ſiſte,
  Siſte moraturum, ſi ſinis ipſe, ratem.
Siſte precor, per ſi qua tuis flamma oſſibus hæſit.
  Aut tibi ſi ſervum ponere cura jugum.
Sic nec anhela fames, nec te ſitis arida lædat;
  Nec dominus merito verbere terga ſecet.
Immemorem officii me nulla redarguet ætas.
  Multa ſuper veſtro ſanguine digna canam.
Tullius unde Palatinas ut vectus ad arces
  Martigena ſummum geſſerit urbe decus.
Alter, & alter, uti vitam ſervaret herilem,
  Obtulerit certæ pectora fida neci.
Et referam ſcriptos in Punica bella Volones,
  Romula pugnaci pila tuliſſe manu.
Magnanimique loquar ſceptrumque, fidemque Micythi
  Totque æterna bonis artibus ingenia.
Nec niſi ſervili fieri de ſanguine regem,
  Eoos lata qui ditione tenet.
Utque nihil metuat Turcas manus iſta feroces,
  Perque aliena ſuas regna miniſtret opes.
Hinc & deliciæ; & ſuaves mittuntur odores,
  Quos domino tellus fert inarata ſuo.
Hic quod pinguis alit ſepteno gurgite Nilus,
  Quod celeri pingit dædala Memphis acu.
Quicquid Arabs, Sereſque ferunt, & odorifer Indus,
  Rubraque gemmiferi devehit unda maris.
Aſpera gens bello, ſed non tamen aſpera cultu;
  Ad Venerem dura Martis ab arte redit.
Te quoque credibile eſt Veneris ſenſiſſe calores,
  Forſan & Arabiæ carperis igne Nepes.

Fur-

Furtivos precor illa tibi conjungat amores,
  Nec pateant veſtræ crimina nequitiæ.
Sed quid ego hæc demens levibus fruſtra eloquor auris!
  Furcifer ille notæ deterioris abit.
Nec precibus, neque pollicitis fera corda moventur:
  Improbe non juris tanta rapina tui eſt.
Haud fruſtra geminæ tibi pars bona deficit auris,
  Oraque candenti forcipe aduſta geris.
Ipſe ego te vidi mitra vinctum ire pudenda,
  Tergaque plectenti ſanguinolenta manu.
Affuſamque tibi puerorum illudere turbam:
  Surgit an ex illo nunc tibi criſta die?
Non quodcumque tamen crimen ſcelerate luiſti;
  Ominor, & verbis omina certa meis.
Aut uncus trahat, aut quercu pendentis ab alta
  Incita gypſatos verberet aura pedes.
Deque tuo impaſtis ſit rixa cadavere corvis,
  Poſt avidi lacerent oſſa relicta lupi.

In Amorem.

Improbe cum ſolita careant mea pectora flamma,
  Quid nocturna mihi bella minaris Amor?
Sit ſatis hyberni glacialia frigora cœli
  Non ſemel ad duras ſuſtinuiſſe fores,
Sint probroſa ſatis obſcuræ jurgia noctis.
  Totque mihi vacuos præteriiſſe dies.
Pubenteſque ſatis tibi ſit potuiſſe per annos
  Preſſa ſub immerito colla tenere jugo.
I procul, haud tanti fuerint tua dona Cupido,
  Ut mihi non pluris ſit ſupereſſe diu.
Et ſatius fuerit veterum monumenta virorum
  Volvere, quam turpi velle in amore mori.
Me piget igne meo quemquam torquere, pudetque
  Me dominæ, & populo ſæpe fuiſſe jocum.
Turpia præteritæ cognoſcere facta juventæ
  Nunc, licet invitus, præſtitit acer Amor.

Vindice me varios liceat tibi quærere amantes
  Cognita carminibus Parthenopæa meis.
Mutua ne dubites nutu dare ſigna loquaci,
  Et miſeros verbis detinuiſſe procos.
Me coram liceat miſſas tractare tabellas,
  Pluraque rivali munera ferre meo.
Ceſſit enim ſolitus tepefactis ſenſibus ardor,
  Nec me. qui demens egerat, error agit.
Frigidus eſt calor ille, cinis licet æſtuet intus,
  Qui me ſollicitum fecerit eſſe, Deus.
Hinc Deus, hinc ratio dubiis ſub ſenſibus hærent,
  Vique ſimul certant ille, vel illa pari.
Sed tamen incumbet ſtabili ratione Cupido,
  Si datur æthereos vincere poſſe Deos.

Ad Cæliam, ut mutuo amet.

Quid mihi dona ſacris voviſſe ingentia templis
  Profuit? & junctas ture dediſſe preces?
Non ut Erithræi cumularem munera ponti,
  Quodve metalliferis egerit Hermus aquis.
Nec mihi ut imperium dominæ contingeret urbis
  Iret & a nigris candida fama rogis:
Noſtra ſed ut ſævis relevarent pectora flammis,
  Aut mihi cum Domina mutuus eſſet amor:
Tuncque per amplexus felicis ſtamina vitæ
  Duceret in longas Parca benigna moras:
Et cum me fatis urgeret inutilis ætas,
  Ante rogum canis fleret amica comis.
Nam mihi quid prodeſt, primo quæ venit ab ortu
  Divite gaza rubri littore nata maris?
Quidve mihi prodeſt, fulvi quodcumque metalli
  Beſſus, & aurifera Dalmata fodit humo;
Aut prolata juvant bellacis jura Gebennæ
  Appulaque Hiſpana regna ſubacta manu?
Quid Getici decus, atque immenſa potentia ſceptri,
  Aut bello, aut placida gloria parta toga?

Nil levat oppreſſam curarum pondere mentem;
Si Venus averſa negligat aure preces.
Sit mihi grata magis paupertas, Cælia, tecum,
Quam ſine te totas quas habet orbis, opes.
At fatis adeo trahor in diverſa malignis.
Ut tibi ſit curæ tantula cura meæ.
Tu facilis modo, difficilis modo, ſed meus idem
Perſtat, & aſſueto tramite pergit amor.
Viſa ſimul, ſimul ipſa cupita, ſimulque dicavi
Libera ſervitio pectora noſtra tuo.
Et me felicem dixi, dixique beatum,
Qualis forma, fides ſi tibi talis erat.
Forma fidem ſuperat ſitque ipſa potentior, illa
Debilior, nobis illa, vel illa nocet.
Ah quantum fidei, tantum quoque deme decoris,
Quæque minor, minus eſt diminuenda tibi.
Sed quid diminuas? potius, rogo, quam potes, auge,
Auctaque ſupremos duret adusque dies.
Tunc neque regna petam, nec quod micat ubere lympha
Seu Pactole tua, ſeu Tage flave tua.
Hæc aliis optanda; mihi tu Cælia tantum:
Non ſatis ad vultus orbis uterque tuos.
Quod ſi dura negas ſolitis contendere flammis,
Ante velim nobis ima dehiſcat humus.
Speque bona vacuus cunctos prius angar in annos,
Sub Phlegetonteo flebilis umbra lacu.

Ad Amicam ingratam,

I nunc, & Dominæ famam molire perennem,
Deque puellari ſcribe legenda fide.
Sæva decennalis preme nunc incendia flammæ,
Totque ſub anguſto pectore damna tege.
Perfer, age huc illuc pro re quacumque recurſa
Sedulus, & rubri ſelige dona maris.
Ut tua poſt facili laceretur epiſtola culpa.
Excluſuſque fleas noctibus ante fores;

Nec ſit adoratos oculos ſpes ulla videndi;
Et tua ſit nulla parte recepta fides.
Ah genus ingratum, & malefidum femina nomen?
Quas neque certus amor, nec benefacta movent.
Demens, qui meritis muliebria vincere corda
Sperat, & hæc longa demeruiſſe fide.
Non ita Threicio nubes Aquilone feruntur,
Non adeo ſegetes quolibet Eurus agit:
Ut rapit inſtabiles animi levis ira puellas;
Totque opus annorum diruit hora brevis.
Quoque putas tranquilla magis ſuper æquora ferri,
Hoc minus eſt pelago, navita, habenda fides.
Quis bene jam tenero poſthac confidat amori.
Si pretium exilium eſt poſt duo luſtra mihi?
Nec ſatis exilium eſt, quod tam patienter amavi,
Quodque meus nulla labe notatur amor:
Additur huic aliquid, quod me violentius angit;
Scilicet illa meis gaudet iniqua malis.
Illa meus quondam dolor, & mea ſola voluptas,
Quam penes eſt noſtri pectoris arbitrium.
Gaudeat illa magis, quo me magis aſpera torquet,
Dum modo torquenti fidus, amanſque vocer.
Sed neque jam fidum, nec amantem perfida credit,
Dum putat his victum terga dediſſe malis.
Nec fruſtra: quis enim, quæ tot toleravimus annos,
Perferat exiguâ, voce ſilente, morâ?
Tu tamen ipſa animum toties experta fidelem,
Debueras de me pertimuiſſe nihil.
Dum tua cura parum noſtris fuit ignibus impar,
Non tibi mens adeo plena timoris erat.
Quin mihi cuncta libens mai memorare ſolebas:
Unus eram dominus; ſervus & unus eram.
Nunc ea cum ſubito & ſine cauſſa flamma tepeſcat;
Non videor formæ dignus amore tuæ.
Sim licet indignus, decimo cur deſpicis anno?
Deque mea nuper conſulis ipſa fide?
Tunc me debueras abs te removere furentem,
Cum rudis in primo limine flamma fuit.

Non leve crimen erit, tumidas duxiſſe per undas,
Remige mox nudam deſtituiſſe ratem.
Ut cupiam, vetat acta Notus mea lintea retro,
Inſtat & uſque minis imperioſus Amor.
Crede mihi, non eſt aliquâ ſanabile vulnus,
Quod videas annis convaluiſſe decem.
Serpit uti ſenſim bibulis nova flamma medullis,
Sic niſi per longas labitur aucta moras.
Omnia tentavi, ne me tuus ureret ignis.
Omnia tentantem ſævius uſſit Amor.
Cavimus, effluerent ſub inerti tempora luxu,
Sæpius & longas cœpimus ire vias;
Sed tamen incaſſum per ſaxa Liguſtica fugi,
Transfugaque Jonium per mare vela dedi.
Seu cane prædabar ſaltus, ſeu retibus undas,
Per vada, per ſilvas uſque ſecutus Amor.
Quin ego (da veniam, ſic me dolor altus agebat)
Has alio volui pellere amore faces.
At ſimul illa tuæ fuerat collata figuræ,
Tum magis hoc ſeſe devius auxit amor.
Incubuique domûs curis, patriæque regendæ:
Nec metuunt flammas urbſque, domuſque meas.
Mille tui ſpecies ſub mille laboribus offert,
Fingit in exitium quas puer ille nidum.
Sæpius ut mediis animus mihi deſit in actis,
Nec videam ſano lumine ſi quid ago.
Et mihi præcipue vis non fuit integra mentis,
Commiſi famulo cum mea verba tuo.
Qui, licet ipſe mihi rear hunc vinxiſſe merendo,
Ignibus arcanis non adhibendus erat.
Quid tamen, hos præter numeros, commiſimus illi,
Clauſit lunifera quos mea gemma notâ?
Quid, quod & occului fictis mea vulnera verbis;
Vix, quæ feciſti, vulnera nota tibi.
Nil ego peccavi: potius rea pagina fati,
Illaque non fauſtis erutà cera favis.
Quid loquor? ille ego ſum triſti damnatus ab aſtro:
Te mea præcipitem, littera, fata trahunt.

Sor-

Sorte mea, tu facta levi ludibria vento:
Invideo pœnis attamen ipſe tuis.
Neſcio quid tibi dulce, manus dum ſcindit herilis.
Heu necat, & me non tangit amata manus.

De Callirhoë, quæ viva ſepulta eſt.

Bis vixit ſemel orta, bis hoc compoſita ſepulchro eſt,
Poſt ſua Callirhoë funera facta parens.
Fœta erat; exanimis tumulatur; at excita partu
Poſcit opem: eruitur: mox parit, atque perit.

De Amore, & Laura.

Vidit Amor Lauram, & matrem ratus, oſcula junxit,
Oſcula quæ miſto toxica melle ferunt.
Uſſit, & exarſit, flammæque haud gnarus acerbum
Flevit, & in pharetra credidit eſſe dolos.
Convolvit calamos: nullus reus: ah rea dixit
Mater, in hoc omnes vulnere es ulta faces.

Ad Lauram.

In me dum vixti, vixi in te Laura, ſed in me
Cum jam non vivas amplius, emorior.

In Pana, & Amorem certantes.

Pan, & Amor quondam lucta certare volentes;
Deponunt calamos ille, vel ille ſacros.
Hic onus alarum, villoſæ nebridos ille,
Proiicit hic arcus, proiicit ille pedum.
Tum liquido exutos artus perfundit olivo,
Cecropiæque modum ſervat uterque palæ.
Conſeruere manus totis conatibus ambo,
Robore Pan fidens, dexteritate puer.
Aſpera pugna fuit, primiſque aſſultibus anceps:
Nunc Pana ajebant vincere, nunc puerum.

At demum elato prenſavit cornua ſaltu,
Panaque, qui vincit omnia, vicit Amor.

De Hippolyta, & Callimacho.

Ruperat Hippolytæ data fœdera, patre coactus
Æmiliam uxorem ducere Callimachus.
Illa furit, ſed diſſimulat, noctemque cupitam
Pollicita incautum tranſadigit gladio.
Et ſpectante illo (quid non muliebria cogit
Corda Amor?) uſa ſuâ dexterâ, & enſe perit.
Non grave obire proco; ſed non obiiſſe repente:
Non doluit proprio vulnere, ſed Dominæ.

De Laocoonte.

Non temere antetulit ſtatuis priſca omnibus ætas
Cælatum triplici Laocoonta manu.
En geminus natis patrem implicat anguis, & unus
Sibilat, & ſævit, fletque, gemitque lapis.
Si labor hoc auſus mortali excudere ferro,
Mirum tam longo non ſenuiſſe ſitu.
Sin dedit hoc Pallas, quid adhuc Phrygas angit? Julo
Præſide, faſne ulli lædere Roma tuos?

Ad Ludovicum Pictorium Poëtam.

Et Phœbum, caſtaſque doces, Lodovice, ſorores
Salſa verecundo verba lepore loqui:
Ulla nec in toto prurit laſcivia libro;
Pagina non minus eſt quam tibi vita proba.

Ad Celiam.

Tam cito diſſidium poſt gaudia Cælia nobis,
Tam cito poſt ipſum gaudia diſſidium,
Ut mihi ſit metuenda tui magis aura ſereni,
Quam perturbatæ nubila frontis hiems.

Spe-

Sperat enim a gravibus pacem mens anxia rixis,
At mala de placida jurgia pace timet.

Ad Lucretiam.

Tam bene quod teneas numeros, non, Borgia, mirum eſt:
Unica ſi numeros, unde elementa facis.
Muneris eſt jubar omne tui, ſiſtiſque, cieſque,
Cum libet, e magno femina nata chao.
Cauſſarum tu cauſſa, in te deprehenditur ipſe
Juppiter: una creas omnia, & una beas.

Epitaphium Hippolytæ Taſſonæ.

Hoc tuus Hippolyte ponit tibi marmor Julus
Taſſonæ primus nobilitatis honor:
Meque, ait, hoc non te conjux tego: mens mea buſi
Clauſa tuo, membris vivis at ipſa meis.

In Cupidinem marmoreum ſuper Leonis ſpolio dormientem ad Lucretiam.

Ecce Cleonæi ſubſtrata pelle Leonis
Languidus in duro marmore torpet Amor.
Eſtque impune faces prope cernere, telaque & arcus,
Tangereque appoſita pectora nuda manu.
Segnitiæ nec cauſſa ſopor, ſed in Hercule, dum ſe
Jactat, & ora feræ ſanguinolenta refert;
Riſit, in elatum detorquens ſidera frontis,
Borgia, queis animi vis domita illa trucis:
Procubuitque puer, faſſus nihil eſſe quod obſtet,
Arma ubi juncta decens forma, pudorque movent.

In eumdem.

Parcite ſopiti tractare Cupidinis arma:
Borgia cuſtodit, proque jacente ferit.

De eodem.

Forte Cleonæi ſubſtraverat horrida monſtri,
Hercule quæ victo terga gerebat Amor.
Seque, faceſque ſuper ſpolio, calamiſque locarat.
Victrici recolens parta trophæa manu.
(Res nova) Borgiados cum luce potentis ocelli,
Terga, puer, faculæ, telaque facta lapis.

Ad Bembum.

Tecum habita, ut vivas: alibi quicumque moratur,
Non vivit, vita eſt vivere Bembe ſibi.

Ad Carolos Agnellos.

O cari mihi Caroli ſodales,
Agnelli pariter, pareſque amore,
Vultu, moribus, eruditione
Æque ſi mihi carus hic, & ille
Plus meis oculis, meaque vita,
Imo plus oculis meæ puellæ,
Quam præ lumine, præque vita amamus,
Adſitis precor, & ſimul vocate
Scalonamque meum, meumque Janum,
Qui Mantûs merito tuetur arcem,
Gonzagamque Aloyſium, ſenemque
Carmelæ, & Clariæ patrem catervæ.
Adſitis ſimul, advocateque omnes
Quotquot noſtis Apollinem colentes,
Et quantum eſt hominum eruditiorum,
Atque hinc pellite peſſumum poëtam,
Qui veſtri numeros Maronis audet
Permutare licentius, palamque
Hoc defendere ſyllabas labantes,
Erroreſque ſuos, ineptus, excors,
Inſtar qui pueri ſapit quadrimi,

Quem

Quem mater rudis educarit inter
Setoſum pecus, hiſpidoſque ſentes,
Nunc o, nunc aries uterque fiat
Agnellus meus, & potente cornu
Veſanam fuget uſquequaque peſtem,
In malamque crucem, maloſque corvos;
Ne tam bella malus Poëta poſthac,
Ut ſe protegat, inquietet orſa.

Ad Cœlium Calcagninum.

Cœli, qui numeros Catullianos
Calles tam bene quam Catullus, iſtum
Qualemcumque, precor, fuges timorem,
Ne noſtrum metuas ſubire naſum.
Tam ſcitam, & lepidam locutionem
Auſit nemo loquax, dicaculuſque
Ronchis perſequi, & inquinare morſu:
At quanto minus Hercules timendus?
Nulli noxius, omnibus benignus?

De Beatr. Nolana, Ambroſio Leoni adamata.

Unica quæ fuerat, nunc eſt mihi trina Beatrix:
  Hanc Deus, hanc vates, hanc dedit arte manus.
Quæ formata Deo, quum noſtris aſpera votis
  Staret, ab Aonio eſt altera picta choro,
Hac augente magis ſine corpore corporis æſtus;
  Tertia Palladio eſt picta magiſterio,
Hæc mihi tota datur: Paphiis licet oribus ora
  Nectere, & ambroſiis pectora pectoribus.
Vox deeſt una, ſuâ quod ſi reſpondeat Echo,
  Naturæ hoc rarum nemo negarit opus.
Sed vox nulla juvat: rigida nam voce petenti
  Non daret: at ſi vox non erit ulla, dabit.

Epitaph. pro Jo: Pico Mirandula.

Joannes jacet hic Mirandula, cetera norunt
Et Tagus, & Ganges: forſan & Antipodes.

Pro eodem.

Hic ſitus eſt Picus, cujus ſi cuncta periſſent
Virtutum; ſeptem vix ſat erant tumuli.

Pro Angelo Politiano.

Quis Lycias ſortes; quis Pythiæ carmina vatis;
Tranſmiſſos Delo quis neget huc Tripodas?
Quippe hic aſſidue Phœbus, Muſæque parentant;
Et caros lacrimis ſæpe lavant cineres.
Quin ſi fata velint, tegerentur numina, ſub qua
Angelus obdormit Politianus humo.

In Heluonem.

Sæpe bibis, quo ſæpe vomas, & ſæpe voracem
Diſtendas miſeri corporis ingluviem.
Quin ſi forte tenax ſtomacho cibus hæſerit, hunc vel
Dextra, vel in fauces indita penna ciet.
Tamquam ſis genitus perdenda ad vina, nec ulli
Te natura alii finxerit officio.
O dignum laqueo facinus! quodcumque voratur,
Turpiter ingeritur, turpius egeritur.

In Amorem furem e Greco.

Dum Veneris puer alveolos furatur Hymetti,
Furanti digitum cuſpide fixit apis.
Indoluit graviter, puerilia que ora rigavit
Fletibus, & matri ſpicula queſtus, ait:
Unde hæ tantillis vires animantibus? unde
Exili poſſunt lædere aculeolo!
Cui Dea ſubridens inquit, non tu quoque nate
Corpore non magno, vulnera magna facis?

In Lycharmum furem.

Suſpendendus erat Phœbo redeunte Lycharmus.
Furcam alius ſero veſpere fur rapuit.
Quid ſonti ſperare nefas, ſi turpia furta
Quod dederant laqueo ſurripuere caput?

Ad Glyceren.

Quantum erat in me animi, addictum eſt tibi; vivit & in te.
Quò ſapimus male quæ nos opus eſt ſapere.
Nec tantum male nunc ſapimus, ſed vivimus ægre.
Abſque animo, Glycere, debilis eſt anima.

Ad Gargalianam.

Moroſis nondum ſqualent tibi tempora canis,
Nec labat annoſo pendula ruga ſitu:
Et jam nulla tuo vernant in limine ſerta,
Nec crebris teritur Janua diſſidiis,
Te juvenes, te odere ſenes; deſertaque langues,
Quæ fueras procerum publica cura prius.
Lydia Santonico mutaſti ſtragula velo,
Et toga vix corpus ſutilis omne tegit.
Quodque in te nulla licuit ſperare ſenecta,
Ducis honorata lucida penſa manu.
Hoc tantum ſupereſt, ut ceram, aut cruſtula vendas:
Nam male habet, cum nent, Gargaliana, lupæ.

Caſtrico.

Si te amo, me quoque ames: & ſi te dicis amare,
Iſte tamen non eſt, ſi bene quæris, amor.
Tantum velle, & nolle, velit nolit quod amicus,
Eſt amor, at non vis quæ volo: nolo: ea vis.
Non amor hic; verum effigies & nomen amoris.
Sic nec ames potius Caſtrice; te nec amem.

Ad

Ad Thebaldeum.

Thebaldee, meo cum cum te mutaſſe tuum cor
Noſceret, injecit Flavia pulchra manus:
Et mihi: num demens aliena tenere putaſti?
Qui dedit hoc, rapuit perfidus ante mihi.
Sic ait, atque tuum cor abſtulit: inde ſecuta eſt
Cor anima, ut faciat corpus inane meum.
Quare aut redde meum; aut tu contra jure repugna.
Res ſine lite mea eſt, litigioſa tua eſt.

Merimiſco miniſtro.

Immortale mihi fundas, Merimiſce, Falernum:
Sutilibus vernent pocula grata roſis.
Omnia lætitia ſint omnia plena Lyæi;
Omnia ſint cantus, omnia plena joci.
Nunc Bacchum celebrare decet, Bacchoque furenti
Promere fumoſis Maſſica vina cadis.
Funde iterum calathos, iterum numerare labora:
Experit undenos Parthenopea ſcyphos.
Torqueat exhauſtas cum ſicca canicula fauces,
Nunc Dominæ nomen grandius eſſe velim.
Dextantem numeras, ceu nullum poſcat honorem
Quæ gravat adflatu quarta elementa ſuo.
Quid cyatho fraudare ſitim meritoque figuram
Quæris, & inſanos fundis inepte ſonos?
Quid tibi, cum dapibus Varroque Macerque citantur?
Cenſorem neſcit libera menſa pati.
Cum mihi præſtiteris totum exhaurire deuncem;
Sit tibi pro ſterili Spiritus ille nota.

In Roſam Lucretiæ.

Læto nata ſolo; dextrâ, roſa, pollice carpta;
Unde tibi ſolito pulchrior, unde color?
Num te iterum tinxit Venus? an potius tibi tantum
Borgia purpureo præbuit ore decus?

In

In Polycharmum.

Nunc Arabum lapidem, nunc dentiſcalpia quæris;
Commagena magis, nunc tibi galla placet?
Frigida diſparibus numeris nunc colluis ora,
Nunc leporem poſcis, nunc Polycharme, lupum.
Mercariſque nihil niſi quod ſit dentibus aptum;
Et tibi dens nulla pro ſtatione ſedet,
Hoc facis ut quivis dentes tibi judicet eſſe:
Sed fatuos produnt ſingula verba dolos.

In obitu Hippol. Taſſonæ.

Conjugis Hippolytæ gelidos cum conderet artus
Marmore, Taſſonæ gentis Julus honos:
Si neque tot bona, nec proles ſeptena, meæque
Fata movent lacrimæ; quæ ſatis, inquit, erunt?

De Borgia.

Dum Venerem propriæ Lucretia conſcia formæ,
Vel Phryge conferri judice nolle videt:
Occuluit roſeos ficta ſub imagine vultus;
Ut pavidam alliceret Cyprida, pulchra minus.
Publica ſed formæ ſimul in certamina ventum eſt;
Exeruit latitans conſpicienda jubar.
Vix ſe prodiderat: vincor Venus, inquit; & hoſti
Perſonam, ut frontem conderet, eripuit.

In Cupidinem marmoreum.

Borgia, dilecti tibi viva Cupidinis ora
Iliaca ſupplex mittit ab urbe Venus:
Nec ſatis eſt mutuo, pharetramque, arcumque, facemque
Juncta dare: Herculeæ dat quoque terga feræ:
Scilicet ut liqueat, ſe cedere Numini, & arma,
Quicquid & antiqui majus honoris habet.

In

In eumdem.

Gorgone quid mirum Libycus ſi duruit Atlas?
Lumine Borgiados ſaxificatus Amor.

In eumdem cum pelle Leonina Herculis.

Borgia, nil mirum, ſi laſſus ab Hercule victo,
Victus & in fulva pelle quieſcit Amor.
Alciden gravis, hirſuto ſpoliaſſe Leone:
At gravior, tecum dimicuiſſe, labor.

Ad Borgiam.

Herculeis ſuper exuviis, & marmore duro,
Cum face, cum telis, te prope dormit Amor.
Et thorus, & decora alta docent, quam fortis, & aſper.
Cetera, te curam, Borgia, habere Dei.

Ad eamdem.

An tibi larga parum, Lucretia, fata videntur,
Borgia quod prima ſit data ſorte domus?
Quod patrè Alexandro, fratre inclita Cæſare? quodque
Sis Venus ore, opibus Juno, Minerva manu,
Quodque favis lepor Hyblæis tibi dulcior? & quod
Tantam ipſæ Charites non habeant Charitem?
Quod ſocer Alcides? quod te Ferraria adoret?
Quod fluat in laudes Caſtalis unda tuas?
Ni quoque te Phœbo, Phœbique ſororibus addas?
O tot inexpletum dotibus ingenium!

De Lucret. Borgia.

Borgia cum capto ſpolia ampla referret Amore,
Inque triumphali ſtaret honora thoro.
Mœſta Venus, lacrimiſque oculis turbata nitentes
Sæpe ubi pulchra gravi perculit ora manu:
Conſtitit ante Ducem. & ne tu, ne ait incluta ſævi?
Prona ego, & ipſe tibi ſponte dat arma puer.

Ad

Ad eandem.

Si quis Apollineos perferre diutius ignes
Lumine tentarit, lumine captus erit.
Et qui ſaxificæ conſpexerat ora Meduſæ.
Mutato rigidum corpore marmor erat.
At quicumque tuos miratur, Borgia, vultus,
Fit primo intuitu cæcus, & inde lapis.
Moxque velut Sypili cautes lacrimoſa madeſcit;
Vivit & in ſaxo (quis putet?) uſque dolor.

Ad eandem.

Quale Pericleo manabat nectar ab ore;
Quale ſuo cecinit funere carmen olor:
Quale melos Siculo tenuit cita vela profundo;
Tale refers; ſed & hoc, Borgia, dulce magis.

Pro Lucretia infante.

Invitæ abſciderant tua fila Lucretia, Parcæ,
Dum celeri properant ducere penſa manu.
Cumque eadem vellent ſubito connectere nodo:
Quod ſemel abſciſſum, Mors ait atra, meum eſt.

Philomuſo.

Lux micat ex oculis noſtræ, Philomuſe, puellæ
Unica, quæ in Scythico temperet arva die;
Cogit & æſtivam nimium fervere Syenam,
Raraque fert nobis ſæcula temperie.
Ecce gelu flammamque mihi: tamen adſpice longa
Tempora, quæ tali creſcere luce vident.
Ignara eſt utrum cupiat mens ante reſolvi.
Æſtus cauſſa gravis, cauſſa maligna gelu.

De Jo: Pico Mirandula.

Dum ſtat Ariſtotelis cum magno rixa Platone;
Et ſedet Actæi muta caterva chori;
Nuper ad Elyſios qui venerat Angelus inquit;
Tantum, fabor enim, ponite diſſidium;
Haud procul a noſtro Picum modo liquimus Arno,
Qui veſtras Latio ſolvit in orbe vices.
Quare age, ſi fas eſt, hunc ocyor advocet Arcas;
Ultro avet hæc inter agmina diſſerere.
Adplauſere omnes: exorataque ſorore,
Virtutis nobis eripuere decus.

Paullo.

Qui te, Paule, refert frontem amiſiſſe, quod audes
Hiſcere quæ nemo comprobat, aut patitur:
Decipitur; non fronte cares; ſed frons ita lingua
Diſtat, uti linguam frons premere haud valeat.

Ad Maximilianum Cæſarem.

Te nihil eſt majus; regno nil majus avito;
Nomine nil majus, Maximiliane, tuo.
Vix totidem mundum vaga gloria pervolat alis,
Facta quot ingenio ſunt meditata tuo.
Non minus illuſtrem gens Auſtria jactat alumnum,
Quam eelcbrat magnum Gnoſia terra Jovem.
Qui ſpecimen Cœli, Getici qui pectus & arma,
Mænaliique velit noſcere corda Dei;
Ille tuam adſpectet faciem, dextramque, ſalemque,
Treſque uno cernet corpore Cœlicolas.

De marmorea imagine Beatricis Ambroſii Nolani.

Qui putet hos crines? tales quis credat ocellos?
Ora quis artificis ſculpta magiſterio?
Sibilat aura comis, nitidam dant lumina lucem,
Ipſaque ſi nequeant, dixeris ora loqui.

Unde fuit duro tam magna potentia cælo?
  Huic natura nihil tradere plus poterat.
Sed roſeam, Ambroſie, dum te pius Olbiopœia
  Tentat Amor variis credere deliciis;
Idaliis niveam deſcripſit arundine Ligdon,
  Quæ ferat interea gaudia magna tibi.
Hinc avidos explere oculos, hinc frigida fas eſt
  Haud ſemel hauſta labris labra calere tuis.
Hinc animi flammas poteris relevare tuendo;
  Ni tamen hoc flammas addere ſit potius.

De eadem.

Qui rigidi pars montis eras, nunc pulchra puellæ
  Ora refers; debes jam lapis artifici.
Sed formoſa tibi debet magis illa Beatrix,
  Cui data de vultu gloria tanta tuo.
Artificis non parta manu tibi fama; ſed illi
  Nomine parta tuo: debet & illa tibi.
Enthea turba tamen tantum ſubjungit honoris,
  Ut non priſca magis ſæcla canant Iopen.
Jam ſuperata Gnidos, velataque forma Diones,
  Jam quocumque ſilet marmore Praxiteles.
Plus igitur de te, qui confert plura, meretur;
  Plus bona victuræ carmina laudis habent.
Vincere quis tentet ſpirantia ſigna Dipœni?
  Et tamen illa ſitu longa ſenecta premit.
Carmina ni fuerint, Ephyreïa quis ſciet æra?
  Quis te, ſi taceat, Tyndari, Mæonides?
Semper inextincti divino carmine vatis,
  Quod peritura tulit dextera, vivet opus.

Dialogus.

Hæc quam conſpicio, numquid Dea Cypria? numquid
  Candida Phidiaco marmore Paſithee?
Neutra quidem, alterutram nemo mihi deneget eſſe;
  Tam placet, ore, genis, lumine, fronte, comis.

Non Venus hæc, non ulla Charis, ſed pulchra Beatrix,
Quæ meruit fauſti nominis auguſtum.
Scilicet, Ambroſie, quo Nola ſuperbit alumno,
Hæc data carminibus concelebranda tuis.
Hanc Venus, & nati ſimul effinxere volucres,
Eſſet ut Aonio concupienda viro.
Ergo tot una tenes mortali corpore dotes,
Vix quot in aſtrigeris axibus ulla tenet.
Hæc mortalis adhuc; ſed cum ſe membra reſolvent,
Æternum vivent nectare, & ambroſia.

Imago loquitur.

Cum tibi ſic placeam, quod ſim licet aſpera tactu,
Hos nequeas vultus credere marmoreos.
Quid nitidos veri ſpectes ſi luminis orbes,
Tela quibus noſtro ceſſit Amor lateri?
Sed procul hinc abſcede: ſolet mea ſæpe Cupido
Pectora fruſtratis figere arundinibus.
O quoties dixit; vincet manus iſta puellam,
Quæ Styga quæ terras, quæ mare, quæ Superos.
Hic licet adſideas, & marmora ſurda fatiges,
Nil tibi quod proſit, ſaxea forma dabit.
Qui faciem finxit, voluit ſimul addere mores,
Et duram duro marmore compoſuit.

Eadem.

Quid lapidem ſpectas? quid mutua verba moraris?
Naturæne putas, quod fuit artificis?
Ne ſtupeas, propria Malvicus luditur arte,
Et vivam jurat, diſſimilemque ſuæ.
Miraris ſi fallo homines? Deus ipſe Deorum
Factus ob hanc formam, bos, equus, imber, olor.

VA-

VALERII SUPERCHII

PISAURENSIS.

In Speculum lapideum Clariſſimi artium Magiſtri, & Medicinæ Doctoris Camilli Leonardi Piſaurenſis.

QUidquid inhumanos gemmarum parturit uſus
  Terra parens: vaſti quidquid & unda maris.
Quamlibet exiguo claudis, Leonarde, libello:
  Mirandum, & ſeræ proſperitatis opus.
Quod Cæſar poſitis interdum perlegat armis:
  Servarique ſuas imperet inter opes;
Et tibi pro meritis æquos decernat honores,
  Conſulat & famæ tempus in omne tuæ.

TORQUATI TASSI,
BERGOMATIS.

Ad D. Joannam Auſtriacam.

EST Helene forma, Lucretia magna pudicis
  Moribus, & ſacra relligione proba.
Viribus eloquii Cornelia, lumine mentis
  Calliope, & claris Cynthia luminibus.
Ergo omnes Joanna refert nymphaſque, Deaſque,
  Cum illarum cunctis dotibus una nitet.

In Eamdem.

Virtutis ſplendor generis cœleſtis origo
  Impulit, & formæ gloria ſumma tuæ,
Ut canerem te, ſed tenuit me maximus horror,
  Cum te conſpexi clarius eſſe nihil.
Deſtiti ab incepto, ſum muto redditus ore,
  Si potis eſt, Phœbus te precor ipſe canat.

LÆLII TAURELLI

FANENSIS.

De cæde Radagaſi, Getarum Regis.

BArbarus infeſſo Radagaſus Medicis ictu
 Dum ruit, & jam ſpes concidit omnis, ait.
Florentem at minor hanc, atque urbem excindere Romā
 Gloria erat, dextrâ quam cecidiſſe tua.

JO: ANGELI TAYCETI

BRIXIANI.

Epithalamium Lucretii Caporiferi Comitis, & Thaddeæ Vermigenæ.

REgina o Cypri, o teneri vaga mater Amoris,
 Eja age linque Paphon, Idaliaſque domos.
Huc propera redimita roſis: Lucretius heros
 Te vocat; orantis ſuſcipe, Diva, preces.
En nova nupta illi, Superis æquanda propago,
 Amplexus primos, oſcula prima parat.
Pectora jungat Hymen, animos Concordia nectat,
 Et Charis, & certa Pax comitata Fide.

Igne pari ſuccende duos, ut corpore in uno
Spiritus unanimis corpora bina regat.
Det ſobolem Lucina favens, uteroque jugalem
Acceleret menſem Cynthia jam decimum.
At tu Vermigena, huic tanto conjuncta marito
Gaude inter pulchras pulchrior Italidas:
Omnia fauſta vides; hic tellus ridet, & aër,
Duraque flaventi robora melle fluunt.
Plaudit Amor, thalamus geſtit, placidiſſima Juno;
Intonat æthereo ſummus ab axe Pater.

JO: ANTONII TAYGETI
BRIXIANI.

Ecloga nautica, Idmon: ſeu Chriſtianorum, & Turcarum Navale certamen.

Eurydamas, Idmon.

DIc age, Pieridum Princeps, dic maxime Apollo,
Prœlia cæruleas Neptuni geſta per undas,
Dum ſtimulis acti Eumenidum gens effera Thraces,
Chriſticolumque acris pugnat manus, o bona Muſæ
Progenies, primis colui quas ſemper ab annis.
Ecquæ erit e vobis, quæ me graviora canentem
Laurigeras inter ſilvas, Heliconis ad undas
Siſtat, & optata cingat mihi tempora fronde?
At tu, quem dulces venientem in luminis oras
Aſtræa, Autumni portas, chelaſque relinquens,
Ipſa ſuas docuit leges, cuique innuba Pallas
Diverſos cœli motus ſtellaſque micantes,
Et dedit occultas rerum cognoſcere cauſas.
Macte tuis, Federice actis, & ſanguine avito,

Huc

Huc ades, & noſtris faveas precor optime votis.
Non injuſta peto; tu nam perſæpe receſſus
Aonios luſtras, & dum felicia condis,
Ipſe tua intentus miratur carmina Phœbus.
Gnoſius Eurydamas, quo non præſtantior altas
Per vada ſalſa citam remis impellere puppim,
Et regere; & ſoles tempeſtateſque futuras
Præcinere, & variæ faciem cognoſcere Lunæ;
Inſtantes cupiens ſolers vitare procellas,
In loca tuta ratem impulerat, portumque tenebat,
Qua formoſa ſitu, gemina formoſior arce
Corcyra, æquoreas late proſpectat in undas;
Dumque hic Fortunæ ereptus, non horret aquarum
Agmina; vicino venientem in litore vidit
Idmona, remigio doctum, puppiſque magiſtrum.
Talibus atque illum compellat vocibus ultro.

Eur. Fallor? an iſta mihi quæ nunc occurrit imago.
Eſt umbra? an potius, quod mallem, eſt Cyprius Idmon?
Idmon es; o dulci ſoſpes quod veſceris aura,
Quam lætor dilecte mihi! longævus Amilcon
Dixerat, obſeſſæ tendentem ad mœnia Cypri,
Atque arma, atque epulas, & Bacchi dona ferentem
Effugere armatas claſſes, atque agmina Thracum
Non potuiſſe; imis quin te vel mergeret undis
Dira manus nimium, vel adacto in pectora ferro
Heu miſerum, æternis noctis demitteret umbris;
Sed te, quæ tantis Idmon fortuna periclis
Eripuit? noſtris & quis te reddidit oris?

Idm. Eurydama, ut ſenior multis narravit Amilcon,
Milite cum patriis cuperem ſuccurrere terris,
Et Cererem obſeſſis vectarem & vina; carinis
Iſmariis ego præda fui, ſed compede vinctus,
Et juſſus validos manibus propellere remos,
Verbera & aſſiduæ ſenſi fera vincla catenæ,
Optatam donec feſſo Deus ipſe ſalutem
Attulit, & celſo inſontem miſeratus Olympo eſt;
Nam dum Threiciam telis, & remige claſſem,
Et ducibus penitus ſpoliat, primoſque trucidat

Chriſticolum delecta cohors; mihi priſtina tandem
Reddita libertas, ſpoliiſque oneratus, & auro
En adſum, non umbra quidem, ſed Cyprius Idmon.
Eur. Tune igitur præſens tanti certamina belli
Horrida vidiſti, Ductorum & funera noſcis?
Hæc nobis avidis dum ſingula quærimus, ante
Fama loquax, obſcura tamen, narrare ſolebat,
Non veris vera involvens; Tu protinus iſta
Dic quæſo dilecte Idmon; pendebimus omnes
Ore tuo; en jam te nautarum turba coronat.
Idm. His oculis, his inquam oculis hæc prælia vidi;
Dicam igitur, magna eſt etiam meminiſſe voluptas.
Threicius, miſeræ poſt diruta mœnia Cypri,
Ereptis lætus ſpoliis, regnoque, Tyrannus,
Jam tercentenis ſulcabat puppibus æquor,
Scilicet ut pelago, Venetoque Leone ſubacto,
Et frena, & magno leges imponeret orbi;
Demens, qui tantis contraria Numina votis,
Nec vidit capiti ultrices inſtare ſorores;
Acer Halys, crudelis Halys, quem patre Doriclo
Conceptum, furtim gelidas ad Strymonis undas
Edidit Alcimede, primis aſſuetus ab annis
Ferre arma, & celerem cornu torquere ſagittam,
Atque pedum curſu ventos ſuperare; & in orbem
Vertere cornipedem rapidum, curſuque citato
Comminus adverſos haſtas effringere in hoſtes;
Frigora tum, ſoleſque pati, Boreaque furente,
Huc illuc vaſtum ratibus luſtrare profundum,
Primus erat claſſis ductor; quem proximus, armis
Conſilioque valens ſequitur Portunus; & audax
Sirrochus medias remis tranſire procellas;
Nec non & Libyæ ſolio, ſceptroque potitus
Ruzzalis, Occhialiden populi cognomine dicunt.
Ergo ubi fama Pii Paſtoris nuntia ductu,
Hiſpanas properare manus, Latiaſque cohortes,
Et cecinit lati magnas per marmora ponti
Adventare rates, ultro quæ bella laceſſant
Horrida, & Iſmarias valeant excindere gentes;

Armo-

Armorum, claſſiſque novæ numerique potentis
Non bene certus Halys, varias ſub pectore curas
Volvebat; tandemque animo ſententia ſedit,
Certior armatos illi dum nuntius hoſtes
Narraret, claſſemque mari decedere aperto,
Naupactique ſinus tutos, portumque tenere.
Et jam Cimmeriis properans nox humida ab antris,
Duxerat obſcuras mundum complexa tenebras,
Solaque cadentes nobis Latonia vultus
Oſtendens, tremula veſtibat cærula luce;
Cum ſolitus prædas vectare, & vivere rapto
Carcozza, humentis per amica ſilentia noctis
Mittitur, exploret noſtræ qui robora gentis,
Telaque & excubias claſſis, numerumque reportet.
Nec longum in medio tempus, cum nare per æquor
Chriſticolum pictas cernit Carcozza carinas:
Dumque acie cunctas numerare, & cernere acutâ
Nititur, eripiens miſero menteinque aciemque
Ipſe Deus, nigra velavit lumina vittâ.
Nam claſſis numeroſa, potens, magnumque futura
Thracibus exitium, ſegnis, nec idonea bello,
Nec poſſe Iſmariæ viſa eſt concurrere claſſi.
Vix Aurora polum roſeo patefecerat ortu
Lutea; cum fati ignarus, ſortiſque futuræ,
Ecce hilaris Carcozza redit, mox talia fatur:
Chriſticolæ pereant omnes: Victoria noſtras
Læta ſupervolitat puppes, optataque nobis
Jampridem, felix tandem ſors obtulit ultro:
Heſperias nuper, luſtro dum cuncta, triremes,
Perſpexi numero exiguas, atque artis egentes,
Militis, armorum, atque ducum, quid bella moramur?
Linquite ductores portus, & aperta petamus.
Talia dum memorat, ſubito per inania magnus
Auditur multo mixtus ſtridore volatus;
Dumque oculos Thraces mirati ad ſidera torquent,
Acriter ecce vident, multo cum vulture, magnum
Pugnantem Jovis armigerum: atq; hoſtilia aduncis
Unguibus, & ſævo rapientem viſcera roſtro.

Sanguinis unde ingens ſupra caput affluit imber,
Turbati ſtupuere omnes, quidque omina poſcant,
Quidve ferant, tremulâ perquirunt voce. Ducumq;
Primus Halys dubias mentes, & pectora firmat.
Auſpicia e cœlo nobis patefacta ſereno
Chriſticolas horrenda, petunt: gaudete potentis
Strymonii regis proceres, & bella parate;
Nam qui nos avium tinxit cruor, omnia nobis
Dat certa, Heſperio fluxurum ſanguine pontum;
Dum noſtrum illorum reſerabit pectora ferrum.
Sic fatus, ſocios ad pugnam hortatur ovantes,
Et portum linquens, latum migravit in æquor.
Ipſe audax primas acies Caracozza regebat:
Sirrochus dextras agit, Occhialideſque ſiniſtras;
Piratas ſcelerata cohors poſtrema coërcet.
Hos inter, ſpes magna ſuis Portunus, & ingens
Ibat Halys, mediique ambo, media agmina ducunt.
Interea juſti ſuccenſus Martis amore
Magnus Joannes, Auguſti invicta propago,
Heſperiæ cladis, & ſparſi ſanguinis ultor,
Ad bella hortatus ſocios, Superoſque precatus,
Agmen agens aderat magnum: claſſemque pararat
Quæ poſſet denſas Turcarum evertere turmas:
Cui comes it Venetum ſpes magna Venerius heros;
Et Latiæ columen gentis, lumenque Columna
Magnus: & Urſini gemini, duo fulmina Martis,
Corneaque Aſcanius Ductor clariſſimus armis;
Atque ſimul medias ducunt miro ordine puppes.
At Ligurum decus egregium, Diis æmula proles;
Bella fremit forti præcinctus milite, Princeps
Aurius, & dextrum ducit latus: inde ſiniſtrum
Barbadicus agit fortis; cui cruda ſenectus
Non minuit validæ vires animumque juventæ;
Alvarus & rigidi priſcus Mavortis alumnus
Poſteriora tenet, magnæ anteriora triremes.
Ut primum mirâ tot ductas arte carinas,
Tot ſigna, & proceres tantos, tot lintea vidit,
Mæſtus Halys; multa preſſus formidine pectus
Ob-

Obſtupuit, ſiccisque diu vox faucibus hæſit;
Jam quid agat, neſcit: placidos nunc denique vellet
Naupacti tenuiſſe ſinus; tamen ipſe timorem
Diſſimulat, claſſemque truces convertit in hoſtes.
Nec mora, Chriſticolæ occurrunt; caſtuſque ſacerdos
Oſtendens vexilla crucis ſublimia, Turcas
Territat, & magna clamans ſic voce profatur.
Æternum celſo ſuſpenſus ſtipite Chriſtus,
Æternum vivat, vivant quicunque ſequuntur
Dilectæ vexilla Crucis; mittantur ad umbras
Tartareas, Erebique domos, gens perfida Thraces.
Sic erit: ecce tonat lævum Deus, ipſaque nobis
Carbaſa felici complet turgentia vento.
Ergo utrinque pari concurrunt impete claſſes;
Fit fragor, & clamore virum, clangore tubarum.
Æquora lata ſonant magno, cœlumque remugit,
Aërque, & ſtrictis collucent enſibus undæ.
Majores aliis Venetûm, armatæque triremes
Et ſponte ante alias prima in certamina miſſæ.
Sæpius æratas valido conamine glandes
Sulphureo jaciunt igni, quo murmure magnos
Æquoreis credas ſcopulis concurrere montes.
Tunc igitur laceræque rates, cæſæque cohortes
Turcarum, ſalſis late labuntur in undis.
Cum tot peſtiferas cædes, tot damna ſuorum
Reſpiciens furibundus Halys, jubet ocyus omnes
Ictibus ignitis auferri, & cedere puppes;
Sed nec juſſa valent; denſæ nam grandinis inſtar
Ferrea pila ruunt, Geticas quæ denſa triremes
Quo ſe cumq; ferant, lacerant, ſternuntq;, premuntq;.
Sic igitur cæcas Orci demiſſus ad umbras
Thrax perit, & ſubito lunatum ſolvitur agmen.
Inſtaurant acies, adduntque minantia verba
Pro ſe quiſque Duces Getici, pugnamque capeſſunt.
Atque hic tormentis, jaculiſque, & milite ſeptus
Sirrochus, medias acies circundare tentat
Chriſticolûm, ancipiti qui tunc certamine nixi
Comminus Iſmarias contra pugnare catervas.

Non tulit hoc ſolers, & noſtræ cauſſa ſalutis
Magna, ſed adverſum tunc Barbadicus in hoſtem
Agmen agit propere adveniens, atque impedit orſa,
Nec ceſſat, donec telis, atque igne voraci,
Et glande, hoſtiles, capto Ductore, carinas
Perdat, & innumeros mittat ſub tartara Thracas.
At Carcozza manu fidens, levibuſque ſagittis,
Sirrocho amiſſo manet imperterritus; atque
Sævit, & Auſonium pharetram conſumit in agmen;
Sternit Atyn, ſternit Lalagem, ſternitq; Theronem,
Et Fabarim, & puerum Lauſum, & ſpem patris Abantē
Hadriaci; invito is genitore ad bella profectus,
Unica progenies, matris pulcherrima cura,
Æternum miſeros liquit ſine prole parentes.
Additur his juvenis Superantius; hic prius acrem
Senſerat emiſſam corpus ſtrinxiſſe ſagittam;
Ergo dum manibus vulnus bis terque retractat,
Ecce illi Iſmarium penitus cava tempora telum
Traiicit: ille dolens crudeli vulnere, letho
Volvitur, & Venetas moriens reminiſcitur oras.
Talia per noſtram geminat dum funera claſſem
Carcozza; aſſuetus primâ tormenta juventâ
Tractare, & celeres ex illis mittere glandes;
Cenomanûm genus, illorum quos Tropica vallis
Educat, hunc torvo jamdudum lumine Pentheus
Adſpicit, & motus greſſuſque obſervat ovantis,
Si quando valeat tantos abolere furores,
Claſſibus & veterem Latiis arcere ruinam.
Vix apicem puppi extulerat, cum protinus illi
Glans violenta cavo contorta ut fulmen ab ære
Transadigit galeam, cerebrique in ventribus hæſit.
Interea mediis utrinque in claſſibus ardens
Sævit Bellona & reſonat clamoribus æther.
Nam cupiens Thracum miſeras ulciſcier umbras,
Et Regi magno ſeſe jactare triumpho,
Clamat Halys, ſævumque gemens, & fervidus irâ,
Ipſe ſuam furibundus ad horrida bella triremem
Ducit, & inſtat agens: nec mente minora volutat
Augu-

Auguſti proles, celeri ſed puppe propinquat;
Utraſque inneſtunt donec retinacula puppes
Mutua, & alternis in pugnam viribus itur.
Fit ſonus hic ingens, hic pugna aſperrima ſurgit,
Quanta nec ipſa unquam vidit longæva vetuſtas,
Nec noſtra inſpexit, nec cernet ſerior ætas.
Threicii jaculis, & curvo fortiter enſe,
Glandibus Hiſpani, & rutilis mucronibus inſtant;
Pix, & flamma manu, ferrumque, & ſaxa, ſudeſque
Sparguntur: coëunt mixti, pereuntque viciſſim
Hiſpani, Thraceſque ſimul, mixtique Latini,
Et pede pes, manibuſque manus miſcentur: eunt qꝫ
Quo vel pugna magis ſævit, vel denſius agmen.
Hic videas paſſim remos, & trunca natare
Corpora, & hinc illinc magnas ardere triremes,
Sanguineiſque ingens conſurgere fluctibus æquor.
Ipſe ſuas medius lorica, & caſſide fulgens
Auſtriades, tali compellat voce cohortes:
O pubes lecta, o magni genitoris alumni,
O fortes pugnate viri, nunc denique tempus
Eoas Chriſti vexilla extendere in oras.
Sic fatus, magnum confeſtim fervidus enſem
Vibrat utraque manu, & medios prorumpit in hoſtes.
Quem primum, quem poſtremum, fortiſſime Princeps
Sternis? & æquoreis miſeros quot mergis in undis?
Ipſe tibi ante pedes ingentem ſtragis acervum
Conſtituis: te ſævus Halys, te Thracia claſſis
Horret, & adverſum, dum das tot corpora letho,
Adveniſſe putant Hæmi de culmine Martem.
Quæ dum Threicius miratur funera Ductor,
Nec videt Hiſpano jam poſſe obſtare furori,
Seque ſuamque ratem, innumeras reſonante carinas
Voce vocat: vocat & Geticas clamore phalanges
Ingenti, atque ducum tot millia cogit in unum.
Scilicet ut lætam ſucceſſu, & Marte ſecundo
Hiſpanam expugnet geminato robore puppim.
Primus ut inſidias ſolers cognoverat; ergo
Nos erimus ſegnes ad bella? Venerius inquit;

Et

Et ſimul in Geticum jam puppes verterat agmen;
Hunc ſuper accurrêre equites, equitumq; magiſter
Quos Melite inſignis miſit, venitque Columna
Intrepidus magnæ nitidiſſima gloria Romæ,
Corneaque, & ferrò Urſini facibuſque coruſci,
Non mihi centenas tribuant ſi numina linguas,
Oraque Neſtoreo ſint noſtra imbuta lepore,
Tot pugnas, ſævaſque neces, tot vulnera poſſim
Dicere, tot valeam laceras numerare triremes.
Viderat Iſmarium de puppe Venetius Acin,
Qui doctis carus Muſis, falſique ſacerdos
Maumethis, magna Maumethen voce vocabat.
Protinus ecce ſenex ardentem lampada torquet
Incauti in faciem, illius diadema reluxit
Linigerum; accurrunt ſocii, properantque voracem
Undanti lympha, manibuſque extinguere peſtem.
Non tamen hæc proſunt, miſeri quin flamma rubentem
Conſumat vultum, & totos deſcendat in artus.
Inde alias, aliaſque faces jacit impiger: illæ
Conſumunt tabulas, ratibuſque hoſtilibus hærent,
Dumque viri trepidant intus, Vulcaniaque omnes
Militiæ obliti certatim incendia vitant,
Cum ratibus mediis ſubito exponuntur in undis;
Extemplo his actis, æratam corripit haſtam,
Datque neci hoſtiles turmas agitatque cadentes
Per mare, & ingenti redeuntes cuſpide pellit.
Parte alià clypeo fulgens, atque enſe Columna.
Magnanimuſque Urſinus adeſt, Thracumq; viciſſim
Innumera æterno demittunt corpora ſomno.
Fortunique ratem, Getico qui milite, nuper
Sperabat magnæ properare ad mœnia Romæ,
Cum domibuſque Dei ſacrata evertere templa;
Invadunt, ille Auſoniæ tot robora gentis
Adſpiciens, pugnæ inceptæ, oblituſque pudoris,
Dat terga atque ſuam Ducibus dat habere carinam;
Et jam Bæticolûm valida comitante catervâ
Auſtriades, Thracum primos, primamque triremem,
Atque ipſum ſuperarit Halyn: furit impete vaſto
Hiſpa-

Hiſpanûm generoſa cohors; lacerantque, cremantque
Undique, & hoſtilis ſpoliatur remige puppis.
Cum fractos cernens ſocios, ereptaque ſigna
Mœſtus Halys, manibus fulgentia proicit arma,
Et tali Auſtriaden compellat voce ruentem.
Per fortunatas invicti Cæſaris umbras,
Per te, per magni felicia fata Philippi,
Me ſaltem ætherea captivum veſcier aurâ
Magne ſine: ingentes ſulcant mihi cærula puppes,
Eſt Thracum mihi magna phalanx, ſunt divitis auri
Pondera: tu ſpoliis tantis prædaque potitus
Omnia ſolus habes; Auſtriades cui talia reddit.
Non auri me ſacra fames, non denique præda
Impulit, ut Geticas delerem Marte catervas,
Sed Chriſti me vera fides, quam perfide tantum
Perſequeris; morere infelix; & talia fatus,
Cum galea inſidum valido caput amputat ictu,
Illud & arrecta geſtandum fixit in haſtâ.
Atque ea dum noſtris felici Marte geruntur,
Marte potens, pelago aſſuetus, patienſque laborum
Occhialides, flammis, ferroque, & glande ruenti
Auſonidum armatas penitus, lectaſque triremes
Straverat, atque viros lucis ſpoliaverat aurâ;
Et Liguris niſi dextra Ducis, præclaraque virtus
Obſtaſſet fortique viro, atque immania cœpta
Turbaſſet; nunc læta minus, nobiſque profecto
Eſſet cum multo Victoria parta cruore.
Hoſtibus ille igitur cædes ac damna rependit
Glandibus, igne, manu, ſaxis, ferroque rigenti;
Occhialidiſque ratem ſaltu petit, atque trucidat
Turcarum proceres multos, & turbinis inſtar
Fulmineus, gladio nunc hos, nunc excipit illos:
Atque metu trepido multos petere æquoris undas
Cogit, & infirmis pontum tranare lacertis.
Cum tandem Thracum media inter funera vidit
Occhialides ardens, illumque affarier orſus.
Non Ligurum calcas puppes, non Itala cernis
Agmina, ſed medium cingunt hoſtilia tela.

Hoſti-

Hoſtileſque Duces; ergo ſpolia iſta relinques
Atque animam, & noſtris moriens addere triumphis.
Dixerat, & celerem magno ſtridore ſagittam
Curvato cornu ſubito contorquet; at auræ
Excipiunt vulnus, ductor nulla Aurius olli
Dicta refert; magnis ſed vibrans protinus enſem
Viribus adverſum properat furibundus in hoſtem.
Extemplo gladium præceps fugit ille cruentum,
Inque aliam ex alia ſeſe jacit ipſe triremem;
Hortaturque ſuos, validos impellite remos
O ſocii; properate fugam, mihi terga flagello
Mars quatit & noſtris jam non favet amplius æquis.
Talia cui Ligurum Ductor reſponſa remittit:
Quo fugis Occhialide? meritum ne linque triumphum.
En adſum, ſpolia iſta habeas: nihil ille, ſed æquor
Verrit, & obſcuras quæritque, optatque latebras;
Et fugiens ſocios duro in certamine linquit,
Et miſeras audit voces, gemituſque cadentum.
Sic Thracum claſſe abſumpta; Ducibuſque fugatis,
Et cæſis, noſtris favit Victoria votis.
Ductores ſpoliis, & præda divite læti
Heſperii, multis complent clamoribus auras
Certatim, & caris dum multum amplexibus hærent,
Lætitiæ dant ſigna nova, & dum ſingula luſtrant,
Armaque, flexibileſque arcus, pictaſque pharetras,
Tormenta, ereptas puppes, ereptaque ſigna,
Semineceſq; Duces; & dum quamplurima Thracum
Corpora cæſa vident, & millia captivorum
Innumera, expleri nequeunt, grateſque Tonanti
Et Superis reddunt, onerantque altaria donis.
At nobis, qui Turcarum fera vincula paſſi,
Chriſticolis, veteres ſolvunt, adimuntque catenas,
Quid dicam Eurydama? cunctis quamplurima pectus
Gaudia pertentant, atque hæc majora fuiſſent;
Ni Barbadicus longo deflendus in ævo
Turbaſſet lætas inopino funere mentes.
Ille etenim hoſtiles ſuperat dum Marte triremes,
Threicio periit telo confoſſus ab arcu.

O decus eximium Patriæ, lumenque tuorum,
Marte ſenex celeber, celeber præſtantibus actis;
En te pro meritis alti plaga lucida cœli
Suſcipit, & variis cingunt tibi tempora ſertis
Ætherei proceres; en nos lacrimas, gemituſque
Fundimus, atque tuo geminamus dona ſepulchro.
Tempus & illud erit, Pario cum marmore, & auro
Excelſum ſimulachrum ingens, patria optima ponat,
Teque ſui, & Latii, liberatiſque parentem,
Dicat, & æternis mandet tua nomina chartis.
Euryd. Sic Thracum infauſtas Idmon cariſſime pugnas,
Sic & Chriſticolum narras felicia facta:
Noctibus ut tecum totis, tecumque diebus
Eſſe velim, & tantos perſæpe audire labores.
Sed vos o ſocii, poſtquam Deus ipſe ferocem
Contudit, & noſtris pepulit de finibus hoſtem;
Adſitis precor unanimes, & templa petamus,
Votaque thuricremas illi ſolvamus ad aras.

Elogium.

Intermiſſa diu curis, trepidoque pavore,
Dum timet Iſmarias Itala terra manus;
Huc ades, aſpiraque mihi, Pæanaque lætum,
Atque novum carmen nunc mea Muſa cane:
Sed ridens, hilariſque veni: nunc indue pallam
Candentem; auratam nunc age ſume lyram.
Vos quoque qui celſo ſuſpenſum in ſtipite Regem,
Atque unum colitis tergeminumque Deum,
Ecquis erit ſacras qui non procumbat ad aras,
Ingerat & ſacris thura cremenda focis?
Spargite odoratos flores, atque urite meſſes,
Quas Arabum e terrâ divite nauta vehit:
Atque viri, atque ſenes, pueri, innuptæque puellæ,
Fundite cum multâ munera caſta prece.
Ille ferox, Getici nuper ſpes magna Tyranni,
Auſoniæ populis qui modo terror erat;

Qui

Qui modo felices populatus mœnia Cypri,
Et rura, atque urbes divitis Illyrii,
Exul, inops, claſſe amiſsâ, & rerum omnium egenus.
En perit telis Barbarus, Heſperiis.
Captivos viditque ſuos, captivaque tela,
Suſpenſa & ſacris parta trophæa tholis.
Vos quorum nobis Victoria parta cruore eſt,
Et ſimul eſt longo tempore parta quies;
Seu veſtra in gremio tellus complectitur oſſa,
Seu tumuli vice vos æquora lata tegunt;
Panchæos vobis tellus ſubmittat odores,
Floribus & ſemper pullulet urna novis:
Et magni Nymphæ proles pulcherrima Nerei
Excipiant placido molliter oſſa ſinu.
Nos vacuum vobis tumulum, exequiaſque paramus,
Manibus & gratas ſolvimus inferias.
Cernitis illuſtres animæ ſolennia dona?
Auditis querulis verba iterata modis?
En vobis caſtus geminat pia verba Sacerdos,
Spargit aquam, & tumulo thura Sabæa cremat:
Ecce rogat requiem: Manes ſalvete beati,
Salve o Pieriis turba canenda choris.
Vobis pro meritis, animæ, jam patria cœlum eſt,
Et veſtro data ſunt aſtra terenda pedi.
At legio hoſtilis damnata in nocte profundâ,
Obſcœna æterno crimina in igne luit:
Quam ſemper terno latratu terrritat ingens
Cerberus, æratas dum jacet ante fores.
Atque feros diris crines fœcunda colubris
Tiſiphone, aſſiduo verbere terga ſecat.
Sed vobis, quos incolumes Victoria felix
Servat, & illæſos vivere fata volunt;
Quas agedum laudes, quos decernemus honores?
Et quis laudato vos ſatis ore canat?
Magnificus vobis debetur jure triumphus:
Nunc aperi pompas auge, triumphe, tuas.
Auratum, Heroes magni, conſcendite currum,
Et victrix circum tempora laurus eat.

Quis

Quique vehunt ipſis efflantes naribus ignes,
  Compita per, nivei conſpiciantur equi.
Et poſt devictæ veniant longo ordine gentes,
  Vectetur mediâ Barbara præda viâ;
Armaque, flexibileſque arcus, pictæque pharetræ,
  Telaque Threiciâ non jacienda manu.
Inde etiam ereptas puppes, ereptaque ſigna,
  Et pugnam oſtendat picta tabella novam.
Nam Thrax, ut ſenſit Venetum adventare, Leonem
  Vidit & Hiſpani ſigna tremenda Ducis;
Adventu infelix ſubito perterritus hoſtis,
  Optabat celeri terga dediſſe fugæ,
Non tulit hoc Heros magni clariſſima proles
  Cæſaris, Auſtriadum lumen, & Heſperiæ:
Sed claſſem curvum ſubito lunavit in arcum,
  Barbaricaſque adiit Marte favente rates.
Quis fragor auditus? quantos tormenta boatus
  Ærea, quæque cavæ ſigna dedere tubæ?
Territus ipſe pater ſonitu Neptunus, aquarum
  Ima adiit, clauſis delituitque locis:
Et preſſit Thetys pavidas ad pectora Nymphas,
  Ipſaque monſtra alti contremuere maris.
Et jam ſanguineis emanat fontibus æquor,
  Turcarumque ſuper corpora trunca natant;
Cum laceras cernens puppes, fractaſque cohortes,
  Dux Geticus meritæ dat ſua colla neci.
Hæc vos pompa manet; quam vulgus pone ſequetur,
  Et magnâ euge io voce triumphe canet.
Parte alia egregii vates pia carmina condent,
  Paſtorem tollent & ſuper aſtra Pium.
Paſtor iò, bone Paſtor iò, tu cauſſa fugati
  Hoſtis, & hoſtilis tu quoque cauſſa necis.
Chriſticolas tu pace ligas; tu fœdera jungis,
  Vertis & in ſævos bella tremenda Getas.
Nec deerunt qui perpetuis mandare libellis
  Incipiant Venetum nomina clara Patrum.
Tu bello inſignis, tu florens pace ſenatus;
  Tu verum Auſoniæ, Chriſticolûmque decus.

Interea dum fata vocant, fortunaque vobis
Adſpirat; celeri bella novate manu.
Quæque mala immitis noſtris ingeſſerat oris
Hoſtis, in illius ſint graviora caput.

Hieronyma Columna.

Pectora cum miror, latamque, Hieronyma, frontem,
Et quod ebur roſeo candet in ore tibi:
Adde his purpureaſque genas, flavoſque capillos,
Collaque Riphæa non minus alba nive;
Et cum ſidereis multos transfigis ocellis,
Hoſque eadem caſtis moribus excrucias:
Cumque per immenſi ſpatiaris ſidera cœli,
Quidque ferant, fati proſpicis ante diem:
Te nunc Uranien, te nunc ego dicere Phœben
Cogor; & Idaliam te reor eſſe Deam.

Ad Cupidinem.

Ecce mihi adducto renovat fera vulnera cornu;
Ecce nova indicit prœlia ſævus Amor.
Deſine magne precor miſerum cruciare Cupido,
Sic faculas ſemper certaque tela geras.
Non me, Dive, modo nectis metuende tenaci
Compede, nec nuper ſum tibi præda recens:
Sed tenerâ incautum domuiſti ætate, tulique
Heu heu ſub laqueis plurima damna tuis.
Adſpice quam veteri flagrent mihi viſcera flamma,
Adſpice ut antiquo vulnere pectus hiet.
Maxima magnanimo victori eſt gloria, victis
Parcere, captivis parce benigne tuis.
Quod ſi tantus amor laudis, ſi poſtibus optas
Figere victrici parta trophæa manu;
Quin tu quin potius crudeli armatus Hyellæ,
Quæ tua non ſenſit ſpicula, bella moves?
Illa quidem cunctis formâ prælata puellis
Dives opum, & Thuſcam tangere docta lyram:

Durior at pelagi ſcopulis, tua Numina temnit
Impia, nec lacrimas curat iniqua meas.
Ergo age rumpe moras, pœnaſque ulciſcere noſtras,
Teque ſimul: torvæ retia tende feræ.
Magnificum pariet victori hæc præda triumphum;
Creſcet & hinc titulis gloria ſumma tuis.
Victa tibi ſolido ſtatuet de marmore templum,
Sublime; auratâ te trabe finget ebur.
Illuc Nympharum veniet pulcherrima turba,
Ad numerum rapidos docta movere pedes.
Nuptarumque chorus pariter, juvenumque caterva,
Uret odoratis thura Sabæa focis.
Te citharæ arguto celebrabunt carmine vates,
Atque dabit Phrygios tibia grata modos.
Ipſe tuos etiam plectro teſtatus honores,
Effundam longum voce, manuque melos.
Nam referam ut magno quondam confuſa tumultu
Dividis antiquo ſemina prima Chao.
Te duce concordi remeat modulamine cœlum,
Atque nitent fauſtis ſidera luminibus.
Te propter floret tellus, te propter & arbor
Germinat, ac fruges parturit almus ager.
Tu pictas mulces volucres, mulceſque natantes,
Squamiferoſque angues, horribileſque feras.
Tu genus humanum reparas; & te ſine matris
Naturæ immenſum jam periiſſet opus.
Ille idem ſumma es Divûmque hominumque voluptas,
Ille idem ſummus Divum hominumque timor.
Sæpe tuo omnipotens transfixus Juppiter arcu,
Depoſuit rutilâ tela triſulca manu.
Igne tuo mediis ardet Neptunus in undis;
Ardent & fluviûm Numina cornigerûm.
Quin etiam ſævi dirus moderator Averni
Expertus vires, maxime Dive, tuas.
Teſtis formoſas inter Proſerpina Nymphas,
Formoſa ac matris unica cura ſuæ.
Illa quidem Siculis miſeranda errabat in agris,
Texerat ut flavæ florida ſerta comæ.

Caſta ſoror Phœbi comes it, innuptaque Pallas,
Conſciaque inſtantis Cypria pulchra doli.
Cum ſubito (horrendum viſu) concuſſa remugit,
Sub pede, dum pariter ſcilla dehiſcit, humus.
Ille aderat, ſceptrumque gerens immane ruebat,
Terribilis vultu terribiliſque comâ:
Quadrupedes ſævos emittunt naribus ignes,
Diraque flammantis lux micat ex oculis.
Ac veluti pedibus præceps Jovis ales aduncis
Ima petens, cycnum corripit, aut leporem.
Sic ille intentam calathis, floreſque legentem
E supero ventis ocyor orbe rapit.
Impoſitamque tenet curru, nec verba puellæ
Triſtia, nec comitum jurgia crebra movent.
Mater jo, conclamat, jo ſuccurre relictæ,
Mater jo, æternas deferor in tenebras.
Illa querebatur, ſed præda divite lætus
Patruus ardentes acrius urget equos.
Tene ille indomitus, ille implacabilis, acer,
Qui numquam precibus flectitur, aut lacrimis,
Cui Furiæ ac Phlegethon famulus, cui maxima regnum
Tartara, cui triplici Janitor ore canis.
Tene, Amor, ille colit? proprioſq; Hymenæon ad ignes
Convocat, atque humilis ſub tua jura venit?
Salve magne puer, qui Divo antiquior omni,
Ac rerum genitor, quicquid in orbe domas.
Salve iterum, atque tuas populus dum pronus ad aras
Thura adolet, felix ad tua ſacra veni.
Hæc ego, tu gelidæ jam tandem accende puellæ
Pectora: me flammis parcius ure tuis.

Ad Barbaram Collinam.

Quæris cur taceam? cur febribus urar anhelis?
Cur miſeranda notet pallidus ora color?
Sidere non iſtos lævo mihi Sirius ignes
Attulit: ipſa mei cauſſa puella mali eſt.

Ut

Ut taceam quæ longa dedi ſuſpiria quondam,
Si quando eſt precibus aſpera viſa meis;
Nunc heu nunc latos ſine me migravit in agros,
Deliciaſque meas durus arator habet.
Illic nuuc gratas agitat Charis alma choreas,
Illic nunc cautus retia tendit Amor.
At mihi perpetui gemitus, lacrimæque ſuperſunt,
Eſt & nox ſemper triſtis, amara dies.
Atque novus medicis quamvis Epidaurius herbis
Pæoniæ ſolers afferat artis opem,
Non datur amiſſam miſero ſperare ſalutem,
Qua redeat feſſi corporis ille vigor.
Sic quicquid de me nuper ſperare licebat,
Auferet inviſi funeris atra dies.
Quæque mihi cœptis fuerant ſuſcepta Camœnis,
Omnia ſunt rapidis diripienda Notis.
Non ego nunc rerum conabor dicere cauſſas,
Aut memorare meis prœlia carminibus.
Ipſe tuas tantum percurrens Barbara laudes,
Tentabam plectro nobiliore lyram.
Nam quis te famâ præclaro e ſanguine natam
Neſciat, atque animi tot bona rara tui?
Illa es quæ ſexum vincis, veſtigia cujus
Componunt Charites, ſubſequiturque Pudor.
Maxima cui Pallas mater, Prudentia nutrix,
Cujus & in labris mellificavit apis:
Quam propter redeunt vates, Muſæque reſurgunt,
Ferrea quas tenebris ſæcula condiderant.
Hæc ego, cum ſineret fatum, memorare parabam,
Heu heu quam celeri ſors mea pulſa rota eſt!
Nunc mea Calliope quod cœperat, interrumpit
Quæ mihi mors rapidas iniicit atra manus
Jam video infernos manes, noctemque profundam,
Me tenet & Stygii concava cymba ſenis.
Proh Superi, luſtris rapiar vix quinque peractis,
Atque erit ætatis tam brevis hora meæ?
Sic flos vix natus pedibus calcatur euntis,
Sic avido implumes angue vorantur aves.

Attamen & lætor, nam ſi mihi Parca minatur;
Finiet & pœnas Parca benigna meas.
Ac (ſi curas homines optata in morte relinquunt)
Tunc mecum inſanus tunc morietur amor.
Quod ſi me audieris gelidum liquiſſe cadaver,
Contigeritque urnam forte videre meam:
O decus, o noſtri nitidiſſima gloria ſæcli,
Diva precor celeres Barbara ſiſte rotas:
Talibus & noſtros mærens teſtare dolores;
Atropos huic rupit ſtamina, juſſit amor.

Ad Lucrinam Nympham.

Inclita Nereidum, Superis æquanda propago
Lucrina, Hadriaci gloria prima chori;
Quæ lac atque roſas, vincis candore rubenti;
Nigra oculos, flavis conſpicienda comis:
En tibi ſeu Phrygio ſpectanda incedis amictu,
Sive ſalis, gracili ſub pede geſtit humus.
Si rides, rident Charites, ſi Nympha loquaris,
Manant ex labris dulcia mella tuis.
Tu modo jam facilis pulcherrima Neptunine,
Ne videare mihi ruſtica, pande fores.
Quæris cur facias? ingens tibi fama paratur;
Præcipuum in noſtro carmine Numen eris.
Talia jactabam ſurdas maleſanus ad aures:
Ad loculos lumen rettulit illa meos:
Quos auri optato ut vidit ſine pondere laxos,
Fugit ut inſtanti territa cerva cane.
Quid mihi nunc proſunt Muſæ? quid magnus Apollo?
Ah pereant verſus, deficiantque lyræ.
At tibi quæ pretium venali poſcis amori
Improba; vaneſcant quas male quæris opes.
Cumque tibi rugas inducet cana ſenectus,
Inſultet damnis femina, virque tuis.

Ad Jacobum Aquaneum Patricium Brixianum.

Bacchus adeſt Jacobe: cadis vindemia plenis
Effluit, agreſtes Orgia læta canunt.
Te nunc cinge hedera, nunc patri indulge Lyæo:
Sæpe graves etiam vina jocoſa decent.
Dicitur & priſci virtus ſpectata Catonis,
Sæpius annoſo concaluiſſe mero.
Euge jo, pater alme Evan, quam carmina noſtra
Quam cupiunt laudes Dive referre tuas?
Tu laſſis requiem præſtas, tu multa dolenti
Bacche, potes curas attenuare graves.
Dum tecum Cadmus variis erraret in oris,
Dicitur oblongæ non meminiſſe viæ.
Te duce & Æneas vaſtum maris æquor aravit,
Nec ſubiit patrii flenda ruina ſoli.
Ipſe etiam rapior: jam ſacro tecta furore
Mens mihi, jam nimio pectora mota Deo.
Nunc libet & patriam, & patriæ primordia noſtræ
Ordiri, & gravibus bella tonare modis.
Magnus ut Alcides fauſtis ducentibus aſtris,
Mœnia felici ſtruxerit iſta manu.
Pro patria extinctos cives, fortiſſima corda,
Cum rueret noſtrum Gallus in exitium.
Et placet auratæ miracula dicere flammæ,
Qua nos & ſoles pellimus, & pluvias.
Deliciaſque agri multas, & maxima aquarum
Commoda, Niliacis invidioſa vadis.
Euge Evan, Jacobe, Evan celebretur ovanti
Carmine; ſed tecum Bloſius ipſe canat.
Adſit & ingenti tecum devictus amore
Theanus, Aonii maxima cura chori.
Muſa quidem exornat vates, & magnus Apollo
Pocula Pieriæ multa miniſtrat aquæ.
Sed quod ſcribenti non præſtat Caſtalis unda,
Hoc Bromii patris pocula ſufficiunt.

Ad Cupidinem.

Hanc pharetram fulgentem auro, Lyciiſque ſagittis
Inſignem, has ſacro, munera grata, faces.
Tu modo formoſam deduc a rure puellam;
Atque tibi atque urbi redde, Cupido, decus.
Te duce me nitidis pectus transfixit ocellis,
Te duce me flavis nexuit illa comis.
Tunc jucunda meæ ſpondebas tempora vitæ,
Qualia adhuc ullus non habuiſſet amans.
Perque tuam nobis jurabas improbe matrem,
Per tela atque arcus inſidioſe tuos;
Te mihi perpetuis vincturum Phyllida nodis,
Solamenque mihi præſidiumque fore.
Heus ubi pacta fides? quis jam tibi perfide credat?
Nunc ubi digna meæ præmia militiæ?
Phyllis abeſt, aberitque diu, turbâque procorum
Non curat pœnas ſollicitata meas.
Forſitan & miſeri ſordet grave nomen amantis,
Inque vicem primi carior alter adeſt.
Sic eſt: hoc ſemper languenti triſtia narrant
Somnia; ſic dudum rumor acerbus ait.
Ah levior foliis, ah verna incertior aurâ
Femina, amatori pernicioſa tuo.
Quid de te infelix primum quæram? arma ſuperſunt
Arma volo, ultricem Mars precor adde manum.
Mars precor adde manum, mihi nunc crudelis Erynny
Suggerat infernas ſanguinolenta faces.
Nunc caput ære cavo, duplici nunc tegmine pectus,
Nunc & crura ocreis induor, enſe latus.
Jam fora, jam leges, genitor, foculique valete,
Rura peto. hæc noſtris meta terenda rotis.
Sed quid ego hæc jacto? triſtes diſcedite curæ,
Auguror, & certum eſt, me mea Phyllis amat.
Illa quidem [& memini] cum jam diſcedere vellet,
Illacrimans tales edidit ore ſonos.

Hinc,

Hinc, Nocturne, trahor; ſi dent modo numina vitam,
Ut tua nunc abeo, ſic tua ſemper ero.
Atque utinam fidus maneas: ac plura parabat
Dicere, ſed vetuit dicere plura dolor.
Illa autem, ſeu fida mihi, ſeu perfida peccet;
Non hac me fateor poſſe carere diu.
Quare o magne puer, dominæ dulciſſima verba
Auribus, atque oculis lumina redde meis.
Tunc te Panchæo ſupplex venerabor odore,
Percutiamque ſacra culmina culta chely.
Nocturno dat Amor reducem ſpectare puellam:
Hic cauſſam vitæ reddidit, ille lyram.

Ad Glyceren.

Jam nova jam Zephyri ſpirat genitabilis aura,
Canaque jam tepido Sole pruina liquet;
Arboribuſque comæ redeunt, ac gramine lætus
Ridet ager, nidum ſedula ponit avis.
Agricolæ flammas, ſtabulumque armenta relinquunt;
Mænaliis gaudet paſtor arundinibus.
Cypria Nympharum grata comitata cohorte,
Incipit Idalios ducere nuda choros.
Juppiter intonuit ter cœli in parte sereni:
Ad ſua nam melius furta redire poteſt.
Regnat Amor, vincitque feras, vincitque volantes,
Nereaque, & nigri tertia regna Jovis.
At tu cui propriam, Glycere, Venus aurea formam,
Cui tot largitur munera culta Charis,
Cuique & montanâ multo mage pectora caute
Sunt rigida, & Geticâ frigidiora nive,
Tormentis juvenum gaudes, lacrimaſque precantum
Temnis, & igniferi tela, faceſque Dei.
Sed tibi cum ſenium frontis, capitiſque decorem
Dempſerit, & nitidis ſidera clara oculis,
Ac neque blanditias dicet, nec fidus amator
Dona, nec ad poſtes florida ſerta feret:

Flebis, & ingratam cupies fruſtrata juventam?
  Lapſa ſed heu Glycere tempora non redeunt.

Ad Bacchum.

Euge jo, quo nam rapior? quo concitor œſtro?
  Quæ rabies pectus, quis quatit oſſa furor?
Cur lux pulvereâ fuſcatur candida nube?
  Cur mihi labenti ſub pede terra tremit?
Bacchus adeſt flavos fuſus per colla capillos,
  Atque hederâ innexus cornua Bacchus adeſt.
Evohe, noſco Dei currum, celereſque jugales,
  Ac comites Nymphas, capripedeſque Deos.
Evohe, Sileni video ſenioris aſellum,
  Quem juxtà armatus falce Priapus ovat.
Baſſarides tremulis complent ululatibus æthram.
  Tympanaque, & buxus, æraque rauca ſonant.
Salve io, Bromie, Nyſæe, Lyæe, Thyoneu,
  Liber, Jacche, Evan, Euhye, Thyrſigere.
Quo me cumque vocas, ſive ad bacchata Lacænis
  Ardua Taygeti culmina virginibus,
Seu tecum Rhodopen, ſeu vis me viſere Naxon,
  Seu trahis ad Thebas imperioſe tuas.
Evohe, jam propero, da cymbala, da mihi thyrſum;
  Evohe, pampineâ fronde retexe comas.
Dive fave, auctorem veneror te carminis, ò jam
  Jam valeat Phœbus, Caſtaliuſque liquor.
Te dicam ex utero raptum genetricis aduſtæ
  Femine quem geſſit Juppiter ipſe ſuo.
Qui teneras terræ docuiſti credere vites,
  Ut fluerent dulci dolia plena mero.
Qui potes humanos ſolus lenire dolores,
  Qui rigidos flectis ſacrilegoſque domas,
Tu fuſcos ſuperas Indos, mactaſque Lycurgum,
  Afficis & merito Penthea ſupplicio.
Cumque patri inferrent fortes feri bella Gigantes,
  Straviſti Rhœtum fortior ipſe trucem.
Addam Cretææ præclarum conjugis aſtrum,
  Quæ fulget medio conſpicienda polo.

Sed jam parce pater, non tales noſtra furores
  Mens potis, aut ſtimulos ſuſtinuiſſe tuos.
Aptior ipſe levis pueri cantare ſagittas,
  Ut myrto cingat tempora grata Venus.
Quod ſi, Dive, tuo calefactum corda liquore
  Evantum rapidis inſeris agminibus.
En adſum, o ſemper nobis venerande, tuóque
  Munere, da curas Bacche fugare graves.
Da precor, ac nimios extingue Cupidinis ignes,
  Atque mihi antiquo ſubtrahe colla jugo.

Ad violas a Puella miſſas.

Formoſe o violæ, munus Violanthidis almæ;
  Servitii violæ præmia grata mei.
Num vos Idaliis aluit vaga Chloris in hortis,
  Unguibus & carpſit Cypria pulchra ſuis?
Panchæas grato meſſes ſuperatis odore:
  Sed mihi vos nimium dat violenta manus.
Dat violenta manus, miſeri quæ conſcia amantis,
  Munera fert pœnis æquiparanda meis.
Namque ut vos molli vinctas circumdedit auro,
  Me quoque flexilibus nexuit illa comis.
Eſtis pallentes, infelix palleo: nomen
  Eſt violæ, dominæ luminibus violor.

De Phyllide.

Ut mihi ſidereis placuit mea Phyllis ocellis,
  Protinus e lacero pectore cor rapuit,
Tunc igitur dubitans an vecors vivere poſſem,
  A dominâ ablatum poſcere cor ſtatui.
Dum poſco, en nitidæ nimio fulgore puellæ
  Victa, repente oculis lux mihi dempta fuit.
Riſit, & intexens laqueum de crinibus aureis,
  Me ſibi captivum nexuit acer Amor,
Hinc ſemper ſine corde miſer, ſine lumine vixi.
  Languidula aſſiduo colla premente jugo.

Heu

Heu ſors infelix, ſtatus o miſerandus amantum,
Qui quo plus quærunt ſe, minus inveniunt!

Ad Flores.

O mihi dilecti flores, quos tempore fauſto
Tradiderat niveâ caſta puella manu,
Vos equidem colui: ſed nec grata oſcula junxi,
Nec me rorantes dante bibiſtis aquas.
At poſtquam hanc ſævi dira inclementia fati
Ante diem ſedes miſit ad Elyſias.
Heu quid agam? ſine corde miſer, ſine luce relictus
Vobiſcum ſaltem pignora grata loquar.
Et nunc o flores ſtellis felicibus orti,
(Eſte vagi) vobis grata alimenta fero.
Fundo oculis lacrymas, ſuſpiria pectore, numquam
Aura, vel effuſis deficit imber aquis.
Vos modo vos ſaltem miſeri ſolamen amantis,
Æternum extinctâ vivite pro dominâ.

Ad Venerem.

Has tibi candentes paſco, Cytherea, columbas;
Parva quidem, at multis munera cum lacrimis.
Tu, Dea ſi miſeret, nimiæ placidiſſima flammæ
Affer opem, & laqueis ſis precor æqua meis.
Nam nova ſidereis miſerum inflammavit ocellis,
Nexuit & flavis pulchra puella comis.
Huc ades, & noſtris faveas mitiſſima votis,
Sic te perpetuo diva Gradivus amet.
Jam veniat noſtros felix Hymenæus ad ignes,
Et Charis: & pura Pax comitata Fide.
Tunc tibi Panchæas uram pulcherrima meſſes,
Inſcribamque aris carmina noſtra tuis:
Nocturno optatam junxit Venus alma puellam.
Ille piæ ſolvit debita vota Deæ.

Ad Europën, puellam Hebræam.

Europe, non te ſimulati fronte juvenci
  Æthereus ludit, diva puella, pater.
Sed tibi, ſe quantum Semele tulit ipſe videndum
  Præbet, & ardenti captus amore venit.
Ipſa etenim Charitum longe pulcherrima cantu
  Inclita, & Etruſcam tangere docta lyram;
Non tantum ſiliceſque moves, ac flumina ſiſtis,
  Sed ſumma interos extrahis arce Deos.
O felix quæ te tellus habet! at mage felix
  Cui fortunatâ te face jungit Hymen!

Ad Cupidinem.

Accipe, magne puer Veneris, redolentia dona,
  Quæ felix terrâ divite miſit Arabs:
Tu mihi difficilem mitis lenire puellam
  Cœpiſti, & longis gaudia ferre malis.
Nunc ego ſponte tuis ſubmitto colla catenis;
  Sponte tibi captus, ſponte triumphus ero.
Et quæcumque meæ dictabunt carmina Muſæ,
  Illa canent laudes, maxime Dive, tuas.
Tu ſæpe auratis illam transfige ſagittis;
  Mutuus ut longo tempore duret amor.

In nuptiis Simonis Angeli Suſpirii Academici Occulti, & Juliæ Gemmæ.

Julia Adumbrato nupſit pulcherrima noſtro.
  Huc age fer fauſtas diva Erycina faces.
Tam bene Gemma nitens flaventi innectitur auro;
  Tam bene cum rutilo marmore fulget ebur.
Naſcatur proles, docti quæ more parentis
  Temperet Etruſcâ carmina culta chely:
Amborum & caſtis urantur pectora flammis;
  Tunc quoque, cum fuerint illa anus, ille ſenex.

In

In funere Lauræ puellæ, amator ad tumulum conqueritur.

Hic mea procubuit Laurus, quam lumine diro
  Arſere æſtivi ſidera læva canis.
Lugete Aonides, Dryades lugete ſorores,
  Et cineres Arabo ſpargite rore pios.
Sol qui Daphneo gemuiſti accenſus amore,
  Heu quanto melior ſors tua ſorte meâ eſt!
Daphnen amittis, ſurgit pulcherrima Laurus
  Laurus noſtra cadit, noſtra puella jacet.
Laura jacet, nec quæ niveâ cervice fluebant
  Illius auratas jam movet aura comas.
Sola humus hæc rapto potitur; mea gaudia claudis
  Impia; delicias abſtulit iſta meas.
Redde meam, mihi ſæve lapis, mihi redde puellam;
  Improbe, quid lacrimis immaduiſſe juvat?
Sed tamen & madeas, & noſtros accipe queſtus,
  Cumque his, & nardum, donaque veris habe.
At tu quæ felix cœleſti in ſede vireſcis
  Pulchrior, æternum Laura beata vale.
Laura vale: at mecum ſemper ploratus & aura,
  Anxia ſit, dum cor nutriet aura meum.

AN-

ANTONII TEBALDEI

FERRARIENSIS.

Ad Amorem.

Lex Amor eſt, ſed Amor lex es ſine lege, & amore
  Pacis Amor Deus es, ſed ſine pace puer.
Grandævus puer, & miſtus dulcedine amarâ,
  Perpetuo vivens, perpetuo moriens.
Es levis, es volucer, ſed & in me immobilis ales;
  Et nimium conſtans in levitare tuâ.
Sic poſſim, o ſine lege puer, pax o ſine pace,
  Vivere perpetuo, perpetuoque mori.

Echo.

Dic Echo, quid vult, ut ſemper vivam ego mœſtus?
  Æſtus; non facit hoc ſpes moriens? *oriens*.
Mene urit facies: *acies*, acieſne favilla?
  Illa; diu miſerum me fore reris? *eris*. (*cor*
Reſpicit hunc ramum? *hamum*, laurum? *aurum*, & amor
  Accenſum? *cenſum*, corde recedet? *edet*.
Eſt ne ſilex? *ilex*; quæ cauſſa meæ eſt facis? *Acis*.
  O rem animo exanimi peſtiferam? *æſtiferam*.
Quid per tam longum parient mea lumina fletum?
  Lethum; ſcis quid ſit, quem tu ademas? *adamas*.

De Cane & Apro.

Gloria uterque ſui generis Ligereus Jaſpis,
  Et Latialis aper pulchrum ineunt facinus.

Ho-

Hoſtium uterque timor: fatum ſibi debitum uterque;
Vinci ut uterque nequit, victor uterque cadit,
Nec victor, ſed victus uterque cadit: neque victus,
Vel victor, ſed ſe præſtat uterque parem.
Hoſtis uterque ſuo laudis plus contulit hoſti.
Incipit exequiis vivere uterque ſuis.

Suæ Veneri.

Cur toties privat, toties ſpe nutrit amantem
Femina? & inſtabili ſemper ab ore rotor?
Paſcitur illa meo interitu; cumque ipſe revixi
Spe data, & illa illam mox rapit, ut peream.
Sed toties, formoſa, mori gratiſſimum amanti eſt,
Dum toties revoces ſpe, quoties pereo.

Ad formoſam.

Aſſidue creſcit Veneris decor, atque reviſa
Quo magis una mihi eſt, hoc magis una placet.
Nulla capit mens te, nec te manus exprimet ulla,
Spectanti ſemper pulchrior una redis.

Suæ Veneri.

Do vitam, qui ſum ſine vita: quæ ſine flamma es,
Das flammas: illo, quod dat, uterque caret.

De M. Ant. Columna, Liviano Superato.

Sic redit Alcides Nemeæo tergore onuſtus,
Ut Marcus ſpoliis nunc redit, Urſa, tuis
Natus uterque Deo eſt, pater huic Mars, Juppiter illi:
Vincit, & hoſpitibus pacat uterque ſolum.
Robore, conſilioque pares, Deus ille columnas
Erigit: erectas iſte onerat ſpoliis.

Tam-

Tum. Jo: Pici Mirandulæ.

Joannes jacet hic Mirandula: cætera norunt
Et Tagus, & Ganges, forſan & Antipodes.

De M. Antonio Columna puero.

Hermes, dum loqueris, dum rides, Marce, Cupido es,
Mars es, ubi arma capis; treſque refers Superos.
Mars, Amor, Hermes, proſternis, ſuccendis, inundas,
Hoſtem, Erycinam, aures, vi, facie, eloquio.

De eodem.

Dicitur ſtatuas duas duobus,
Alteram ſapientiori Apollo,
Alteram monuiſſe fortiori ut
Darent: tempore ſi fuiſſet illo
Marcus, perpetuus dolor ſuorum,
Sui gloria ſæculi perennis,
Numquam Pythius imperaſſet olim,
Ut darent ſtatuas duas duobus.

Ad Lygdam.

Spernit Amor leges; Nox eſt ignara pudoris,
Nec metuit Bacchus, tres mihi ſunt comites.
Lege, pudore, metu careo: in tua limina, Lygda,
Conjurant pariter Nox, Amor, & Bromius.

De filia, patrem ſervante ante partum.

Servatura patrem, ſtrictis ſeſe enſibus offert,
Jam paritura ſemel, jam peritura parens.
Infans percuſſa illæſus forte exit ab alvo,
Fata haud paſſurus matris inulta ſuæ.
Iſta ſuum heredem pietas habet: haud peritura eſt,
Tam bene quæ periit, tam bene quæ peperit.

Non poſſe ſe oblivïſci ſuæ Veneris.

Non poſſem audire, aut poſſem aſſimilanda videre,
  Unde meo ſenſim pectore decideres.
Appuleram miſer huc, ubi nil, niſi ſola pruina eſt:
  Sed quoque ſola, tibi quo ſimiletur, habet.
Ipſa es ſpectanti mihi candida; candida & iſta eſt:
  Frigore & ipſa riges; frigore & iſta riget.
Frigida ſis ſed & ipſa licet, tamen uris amantem:
  Frigore me ſemper congelat iſta ſuo.
Ah quoties a te falli perjura volebam,
  Ah quoties falſo te reor eſſe meam.
Ambæ eſtis ſimiles, iſtam ut reor ipſe tenere,
  Solvitur, & noſtris effluit e digitis.

De miſericordia Laidos.

Trux æſtu febris patruum torrebat Apollo,
  Figebat calamo corda nepotis Amor.
Acceſſit Lais febremque, & vulnera curat.
  Placat & una Deos; ſanat & una duos.

Amoris conditio.

Ite per & ſilvas, horrentiaque antra ferarum,
  Quærere & immites in mea fata feras,
Quas etiam mala noſtra juvant, nec viſcera tandem hæc
  Diſcerpunt, quoniam plus nece vita nocet.

Cæſari.

Gloria vincendi juncta eſt cum milite Cæſar:
  Cæſar, parcendi gloria ſola tua eſt.

De Jo: Aragoniâ Aſcanii Columnæ.

Janus origo anni eſt, Jana eſt quoque lucis origo:
  Pacem, & bella poteſt iſte, vel iſta dare,

Cla-

Claviger eſt alter: nec non gerit altera clavem:
Hic rigidos poſtes, hæc fera corda aperit.
Ad Superos omnes dat Janus, Jana ad Amorem
Sola aditum, eſſe etenim quis neget hanc Venerem?
Jure colit Jano nil majus Græcia: Jana
Jure nihil melius Auſonis ora colit.

In Deliam.

Delia ab occaſu, Phœbus ſurgebat ab ortu:
Heſperio naſci rebar ab orbe diem.
Fulgentes ambo, ſed Delia clarior, ex quo
Celavit victi numinis ora pudor.
Ille oriens radiis nubes, & luce tenebras
Pellit: & hæc pellit nubila cum tenebris.
Aſt ubi ſubjectas ſe ſe ille immerſit in undas,
Lux abit, & redeunt nubila cum tenebris.
Ah quam rara dies oritur mihi: nocte ego cæca
Involvor, vultus celat ubi illa ſuos.
Nec tamen invideo, ſuus orbi ut Sol oriatur,
Dum mea lux claros det mihi ſæpe dies.

De Alfonſo Avalo.

Avalus Æmiliâ in latâ ripiſque Vaterni,
Ingentis belli dum ſimulacra ciet:
Aureus in medio curſus dum ſiſtit equorum,
Et cuneos totâ cum legione rotat,
Dumque aciem ferro condenſam intentat, & haſtâ.
Pectora dum ficto vulnere amica premit,
Telorum, ſtrepituſque virum, clangorque tubarum,
Et fera Vulcani monſtra per arma tonant;
Excitus vitreis Deus admiratur ab undis,
Et cecinit juveni talia fata ſenex.
Cœpiſti, unde alii ſe perfeciſſe putarunt,
Tu ſi perficies, non ſatis orbis erit.

De Conſtantia Novellarienſi, Scalpente dentes.

Suetus erat Conſtantis Amor tranſire per ora,
Ea graviora oculis ſpargere tela ſuis:
Suetus erat teneris capere obvius oſcula labris,
Halantiſque animæ paſcere odore animum:
Cum ſpinâ ictus, ebur dominæ ſcalpentis, acutâ,
Et perfuſa ſacro murice labra rubent.
Mater (ait) cadet ipſa tuo roſa tincta cruore:
Hæc accenſa meo ſanguine ſemper erunt.

De equis Fed. Gonzagæ Mantuæ Ducis.

Enceladi, Cæique ſoror, quæ nuntia veri,
Et falſi, montes traiicis, & maria,
Vis fieri ſolito velocior? exue pennas,
Gonzagæque citis utere regis equis.

De Cupidine.

Cur natum cædit Venus? arcum perdidit, arcum
Nunc quis habet? Tuſco Flavia nata ſolo.
Quî factum? petit hæc: dedit hæc. Nam lumine forma
Deceptus, matri ſe dare crediderat.

In Meduſæ caput.

Exemptam mediâ de Palladis ægide dicas
Gorgona, quam parvo claudit in orbe lapis.
Quin & monſtrifici perſtant miracula vultus;
Vivit, & innumero palpitat angue caput:
Tam ſimilis non ipſa ſibi eſt: ſe forſitan olim
Vidit, & a ſpeculo ſaxea facta ſuo eſt.

In Laocoontis ſtatuam.

Audax ingenium fabri! ut certare Minervæ
Poſſet, & impune vincere; ſculpſit opus;

Lao-

Laocoonta feris, geminâ cum prole, colubris
Depaſtum, læſæ terna trophæa Deæ.
Ut cum læta ſuos pœnas dare cerneret hoſtes,
Vincere, non vinci crederet arte fabri.

Tumulus Marulli, amne demerſi.

Hic ſitus eſt citharâ celebris gladioque Marullus,
Qui Thuſco, heu facinus, liquit in amne animam.
Neptune, immitis: meruit ſi mergier ille,
Mergier Aonio flumine debuerat.

Epitaph. Laſcaris.

Laſcaris hic, Grajûm ſpecimen: ne crede cadaver
Illius eſſe ſub hoc marmore, ſed ſtatuam.
Altera quippe fuit Niobe: dolor impius illam
Natorum, hunc podagræ tranſtulit in lapidem.

Tum. Herculis Strozæ.

Herculis hic Strozæ tumulus, quem condidit uxor
Mœrens, Taurellæ Barbara gentis honos.
Plus dederit quamvis, non hac Mauſole meretur
Plus tua: fortunâ hæc, non pietate, minor.

Epitaph. Guidi Poſtumi.

Poſtumus hic ſitus eſt: ne dictum hoc nomine credas
In lucem extincto quod patre prodierit.
Mortales neque enim talem genuere parentes:
Calliopea fuit mater, Apollo pater.

Epitaph. Matthiæ Corvini.

Corvini brevis hæc urna eſt: quem magna fatentur
Facta fuiſſe Deum: fata, fuiſſe hominem.

JANI THESEI.

Ad Faſtiam.

NOn tibi opus ſpeculo, formoſa o, pulchrior omni
Quum ſpeculo, magnum *Faſtia* ſis ſpeculum.

Eidem.

Panditur & mundi facies, obſcuraque cedunt
Nubila, quum profers *Faſtia* poſte caput.
Clauditur atque atrâ eſt nitidum caligine cœlum,
Tecta refers intra quum tua mox faciem.

De Faſtia.

Splendor, forma, decor, facundia, gratia, virtus,
His una eſt cunctis *Faſtia* nominibus.

De ſeipſo, & Amore.

Sum pius, atque omni careo pietate: ſuperbus,
Atque humilis: pacem, diraque bella peto.
Viribus infringo chalybem; ſunt robore caſſa
Membra mihi: ſpero cunctaque, ſpero nihil.
Dives, inops, hilaris, triſtis, prælargus, avarus:
Et frugi, & nequam: gnarus, & ipſe rudis;
Firmus, & incoſtans: prudens, temerarius: omni
Fidus, cui tuto & fidere nemo poteſt,
Æſtuat, atque horret glaciali frigore pectus:
Sum ſatur, atque crepant ilia laxa fame.

Et vigilo, & ſopor altus habet: ſunt arida acerba
  Ora ſiti, & vacuo pocula plena mero.
Nec verbum proferre queo; vocalior exto
  Stentore: ſum mutus, ſumque cicada loquax:
Nimboſos maneo ventos, & nubila ſupra,
  Et premo declivi corpore pronus humum.
Accedo quocumque libet, cuſtodia dura
  Invitum fœdi carceris uſque tenet.
Luminibus viduus; cerno quid fiat in orbe:
  Omnia poſſideo, poſſideoque nihil:
Plena mihi effuſo rumpuntur & ilia riſu,
  Atque udæ ſordent rore cadente genæ:
Et mortem vitamque opto: Mors diſplicet atra,
  Diſplicet & miſero vivere velle mihi.
Tot ſi aliquis quærat cur volvar fluctibus, inquam,
  Heus eſt [ſi neſcis] cauſſa protervus Amor.

De ſeipſo.

Dives de nummis, de bobus curvus arator,
  Venator ſemper de cane verba facit.
Audax fluctivago de ponto navita, magno
  De mundo, ſtellis Aſtronomuſque vagis.
Intrepidus memorat ſtrages bellator, & arma,
  Upilio ſaltus, flumina, prata, greges.
Aſt ego qui vivo tenero ſubjectus Amori,
  Nil niſi de tenero ſemper amore loquar.

BERNARDINI THOMITANI

PATAVINI.

Ad Eliſam.

LEgerat adtritas Britanno e littore conchas
  Tityrus, ut canas luderet inter oves.
Inde cruor ſubitò eſt formoſa in vellera lapſus;
  Enituit nullo lana cruore magis.
Hac te magna Pales; hac donat filia Nerei:
  Jura dabis terris: æquor Eliſa reges.

ANTONII THYLESII

COSENTINI.

Cyclops.

HOc quoq; Achæmenides referas: timor omnis abe-(ſto;
  Æquora namq; tenet jam claſſis: fare age Cyclops,
Quos fremitus, miſeros ſolitos quos edere queſtus;
Lucis inops errat dum caſſus lumine, & heros
Exanimis procul alta petens effugit Ulyſſes.
Nate Dea, Teucrûm decus, & ſpes certa, fatebor;
Soſpite quo numquam Neptunia Pergama flammis

Con-

Conſediſſe, juvant quando hæc, quæ ſæpius hauſi
Auribus, expediam dictis; præcordia quamvis
Pulſat adhuc, prohibetque pavor audita profari.
Eſt prope ſpumantes fluctus ſub rupibus Ætnæ
Speleum ſcopulis ſuper impendentibus ingens;
Dira domus, ſuffixa horrent ubi terga ferarum,
Brachiaque informi dependent ſquallida tabo.
Inde ferus, cum vix aperit Sol aureus orbem,
Egreditur pecudes inter, vaſtuſque recumbit,
Qua ſalis aſſiduo pulſu cava ſaxa reſultant.
Hinc procul e denſis latitans ubi conditus umbris
Errabam, tales jactantem voce querelas
Auribus his tacitus ſuſpenſis ſæpe notavi.
Inviſum Superis caput hoc cur parcis in undas,
Lethæas undas, tandem demergere? ſi qua
Es Dea Trinacriæ, quæ rapta ſilentibus umbris
Imperitas, memini queſtus audiſſe parentis,
Armatuſque animis ingentibus ilicet ultro
Accurri laturus opem: timor ante ſed illum
Abſtulerat: volui tibi quam peperiſſe ſalutem,
Hanc mihi ne invideas: age rurſus fiſtula carmen.
Aut pater altitonans unum e tot millibus ignem
Fulmineum, tibi quem manus hæc formaverat olim
Incute, ut immani transfixus verbere vitæ
Quod ſupereſt, reddam, placitaque in morte quieſcam:
Enceladus quondam velut actus turbine vaſto,
Mole ſub hac flammas ſpirat latere uſtus & ardet
Secula tot, numquam Jovis ira extincta quieſcit.
Adplorans rurſus dic mecum fiſtula carmen.
Jam procul Eois ſurgens rubicunda tenebras
Diſpulit ore nitens roſeo Titonia conjux.
Undique & extinctus ſtellarum diffugit orbis;
Mox fuit, elabenſque flagrantibus exit ab undis
Extremas radiis luſtrans Sorigneus oras,
Et tremulis fulgore vadis accenditur æquor,
Impellunt animæ quod leniter aſpirantes.
Omnia quæ quondam fuerant mihi dulcia viſu,
Quæ nunc perpetua pereant caligine merſa.

Adplorans rurſus dic mecum fiſtula carmen.
Plurima per ſilvas errat vaga turba volucrum,
Nativis depicta coloribus, illa nec uſquam
Conſpicienda fluit celeri per inania lapſu,
Argutis tantum reſonant loca vocibus uſque.
Tuque arguta iterum reſonans dic fiſtula carmen.
O nemus hinc illinc ſurgens ſuper æthera, quondam
Grata quies feſſo, cum ſtratus gramine molli,
Suſpiciens teretes ramos ſuper, impendentes,
Gaudebam viridi ſpecie reſupinus in umbrâ.
Hîc hederæ lambunt molles, hic arbutus antris,
Eminet hic fugiens in cœlum garrula pinus,
Cum levis hirſutas frondes movet aura Favoni.
Garrula tuque etiam dic mecum fiſtula carmen.
Obſtrepit ecce cadens ſaxis manantibus humor,
Et ſalebris offenſa procul reſpondet imago.
Ite ſimul prope me pecudes, ſimul ite capellæ,
Lanigeræ pecudes, hirtæ, ſimæque capellæ.
Paſcite propter aquas: hic mollia pabula campi,
Hic dumoſa viret rupes; ne vis fera venti
Præcipites ſumma ſpeculâ deturbet in undas;
Ne lupus inſidias circum malus inveſtiget.
Ite ſimul prope me pecudes, ſimul ite capellæ,
Tu quoque pelliti cuſtos gregis, ardua, pernix,
Strenua, fida, ſagax, venatrix, effera, pugnax,
Comminus occurrens fures age candida Leuce.
Dulcius hoc iterum repetat mea fiſtula carmen.
Cœruleo ſurgunt rorantes gurgite Nymphæ,
Stellantes nox picta ſinus ubi fuſca recondit.
Quas inter mea cura venit Galateæ ſorores.
Hanc numquam vitreis e fluctibus egredientem,
Ceu quondam ſolitus fueram, ſpectare licebit.
Et nunc illa novos caſus miſeratur amantis,
Adſidet & forſan, ſed ſupprimit ore querelas.
Ne mea præſenti laceret præcordia luctu.
Dulcius hoc iterum repetat mea fiſtula carmen.
Jamque procul viſus triſtes agnoſcere voces,
Et gemitus perſæpe meas gravis impulit aures.

Quan-

Quandoquidem unanimes pariter conjunxerat ambos
Fidus amor, preſſitque tenaci compede vinctos.
Ex quo levis adhuc matrem comitatus euntem,
[Namque juvat meminiſſe meos mea fiſtula amores,]
Conſpexi roſeis carpentem lilia palmis;
Et ſtrophio religata comas formoſa nitebat.
Dulcius hoc iterum repetat mea fiſtula carmen.
Tunc primum rudis inſolito jactatus amore
Errabam: memini bis denas condere noctes,
Biſque dies denos ſolis ſub rupibus Ætnæ,
Nec minor, Ætnæis quam rupibus æſtuat ignis,
Gliſcebat tenero ſub corde Cupidinis ignis.
Inſpexi primum liquidis tunc fontibus ora,
Florebat malis cum nondum pulchra juventus,
Luxuriemque comæ fingebam lætus opacam.
Te quoque tunc primum modulans mea fiſtula cantus
Edocui, quibus obſtupuit genus omne ferarum,
Atque evulsa procul radicitus adfuit arbor.
Tum vaga præcipites tenuerunt flumina curſus,
Et mea victa novis concentibus, effera quamvis,
Nata mari quamvis, properans e fluctibus ultro
Adnabat, dolor eſt, hæc & meminiſſe voluptas.
Frigidulam ah, quoties trepidamque amplexus in acta
Nuſquam amittebam, donec ſuſpenderat altam
Luna facem, & tremulis ſplendeſceret ignibus æther.
Tanta mihi quo nunc ciderunt gaudia? nec te
Adſpiciam poſthac levibus ſuper æquora plantis
Nereidas inter blandas agitare choreas.
Triſtius extremum reſonet cava fiſtula carmen.
Vivite montivagi Panes, vos vivite Nymphæ,
Ille ego ſum Cyclops Siculæ modulator avenæ,
Paſcere doctus oves, calathoſque intexere junco,
Et canibus luſtrare ſagacibus omnia ſylvæ.
Viribus invictus quondam, quæ cuncta nefandus
Abſtulit æterna rapiens caligine lucem.
Triſtius extremum reſonet cava fiſtula carmen.
Stultus ego: Eurymedes prædixerat omnia vates.
Infelix Cyclops, Ithacus tibi frontis honorem

De-

Demet, Dardaniis veniens rate vectus ab oris.
Quæ, niſi dempta foret mihi mens prius, evitaſſem.
Venerat, & blando cælans immania vultu,
Inſidiis animum rapuit malus ante, doloſi
Triſtia dona ferens nimium pretioſa Lyæi.
Nectar erat dulci mihi nectare dulcius Hyblæ,
Et ceu Lethæo dilutum flumine ſenſus
Eripuit, circum viſi concurrere montes;
Et remeare, vadis refluentibus Acidis unda:
Tum geminum caput attollens pecus omne, per æquor
Cernere erat paſſim liquidis colludere campis.
Jamque ſopor preſſit languentem, ſponte nec inde
Territus exilui, cæcaque in nocte volutus,
Cæde madens, uſtuſque genas, ferus, anxius, amens,
Voce fremens, miſer errabam: ruit undique ſilvis
Turba minax, nec quo ſe immittat conſpicit uſquam.
Ille etenim inſultans, victorque fugacibus Auſtris
Vela prius procul hinc dederat levis ales in altum.
Atque ingrata ſui monumenta æterna reliquit.
Triſtius extremum reſonet cava fiſtula carmen.
O pater, o pelagi regnator, ſiccine inultum
Me ſinis, inviſi navem prædonis ad actam
Quin rapis huc nobis perdendam? vulſa videres
Corpora jacta manu, pontoque immerſa cruento.
Jamque volant paſſim correpta cadavera, raptis
Viſceribus, rivique fluunt jam ſanguinis atri.
Tum capitis diri direptum lumen utrumque
Diſiicerem, pœnas lueret, quas repperit ipſe,
Suppliciis, quando nihil eſt his tetrius uſquam.
Triſtius extremum reſonet cava fiſtula carmen.
Vel tu ſi qua mei tangit te cura, procellas
Iniice, ut impulſus per ſaxa furentibus Euris
Frigidus exhalet vitam ſine honore ſepulchri.
Quod ſi fata negant, primoſque reviſere portus
Conſtituunt, longis duriſque laboribus actus,
Da pater, amiſſis ſociis crudelia paſſus
Hoſpitia, ignotaſque pererret naufragus oras.
Quin etiam exhauſtis erroribus in ſua poſtquam

Re-

Regna reveſtus erit, manus impia morte cruentet.
Hæc horrenda fremebat atrox Polyphemus ad undas,
Quæ mea nec poſthac quaterent tremefacta pavore
Pectora, tu tandem veniens dux inclite Teucrûm
Eripis, & dira ſervas a morte receptum.

Galatea.

Quid mecum quereris, vel me magis improba rides,
Garrula, vocalis, mima, diſerta, loquax?
Quæ mihi nulla videris opacis abdita ſilvis,
Sed mea dicta refers aſſona, nulla licet.
Jam ſatis o Galatea ſuperque jocoſa fuiſti,
Ludere quin ludum deſinis inſolitum?
Quin profers formoſa caput, latebraſque relinquis,
Inque ſinu recubantem ambitioſa foves?
Irritas laſciva, meum jecur æſtuat ardens:
Ibo ego per rupes, teque per antra ſequar,
Nunquam hodie evades ſalſas fugiens ſuper undas,
Fluctibus aut merges lapſa ſub æquoreis.
Sed gelida mecum requieſces ſtrata ſub umbrâ
Ilicis ad ripas dulce ſonantis aquæ.
Et modo blanda choros agitare virentibus herbis
Hoſpes gaudebis inter Hamadryadas:
Dum cava mille ſonans numeros mea garrit arundo,
Ludit & intonſas corniger inter oves.
Quamvis muta ſilet nunc fiſtula, buccina poſtquam
Tortilis inflexo turbine miſſa fuit.
Quæ patula illudens hirſuto in pectore pendet
Pignus, vel noſtræ teſtis amicitiæ.
Congregat una greges ſparſos ad ſepta, fluentis
Hac quoque deponunt ubera lactis onus.
Adfoveo aſſidue ſimul ora, impexaque menta:
Sola etenim ſedat concava teſta ſitim.
Sæpius & multo ſinuoſa volumine queſtus
Fundit, & umbriferum perſonat omne nemus.
Ac mihi dum texto calathus concreſcit hybiſco
Barbatos tibi ſit paſcere cura greges.

Interdum pharetrata fugacibus obvia cervis
  Ibis Lynceo tegmine amicta humeros,
Candentes humeros, qualis nix albet in Ætnæ
  Aëriæ incenſis frigida verticibus.
Quæ, velut æſtivis tabeſcit ſolibus, utque
  Liquitur ex altis lapſa cacuminibus:
Sic miſer, Ætnæo quem non miror ignis inurit,
  Solvor, & ora madent fletibus aſſiduis.
Munera quid referam torquatas læta columbas,
  Picta quoque hinnulei mollia terga notis?
Qui tener aſſuetuſque fero, lactiſque fluore,
  Caprigenum quærit, conſequiturque pecus
Teſqua per & rupes, & per frutices dumoſos;
  Jamque manu inſtituit carpere dente cibos.
Atque alia accipies: ſed munera nulla movent te:
  Saxa ego veſtigans te latebroſa petam.
Quænam age? quæ curvis convallibus inſonat? audis
  Quam docili noſtros reddidit ore ſonos?
Dura, proterva, procax, petulans, quæ illudis amantem,
  Quo trepidas? nullum jam datur effugium.
Nimirum denſis latet hic ſub montibus, ite,
  Ite canes: rurſus retulit, ite canes.
Certum eſt per ſaltus perquirere ſicubi ſe abdit.
  Ite canes, latrat hic, non minus illa latrat,
Conveniant ſocii, pulſentur cornua bombis,
  En reboant rauco murmure ſaxa iterum.
Fallor & his forſan latet occultata cavernis
  Delia? namque canes infremit alipedes,
Incutietque feris rabiem: Cadmeja proles
  Senſerat iratæ numina ſæva deæ.
Feſſus an ingenti ſub fornice ſemicaper Pan
  Se reficit: locus hic arguit eſſe Deum.
Oblita nam tonſo mollique ſedilia muſco
  Læta virent, fons & dulcis abundat aquæ.
Tum coma formoſis procumbit pinea ramis,
  Floret & illæſo ceſpite dives humus.
Excitus hic ſomno furit irritabilis ira,
  Sævaque terrificis obiicit ora modis.

Qui-

Quiſquis es operias, mugit ſpecus ecce reſultans:
  Quis ſcit an his ſtabulet bellua dira cavis?
Effera quæ vaſto ſi carcere forte fuiſſet
  Libera, quas ſtrages prodigioſa daret?
Atque utinam me nunc ingentibus aſpera malis
  Perderet, ut tandem deſinerem eſſe miſer.

Lucerna. Lampius Mediolanenſis Thyleſio dono dederat.

Ænea vincta hederæ foliis cava tempora Bacchi
Affixæ gratum præbent mihi lampadis uſum.
Vertice nam qua ſe partes coma fundit in omnes,
Et tenuis ægro capitis patet area ſummi,
Deſcendit velut exiguæ teſtudinis orbis:
Cornibus hunc operit religatum emblema gemellis
Inſigne, inque vices retegit ſpecus inde remotum,
Agricolæ manus quo Palladis inſtillatur:
Quem ſimul accepit calva ærea parva liquorem
Mittit in os, animi cui nuncia lingua palato.
Exerta, & ſulco cælata ellychnia anhelat:
Uſque laboranti ſimilis perſona videtur;
Æſtuat, efflat, hians, ardentes faucibus ignes,
Atque exuſta genas atro furit horrida vultu,
Afflatus quodam Semeles velut ignibus alvo.
Grata mihi, & noſtris aptiſſima dona Camœnis
Lampius hæc dedit, inſignis patriaque, domoque,
Lampius ingenti mecum conjunctus amore.
Scilicet ut, veterum ſeu me monumenta virorum
Noſſe juvat, Latium, vel quos tulit Attica tellus,
Ludere ſeu mihi quid libet inter, carmine, curas,
Quîs ſcatet undique vita calentibus inſperatis,
Lumina ſufficeret tam cari munus amici,
Et quaſi jucundi ſocius foret ille laboris.
Ignipotentis opus fuit hoc; Deus hoc ſibi primum,
Ipſe ſibi & ſponſæ formavit Mulciber, exit
Vertice quæ ſacro nam quamvis bellua nobis
Perſimilis nutrit ſimilem turpiſſima alumnum.

Tar-

Tardigradumque, moleſte, ac turpiter incedentem;
Attamen ictus amore procaciter appetit uſque
Conjugium duro formoſæ Palladis ore,
Quamvis læta oculos, quamvis nitet aurea crines.
Nec pater abnuit hoc, carum ſed nata pudorem
Caſta negat ſibi poſſe auferri viribus ullis.
Ergo infelicis Deus in ſolamen amoris
Finxit, ubi foret inventum utriuſque Deorum,
Et ceu nocturnus vigil eſſet conjuge miſtus:
Lumineque appoſito faber ægida perficit illi,
Spicula præfigens adamantina vel polit haſtæ,
Aut crebris tegmen capitis cavat ictibus aurei,
Frigida cum tremulis nox ignibus atra relucet,
Candidus & fuſcæ frater ceſſiſſe ſorori
Non dolet, Oceani delapſus in ima barathri:
Mittit & hanc ipſam gemmiſque auroque decoram,
Ingentem, expreſſam ſignis, quo Diva tenebras
Pellat, opus ſi quod cœleſti lucubrat aulâ;
Aurea ſeu torquet ſubtegmina, pectine denſat
Seu taleas, urgenſque argutis plauſibus æquat,
Ornat acu pictrix ſeu pallam, nam licet uſque
Caſta Dea eſt, cupit uſque tamen formoſa videri.
Nec minus hinc illinc omnes Dea commovet in ſe
Spectantes cupide Divos, oculiſque inhiantes:
Quam ſoror Idæis victrix convallibus olim,
Quamvis illa Cupidine ſit comitata volucri,
Efferus occultos qui ſpargit arundinis ignes,
Semper & huc illuc blandos dea ſpirat amores.
Interdum ſtudioſa coloribus atria cœli
Diſtinguit, vaſtos armans in prœlia fratres,
Enceladumque Typhoëumque, aëriumque Mimanta;
Et movet hinc acies horrendas, inde Deorum,
Bellonamque, Gradivumque, Amphitryoniademque;
Ipſumque ardenti jaculantem fulmina dextra
Impavidumque altitonantem, animiſq; in bella ruentem,
Quem prope Gorgoneis aſtans furit anguibus ipſa,
Nec ſuperas tanto diſcrimine deſerit arces.
Unde Deus ſeſe gaudet ſpectare, memorque

Diſ-

Difficilis quondam pugnæ, pictoſque triumphos
Perlegit, & caræ libat pater oſcula natæ.
Quin etiam Phœbi, Muſarumque æmula Pallas
Nocte ſilente modos, & carmina digna Deorum
Auribus invigilat: docet hæc, quos diligit ipſa,
Omnia ſolerti fingit quæ pectore Diva.
Atque aliâ gratum deſpecti ad limen amantis,
Cum facibus primum mortalis ſedulus atram
Diſpellit noctis nebulam, cæcaſque tenebras.
Idque eſt, qui cœlo nunc Palladis Heſperus ardet,
Heſperus æternum decus altiſonantis Olympi.
Non minus hic quamvis Divûm regina, Venuſque;
Et galeâ inſignis Tritonia certat, in udâ
Quam Phrygio quondam ſub judice lis fuit Idâ.

Arundo, ſive de uſu arundinis.

Fluminis undiſonas ripas prætexit Arundo,
Atque erecta comis pariter conſurgit acutis,
Quîs gelidâ feſſos æſtu refrigerat umbrâ.
Plurimus hic uſus, teneras ſeu jungere vites:
Seu libet agreſtes calathos, & vilia tecta
Conſtruere, & pluvias arcere, & idonea ſoles:
Seu magis incautos piſces captare doloſis
Artibus, hamus aquis illudens pendet aduncus,
Armat eam ferro, raptimque per aëra torquet
Gnoſius altivolas figens ſub nube volucres:
Vel fera montivagis erroribus acta, vel hoſtis
Saucius injecto cadit eminus ilia telo,
Cum brevibus compulſa Noto volat ocius alis.
Quin etiam dentata levis manus æquora eâdem
Attheis, Latiiſque notat ſtudioſa figuris;
Pingit & horrendas acies, laudeſque Deorum,
Legibus emendat mores, juvat, increpat, ardet,
Extinguitque faces collectas pectore, & iras,
Senſibus & ſecreta ſagacibus omnia rerum
Eruit, immenſum pelagus metitur, & auras.
Dulcius hæc reſonat, longeque remotius, atque

Immortale magis, quam quæ paſtoris in ore
Mille foraminibus garrit pulſata canentis;
Unde vagæ pecudes perſultant gramina læta,
Semiferumque genus Satyri, Faunuſque bicornis,
Arguta primus modulatus arundine Muſam.
Dicitur & qua ſol admotos inficit Indos,
Singula fluminibus nare internodia, remis
Quæ ſubigit notis vergens vagus incola ripis;
Namque virent illic Libycis majora columnis.
Quid referam gratos ſuccos? rimoſa fatiſcit,
Succinaque hinc illinc dependent dulcia circum.
Concreti erumpunt lacrimantes cortice rores.
Hinc coquitur, glacieque riget nova pyramis, ipsâ
Vel nive candidior, vel nectare dulcior ipſo.

Æneas, paratis navibus, alloquitur patriam.

Jam nova cœruleas deducta eſt claſſis in undas,
 Cæſa ſub Idæis pinea verticibus.
Impelluntque leves ſuſpenſa rudentibus auræ
 Lintea dilapſis undique ſideribus.
Linquendum eſt jam dulce ſolum, fuit inclita quondam
 Troja ubi, ſive armis inclita, ſive opibus.
O patria, o manibus tumulata hoſtilibus, omnis
 Collapſa in cineres uno eodemque rogo.
Tanta fuit numquam e florentibus urbibus ulla,
 Tam ſubito & caſu diruta præcipiti.
Si qua ſalus ſupereſt poſt fata noviſſima, ſalve,
 Atque vale; extremum hoc, quod datur, adſpicere eſt.
Non licuit ſævis aut te hoſtibus eripere, aut me
 Te prius optato concidere interitu?
Flavus ubi toties atratus cæde refluxit
 Xantus, ubi & Simois decolor auxit aquas.
Quave manus Danaûm pavitans per littora in altum
 Profugit, ratibus delituitque cavis,
Aut latebroſa gravis tenebras cum enixa per atras
 Exitium peperit bellua Dardaniæ,

Cum

Cum, cives rapite arma, urbs tota fremebat in auras
  Vocibus; hoſtis adeſt, ferte, agite, arma viri.
Ilion æternis deplorandumque lamentis,
  Quis tua tot potis eſt, quis mala tanta queri?
Sævitiam hoſtilis ferri ſubiiſſe, per ædes
  Civili undantes ſanguine, perque vias.
Ignibus heu devota furentibus omnia, ſi quid
  Reſtitit, Argolicæ ſenſit aratra manûs.
Tunc potui ſupereſſe armiſque doliſque Pelaſgûm
  Nomine ſublatus matris Acidaliæ.
Cum vetus armipotentibus arx Priameja Graiis
  Capta, malum, auratis ardua culminibus
Corruit, & flammis ſuperantibus omnia diris
  Exultabat atrox cæde Neoptolemus.
Quem furere, & geminis immiſtum vidi ego Atridis
  Terribilem abjectis ſtare cadaveribus,
Herceumque Jovem Regis fœdare ſenili
  Sanguine: quam indigna eſt hoſtia cæſa Jovi!
Funera poſt nati crudelia raptus ibidem,
  Ilicet æternum tuque puerque vale.
Et ſoboles germana, perit quæ, excelsa viretis
  Silva velut telis ſaucia nubigenis.
Perdidit unius furor omnes, ſemper aquosâ
  Maluiſſes Idâ paſcere lanigeras,
Agreſti contentus amore; fuiſſet Oreas
  Sive tibi cordi, candida ſive Dryas:
Innuptis quam ſic alienam abducere nuptiis,
  Damnoſo inſignis factus adulterio.
Tempore quo virgo doctiſſima Priamidarum,
  Sparſa comam, & niveas fletibus uda genas,
Affatur mare proſpectans e turribus altis
  Infortunatos Laomedontiadas:
En iterum Graiis cadit Ilion, Ilion, armis:
  Pergama collucent ignibus Inachiis,
O tantum prohibete nefas, miſereſcite venti,
  Vos ſaltem venti pellite, ferte ratem,
Reddite deſertis, fugiit unde, penatibus, actam
  Turbine, vel rapidis mergite vorticibus.

Quid ſoror inſanam retines? ad buſta jacebis
  Tu quoque amatoris vindicis ulta prius,
Sed melius, mihi quam quod Fata inimica reſervant:
  Impie dira dabis jam mihi ſupplicia.
Verte Dea ingentes fluctus, e nubibus atris
  Nata patris caſta coniice tela manu.
Ultima ſed ſuperant immania: maxima Phœbi
  Nulla forent utinam, vel rata dona forent.
Sed tantæ reus es ſeu cædis, ſive Deorum
  In mala devotus numine, tuque vale,
Eminus Herculei trajectus acumine teli,
  Sparſus & intonſam pulvere cæſariem:
Et, patriæ ante omnes quondam tutela, peremptus
  Magnus Achilleâ cuſpide Priamides,
Felix Priamides, cui ſic occumbere, mortem
  Et licuit campis oppetere in patriis.
Excidio ſuperare tibi non contigit urbis.
  O Neptune perit, Phœbe opus atque tuum.
Nec ſtupefacta repentinis ululatibus auris
  Horruit, & rebus tot doluere oculi.
Infandis rebus, quas nox congeſſerat una,
  Una omne extinxit nox decus Iliacum.
Ah facinus! celso dejectus culmine quis non
  Reſperſit lacrimis hoſtibus ora puer?
Sacrilegas miſer ille manus tremefactus, & iras
  Senſit Ulyſſeas regius Aſtyanax.
Imperiis quoque paret herilibus Hectoris uxor,
  Tradita victoris ſervâ miniſterio.
Hoc quoque præmoriens vitaſti munere Divûm:
  Mors data, non vitæ lux tibi dempta fuit.
Sed neque regaleſque nurus, matrumque catervas
  Contigit addictas cernere ſervitio.
Perque ſalum rapere inſuetum, inſultantibus eſſent
  Tam procul Argivis matribus ut famulæ.
Trojugenûm regina parens, longæva, triumphis
  Paſſa nefas, o quantum acta Agamemnoniis.
Et ſoror Æacidæ lethalis cura ſepulti,
  Altera quoque tuum movis, Apollo, animum.

Tertia, quam flammis nequicquam atque hoſte recepi,
Rapta iterum eſt conjux regia cœlitibus:
Qui mihi fatalis ſociam invidêre laboris,
Jucundam longe qui comitemque viæ.
Illa per umbroſas, docuere oracula, ſilvas
Sacra facit Matri maxima turrigeræ.
Quanta tamen cumque eſt, mihi certe nulla relicta eſt.
Præſidet alma aliis, ſed perit illa ſuis.
Care puer, jubeam cur ora madentia fletu
Tergere, & curas pellere, Jule, animo?
En ego, ſolator tot luctibus indefeſſus
Frangor, & huic uni mens mihi preſſa malo eſt.
Vive tamen noſtri non immemor, o ubicunque
Es nemorum, fluvios ſeu colis undiſonos;
Atque vale: feror exul aquæ ſuper æquora vaſta,
Fata jubent quo me tendere Cœlicolûm.
Et pater ipſe comes grandævus non timet ire,
Servatus patriæ bis pater exitio.
Nec communis amor natus, tua dulcis imago,
Parvus idem profugus denegat exilium.
Cum ſociis, mecum ſimul omnia ferre paratis,
Aſpera quæ terræ, quæque ferunt maria.
Jamque rates evaſerunt, quos igne Penates
Eripui: velis flamina carbaſeis,
Servate o ſemper felicia, voſque Latinis
Templa manent meritos maxima littoribus.

Araneola.

Hæret araneolæ laxis dum caſſibus errans
Muſca levis, conata fugam, ſeſe magis ultro
Implicat, & quatiens alas ſtridore coruſcat.
Effugium dumque ſcrutatur, labitur: ecce
Illico araneola opperiens, ſi præda feriret
Reticulum, tenui quod ſtamine neverat ipſa
Sub ſalice, & trepidam ſævo rapit improba morſu.
Illa iterum fremitu reſonans, pedibuſque repugnans.
Concutitur; ſed nulla datur fuga: forcipe namque

Preſſit atrox, urgetque tenax, perque omnia verſat
Ac tandem magno luctamine victa, puſillam
Expirans animam moritur miſerabilis ales.
Callida ſed quam ſit cæcas componere fraudes,
Omnibus inque locis innectere tenvia fila,
Eſt operæprecium cognoſcere: rixa puellæ
Mæoniæ vulgata diu eſt. Quis Palladis irâ,
Seu livore magis mutatam neſcit, amaret
Infelix dum ſe Cœleſtibus æquiparare?
Sive in amore ſoror fratris deprenſa Phalangis,
Caſta Deæ furtim templa inceſtavit Arachne:
Appula nunc etiam puer unde per oppida paſſim
Multipedem repit faciem contractus in atram,
Jamque vetus retinent metuenda Phalangia nomen,
Quis tamen ipſa novum dedit urbs quoq; priſca Tarenti.
Principio, ignaros rerum ne occulta morentur,
Quidquid id eſt, per quod delabitur, aut ſpuit ore,
Aut denſo exterius ceu glomere fila revolvit.
Quod ſimul ac lucem ſuſpexit, Araneus ipſum
Emittit, victumque ſibi molitur, & uſque
Nectit fila levi dejectus corpora ſaltu.
Itque reditque citus, ſurſum modo repit, & altum
Jam tenet, hinc rurſus ſuſpenſus decidit, & jam
Mille viis æquo diſcrimine texuit orbem.
Tum malus inſidias ſub opacis frondibus abdit.
Ne ſi forte oculis volucrum leve cerneret agmen,
Exitium, aufugeret tremefactum corda pavore.
Sic poſitis tandem laqueis, procul occuluit ſe,
Proſpectatque, plagis ſi quis novus incidit, auceps.
Ecce feri culices, muſcæque, atque id genus omne
Alituum, volat imprudens, & retibus ultro
Infertur, laxatque ſinus, atque omnia miſcet.
E ſpecula intentus raptim ſe ſe jacit altâ
Explorator, & implicitas has mordicus, atque has
Diripit, ac circum lictor ligat, atque ita acervat
Omnia venatu aſſiduo, victumque reponit.
Sed ne forte leves volucres, infirmaque tantum
Hunc captare putes: triſtem ſubtegmina Aſilum
Den-

Denſa tenent, ſævitque furens detentus, at illum
Ingluvie accurrens venator conficit atra.
Quid referam fucos, & quidquid virus amato
Geſtat acu? quoties captum fremit, ac velut ipſos
Damnatos factæ ſuſpendit aranea cædis;
Spectaturque diu paſſim, ſpolia ampla, cadaver;
Voce minans quamvis immane ſuperbiat armis,
Quodque venenatis fert telis, vulnus inurat.
Quin tantis etiam ſtimulis furit ictus edendi,
Involet apricos ut in ipſos ſæpe lacertos.
Frenet & incaſſum torquentes terga; nec ullis
Saltibus excuſſus cœcis premat undique vinclis:
Nec mora ſit raptet quin ſubterraneus illos;
Cacus ut averſos retrahebat in antra juvencos.

Cicindela.

Tantula nocte volans volucris micat aëre tantum,
Ardenti ſimilis ſcintillæ, quam puer olim
Æquales inter metuebam tangere, ne me
Ureret, infirma eſt ætas quum neſcia rerum.
Quæ quoniam noctu lucet, cognomen adepta eſt,
Aut incenſa nitet quoniam; velut ignea lampas,
Cauda ſit una licet, nomen non eſt tamen unum.
Hæc modo ſumma petens commotis emicat alis.
Rurſus & adductis fulvum decus aurea condit,
Ardentique procul fugiens levis igne coruſcat.
Et quocunque volat, ſecum ſua lumina geſtat,
Lumina, quæ tenebras arcent, quæ flamina temnunt.
Nunc, velut obſequioſa videntibus, advolat, atque
Fit magis atque propinqua magis, ſcintillat & ante
Ora, minuta velut candentis fruſtula ferri,
Verbere quæ aſſiduo fornacibus excutiuntur.
Ex quo rapta Jovi Stygio Proſerpina, namque
Una fuit comitum, veterem mutata figuram;
Quærit adhuc dominæ veſtigia, & omnia luſtrat.
Omniparens natura, hominum, rerumque creatrix,
Difficilis, facilis, ſimilis tibi, diſſimiliſque,

Nulligena, indefeſſa, ferax, te pulchrior ipſa,
Solaque quæ tecum certas, te & victa revincis:
Omnia me nimis afficiunt, quo lumina cunque
Verto libens: nihil eſt non mirum dædala quod tu
Effingis, rebuſque animam ſimul omnibus afflas:
Unde vigent, quæcunque videntur, pabula, frondes,
Et genus aligerum, pecudeſque & ſquamea turba.

GREGORII TIFERNATIS.

Vaticinium cladis Italiæ.

BArbara gens Italos venit everſura penates,
Et magnum a gelido panditur axe malum,
Venit & illa dies, ſævo cum cerva leoni,
Cum ſecura lupo conferet agna latus.
Impia ceſſabunt tandem & civilia bella;
In foribus cum jam fortior hoſtis erit.
Non petiit tantus noſtras exercitus oras,
Intulit Auſoniæ cum ferus arma Getes:
Nec cum Romanum properaret perdere nomen
Annibal, aut celsâ Gallus ab Alpe ruens.
Vix avium tantas emittit bruma catervas,
Cum mutata novo frigore torpet hiems.
Vix frondes tot ſilva gerit, vix littus arenas
Jonii tot habet Carpathiique maris.
Jam video totos impleri milite campos,
Et pelagus ſtructis claſſibus omne tegi.
Jam trepidare nova video formidine terras,
Atque quati turres, & tremere omne ſolum.
Heu quantas ſtrages, & quantas cerno ruinas!
Jam tollunt pulvis, telaque miſſa diem.

Jam-

Jamque ſagittarum denſâ pugnatur in umbrâ;
  Lethiferi tantus miſſilis imber adeſt.
Captivos pueros, captivas cerno puellas,
  Et captivorum ferrea vincla pedum:
Ignibus incendi ſacras hoſtilibus ædes,
  Deque ſinu matrum pignora parva trahi.
Sanguine torrentes decurrunt, ſanguine valles;
  Uſque adeo rabies Martis & ira furit.
Scilicet Auſonios nunquam diffuſa per agros
  Huic par tempeſtas diluviumve fuit.
Felices illi, quibus has ne cernere clades,
  Neve pati poſſent, contigit ante mori.
O patria, o tellus olim inviſtiſſima; tu nunc,
  Heu facinus, cunctis obvia præda jaces.
Væ tibi quæ ſeptem claudis munimine colles,
  Et genus a Trojâ principiumque trahis:
Væ tibi deſidiâ nimium, luxuque fluenti,
  Væ tibi ter miſeræ, væ tibi, Roma, quater.
Heſperiæ gentes, civilia ponite bella.
  Et tantum a nobis hoc prohibere nefas.
Et vos o Veneti gentis tutela Latinæ,
  In quibus Europæ tota repoſta ſalus;
Conſulite in medium, & veſtras effundite vires;
  Non aberit cœptis talibus ipſe Deus.
Quid facis in tanto, paſtor Romane, periclo,
  Sollicitum totos quem decet eſſe dies?
Nonne vides quot regna ferox invaſerit hoſtis,
  Nonne vides noſtræ quam minuantur opes?
Ut vigil incolumes populos tuearis, & urbes,
  Cervici impoſita eſt ſarcina magna tuæ.
Summe Deus, qui celſa colis faſtigia cœli,
  Quo ſine nec vires, arma nec ulla valent;
Adſpice nos, hoſtemque precor confunde furentem,
  Qui cladem Latio perniciemque parat.

Vitæ fragilitas.

Ecce ſumus pulvis, ſumus ecce miſerrima tellus;
  Et noſtri fugiunt ut levis aura dies.

Lan-

Languemus, medio ut fœnum quod cæditur
Ut roſa Pæſtano languet adempta jugo,
Obruimur morbis, aut ſuccedente ſenecta,
Et mala tantillos undique multa premunt.
Solvimur ut nebulæ, ſurgens ut in aëra fumus.
Et veluti ſolvi Sole pruina ſolet;
Carpimur, ut ſtipulæ rapido carpuntur ab igni;
Nec niſi vivendo ſomnus & umbra ſumus.
Unde igitur faſtus venit, unde ſuperbia nobis,
Quos fatum, præter tot mala, triſte rapit?

Epitaphium Pallantis Strozie, Eq. Florent.

Quando alium flebis, & quando movebere lector,
Hoc lacrimas caſu ſi cohibere potes?
Namque vir & meritis & laude inſignis equeſtri,
Maxima qui Tuſcæ gloria gentis erat,
Curriculo vitæ dulci defunctus & aurâ,
Hic poſitum Pallas Strozia corpus habet.
Illum cana Fides, Pietas ornaverat illum,
Atque amor in patriam, largaque dando manus.
Nec fuit in ſummâ fortunâ mitior ullus,
Fortior & nullus dura ferendo fuit,
Flete decus veſtrum Grajæ Pallanta Camœnæ:
Unde fleas & tu, Patria, ſemper habes.
Tuque vale Pallas; tangit tua fama nepotes;
Et, quem mirentur quemque ſequantur eris.

Nænia matris in Quintillam.

Hic, Quintilla, jaces miſerandæ cura parentis;
Ornabas vultu quæ tua ſæcla tuo.
Formoſæ Veneris quondam formoſus ocellus;
Dulce patri ſtudium, dulce levamen eras:
Sed mihi mors miſeram miſeræ crudelis ademit,
Mors lacrimis flecti neſcia ſupplicibus.
Scilicet ut tali gauderent germine terræ
Non Dii ſunt alii, non Dea paſſa Venus.

Ergo

Ergo mea in longos abierunt gaudia luctus;
  Verſa eſt in lacrimas mœſtitiamque domus.
Omnis honor nobis, omnis ſubrepta voluptas.
  Et quis, jo, vivit me miſerabilior?
Dulces blanditiæ, dulces mihi, nata, labores
  Quæ fueras olim, nunc mihi deliquium es:
Quæ ſic ſtrata jaces, ut flos quem perculit olim
  Cum ſolidam vomer ſcinderet uncus humum.
Nunc mihi ſe mundo Sol ſubduxiſſe videtur,
  Horridaque in medio nox mihi facta die.
Jungere ſperabam juveni te, nata, marito,
  Et ſtirpem de te cernere læta novam:
Et tu debueras, ſinerent modo triſtia fata,
  Cum poſt nata fores, poſt modo, nata, mori.
Aut igitur comitem rerum me ſume tuarum,
  Aut ne me in tantis, oro, relinque malis.
Funditur in lacrimas caput, in ſuſpiria pectus,
  Et miſerum, adflictam cernere, cordolium eſt.
At vos o matres noſtras augete querelas;
  Fletibus & fletus adcumulate graves.
Flete decus noſtrum, & donis ornate, puellæ;
  Officioque precor matris adeſte pio.
Et vos ô duræ lacrimas ſtillate columnæ,
  Voſque ô deſertæ marmora flete domûs.

Ad Paulum.

Si res, Paule, tibi non ſunt in amore ſecundæ;
  Accipe præceptum conſiliumque meum.
Aut iſtas quæ te conſumunt exue curas;
  Fortiter & duro ſubtrahe colla jugo:
Aut in perſonam paulatim transfer amorem,
  Quæ ſit grata tibi, quæque benigna magis.

Epitaph. Pauli Barbi Patricii Veneti.

Si decreta ſibi quiſquam poſt funera vivit,
  Si merito quiſquam tendit in aſtra ſuo;

Pau-

Paulus ob ingenium notus mirabile Barbus.
Qui tuus, ô Venetûm patria, civis erat,
Liber, & a fragili jam tandem carne ſolutus
Vivit, & in cœlum, venerat unde, redit.

ROBERTI TITII

BURGENSIS.

Ad Hieronymum Guicciardinum Angeli F.

Lycabas, & Lacon.

HÆc tibi communi dum me pia cura dolore
Conficit, atque adeo propius mea commoda tangit,
Guicciardine, dico mœſtus propè fluminis undam,
Quæ ſecat Alpheæ placido ſata pinguia curſu.
Et quamquam magno ſtupefactus nuper ab ictu,
Nondum diſperſos potui ſatis undique ſenſus
Colligere, atque animi revocare in pectora vires.
Pauca tamen libuit facili dictante Thalia
Flebilibus canere apta modis, ut teſter amorem
Ingentem, atque dolor noſter pateſiat acerbus.
Tu mihi te facilem dederis, namque ante ſolebas
Corde aliquam noſtri curam geſtare ſub imo,
Interdum & promptas laudare ad carmina Muſas.
Navita ſic igitur Lycabas miratur Iberus,
Tyrrhenuſque Lacon, variis cum ex partibus orbis
Communi peterent curſu vada fervida fluctu
Trinacriæ, atque eadem veherentur per mare puppe.
Lyc. Quæ tandem facies alieno ſydere Cœli
Nocte dieque; Lacon, nobis ſe oſtentat? ut alto
Diſruptæ nubes tonitrus dent æthere; Divûm
Rex

Rex velut emiſſo repetat ſi fulmine pœnas
Audacis cœpti, cum ſæva incendia terris
Intulit inſolitas qui olim male rexit habenas?
Sidereaſve genus Titanum ſcandere ſedes
Auſum, præcipiti tendat detrudere caſu?
Quid toties nimbi commiſti grandine ſævi
Portendunt, cœlo ſubtractaque lumina Solis?
Et paſſim æquoreæ reſonant ululatibus undæ?

Lac. Quid mirum, o Lycaba, neſcit ſi fœdera mundus,
Nec certas ſervare vices, totoque feruntur
Monſtra ſalo? cum perpetuo languentia ſomno
Clauſerit [heu Parcæ crudeles] lumina Coſmus,
Coſmus progenies Divûm, cui ſceptra dederunt
Numina, & imperio populos ſub pace regendos
Æterna, amiſſum quem luget Thuſcia tellus.
Quis neget ingentes fluvios jam poſſe retrorſum
Ferri, & nunc ubi monſtra mari viſuntur aperto
Perſultare feras, modo quæ frondentibus umbris
Pennini latitant, & ſcrupea luſtra frequentant?
Siderave inſolito flammantia pergere motu?
Atque ubi nunc Boreas gelido ſe promit ab axe,
Incita ab adverſo dominari cardine flabra?
Et dare diſcidium terris elementa ſuperne?
Si natura Deûm immortalis morte fatiſcit,
Nec potis eſt hominum communem evadere ſortem?
Illum etenim, o Lycaba divino, ſemine cretum
Juppiter omnipotens claro demiſit Olympo,
Cum paſſim mortale genus: fœdeque jaceret
Oppreſſum gravibus curis, quas bella tulerunt
Sanguinolenta patrum quondam, civiliaque arma;
Tunc etenim altitonans ſumma miſeratus ab arce
Horrendas cædes, ſævaſque hinc inde rapinas,
Et fas, atque nefas nimium jam turpiter omne
Miſceri, & populos crudis ſervire tyrannis,
Quos aut nobilitas effert antiqua ſuorum,
Ingenteſque animos addit, faſtuſque ſuperbos,
Aut illata bonis violentia concitat; aut qui
Argento, atque auro ſtultum invaſere ſupremum;

Finxit in ætherea corpus regione beatum,
Inſevitque animum cunctis virtutibus auctum;
Huic dedit ingenio rerum pervadere cauſſas
Et cæcos motus populorum, animoſque rebelles;
Huic Aſtræa comes graditur, fingitque volentem,
Et rectas librare docet virgo aurea lances,
Ut non plus hac parte premat, quam ſublevet illa.
Lyc An igitur Deus ille, Lacon, pia lumina noctem
Clauſit in æternam, fatis obnoxius atris?
Nunc horrenda memor ſacri præſagia vatis,
Caſte qui quondam noſtras operatus ad aras,
Numine correptus Phœbi reſponſa canebat;
Mente agito, pavenque ſimul; namque ille ferebat,
Juppiter ut rerum ſummam poſuiſſet in uno,
Cui regere imperio dederit florentia rura,
Quæ placidis rigat Arnus aquis, longeque ſonantis
Alluit unda freti Tyrrhenis cognita nautis;
Hunc fore, qui quondam Libycos armaret in hoſtes
Innumeras acies, & propugnacula bello
Alta Liburnorum, ut tuto freta longa ſecare
Puppe cita, medioque mari colludere poſſet
Provecta exili lembo, pictiſque phaſelis,
Et piſces captare vagos ſacra turba piorum;
Hunc fore, conſilio reges qui jungeret arcto
Fœdere, & inſtructam non multo remige claſſem
Suaderet medios Scythicos immittere in hoſtes,
Innumeraſque rates, florenteſque ære catervas,
Inſignem ut peterent multa cum laude coronam:
Tantum relligio valet, & fiducia recti.
Huic tamen eſſe anceps bellum cum morte gerendum,
Ex quo ſi parta liceat diſcedere palma
(Namq; hoc obſcurum, nec fas cognoſcere quemquã;)
Tunc ille æternum vitam producet in ævum,
Et referet pulchro Saturnia ſecula mundo:
Quod ſi fatales pervincant prœlia Parcæ,
Omnia præcipiti retro ſublapſa ruina
In pejus cedent: rapidis Victoria pennis
Templa externa petet, fuſoque ex hoſte triumphi,
Tunc

Tunc Scythicus maris obſeſſor rapere undique prædas
Feſtinabit atrox, & vincula nectere captis;
Hinc ædes, hinc ſacta Deûm delubra nefandi
Corripient ignes, arceſque, urbeſque beatas.
Quin etiam Superi regnantes æthere puro
Signa dabunt, quatientque novo cœlum omne fragore.
Hæc nos nunc agitant portenta, hæc monſtra feruntur
Inſolita, hæc quondam vates ex ore profudit
Veridico; ad tantos nos caſus fata reſervant.
Lac. Quamquam me, Lycaba, ſigna hæc horrenda dolore
Concutiunt, dubiamque tenent formidine mentem,
Non tamen uſque adeo miſeros exoſus ad unum eſt
Chriſticolas pater ille hominum, pater ille Deorum,
Nec ventis portanda dedit pia vota protervis,
Ut ſubito ingentes animos, & funditus omnes
Spes Italum periiſſe rear; nam Coſmus ab alta
Proſpectans regione Poli cuncta ordine miro
Digerit, atque ſolo monſtrat veſtigia nato
Trita ſuo; quibus inſiſtens Dux Magnus acerbas
Abſterget curas conceptas morte parentis,
Tranquillæque reget populos ſub fœdere pacis.
Hæc ſecum vario nautæ ſermone ferebant,
Cum tandem optatæ Siculæ advertuntur arenæ
Intrantes portus, & mœnia celſa Panormi,

CLAU-

CLAUDI TOLOMEI

SENENSIS.

De Diocletiano.

IMperium princeps orbis dum prætulit hortis
  Atque oleri, fuit hic omni olere ipſe minor:
Poſtquam olera imperio, poſtquam hortos prætulit orbi,
  Imperio vere major, & orbe fuit.

Lydia ad Lygdum.

Lydia purpureos per prata virentia flores
  Dum legit, & roſeos dum legit illa ſimul;
Luteoloſque illis pariter commiſcet, & una
  Candidulos texit candidiore manu.
Hos tibi Lygde inquit flores mi floſcule necto,
  Hiſque animum annecto candide Lygde meum.
Tu flores, animumque cape, atque hos dicere formæ,
  Virtutis potes hunc dicere ſerta tuæ.

JOAN-

JOANNIS TONSI

MEDIOLANENSIS.

Epiſtola ad Amicam.

QUæ mihi diſcedens mea lux mandata dediſti
  Dulcis amor cupidis auribus ingeminat,
Vocibus illa quidem paucis comprenſa videntur
  Parvula; ſed magni ponderis inſtar habent.
Sis memor abſentis noſtri, nec plura loquuta es:
  Quod mihi nunc querulo ſemper in ore ſonat.
Me miſerum! fallax cum noſtro in corde Cupido
  Impreſſit vultus, effigiemque tuam,
Mollius id cera factum eſt cum ſole caleſcit,
  Aut tepidi afflatu vere novo Zephyri:
Rurſus poſtquam eadem fixa altius hæſit imago,
  Nec locus eſſe aliis quivit imaginibus:
Durius id creta factum eſt, ubi Sirius ardet
  Quam gravis in mediis æſtus aduſſit agris.
Immemor ergo meæ potero magis eſſe ſalutis:
  Quam non eſſe tui nocte, dieque memor.
Atque utinam, o tantum memor: omnia nec Deus arma
  Aliger in noſtrum ſtringeret exitium.
In me totus enim, torquens ferrumque, facemque
  Irruit, & nudum ſauciat ille latus.
Quem non æquo animo caſum paulo ante ferebam,
  Sed poteram tacitus diſſimulare tamen,
Hoc ego fortis eram; quod te quandoque licebat
  Cernere qui, blandis alloquiiſque frui.
Nam quoties curis ægra ſeroque dolore
  Ardenti forte es obvia facta mihi;

Te ſimul ac vidi, valui, penituſque receſſit
  Triſtior ex animo cura dolorque meo.
Quid fieret, cum deinde prope exaudire licebat
  Dulcia jucundis verba repleta jocis?
Nunc te rura tenent, uno hoc felicia, tecum
  Rura quod alma Venus, mitis Amorque colunt.
Sed mala ſunt eadem, ac inamœna, ac barbara rura,
  Abdita quæ latebris gaudia noſtra tenent.
Ah pereat, ſi quem tantus tenet ardor habendi,
  Rus miſerum caræ præferat ut patriæ:
Ah male ſit primo, qui ſe, & ſua pignora natos,
  Uxoremque avidis miſcuit agricolis.
Luciferi primo cum ſidere rure colonus
  Perducit tardos ſub juga curva boves.
Aſpera vox aures ferit, & ſtridentia plauſtra
  Abrumpunt ſomnos tum tibi languidulos.
Non ruri fulgentem armis, auroque catervam
  Cernis, quæ celeres calce fatiget equos:
Et nunc ferventis ſimulacra ſimillima pugnæ
  Edat, tecum agili nunc pede pulſet humum.
Agricolam flexo ſed terram ſcindere aratro
  Adſpicis, & durâ vertere ſæpe manu.
Vel qui vile pecus numeret poſtquam occiderit ſol,
  Vel lac diſtentis exprimat uberibus:
Quod ſi læta canas; audebunt rumpere voces
  Verbaque mugitu rumpere culta boves.
Et, ſi venandi ſtudio ſuccincta vageris,
  Offendent teneros aſpera ſaxa pedes.
Sidereos uret vultus ſol invidus, atro
  Aureola horreſcet pulvere cæſaries.
Diffinduntque furens ventus roſea illa labella,
  Et teneras lædet, candidulaſque manus.
Sin placido gelidi fontis te murmure captam
  Sternere gramineo margine contigerit,
Et nemore in denſo, pratiſve in mollibus arcte
  Jucundus teneat languida membra ſopor,
Non ne latens poterit tibi proximus anguis in herba
  Vulnifico tenerum ſcindere dente latus?

Quod tantum meminiſſe, mihi radicibus imis
  Cor vellit: gelido, ſollicitoque metu.
Quid ſi capripedes Satyri, Faunique bicornes
  Ah miſeram rapiant, dum malecauta jaces?
Dii prohibete malum: mihi namque hæc cura priore
  Triſtior accideret, conficeretque magis.
An paterer mihi fata diu producere vitam,
  Et poſſem ad certam non properare necem?
Si tua commiſcere fores; mea vita, coacta
  Lacteola hirſutis pectora pectoribus.
Sed neutrum eveniet: neque tam ſibi ſecula noſtra
  Averſos penitus ſunt habitura Deos,
Nec mea nunc doleo quod ſit præſaga mali mens:
  Triſtia vel quod me ſomnia terrificent.
Sed (quod morte mihi eſt ipſa infelicius) a te
  Abſore tam longo tempore diſcrucior.
Et rurſus mala rura odi: rura execror, omnes
  Quæ modo delicias eripuere mihi,
Lætitiamque omnem ex animo, cœlumque, diemque,
  Et ſolem ex oculis eripuere meis.
Quid mihi tunc animi credis, mentiſque fuiſſe,
  Cum primum occluſæ non patuere fores?
Tum victa eſt acri patientia noſtra dolore,
  Quam prius adverſi frangere nil poterat.
Mœſtaque cœperunt tabeſcere lumina fletu,
  Pumice quæ fuerant aridiora prius.
Abduxti ſenſuſque meos, animumque recedens:
  Et me a me ducis imperioſa procul.
Quod ſi in tam ſævo ſupereſt mihi vita dolore,
  Una tui dulcis ſpes facit hoc reditûs.
Cogitat interea de te mens anxia ſemper,
  Cum gravibus curis excita pervigilat.
Et ſi oculos flendo feſſos, longoque labore
  Ingratæ noctis clauſerit hora brevis,
Semper ades, nunc blanda ſatis, nunc aſpera, teque
  Jam captam teneo, jam volucremque ſequor.
Uror, non ſecus ac flagrans Trinacria rupes;
  Succenſoque ingens ardet ab igne rogus.

 Vel

Vel quantum moriens arſit Tyrinthius heros,
Ater ubi infecit fortia membra cruor:
Nec rogo (quod fieri nequit) ut moderatius urar:
Sed te etiam ut noſtri mutuus urat amor.
Quid cupio ah demens? te circumſepta nivali
Securam faciunt aſpera corda gelu.
Te numquam lacrimæ triſtes, non pallor amantum
Flectere, ſollicitæ non potuere preces:
O quoties, tua nos raperent cum pectora, noſtris
Inſidioſa nimis pectora luminibus,
Compreſſis labris mirantes diximus: hæc ſunt
Sithonia longe candidiora nive:
Perniciem in noſtram illa eadem mox ſenſimus eſſe
Pectora, Sithonia frigidiora nive.
Nec tantum præceps audacia creverat in me,
Armanda ut glacie pectora caſta forent.
Nam quamvis miſere cuperem dare brachia collo,
Et memores labris figere dente notas,
Conſcia tu tamen es nil me tentaſſe: nec auſum
Ulla animi ardentis prodere ſigna mei.
Sed petere hæc abs te mihi non fas eſſe putabam
Tam Veneri averſa, deliciiſque ſuis.
Ardebam prudens igitur, taciruſque ſuperbæ
Mentis formidans lædere propoſitum.
Et ſi quando mihi fuerat data copia fandi,
Hærebat nimio lingua retenta metu.
Conſilii mentiſque inopem deduxerat huc me
Tandem flagranti mixtus amore timor:
Non ut juſta mei peterentur præmia amoris,
Sed tibi deſpectus ne meus eſſet amor.
Tangeret utque mei te ſaltem parvula cura
Difficilem, poſtquam mutua non poterat.
Hoc ego pœnarum duxiſſem dulce levamen,
Quas dederam immerito, quaſque daturus eram
Et tamen hic miſeras nondum pervenit ad aures
Optatus roſeo miſſus ab ore ſonus.
Immo me fateor non poſſe carere timore,
Ne tibi jam gelido pectore deciderim.

Nam

Nam tua mi ſemper parce fuit æqua voluntas,
  Et nimis Idaliæ mens inimica Deæ:
Queis dederit vires abſentia longa neceſſe eſt,
  Deleritque tuo me miſerum ex animo,
Hæc mihi nunc mœſtas eſt unica cura medullas,
  Et cruciat vitam, vix reliquamque facit.
Nec quæ grata mihi dixiſti verba recedens,
  Et blandus toties ingeminavit Amor,
Illa meo poſſunt medicinam ferre dolori,
  Ægra vel amenti ſolvere corda metu.
Nam tibi (ni fallax ſenſus me decipit) illa
  Non dictavit Amor verba, ſed officium.

Genethliacon filii Veſp. Gonzagæ.

Qualis nitenti ceſpite floſculus,
Quando reducit vere novo diem
  Fulgens nitentem Aurora, pictum
    Purpureo os aperit colore:
Qui ſolis ut lux ſe extulit altius,
Compreſſa primo mox folia explicat,
  Lateque per campos apricos
    Spirat Achæmenios odores.
Vel quale virgultum arduæ ab æſculi
Radice quando naſcitur infima,
  Tantum exerens telluris almæ
    E gremio tenerum cacumen.
Juſto ſed illud tempore maximum,
Spiſſamque ramis ſurgit in arborem,
  Quam fruſtra aquoſus certat Eurus
    Flectere, præcipites & Auſtri.
Veſpaſiano filius ortus eſt,
Qui vix adultus, nomen in ultimum
  Orbem efferat, famamque rebus
    Excitet egregiis perennem,
Quem non inanes alliciant, gravem
Spes, nec cupido peſſima ſurripiet.

Impellat, aut fortuna vultu
Terreat impavidum minaci.
Tali beatum jam ter, & amplius
O prole patrem: ſed magis, ac magis
Prolem beatam jure tanto
Dicimus unanimes parente.
Quam ſunt avorum facta potentium,
Summique honores, atque recentia
Exempla virtutis paternæ
Parve puer tibi profutura!
Si bellicoſus ſpicula, ſignaque,
Haſtaſque, & enſes, & clypeos amas
Tractare, Mavortis ſecunda
Numina ſanguinei ſecutus,
Quid majus optes, quam fieri tuo
Splendore laudum conſimilis patri
Claro triumphis, & revictis
Hoſtibus, exuviis onuſto?
Non te excitabit cernere fortium
Qua denſa fervent agmina militum
Vadentem eum, ſtragemque dantem
Fulmineo gladio cruentam?
Aut ſuſtinentem fortiter agminum
Vim, denſa in ipſum mole ruentium,
Muroſve ſcandentem, & ſuperbis
Urbibus excidium ferentem?
Sin pace parta, te populi juvet
Juſte regendi forte ſcientia
Formare pectus, publicas res
Aſpice compoſite ordinantem.
Quis civitates amplificet ſtatus,
Et quis decoras moribus optimis,
Probiſque reddat diſciplinis,
Atque ſacris beet inſtitutis.
Diſces ab illo: qui revocat bonas
Artes, catenis, atque licentiam
Compeſcit, & delicta juſtis
Imperiis prohibet ſeveris.

Quod ſi Camœnæ te rapiant lyra
Plectroque captum, Virgili, & Orphei
Prudentius Linive cantus
Non imitabere, quam paternos.
Cuſtode eodem patreque poſteri
Lauro videbunt te triplici caput
Circumdatum ſplendere, cœlo
Sidus uti radiat ſereno.
Dum, quæ decentes te modo Gratiæ,
Nymphæque alendum ſuſcipiunt, die
Circum excubent nocte, & ſiniſtra
Officiat tibi ne quid Ate.
Sic membra creſcent parvula, tempore
Creſcetque eodem vis animi, ſimul
Ut grande creſcat tandem utrique
Præſidium Heſperiæ, decuſque.

Ad Veſpaſianum Gonzagam, in obitu Ann. uxoris.

Dum Belga vires horret Ibericas,
Illata nondum ſignaque finibus
Formidat, & nomen Philippi
Jam poſitis veneratur armis:
Quæ cura mentem nobilior tuam
Exercet? an tu quo ſuperes modo
Vim barbaram, eviteſque fraudes,
Conſilio meditaris alto?
Tu vero avitis quæ imperiis tenes
Longeque lateque oppida, mœnibus
Intentus es munire, firmam
Ut ſtatuas populis quietem?
Quodcunque tractas, non niſi maximum
Dignumque virtute eſſe poteſt tua,
Quam luce pura clariorem
Exitus efficiet ſecundus.
At me immerentem deſtituit levis
Fortuna, poſtquam principio ſatis

Afflarat, & cœlum fugatis
Reddiderat nebulis ſerenum.
Majori ut eſſem ludibrio, mea
Cum portu in ipſo fluctibus obruta
Et littori colliſa, ſævo
Naufragio periit carina.
Nam non avaram quæ dederat manum
Præceps in auras ſuſtulit omnia,
Et terga vertit, ſe citato
Proripiens inimica greſſu
Infeſta multis illa quidem, ſacris
Infeſtior ſed vatibus: optimum
Nam Julianum incluſit atro
Carcere delicias ſororum,
Phœbique amores: hunc decuit gravi
Cura ſolutum fundere nænias,
Et conjugis deflere mœſto
Fata tuæ miſeranda cantu.
Ah prima, & ah vix exorentia
Felicitatis gaudia maxima
Tecum fruentem falce preſſit
Protinus invida mors rapaci.
Non illa dulcis mollia filii
Adulta vidit membra, nec audiit
Jam lacte depulſum, tenello
Ore leves iterare nugas.
Non crebriores edere contigit
Partus, beatum qui facerent patrem.
Fortique dextra ſublevarent
Italiam miſere jacentem.
Annam ergo nuper mors tibi ſurpuit
Et ſurpuit cara oſcula conjugis,
Pectuſque ſincerum, & pudicum
Ingenium lepidoſque mores?
Queis illa donis non minus inclita,
Quam dives auro, ſtirpeque regia
Inſignis ornabat relicto
Eridanum Sicori tumentem.

Nunc

Nunc ornat alti lumine vivido
Convexa cœli: ſidereo & choro
Inſerta Dictæa Corona
Purius, Andromedaque fulget.
O, mitte molles fundere pectore
Firmo querelas, hocque age fortior
Partis triumphis ut ſuperbos
Strenuus accumules triumphos.
Jam nil tua non perficies manu,
Virtute Mavors inſuperabili
Quem roborat, fortemque Pallas
Conſiliis regit alma fidis.
At nos ne amice quod dedit auferat
Ingrata & expers conſilii Dea
Conabimur; quæ pertinaci
Quod dederat rapuit furore.

Ad Julianum Goſellinum, de Veſp. Gonzaga ægrotante.

Tandem querelis pone modum tuis,
Spemque occidentem fortiter erigens
Abſterge fletum Juliane,
Atque animum releva jacentem:
Plerumque poſtquam ſævit Æolus
Volvens procellis æquora turbidis,
Soles renaſcuntur ſereni
Triſtia nubila differentes.
Morbo tenetur ſi nimium gravi
Veſpaſianus, non tamen occidet:
Sed firmiorem tres benigno
Numine reſtituent ſorores.
Hunc Dii tuentur: quem neque naufragum
Extinxit æquor, cum nigrioribus
Sæviret undis, nec tremendo
Plumbea grando ruens fragore:
Quæ cum labantes firmat hic ordines,
Siſtitque verſam fœde aciem retro,

Late

Late patentem edebat, acta
Pulvere ſulfureo ruinam,
Vix una ſummum glans juvenem tamen
Perſtrinxit, æternum ut pareret decus
Inſignis in vultu cicatrix,
Impavidi nota certa cordis.
Tum Phœbus, & Mars unanimes, ſuum
Texere alumnum, nec ſecus omnibus
Poſthac periclis incruentum
Eripient Jove comprobante.
Ut poſt triumphatum horribilem Getam,
Parthumque, Pœnumque, & profugum Scythen
Diſcordis jam jam probroſis
Fulciat Heſperiam ruentem:
Et rurſus oras orbis in ultimas
Nomen Latinum, ſignaque proferat.
Cui laurea tandem virenti
Juppiter impoſita laborum
Finem ſpopondit, tum undique claſſico
Ceſſante prorſus: lætaque ſecula
Præſtabit: in lucem bonaſque
E tenebris revocabit artes.
Muſis amico principe, & ingeni
Virtute claro premia frontibus
Doctis negatæ olim, celebri
Reſtituent ederæ corona.
Majore plectro te decet interim
Sacrare ſummis nomen honoribus
Herois invicti, decuſque
Perpetua celebrare laude.
At nos ſcientes proſpera, ſeraque
Manere eundem fata, procul metu
Omni repulſo hymnum ſaluti
Æoliis fidibus canemus.

JO: MATTHÆI TOSCANI

MEDIOLANENSIS.

Ad Reginam Chriſtianiſſimi Regis Matrem.

QUæ Gallæ Regina ratis moderaris habenas,
Tuta procelloſum per mare vela regens:
Nata ducum, genitrix Regum: ſed ſanguinis amplum
Illuſtrans animi nobilitate decus.
Corpore femineo dum pectus firma virile,
Ingenii ſexum vi ſuperante, geris:
Longa quidem placidam traxiſſe per otia pacem
Gallorum populos præſtiteratque duces,
Per commune nefas patrios quam ſanguine campo
Fœdaſſet quatiens civica tela furor
Sed tua non poterat dubiis niſi provida rebus
Mens cerni, innumeris illabefacta malis.
Sic ars docta latet tranquilla per æquora nautæ:
Tempeſtas animos, conſiliumque probat.
Poſtquam igitur ſano viduos jam pectore Gallos
Traxit in atra feri prœlia Martis amor:
Enituit tua tunc virtus, dum ſedula regnum
Conſervas natis per fera bella tuis
Nam tu corda ducum quoties lymphata furore
Mulſiſti placide pectora ſæva domans?

Mu-

Mutua junxiſti quoties per fœdera gentes,
Prælia compoſita pace ſilere jubens?
Quod ſi ſæpe tuis renuit mens ægra juvari
Conſiliis, Medicam dum male temnit opem;
Dum repetita ruunt veſani in funera cives:
Majus id humana numen agebat ope.
Scilicet extremam veniæ ſuperantia metam
Crimina dum mulctat vindicis ira Dei.
Quæ nunc ut precibus tandem placata piorum eſt,
Vel demum noſtris exſatiata malis;
Quæ miſeris ſperanda ſalus foret unica rebus
Pax eſt conſiliis illa reperta tuis.
Sic ubi diu ſæva violentia perculit Auſtri
Naufragio miſeras per freta vaſta rates,
Neptunus facili tandem ſua regna tridente
Sternit: & innocuas navita verrit aquas.
Atque utinam gentes obliquo devia calle
Corda vetus flectant ad pietatis iter.
Aurea tum læti reduces ad ſæcula Galli
Vera colent poſitis otia diſſidiis.
Tum pius Henricus patriis a finibus, hoſtis
Vertet in externi juſtius arma ſolum,
Impia prima dabis meritas Germania pœnas:
Fax ſiquidem noſtri tu quoque prima mali.
Nec contenta tuis quod pridem nata ſub antris
Sparſeris in Gallos dira venena rudes,
Arva ſubinde fero dum Gallica milite comples,
Auxiſti damnis damna priora novis.
Scilicet hoc melius, quam ſi cervice repellas
Iniicit en jamjam quod tibi Turca jugum.
Qui tibi Pannoniæ magna jam parte potitus,
Imminet, atque tuum ſpe capit imperium.
Sed magis ultorem manet hæc victoria Gallum:
Germani, & Turcæ conteret ille caput.
Ocyus hanc tam fauſta ferat quæ gaudia lucem
Phœbus ab Eoo proferat orbe, precor:
Qua juſto Henricum per mille trophæa triumpho
Teutonico tinctus ſanguine currus agat.

Un-

Undique Parrhiſiæ vectus ſpectabilis urbi
Tendat in amplexus mox, Catharina, tuos.
Tum fortaſſe gravi mihi fas aſſurgere plectro,
Magnaque Mæonia bella tonare tuba!
Interea mea nunc patrios pia cura Poëtas
Triſtia Parcarum jura ſubire vetat.
Nam tibi, grande decus Latii Regina, dicatos
Spectat ab æterna poſteritate legi.
Tu, mea muſa tibi plenos dum texit honores,
Hæc tibi devotæ pignora mentis habe.

Ad Proſperum Vicecomitem.

Clara ducum ſoboles, quorum ditione ſub ampla
Fluxerat, ingenti qua patet amne, Padus.
Quos velut innumeræ comitatæ in bella catervæ
Struxerunt valida mille trophæa manu:
Sic te Palladiæ cingunt quæ hinc inde cohortes
Æternum media dant tibi pace decus.
Hos, quorum pars magna tuo mihi munere, Vates,
Eſt data, tota quibus Muſa lepore nitet,
Perlege: perlectis Flaccum diceſque Tibullum
Noſtraque dant reducem ſæcula Virgilium.
Cum toties Latium vaſtarit barbarus hoſtis,
Ille ſolo exitium, non tulit ingeniis.

De Carga Carminibus.

Quid culta prodeſt carminis concinnitas,
Quid caſta linguæ Romulæ obſervatio,
Oratio quid mille picta floſculis,
Si fœda amorum turpium laſcivia,
Si dii profani, fabulæque inutiles,
Fœde pudicis obſtrepentes auribus
Nugæ ſonoræ verſuum ſpectabilem
Luto nitorem turpius ſi collinant?
Hoc Carga fugit, puritatem carminum
Nil eſſe ducens, pura ni mens ſit comes,

Do-

Docenſque vates pro caduca gloria
Mundi, perenne cœli ut affectent decus.

De Jo: Franciſco Bonhomo Epiſcopo Vercellenſi.

Extinctum dum mente pia, docto ore, Bonhomus
Flet Chriſtum, ſacro pectore digna canens,
Hoc merito aſſequitur, redivivi ut numine Chriſti
Perfuſus dempto gaudia fine metat.

De Hieronymo Amaltheo Poëta, & Medico.

Ut mentes hominum ſolaris dulcibus ægras
Verbis, ſic herbis languida membra juvas.
Una manus citharæ nervos, nervoſque virorum
Sedula concordi temperat harmonia.
Quattuor ut chordæ ſunt, ut diſcrimina vocum
Quattuor, in quibus ars muſica tota viget,
Biſque duo hæc nervi, numeri, candorque, lepoſque
Vivere plus una carmina luce jubent,
Corpora ſic totidem ex humoribus, atque elementis
Conſtant, Pæoniæ eſt in quibus artis opus.
Quæ cum felici tractes Hieronyme cura,
E gemina geminus vi tibi ſurgit honos,
Sed diſpar: peritura etenim qui corpora ſervas,
Carmina perpetuo non peritura facis.

De Jo: Bapt. Amaltheo.

Vivus hic antiquos Latio inſtauravit honores,
Mortuus antiquos abſtulit, atque novos.

De F. Mario Molſa.

Tam lepido Tuſcas coluiſti carmine muſas,
Itala quo ſtudio tota juventa calet,
Tam docte citharam pulſaſti Molſa Latinam,
Quam vetera aptarunt ſæcula, noſtra colunt.

Ut decus Auſoniis merito dicare Camœnis
  Illuſtraſſe novum, reſtituiſſe vetus.

De Balthaſſ. Caſtilioneo.

Ut patriam, ſic ingenium, Muſámque dederunt
  Fata tibi, ſed non otia Vergilii.
Quod niſi caſtra fores regum ſectatus, & aulam,
  Dum ſimul hos dextra, conſilioque juvas,
Carmina tunc magni poteras æquare Maronis,
  Ut nunc ingenii pondere, ſic numero.

De Joanne Cotta.

Qui Muſas, Veneremque, Gratiaſque
Vis cœtu ſocias videre in uno,
Hunc unum aureolum legas libellum,
Quo Muſæ neque ſunt politiores,
Ipſa nec Venus eſt magis venuſta,
Nec gratæ Charites magis; quod ulli
Si fortaſſe ſecus videtur, ille
Iratas ſibi noverit miſello
Camœnas, Veneremque, Gratiaſque.

Ad Petrum Bembum.

Hiſtoricus, vates, rhetor, celebrat, canit, implet
  Geſta, ignes, aures, ore, lyra, eloquio.

Ad Andream Naugerium.

Hic Naugerius ille, Martialis
Laſcivi petulantiam peroſus,
Et muſas ſine fine prurientes,
Læſo, cuncta quibus licent pudore,
Non jam virginibus, ſed impudicis,
At caſtas voluit ſuas Camœnas
Hic Naugerius eſſe, ſicque amores

Cano

Cantare, ut tenerum colant pudorem.
Hunc ergo pueri, puellulæque
Crebri volvite, quippe Martiale
Nec doctum minus, & magis pudicum.

De M. Antonii Caſanova.

Dum priſcos celebri memoras cum laude Quirites
Laude probas dignum te Caſanova pari.

De Antonio Tebaldeo.

Sunt arguta quidem, ſed pauca Epigrammata: neſcis
Condiri modico fercula multa ſale?

De Antonio Mario, ad Lectorem.

Hæc pueri, ſed non puerili condita vena,
Perlege digna viro carmina, digna ſunt
Virgilioque parem Marii ſpe concipe Muſam
Non alio Culicem luſerat ore Maro.

De Lazaro Bonamico.

Quod noſtrum in Latium priſcæ revocantur Athenæ,
Quod viget eloquium, carmen, & hiſtoria,
Aurea quod ſtudiis redierunt ſæcula, totum
Hoc Patavi, debet Lazare terra tibi.

De Jo: Caſa Archiepiſcopo Beneventano.

Cetera turba Deum cœli tenet aurea templa:
Collibitum eſt Muſis hanc habitare caſam.

Ad Honoratum Faſcitellum.

Citria mala tuæ, & quot flores Parthenopes, tot
Munditiæ verſus ſunt Faſitelle tui.

Ad Proſperum Vicecomitem.

Inſubrum dum ſcepra manu, aſpirante tenebant
Fortuna proceres, anguigerique duces,
Invicta virtute ducum res bellica crevit:
Nullaque gens Martis clarior arte fuit.
Nunc eadem fortuna rota volvente vetuſtum
(Proh ſcelus) in præceps abſtulit imperium.
Hoc generoſe ducum Proſper de ſanguine, Muſas
Exerces, ſummæ nobilitatis opus.
Hoc, quamvis Fortuna rotam vertatque, ruatque
Impia, non poterit ſurripuiſſe decus.

DESCRIPTIO SENILIS ÆTATIS.

Idem argumentum tractarunt quatuor alii Poëtæ, Frangipanius, Fumanus, Parliſtaneus, & incertus Auctor.

Mortis propinquæ nuntia
Pulsat ſenecta jam fores,
Canaque verticem nive
Conſpergit: & frontis cutem
Criſpat, profundos imprimens
Sulcos: & aridas genas
Pallore veſtit buxeo:
Uſumque minuens aurium
Vocis meatus obſtruit:
Jugique luminum elicit
A fonte lippitudinem:
Unamque palpebram alteri
Jungit tenaci glutine:
Muccoque nares rancidas
Damnat perenni, & pulypo
Affligit uſque: dentium
Ex ore vallum decutit
Balbo: ſalivam profluam

Derivat in barbam cavo
Graveolentis animæ de ſpecu.
Jam conſueto munere
Effeta noſtri corporis
Pars nulla fungitur ſatis.
Cæcutiunt enim vitro
Nunc deſtituta lumina.
Vox rauca: nec guſtus dapes
Selectiores appetit.
Omneſque concutit tremor
Artus: gravedo longius,
Nec tuſſis abſcedit comes
Moleſta: anhelitus frequens
Ab intimo hauſtus pectore
Jamjam receſſurum monet
Ægre retentum ſpiritum.
Quid ergo? an idcirco, trahit
Originem qui cælitus,
Divinus ille, ille, igneus
Vigor receſſit, intimis
Quem mi medullis inſerit
Cœleſtis aura ſpiritus?
Non illa non vis pectoris
Languente languet corpore.
At ſemimortua erigit
Hæc membra mens hæc vivida.
En optimuſque, & maximus
Rector rotundæ machinæ
Dextram labanti porrigit,
Et occidentes corporis
In mente vires ſuſcitat:
Suique amoris fervidos
In corde aculeos inſerit.
Clamore muto pectori
Meo inſuſurrans ad ſuum
Numen vocat, trahit, rapit.
Adſum pater o, adſum tuo
Sacro æſtuans cupidine,

Mor-

Mortalium rerum omnium, &
Ipſius immemor mei,
Solius at memor tui.
Tu dux, pater, rex, & Deus
Pronum, volentem, concito
Curſu advolantem ſuſcipe.
Jam corpus hoc ſibi grave,
Primæque matri debitum,
Quam cernuum in dies magis
Curvo intuetur vertice,
Suis refer primordiis.
At hunc vigentem ſpiritum
Divinitatis ad tuæ
Typum creatum, & dextera
Fictum tua, neceſſitas
Quem nulla mortis opprimet,
Luſtra benigno lumine.
Huic exeunti, terrea
Huic exuenti vincula,
Alas volucres applica,
Ut præpetis aquilæ modo
Suprema tranans nubila,
Humo relicta ſedibus
Tuis, pater, ſe immiſceat,
Tui fruatur perpete
Ut numinis præſentia.

Epinicion Chriſtiani orbis Turcarum claſſe ad Naupactum profligata.

Quiſquis adeſt, imbuta ſacro cui pectora Chriſto,
  Cordaque non ficta relligione calent,
Quamque tener lymphis tinctus luſtralibus infans
  Induit, intrepidus pro pietate mori,
Nunc effuſa pio teſtetur gaudia plauſu,
  Nunc læta ter jo voce triumphe canat,
Nulla dies Chriſtum veneranti lætior orbi
  Solis ab Eoo ſuſtulit amne rotas:

Nunc demum intrepido vitales ducimus auras
Pectore: nunc demum libera turba ſumus.
Cantet jo pæan merito lætiſſimus orbis:
Heſperia periit claſſis Eoa manu.
Hactenus invicti celebratus nomine Turca,
Poſſe malo diſcis vincier ipſe tuo.
Prævalidoque caput mutilatus perfide cornu
Sentis victrices in tua damna manus.
Ergo miſer tanto frontem ſpoliatus honore
Attolles truncum qua ratione caput?
Nos igitur ſpoliis populus cumulatus opimis
Pergamus ſummo ſolvere vota patri.
Ante tamen caſtas purgent jejunia mentes:
Labeque ſint omni pectora noſtra procul,
Quin agedum Divum ſacris advolvimur aris,
Votiviſque micant thura Sabæa focis?
Cœlicolum imprimis grates perſolvere regi
Cura ſit, & tali fundere voce preces.
Omnipotens genitor, ſummi cui ſidera Olympi,
Humanumque genus, regiaque ima ſubeſt:
Cui chorus æthereus ſervit, menteſque beatæ:
Qui populos placida juſtus ab arte regis.
Tu gentis delicta tuæ miſeratus, iniquo
Noſtra jugo prohibes ſubdita colla premi.
Tu tumidam Scythici rabiemve, minaſque tyranni
Comprimis, atque avidam ſanguinis uſque ſitim.
Egerat extremi vires qui Orientis & Indos,
Gentis in exitium corda parata tuæ?
Cum conjuratæ noſtras reſcindere claſſes
Cærula texerunt æquora mille rates.
Immenſum ferus ille animis invaſerat orbem,
Cui fuerat tellus nulla futura ſatis.
Cujus inexhauſti fuerant pars ultima voti
Cypria crudeli regna ſubacta jugo.
Jam Vaticani dementes corde ruinas,
Romanoque rogum ſtruxerat imperio.
Ebrius, & dulci fortuna quidlibet audax
Sperare, & lætis caſibus uſque ferox.

Urbe triumphata captivum ducere Tibrim,
In ſua purpureos addere vincla patres:
Cuique pater geminas rerum permittis habenas
Pontificem ſolio depoſuiſſe parans.
At tu ſancte parens ſortem miſeratus acerbam,
Atque adverſa tuo fata propinqua gregi,
Proſpicienſque tuis tantam impendere ruinam,
Nullus ut humana ſiſtere poſſet ope:
Veſanum invicta minuis virtute furorem,
Aſſertorque tui ſtrenuus orbis ades.
Nam te auctore pii coëunt in fœdera reges:
Pectoraque unanimi jungis amica fide:
Communem ut poſcant ſociatis viribus hoſtem,
Qui viguit noſtra ſeditione diu.
Illinc emicuit noſtræ ſpes prima ſalutis,
Sola hæc vincendi certa reperta via eſt.
Non humana modo conſpirant agmina, pennis
Vecta ſed ætherea labitur arce cohors.
Hæc cruce ſignatis animos, vireſque maniplis
Addidit: incuſſit ſed tibi luna metum.
Luna Parætonii ſignis quæ impreſſa Tyranni
Non duraturi roboris omen eras.
Namque Deo, ducibuſque Dei, ventiſque ſecundis
Gens pia lunigerum ſubruit agmen aquis.
Plebs igitur devota tibi, Rex, debita ſolvit
Munera, quæ meriti eſt pars quotacunque tui.
Tu cape quos pietas aris tibi ſacrat honores,
Et ſtudioſa tui ſuſcipe corda libens.
Nos nomen, laudeſque tuas celebrabimus, & cum
Advehit Eoo Phœbus ab orbe diem:
Et medii poſtquam ſpatium eſt emenſus Olympi,
Cum pars acta, manet pars obeunda viæ.
Nominis alma tui veniens præconia veſper
Audiet, & medio lucida ſigna polo.
Tu modo ſancte parens felicibus annue cœptis,
Orſaque divino lumine noſtra rege.
Nunc age læta Dei ſacris operata juventus
Sumamus genio lætitiæque dies,

Nunc juvet Aſſyrio medicari rore capillos,
Ferreque odoratæ florea ſerta comæ.
Læta corymbifera frontem redimita corona
Tota cohors docili ter pede pulſet humum.
Optima nunc tellus, nunc formoſiſſimus annus,
Preſſa fluunt pleno pinguia muſta lacu.
Dicite jo pæan, & jo ter dicite pæan:
Occidit Ægæis barbara claſſis aquis.
Solenni lux iſta ſacro celebranda quotannis
Nomen ab æterna poſteritate ferat.
Ceſſet opus: tauri repetant præſepia feſſi:
Nec valido cultor pondere lædat humum.
Bellator poſitis veniat manſuetior armis,
Funereæ poſtquam conticuere tubæ.
Turba miniſterio ceſſet laxata remiſſo:
Et ſileant rauco jurgia longa foro.
Ignibus innumeris denſas arcete tenebras,
Ut niteat multa lampade clara dies.
Signaque lætitiæ populis arſura beatis
Expedit innumeras tollere ad aſtra pyras.
Jam tormenta gravi reſonent diſploſa fragore:
Turribus ex altis æra repulſa ſonent.
Vos pueri, innuptæque choros agitate puellæ:
Impediant nitidas florea ſerta comas.
Plauſibus & late vacuus circumſonet aër:
Concordi feriat ſidera voce ſonus.
Dicite jo pæan, & jo ter dicite pæan:
Occiduum ſubiit claſſis Eoa jugum.
Candida Relligio præclaris aucta triumphis
Erigit invicta parta trophæa manu.
Namque ea barbaricas violenta cuſpide puppes
Perculit, & Scythicas ardua fregit opes.
Undique conſpicuis volitat Victoria pennis,
Exultanſque ſuo nomine cuncta replet.
Fama per immenſum laudes diſſeminat orbem,
Noſtrorumque canit fortia facta ducum.
Sed cui non tacitum pertentant gaudia pectus,
Adfuit ut tanti nuntia fama boni?

Ex-

Excutit ex humeris glaciem pater Apenninus,
Hirſutumque novo veſtit honore caput.
Formoſæ Dryadeſque, cavis & Oreades antris
Ancipites ducunt molliter arte choros.
Explicat Eridanus placidas manſuetior undas,
Cui premit humentes mollis arundo comas.
Turbaque natarum virides ornata capillos
Laſcivum jactant per vada lenta genu.
Lætitia geſtit Rhodanus: lætuſque Garumna
Heſperium tumidas in mare volvit aquas.
Ipſe magis ſolito fulva ſplendeſcit arena,
Conſpicuoque fluit dives honore Tagus.
Quin etiam Actiaci ſtupuerunt littora ponti,
Undiſona & tanti conſcia ſaxa boni.
Ipſe pater pugnam ſenſit Neptunus ab antro,
Ærea dum motas machina terret aquas:
Et migraſſe ſuas tonitru miratus in oras
Uvida cæruleis extulit ora vadis.
Corpora ut aſpexit vaſtas fluitare per undas,
Milleque disjectas per ſua regna rates,
Sparſa natant ſummis dum fluctibus armamenta,
Dum Scythicus pelagus purpurat omne cruor:
Actiaci [dixit] cedant Auguſte triumphi,
Cumque ſuo mollis femina pulſa proco.
Helleſpontiacam cedat qui navibus oram
Junxerat, exiguæ præda futura manus.
Priſca ſuas taceat laudes plebs Romula, quamvis
Bis Pœno Siculas ſanguine tinxit aquas.
Omnia facta patrum ſileat verboſa vetuſtas;
En premitur titulis gloria priſca novis.
Te quoque magne pater pudeat ne cedere nato
Carole, cui domino ceſſit uterque polus,
Geſtave non pigeat nati majora fateri,
In regnis quotquot geſſeris ipſe meis;
Pars licet illa tibi fuerit non ultima honorum,
Venit ab immenſo quæ tibi parta mari
Tuque age majorum juvenis memoranda tuorum
Vincere ſic titulis nomina perge tuis.

Macte nova virtute, ducum generoſa propago,
Præſidium Auſtriacæ dulce, decuſque domus.
Surgit ab Heſperio celebris tua fama cubili,
Et ſuperat rubri littora curva maris.
Te victor colit Heſperius: tibi decolor Indus
Præparat imperiis colla domanda novis.
Vindice te famulas ſperat captiva catenas
Hellas & infandum depoſuiſſe jugum.
Sic fatus, valido mox æquora vaſta tridente
Impulit: & raucis tempora merſit aquis.
Tum ſimul Auſtriacum Nerei turba Joannem
Ingeminat, Triton perſonat Auſtriacum.
Auſtriacum ſinuoſa ſono colliſa reſultant
Littora, & Auſtriacum ſaxa repulſa fremunt.

Hymnus in Chriſti Natalem diem.

Annua naſcentis redeunt ſolennia Chriſti,
Dum ſacra virgineo pondera ventre fluunt.
Ceſſet opus: ſacriſque vacent exempta labori
Corpora: nam feſta luce vacare decet.
Jam pecudes, feſſique petant ſtabula alta juvenci:
Nec valido cultor dente fatiget humum.
Miteſcat poſitis miles manſuetior armis:
Nec raucæ moveant aſpera bella tubæ.
Sacra coronatis celebrentur myſtica templis:
Uranturque piis thura Sabæa focis.
Hæc eſt alma dies naſcentis conſcia Chriſti
Sanguine terſuri crimina noſtra ſuo.
Singula dum refero, linguis animiſque favete,
Cur pius ætherea venerit arce Deus.
Qua Titan rutilo conſcendit in æthera curru
Ridet inexhauſto veris honore locus.
Plurimus hic vitreis trepidat pellucidus undis,
Blandaque nectareus murmura rivus habet.
Hic querulis vacuas mulcet concentibus auras
Inter odoratum turba canora nemus.

Per liquidum placidis volitat levis aëra pennis,
Et florum æternas excitat aura comas:
Educat illa roſas, immortaleſque amarantos:
Et vario nitidum pingit honore ſolum.
Lactea perpetuis labuntur flumina rivis,
Flavaque de viridi cortice mella fluunt.
Sponte ſua tellus maturis canet ariſtis:
Atque arbos nullo poma jubente gerit.
Nec tales olim felicia Gargara meſſes,
Nec ſata Trinacrii culta tulere ſoli.
Hæc inter primi vernantia rura parentes
Ducebant lætos tempus in omne dies.
Nec triſtes ſuberant morbi, nec lenta ſenectus
Cogebat tremulo membra movere gradu.
Ipſe quoque, æthereaim mundi qui temperat arcem,
Immunes dederat vivere poſſe necis.
Labificus tanto ſerpens invidit honori:
Et tacita ſtruxit callidus arte dolos.
Illius impulſu vetitum male credula pomum
Obtulit ignaro femina prima viro.
Tum Pater imponens pœnas pro crimine, jura
Vindicat imperii facta minora ſui:
Tunc fortunatis ſontes exegit ab oris,
Et dedit irato talia dicta ſono:
Quæ tibi, noſtra niſi violaſſes juſſa, perennis
Adfuerat placido vita tenore fluens,
Nunc brevis, & multo venit ærumnoſa labore,
Ægraque per lethi mille trahenda metus.
Quaſque benigna prius tibi terra ferebat inemptas
Nunc dapibus pretium non leve ſudor erit.
At, quæ prima meas temeraſti perfida leges,
Hæc te commiſſi pœna luenda manet:
Ne prius ex utero conceptus prodeat infans,
Quam decies curvum luna retexat iter.
Mox paritura graves gemitu teſtere dolores:
Ut jucunda minus ſit tibi vita nece.
Dixerat hæc Genitor juſta correptus ab ira:
Et juſſit triplices ſcribere dicta Deas.

Hinc

Hinc labor, hinc lacrimæ ſubeunt, hinc curva ſenectus,
Ægraque conſumens corpora dira lues.
Semotique prius fati vis effeta terris
Incubuit, lentum corripuitque gradum.
Tantum letiferæ poterant contagia culpæ,
Ut lueret patrum crimina poſteritas.
Primaque poſtremos tangebat culpa nepotes.
Proh quam læſa ſemel numina magna nocent!
At Deus hanc hominum ſortem miſeratus acerbam,
Noſque ratus dura conditione premi,
Collectaſque videns vectari in Tartara prædas,
Quos prius artifici finxerat ipſe manu,
Conſortem ſtatuit natum demittere Olympo,
Certa ſalus terris quo veniente foret.
Mox ſimulans agili corpus juvenile figura
Ales ab ætheria labitur arce poli.
Atque ubi virginei ſucceſſit limine tecti,
Nuntiat æterni maxima juſſa patris.
Hanc ſubit a ſummis demiſſus ſpiritus aſtris:
Concipit & ſalva virginitate Deum.
Incorrupta pio complentur viſcera fœtu:
Fœcundi verbum ſeminis inſtar habet.
Clara per obſtantes ſic ſe phœbæa feneſtras
Fundunt illæſo lumina ſæpe vitro.
Contractam virgo ſic crimine virginis iram
Expiat, humanum reſtituitque genus.
Cynthia jamque novem curru compleverat orbes,
Ac prope nocturnos dena movebat equos:
Jamque dies aderat partus celeberrima ſacri:
Caſtaque divinum membra gravabat onus.
Quem mare, quem tellus, quem non capit arduus æther,
Auctorem virgo protulit ipſa ſuum.
Nec ſolitos ſenſit partu reſoluta dolores:
Sed facile æthereum, ſponteque fluxit onus.
Purpura non artus texit, non ſerica veſtis,
Sed nudam nudo corpore preſſit humum:
Hæc gremio excepit gaudens cœleſtia membra,
Atque novo fovit gramine molle latus.

Ipſa etiam clari præſepia conſcia partus
  Credibile eſt tantis læta fuiſſe bonis.
Quin & aſellus iners, & pandi vector aratri
  Ante Deum curvo procubuere genu.
Læta hæc prima dies fulſit mortalibus ægris:
  Certior hac mundo cœpit adeſſe ſalus.
Hac igitur meritos templis cumulemus honores:
  Naſcentemque juvet concelebrare Deum.
Chriſte dicata tuo natali ſacra frequenta,
  Atque pias facili concipe mente preces.
Dexter ades: populique tui pius annue votis,
  Cordaque cœleſti lumine noſtra reple.

Ad Pa. Toſcanum Claravallenſem Antiſtitem, in ſequentem Hymnum Præfatio.

Dum nocturna vago volvuntur ſidera curſu,
  Noxque polum fuſcis vecta pererrat equis,
Ceteraque inviſas oblita animalia curas
  Languida jucundo membra ſopore rigant,
Facundi digitis quondam tractata Catulli
  Ipſe ſacros doceo plectra ſubire modos.
Alma ſalutiferæ modulatus gaudia noctis,
  Cui nitido par eſt lumine nulla dies.
Hoc tibi vix calida ſubductum incude Camœna
  Noſtra dicat, magni muneris inſtar, opus.
Forſitan & poſſim non parva dediſſe videri:
  Suntne aliæ, vates quas tibi donet, opes?

Hymnus II. in Chriſti Servatoris Natalem diem.

Huc, huc pergite virgines
Pudicæ, pueri integri, &
Florentem variis comam
  Impedite corollis.
Hunc natalitium diem
Voce pſallite tinnula:
Et puerperium ſacræ

Vir-

Virginis celebrate:
Hæc nam ſola puellulis
E mortalibus, integro
Flore virgineo, ſacri
Mater numinis audit.
Clarum cernitis ut micat
Lumen? advenit, advenit
Celſo ſpiritus æthere
Penna præpete lapſus.
Quo me ſancte rapis tui
Plenum mente nova? juvat
Intus ire per abdita
Puri myſtica partus.
O nox ſplendidior die,
Sole luna beatior
Circumfuſa micantibus
Stellis ora renidens!
Primæ vos tenebræ Deum
Ut orbis mala nubila
Fulgore excuteret ſuo,
Senſiſtis venientem,
Ut olim, Boreas ubi
Arvis horrifer ingruit
Concretas quatiens comas
Atris faucibus efflans
Nives, ſqualida partubus
Tellus orba gemit: jubar
Sol premit nitidum, caput
Septus nubibus atris:
Omnis triſtior it dies;
Torpent flumina: turbidus
Flet aër: brevis evolat
Lux fulgore maligno.
Sic &, primus ubi parens
Uxoris male credulæ
Ceſſit conſiliis, ſtatim
Fervens ira Tonantis,
Acriſque in miſerum furor

Mox

Mortale incubuit genus:
Ex lux aurea ſubſtitit
Paternæ bonitatis:
Tum prædam Cacodæmones
Furvas convehere in domos:
Nulli parcere ferreo
Mors bacchata flagello.
Sic mœror, lacrimæ, dolor,
Malorumque cohors diu
Vitæ gaudia gentibus
Invidere beatæ.
Nunc contra veluti levis
Auræ temperie ſolum
Perflat, cum Zephyrus putres
Glebas ore reſolvens,
Lætis undique partubus
Aucta vernat humus: coma
Sol cinctum rutila caput
Pulſis nubibus effert:
Omnis lætior it dies:
Rident flumina: limpidus
Aër enitet: aureo
Lux ſplendore coruſcat.
Sedes haud aliter ſacri
Poſtquam deſeruit poli, &
Puros virginea Deus
Artus ſumpſit ab alvo:
Vetuſtique hominis nefas
Expunxit novus hic homo:
Et labem putris integra
Carnis carne piavit:
Mox immenſa benignitas
Supremi enituit Patris:
Effuſis amor inclitus
Mox prorupit habenis.
Tunc mors mortua concidit,
Pravum deſtituit vigor
Hoſtem: ſervitii jugum

Liber

Liber exuit orbis.
Tum Pax, lætaque Fauſtitas,
Culpari & metuens Fides,
Certatim populis cohors
Venit grata bonorum.
Hæc mortalibus attulit
Chriſtus gaudia, deſerens
Ventris clauſtra, Quis huic Deo
Compararier auſit?
Vili ſtramine pauperis
Præſepi jacet, alta qui
Nutu ſidera temperat,
Gades frænat, & Indos.
Divorum ſacer alitum
Naſcenti Domino chorus
Plaudit: incita vocibus
Tellus icta reſultat.
Accurrunt hilari pede
Cuſtodes ovium: Deum
Infantem ſtipulæ rudis
Proni voce ſalutant.
Exemplo monitos juvet
Noctem dicere, clarior
Qua nulla Oceano dies
Lumen extulit almum.
Puellæ, ac pueri integri,
Ite concinite in modum:
Ad voces populi tui
Ades Chriſte ſecundus.
Ut lubentius audiens
Se citarier ad ſuum
Solenne, huc aditum ferat
Placatuſque, faventſque.
Rurſum carmine ſupplici
Puellæ, ac pueri integri
Alternate; ſecundus huc
Chriſte lumina flecte.
Flecte lumina: ſupplicum

Votis annue: qui tuum
Natalem celebrant tui
  Affla numinis aura.
Quem mundus mage cælitum
Colat? cui ſua nuncupet
Vota? cuive Arabum ſtrue
  Aras ſtipet odorum?
Fauſtas o utinam tuis
Præſtes dux bone ferias:
Addictaſque tibi bona
  Soſpites ope gentes:
Ut, quæ nunc timidæ tui
Numinis fragilem colunt
Vitam, perpetis has tuæ
  Vitæ munere dones.

De tormentis Domini Jeſu.

Crux Domini pendens libravit in aëre corpus:
  Conciſa indignis eſt facies alapis:
Tres clavi fixere pedes, fixere lacertos:
  Imbuit os ſacrum ſpongia felle madens:
Texta corona caput ſpinis penetravit acutis:
  Vibicibus texit levia membra flagrum:
Sunt Chriſti tormenta, ſalus, & vita piorum:
  Crux, alapæ, clavi, ſpongia. flagra, rubi.

Ad Henricum III. Gallorum Regem, dum ejus e Sarmatia adventus expeteretur.

Per bella dextræ mutua civicæ
Ruentis o ſpes unica patriæ,
  Virtute defunctis create
    Regibus ac geniture reges,
Henrice: mœſtæ jam nimium diu
Abes parenti, & concilio patrum,
  Illiſque quotquot nulla cives
    In proprios inimicat ira.

Tuo

Tuo cupitam dux populo bone
Lucem reporta, veris amabilem
  Horam reducens: nunc aquoſa
    Sævit hiems premimurque nube.
Audax, Iberi trans maris æquora
Viſendus orbis, quem ſtudio, novus,
  Allexit, auri, vel talentis
    Cura inhians, nimis & cupido
Avara gazæ, navita Atlantico
Deprenſus alto, cum rabies Noti
  Luctatur in fratres, & imo
    Aſtra furens pelago laceſſit,
Gemella vultu lumina pallido
Poſcens, ut amplas ominibus preces
  Admiſcet, æternos ſupinis
    Dum manibus ſuperos adorat:
Sic te requirit Gallia, Sarmatis
Quem terra dulci diſtinet a domo
  Experta prudentis ſagacem
    Senſum animi, validumque robur:
Simulque claris orta parentibus,
Et culta doctis artibus indoles
  Quid poſſet: exempliſque facta
    Ut veterum ſtimulent avorum.
Supremus at non arbiter annuit,
Diu per arva ut perpetua nive
  Damnata regnes, jura reddens
    Danubium prope flumen ortis:
Supplex alumnum ſed repetit ſuum
Soluta crines Gallia lugubres:
  Tu ſupplicis votis iniquas
    Rumpe moras reditu ſecundo.
Ad regna pridem debita, Rex, tibi
Ades: furentes & populi impetus
  Contunde, veſanumque Martem,
    Qui miſeras furiavit urbes.
Informe leges edomuit nefas:
Dum pœna vindex, & placidæ ſilent

Dum pacis artes: una mentes
Atra ciet furiis Erinnys.
Hinc alma terras funera Galliæ
Exoſa liquit cum ſocia Fide
Aſtræa: pollutis nefanda,
Relligio, Pietaſque, cæde
Conceſſit agris, protinus, heu nefas,
Audax Enyo, tum Superûm ferox
Contemtus, & Cupido avara
Sanguinis in ſcelus omne dextras
Obarmat. Ecquid dura nefarium
Refugit ætas? quid rabidus furor
Reliquit intactum? unde dextras
Continuit ſitiens metalli
Fulvi cupido? quas fera non manus
Evertit aras? quis ſolidas videns
Arceſque labentes, & urbes
Temperet a lacrimis? Sed omnem
In te reponit Gallia ſpem ſuæ
Salutis: æſtu corda tumentia,
Fluctuſque compones, & orbem
Conſtitues vacuum duellis.
Cuſtode rerum te validis furor
Audax habenis ora dabit: ſcelus,
Et triſtis armorum tumultus,
Terga dabunt inimica paci.

Ad Paulum Toſcanum.

Veris nuntius aurei
Lætas planities verſicoloribus
Jam diſtinguit honoribus
Jucundo Zephyrus flamine temperans
Auras: jam genitalia
Fœcundat vegetis ſemina partubus:
Ut nec fertilibus comæ
Deſint arboribus, garrula nec cohors

Hinc

Hinc abſit volucrum, modos
Fingentum tenui gutture tinnulos,
Rami floribus & novis,
Culmis luxurians & teneris ſeges,
Quantumvis avidi, bona
Spe lactans animos agricolæ fovet.
Intractabilis aſperi
Nuper planities æquoris, horridis
Conjurata Aquilonibus
Dum ſæviret hiems, nunc cupido lucri,
Ad commercia, navitæ
Tutum pandit iter: canitie caput
Montes exonerant, novo
Pingentes varium gramine verticem.
Sic certum variat ſtatis
Annum temporibus provida mens Dei.
Inſtruxit quoque talibus
Prudens ille hominum pectora motibus,
Ut grata vice tetrica
Alternent placido ſeria cum joco.
Indefeſſa laboribus
Nulli perpetuis vis manet: igneus
Titan cornipedes licet
Ardentes ſtimulet non patiens moræ;
Quamvis flumina Nereo
Æterno latices vortice miſceant.
Haud mortalibus hic vigor
Humaniſve tenor mentibus additus,
Clarârum ſatur artium,
Æternoque animus nectare marcidus
Cœleſtis ſapientiæ,
Cum defeſſus hebet mentis acumine,
Mox teſtudinis aureæ
Torpentem Aonides munere recreant.
Dulces Pieridum modi,
Quanquam difficili bile Dieſpiter,
Succenſus tumet, igneas,
Queis nimboſa furens nubila dividit,

Dextra

Dextræ decutiunt faces,
    Turbatiſque redit luminibus nitor:
Et ſidunt furiæ, quibus
    Terras, atque fretum turbat, & æthera,
Et Ditis penetralia.
    Non ſiquid Calabram tacti Heliconidum
Oeſtro luſimus ad fidem,
    Vultu deſpicies turgidus aſpero,
O Toſcane decus meum,
    Solus digna meæ materies lyræ.
Nam ſe tota vovet tibi,
    Qualiſcunque quidem, debilis ingenî
Noſtri vena: nec auguri
    Ulla eſt Latoidæ pagina gratior,
Pauli quæ titulum gerit.
    Quod dulcem quatio pollice barbiton,
Nec me Terpſichore choris
    Poſtremum Lyricis annumerat, tui
Totum muneris eſt, favens
    Muſis qui apta meis ſufficis otia.

Ad Cæciliam Mediceam.

Ille & beati cardine ſub novo
Plagas repoſtas ætheris Indicas
    Viſurus, inde vel lapillos,
        Vel ſolidi petiturus auri
Fulvos acervos, cum Borea Notum
Deprœliantes, ac pelagi trucem
    Iramque, fluctuſque, impetumque,
        Et tumidæ rabiem procellæ
Tentabit audax & temerarius.
In lintre remex fluminea: tibi
    Qui ſtemma, virtutem, & relictos
        Innumeris ab avis honores,
Inſigne formæ qui in viridi decus
Ævo renidens, ingenium ſuis

Et majus annis ſperat apte
Diſpoſitis reſonare nervis.
Sed quis ſororum nunc Heliconidum
Afflata ſacro pectora numine
Permeſſio tinctus liquore,
Abſque nota ſceleris nefandi,
Nervos, & artem non tibi dedicet?
Novoque virgo tacta cupidine
Ut copioſis e viretis
Pollice præcipuos honores
Geſtamen æquævo juveni metit,
Laudum tuarum de cumulo legens
Inſigniores, flore frontem
Impediat tibi non caduco?
Narrans ut alto ſpiritus æthere
Beatus almi ex artificis manu
Delapſus in campos amœnæ
Venerit Inſubriæ feraces,
Lambri ad fluenta argentea lucidi;
Qui præter omnes angulus Italos
Arriſit: heroinæ & artus
Duxerit ex utero, ſecundis
Quæ ſola cunctas Auſonias nurus
Æquaret alti dotibus ingenî,
Formæque Naſcentem benigno
Lumine Mercurius, Venuſque
Spectavit, & te diva potens Cypri
Excepit ulnis, lumina lucidum
Fulgentia, ardenteſque malas
Terque quaterque ſuaviata.
Hinc ille fulgor purpureis genis,
Hinc ille claris luminibus decor,
Hic ſideris purum micantis,
Ille roſæ potior nitore.
Mox ora ſolvit: [tunc Amor annuit,
Chariſque nodum ſolvere neſcia]
Mortalium nulli, ſed uni
Sis ſpecie mihi tu ſecunda,

Impu-

Impune nullus tam nitidos queat
Spectare occellos: excubet in genis
Iſtis Cupido: Gratiæque
Sint comites tibi, ſit Venuſtas.
Nulluſque cultus dedeceat, liges
Simplexve flavam munditiis comam
Nodo, per oras ſparſum odoris
Seu recrees humerum capillis,
Prodire ſeu te compoſitis juvet,
Mirentur omnes: ſeu dare brachia
Sit cura ludentem jocoſa
Virginibus nitidis chorea:
Aut voce amanda reddere ſi modos,
Quos aurea teſtudine dividas,
Audita cunctis & ſtuporem
Incutias, placidamque curam.
His deſinentem Cyprigenam nepos
Atlantis excepit citharæ ſciens,
Catuſque facunda ſilentes
Flectere voce Erebi colonos.
Suada præſens nectere aheneo
Jugo, efficaci nectaris ebrias
Liquore mentes, in decoris
Uſque tuis ſedeat labellis.
Jam nunc ſonoram barbiton, & tibi
Jungenda nervis carmina, jam modos
Dabo canoros, Lambri aquoſum
Queis valeas inhibere curſum,
Ad quos decentes ancipites choros
Udo frequentent Naiades pede:
Quos hauriant Panes acutis
Auribus, hircipedeſque Fauni.
Sed quo meus me Cæciliæ rapis
Devotus ardor? parce, procaciter
Oracla recludens Deorum,
Magna levi tenuare plectro.

Ad Viventium Rubionem medicum, pro Soteriis.

Hic vivos mihi limpido
    Rores fonte puer ſtrenuus, hic merum
Parca depropera manu,
    Et mundæ Cereris liba: juvat reum
Voti cælicolûm bono
    Immenſoque ſacrum ſolvere debitum
Regi: funde capacibus
    Vernantem calathis cum viola roſam.
Suſpendiſſe virentia
    Sacro ſerta tholo nunc decet, ac pias
Inde meſſis odoribus
    Aras extruere. O qui vaga fulgidi
Orbis lumina temperas,
    En votiva tibi cantica ſoſpites
Ad curvæ ſtrepitum fidis,
    Promiſſi memores reddimus antea
Suſcepti, arida cum febris
    Artus indomitis carperet ignibus,
Ac turpis macies caput
    Defixum tremulo conficeret thoro.
Quam pæne Elyſium nemus
    Umbrarumque domos Mercurialium,
Et te vidimus, incliti
    Vates Dardanidæ, quem medium frequens
Gentis vulgus habet piæ,
    Extantemque humeris ſuſpicit arduis.
Sedes at tibi proximas
    Glebæ rarus honos occupat Appulæ:
Quo non plenius aureo
    Pulsavit Latiam pectine barbiton
Ullus: cuique decus fides
    Cedunt Æoliæ, pleſtraque Lesbia.
Felices animæ, quibus
    Æther purpureo lumine largior

Splen-

Splendet; ſors etiam chori
    Veſtri parva forem pars: mea ni Deus
Jamiam ſtamina luridæ
    Diſcindentem acie cuſpidis Atropon
Dextra corripiens moras
    Ævi protraheret: ſcilicet invidæ
Ne vis præriperet necis
    Quod nuper Solymis carmen ad Italos
Deduxi numeros, pio
    Sic vati facilis conſuluit, catum
Te miſcere potentibus
    Demittens, Rubio, pocula pharmacis.
Quo non ditior artium
    Alter, queis Stagiræ civis in abditos
Naturæ penetrat ſinus.
    Quicquid docta ſacris præcipuum premit
Scriptis Græcia, ſedulus
    Conſervas memori corde reconditum.
Sed non carminibus minus
    Gaudes: ſola tibi carmina poſſumus
Donare: hoc precium ſalus
    Præſtanti capiet munere reddita.
Chartis non ego te meis
    Intactum patiar: nec meritis tuis
Obſtabit taciturnitas.
    Nobis ſiquid ineſt artis, & ingeni,
Si quid Melpomene juvat,
    Vivet longa tuo gratia muneri.

Ad Veſpaſianum Marinum.

Velox Armenium tigris in aſperum
Non ſic orba ſuis pignoribus ruit,
Fervens quam pietas præcipiti gradu, &
        Iræ miſtus agit dolor.
Nec Mauri peditis dextera tam cito
Trans finem calamos expedit impetu,

Quam nobis profugo vita ſuam brevis
Ad metam pede labitur.
Implacabilium ſtamina ſed licet
Parcarum renuant, cui Charites favent
Vates trans poſitum ducere limitem
Vitam perpetuo valet.
Quod nec divitiæ, quas Arabum legit
Fortunata ſoli gens gravidi ſinu,
Gemmarumve poteſt vorticibus rubri
Ponti quicquid inæſtuat.
Ignotis nec avis quæ regionibus,
Qua currus proprius ſol rutilos agit,
Auri pondera gens vectat Iberica
Duris nata laboribus.
Non vulgi indocilis ſollicitus favor,
Certans immeritis tollere honoribus
Indignos, rabido dente notans, velut
Præſcribunt furiæ, bonos.
Non præſtare poteſt gloria bellica
Virtutis: validi vivat Achillei
Quamvis fama loquax vertice ſidera
Sublimi feriens adhuc.
Quamvis nec taceant ſæcula filium
Audacem Veneris, non tamen hoc manus
Fecerunt avidæ ſanguinis: at dedit
Felix Pegaſidum favor:
Dura Pegaſides cuſpide vindicant
Fati præcipitis, munere deſtinant
Cantûs quem celebris cunque ſuperſtitem:
Seu claros memoret duces,
Seu laudanda gerens commoda venerit
Muſis materies: o ter, & amplius
Felix cui reſonam tendere contigit
Vatis barbiton incliti.
Ergo grata tuis inſere Pallados
Interdum ſtudiis otia virginum
Illis, Veſpaſiane, æqua negotiis
Quæ te ſollicitum tenent.

Quem

Quem nunc intima prorſus penetralia,
Naturæque ſinus implicitos juvat
Rimari, penituſque inſatiabilem
Nullus jam labor occupat.
Atqui ſæva Deûm fulmina dextera
Haud ſemper genitor diſcutit ignea,
Sed quam Latoides pectine temperat
Mulcetur citharæ modis.
Mavors quinetiam pulvere Thracio
Informes acies deſerit; ac feras
Haſtarum ſegetes, atque animum modis
Oblectat lyricis trucem.
Perſtant aſſiduis nulla laboribus,
Non ipſis ſuperis, pectora: ſed viget
In tempus ſtudium, quod ſpatiis breves
Alternis variant vices.
Sic olim ſoboles regia Pelei,
Poſtquam dextra ferox ſanguine Troico
Ubertim incaluit, pollice mox fides
Pertentans agili, refert
Heroum celebri carmine fortium
Exhauſta ancipiti bella periculo:
Ipſum quæ docuit Theſſalici ferus
Vates incola Pelii.

Ad Reginam Chriſtianiſſ. Regis Matrem, Galliæ pacatricem.

Regina, ſacri non juvenis modo,
Avita juſtis imperiis tenet
Qui regna maternis regenda
Non ſine conſiliis: habenas
Seu colligat, ſeu laxet: ab ultima
Sed quotquot ora Maſſalici freti
Ad littoris fines Britanni
Urbibus innumeris ſuperbum
Solum frequentant undique gentium,
Benigna mater, exitialibus

Quas

Quas invicem armis ſævientes
Fœdere non ſemel impetratæ
Pacis ligaſti? quæ indomitis jugum
Cervicibus mite excutientium
Frenans furorem inſanientes
Imperiis, populos coërces.
Quæ dona ſolvet, marmora quæ tibi
Pacata ponet Gallia? quos tuis
Amica Muſis conſecrabit
Turba pares meritis honores?
Quæ gens, quis ordo, quæ plaga Galliæ,
Quis ſexus, ætas quæ tibi ſe neget
Debere, quod ſpirant duelli
Anxia corda metu ſoluta?
Delubra, pridem quæ poſuit pia
Cœli colonis relligio patrum,
Exhauſit at nuper nepotum
Acris opum ſitis, & Deorum
Contemtus, eheu, dum ſtolidus furor
In dedicatas ſævit imagines,
Germanicæ ne quid relinquat
Perfidiæ ſceleriſve inauſum,
Quod nunc ruinam non trepidant, preces
Quod conſuetas æthereo patri
Fas eſt litari, quod Sabæos
Ara frequens adolet vapores,
Regina totum muneris eſt tui.
Tu nunc vetuſtis pectora ritibus
Antiſtitum ſacrata paſſim
Enſe fodi prohibes profano:
Vitæque cenſus ſufficis annuos,
Quos ante dirus præripuit latro,
Myſteriis dum ſacroſanctis
Nec ſegetes neque vina linquit:
Pluſquam efferatæ frena licentiæ,
Qua ſævit hoſtis barbarus, iniicis.
Sibique prædæ deſtinantem
Gallica templa ferum relegas

Cœli

Cœli peroſum numina Teutonem,
Miſcere flammis omnia cui foret
Luſus, nefanda quem cruentum
Per ſcelus omne rapit libido.
Tibi maritus debet, adulteri
Erepta quando miſinis e manu
Colit cubile nupta caſtum
Jam ſobolem paritura certam.
Secura virgo conſiliis tuis
Intacta ſervat gaudia nunc ſuo
Sponſo: Deoque conſecratum
Sacra puella colit pudorem.
Quæ Martis inter bellica claſſica
Dudum ſilebant, cum potior foret
Injuria æquo, nunc coërcent
Jura nefas ope reſtituta
Tua, & ſagaci mentis acumine,
Quod corpore eſt in femineo tibi
Virile, condignam probatque
Progeniem Medicum te avorum.
Nam ſubditis quod tu populis paris
Secura totis viribus otia,
Exoſa quod duella, pacis
Artibus imperitas, avitum
Hoc ceteris præ laudibus obtines:
Hoc ipſe Coſmus maximus, hoc ſagax
Laurentius florentis urbis
Nomineque, imperioque habenas
Rexit, quibus non inferior tua
Virtute, major ſed vinclis, pie
Cognata decertare ferro
Signa vetas, monitis amicis
Mulcens tumentes viribus, ebria
Placanſque Martis corda cupidine:
Ut mollis imber prœliantes
Æolios juvenes refringit.
Nam quid malorum, te ſine, Gallia
Non pertuliſſet, cum ſegetes equus

(Ceu prata tonderet) novellas,
Spem miſeri meteret coloni,
Famemque noſtris urbibus annuam
Indiceret? cum lanigerum pecus,
Matreſque plus lupis timendus
Cum vitulis laniaret hoſtis?
Sed quis malorum mille nocentium
Narret figuras? quis lacrimas, graves
Et Galliæ mœſtæ ejulatus
Carminibus numeret trecentis?
Nunc ipſa grata quæ in melius vice
Regina mutas, auſpiciis tuis
Pro luctibus riſum, ſerena
Gaudia pro gemitu reportans,
Agroſque reddens frugibus uberes,
Et ſacra templis, juſque ſuum foro,
Et conjuges viris, colono
Spemque bonam pecudeſque abact
Gymnaſiorum, quæ ſitus indecens
Jamjam occuparat, reſtituis decus:
Et nuper artes quæ jacebant
Nunc docilis repetit juventa.
Tu namque doctas inſolito feri
Martis tumultu Sequanicis plagis
In Theſpium montem fugatas
Cum Clario revocas ſorores.
Non, fronde quamvis Mercurialibus
Viris dicatâ nomina duceret,
Parenſque dici litterarum
Promeritus fuerit tuorum
Laurens avorum grande decus, ſacra
Lauro revinctis frontibus adfuit
Præſentius numen, piorum
Te columen, Catharina, vatum
Vates foventem præmia nec manent
Caduca: ſed dum merget Iberico
Sol gurgite axem, dumque Eoo
Cardine iter releget diurnum,

Qua-

Quacumque currus ille agitat, decus
Muſis amici nominis, & tuos
Per ora diffundent honores
Diſpoſitis fidibus Camœnæ:
Dicentque clara te Medicum domo,
Quæ ab uſque Athenis ducat originem,
Novæ editam luci in virenti
Margine lene fluentis Arni,
Urbem ſecantis gentis amabilem
Etruſcæ ocellum, quæ gremio tuam
Puertiam fovit, Minerva
Dum ſtudio Chariteſque alumnam
Formant pudico, & dant ſapientiæ
Cœleſtis oris par decus, & graves
Mores, vel invitus neceſſe
Quos habeat celebrare Livor.
Formæ quibus tot, pectoris & bonis
Puer medullis regius intimis
Exarſit, & mœrenti ab Arno
Vexit ovans patrias in oras.
Pulchræ parentem quem ſobolis fera
Heu falce præceps abſtulit Atropos,
Quot Galliæ funeſta bella,
Quot miſeras paritura clades!
At ille nulli flebilior licet
Abrupta ſenſit ſtamina quam tibi,
Tuque ægra langueres acerbo
Parte tui viduata fato:
Tamen malorum fluctibus integris
Non ille mentis ſuccubuit vigor,
Conſtantis aut infracta ceſſit
Vis animi, Medicum propago
Qua ſævientis pertulit impetus
Et ſortis omnes inſtabilis vices.
Sed ipſa pectus imminenti
Obiicis impavidum procellæ,
Quæ fluctuantis dum freta Galliæ
Multos per annos miſcebit, omnibus

Ipſa

Ipſa artibus, natis tueris
Sceptra tuis ſoliumque avitum:
Detrudere illos quo temeraria
Vi moliuntur auſibus æmulæ
Gentes Giganteis, parato
Ipſa animo niſi reſtitiſſes.
Non, Muſa, non hæc nænia gaudiis,
Obducta tractans ulcera, convenit.
Nunc conticeſce, vel jocoſo
Lætitiam modulare verſu.

Ad Gilbertum Genebrardum Theologum, & linguæ ſanctæ Regium profeſſorem.

Gens priſca vatum, Cynthius annuit
Quibus Diones jugera libero
Greſſu pererrare, haud caducos
Dum capiti legerent honores;
Seu forte digno pectine fortium
Pectus virorum non timidum mori
Cantabat, aut partos honores
Ancipitis mala per duelli:
Seu parva jungens carmina tibiæ
Pugnata dixit prœlia noctibus,
Formæ decentis dum caducum
Laude decus celebrat perenni:
Quidquid canebat, Gratia dummodo
Cultis faveret carminibus, Deûm
Æquare ſortem ſe, beatis
Carius hoc Arabumque gazis
Habebat unum: pauperiem malam
Ac dura vitæ incommoda negligens,
Si fonte nunc artus ſalubri,
Nunc gelido recrearet antro.
Hac ipſe vana captus imagine
Ementientis nec ſolidi boni
Per Theſpias olim ſalebras,
Ardua vel juga per Palatî

Muſas ſequebar, dum ſenex Appulæ
Stupor camœnæ, nec juvenem ſatis
Firmum & ſequacem grata haberet
Compede me Venus impeditum.
Donec Calypſûs illecebris diu
Capto, marinæque hoſpitio Deæ
Sic deſidenti, ut mente prorſus
Immemori patria excidiſſet
(Non illa duris rupibus aſpera
Domus, ſagacis qualis Ulyſſei,
Felicitate ſed perenni
Patria Chriſticolis fruenda)
Cyllenius ceu miſſus ab æthere
Turpem veternum ſenſibus excutis.
Viroque dignas Chriſtiano
Mente jubes agitare curas;
Nam non caducæ cum ſapientiæ
Captum viderem te ſtudiis, tuæ
Menti, pium quotcumque poſſit
Artibus ingenium beari,
Abeſſe nullam; protinus intimis
Exarſit ingens viſceribus pudor:
Horaſque deflevi profanis
Tot ſtudiis male collocatas.
Quid culta produnt carmina, pectoris
Morbum furentis præter? & impia
Quid dæmonum (haud enim Deorum)
Nomina tot, niſi ſentientem
De trino & uno non bene numine?
Quid fabulæ, & præconia principum
Conficta, nonne mentiendi
Vatibus eſſe negant pudorem?
Aſt o beatum cœlitus inſitum
Quiſquis ſuperne partem animæ erigens
Deum intuetur, eque ſacris
Noſcitat hunc, Genebrarde, chartis.
Quaſcunque Moſes ore prius Dei
Promptis notavit legibus, & lyra

Davi-

Davidicæ, atque oraculorum,
Enthea quæ cecinere corda
Vatum piorum, pervigil eruit
Senſa e tenebris myſtica: nec ſatis
Aut Græca ducens aut Latina
Quod terat aſſiduo labore,
Ipſa Hebreorum ſacra volumina
Verſare quærit, fontibus hauriens,
Haud e lacunis: quo recenti
Ipſe opifex homini dediſſet
Sermone linguam ſolvere nil prius
Voce eloquutam; particulam luti
Cum ſpiritûs ſui ſupremus
Ipſe parens animavit aurâ.
His omne, deinceps addere quod Deus
Decrevit ævum, me ſtudiis juvet
Dicare, virtuti tuæ dum
Me ſimilem, Genebrarde, fingo.

Ad Gul: Lovatium Theologum.

Summi parentis præcipuum decus
Mortale cœlo concilians genus,
Quos me remotos in receſſus
Relligio rapis inſolentem?
Jam noſtra juſto plus tulit impotens
Virtutis ætas neſcia lucidæ,
Damnoſa florentis juventæ
Cum titulos Venus occuparet.
Ergo veternum ſenſibus expedit
Contaminatis excutere improbum:
Vigor per auras expeditæ ut
Mentis eat petiturus arces
Cœli beatas, æſtuat, æſtuat
Sacra edoceri ſpiritus orgia;
Jamiamque cœleſtis vagari
Mens trepidat Sophiæ per hortos.

Illic

Illic perennes educat aureo
Fons imbre, dulci in gramine, floſculos,
Quos nec malignum adurit aſtrum,
Vis madidi neque difflat Auſtri:
Gratus tepenti ſed Zephyrus fovet
Auras nitentes flamine temperans:
Nam veris æternum virentis
Conſpicuo locus ille honore
Viget beatus: quo domitrix fero
Mucrone carpens omnia, luridis
Mors quæque proſternens ſagittis,
Fruſtra aditum petulans retentat.
O quis receſſus dux mihi ad abditos
Monſtret benigno munere ſemitam:
Mortalibuſque non frequenti,
Limina trita ſolo recludat!
Jam te, potentis cui facilis Dei
Patere juſſit cuncta benignitas,
Virtuſque, Lovati, parata
Ingenii ſtudio vigentis,
Cunctis ſtatutum eſt artibus inſequi
Nullis parato parcere viribus,
Si tempus exſomni labore
Forte queam reparare lapſum.
Quod feſſa ſi veſtigia vertice
Firmare ſacro, ſi dabitur ſitim
Sedare cœleſti liquore,
Atque avidas recreare fauces,
Jam tum popelli deſpiciam rudis
Qui corda inanes ſollicitant metus:
Nec fata ducentes ſorores
Stamina ut accelerant timebo.

Ad Gerardum Vaxim.

Duplicis Vaxì fidicen Thaliæ,
Ore ſeu Grajam ad citharam rotundo

Perſonans, priſcis canis invidendum
Carmen Achivis,
Seu laboratis epigramma chartis
Inſerens ſparſum Latiali aceto,
Dulce ridenti ſimilis timendum
Stringis acumen,
Seu per audacis numeros Thaliæ
Verba devolvens operoſa nervis
Pangis, & manes Calabri poëtæ
Deripis Orco.
Non vides quanto moveas periclo
Plectra? cum Mavors ferus, & flagello
Ferreo Bellona ruat per agros,
Quaſſet & urbes
Galliæ, lævis maleque ominoſis
Conditas urbes avibus: ſceleſtus
Cum ſuis letum ſtruat, heu nefas heu,
Civibus hoſtis.
Omnis en ſævo furiata bello
Et ſenex ætas ruit, & juventus:
Civicæ immanis populos procellæ
Abripit æſtus.
Quiſquis & ferrum jugulo caduci
Patris infando tepefecit ictu
Ille ſublimis ferit Aſtra diro
Lætus honore.
Quippe fraterno maduiſſe dulce eſt
Sanguine: at punctum tulit omne, caſtum
Qui ſacerdotis violavit atra
Cuſpide guttur.
Jamque crateras, tripodaſque ludus
Eſt penetrali rapuiſſe templo:
Virginis ſacræ violaſſe laus eſt
Summa pudorem.
Siccine infames reparare terras
Miſſa gens tetrum ad ſcelus eluendum
Cœlitus, pulchræ cooperta velo
Relligionis,

Corrigis noſtri vitioſa ſæcli?
Sicque labentem pietatis omnem
Erigis cultum? viane hæc Olympi
Ducit in oras?
Qui regis mundum Pater, & coruſco
Impios vindex jacularis igne,
Mitte jam telum trifidum: nefandam
Prorue turbam.
Cernis en, quantis tua gens procellis
Mergimur jamjam, niſi tu ſecundus
Arceas gentis miſeræ imminentem
Vertice cladem.

Ad Jo: Poterium, Terraſſium.

Divûm parenti Dardanius puer
Cœleſte nectar marmorea manu
Miſcere præfectus, caducæ
Damna parum metuens ſenectæ,
Frænat citatos fluminibus vagis
Pigro meatus frigore vinciens:
Et cogit humores fluentes
Durius Oebaliis metallis.
Jungit ſonoris ille Aquilonibus
Fœdus furenti flamine perſonans
Terras procelloſumque pontum,
Sæva parans ratibus pericla.
Immittit in fœtas penetrabile
Sidus malignum planities gelu,
Et collium gratos honores,
Atque comas nemorum perurit.
Mortalibus quin exitiabile
Deſævit aſtrum corporibus; gelu
Nunc membra tentat: nunc oberrans
Horror habet glacialis oſſa.
Veternus omnes occupat: & ſilet
Ardor remiſſus nunc operum: ſat eſt

Si luculentus nunc nivoſi
Vim Boreæ prohibet caminus,
Vaxis tamen nos imperioſior
Jubet reſumpta ſepoſita chely
Aptare virtutes Poteri
Ad citharæ numeros jocoſæ.
Sed plectra voci conſona dum ſuæ
Movere nervis diſpoſitis paro,
En uſque diſcordes repugnant
Apta fides ſociare verba.
Contraxit ipſas ſcilicet aſperi
Vis ſæva chordas frigoris, & gelu
Pervaſit in dextram; micantque
Segnius articuli rigentes.
Non invocatus Pieridum favor
Præſto eſt roganti: nec Clarius deus
Reſpondet: hunc Muſaſque amœna
Rura tenent tepidique colles.
Ergo, Poteri, carmine nobili
Dicemus olim ſtemma tuæ domus
Illuſtre, gentileſque miſſos
Innumeris ab avis honores,
Nec non vetuſtum ſplendidius tuo
Fulgore ut ornes ipſe novo genus:
Virtus ut annos, indoleſque
Spem cupidi ſuperet parentis.
Aſt illa prorſus materies gravi
Sonanda plectro, quam faciles tibi
Primo Camœnæ ſint ab ævo
Artibus egregiis polito.

Ad Gerard. Vaxim, ſuadens Davidicos Pſalmos illi carmine exprimendos.

Commune Phœbi pignus, & aureas
Nectunt decenti quæ violâ comas,
Teſtudo Muſarum, beati
Sæpe manu tremefacta Vaxis.

Sepo-

Sepone, quæ nunc pectora vellicant,
Quæ delicatis ignibus uſtulant
Nymphæ Camœnas, feriata
Idaliis numeris quieſce.
Juſta datum plus parte Cupidini eſt:
Flammas Gerardi poſteritas leget:
Viventque commiſſi calores
Vaxiados fidibus puellæ.
Nam plectra tantum doctaque cultaque
Semper moveri eſt turpe humili ſono:
Ingens, laborioſa chartis
Materies venit inſerenda.
David decoram fatidicus tibi
Prætendit amplo carmine lauream,
Artemque, nervoſque, impetumque,
Haud minor Aonio poëta,
Virtute major, qua duplici duo
Vatis meretur nomine nomina,
Et fata recludens futura,
Pieridumque agitatus œſtro.
Huc ergo, veræ dextera quo vocat
Te laudis aura, huc perge volens, Deo
Juvante: teque Chriſtiani
Finge parem titulo poëtæ.

Ad Laurentium Toſcanum patruelem meum.

Ne, Laurens, cupidum plus nimio tibi
Pectus ſollicitent divitiæ, tuis
Auri attentus acervos
Dum natis properas pater.
Quamvis non Arabum gens opulentior
Te baccis cumulet divitis Indiæ:
Et differta laboret
Gazis arca tuis minor:
Non quales deceat poſtgenitis opes
Dimittens, vacuâ cum ſteterit colo

Olim Parca, premetque
Lethi dira neceſſitas.
At mentes potius ſunt ſtudiis rudes
Formandæ ingenuis, dogmataque auribus
Inſtillanda tenellis
Cœleſtis ſapientiæ.
Nam torno facili raſile cum recens
Vas prodit, nimium ſcilicet intereſt
Nardo hunc divite tingas,
Tetri fæcibus an gari.
Hunc cenſum teneræ ſedulus, hunc para
Theſaurum ſoboli, quem nequeat mala
Regum auferre libido,
Nec ſortis rapiant vices.

Ad Pe. Benedictum.

Indictus ergo carminibus queas
Abire noſtris? nec ſibi pagina
Præſcribet ulla dulce Petri
Nomen adhuc, meritoſque honores?
Non cura ſolers hoc meruit, rude
Qua pectus annis in teneris meum
Sermone formaſti, artibuſque
Egregiis utriuſque linguæ.
Nec plus aquoſæ ſemifero Deæ
Proles magiſtro debuit: Orphei
Linus nec accuratiore
Ingenium ſtudio refinxit.
Quamquam potentes edocuit modos
Fluctus recurvare in caput: & cavis
Audita truncis, & ferarum
Carmina quæ traherent cohortem;
Finxit recentum queis hominum feros
Ritus, canoræ fila movens lyræ,
Vates beatus: quippe votis
Rite ſuis dociles modorum

Sortitus aures. Haud ita virginum
Mentes amicas hæc ſtudiis ferunt.
Fœcunda prolis ſæcla dirum
Omne nefas animo moventis.
Nunc indecoras, vis Genii ſui
Quoſcumque ad undam Pieridum rapit,
Tractamus artes: nunc honores
Theſſalicæ periere frondi.
At ſiquod inter perpetuas mali
Ævi tenebras lumen amabile
Solertis ingeni refulget,
(Quale tuum Benedicte, claris
Reconditarum dotibus artium
Inſigne) præſens numen habebitur.
Mihi illud, accedetque noſtris
Materies operoſa chartis.

Ad R. G. Vaxium.

Strophe. I.

Vaxi, qui montis bifidi aërio
Conſides cacumine, per varios
Vectus labores, dum celebri invigilas
Gloriæ: longo meritor ſtudio
Nunc colligis fructus abunde,
Percipieſque magis,
Ubi ruperit ſevera
Stamina Parca manu,
Metamque laudati tibi
Siſtet ævi, At ipſe more
Debilis atque paluſtris avis
Stagna perſtrepentis, &
Circa lacus pervoli-
tantis, & raucum gementis.

Antiſtrophe 1.

Te volatu ſubſequor haud facili
Alitem Phœbi procul auricomi,
Te, cujus udo gutture nectarea
Fingitur vox, quæ potis eſt hominum
Mulcere mentes ac Deorum.
Barbitos Aonii
Tibi vatis attributa eſt,
Pollice quem ſtupuit
Dirce retentantem modis
Grandibus nervos ſonantes.
Ille ruit veluti fluvius,
Arva qui vicina
Undis tegit vertice
Montis excelso volutus.

Epod. 1.

Gleba ſed quem protulit Appuliæ
Vatem Latini carminis,
Hic, gelidus veluti
Argenteis qui vorticibus trepidat
Per nemus fons, irrigatque
Gramine, floribus atque auricomis
Depicta prata, ſic fluit.
Te carminis Auſonii
Nunc participemque ſimul video
Grajæ Camœnæ: ſæculi
O dulce præſentis decus, &
Clara laus urbis, patriique ſoli,
Prima Muſis cura duplex.

Strophe 2.

Ergo qui colles, colis, & gelidum
Jam nemus Cyrrhæ, Venerisque tenes

Horto cacumen non procul a viridi,
Fert ubi reſponſa ſui genito-
ris fulminatoris, draconis
Terrigenæ domitor,
Pedè non firmo ſatis dum,
Me arduum iter Lyrici
Labore Dircæi gravi
Subleva ſenſim ſequentem,
Cruraque neſcia verticis, in
Quo ſacer ſedet latex,
Certo gradu dirige:
Ac jugo me ſiſte ſummo.

Antiſtrophe 2.

Atque da fatis procul à miſeri
Subtrahi vulgi: celeri celebrem
Quem Fama ſupremas Jovis uſque domos
Evehit pennâ, beat atque polo,
Non ille ceu torpens adulter,
Solus in eximiis,
Aliis Trojam vocatis,
Qui domibus jacuit,
Deſes manebit ac iners:
Laudis at flagrans amore,
Curriculo celer ut ſonipes
Fertur amplo gloriæ
Succenſus ardore, quo
Pone ceteros relinquat;

Epod. 2.

Ille ſic laudum ſtimulis agitur,
Audax pericla perpeti
Ardua: namque feri
Certaminis mox eluit egregium
Palma ſudorem, eque ſalſo
Redit adorea mox nectareum.

Ta-

Talis paternas impiger
Sedes pede qui tetigit:
Cujus vi Acheronta labos, Stygii
Perrupit & atra Jovis
In regna, mercatuſque domos
Cœlitum: quem poſteritas celebrat,
Sed nec ullus aſſequetur.

Strophe 3.

Neſcit at vulgi maleſana rudis
Mens, in atris ancipites tenebris
Nam virginis quid ſignificent chores
Noctilucæ, quæ ambiguum per iter
Nunc cæca fertur, nunc renidens:
Quæque agili pariter
Pede pulſant, hanc ſequuta
Lumina noctivaga,
Convexa cœli: nuntiet
Quid Canis ſidus malignum.
Haud aliter quoque contigit his,
Qui ſe acuto culmine
Conſiſtere exiſtimant,
Quem novem colunt ſorores.

Antiſtrophe 3.

Qui putant & Cyprigenæ virides
Se receſſus jam penetraſſe Deæ.
Aſt ipſa portas non aperit temere
Diva: ſed ſiquis bene promeruit,
Fert ille ſudatos honores.
Qui validum Æacidem, &
Cecinit Trojæ duellum
Nobile, talis erat.
Atqui ſororum Hyantidum
Sacra frigenti, ac remiſſo
Qui ſtudio celebrant, vetulâ

Ut moloſſi belva
Rictus inertes fugit,
Sic eos vano labore

Epod. 3.

Se aucupantes gloria deſtituit.
Quis nempe nequicquam cupit
Nomina protrahere
Suprema poſt fata, atque rogi cinerem,
Juppiter niſi ſuperne
Adſit amicus, & adſit ſtudium,
Cui durus it comes labor?
Haſta, gladioque ferox
Nympha Oceanitide progenitus,
Semel quievit ut virûm
A cædibus, tunc Æmoniam
Barbiton curas quatit attenuans
Ipſe vates, ipſe miles.

Proſopopæja Adriani Turnebi ad Academiam Pariſienſem.

Quid juvat infeſtis liventia tundere palmis
Pectora? quid ſparſas dilaniare comas?
Triſtia quid tremulas rumpunt ſuſpiria voces,
Imbre rigante genas, imbre rigante ſinus?
Quo cultus abiere tui? cur ſqualida mœres?
Fundis & in ſævos irrita verba Deos?
O mihi quæ dulci fueras, Academia, vitâ
Carior, atque animi ſedula cura mei,
Excute ſollicita conceptos mente dolores:
Et nimium longis fletibus adde modum.
Non ſemper mœſtas ducit Philomela querelas,
Nec ſoror æterno carmine luget Ityn.
Memnona Thaumantis, nec cærula mater Achillem,
Orphea nec ſemper Calliopea gemit.

Sic ubi denſa diu texerunt nubila ſolem,
    Ille iterum puro lucidus orbe redit.
Jam nihil eſt tibi me cur lamenteris ademptum,
    Cui ſteterat vacuâ Parcâ ſevera colo.
Fata manent omnes, & inevitabilis hora,
    Non expectato quæ venit atra pede.
Nam quæ diſpenſant mortalia fila ſorores
    Non exorato pollice penſa trahunt:
Quippe ſemel quæ concordi cecinere tenore
    Hæc ſtabilis rerum terminus uſque probat.
Non ſi natus erat Phœbo Rhodopejus Orpheus
    Reppulit auricomi fata parentis ope;
Prona licet patrio cohiberet flumina cantu,
    Mulceret rigidis aſpera corda feris:
Auſus & ire viam viventibus inconceſſam
    Lurida Threiciis moverit antra modis.
Sed quamvis tetigi vix limina prima ſenectæ,
    Cum merſere meum triſtia fata caput:
Attamen intrepida morientia lumina mente
    Fatiferæ telum ſuſtinuere Deæ.
Scilicet egelidos animus cum linqueret artus,
    Solamen menti dulce Camœna fuit:
Ingeniique mei partus, quibus eſſe ſuperſtes
    Ipſe mihi, & famâ vincere fata queo:
Præterea dulces, cum carâ conjuge, nati,
    Actaque inoffenſo vita ſerena gradu.
Non ego Calvini volvens monimenta nefandi
    Diſperſi in populos dira venena rudes.
Nec dulci patriæ, nec templis impius hoſtis
    Armavi rigidas in ſua fata manus.
Sunt etiam noſtræ non parva levamina menti,
    Quod mea non Stygias umbra ſubivit aquas.
Lurida non errant noſtri per littora manes:
    Nec ſudata ferox exigit æra Charon.
Nec me Cerbereus triplici latratus hiatu
    Tartarei regis territat ante fores.
Innumerove trahens ſinuoſa volumine terga
    Hydra minax cæcos arcet adire lares.

Non

Non ego Siſyphii ſummo de vertice montis
Irritus in præceps ſaxa voluta peto.
Nec Phlegethonteo ferventes gurgite lymphas
In cava fallaci vaſa labore fero.
Non mihi Lethæas fugientia poma per undas,
In medio ve fugax quæritur amne liquor.
Porrective novem campi per jugera lati
Intima inexpletus viſcera vultur edit.
Nec patior diri ſævos Ixionis orbes,
Verſatus rapidæ vinctus ab axe rotæ.
Aſpera Tiſiphone brevibus torquata colubris
Non quatit in noſtrum torta flagella caput.
Nec fera Titanum metuo diſcrimina, nec me
Concluſum æterno carcere Cotys habet.
Virutem non ille locus, menteſve beatas.
Nec capiunt manes impia regna pios.
Ipſa mori immeritis virtus pia regna recludens
Nobile remoto tramite tentat iter:
Vulgares procul hæc cœtus fugientibus alis,
Lucidaque affectans ſidera teminit humum.
Huc rediit, fragiles ubi liber ſpiritus artus
Exuit: hic ſolida proſperitate fruor.
Hinc video ſeptum ſeptenis orbibus orbem,
Aſtraque conſpicuis lucida vecta rotis.
Intueorque vago luſtrantem ſigna meatu,
Sidera qui mundum per duodena regit.
Et circunfuſas denſa caligine terras,
Et quanta exiguum nocte prematur opus.
Denique cuncta latent veſtros quæ numina viſus,
Illa patent oculis conſpicienda meis.
Ergo agite indignos de me compeſcite luctus:
Ut mala conſtanti veſtra leventur ope.
Scilicet humanos mens eſt infuſa per artus,
Ut fortis valido pectore tela ferat.
Cordaque difficiles animis ſuperantia caſus
Inclita perpetuæ laudis honore vigent.
Parva licet, longo creſcit jactura dolore,
Et male perpeſſum fortius urget onus.

De-

Denique flere aliquid nullo reparabile luctu,
Eſt animi nimium deſipientis opus.

Ad Hieronymum Fracaſtorium.

Qui Fracaſtorium titulo fortaſſe negabit,
Quem vati tribuit pagina noſtra, parem,
Aut non Pieriam guſtaverit, ille Marone
Quæ dempto nulli vena ſecunda fluit:
Aut ſi guſtarit, nec mecum ſentiat, ille
Jam penitus guſtu, judicioque caret.

Ad Angelum Politianum.

Barbariem hic Italis princeps exegit ab oris,
Cùm vox in Latio nulla Latina foret.
Idem pannoſas, & olentes rura Camœnas
Juſſit in antiquis pergere munditiis.
Italiæ & Muſis debent, Ciceroque, Maroque:
Huic Muſæ, & Phœbus debet, & Italia.

De Jacobo Sadoleto Epiſcopo Carpentoractenſi.

Molſa velut teneri, ſancti ut Corteſius oris,
Tertius es Mutinæ tu Sadolete nitor.
Tertius haud tamen ipſe gradu, nec tempore: quando
Vos ſtudiis ætas una eademque dedit:
Illorumque licet neutrum Mutina ipſa tuliſſet,
Ampla ſatis patriæ cauſſa nitoris eras.

De Aonio Paleario.

Aonio Aonides Grajos promſere lepôres,
Et quaſcumque vetus protulit Hellas opes:
Aonio Latiæ tinxerunt melle Camœnæ
Verba ligata modis, verba ſoluta modis:
Quæ nec longa dies, nec (quæ ſcelerata cremaſti
Aonii corpus) perdere flamma poteſt.

De

De Julio Camillo.

Te, Latiæ, Tuſcæque Lyræ laus prima Camillo,
Monſtroſi ingentiſque repertor clare Theatri,
Illa cui cedunt ſeptem miracula mundi,
Garrula quæ tumido jactat ſermone vetuſtas,
Biſquinam nondum explentem trieterida, acerbum
Abſtulit heu fatum: & vetuit mortalibus ægris
Indoctæ mentis denſas arcere tenebras.

De Hippolyto Capilupo.

Non ſatis heroo eſt ſuperas quòd Mantua verſu,
Ni Calabræ parias æmula plectra lyræ?

De Jacobo Bonfadio.

Haud minus intumuit nuper Benacus alumni
Bonfadii, ac Muſis culte Catulle tuis.
Bis tamen infelix: rapuit nam Roma Catullum;
Bonfadium letho das ſcelerate Ligur.
Genua Bonfadium quamvis, & Roma Catullum;
Abſtulerint; doctos non rapuere modos.

De Paulo Manutio, ad Lectores.

Creditis hunc ſolùm ſtudiis clareſcere Tulli?
Virgilio Paulum cernitis ecce parem.

De Petro Myrteo.

Matris Acidaliæ deducens nomina myrto,
Petrus Acidalio tincta lepôre canit.

De Gabriele Faërno.

Calliope legeret numeros cùm forte Faërni,
Emerſitne mari Comicus Afer? ait.

De Lælio Capilupo.

Quæ tibi non tellus cedat tam divite vatum
  Proventu, innumeris Mantua ſola ferax?
Utque alios ſileam, quorum tibi fonte perenni
  Vena fluit, Minci fertiliorque vadis:
Quis neget hoc mirum, reliquis ex urbibus unum
  Nullam, Vergilios te genuiſſe duos?

Ad Jo: Poterum.

Quæ tibi munditiis ſimplex Elegia, Potere,
  Venit inornatas irreligata comas,
Deſeruit nuper ſcopuloſi flumina Loti
  Nuntia Toſcano miſſa jubente tibi.
Si confecit iter fortaſſis lenta: movere
  Non potuit claudos ocyus illa pedes.
Neglecti fuerit quæ cultus cauſſa rogabis:
  Poſſet ut inſidas tutior ire vias.
Qualiſcumque quidem, nec fallunt omina vatem,
  Adfuit hæc animo grata, Potere, tuo.
Hoc ſperare tuæ me candor mentis, & illa
  Ingenua facies ſimplicitate jubet.
Atque animos nodo qui noſtros perpete vinxit
  Par Genius, ſtudio dedita Muſa pari:
Et dulci alloquio longos fallentia ſoles
  Tempora, ducta ſimul quæ meminiſſe juvat,
His ego, quam dextra cornice, aut oſcine corvo,
  Certius, & liquidis auguror auſpiciis,
Ante rotas pelago mergendas ſolis Eoo,
  Quam noſtra exciderit pectore Muſa tuo.
Illa jocos oblita, animi argumenta ſereni,
  Ingemit, heu, noſtrum flebile diſcidium.
Quin funeſta tuo digreſſu, & Vaxis alumni
  Amiſſum queritur terra Cadurca decus.
Cernimus arbores turpatos frondis honores,
  Graminaque in mœſto decubuiſſe ſolo:

Tur-

Turbatis Lotum triſtem decurrere lymphis,
Pampineas colles depoſuiſſe comas.
Nempe ſimul comites vobiſcum abſcedere Muſas,
Et Charites profugo vidit abire gradu.
Atque ſibi reliquum nugas nil præter inanes,
Atque graves voces, barbariemque meram.
O potius ſocius per ſæva pericula iturus
Additus, & veſtri pars quotacumque forem;
Quam ſic ingratus pariter Phœboque, mihique
Incolerem mœſtum mœſtior ipſe ſolum.
Forſitan unanimis comes haud indignus amicis
Mœnia viſiſſem juncta, Garumna, tibi.
Te nunc Tectoſagum colerem lux rara ſenatus
Teraſſi, generis digna corona tui.
O pater haud virtute tibi ſortite ſecundum,
Spem patriæ natum, ſpemque decuſque domus;
Sed quid vota juvat jactare tot irrita Cauris?
Difficili ſpatio diſſita terra vetat:
Et prohibet bacchata gravi Bellona flagello,
Quæ quatit, heu, Gallæ dicta rura plagæ.
Infelix quæ civili colliſa duello
Mœſta gemit telis vulnera facta ſuis,
Scilicet hoc patriæ fortes in funera dextræ,
Quæ foditis ferro viſcera veſtra truci,
Inſanæ cupiiſtis, ut illa invicta, diuque
Formido populis Gallia finitimis;
Extera quam numquam fregerunt bella, ruinam
Ipſa ſibi acciret viribus uſa ſuis.
Nec tamen armorum furor, & vis effera Martis
Officiunt ſtudiis, culte Potere, tuis.
Pallados aſſiduus vigilas in munera noctes,
Doctaque Pegaſeo pectora fonte rigas.
Hinc tibi Celtarum claras diffuſa per urbes
Inſomnis merces fama laboris erit.
Nec diverſa manent Loteum præmia cycnum,
Qui pars eſt animæ dimidiata tuæ:
Quique Garumneas vocali pectine ripas
Perſonat, & liquidas verſu inhibente vias.

Subdere plura libet: ſed languida dextra, volentem,
Deſtituit, ſummumque deproperatque, Vale.

Ad Cadurcum, de M. Chauvete Præſide Toloſano.

Terra corymbifero multum dilecta Lyæo,
Urbs & Aquitani pulcher ocelle ſoli:
Quam Lotus hinc illinc ſinuoſo flumine lambit:
Cincta racemiferis ad latus omne jugis:
Vaſconico vicina, Petrocorio, atque Ruteno,
Contigua Arverno, Lemovicumque ſolo:
Cedere Palladiæ tantum dignata Toloſæ,
Sic tamen, exiguo vincat ut illa gradu:
Quam foris alma Ceres, Bacchuſque opulentat, Apollo
Intus, & Aonio juncta Minerva choro.
Felix ſorte tua: inſtructus niſi fraudibus hoſtis
Mœnibus inſultet nocte dieque tuis.
Artibus aſt artes, vim viribus ipſa repellis:
Flore potens juvenum, conſilioque ſenum.
Sic tu ſæpe duces manibus poſt terga retortis,
Et figenda ſacris poſtibus arma refers.
At non perpetui armorum, bellique tumultus
Impediunt artes, terra Cadurca, tuas.
Jam neque templa ſacro cultu, ſanctiſve tribunal
Legibus, aut docta pulpita voce carent.
Nam tibi ſe reddit nuper tua cura Roaldus,
Et deſiderium, nunc tibi clarus honor.
Romanæ lux hiſtoriæ, juriſque Roaldus,
Deliciæ Charitum, Pieridumque decus.
Nec tibi Gregorius ſtudioſæ norma juventæ,
Utque ævo Vaxis, ſic gravis arte, deeſt:
Tres doctrina illis numero nec diſpare, quorum
Juſtinianeus prodiit arte liber.
Cetera quid referam, numeroſo plurima verſu
Quæ tibi Chavveti plectra ſonora canunt?
Chauveti, auguſtæ quem curia celſa Toloſæ
Suſpicit, & quo ſe præſide jactat, habet.

Cu-

Cujus, ut hoſpitii breve munus prodiga penſet,
 Te nunc æterno carmine Muſa beat.
Muſa cothurnati numeros quæ ſæpe Maronis
 Exprimit, & Calabram provocat arte lyram:
Condiat ut grato Chavveti ſeria ludo,
 Jucundis curas decipiatque modis.
Pro quibus æterno devinxit amore Cadurcum,
 Chavveti ut ſemper nomen, & omen amet.
Quam non contentus modo ſimplice laudis honore
 Ornare, antiquis urbibus æquiparat.
Grande quidem meritum, quod nulla obliteret ætas,
 Laudati ornari laude lyraque viri:
Majus eo tamen eſt meritum, bene multa precatur
 Civibus ad ſummum vox quod amica Deum.
Nam ſacræ leges ſi ſunt, qui præſidet illis
 Ille ſacerdotis non levis inſtar habet.
Cujus nulla cadant pia vota caduca Cadurco:
 Urbs ſit ut in longos ſalva futura dies.
Talia ſunt veteres ſoliti non irrita patres
 Ad ſibi præſentem fundere vota Deum.
Sic natis Abraham, natis benedixit Jacob:
 Proſpera quæ proli vota fuere ſuæ.
Nec dubitanda fides, quin Præſidis omnia tanti
 Ad ſuperos pondus ſint habitura ſuum.
Gaudeat ut quondam votis non uſa caducis,
 Chavveti, a gravibus tuta Ducona malis.
Sic vetus Alcides Telamonis in arce receptus
 Reddidit hoſpitii præmia magna ſui.
Nam fuit antiquis qui mos, ſervavit & illum,
 Ut bona verba ſuis diceret hoſpitibus.
Cumque puer natus Telamonius hoſpite tanto
 Tunc præſente foret, non ſine mente Deûm:
Sit proavis ſimilis virtute, & viribus infans:
 Dixit: & a læva fulva volavit avis.
Alitis auſpicium placuit: puer alitis Ajax
 Nomine teſtatur vota probata ſuo.
Sed tamen eventus tandem magis illa probavit,
 Non ullum plagis corpore dante locum.

Herculis indiſtrictus erat fortiſſimus Ajax:
Votis, & factis in ſua vota ratis.
Indiſtricta pii votis precibuſque Cadurcum
Chavveti (ſi non omine fallor) erit.

Elegia.

Colle ſub aprico, qua ſe viridiſſima curvo
Æquora ſummittit vallis in ampla jugo,
Silva vetus fagis, & denſa conſita quercu
Summovet intonſi torrida tela Dei.
In medio ſpecus exeſo cava pumice pendet,
Et molli tellus muſco adoperta viret.
Impediunt frutices aditus: ederæque vagantur
Flexipedes intus liberiore gradu.
Fons latices ſcabra manantes undique topho
Excipit: arguto murmurat unda ſono:
Huc illucque vagis ſerpens anfractibus unda
Gramineam tenui gurgite rorat humum.
Frondibus hinc denſum nemus, illinc muſica flabra
Indicunt rapidis æſtibus exilium.
Hac ego dum ſpatior nemorali ſolus in umbra,
Et tacito mecum pectore multa loquor:
Blanda fatigato curis, æſtuque, ſoporem
Perſuadet leni murmure lympha crepans.
Ergo ubi decubui muſcoſo feſſus in antro,
Occupat irriguus languida membra ſopor.
Mira canam, ſed vera canam, quæ ſomnia menti
Obverſata animum detinuere meum.
Tunc mihi compoſito cultiſſima femina vultu
Venit, Apollinea fronde revincta caput.
Veſtis erat pictis variata coloribus, almam
Quot Zephyrus verno tempore pingit humum.
Mille modis poſitos partim diſtincta capillos,
Partim neglectas irreligata comas.
Alba reluctantes cohibebat vitta papillas,
Radebat longo ſyrmate palla ſolum.

Cui non greſſus erat, non cultus, non color unus:
  Grataque ſe variis intulit ipſa modis.
Quoque magis mirere, illi non parva decoris
  Gratia contemtus ipſe decoris erat,
Sive gravi paſſu veſtigia lenta trahebat,
  Majeſtas lentos eſt comitata gradus.
Seu celeri jaculo vel turbinis ocyor alis
  Emicat, intacta eſt mollis arena pede.
Quin etiam claudo, memini, veſtigia greſſu
  Moverat a vitio gratior ipſa ſuo.
Mox ubi mirantis variæ ſpectacula formæ
  Ornatu ſenſit lumina capta novo,
His ſtupidi ſenſus ea vocibus interrupit:
  Nectareus roſeo fluxit ab ore ſonus.
Qui tibi molle (inquit) dubia formidine pectus
  Pertentant, vanos excute mente metus.
Non hic, quem timeas, cultus, non forma, nec ætas:
  Lætitiæ, paciſque omnia plena vides.
Sum Dea, quæ dulcis nuper tibi læta juventæ
  Tempora florenti detinui ſtudio:
Quæ multis vano tentata labore Poëſis
  Quos libuit claro laudis honore beo.
His ego te excepi venientem in luminis oras
  Ulnis, hoc fovi membra tenella ſinu.
Balbaque Pegaſeo diffudi nectare labra:
  Diſtinxique rudes in ſua verba ſonos.
Mox etiam chordis indoctæ diſſona vocis
  Correxi, & ſegnes inſtitui digitos:
Ut præſigne feras, ſeu forti pectine nervos,
  Seu tenui malis increpuiſſe, decus.
Pro quibus officiis quos nunc ingratus honores,
  Quæ mihi pro claro nomine dona refers?
Scilicet ingenium ſtudiis avertere noſtris,
  Et potes Aonios deſeruiſſe choros.
Vix ea deſierat, cum frondes omne caducas
  Inſonuit ſtrepitu decutiente nemus.
Mox procul humana ſpecies auguſtior almæ
  Virginis ambroſium fudit ab ore jubar.

Ac vera inceſſu patuit Dea, purius auro,
  Et cultu gemmis ſplendidiore micans.
Utque ſoror radiis fraternis cærula cedit;
  Sic prior illa novæ eſt victa nitore Deæ.
Ergo (ait) incautos æternis callida nectes
  Illecebris, dulces docta Poëſi dolos?
Et juvenum mentes lactabis perfida, vanum
  Pro ſolidæ oſtentans laudis honore decus?
Non erat hoc nimium, quod ver tibi prodigus ævi
  Imputat, & primæ tempora militiæ;
Iſtius niſi ſervitio imperioſa maligno,
  Perpetuoque jugo ſubdita colla premas?
Nec tamen evinces: nam duris colla catenis
  Solvimus: excuſſo nunc petet aſtra jugo.
Ut Sophiæ deinceps vigeat cœleſtis amator;
  Et cedat ſtudio Muſa profana pio.
Dixerat: illa Deæ dictis pudefacta ſeveris
  Evolat in rapidi turbinis acta modum.
Sacra mihi æthereo Sapientia perculit œſtro
  Pectus, & æterno torruit igne jecur.
Quæ ſimul ex oculis liquidas ſublata per auras,
  Diſcuſſuſque meo corpore ſomnus abit.

Ad Paulum Toſcanum.

Cum perſæpe animo meo volutem
Quo te, Paule meum decus, meorum
O auctor, columenque commodorum,
Donem munere: quid potiſſimum, ne
Ingrati videar notam ſubire,
Obtuliſſe queam: nihil potis unquam
Mi ſuccurrere, quod tibi dicetur,
Obſervantiæ ut id perenne noſtræ
Eſſet mnemoſynon: tibin' beato
Donem divitias? at ipſe me ultro
Beaſtique opibus tuis beaſque.
Mittam carmina? mittere hæc poteram

Fas eſt: ſæpius hæc & ipſe miſi:
Sed nonne hæc tua ſunt, tuo parata
Aere jam tibi ſumptibuſque largis,
Quibus me, teneris ab uſque, claris
Curaſti ſtudiis probe expoliri?
Reſtat ſolum animus: tibi at dicatus
Hic pridem fuerat, tuuſque totus.
Quis ergo ſupereſt, niſi ut putemur
Ingrati? at nihil hoc mage indecorum:
Hanc ergo ut maculam caveamus, ipſa
Quamquam nunc tua ſunt, fuere & olim,
Opes, muſam, animum tibi dicamus.

Ad Lectorem.

Carmina ſi tantum laudas facunda Catulli,
  Vel perfuſa pari ſi qua lepore madent:
Et ſi faſtidis vatem, quem protulit alta
  Bilbilis Heſperio proxima terra freto:
Pone precor chartas, levis eſt jactura, jocoſas:
  Non mea ſubducti eſt Muſa ſupercilii.
At ſi Borbonios, ſi volvis amice Marullos,
  Non adeo ſunt hæc deteriora: lege.

Ad Jo. Auratum.

Quod tu, ſive Epico tonas cothurno,
Sive aptas Elegis leves amores,
Seu ſales Epigrammatum jocoſos
Promis, ſeu numeroſiora plectro
Jungis verba, tibi ſecundat orſa
Cyrrhæus, nec Hyantiæ ſorores
Ulli dexterius favent poetæ,
Hoc cum Mæonide tibi, & Marone,
Et cum Callimacho, & ſimul Tibullo,
Cum civi Calabroque, Leſbioque
Commune eſt, aliiſque cum trecentis.
Sed quod Gallia quotquot eruditos

Fecundo ediderit ſinu poëtas
Acceptos referat tibi, qua omnes
Hos induſtria finxerit, laboſque,
Aurate, hoc proprium eſt, tuumque totum,
Qui poëmata, qui facis poëtas.

Ad M. Antonium Muretum.

Certamen, Murete, novum: te Gallia civem
  Aſſerit hinc, illinc terra Latina ſuum.
Quem nunc implentem Romana Palatia voce
  Eloquii priſcum reſtituente decus
Attonitus ſtupuit poſt ter ſibi ſæcula quina
  Tibris, inauditos dum bibit aure ſonos.
Te mea Roma ſuis cum nuper civibus ultro
  Annumerat, gaudens talia verba dedit:
Terra mihi tales Lemovix dum mittat alumnos,
  Nil moror Arpinum, municipeſque ſuos.

Ad Laurentium Toſcanum allegoria.

Arbor beata, diis amica, ſurculis
Duobus aucta floridis tenellulis,
Non flaccidis, non languidis, ſed vividis,
Sed maſculis, ſed quos amica ſiderum
Benignitas, cœlique temperies ubi
Grata educarit, & vigenti accreverit
Vigore adultos, hinc & inde brachia
Frondoſa pandent uſque ſiccitudinis
Expertia: & Tuſcam columnam, innititur
Noſtræ vetuſtum cui domus faſtigium,
Silvæ inſtar hinc & hinc inumbrabunt ſuis
Ramis: at illis inſidebit fulminis
Ales miniſtra, & armiger ſummi Jovis,
(Res monſtruoſa, & omnium præter fidem
Sed vera) claves unguibuſque argenteas
Geſtat recurvis, clauſtra regia quibus
Reſerat Deorum, & auream cœli domum,

Fortunet iſtam duplicem propaginem
Cœleſtis aura numinis: nec torridum
Adurat aſtrum, peſtilenti aut ſpiritu
Venenet Auſter, quin amico lumine
Phœbuſque luſtret, mollis imberque educet
Lætis onuſti ut fructibus lætæ tibi
Dulcis ſenectæ condiant feſtos dies.

Ad Violantem Peregam, Laurentii T. uxorem.

Eſt Laurus arbos omnium pulcherrima,
Indecidivæ quæ decus ſervat comæ.
Hoc deeſt ſed illi (aut eſt nihil mortalium
Uſque abſolutum] floribus non pullulat.
Juncta ergo Lauro ipſa es viola florum decus
Tuoque munere ipſa Laurus florida eſt.
At queis carebas ipſa contra fructibus,
Illos benigna Laurus impertit tibi.
O ſancti amoris inclitum miraculum!
An hoc pote eſſe quid magis mirabile?
Fructifera viola eſt, eſtque Laurus florida.

Ad Petrum Benedictum.

Auſonii exemplum eloquii Benedicte fuiſti,
Sed linguæ doctor tu mihi Cecropiæ.
At demum Hebræam nunc te monitore capeſſo:
Exemplum, monitor, doctor & ipſe mihi es.

Ad Octavianum Citadinum, Canonicum D. Petri Romæ.

Si Citadine tibi quantum debere fatemur,
Tantum a me tibi, perſolvier ipſe velis.
Quamvis fortunaſque tibi, ingeniumque, animamque
Largiar, ipſe nihil perſolviſſe putem.

Ad

Ad Franciſcum Citadinum Caſtrenſem Epiſcopum.

Tune etiam Præſul, dudum qui noſtra Thalia
 Hæſit at, an locus ad vocitere pius?
Tene putas noſtris intextum vivere chartis
 Poſſe? quis huic Muſæ plus tribuiſſe queat?
Quæ Lethes ſi funereas perrumperes leges
 Poſſit, & a longa poſteritate legi;
Non tunc ingenio vivent tua nomina noſtro,
 Sed genio vivent Carmina noſtra tuo.

Ad Caſtorem Toſcanum.

Cæſar nec ſtudiis mihi, nec ævo
Diſpar, ſanguine juncte, juncte longo
Uſu, juncte animoque, corculoque,
Et quidem teneris id uſque ab annis:
Sub uno quibus & magiſtro uterque
Vitam duximus, & domo ſub una,
Cum nos menſulaque una, lectuluſque
Unus exciperet. Sed id deeſſe,
Id demum poterat ſatis videri
Diſpar: quando ſacræ mihi dicari
Vitæ contigerat, tibi profanam
Sectari: ergo foret tibi una cauſſa
Ne diſcriminis & mihi, ecce noſtrum
Exemplum ſequeris: Deo dicaris.
Ergo quid ſimile eſt magis, gemellum,
Conjunctumve magis, magis quid unum?
Cui fuit Pyladi, cuive Oreſti
Quam nobis melius beatiuſve?

Ad Antonium De-la-rue, Quæſtorem Regium.

Antoni, ſua quem virtus, & principe dignæ
 Mentis ad illuſtrem vis tulit alta gradum:

Tu facis, ampla tuis meritis dum præmia confert,
Lumina Fortunæ ne quis abeſſe putet.
Hanc tamen haud verear poſthac ego dicere cæcam,
Dona niſi accumulans uberiora datis,
Inque dies veluti creſcit tua vivida virtus
Inque dies, tibi opes augeat, atque decus.

Ad Jacobum Corbinellum, cum Dantis librum de lingua vernacula edidiſſet.

Ut vili atque rudi ſub arundine prima saporum
Gloria, prima dapum, ſacchara tecta latent:
Non modo quicquid apes per Hymettia rura laborant,
Sed valeant epulas quæ ſuperare Deûm:
Sic vili, atque rudi ſermonis cortice Dantes
Doctis ſenſa viris quam placitura tegit!
Corbinelle tibi hæc debetur gratia: tu das
Mellaque quod guſtu vincat, & ambroſiam.

Ad Balthaſſarem Tolſam Mathematicum nulli ſecundum.

Non nos fortunæve bonis, formave decora,
Vanave quo nimium pectora honore calent,
Non curſuve pedum, validæ vel robore dextræ,
Diſtamus ſola ſed ratione feris.
Hoc ipſe ingenii ſolertis acumine Tolsa
Præſtas: hæ tibi opes, hæc tibi forma, hic honos.
Hac igitur, qua cuncta viris animantia cedunt,
Eſt tibi fas reliquos vincere laude viros.

Ad Martialem Campanum, qui a ſicariis in ſubjectum ſtagnum dejectus manibus, pedibuſque quadrupes conſtrictus, Dei miraculo ſoſpes evaſit.

In ſcelus ultoris quantæ ſint numinis iræ,
Innocuæ quantus ſit pietatis amor,

Edi-

Innumera antiquæ ſuperans miracula famæ
  Edita res nuper prodigioſa docet.
Dum Campane tibi cœlo terraque negata
  (Quis credat?) ſub aquis mira reperta ſalus.
Nec tamen hoc viſum ſummo ſatis eſſe parenti
  Pæne quod amiſſa dat tibi luce frui:
Sed magis ipſe probet quo ſe pietatis amantem,
  Præmia dat votis uberiora tuis.
Facti clara ſui longum monimenta per ævum
  Dum jubet Auratæ plectra ſonare lyræ.
Sic te, corpus aquas, oblivia mergere famam
  Dum vetat; a gemina vindicat ille nece.

Ad Petrum Antonium Jacominum.

Hic ubi tecta ſecans bifido diſcrimine, pontum
  Latus in Arctoum Sequana volvit aquas,
Ut neque Tyrrheni ſuſpirem Tibridis amnem,
  Nec deſiderio macerer Arne tui,
Tu Jacomine facis: Romanos ipſe lepores
  Sufficis, & quicquid Tuſcia culta ſapit.

Ad Antonium Datum.

Galla exercetur tua cum facundia lingua,
  Parriſia in media crederis eſſe ſatus.
Sed patrio quoties promis ſermone lepores,
  Te Florentino de genitore probas.
Si Gallogræcos priſci dixere Quirites,
  Quis Tuſcogallum te vetet eſſe mihi?

De Jo: Peterio.

Quis novus hic radiat formæ præſtantis ephebus,
  Levia cui fulgent tempora? numquid Amor?
Altera tela faces atque altera tela pharetram
  Ferret: an eſt Phœbus? non gerit iſte chelyn.

Anne

Anne coloratis remeavit victor ab Indis
Bacchus? Baſſaridum non agit iſte choros.
Doctus eques, doctusve pedes prorumpere in hoſtem
Aut geminus Caſtor, Caſtoris aut geminus?
Non hic fertur equo, non cæſtu innectitur armos.
Idæus terris an puer ipſe redit?
Hæret inexpleto ſemper comes ille Tonanti.
Num nam Hermes? talos non habet hic volucres.
An Pallas ſeſe juvenili obnubit amictu?
Non haſtam, horrificam Gorgonave iſte gerit.
Quem tandem ipſe vocem? procerum de ſtirpe Poterûm,
Octo qui dotes unus habet ſuperûm.

De Virgine Mantuana.

Poſtquam virgo ſuas raptori cedere vires.
Et periiſſe omnem perdita ſenſit opem;
Incorrupta tuo tu Minci flumine membra,
Tu ſine labe animum ſuſcipe ſumme Parens:
Dixit: & audaci ſeſe fortiſſima ſaltu
In Minci rapidas præcipitavit aquas,
Quantumvis te Roma ſuam, Lucretia, jactet,
Sitque tuum celebri nomen in ore frequens:
Pulchrum eſt ereptum ferro penſare pudorem:
Pulchrius eſt ſalva virginitate mori.

De Cæcilia Medicea virgine.

Hanc faciem, hos oculos, hæc labra, hæc lactea colla
Quis tam conſpicuo pingit honore? Venus.
Quiſve comas tenues flaventi interlinit auro, &
Dat fidibus vocem jungere? Deligena.
Quis grave, quicquid agat, quoquo veſtigia movit.
Dat decus, hanc furtim quod ſequitur? Charites.
Quis face ſuccendit flagrantia ſidera, quiſve
Arcum illic, illic ſpicula condit? Amor.
Et, quæ tam tenerum complet ſapientia pectus,
Quis dedit hanc? ſummi filia tota patris.

Quis

Innumera antiquæ ſuperans miracula famæ
Edita res nuper prodigioſa docet.
Dum Campane tibi cœlo terraque negata
(Quis credat?) ſub aquis mira reperta ſalus.
Nec tamen hoc viſum ſummo ſatis eſſe parenti
Pene quod amiſſa dat tibi luce frui:
Sed magis ipſe probet quo ſe pietatis amantem,
Præmia dat votis uberiora tuis.
Facti clara ſui longum monimenta per ævum
Dum jubet Auratæ plectra ſonare lyræ.
Sic te, corpus aquas, oblivia mergere famam
Dum vetat, a gemina vindicat ille neco.

Ad Petrum Antonium Jacominum.

Hic ubi tecta ſecans bifido diſcrimine, pontum
Latus in Arctoum Sequana volvit aquas,
Ut neque Tyrrheni ſuſpirem Tibridis amnem,
Nec deſiderio macerer Arne tui,
Tu Jacomine facis: Romanos ipſe lepores
Sufficis, & quicquid Tuſcia culta ſapit.

Ad Antonium Datum.

Gallia exercetur tua cum facundia lingua,
Parriſia in media crederis eſſe ſatus.
Sed patrio quoties promis ſermone lepores,
Te Florentino de genitore probas.
Si Gallogræcos priſci dixere Quirites,
Quis Tuſcogallum te vetet eſſe mihi?

De Jo: Paterio.

Quis novus hic radiat forma pre
Levia cui fulgent tempora? n
Altera tela faces atque altera
Ferret: an eſt Phœbus? no

Anne coloratis remeavit victor ab Indis
Bacchus? Baſſaridum non agit ille choros.
Doctus eques, doctusve pedes pugnare in [illegible]
Aut geminus Caſtor, Caſtoris aut geminus?
Non hic fertur equo, non caeſtu [illegible]
Idaeus terris an puer ipſe redit?
Haeret inexpleto ſemper comes ille Tonanti.
Num nam Hermes? talos non habet hic [illegible]
An Pallas ſeſe juvenili [illegible]
Non haſtam, [illegible] Gorgonave ille gerit.
Quem tandem ipſe vocem? [illegible]
Octo qui doctes unus habet ſuperos.

De Virgine [illegible].

Poſtquam virgo ſuas [illegible] color [illegible]
Et periiſſe omnem [illegible] ſenſit opem:
Incorrupta tuo tu Minci flumine [illegible]
Tu ſine labe animam [illegible] ſolo
Dixit: & audaci ſeſe [illegible]
In Minci rapidas praecipitavit aquas.
Quantumvis te Roma ſuam, Lucretia, [illegible]
Sitque tuum celebri nomen in ore [illegible]
Pulchrum eſt [illegible]
Pulchrius eſt ſalva virginitate mori.

De Caecilia [illegible].

Hanc faciem, hos oculos, hanc [illegible]
Quis tam conſpicuo [illegible]
Quisve comas tenues [illegible]
Dat fidibus vocem [illegible]
Quis grave, quicquid agit, [illegible]
Dat decus, hanc [illegible]
Quis face ſuccendit [illegible]
Arcum illic, illic [illegible]
Et, quae tam [illegible]
Quis [illegible]

Quis mellita fluunt roſeis quæ verba labellis
  Eloquio tingit divite? Mercurius.
Quis tibi non cedat, propriis quàm dotibus augent,
  Hermes, Pallas, Amor, Gratia, Apollo, Venus?

Aliud.

Sive ego Cæciliæ perluſtro lumine crines,
  Implicitum nectunt aurea vincla animum:
Sive genas Pario fulgentes marmore, & oſtro
  Purius, accendit flammea vis animum.
Seu riſu ventos, tempeſtateſque ſerenat,
  Dulcis alit miſerum ſpes, refovetque animum.
Seu cœleſte vagos radiantes vibrat ocellos,
  Mille modis fodiunt ignea tela animum.
Seu liquidas auras cantu demulcet, & aures,
  Perfundit ſuavi nectare vox animum:
Seu roſeis citharam digitis pertentat eburnam,
  Concentus captum ducit in aſtra animum.
Implicat, urit, alit, pungit, demulcet, ineſcat,
  Crine, genis, riſu, lumine, voce, manu.

Ad Aloyſium Crocejus Medicum.

Temporibus fuerat quæ contemtiſſima priſcis
  Crux ſceleratorum pœna nefanda virûm,
Hac poſtquam everſum Divûm pater optimus orbem
  Suſtulit, humanum reſtituitque genus,
Æternum noſtræ ſervat monimenta ſalutis,
  Majorique nihil mundus honore colit.
Eſt Cruce parta ſalus animis: qui corpora ſervas,
  Jure ſalutifera de Cruce nomen habes.

Ad Guilielmum Lovatium, Theologum, cum ad eum, Pſalmum, Miſerere, a nobis verſum mitteremus.

En, Guilielme, melos Jeſſæi nobile vatis,
  Expreſſit Latiis quod mea Muſa modis.

In-

Inventis (dices) glandem quis donat ariſtis,
  Fert latices, Bromius cum generoſus adeſt?
Ipſe Caledonium nobis præſtare poëtam,
  Et fateor Phœbo dexteriore frui:
Qui tamen interpres non curat fidus haberi,
  Dum nimis eloquio conſulit, & numeris.
Nos ſic exigua dicamur ſerpere vena,
  Me penes ut conſtet relligioſa fides.

Ad Carolum Urbinum pictorum noſtri ſeculi facile principem.

Carole, cui pictas ars eſt animare figuras,
  Sponte cui rerum cedit amica parens:
Ipſe tibi Michaël artis miracula ceſſit,
  Quo vagus imprimis Arnus honore tumet.
Ipſe venuſtatem dedit ingens fama Metauri,
  Ætatis Raphaël altera palma ſuæ.
Hæc tibi, quæ priſci laudes offuſcat Apellis,
  Rara licet, non eſt gloria prima tamen:
Sed major, quod livor abeſt, quod pectore faſtus,
  Quod Phœbo, & Muſis pectora ſacra colis:
Denique pictorum, quos ſæcula cuncta tulerunt,
  Virtutes quod habes, Carole, non vitia.

Ad Gerardum Vaxium.

Non perjuria Gallici furoris,
Infectæque manus pio cruore,
Nec me Sarmaticæ plagæ tumultus,
Nec claſſes Venetæque, Turcicæque,
Nec res præteritæ magis futuris
Habent ſollicitum, Gerarde Vaxi,
Sed præſentibus utor: & ſerena
Et mente exigam otio quieta.
Quotquot lanificæ mihi ſorores
Vitæ conſtituunt nitere ſoles,
Hæc ætas mihi ſola computetur,

Horas ſive bonis teram libellis,
Sive inter lepidos jocos ſodales;
Quorum tu potior, mihique primus;
Seu potus recinam chely jocoſa,
Diligo otia negligentiamque,
Ac ipſam quoque, Vaxi, negligenter.

Ad Pſittacum.

Omnia nota tibi diverſum geſta per orbem,
Hiſtoriæque omnes, omnia nota tibi.
Quicquid Grammaticæ cathedræ, Dialectica quicquid
Turba, ſophique docent, omnia nota tibi.
Quot cœlo radient ignes, quæ ſidera mundum
Mortaleſque regant, omnia nota tibi.
Diſcurſuſque vagi lunæ, vis maxima ſolis
Ut ſuperet terras, omnia nota tibi.
Præcipue quicquid perplexa volumina legum
Conſultive premunt, omnia nota tibi.
Quod tua permolitur Scopelino, Pſittace, conjux,
Scis etiam, cum ſint omnia nota tibi.

In Imaginem Vaxis male pictam.

Tentantem cera Vaxæos ducere vultus
Pictorem vidit Phœbus, & indoluit.
Immortale decus mortalis reddere poſſet
Ne manus, offuſis ſic vetuit tenebris.

Idem.

Tam bene quæ potuit multorum effingere vultus
Tam male cur Vaxis reddidit ora manus?
Artificis facile eſt opus excuſare ſiniſtrum,
Ars etenim Vaxin reddere nulla poteſt.

De

De ſtatua Rhetoris.

Perſpicuos latices gelidi quæ fontis imago
Servat, in hac Phlyari Rethoris ora vides:
Quamvis marmorea eſt, quamvis perfunditur undis,
Non tamen eſt ipſo Rhetore frigidior.

Ad Vaxim.

Cur tam ſæpe teris greſſu longinqua frequenti,
O Vaxis, Scopeli limina cauſſidici?
Nam lis nulla tibi: quæ ſi foret, haud tamen ullum
Exigat externi præſidium eloquii.
Nec tibi conditio tam vilis, tamve beata
Eſt Scopelo, idcirco rex ſit ut ille tuus.
Vos nec amicitiæ tam ſtricto vincula nodo
Ulla premunt, tanti ut ſit tibi ſervitium.
Linea ſed neque vos tam proxima ſanguinis arctat,
Quæ tam ſollicitum poſtulet officium.
Sed Scopeli eſt conjux ſcitâ lautiſſima formâ:
Hæc movet: o Vaxi, es officioſus homo.

Menſe Januario.

Phryx puer agglomerat canas ex axe pruinas
Marmorea cogens frigora pigra manu:
Ignibus algorem, curas diſſolve Lyæo,
Colloquiis noctes, otia falle libris.

Dictum Catonis in Helluonem.

Fecundum tabulis pater ſupremis,
Et magnum tibi prædium reliquit,
Undis quod mare cærulis flagellat.
Hoc tu menſe nec integro voraſti.
O ingens barathrum gulæ, quod agrum
Abſorbes, mare vix quod alluebat!

De Venere, ac Cupidine.

Læſa ſui eſt Cypris medicata cuſpide nati,
  Oſcula dum fallax inſidioſa daret.
Ergo Dea poſtquam pupugit præcordia virus,
  Senſit & a flammis incaluiſſe novis.
Ilicet iratæ gremium temerarius ille
  Deſeruit, celerem corripuitque fugam.
At Venus exiliens, pœnas dabis improbe (dixit)
  Infeſto profugi mox pede terga premit.
Anxius ille locum nunc hunc, nunc eligit illum;
  Tutaque nulla ſatis viſa latebra diu.
Flammeolis demum Glyceres ſucceſſit ocellis:
  Et poterat nullo tutior eſſe loco.
Hic latet: hinc, ſolitam dediſcat ne puer artem,
  Spicula non dubia mittit acuta manu.

De Scopelo & Pſittaco.

Par patria ambobus, par ætas, par ſtudiorum
  Eſt ratio, titulo gaudet uterque pari.
Par faſtus, par ambitio, res denique cunctæ,
  Excepta uxorum conditione, pares.
Nam Scopelus duxit gracilem, ſed duxit obeſam
  Pſittacus, hic tumidam poſſidet, is timidam.
Comptius hac nihil eſt, nihil eſt incomptius illa.
  Hæc hebenum faciet, aſt ebur illa refert.
Uxorem ſubigi ſcit Pſittacus ipſe, ſinitque,
  Nil Scopelo eſt timidum, zelotypumve magis.
Sic timet hic omnes, is nullos, ſtultus uterque:
  Quid mage conſimile eſt? quid mage diſſimile?

Ad Calliſtratum.

Quod mihi longinquo clauduntur lemmata tractu,
  Et ſuperat leges ferme Epigramma ſuas.

Hoc

Hoc unum exagitas vitium, reprehenditur unum,
  Hoc ſolum crimen, ſed capitale, vocas.
Quam bene cum Muſis agitur, Calliſtrate, noſtris,
  Si macula hæc verſus inficit una meos!
Hoc tu ſi ex animo loqueris, ſi vera fateris,
  Non eſt qui laudet carmina noſtra magis.

Ad Nympham Vaxis.

Nympha, cui dulces venienti in luminis oras
  Affulſit læto ſidere blanda Venus:
Quo vagus in primis jactat ſe Lotus honore,
  Et tumet Ogygio grata Ducona Deo.
Fortunata bonis, raræ cum munere formæ
  Dant tibi certatim quæ Charis atque Venus.
Fortunata magis, docti quod pectora Vaxis
  Arbitrio verſas imperioſa tuo;
Et merito, fueris tanti cum digna poëtæ
  Et jecur, & doctas ſollicitare manus.
Tantum ne tumidi veniant in pectora faſtus,
  Sævaque laudatæ tædia dictet Amor.
Difficiles odioſa fugant faſtidia vates:
  Ut teneas, cupido gaudia nulla nega.

De Nævia.

Hæc ſperata manent ſtipendia, ſæve Cupido,
  Quemlibet, in caſtris qui meret æra tuis?
Qui fit, ut ingenium mutarit Nævia mite,
  Ingenii poſtquam eſt munere clara mei?
Scilicet illa meo ſumpſit de carmine faſtus,
  Ac docuit noſter ſeſe ut amaret amor.
Cumque foret quondam ſemet quoque judice vilis,
  Ingenio facta eſt nunc pretioſa meo:
Utque mihi placita eſt, tunc eſt ſibi cepta placere:
  Nota parum fuerat num prius ipſa ſibi?
Quod volui prodeſſe nocet: ſpes unde ſalutis
  Venerat, exitio prima reperta via eſt.

Nec placuiſſe nocet, quantum laudaſſe: juvaret
  Vel laudaſſe minus, vel placuiſſe minus.
Plector ob officium: tractarer lenius, eſſet
  Si minus in nobis officioſus amor.
Attamen, Idalii quæ regna potentia temnis
  Numinis, o nullum paſſa puella jugum,
Spicula ne demum læſæ experiare Camœnæ,
  Eſſe nimis vati parce proterva tuo.
Nil ubi proficiam precibus, nec laudibus ullis,
  Confugere alterius cogar ad artis opem.

In Virutianum.

Cur, malum, titulum tibi poëtæ
Uſurpare lubet, Virutiane?
Non tu carmina, ſed cacationum
Effutis ſegetem febriculoſam,
Quam ternæ tibi, non novem ſorores
Dictarunt, Erebi, haud Jovis propago.
Nil eſt cum numeris tibi, ac nitore,
Omnis te refugit cohors leporum,
Chorus te Charitum fugit, venuſtas
Averſatur, & elegantiarum
Candor perpetuo fluens tenore:
Unum ſed tamen hoc habes poëtæ,
Nullus inficias quod ire poſſit:
Eſt vatum furor: hinc poëta certe es,
Sed cunctis furioſior poëtis.

Ad Lectorem.

Quantum carminibus noſtris abſcedit honoris!
  Argutis ſalibus gloria quanta perit!
Quod mea quos ſalſo perſtringit acumine Muſa
  Involuit fictis ſedula nominibus.
Quos ſi germano deſcribat nomine, ſi fas
  Sit nec perſonis parcere, nec vitiis,

Mul-

Multa inſulſa vocas, & multa incondita, porro
Quæ ſale, quæ culto ſparſa lepore putes.
Nomina prome igitur poſitis ambagibus (inquis)
Confeſſo veniam, lector amice, dabis:
Non tanti eſt placuiſſe tibi, ut mox vera loquuto
Hæ laudes gravibus ſtent inimicitiis.

Ad Ponticum Poëtam.

Condicis cœnam: promitto, Pontice: quæris
Fercula quæ noſtræ ſint mage grata gulæ?
Me non ſalmo capit, mihi non cariſſima cordi eſt
Lampetra, librarum nec mihi carpa trium.
Sed neque Bajanis moror haud liventia teſtis
Oſtrea Burdegalæ littore miſſa tibi.
Nec mihi ponatur perdix ſervatus ab ungue
Accipitris, canis aut raptus ab ore lepus.
Scire cupis noſtrum quæ condimenta palatum
Irritent? unum eſt, Pontice: nil recites.

Ad Deum Opt. max. cum recens ſacris initiatus eſſem, precatio.

Summe opifex, elementa ſacræ molimine dextræ,
Quique poli certo ſigna tenore regis:
Effrænemque vago noſtram qui errore juventam
Corrigis, & recto tramite dexter agis:
Quamquam cæca tuo flexi veſtigia ductu,
Subduxi erroris memet ut ipſe jugo:
Ne tamen, o correpta Pater ne fræna remitte:
Strenuus infirmum ſed latus uſque tege.
Namque ferox in nos hoſtis crudele retentat
Servitium: aſſueta nectit & arte dolos.
Utque lupus clauſis ſeptos ab ovilibus agnos
Obſidet, arma furens undique ſæva movet.
Ergo aut perpetuo mea ſis tutela, vel hoſtis
Hinc averte truces tempus in omne minas.

Dialogiſmus cum Cupidine.

Dic age, ſæve puer, qui lumine captus utroque
  Spicula tam certa mittis acuta manu?
CV. Stulte, quid appellas cæcum, formoſa Neæra
  Purpureis ſi me vultibus uſque gerit?
Ipſaque ſidereos oculos mihi commodat ultro,
  Ictibus ut certis pectora veſtra petam?

De Cupidine.

Cur ſolet imparibus numeris gaudere Cupido?
  Anne quod ut cæcus, ſit quoque claudus Amor?

Ad Næviam.

Ni te plus amo quam meos ocellos,
Aut carum mage ſi quid eſt ocellis,
Iratos videam tuos ocellos
Nobis, Nævia, nec quies miſello
Sit mi, ſed penitis flagrem medullis.
Auri me jaculis ferus Cupido,
At te cuſpide plumbea laceſſat.

De Cupidine.

Sæpe tener blanda dixit mihi voce Cupido,
  Fac ut ames, ego dux certus amantis ero.
At mihi cor fuerat telis penetrabile nullis,
  Et mens certa vagi ſpernere juſſa Dei.
Ille reluctantem ſperans ulciſcier, arcu
  Contento minitans me in fera bella vocat,
Cui tamen haud prodeſt plenam vacuaſſe pharetram?
  Aſperius ferro nam mihi pectus erat.
Hinc puer exarſit miſtus ira, atque pudore,
  Cumque ſua abiiciens irrita tela face,

Pro-

Protinus in celerem vertit ſeſe ipſe ſagittam,
Et mea transfacto pectore corda ſubit:
Nunc nulla miſer arte queo mea caſtra tueri,
Hoſtis enim capta victor in arce ſedet.

Ad Næviam.

Quæ tibi conſpicuis collegi ſedulus hortis
Florea ſerta novi pignora veris habes:
His te ne pigeat tenues compſiſſe capillos,
Ut nitidum vario ſpiret odore caput.
Hic conſerta vides ridenti lilia acantho,
Caltha nitet rubeis lutea miſta roſis.
Viderit has aliquis circum tua tempora, dicet
Ardorem teneris ſurripuiſſe genis.
Nec tamen, ah, nimium formæ ne crede fugaci,
Hæc te dona monent quam breve forma bonum.

Tumulus Heſychi Epicurei.

Supplicibus fuerat votis quod ſæpe precatus,
Heſychus hac, placidà morte, quieſcit humo.
Cui cordi ſecura quies, dulceſque receſſus,
Lætaque tranquillo vita tenore fluens,
Et cui perpetuo nullis mens anxia curis,
Unica ſed curis cura vacare fuit.

Ad Gallum.

Deperit efflictim quod te tua Candida, noli
Hac propter nimium, Galle, placere tibi.
Parce aliquando datis ſuperaddere munera donis,
Igneus in gelidas ardor abibit aquas.
Diligit ex vero, non propter munera dantem,
Sed propter dantem munera quiſquis amat.

De Merone multibibo.

Dum Mero ferventi decumberet hemitritæo,
  Æſtibus & flagrans ureret ora ſitis,
Sic verbis ægrum medicus ſolatur amicis:
  Prima erit ardentem tollere cura ſitim,
Qua ſimul extincta morbi vis ſæva faceſſet.
  Rettulit is fracto talia verba ſono:
Tu modo de venis populantes exige flammas:
  Ut ſitis hinc abeat, ſit meus iſte labor.

Ad Nympham Vaxis.

Beryllos, Adamantas, Jaſpidas, ac Hyacinthos,
  Indorum baccas, ſardonychas, ſmaragdos,
Quolibet hæc inventa ſinu, quocumque profundo
  Eruta Vaxis habet, Nympha beata, tuus.
Scire cupis latebris tantas quibus occulat ille
  Divitias? harum pars quoque magna tua eſt.
Quas tibi dat nullo perituras tempore gemmas,
  Non gerit has Vaxis dextera, Muſa gerit.

De Lucretia C.

Quàm bene Romanæ veteris Lucretia nomen
  Sortita eſt, quam ſic dotibus una refert!
Hoc uno differt: illi poſt ultima fata
  Venit ſerus honos, hanc ſua vita probat.

De Vaxis memoria.

Scripta oculo vix noſtra ſemel properante notavit,
  Condita cum memori pectore Vaxis habet.
Multus inoffenſa recitat quæ voce, nec ullis
  Credita jam poſſent tutius eſſe libris:
Quin hæc marte ſuo poterat ſcripſiſſe videri,
  Ni quateret cultam doctius ille chelyn.

In Decianum.

Semper honorificos humeris indutus amictus
  Infers ingenti te, Deciane, gradu.
Uſque, adeo, ut quiſquis primum te viderit, illis
  Quantumvis pretii te putet eſſe virum.
Atque hoc ſi taceas: ſed quando ſilentia rumpis,
  Ingenium prodit ruſtica lingua rude.
His igitur cultus vel moribus indue dignos,
  Cultibus his mores vel, Deciane, pares.

Tumulus coqui.

Hic dum forte cani fugienti fervidus inſtat,
  Altius impreſſo ſe necat ipſe veru.
Illud credibile eſt aliquam rexiſſe ſororum
  Eumenidum, & miſeri pectus adiſſe coqui,
Tartarei imperio Regis, cum forte deeſſet
  Qui coqueret Stygio fercula nigra Jovi.

Ad Horatium Candidum Laudenſem.

Ecquis, Candide, non ſtupeſcit, ecquis
Culti carminis Atticos lepores,
Ac ſales ſapidos, jocoſque molles,
Et raros nitidiſſimi colores
Sermonis, tibi quæ potens Camœna
Largita eſt ſinubus benigna plenis,
Cum ſis vel titulo ſatis diſertus?
Flacco perſimilem docet te Horati
Nomen perſpicuæque puritatis
Quod ſint carmina Candidus vocaris:
At nomen patriæ feracis omen
Quis Laudis neget eſſe ſempiternæ?

Ad Cinnam.

Mollia quod tenui currunt mihi carmina filo,
Et meus in gyro ſtat brevior ille labos,
At tua conſtrictis aſſurgit Muſa cothurnis,
Grandia vel paribus detonat arma modis,
Cedimus: atque tibi ſane ſit gloria major,
Dum tua mirentur, ſed mea, Cinna, legant.

De Virgilio.

Virgilium cœlo Phœbus demiſit, ut eſſet
Mæoniam poſſet qui ſuperare tubam,
Se vinci ut ſenſit, tunc æmulus ipſe canorum
Ante diem Stygio merſit in amne caput.

Ad Celerem.

Quæ clamoſa tibi feſſas circumſonat aures,
Læderis uxoris garrulitate tuæ.
Atque aliqua quæris linguam cohibere loquacem,
Mutaque ſi fieri qua ratione queat:
Huic medicina malo non eſt præſentior ulla,
Auris quam fuerit ſi tibi ſurda, Celer.

Tumulus Thaddai Zucheri pictoris.

Natura artifices Zucheri mirata figuras,
Oraque diſtinctos reddere viſa ſonos,
Præproperata jubens abrumpere licia Parcas,
Mortales vetuit ſe ſuperare manus.

Alius.

Effigies animata, decus, monogramma, colores,
Omniparæ factis æmula ſigna deæ,
Et quicquid vivis confert pictura figuris
Hoc tumulo, Zucheri qui tegit oſſa, latent.

Alius

Alius.

Hic ſitus eſt pictor Zucherus, quem livida fata
Poſt hiemes ſeptem, ſenaque luſtra necant.
Heu nimium ingeniis brevis ætas, rara ſenectus:
Sic Atropos, quæ ſunt optima, prima rapit.

Alius.

Hoc ſub marmore pictor ille notus,
Tota qui periit dolente Roma;
Velox ingenio, manuque felix
Decumbit Zucherus, perempta qui dum
Vitæ corpora reddit inquietus.
Multis quam dederat reliquit ipſe.

De Artemide puella Mediolanenſi.

Artemis æthereas vixdum prolata ſub auras
Purpureo ridens hauſerat ore diem,
Numina cum partum ſtuduerunt cuncta recentem
Certatim propriis accumulare bonis.
Principio triplices ſe promiſere ſorores
Ducturas facili ſtamina longa manu.
Divitias, generiſque decus mox regia Juno
Pollicita eſt, fauſtas conjugiique faces.
Riſit, & infantem teneris amplexa lacertis
Dixit, eris forma par mihi ſola, Venus.
Gratia divinos oculis afflavit honores,
Tinctaque nectareo verba lepore dedit.
Contulit ingenii cœleſtis munera Pallas:
In partem aſcivit turba novena chori.
Cuncta ſibi præcepta videns tunc Delia dixit,
Cum dare non poſſim cetera, nomen habe.

Imitatum ex Sulp. Apollinari.

Geſta ducis Phrygii flammis devoverat auctor,
Extremam prohibent dum fera fata manum.

Sed

Sed Tuccæ, Varique vetat pia cura: patrono
Cæſare Romanæ vivitis hiſtoriæ.
Quam timuit ſævæ ſibi per diſcrimina flammæ
Ilios antiquo plus ſupereſſe rogo!

Ad Ponticum.

Si ſapiam, noſtros ne te vivente libellos
Emittam in populum, Pontice, ſæpe mones:
Ne notet innumeris tua nos cenſura lituris,
Indicio & pateant plurima menda tuo.
Accipio, cupioque tibi parere monenti:
Sed jam tempus erat, Pontice, noſtra legi.

Tumulus Laurentii Toſcani Epiſc. Lodeven.

Si virtus, pietaſque mori, ac prudentia poſſent,
Debuerant, Laurens, te moriente mori.

In Calvum Jocus.

Quòd non æra reus pariter tibi ſolvit, & actor,
Nec tibi fallaci proditur arte cliens.
Mandative gregis non glubis vellera paſtor
Nomine, ſed factis, interiuſque lupus:
Nec dira cumulans ſceleratam cæde rapinam
Fucatæ nomen relligionis habes:
Nec vano generis priſci tumefactus honore
Mortales temnis cœlicolumque choros:
Denique quod decorat noſtris rariſſima ſæclis
Te probitas, recti ſimplicitaſque comes:
Non tamen uſque cares mendo: nam Calve poëta es:
Hæc labes mores inficit una tuos.
Quam potes hoc purges vitium, quantumlibet unum:
Neſcio quid tamen eſt grande poëta mali.

Ad

Ad Pluſium.

Jure ſodalitii nobis, & ſanguine junctum
  Mutua te centum, Pluſie, ſæpe rogo.
Tu conſanguineum, veterem tu ſpernis amicum,
  Atque preces rigida concipis aure meas.
Inſuper & quereris nimium nos eſſe moleſtos,
  Obvius occurram quo tibi cumque loco.
Hoc ago, ut exhibeas illud quandoque moleſt
  Quod nec cognato, Pluſie, nec ſocio.

Ad Gerardum Vaxium.

Mirabare modo, diſerte Vaxi,
Qua Calvus ratione ſe poëtam
Dicat, carmine nobilis nec uno:
Solvet Technion hoc, Gerarde, qui cum
Cauſſas non agat, eſt tamen patronus.

Ad Cupidinem.

Quæ tibi, Amor, fulvum produxit vena metallum,
  Quo dominæ exornas lactea colla meæ?
Quæ manus accrevit operoſis aurea fuſis
  Stamina, dividuas texuit unde comas?
Quæ tibi Acidalios aluere roſaria flores,
  Sedulus ingenuas inficis unde genas?
Quæ tibi non tactas geſſerunt arva pruinas,
  Ora quibus dubio miſta colore nitent?
Qui tibi felices miſere corallia fluctus,
  Quæ niveas gemmas lucida concha dedit,
Verba quibus, moveant ipſis quæ incendia Divis,
  Nunc cohibet, blando nunc movet apta ſono?
Unde petis lætos ſpatioſæ frontis honores,
  Quæ facies cœli, cum ſine nube micat?
Quod ſidus nitidis afflavit lumen ocellis,
  Ut mihi cor flammis ureret, atque gelu?

Ad Auram.

Suavis aura, quæ aureos cincinnulos
Solare nunc ad lumen explicans, Deo
Demis in alterum, nuncque ventiſans vagis
Hinc inde gyris mille nodis implicas,
Mihique mille vinculis cor alligas,
Medulla nulla jam oſſibus meis ineſt,
Fibriſque ſanguis nullus eſt vitalibus.
Quem non acuto ſæva percurras gelu?
Cerno ut coruſcas flatibus tuis comas
Cervice læva vel micante dextera:
Si vero ocellos conſpicor licentius,
Qua lance vitam librat, & meam necem,
Qualis Meduſæ Maurus aſpectu ſenex,
Tum vera prorſus reddor obtutu ſilex.

Ad Ponticum.

Pontice ſubſannas noſtros, ridesque libellos,
  Nil etiam nobis ſtultius eſſe putas,
Quod non deſiſtam perituris tradere chartis
  Carmina Tellenis aridiora jocis.
At tibi quantumvis ſapiens, magnusque videris,
  Martia Mæonio qui pede bella tonas:
Cujus olent ſeros vigilata poëmata lychnos,
  Ac ægre longo tempore creſcit opus.
Sed tibi quam nullis caput eſt medicabile ſuccis,
  Quam nihil in toto pectore cordis habes!
Nam mea fac nullo victura Epigrammata ſæclo,
  Quæ tamen aſſiduus lector ubique terit,
Parva foret noſtris, levis & jactura libellis,
  Proveniunt nulla qui mihi ſæpe mora.
Scripta ſed innumeros tua deſudata per annos
  Vel tineas paſcent, vel pia thura tegent.

Ad Muſas.

Iſtos pollice non laborioſo
Tritos, ſed tamen haud inelegantes,
(Si verum ingenui ferunt ſodales)
En vobis calamos dico, Camenæ,
Appendoque ſacra poëta lauro,
Accenſis veneratus ante veſtrum
Numen Caſtaliæ focis ſorores.
Nunc noſtris faciles adeſte votis;
Si vos a teneris ſecutus annis;
Sum veſtris operatus uſque ſacris;
Si haud indebitos, nec meis honores
Majores meritis precor rependi;
Summos poſt cineres, rogumque mutum
Nomen mî maneat perenne chartis.

Ad Cinnam.

Obvius eſt quoties aliquis tibi Cinna potentum,
Cui ſtruat aggeſtas uncta culina dapes,
Optatam ut capias per mille pericula cœnam,
Aſſiduus lateri jungeris uſque comes.
Ingeris inque aures fallax mendacia mille,
Ut videare aliquid ſic recitaſſe novi.
Sciſque quot Ægeum complerit navibus æquor,
Ut reparet lapſas hoſtis Eous opes.
Et quantas contra vires ferat Itala virtus,
Et ſocium jungens robur Ibera manus:
Scis Gallus populos qua fregerit arma rebelles,
Dum ſtatuit firma ſceptra gerenda manu.
Cuncta licet noris diverſum geſta per orbem,
Cœnandum noris non tibi, Cinna, domi.

Tumulus Monſalei ducis Galli.

Pro patria, Rege, & ſummi pro lege parentis
 Occidit intrepido pectore Monſaleus.
Unica cauſſa necis reliquorum pulchra ſepulchris
 Scribatur: triplici gaudeat hic titulo.

De Felice Urſina Columna.

Humanis quicquid rebus natura creatrix
 Præclarum dederat, quicquid & eximium,
Id vero Romam reliquis ex urbibus unam
 Selegit, cujus conderet omne ſinu.
Quicquid magna parens Romanæ contulit urbi,
 Hoc tribuit, Felix, Roma beata tibi.

Ad Neviam.

Serta comas inſerta tuas ut, Nævia, comant,
 Hic, age, frondis honos ſit tibi frontis onus.
Floribus implexis ut munera juſta rependas,
 Floridus amplexus fac mihi colla liget.
Cingens flore comam, tingens mihi rore labella,
 Vera metes veris ſic bona dona tui.

Scurræ jocus.

Turbida convulſum tempeſtas ſævit in æquor:
 Urgetur vario feſſa carina Noto.
Sulphureus flammas concepit pulvis ab igne
 Æthereo: duplex inſtat utrinque malum.
Hic fera flamma necem, aſt illinc maris ira minatur:
 Non potuit ſolitos ſcurra tenere jocos.
Elixus quicunque mori vult, migret in undas:
 Hic maneas quiſquis toſtus abire cupis.

De

De eadem.

Mobilis auratos diffuderat aura capillos,
Innumeris gaudens implicuiſſe modis;
Et vaga ſcintillis ardebant lumina crebris,
Nunc nimis, heu, miſero lumina parca mihi:
Is color in vultu, qui ſpem promitteret ægro,
Aut erat, aut certe viſus ineſſe mihi eſt:
Nil mortale ſonans accentus vocis: at ipſe
Inceſſus veram prodidit eſſe deam:
Quid mirum, fuerant cui mollia ſemper amori
Pectora, ſi ſubitis ignibus eſca fui?

In Apoſtatas, quos vocant.

Miris expoſita eſt patrum piorum
Nunc gens ludibriis: in hanc faceti
Vibrant ſcommata ſalsa, quos poëtas
Calvini ſchola nutrit, & Luteri.
Nec tantum ſtomachum movet mihi (acrem
Quamvis id ſtomachum movet) beatæ,
Sanctæ, ſacrificæ, piæ, eruditæ
Gentis opprobrium, nefanda quantum hæc
Impudentia; quod quibus cucullus
Olim tegmen erat, cuculliones
Irrident Monachos, aguntque diris;
Quæ ſi vota tamen cadent ſecunda,
Illud prætereà precamur, uno
Cenſeri numero cuculliones
Non quot ſunt modo, ſed quot & fuerunt.

De Catone Uticenſi.

Dum Cato fortunæ ſectas ſuccumbere partes,
Jamdudumque urbis vincere fata videt,
Vita procul diſcede, potes dum libera: vixi,
Dum vixi, patriæ; nunc mihi (ait) morior.

Tumulus adoleſcentis armorum, & literarum laude inſignis: fratris eſt Proſopopæja.

O noſtræ ſpes fluxa domus, florentibus annis
Præcipiti Clothus frater adempte colo.
Quo decus abſceſſit formæ, ſperataque duplex
Gloria belligeri Martis, & arte togæ?
O utinam velut hæc mœroris pignora noſtri,
Sic ſcalpi poſſent in tumulo lacrimæ.
Teſtetur tamen hoc ſæclis breve carmen, adempto
Te mihi dimidium vix ſupereſſe mei.

Ad Lunam, votum pro Jola.

Dum Gallæ nocturna petit formoſus Jolas
Limina, cor cæco toſtus ab igne puer:
Huic tutum, mediæ per opaca ſilentia noctis,
Alma tuus ſplendor Luna miniſtret iter.
Sic Aurora, tuis quoties amplexibus hæret
Endymion, lentis tarda vehatur equis.

Amatorum inconſtantia.

Sidera ſunt oculi, ſpeculum frons, purpura malæ,
Electrum crines, dens ebur, ora favi,
Cinnama labra, nives cervices, mala papillæ,
Cum placita eſt cupido culta puella viro:
Hæc ubi diſplicuit, flaceſcunt ubera, cervix
Lurida fit, labris ſpurca mephitis olet,
Fel ſunt ora, hebenum dens, ſtantes angue capilli,
Plumbum mala, cinis frons, oculi tenebræ.

Ad rura, ubi erat Nænia.

Flores beate dulce telluris decus,
Quibus puella molle reclinat latus,
Puella cordis lene tormentum mei;

Val-

Vallis canoros illius captans ſonos,
Servas tenelli quæ pedis veſtigia.
Arbuſta, quorum dum çoquit Titan ſata,
Excludit ictus ſpiſſa fervidos coma:
Liguſtra miſta ſuaveolenti amaraco:
Comata ſilva, ſol vagus quam verberans
Penetrare telis irritus tentat ſuis:
Suavis ora: rivale undis vitreis
Vultum nitentem, & aſtra tingens lucida,
Claraque eorum luce purius micans:
Ut ipſe veſtris æmulus tangor bonis!
Jam nulla vobis ſaxa, nulla erant juga,
Ardere quæ non ignibus diſcant meis.

Ad Neviam.

Aſpectu liquefacta tuo mea lumina manant,
  Quale repercuſſæ ſole tepente nives.
Ut ſcopus a telis per inane fugacibus, ictus
  Excipiunt oculis pectora noſtra tuis.
Afflatu mea vita tuo vaneſcit in auras,
  Ut Boreæ nebulas diſſipat aura leves.
Sol, jaculum, ventus, perſtringit, tranſfigit, aufert,
  Igne, acie, flabro, lumina, corque, animam.

De Philomuſo.

Poſſidet inſignem facie Philomuſus amicam,
  Cui nitido nullus corpore nævus ineſt.
Verum nulla juvat tam pulchrum gratia corpus,
  Nec Venus: exanimem, marmoreamque putes.
Vis dicam quam te ſanum Philomuſe putemus?
  Stultior hic flammis Pygmalionis amor.

De Cupidine marmoreo ad fontem poſito.

Adjectum fonti puerum qui cernit Amorem,
  Temperet ut calidas frigida lympha faces,
Fallitur: ille calor non his extinguitur undis:
  Neptunum in mediis uſtulat ille vadis.

Aſſitus at fonti latices hinc haurit, amantum
Luminibus lacrimas ſufficiant ut aquæ.

Ad Naviam.

Te jurante mihi furtivæ munera noctis,
Credideram verbis pondus ineſſe tuis:
Et lætæ capiens vix mentis gaudia, ſolem
Orabam celeri conderet axe diem.
Adfuit ut demum nox fulvo optatior auro,
Nocte tuum petimus, ſpeque jubente larem.
Inveni rigido ſuffultos obiice poſtes:
Combibit & lacrimas janua ſurda meas.
Hæc eſt pacta fides? quid te fallacius una
Eſſe poteſt? recipis Nævia, nec recipis.

In Tymbogerontem.

Non facit ad proprias conſulti formula lites:
Si numeres, vendit jura, latuſque locat.
Ægrotis medicus loculos & corpora purgat,
Aſt adhibet morbo pharmaca nulla ſuo.
Abſtinet expoſitæ mercator mercis ab uſu
Proventu cupiens uberiore frui.
Sic quoque Tymbogeron formoſa conjuge numquam
Utitur, aſt aliis ipſe ſubinde locat.

De lacrimis Næviæ.

Nuper cum tenera mea puella
Cum quiddam improbius procax manerem,
Acri percita corculum dolore
Torvis intuita eſt diu me ocellis.
Triſtes mox lacrimæ genas rigarunt.
Ejuſque os roſeum fuit repente,
Qualis vere novo eſt imago cœli,
Mollis cum cadit imber, atque eodem
Momento radiis fugat ſerenis

Phœ-

Phœbus nubila, tunc velut querelæ
Dulces Cecropiæ volucris auras
Demulcent viridi arbore inſidentis,
Sic tum lacrimulis tener Cupido
Immerſus tepidis madebat alas,
Claro lumine ſicque geſtiebat:
Accenſam & face luminum ſagittam
Tingens rore, roſas per, & liguſtra
Qui curſu placidus levi fluebat,
Mox telo mihi corda temperato
Figebat tenues bibens medullas.

Ad Amantes.

Nullus amans poſthac vereare Cupidinis arma,
Ne fodiant pectus ignea tela tuum.
In nos exhauſit totam ferus ille pharetram.
In vulnus ſupereſt nulla ſagitta novum.
Jamque illi volucres, alio ne tranſeat, alas
Pectoris exuſſit fervida flamma mei.

De Archiepiſcopo Narbonenſi Simone Vigoræo.

Quicumque es veterum pietate imbutus avorum,
Pectora cui vera relligione calent:
Cui non armarint ſceleratam dogmata dextram,
Dogmata quæ ſerpens evomit ore vetus:
Fer pia tura focis, & ſummo vota parenti,
Gaudia quo mentis teſtificere piæ.
Ecce Vigoræo meriti cumulantur honores,
Cingit honoratas infula ſacra comas.
Digna refert tandem facundæ præmia linguæ,
Qua ſtetit in tanta ſeditione fides.
Deſidia fueras paſtorum lapſa priorum,
Gallia: nunc hujus ſedulitate viges.

Ad Cupidinem.

Eſſe quid hoc dicam, quod eodem tempore pectus
  Conſtringis glacie, atque ignibus uris, Amor?
Ac ſimul accenſa nobis ſpe concita fervent,
  Atque eadem gelido corda pavore micant?
Anne parum id fuerat, tot ſi contraria amantum
  Pectoribus vigeant tempore quæque ſuo,
Ni facias, ubi dulcedo eſt, ſpes, atque voluptas
  Hic ſit amarities, ſit metus, atque dolor?
Reſpondit puer Arcitenens: via nulla ſalutis,
  Hæc ſi disjunctim ſenſerit ullus amans.
Uſque adeo mea ſunt lethalia munera, ſi non
  Alterutrum ſeſe temperet alterutro.
Singula quæ fuerant mortem allatura, viciſſim
  Si pugnent, veſtræ cauſſa ſalutis erunt.

Ad Naviam.

O, cui non minor eſt crudeli in pectore faſtus,
  Quam ſit in exacto corpore forma decens:
Quæ mihi das æſtu glaciem, das frigore flammas,
  Speque metum dubia, ſpemque timore foves.
Cum tibi, quæ fulvo radiat fulgentior auro,
  Reddiderit canam pigra ſenecta comam,
Fluxerit in rugas ubi frontis ſplendor aniles,
  Cui nunc Aſſyrium cedere poſſit ebur,
Et quæ nunc geminos imitantur lumina ſoles
  Preſſerit informi cana favilla ſitu,
Teque aliam prorſus ſpeculo mirabere mœrens,
  Effundes mœſto talia verba ſono:
Quæ miſeram ſtimulat non tempeſtiva voluntas,
  Cur prius hanc anni non habuere rudes?
Aut hanc non reperit mentem juvenilior ætas?
  Mens mihi tunc aberat, nunc mihi vultus abeſt.

Ad

Ad Tabellam, in qua Nævia erat efficta.

Artis Apelleæ felix quæ munere reddis
 Effigiem vitæ, picta tabella, meæ.
Quæ veluti veros offers in imagine vultus,
 Sic dominæ mores, ingeniumque refers.
Uris enim quoties in te mea lumina verti,
 Aſperior cum ſis, frigidiorque nive.
Sicque pios in me fallax defigis ocellos,
 Ut videare malis indoluiſſe meis.
Hinc ego ſupplicibus te verbis ſtultus adoro,
 Ipſa meas ſurda concipis aure preces.
Hoc uno differs, tua quod licet ora tueri,
 Quæ rigida ex oculis ſubtrahit illa meis.

De Barbatilla catella, cujus tumulum lepidiſſimo Phaleucio honeſtavit Jo: Auratus.

Barbatilla bonæ dulciſſima Magdalenæ
 Cura, ſub exigua mole catella jacet.
Cui vivæ illecebras, & fercula grata, jocoſque,
 At dedit extinctæ cum tumulo lacrimas.
Neu ſolus Procyon ſummis honor additus aſtris
 Nominis æterni laude ſuperbus eat:
Ad cœlum lepido catulam vult Aurea verſu
 Muſa vocet, ſuperet quo ſua fama rogos.
Ut veluti cunctas vincebat viva catellas,
 Mortua ſic reliquas vincat honore feras.

De Craſſi effigie.

Cauſſidicum indocti depinxit dextera Craſſum
 Artificis, quo non craſſior alter erat.
Nec licet effigiem reddat pictura, tabellæ
 Multa tamen picto conſimile Craſſus habet.
Denique picturæ eſt facies non æmula Craſſi,
 Picturæ ſimilis Craſſus at ipſe ſuæ eſt.

Ad Germanum.

Hunc tibi Toſcanus donat Germane libellum,
Quem ſibi fatidicus David habere dedit:
Hebreo ut poſſis Muſas de fonte cadentes
Noſcere. ſinceræ relligionis opus.
Canticaque ut faleris omnique carentia fuco
Sint non fucatæ pignus amicitiæ.

In Planum.

Dum multo perfuſa mero convivia fervent,
De jure eſt ſermo ſemper ineptus ois:
Sed, Plane, tu quicquid facias, quicquidve loquaris,
Uvidus, & ſiccus ſemper ineptus eris.

De Pſeudiatro.

Pſeudiater letho lethalior hic jacet: ante
Impia mors, tollens hunc modo, facta pia eſt.

De Cadurco ad Pe. Gerardum Vaxim.

Quam bene conſuluit terræ natura Cadurcæ,
Quæ ſic innumeris dotibus una viget!
Inprimis quicunque cupit vitare calores,
Non alio poterit tutior eſſe loco.
Mœnia namque urbis circumdata montibus altis
Flammigeri ſpernunt undique tela Dei.
Sed non illa minus tectis arcentur ab altis,
Flatque per anguſtas aura benigna vias.
Omnia ſed vincunt generoſi munera Bacchi,
Quæ nive cella frequens frigidiora tenet,
Cur ſedenim, pleno cui favit Copia cornu,
Defectu gelidæ terra laborat aquæ?
Illud magna parens providit; dona Lyæi
Tam bona fontanis ne jugulentur aquis.

Ad Henricum Valeſium tunc Poloniæ Regem deſignatum.

Dat Fortuna tibi regnum, nec computat annos,
Parta ſed invicta clara trophæa manu.

Ad eundem.

Prima tibi vixdum ſunt limina tacta juventæ,
Æquat inextinctos gloria dives avos:
Parva loquor: quodcumque viris, quos fortibus armis
Græcia præſtantes protulit, & Latium,
Contulit aſſiduos virtus ſpectata per annos,
Hoc tribuit totum prima juventa tibi.
Nec ſatis eſt: Fortuna comes virtutis honores
Accumulat, nec ſe vincat ut illa ſinit.
Quæ tibi nunc animi pignus tulit, Henrice, regnum,
Atque dolet meritis hoc minus eſſe tuis.
Mox annis matura tuis ubi venerit ætas,
Deſtinat Eoos, Heſperioſque tibi.

De Fronte, oculis, & labris Cæciliæ Medices.

Frons tua non frons eſt, ſpeculum ſed, cujus amantum
Audaces oculos lumine cæcat Amor.
Atque oculi non ſunt oculi, ſed ſidera quorum
Pectora flammatis ignibus urit amor.
Labraque non labra, at ſunt dulcia cinnama, ſuccis
Quorum nectareis baſia condit Amor.
Sic ſpeculum, aſtra, & cinnama. lumina, corda, palatum
Abſumunt radiis, igne, liquore ſuo.

Ex Italico Bembi.

Aërias querulis mulcet concentibus auras,
Naſcentemque diem multa ſalutat avis.
Suſpirat blando fugientem murmure Chlorin
Arboreas Zephyrus concutiente comas.

Alma

Alma Venus placido perfundit lumine terras,
Et genitale fretum, ſidereamque domum.
Canitiem pectens antiqui conjugis Eos
Suſcitat e molli languida membra toro.
Excitor ut ſolem, cum ſole oriente, ſalutem,
Victa magis radiis lumina cujus habet:
Illum namque, polo cui cedunt ſidera toto,
Mox hujus video cedere luminibus.

Votum Paci.

Hos tibi Palladia decerptos arbore ramos,
Quos viridis grato pondere bacca premit,
Atque has flaventes, Cerealia munera, ariſtas
Dedicat effuſas Gallia ſciſſa comas.
Tu face diſcordes coëant in fœdera gentes,
Quas nunc inſanus traxit in arma furor.
Te cupiunt, Pax alma, genus mortale, Deique,
Mars etiam tanto ſanguine feſſus amat.

Ex Etruſco Franc. Mar. Molsa.

Collibus amiſſos jam ver reparabat honores,
Ornabatque novo gramine molle ſolum:
Atque coronato ſpirabat vertice odores,
Quos tener a terra divite mittit Arabs:
Cum naſcente die violas in ſerta Lycoris,
Purpureiſque legens lilia juncta roſis,
Hæc, ait, ardoris fuerint tibi præmia fidi,
Hiſque tuas jamjam cingimus ecce comas,
Hæc ubi nectareis effudit dicta labellis,
Impediit noſtrum flore decente caput.
Quæque manus crines, eadem mihi corda revinxit,
Nulla precor ſolvat quæ mihi vincla dies.
Illa igitur dilecta meis plus ſemper ocellis,
Hærebit tepido pectore ſola mihi.

Idem alio interprete.

Ver tepidum apricos veſtibat gramine colles,
  Lætaque pingebat prata colore novo:
Spirabatque comis bene olentibus undique odores,
  Quos dat Arabs ſuavi terra benigna ſinu,
Cum redeunte die carpens mihi ſedula acanthos,
  Purpureaſque roſas ungue, Lycoris ait.
Hos mea dextra legit flores tibi præmia amoris,
  Jamque iiſdem crines impedit ecce tuos.
Hæc ubi vita mea eſt roſeo dulce ore loquuta,
  Tempora mî circum florida ſerta dedit.
Sicque meos placido ſenſus devinxit amore,
  Ut cupiam nullam me ſoluiſſe diem.
Quod ſupereſt igitur vitæ, mihi ſola ſedebit
  Mente immota, oculis carior uſque meis.

Idem.

Colles ſupinos undique, & æquora
Ver floridum ornabat novis coloribus:
Comaſque cinctum ſuave olenti amaraco
Spirabat optimos odores vertice.
Cum adhuc recenti rore ſparſos floſculos
Suo Lycoris ungue carpens ſedula,
Mihi inquit: Hos tui amoris præmia
Lego, & tuos jamjam ipſa crines implico.
Ubi hæc loquuta dulce, circum tempora
Dedit corollas: ſicque grato vinculo
Mentem revinxit, ut mihi nil gratius.
Quare meo numquam ipſa de corde effluet,
Et ſolam amabo, & ſola curæ erit mihi,
Solamque ſuſpirabo amore perditus.

Ad Neviam.

Aſpectu quoties in me defixa benigno
  Ora tenes oculis inſidioſa meis,

Ac-

Accedo ut narrem qualis mihi flamma medullas
  Abſumat tenues, quotque quibuſque modis.
Protinus, heu, miſero turbatos vertis ocellos,
  Spes timor unde mihi, vitaque, morſque venit.
Hinc perculsa micant trepido mihi corda pavore,
  Muta ſilet gelido lingua retenta metu.
Qui calet, huic animo deſunt ſua verba: fateri
  Qui potuit flammas, uritur igne levi.

In Atimum Parodia ex Catullo.

Atimus ille, quem videtis, hoſpitum
Ait fuiſſe proxenos ſacerrimus:
Neque ullius latronis improbas manus
Nequiſſe præterire, ſive per diem
Opus ſit harpagare, ſive noctibus.
Et hoc negat tui accolas Avenio
Negare pontis, & fluenta Rhodani,
Lotumque flumen, horridos Lemovicas,
Trucem utriuſque Gallici & ſinum freti:
Ubi iſte poſt diſertus, antea fuit
Scholæ magiſter: atque candidas ſuper
Nates calente ſibilum edidit flagro.
Vadoſe Sequana, & frequens Lutetia,
Tibi hæc fuiſſe, & eſſe cognitiſſima
Refert Atimus: ultima ex origine
Tua inquit ampla permeaſſe pulpita,
Tuiſque pectus imbuiſſe dogmatis:
Et inde mentis impotentia ſcholæ
Dediſſe jura, læva ſive dextera
Rogaret æra, ſive utramque nummulis
Crumena dives incidiſſet in manum.
Neque ulla vota Plagiariis Deis
Sibi eſſe facta, venit ut Lutetia
Noviſſima hunc ad uſque torbidum Lotum.
Sed hæc prius fuere: nunc libidine
Calet furente: ſeque dedicat tibi,
Amica fœtida, atque amica fœtidi.

De

De Hermogene peſſimo poeta.

Quæritis, Hermogenes qua ſit ratione poëta,
  Cui de virginibus non favet ulla novem?
Cui ſterile ingenium, cui turbida vena, leporum
  Quem fugit & Charitum laudis amica cohors:
Cui nec candor adeſt, refugit quem pura venuſtas,
  Deſtituunt numeri, deſtituuntque pedes,
Et quicquid ſæclis commendat culta futuris
  Carmina Parcarum non ſubitura colos.
Quis tamen hic, vacua nullus cui nummus in arca,
  Quin dici poſſit jure poëta, neget?

Genethliacon Pauli Toſcani infantis, ad Laurentium Toſcanum ejus patrem.

Laure, decus lauri, Toſcanæ laurea gentis,
  Aurea Laurentum ſtemmate progenies:
Cujus inextinctæ longo virtutis ab ævo
  Gloria ab invidiæ fulmine tuta viret.
Te genitali alvo generoſum ſemen Janthis
  Concipiens, patris nomine caſta beat.
Nunc tibi, Paule puer, ducentes penſa ſorores
  Stamina Phryxæo vellere longa neant.
Ut facie matrem, referas ſic mente parentem:
  Quin faciem, & mores fingat uterque parens.
Vir colat ingenium, formam optet femina: natum
  Sic decet e lauro, ſic decet e viola.

In Planum.

Nomen honoratum prætendis tectus ab omni
  Infamis macula criminis, atque doli.
Corpore te jactas, ignave, καλόντε μέγαντε:
  At tibi ſub vaſto mus elephante latet.
Tene putas ſummis digitis Cicerona tenere,
  Qui mera rura crepas, barbariemque meram?

Con-

Conſulti titulum jactas: prudentia juris,
  Stulte, nec in ſomnis eſt tibi viſa ſemel.
Non ſapiens, nec homo es, nec doctus: ſed ſimulacrum
  Falſum hominis, docti, vel ſapientis habes.

Genethliacon Lucioli Tuſcani.

Lucis Luciolus recens in almæ
Venit lumina, lucidamque ſolis
Jubar purpureo aſpicit renidens
Ore, quo patriæ decuſque frontis,
Et matris facies nitet venuſta.
Nunc partum aureolum, bonæ Camœnæ,
Vos veſtro ambroſio ſinu fovete:
Et Parnaſſide roſcidum labellum
Irrorate lacu: tenella membra
Grato ſpargite Gratiæ liquore,
Et veſtris caput implicite ſertis,
Putris quæ caries, ſituſque priſcus
Fruſtra morſibus irritis laceſſunt.
Paulus cernitis ut tener ſereno
Spectat lumine, noſcitatque fratrem?
Blanditurque ſuiſque majus annis
Effert ingenium? Editi beato
Nati ſidere, patrui voluptas
Magni, ejuſque dulcis, inclitæque
Spes haud fluxa domus, benigna vobis
Fila lanificæ neant ſorores,
Annos ut ſimul, arduamque avorum
Virtutem ſuperetis, atque honores.

In diſceſſum Jo: Poteri, & Gerardi Voſſii.

Muſæ, quæ comites meo Potero
Itis, & comites meo Gerardo,
Solitudinis, ac mei doloris
Ecquid vos piget, ægritudiniſque?
Dum ſodalitio, ah miſer, miſerque.

Tam

Tam dulci viduatus aeri in horas
Cura differor, & gravi dolore
Æger diſcrucior fere peroſus
Vitam. Sed tamen, o bonæ Camœnæ
Fauſtis greſſibus ite, & auſpicatis,
Et patrocinio pio, ac fideli
Per tam difficile, atque ſenticoſum
Iter candidulos meos ſodales
Tutos ſiſtite: ſævientiumque
Arcete inſidias procul latronum,
Duris ingenuum latus tuentes
A mucronibus: ac meis favete
Votis, quæ tacito anxius labello
Suſpendi, capiti utriuſque caro
Formidans: male, divitis Toloſæ
Cum muros peterent acuta belli
Per diſcrimina, civicoſque motus.
At vos interea bonum Poterum,
Et tractare fides vacum Gerardum
Toſcani memores magis magiſque
In dies facite: improbo dolori
Ut ſolatiolum piis tabellis
Præſtent: ac lepida adlocutione
Abſtergant lacrimas meis ocellis.

De Henrico Valeſio Gallorum Regis tunc fratre, & Jo. Auſtriaco fratre Regis Hiſpaniarum.

Sunt gemini juvenes noſtri laus unica ſecli,
Qui pariter claro Martis honore vigent.
Hic decus eximium Gallis, decus alter Iberis,
Auſtriacæ columen, Valeſiæque domus.
Regibus ambo ſati, fratres ſunt Regibus ambo,
Aptior hic terris vincere, at ille mari.
Henricus populos domuit virtute rebelles,
Dum ſtabilit fratri regia ſceptra ſuo.
Sed Janum extremi vires Orientis, & Indos
Adria mergentem vidit, & obſtupuit.

Qualia facta dabunt, aderit cum fortior ætas,
 Cœperunt quando talibus auſpiciis?

De Viventio Rubione Medico, ac Poëta.

Quod facis æternis manſura poëmata ſæclis,
 Quodque affecta tua membra levantur ope.
Hoc commune tibi eſt ipſi, Viventie, Phœbo,
 Cujus ſic gemina pollet in arte decus.
Auratam tractare chelyn, tractare potentes
 Herbas, hoc Phœbi munere utrumque tuum eſt.
Utque ſalutiferis vitam producere ſuccis,
 Sic vitam doctis ſcis dare carminibus.

De Oratore Argivo.

Venerat orator Lacedæmona miſſus ab Argis,
 Cui fuerat fuco candida tincta coma.
Dumque hic ad patres ingenti perſonat ore,
 Intonat & medio fortia verba foro:
Hujus ut advertit capitis mendacia cani
 Archidamus patrii gloriâ rara ſoli,
An (inquit) cives, ipſo qui eſt vertice mendax,
 Illius verum promere lingua poteſt?

In Planum.

Quod viroſa Planus liventi ſcommata lingua
 Vibrat, & in cunctos ſæva venena vomit,
Omneque ſacrilego nomen temerarius ore
 Vellicat, & famæ publicus hoſtis adeſt,
Ne ſcelus eſſe putes: nam qui male ab omnibus audit,
 Cur bene de quoquam cogitet ille loqui?

De Catone Uticenſi.

Cum ſua ſtrinxiſſet ſubiturum viſcera ferrum,
 Utere, ait, forti vulnere dextra, Cato:

Quid

Quid me ultra vixiſſe juvet, ſi vita Catoni
Libera præciſa eſt, ſerva decora parum?

In Virianum Pſeudopoetam.

Carmina cum recites Muſis, nec Apolline digna,
Digna ſed æquoreo, Lemnicolave Deo,
Quæ tibi Tartareæ dictant, Viriane, ſorores,
Ex quo Lethæo proluis ora lacu:
Excuſare putas, quod nata ex tempore jures,
Viſque latere brevi crimina tecta mora.
Ut ſit vera, tamen cauſſa eſt, quam nectis, inanis,
Conſtaret gratis cum tacuiſſe tibi.

De Poetis.

Quiſquis deſidiam, jocumve ducit,
Inertiſque opus otii Poëſin.
Fallit hunc ratio: nec ille vivos
Ungues rodere ſcit, ſuam retexens
Telam, Penelopes modo, inchoatam;
Nec damnare ſemel probata, rurſum
Prorſum vertere centies lituras.
Hæc ducas nihili, præut domanda
Quæ ſunt monſtra, novum ſimul prodivit
Raſum pumicibus cavis poëma:
Qua tunc, qua miſer æſtuatione
Vates afficitur notam ſeveræ
Cenſuræ ſubiens! hiulca damnat
Hic, aſt ille locos minus patentes,
Quos non percipit, improbat malignus.
Hunc non aſperitas juvat, ſed alter
Carpit quæ placido fluunt tenore:
Illi verba minus placent, nec iſtum
Delectant numeri: ergo judicantum
Quot dicax variis cohors palatis
Diſſentit, totidem miſellus auctor

Mactatur crucibus: quibus licebit
Addas pauperiem, comes quæ adhæret
Numquam diſſociabilis Camœnis,
Laſcivi & petulantiam popelli
Jocis excipientium dicata
Muſis pectora: quæ moleſta quanquam
Sunt incommoda, nil tamen poëtæ
Ipſo nomine pejus eſt poëtæ.

De Celere Alchumiſta.

Verſutus fatuo Celer Fabullo
Dum ſuadet ſceleratus Alchumiſta
Parvo, perfacilique poſſe ſumptu
Plumbeas patinas, probum, ac probatum
Argentum fieri, aureis trecentis
Emunxit ſtolidum: & fugam capeſſens
Plumbeas patinas quidem reliquit,
Aſt ipſum mage plumbeum Fabullum.

Ad Beatum.

Cum ſummis opibus cari pia vota parentis
  Nil aliud poſcant, docte Beate, tui,
Quam te, Tectoſagum ut reddentem jura ſenatu
  Mirentur proceres, purpureique patres,
Nocturnis pallere libris, pallere diurnis,
  Et ſtudium chartis invigilare tuum,
Quid mirum chartis ſi te luſiſſe jocoſis,
  Tædia cum peperit ſeria charta, juvet?

Vale dicimus ſtudiis poeticis.

Procul Camœnæ, abite putidæ procul:
Valete ſumma Phocidos cacumina:
Valete opaca fontium cubilia:
Valeto cultus hortulus Dioneus:
Jambe præpes, & levis Phaleucie,
Joci lepore tincti, & Attico ſale,

Pe-

Pedeſque Muſa flexilis per undecim,
Canens potentis aureum Cupidinis
Brevi, ſonove longiore, flammeum,
Hyantioſque temperatus ad modos,
Graviſque garrulæ vale ſonus lyræ:
Valete culta cuncta Delii metra.
Quibus ſed arte conferenda muſica
Amica dantur affluenter otia,
Ad hos abite, vos eis relinquimus:
Et ad beata vela pandimus freta:
Dei videre ſacra pectus orgia,
Patrumque noſſe docta dicta poſtulat,
Patrum, recluſa corda ſunt quibus fide,
Sacrique luce ſunt rigata flaminis.
At o profana cura mollis otii
Procul Camœnæ abite putidæ procul.

GASPARIS TRISSINI

VICENTINI.

Ad Aloyſium Triſſinum.

ALoyſium pingo: Phœnicem hoſpes lege
Ingeniorum, amicum Muſis, & Palladi.
Unum; Ephebus omnes complexus artes prope.
Pæonia pariter clarus, & Meonia:
Invidit terris parca ſed tantum decus,
Nam jubet hunc quinto luſtro canere inter Deos.

M. ANTONII TRITONII.

De Victoriâ contra Turcas.

DIlectæ miſeranda Cypri dum funera cernit
Alma Venus, roſeum os lacrimis ſuffuſa decoris,
Ingemit, & liquidum ſingultibus æthera complet.
Sed pater omnipotens celſi Regnator Olympi
Parce malis Erycina, inquit, formoſa, querelis:
Me quoque quos fœtu profudit terra nefando,
Ter ſunt conati æterna depellere ſede,
Arida ter diræ detruſi in viſcera matris.
Pulchrum, nata, tuum vaſtet gens barbara Regnum,
Et mea Cretæam cunabula terreat Idam,
Illyricos penétret ſcopulos, abducat opimam
Bellatrix prædam, & magnum tremefecerit æquor.
Vidiſtin' noſtri ſublimi nube miniſtram
Fulminis in ſaturas infeliceſque volucres
Deſcendentem Aquilam? talis de litore Ibero
Auſtriacus juvenis, tuus, ingens Carole, ſanguis,
Virtutem ob ſummam Cœlo decus addite noſtro,
Fertur in adverſam claſſem majora paternis
Viribus atque animis meditans, huic aurea rident
Sidera, dat curſus Zephyri levis aura ſecundos,
Et placidi hiberno ſubſidunt tempore fluctus.
Monſtra cadent inimica mihi: pars brachia vinclis
Aſſueſcet, piceo pars ceſa torrebitur igne;
Sanguine permixtas proprio pars hauriet undas:

Cyclades è pelago attollent capita admirantes.
At puerum latis victoria conteget alis,
Felicem puerum, Duce quo mihi Gnoſſia tellus
Tuta ſatis: tu Diva Paphon, atque alta Cythera,
Juno Samon, Phœbus Pindi juga, Pallas, Athenas
Læta colet: poſito flaveſcent ſecula ferro.
Sic ait, & nutu Stellantem concutit Orbem.

SEBASTIANI TROMBETÆ
CYTHERNENSIS.

Ad Scyrum Durantinum.

MUnera, felle carens, tibi dono carentia felle:
Accipies igitur munera felle carens.

Hippolytæ Balionæ. Tumulus.

Ingenio Pallas, formâ Venus aurea, Juno
Imperio; æternæ me coluere Deæ.
Morus ob id, niveo Ganymedi dempſit honores,
Me rapiens rerum ſummus ad aſtra pater:
Cui libata damus roſeis carcheſia labris;
Propter id æthereo jubila dante choro.
Femineum lætare genus, lætare virile:
Nam tibi fulmineum conciliabo Jovem.

Petri Ricobaldi tumulus.

Relligionis honos ſincerus, & inclyta Virtus
Marmore ſub Pario ſtat, Ricobaldus ubi.
Fortunate lapis; tumulo præſtantior omni:
Claudis, Volterræ quicquid honoris erat.

JULII ASCANII TUCCII

CREMENSIS.

Duellum Scacchorum.

TEcum militibus geſtio buxeis.
Jam conferre manum, Prætor amabilis,
Quamquam Regibus Indicis
Contendas melius, ſeu
Tu ducas pedites, ſive equites trahas:
Sint omnes nivei, ſintque licet nigri,
Proſternam tabulis tamen
Inſtructas acies, vel
Confundam cuneos, agminaque omnia.
Quis tandem validis curribus obviam
Accedet ſine ſanguine,
Quin ſaltem capiatur?
Rex lætus veniet prælia in ardua,
Et tuto intrepidam tramite conjugem
Ducet non metuens minas,
Ipſos forte nec ictus.
Sic freti domini milite non pigro
Armorum ſubeunt magna pericula:
Imbelleſque cadunt viri,
Et dant fortibus arma.
Si Regina ſuis ſepta cohortibus
In denſas acies ipſa ſuperbiens
Hoſtes per medios viam
Prorumpens faciet, tum

Quid dices? minimum ſignifer albicans
Converſis pedibus ſubſidium feret:
Cernes namque meos duces
Punctim tela movere:
Non tantum in Phrygio Æacides ferus
Patravit rutilans arma micantia
Cladem, quando neci dedit
Diſtricto Hectora ferro,
Quantam per niveas gens mea copias
Ingenti ſtrepitu conficiet nigra,
Dum matrona potens ſuo
Irrumpet peditatu.
Ergo, quando mihi congredier voles;
Jam cautus pedites expedies tuos.
Impelles celeres Equos,
Turritas quoque moles.
Bis fuſci pedites quattuor impetu
Binis ſigniferis, atque Elephantibus
Binis, indomitis Equis,
Nec non cum duce fuſco,
Invadent alacres caſtra tua, & viros,
Telluremque tegent militibus tuis:
Et Regina decus feret
Nobis ſæpe triumphans.
Tum, Cernite, tuus Rex ſtupidus fugâ
Converſâ veniam forte meo Duci
Deflexis genibus petet,
Se victum quoque dicet,
Quid? rides ne? putas hæc fore ſomnia?
Plus centum proceres, crede mihi, graves
Nobis exuvias ſuas
Victi deſeruere.
Hiſpanus veniat miles, & Æthiops
Ipſi terribiles vel cuneos ferent
Immitis Darii, ab Jove
Artem qui didicerunt.
Vis promptum manibus forte Vicarium?
Aut tecum validum ducere judicem?

Quid

Quid tum? noſtra manus premet
Certe albentia caſtra.
Nam foſſi pedites vulneribus fugam
Quærent, ſi poterunt: Juſſus eques meus
Hos mucrone petet, vel hos
Haſtâ: denique cedet.
Haud credas, oculis ni videas tuis,
Cunctis quam valeat gens mea præliis,
Dum palmam referunt domum,
Nec non multa trophæa.
Nam campi in medio ſæpe capit ducem
Album noſter Eques: ponit & exitum
Magnis litibus hoſtium
Tendens ad nova bella.
Thraſo ne videar, qui ſibi gloriam
Adſcribit nimiam, jam veniant cito
Ad certamen atrox tui:
Nam res verba ſequetur:

JO: ANTONII TURCI.

De Hieronyma Columna.

FUlgida nunc terris, & tam ſpecioſa moratur
Quæ facies, præſtans ſideribus nitidis!
Ipſe procul dubio divino ſemine natam
Credam: mortalis mos, neque forma patet.
Corpore formoſo incedit, vultuque venuſto,
Junonis dici poſſit ut illa ſoror.
Quum contemplatur Cœlos cauſaſque latentes;
Ejus virtutes miror, & ingenium.
Amplius haud poteris primas Tritonia partes:
Jure ſibi primum vindicat iſta locum.

DIO-

LECTORI.

Carmina nonnullorum Poëtarum in octava, & nona hujus Operis parte, neſcio quo fato, prætermiſſa, hic addenda mandavimus. Lectorem admonendum eſſe putavimus de hac re, ne inverſione ſervati hucuſque ordinis permotus, noſtrum opus, minus apud illum commendationis haberet.

DIOMEDIS SALÆ

BRIXIANI.

De Torquato cui Spinula Epitaph. inſcripſit.

TOrquati jacet hic corpus, nomenque ſepultum;
  Horum unum extinxit Spinula, mors aliud.
Tune igitur credis laqueos fore vincula Amoris
  Ornite, quos citharæ nectit Hyella tuæ?
Falleris, illa tibi prædicunt improbe lethum,
  Tale tuum nexo gutture funus erit.

Ad Hippolytum Corſinum.

Ver quot habet flores, piſces mare, ſidera cœlum,
  Tot ſimul atque aliis dotibus ipſe nites.
Sed quia non dextro meditatur Apolline carmen
  Spinula, virtutes non capit ille tuas,
Ut tamen ingenui des munera Mæcenatis,
  Ille tibi tumulum condidit ante diem.
Ille tibi tumulum vivo? procul omen abesto,
  Nunc Corſine tibi Spinula ait, morere.

MAJO-

MAJORANI SALENTINI.

De Beſſarione Nicæno Cardinali.

VIvens adhuc feci hoc ſepulchrum Corpori
Beſſario, ad Deum remittens ſpiritum.
Me docta genuit Græcia, at honores dedit
Urbs Roma, quæ mihi perpetuo eſt patria.

EUSEBII SARRINI
FLORENTINI.

Conſtantinus Luſtratus.

BAlnea Porſennæ, ſtudio quæſita ſalutis,
Aut ea, quæ cohibet Bajarum littus amœnum,
Non ego depromo, luſtralem proſequor undam,
Qua Conſtantinus, quem Flavia dives avorum
Progenies duxit, mentem renovavit, & artus.
Muſa virum noſti belloque, togaque potentem,
Imperio dignum, cujus pietate trophæo
Se Crucis inclinant Aquilæ, faſceſque Quirini.
Poſtquam Romanus victor conterruit orbem,
Laurigeroſque tulit, populo ſpectante, triumphos,

Et regum gazas, & opes convexit in Urbem,
Quas habet Ægyptus, quas regna Aſiatica mittunt;
Chriſtiadum ſobolem ſpernentem Numina gentis
(Ingens namque Deum auſpiciis felicibus auctum
Credidit imperium) necibus diſperdere tentat.
Hinc furor exacuit gladios, acieſque furentes
Evocat à Stygiis, ſociosque Acherontis obarmat;
Quos ciet in miſeros, qualis ſtimulatur acutis
Miſſilibus ferus ad Circi ſpectacula taurus.
Haud mors una ſatis! Nova per tormenta necare
Nititur impietas: inſontes nomine ſolo,
Quo crucis invictæ intrepidè vexilla ſequuntur,
Æſtimat eſſe reos. Anni videre trecenti
Jugiter innocuo rorantem ſanguine terram.
Quando ſibi pacem diro ſpondere ſub hoſte
Quiviſſent? Quando ærumnis imponere finem,
Ni Conſtantinus, quem primum habuere Britannum,
Compoſitis rebus vindex aliquando fuiſſet?
  Prole tua felix Helene, lectiſſima conjux
Belligeri Chlori, cui natum fœta dediſti,
Qui regeret Latii molem, Diviſque ſubactis,
Chriſticolis daret æterno cum fœdere pacem.
Hic teneris infans, te matre, exugit ab annis
Candidulos mores. Vitiis non laxat habenas,
Blanda voluptatum Siren convellere caſtum
Pectus nequicquam tentat: Munitus abundè
Fgregiis monitis prudens inclinat ephebus
In Chriſti legem, nomen quandoque daturus.
Græcis excolitur ſtudiis, pariterque Latinis;
Eloquio præſtat; non verba, ſed aurea tela
Dulcior Hyblæo jaculatur nectare lingua.
Par ſtudiis virtute pari gerit ardua bella:
Militiam ſequitur pubes orientis in oris.
Miſſus in indomitas gentes, populoſque rebelles
Perdomuit ferro. Melius te nemo, Galeri,
Novit, quem juvenis virtus, generoſaque dextra
Flexit ad invidiam. Tentaſti hunc perdere fraude,
Qui tua bella regit, veluti ſol aureus aſtra

Luce

Luce ſua fugat. Illius tu Sarmata ductum
Per tua transfixum ſenſiſti viſcera ferrum;
Atque tuum regem, juvenis virtute fugatis
Barbaricis turmis, vidiſti more ferarum
Ire catenatum ad victoris Cæſaris ora.
Hic addo geminos reges, qui florida regna
Gallorum cædibus paſſim, crebriſque rapinis
Vexabant, illos contra proceſſit, & ambos
Vicit, eoſque feris in circi objecit arena.
Compellare libet te Maximiane ſuperbe,
Dum vis Herculeus dici, Alcideque videri.
Te leporem præſtas. Hujus ſuperatus ab armis
Maſſiliam trepidans fugis, obſidioneque preſſus
Deſperans trabe te laqueo ſuſpendis ab alta.
Nequicquam innumeros pedites, equiteſque paravit
Adverſus Ducis invicti Maxentius arma,
Hic mage luxuria, diraque tyrannide notus,
Qualis ſanguineus lupus inſidiatur ovili,
Divitias, & opes hiat, humanumque cruorem.
Clade Senatores, atque ex omni ordine cives
Sternit, ut ipſorum ſpoliis ditetur, & auro;
Acrius inſontes cruciat, Chriſtumque peroſus
Ejus oves mactat. Quid Conſtantine moraris?
Aſpicis Auſoniam quo ſit ſub cardine rerum?
Indignis oppreſſa modis gemit inclita Roma.
Sciſſa veſte, comis laceris, lacrimoſaque vultu
Poſcit opem ſupplex, Gallis, occurre, relictis,
In te Dardanii ſpem concepere Penates.
Ne renue, armatas acies promittit Olympus,
Pugnabunt Superi, pugnabit lucidus æther.
Aſpice purpureum cœlum, Crucem in aëra cernes
Ex radiis lucis pictam, tituloque notatam
Hoc: Vince, Hoc uno ſigno certamen inibis.
Nec mora: Dux acies navus componit, & alpes
Tranſilit incanas nivibus, glacieque rigentes,
Et celer Heſperiam venit, adverſaſque phalanges
Greſſibus obſtantes frangit, penetratque Latina
Littora, qua Tibris limoſis volvitur undis.

Tu

Tu mihi teſtis eris pugnæ Tiberine cruentæ,
Tu, Conſtantino gladium vibrante, tyrannum,
Adverſaſque acies, rupto molimine pontis,
Cæſas vidiſti rubro ſub gurgite mergi.
Ultoremque tuum ſublimem inferre triumphum.
Numinis auxilio plauſit victoria regi:
Gratus at ille Deo ſeductæ Dæmonis arte
Abrogat errores gentis, totumque per orbem
Jus amplexandi legem, documentaque Chriſti
Omnibus impertit poſita formidine pœnæ.
Tum bona Criſticolis avidis ablata rapinis
Reſtitui juſſa, ac ipſis loca publica reddi.
Unde Crucem Cæſar, ſævum qua vicerat hoſtem,
In Labarum vertit, gemmiſque, auroque micante
Eximie ornatam longa defigit in haſta,
Cujus velamen criſpans de vertice pendet.
Hoc fretus ſigno pugnas feliciter explet,
Et jubet hoc unum, haud Aquilas præcedere caſtra.
Ut quoque tergeminos ea crux perferret honores,
Ipſe ſibi ſtatuam media Dux victor in Urbe
Erigit hoc ſignum dextra ſublime tenentem,
Et gerit in galea ſculptum, dum pugnat in hoſtem.
Rumpitur invidia Serpens viroſus Averni,
Atque dolos verſat, divinus ut obruat Heros,
Quem ciet incautum ad crudelia funera, Natum
In primis Criſpum nulli probitate ſecundum
Et lacrimis Helenæ dignum. Licinumque nepotem
Occidi jubet: Hic Fauſta inſidiante necatur.
Utroſque Auguſtus reputarat faſcibus aptos
Imperii; Cæſar fuerat jam lectus uterque.
Perdit & uxorem Fauſtam in ferventibus undis;
Hac nece digna fuit, quam cæca libido peruſſit.
Privignum Criſpum, cujus languebat amore
Detulit ad regem falso velut altera Phædra,
Ac ſi tentaſſet lectum violare paternum.
Hæc male fœdarunt horrenda piacula nomen
Principis egregii jam multa ætate gravati;
Non ſecus, ac lolium infelix, & inutilis herba

Sponte probas inter ſegetes, ac inter ariſtas
Frugiferas oritur, vitiorum prava repente,
Inter virtutum decora, ac victricia ſigna,
Semina rupère. Hæ maculæ, ut nec menſtrua luna
Plena ſuis caret, obſcurant illuſtria facta.
Tot cædes infandæ qua ratione pientur
Rex a Flaminibus quærit: Num fluminis unda,
Igneve, ſeu lauri ſuffitu, aut ſulphure tetro
Purgentur ſcelera. At fruſtra luſtratio gentis,
Præter quam ſtatuit Chriſtus Jordanis in amne.
Interea iratus ſtellata vibrat ab arce
Sæva flagella Deus, ſi fors Dux ille rediret
Ad mentem. Scabies ex atro bilis oborta
Humore invadit corpus; cutis undique cruſta
Deformi induitur, carnem prurigo laceſſit.
Hanc ſpeciem morbi lepram dixere Latini.
Quid faciet Cæſar? Regni tutela putatur
Majeſtas oris: ſceptro, ac diademate digna,
Ac magis in regem populi conjungit amorem.
Ex aula prodire rubet, premiturque dolore,
Dum videt in ſpeculo vultum, nolletque videri.
Curæ exire jubent, ſpecies turpata latere.
Quæruntur medici, ſi quam conferre ſalutem
Auguſto valeant, ac primam inducere formam.
Docti in haruſpicio ſuaſerunt triſte lavacrum.
(Horreſco referens) puerorum ex ſanguine. Jamque
Exiguæ ſortis pueri in regione, lociſque
Finitimis Latii quæruntur. Matribus aurum,
Donaque lictores Auguſti nomine ſpondent.
At matres palmis deturpant ora, ſolutis
Crinibus, atque ſinum lacrimis manantibus implent,
Cæſaris ante fores veniunt, ululatibus auras
Æthereas feriunt. Argenti, aurique metallo
Non trahimur, clamant, Soboles conceſſa Deorum
Munere divitiæ noſtre ſunt. Senſus inhorret
Imbelles pretio jugulandos prodere natos.
Quæ fera, quæ tygris, quænam violenta leæna
Non catulos alat, & vitam tueatur ab hoſte?

Noſque neci dabimus caram ſine crimine prolem?
Quid lactaſſe juvat, rigidos ut inebriet enſes
Innocuus ſanguis? Pœnæ renoventur ut alvi?
Felices ſteriles, matres utcunque beatæ,
Mors quibus in cunis natos ſine vulnere ademit.
Si pereant, quis erit tremula adveniente ſenecta
Præſidium noſtrum, quis nos relevabit egentes?
Aut alimenta dabit? Cum mors pulsaverit ædem,
Quis nobis oculos claudet? quis munus obibit
Funeris, & cineres lacrimarum condet in urna?
Si pueri, ac matris naturam ſanguis eamdem
Obtinet, ex noſtro faciat ſibi ſanguine Cæſar
Balnea; Dum pueri vivant, nos uſque libenter
Offerimus noſtram Auguſto pro Cæſare vitam.
Hic gemitus matrum illius pervenit ad aures,
Quem necis infantum miſeret, miſeretque parentum:
Queis dedit & nummos, lacrimas ſolatus obortas.
Sic igitur Princeps motus pietate refellit
Conſilium dirum, ac mœrens hæc jactat in aula:
Fretus haruſpiciis ſternam tot cædibus agnos?
Multorum vitam primo ſub limine vitæ
Auferri patiar, ſcabie mundetur ut unus?
Satque manus (fateor) carorum ſanguine lavi.
Tingere me rurſum puerorum velle cruore?
Si faciam, potero certam ſperare ſalutem?
Undantes matrum lacrimæ, tum ſtridor ad aſtra,
Et cruor infantum clamabunt Numinis iram.
Una ſalus mihi vel facili medicamine detur,
Aut vadam Manes lepra conſumptus ad imos.
Has inter querulas voces nox appetit atra,
Quæ mulcet curas, mulcentque ſilentia ſomnos:
Ecce ſenes bini medio ſub tempore noctis
Cana fronte, ſua quoque majeſtate verendi
Apparent Regi in ſomnis ſplendore micantes,
Quem placido aſpiciunt vultu, ac talia fantur.
Quis tam barbaricam tibi Conſtantine medelam
Conſuluit? Quis tam dirus perſuaſit haruſpex?
Quæ te lepra ſenem cruciat, carnemque laceſſit

Indicium morbi præfert ſub corde latentis:
Utraque non medica dextra, non ſanguine puro
Tollitur infantum; eluitur Baptiſmate Chriſti.
Accipe conſilium: Sylveſter in urbe Sacerdos
Chriſticolis præeſt, qui montis Soractis in antro
Nunc latet, ut ſævos hoſtes, gentiſque furorem
Effugiat, donec fœcunda Eccleſia prolis
Concipiat pacem Excetræ cervice reciſa.
Hunc exquire virum, & quicquid tibi juſſerit, exple.
Hæc ubi dixerunt, caput occuluere coruſcam
In nubem, ac gratum thalamus ſpiravit odorem,
Qualem dives Arabs auſtris perflantibus haurit.
His alacer monitis latebras exquirere Cæſar,
Veſtigare ſpecum montis, luſtrare receſſus,
Si fors inveniat, quem non temeraria noctis
Somnia, ſed nitidi produnt Oracula cœli.
Invenit ergo, virum accerſit, nocturnaque viſa
Pandit. At ipſe duas quibus eſt reverentia vultus
Exerit effigies pictas, profertque videndas
Auguſto: Hos geminos, inquit, ſub lucis amictu
Spectaſti in ſomnis Patres, fideique Magiſtros.
Hic prior eſt Petrus tantùm ſubvectus, ut inter
Mortales poſitus, collatis Clavibus, arcem
Pandat ad arbitrium cœli, occludatque; ſed alter
Eſt Paulus Gentis Doctor, qui raptus ad aſtra
Arcana audivit non committenda profanis;
Incolumis fies, horum ſi juſſa ſequaris.
Protinus Auguſtus commiſſa piacula ſacro
Chriſtiadum ſtatuit ritu purgare, ſed ante
Luſtralem fontem ſeptem prius ille diebus
Sylveſtro admonitus fletûs ſe proluit imbre,
Structoſque Ægypti currus, inimicaque caſtra
In Mare præcipitat Rubrum, culpæque peractæ
Pœnitet. At precibus cœlos Eccleſia pulſat,
Ut maculas gemina lepræ luat unda ſalubris.
Excitat ergo penes Laterana palatia Romæ,
Exornatque locum in ſphæræ, formamque ſepulchri
Deſuper extenti, ſeptiſque benè undique clauſi,

Per-

Perque gradus molles ſenſim itur ad ima locorum,
In medioque ſolo ex pario ſtat marmore crater
Ingens plenus aqua redolenti ex chriſmate mixta.
Ultima lux aderat, cum ſacro fonte lavandus
Auguſtus venit. Famulorum ad munia cœtus
Promptus adeſt. Alii ſuſtentant Cæſaris artus:
Veſtimenta trahunt alii; pars altera ſervant;
Lintea pars manibus geſtat candore nivali,
Sacraque mirantur reliqui myſteria Genti
Ignota. In Triadis divinæ nomine Myſtes
Auguſti corpus vitalem mergit in undam;
Verbaque dum profert, ſplendor (mirabile viſu)
Affulget; Qualis ſcena exornata figuris,
Cortina amota, inter lumina mille renidet.
Dux operante Deo mundatur: Bimus ut infans
Exit aquis, lepræ ſquamis in vaſe relictis.
Non clamyde induitur picta, ſed veſtibus albis
Prodit: & ipſa ſuo conſpecto Principe Roma
Lætitia inſolita geſtit, Soteria vovit;
Creſcit in Urbe fides, Cœli Capitolia plaudunt.
Solibus hic ſeptem albenti comparet amictu,
Ac pro Chriſtigenis leges, decretaque condit.
Qua patet imperium edictis idola refellit,
Unigenamque Dei promulgat ubique colendum,
Quique laceſſiſſent ejus venerabile nomen
Ad pœnam poſcit: Sacriſque, Deoque vacantes
Immunes ſancit, cumulatque favoribus amplis.
Jamque octava dies cœli rutilabat ab axe,
Cum poſitis albis, Petri procedit ad urnam;
Illeque non clamyde ornatus, nitidaque corona
Deſignat ſpatium templi, arreptoque bidente
Primus humum fodit; egeſtæ ſuſtollit onuſtos
Bis ſenos humeris cophinos telluris, & æquat
Diſcipulos numero, ac tali dignatur honore.
Multaque Cœlicolis diverſas ille per urbes,
Perque loca imperii extruxit pulcherrima templa
Ingenti ſumptu, ac donis regalibus auxit.
Sed quibus officiis, & qua pietate colenda

Sit Romana Fides, ac Sponſa obnupta Tonanti
Principibus reliquis præluxit Flavius Heros.

Lacrimæ Beatæ Mariæ Virginis quærentis puerum Jeſum.

Alma Dei Mater regum generoſa propago
Davidicæ prolis, niveoque pudore decora,
Dicere fert animus fletus, lacrimaſque rigantes
Ora, ſinuſque tuos, amiſſo pignore Nati.
Te duce ſi noſtram non dedignaris avenam,
Proſequar, atque tibi pangam lacrimabile carmen.
Ingenui pueri Nutritor, & inclita Virgo
Deſerere admoniti in ſomnis te Nazara felix,
(Felix illius lare, qui ſine limite regnat)
Arripiunt iter occultè, noctuque recedunt,
Maturantque fugam, decernunt regna Canopi
Tangere, ſiqua fides adſit, pietaſque ſub axe
Barbarico detur. Per calles, perque viarum
Arcta meant, quos una regit clementia Patris.
Sedulus at Cuſtos humeris quaſi maximus Atlas
Advehit infantem gratum ſine pondere pondus,
Alternaque vice hunc Mater ſuſtollit in ulnas,
Ac illi interdum delibanda ubera præbet.
Niliacæ tandem contingunt Iſidis oras
Ignoti Herodi meditanti invadere, ſævus
Ut lupus, imbelles agnos: Dum cara Tonantis
Exoritur ſoboles regalis culminis hæres,
Ille ſui regni metuens amittere jura
Horribili infantes ſugentes ubera matrum
(O furor immanis) molitur perdere clade.
Nobilis interea ſeptem puer egerat annos
Exul in Ægypto: Defuncto jamque tyranno,
Unaque addicto æternis cruciatibus Orci,
Regna Paleſtinæ, caroſque videre Penates
Contendit, propriamque redux vectatur ad Urbem.
Nunc decet egregiam nobis infantis adempti,
Quam pia ſuſpirat mater, deſcribere formam.

Præſtabat nitidis oculis, vultuque ſereno,
Atque genis roſeis, quales non Cous Apelles,
Nec minii color expinxit, decor ipſe pudoris
Purpureo tanquam velo contexit utramque,
Ac divinus amor reliquos afflavit honores
In faciem pueri; nam labra rubentia vincunt,
Quæ dives mittit pretioſa corallia Perſis,
Aut mare fert Rubrum. Dentes levore micantes
Credideris totidem poſitas ex ordine gemmas,
Aut ebur exectum, nigris quod fertur ab Indis.
Regia majeſtas puerili effulget in ore,
Flavaque cæſaries longis obducta capillis
Flectitur ad molles humeros non illita fuco.
Rarus & ambroſius ſermo, tum gratia fandi
Attrahit, ut magnes ferrum, torpentia corda.
Talis erat Jeſus bis ſenos vectus ad annos,
Cernere quem cupiunt omnes, cupiuntque parentes.
Amiſſum quærunt; deducunt fletibus horas.

Ad Solymæ templum toto venerabile mundo
Lex vetus urgebat populum remeare quotannis,
Nec ſine muneribus Domino apparere licebat.
Quid puer hic faceret? Legem qui ſolvere neſcit
Proripit ad templi ſe cum genitoribus ædem:
Ille moras tamen illuſtri molitur in urbe,
Nec remeat, nimis incertum qua ſorte remanſit.
Dum præſtolaris, Virgo, tibi veſper Olympo
Evehit humentem noctem; Nox illa doloris
Materiam dedit, hæc niveo dum pectore verſas,
O mihi nox triſtis nigro ſignanda lapillo,
Angoriſque mei conſors, ſed neſcia ſomni
Longior es reliquis, donec lux ſurgat ab ortu,
Ac puerum quæram; ſub nocte exquirere fletûs
Præſidio licet. In teneras cor vulnere tactum
Solvatur lacrimas, qualis nix Sole liqueſcit.
O ego nunc vivam noſtræ ſine præſide vitæ?
Caſta velut turtur prærepto conjuge murmur,
Ac gemitus edam. Hic vultus ad ſidera tollens,
Rex, ait, Omnipotens matris miſerere dolentis:

Te precor auguſta Cœli de ſede revela
Quid male demerui, quæ tantæ obnoxia curæ
Culpa latet; ciet hæc querulum jactura dolorem?
Haud hæc namque tuo veniunt ſine numine Rector;
Sed condenda prius lex, atque Eccleſia gentis,
Sanguine fundanda, illius divina poteſtas
Inſinuanda prius verbo, firmandaque ſignis,
Et lapſus hominum Nati ſunt morte luendi,
Quæ niſi reddideris non eſt qui talia præſtet.
Poſtea ſollicito corde hæc pia Virgo volutat.
Quare te noſtris fili ſubducis ocellis?
Sidereoque tuo aſpectu, facieque decora
Nos orbas? Pergrata tui præſentia vultus
Dum mihi ſubtrahitur, pectus ferientia verba.
Ac melicam vocem, patulas quæ mulceat aures,
Non audire datur. Forſan tu noctis opacæ
Per tenebras erras nullo comitante, domoque
Hoſpitioque cares, nec quiſquam alimenta miniſtrat.
Quis vel frugalem cœnam inſtruet, aut tibi lectum
Sternet, ubi teneros ſomni vapor occupet artus?
Quis tibi calceolos trahet, aut ſpoliabit amictu?
Aut lotis membris te unguento, oleoque fovebit?
Et vos Aligeri cives, pulcherrima pubes
Æterni Patris, obſequium præbete nivali
Infanti, vobis ſit cordi illius egeſtas.
Aut modo ſe veſtris fortaſſe obtutibus offert,
Seu Patrem alloquitur, fideique negotia tractat,
Aut genus Abramidum tenebroſo carcere truſum
Inviſit puer, ac dictis ſolatur amicis.
Hæc meditabatur, validiſque doloribus icta,
Ite meæ lacrimæ, dixit, gremiumque rigate,
Ac ſulcate genas: veſtrum ſitientia nectar
Labra bibant, tali pluvia cor fertile fiet.
Ite, ſed objectas vobis diſcindite moles:
Quid vero obſtiterit? Silices, chalybeſque rigentes
Veſtro molleſcunt latice: Ite per ardua tutæ.
Non oculi ſolum fletus torrente rigentur,
Quin & purpureos oculorum fontibus imbres.

Commiſcere libet, madeant & ſanguine venæ.
Vos igitur lacrimæ ſaltu percurrite campum,
Dulcis amor jubet, amiſſum invenietis amantem.
Jamque aurora diem croceis ſubvecta quadrigis
Vexerat, atque poli convexa fugaverat aſtra,
Cum digreſſa domo Virgo mœſtiſſima carum
Unigenam ex imo ducens ſuſpiria corde
Inter cognatos exquirit, & inter amicos,
Preſſaque curarum mole: In regione viarum
Electum vidiſtis, ait, de millibus unum,
Cujus in ore decor candentia lilia vincit,
Virgineaſque genas infecit purpura regum?
Hæc lamenta dabat: Ternis at ſolibus actis,
Saucia corde petit Solymam, puerumque ſedentem
Inter doctorum cathedras, primoſque magiſtros
Invenit in templo reſerantem dogmata legis.
Eſt locus exedris ſacra conſeptus in æde,
Lex ubi cornigero Moyſi ſuper ardua Sinæ
Tradita devotæ legitur per Sabbata plebi.
Huc graditur puer, atque loci ſubſellia ſcandit,
Doctrinæque ſuæ præbet ſitientibus hauſtum;
Cur hauſtum dicam? Hic mentis inebriat agrum
Undanti fluvio; qualis dum terra fatiſcit
Æſtibus, arentes campos rigat imbribus æther,
Aut limoſus agros Ægypti Nilus inundat.
Priſcorum vatum audires reſerare figuras,
Seu conferre loca, aut ſenſus aperire latentes,
Deinde ſenum ſpiras, & acuta ſophiſmata verbi
Divini gladio reſecare, ac prorſus inani
Doctrina inſtructos ſapientes ſternere legis;
Non ſecus ac ingens ferro munitus adunco
Turritas aries urbes, ac mœnia quaſſat.
Infantis reſponſa viros in lege peritos
Suſpenſos retinet. Illi mirantur, & ajunt:
Tantane condecorat pueri ſapientia pectus?
Hanc unde exuxit? Quæ namque lycea ſubivit?
Hic decus eſt populi noſtri, ac ſpes altera Judæ:
Aut novus eſt vates, aut cœli venit ab axe.

Pars

Pars ſtupet infantis ſpeciem, moreſque ſeniles;
Commendant alii matrem, quæ germine prolis
Jeſſeæ gaudet: felicia viſcera dicunt,
Quæ tulerint natum, quo non ſapientior alter,
Terque beata vocant, quæ filius ubera ſuxit.
Tunc gemini ſponſi venêre labore viarum
Feſſi, quique prius flebant angoribus icti,
Invento puero, lacrimis ſua gaudia jungunt,
Corda ſerenantur; quales ſub tempore veris
Omnigenis rident veſtiti floribus agri.
At veneranda parens natum complexa, quid inquit
Feciſti nobis fili? Te namque dolentes
Vir Cuſtos, & ego mater quæſivimus ambo:
Quæ te ſublatis peperi cruciatibus alvi,
Heu ſine te, fili, pœnis majoribus arctor.
Filius at contra, Cur noſtra abſentia, dixit,
Cor tibi confregit mater? Tu nempe dediſti
Nobis mortales artus, animamque Tonantis
Munere, cognoſco, ſed Adæ pro crimine dandam.
At natura Dei puerilibus abdita membris
Eſt opus, ut mundo fiat manifeſta labanti;
Meque ſalus hominum quandoque recedere cogit
Abſque tuo imperio, ſed amor diſcedere neſcit.
Dum me quærebas, hæc ſola negotia Patris
Verſabam: Cohibe Genitrix vim mollis amoris,
Parce modo lacrimis, quas noſtra in morte reſerves,
Cum me ſuffixum ligno pendère videbis.
Dixerat. Hic mater lacrimas abſtergit obortas,
Sol velut imbriferas diſſoluit in æthere nubes,
Ac radiis victor nebulas pervadit opacas,
Cœlumque, edomitis tenebris, pontumque ſerenat.
Poſtea dia Parens infantis corripit almi
Dextram, Joſephus lævam, Solymaque relicta
Tres ibant, ſed erat medius pulcherrimus infans.
Nazareumque larem repetunt, ubi Subditus Illis,
Nempe ſuæ matri, nutritorique fideli
Mitis erat puer: audebuntne tumeſcere putres
Vermiculi? Imperii faſces, ſellamque curulem,

Aut cupient faſtum, vel inane extendere nomen,
Dum rerum ſe demittit mortalibus Auctor?
Quid reputas bis nonos illum egiſſe per annos
Ignotum, donec triceſima ſurgeret æſtas,
Ac manifeſtaret ſeſe Jordanis ad undam?
Vis dicam? Didicit juſſis parêre parentum.
Proh ſtupor (hic rerum ſeriem brevitate coarcto)
Ille ſubeſt homini, cui ſubjacet orbita mundi,
Obſequiturque Polus, Tellus, ac triſtis Avernus.

Apis Virginea.

Si tibi Virginitas proles ſpecioſa Tonantis,
  Ac pudor eſt cordi, carmina noſtra lege.
Illecebras Cypriæ matris calcare fugaces,
  Aligerique docent frangere tela Dei.
Proferat in terris alter, vel in æquore vaſto
  Imperii fines, congerat alter opes:
Vincere finitimos hoſtes, pugnare viritim
  Qui intrepidè didicit, ſuſpiciendus erit.
Gloria magna duci præda, valloque potiri,
  Aut aciem belli fundere, ſive mori.
Pulchrior eſt homini domita de carne triumphus;
  Miror, quem Veneris non tetigere faces.
Deque rebellanti rara eſt victoria ſenſu,
  Pugnaque cum diro jugiter hoſte manet.
Cui decus Angelicæ vitæ aſſimilare licebit?
  Mater apis ſpecimen Virginitatis habet.
Vivit enim cœlebs, fœtus ſine nixibus edit,
  Reſpuit amplexus, connubiumque fugit.
Nemo coire ſimul vidit, nec habere maritos,
  Et tamen hæc prolem ſuſcipit abſque thoro.
Hinc aucta ſobole antiquas examina gentis
  Deſtituunt ſedes, repperiuntque novas.
Innuba progenies numeroſior intrat in aulam,
  Et graditur, mitis quo terit Agnus iter.
Quæ componit apis croceis ex floribus Hyblæ
  Roſcida mella puto facta pudoris ope.

Otia

Otia rumpit apis ſolerti intenta labori,
  Virgo domi numquam deſidioſa manet.
Murmure pergrato ſtimulare videtur ad arma,
  Arma movet cœlebs in Phlegetonta cohors.
Pulchrum decernit pro rege effundere vitam,
  Ambit pro Sponſi nomine virgo mori.
Colligit illa thymum, diſcurrit odora per arva,
  Hæc inter flores delicioſa cubat.
Illa ſitu gaudet mundo, ac redolentibus herbis,
  Divini hæc Verbi pulchra vireta petit.
Illa bibit liquidos fontes, rivoſque nitentes,
  Expetit hæc fontis proſilientis aquas.
Mellitis apis in cellis ſecura videtur,
  Eſt virgo a blandis ſub Lare tuta procis.
Arcet apis fucos, Lenones virgo repellit,
  Non Leo virginibus, Leno protervus obeſt.
Hæc geminos fœtus tacito bis nutrit in anno,
  Viribus exiguis prolis amore calet.
Non eſt virginitas ſterilis, ſed fœta gemellis,
  De cœlo ſobolem quærit habere ſuam.
Lætaque centeno fructu Capitolia cœli
  Implet; Connubiis uda repletur humus.
Servandum Numa virginibus Veſtalibus ignem,
  Quod nihil ex noſtro naſcitur igne, dedit.
Dat volucres aër; piſces aqua, reptile tellus;
  Flamma vorax ignis nil generare valet:
Sed cum virginitas humana prole careret,
  Veſtæ (erat hæc ignis) jure dicata fuit.
Chriſticolæ malunt ignem ſervare puellæ,
  Quem non ara calens, ſed pia corda fovent.
Quæ Verbo nuptæ vinclo cœleſtis amoris,
  Lætantur prolem ſe peperiſſe Deo.
Inclita Virginitas, te muta elementa verentur,
  Obſequiturque tibi quidquid in orbe jacet.
Perfregit Catharina rotas, Chriſtina ligato
  Ad collum ſaxo, tuta natavit aquis.
Lucia conſiſtit, qualis remoratur in unda
  Ad remoræ morſum longa carina freti.

Hæ-

Hærentemque ſolo pedibus convellere vires
Non hominum poſſunt, nec juga multa boum.
Flammas eructet fornax Babylonis ad aſtra,
Ingenuis pueris ignis obeſſe nequit.
Nullo fornacis meritò læduntur ab æſtu,
Qui ignorant æſtus o Cytherea tuos.
Quid rogus Agneti nocuit? caſtiſque puellis?
Ut ros flamma fuit, carbo pyropus erat.
Te coràm, Thecla, immanes jacuere leones,
Non artus auſi ſcindere dente tuos.
Ingeniique ſui oblitæ, poſitoque furore,
Lingebant veſtes, virgineoſque pedes.
Luxuriæ cœno Stygias properatis ad umbras,
Quando virginitas eſt veneranda feris?
Quem mare, quem tellus, quem cœlum, ac pronus Avernus
Non capit, in gremio contulit illa ſuo.
In fragili ſexu tulit omni robur in ævo,
Cui potior vita gemma pudoris erat.
Non Collatini intumeat Lucretia conjux
Laude pudicitiæ, nomen adepta nece.
Quiſquis es hanc unam ſiquo dignaris honore
Falleris, & cauſam cur reprobetur, agam.
Haud potis efficitur teſtis, qui humana peroſus,
Principis injuſſu de ſtatione meat.
Se nimium puduit lectum fœdaſſe jugalem,
Vivere poſt ſtuprum noluit illa diu.
Sangnis adulterium transfixo pectore ferro
Arguit, & clamat criminis eſſe ream.
Neſcia ſi fuerat ſceleris, ſi mente pudica,
Cur inſons proprio damna cruore piat?
Corpore vim paſſam, juvene inſidiante procaci,
Interna aſſenſum mente dediſſe negem?
Femina ſed vanæ ſtimulata cupidine laudis,
Id ſcelus inflicto vulnere ſponte luit.
Hæc valeat mulier: Chriſti mirere puellas,
Quæ gemini Sponſo flore pudoris olent.
Elegere mori ferro graſſante tyranni,
Ne roſeo caderet caſtus ab ore decor.

Ex his quam referam? Euphraſiæ libet addere factum;
  Accipe qua techna vicerit agna lupum.
Integritas erat egregiæ cum munere formæ,
  Sed mundus lites inter utramque fovet.
Quæ renuit florem ingenui temerare pudoris,
  Ad turpem rapitur proſtituenda locum.
Ingreditur miles, tentatque illudere caſtam,
  Luxuriamque procax exſatiare ſuam.
Ut ſolet, accipitre inſpecto, trepidare columba,
  Sic ea congreſſum mœſta puella timet.
Non precibus juvenis, lacrimis non flectitur ullis,
  Sed magis incendit ſæva libido rogum.
Quid faceret virgo? effugiet? ſed turpe lupanar
  Non ſinit: An fiet præda rapacis avis?
Tu Pater ancillæ robur, mentemque dediſti,
  Qua validos hoſtes vicit inermis ovis.
Conſilium verſat, quo præſtet utroque decore,
  Virgoque virgineos poſſit adire choros.
Perbenè verſatam magica ſe fingit in arte,
  Miraque carminibus poſſe ciere ſuis.
Vertitur ad juvenem, atque in eo diſcrimine clamat,
  Siſte, tibi arcanum, (ſed mihi parce) dabo,
Pharmaca ſunt nobis irati ad vulnera Martis,
  Hoſtis hebet gladius, ſi tua membra linis.
Hæc tibi donabo, nullus te læſerit enſis,
  Hæc mea ſit merces, ne maculetur honos.
Impiger in bellis hoſtilia tela retundes,
  I celer, atque manus conſere, victor eris.
Tu mihi perſanctè jures (ſecretaque pandam)
  Te ſervare meum velle nivale decus.
Quæ docuit Circe quondam, Medeaque verbis,
  Ac variis herbis ingenioſa, bibi.
Ut memet credas mendacia fingere nolle,
  Quæ dixi in membris experiare meis.
Siſtit ad hæc miles, lentatque Cupidinis arcum,
  Membraque non audet tangere ſacra Deo.
Gloria militiæ, ut torris reſtinguitur unda,
  Preſſit Avernales militis una faces.

Jam

Jam poſito velo mulier denudat eburnum
Pectus, & ecce micant interiora ſinus.
Igne liquat ceram, tenerum linit undique collum,
Et qua ſit cervix enſe petenda notat.
Exere nunc gladium, cervicem percute, dixit,
Pharmaca quid poſſint noſtra videre licet.
(O Amor indormis? Defendere nulla puellam
Cura tibi ſupereſt? teque vidente, cadet?)
Hic ſtupet, & miles formoſo pectore viſo,
Hæret ad hanc ſpeciem, pœnè ferire timet.
Hinc cupit, hinc metuit, qualis jactata per æquor
Iratum puppis, fluctuat ille miſer.
Prævalet unus amor belli, in præcordia vires,
Quas forte infregit fœda libido, vocat.
Tunc capulum ſtringit gladiator, vibrat & ictum,
Atque repente truci demetit enſe caput.
Talibus illa dolis laſcivum eluſit amantem,
Ac retulit Sponſo lilia juncta roſis.
Spiritus illimis duplici cum fœnore cœlum
Sanguinis, ac niveæ virginitatis adit.
Nunc hominis facinus, quo ſcorti obſcœna libido
Pulſa procul fuerit, Muſa referre cupit.
Concipe vernantem naturæ fœtibus hortum,
Ac variis herbis, arboribuſque ſatum.
Mitia quæque ſua pendent ex arbore poma,
Adde quod omnigenis floribus hortus olet.
Flamina tum recreant Zephyri, placidoque ſuſurro
Fronde repercuſſa ſibilat aura levis.
Argutæ volucres demulcent aëra cantu,
Et querulis caſum flet Philomela notis.
Perſpicuo de fonte latex argenteus illic
Manat, & in rivos flectitur unda loquax.
Quæ teretes vexat dulci ſtridiore lapillos,
Deinde pererrantes herbula potat aquas.
Arboreæ frondes faciem telluris opacant,
Nec vires ullas Sirius ardor habet.
Hic cœli deſunt inſecta volantia dono,
Hic natura dedit prodiga quidquid aves.

Hæc

Hæc loca credideris Daphnen, ſeu Theſſala Tempe,
Seu magis Elyſios, Heſperidumque lares.
In medio ſcenæ viridantis amoribus aptus
Cum molli pluma lectus eburnus erat;
Quem roſa, quem violæ ſtipant, & candida circum
Lilia, quemve Tyri ſtragula picta tegunt.
Quis tot delicias fieri cruciamina credat
Sæva, quibus Chriſti perderet hoſtis oves?
Corpora non acie ferri jugulare tyrannus,
Illecebris animas excruciare cupit.
Niliaci juvenis facinus reſtabit in ævum,
Cui vix lanugo pinxit utraſque genas.
Hunc ſuper inſtructum nudato corpore lectum
Molliter adſtringunt ſerica lora virum,
Dum jacet, ac metuit florem maculare pudoris,
Hæc ſecum jactat non ſuperandus eques:
O ſuper ignitam cratem nunc ipſe cubarem,
Artus, non animam, læderet illa meos.
Durius hoc ſtratum tauro candente Perilli
Eſt mihi, dum pluma torquet iniqua manus.
Purpura non equidem, aut bombyx, me dira catena,
Quam faber inferni cuſit in igne, ligat.
Me miſerum, impactos laqueos abrumpere quibo?
Heu tot deliciæ pocula mortis habent.
Dixerat: Interea verbis armata doloſis
Adrepit meretrix compta, datura necem;
Quis ſuper hunc lectum, juvenis pulcherrime, dixit,
Te modo compoſuit? Tene ligavit amor?
Quid ni? Vulcani inſidiis conjectus in aureis
Retibus eſt Mavors; Vinxit amica Venus.
Ut meus eſſe velis, ſtrinxit te penniger infans;
Gradivo fies ſævior ergo patre?
Grata loci ſpecies teneros invitat amantes,
Invitat Genius, prolicit iſte thorus.
Talia dum fatur, juvenem complectitur ulnis,
Membraque contrectat, ſolicitatque nefas.
Ille nequit manibus, nec calce repellere monſtrum;
Quonam conſilio turpe cavebit opus?

Tol-

Tollere vult oculos, ut opem depoſcat ab alto,
At ſpecies ſcorti non aperire ſinit.
Non ſecus ac viſu latitans baſiliſcus arena,
Femina luminibus, Dæmonis hydra, necat.
Sint oculi clauſi, patulas ſtillabit in aures
Blanda notas Siren, aure venena bibes.
Jam ſibi ſternit iter jaculatum in viſcera telum,
Et repit fervens ima per oſſa calor.
Rex æterne poli quid agis? niſi dextra labanti
Occurrat, Stygii victima regis erit.
Ad nova, quæ numquam vidit ſpectacula Roma,
Vos pugil egregius, Numina magna, vocat.
Plurima dum verſat divino percitus igne;
Navus ut Alcides monſtra nefanda petit.
Expuit in faciem meretricis dente reciſam
Purpuream linguam: lingua medela fuit.
Diſcite mortales frenare libidinis ignem,
Diſcite qua ſcortum vicerit arte pudor.
Dum rapido curſu Titan luſtrabit Olympum,
Invicti Herois fama ſuperſtes erit.

Elegia in obitu geminorum Fratrum Alexandri, & Petri Strozziorum.

Provocor ad lacrimas, Strozzæ duo lumina gentis
Mors gelida extinxit; Pone Camœna fides.
Prome leves Elegos, lætabile ſubtrahe carmen,
Aptaque funeribus triſtia verba refer.
Heu geminos fratres nulli probitate ſecundos
Non fato meritos ſuſtulit una dies.
Unus amore duos regeret cum ſpiritus artus,
Una jure die ſcandit uterque polum.
Dum rabidus Canis inſolitis ardoribus urget,
Terribilis Lacheſis fila repente ſecat.
Ceſſit Alexander cuſtos virtutis, & æqui,
Actibus, & claro nomine adæquat Avos.
Quas animi dotes? Quas illo in pectore cuſtos
Naturæ Genius non cumulavit opes?

Et genus, & proavos alii mirentur; in armis
  Enumerent promptos, quique fuere toga.
Plus ego ſuſpicio mentis ſine labe nitorem,
  Ingenuis animis nulla litura ſubeſt.
Qui fuerat prudens opulenta in pace togatus.
  Nec piger in ſævo Marte fuiſſet eques.
Alter erat Petrus Muſarum gratus alumnus,
  Candidus eloquio, clarus utraque lyra.
Si caſtas Veneres aveas, verbique leporem,
  Explebit Petri limpida vena ſitim.
Aſſiduam ſtudiis non fregere otia mentem,
  In qua conſtituit docta Minerva larem.
Ingenium præcox legis ſpes una fuiſſes,
  Heu niſi pulsaſſet mors inopina fores.
In facie decor, ac virtus animoſa futuri
  Janua (ſic equidem rebar) honoris erat.
Majeſtas, & amor roſeo fulgebat in ore,
  Indolis hæc magnæ ſigna fuere tuæ.
Gratus uterque fuit morum gravitate, ſed uno
  Tempore perfuſis arbor uterque genis.
Ut geminos veris flores, ridentis ut horti
  Lilia, turbo velut, ſors inimica rapit.
Felices animæ, quibus in candore juventæ
  Fas eſt Elyſio poſſe virente frui.
Jam benè complector, cur nobilitatis avitæ
  Cornigeris Lunis ſtemmata veſtra micant.
Vos juvat inſtabilem rerum triviſſe figuram,
  Aſtra quibus niveum dant meliora locum.
Cœlituum Divum qui Sole fruuntur in æde,
  Sub pedibus Lunas deſeruere ſuas.
Veſtra mihi interea liceat divortia flere,
  Bina ego perculsus luce carere queror.
Non mihi naufragium narranti barbitos adſit,
  Funus ego inſtauro: Sic Libitina jubet.
Si mea vota piis valeant pro Manibus, ambo
  Conſortes Agni ſæpe nivalis erunt.

In Italiam Sacram, cujus ſinguli Epiſcopi recenſentur a Ferdinando Ughello Abbate Ciſtercienſi.

Novimus Heſperiam veneratam Numina Divum,
Thuraque ſacrificis impoſuiſſe focis.
Priſca diu coluit trabeati jura Quirini.
Quodque tulit pietas, Relligioque Numæ.
Scilicet acquiri belli virtute putavit
Imperii faſces, ac pietate regi.
Unde Quirinales, Salios, ritusque ſacrorum
Ordinat: hac durum perdomat arte genus.
His deluſa modis ſteterat Saturnia tellus,
Dum fleret Stygium ferre coacta jugum.
Sidereos hauſtus divinæ lucis, abactis
Errorum tenebris, corde renata bibit.
Nulla ſuperſtitio noſtro licet eſſet in ævo,
Non tamen hæc fuerat nomen adepta ſacrum.
Extulerant alii cives, Patreſque togatos,
Et quos militiæ vexit ad aſtra labor.
Alter doctrina eximios, linguâque diſertos
Laudat; Romanas cenſet & alter opes.
Pontificum ſeriem, quos Itala terra per Urbes
Conſtituit, nulli prodere cura fuit.
Unus Ughellus erat, qui tot molimina ferret,
Atque typis fato ſub meliore daret.
Hujus ope Auſonios vittato crine micantes
Ordine quiſque ſuo dinumerabit Avos.
Et genus, & virtus horum, hac ſapientia nutrix
Indolis egregiæ ſæpe legenda venit.
Quo ſervetur habes ardore, quibuſque paretur
Moribus, ac ſtudiis, Pontificalis apex;
Sive quid officii non errabunda miniſtris
Debet Apoſtolicis reddere, diſcet ovis.
Fortunæ luſus quandoque recenſet in illis,
Et pede quam celeri faſtus, honoſque cadat.
Hic recreare vales, confert dum ſacra profanis,
Hiſtoria mentem, Lector, utraque tuam.

Perdius, & pernox tabulas, monumenta, libellos
  Trivit, ut hoc ingens perficeretur opus.
Jugiter hiſtoriis hæſit, ſudavit, & alſit,
  Ac revocavit eos, qui latuere, Patres.
Macte animo Fernande, gradum tibi ponis in aſtra;
  Gloria poſt auſis una ſuperſtes erit.

De Oraculo Apollinis; noſce te ipſum.

Si calcas roſei limen Apollinis,
Hoſpes ſiſte pedem; præ foribus lege
Scriptum haud de trivio, quo ſapientior
Fias. Non pelagi monſtra natantia,
Non pictas volucres, nec pecudum greges,
Herbarumque genus, nec rutilantium
Virtutes lapidum littera continet;
Signare hæc radio lucida ſidera,
Metiri bolide & tot freta nautica,
Aut quare unda pari tempore ferveat,
Ac in ſe refluat, non docet advenam.
Cur nubes Aquilo verrit, & humidus
Auſter fert pluvias, cur ſata nix fovet,
Ac tantum frutices, atque virentia
Lædit bruma rigens; quamve tonitrua,
Et fulmen trifidum ducit originem,
Non diſces. Animum Pythius inſtruit;
Te (ſi rite ſapis) Noſcere præmonet.
Sic Crœſum docuit; Tuque beatior
Illo non opibus, non loculis eris;
Aſt uno monito cœlitus edito.
Hæc regem Siculum vox Agathoclea
Effecit memorem ſtirpis humillimæ:
Cum lautis epulis ille recumberet
Cælatas pateras inter, & aureas
Lances vaſa luti ſæpius addidit,
Ne forte excideret ſe figulo ſatum.
Te rex alloquitur; ponere te modum.

For-

Fortunæ inſinuat rebus, & aſperis
Frœnare illecebras, lætaque triſtibus.
Interdum quatitur cymba furentibus
Cauris, at procul eſt ille periculis,
Cui cenſus, & opum ſit mediocritas.
Pennis Icariis arduus æthera
Scandas major erit caſus in æquora.
Hoc diſce, ex humili nemo loco ruit.
Si vis ſcire Deum, ſis tibi conſcius,
Si te diſcutias, ſi bene ponderes
Quid noſtrum valeat fictile ſternere
Te numquam poterunt ſlebra ſuperbiæ.

Luxuriæ damna, mulierumque initia recenſentur.

Rectius proni numerare quibis
Littoris Ponti ſteriles arenas,
Quam voluptatis, Venerisque fluxæ
Damna referre.
Audet infrœnis mulier ruinas,
Regiam vino Macedo caleſcens
Tradidit nutu meretricis igni
Perfidus urbem.
Bella bis quinos Helene per annos
Dardanos inter, Danaoſque vidit;
Hujus ob raptam ſpeciem ſuperbum
Ilion arſit.
Quo fuit ſeclo Venus abſque pugna?
Feminæ cauſa vetus ante Trojæ
Dirutæ buſtum fremuere ſæva
Prœlia Martis:
Illa ſed longo reticentur ævo:
Quid niſi clades muliebris affert
Sexus? ob Chryſen miseranda peſtis
Preſſit Achivos.
Ceteras forma ſileam rivalis
Oris illuſtres? Jole, Theano,

Phædra, Briſeïs necis, ac malorum
Eſca fuerunt.
Hunc amor finem tenet in medullis:
Phyllis immenſi impatiens amoris
Terminat fatum laqueo, migratque
Vulnere Dido.
Quis tua Antoni ſuperavit arma?
Cæſar Auguſtus? Minimè; virile
Pectus infregit Cleopatra Nili,
Callida Circe.
Non aqua immiſſo violenter imbre
Obruit terram, genus ac videntum;
Quìdquid hic ſidit malè funeravit
Blanda voluptas.
Quanta pro Dina mala ſunt oborta?
Quanta Levitis geminavit uxor?
Multa funeſtæ dedit hæc virorum
Millia cædi.
Impetit ſolum pharetratus infans
Floridam pubem jaculis? Suſanna
Viſa ſub lymphis riguis ſeniles
Repſit in artus.
Haud amor frœno regitur puellæ:
Ebrius quondam Solymæ tyrannus
Polluit menſas, novus ut Thyeſtes
Sanguine Juſti.
Tactus hac Amnon ſcabie ſororem
Arſit infelix, Cinaramque Myrrha,
Ac Nero matrem: Patrat hæc Cupido
Cæcus, & ex lex.
Carnis huc venit petulantis ardor;
Spinthriis Xerxes (ſcelus o piandum)
Dona pro turpi poſito pudore
Præbuit actu.
Nomen, ac cenſus adimit libido,
Frangit & vires, rationis uſum
Sola prævertit, rigidique valvas
Pandit Averni.

Illa virtutes magè quam Veſevus
Arva devaſtat, ſuperatque potus
Una Circeos; homines in atra
Monſtra reducit.

De mortis figura allegoria.

Lethi quæris imaginem?
Horrebis ſpeciem. Mors ſine lumine,
Carne, & ſanguine fingitur.
Moles tabificis nititur oſſibus,
Quæ velat cutis arida,
Noctiſque, ac Erebi lurida filia
A priſcis Dea credita,
Vitæ, atque interitus imperium tenet.
Regali diademate
Fulget, quæ populos, regnaque ſubdidit
Pœnorum, atque Quiritium
Pugnas, ac Danaos ſtravit, & Ilium.
Utriſque illa oculis caret,
Quæ nullos hominum reſpicit ordines.
Nec clarum genus eximit,
Una falce ſecat celsa papavera,
Ac detruncat oluſcula:
Reges purpureos æquat egentibus.
Idem ingreſſus, & exitus
Crœſum, Irumque manet. Non patulas habet
Aures; Surda petentibus.
Nec largis lacrimis, nec prece flectitur.
Fors ipſa eſt ſine ſanguine,
Quod conſanguineis parcere neſciat?
Fors horret ſine carnibus,
Quod fomenta terat ſæva libidinum?
Cur os, linguaque deficit,
Effarique nequit? Num quia mors venit
A tergo tacito pede
Nullum voce monens? Ille mori timet)

Quem vitæ male conſcius
    Culpæ diſcruciant: Ducit amabilem,
Quem virtutis adorea,
    Ac jactus decorat pulvis Olympicus.
Mors rerum ultima linea
    Juſtis eſt facilis trames ad æthera.

In eos, qui ferro deſæviunt, atque in bella ruunt.

In noſtra primus damna quis aſperum
Ferrum profundis ex latebris ſoli
    Effodit? aut conflare ſævos
        Quis docuit gladios in ignes?
Arbuſta, terram, ſaxaque dividat,
Lentaſque vites amputet: In malos
    Torpeſcat uſus: Mucro ceſſet
        Innocuam jugulare gentem.
Diro metallo qui ruit ad necem
Vere putandus ferreus. Heu viam
    Cruoris hauſtu gloriamur
        Nos breviorem aperire fato.
Ad arma quæ vos Eumenides vocant?
Ut largus amnes ſanguis inebriet?
    Ut arva rubro immergat imbre?
        Ac populis viduentur urbes?
Humana turpe in viſcera triſtibus
Sævire bellis. Ille rigens chalybe
    In Africæ monſtra, in leones
        Fulguret Armeniaſque tigres.
Non enſe, pugnis priſca laceſſere
Pubes ſolebat: Non dubii furor
    Mavortis ardebat, nec orbem
        Cladibus imbuerat cruentis.
Plus Indus auri, quam chalybis fodit,
Nec ſæviendi cauſa revellitur,
    In aureis conſuevit ipſe
        Compedibus retinere ſontes.

Res

Res Punicas, ſeu bella Quiritium,
Trojæque pugnas qui velit explicet,
Duceſque Grajos, quæve geſſit
Prœlia Rex Macedo, revolvat.
Enarret alter Sarmatas, ac Getas,
Truceſque gentes: Laudibus efferam,
Qui ferri egentes haud reſident
Caſſide, vel gladio bipenni.
Pennas, & alas quis dare ponderi
Scabro coëgit, fecit & alitem?
Ut ocius ſeducat artus,
Mors fera miſſilibus cietur.
O ſi recurrant aurea ſecula,
Accedat & pax, Martia prœlia
Diſſolvet, ac ſedes Erinnys
Ad Stygias remeare coget.

Hymnus ad Angelum Cuſtodem.

O qui perpetuas inter Olympi
Sedes cum nivea pube refulges,
Commiſſo famulo, Dive, ſalutis
Da poſt curriculum tangere metam.
Obtutu placido cerne clientem:
Technas, inſidias, armaque ſæva,
Quæ dux tartareus Marte cruento
Miſcet, tu vigili disiice cura.
Quiſnam diminuet, quæ mihi Dæmon
Verſutus laqueos tendit inermi,
Ut me præcipitem ducat ad Orcum,
Ni tu militiæ munus obires?
Furtim, dum vigilo, me petit hoſtis,
Si noctu reparem membra ſopore,
Me phantaſmatibus concutit atris;
Si cœlum capiam, nixibus obſtat.
Heros ſi lateri promptior adſis,
Nil eſt quod timeam, nilque paveſcam,

Tu

Tu cordi trepido robur adauges,
  Arcus, & pharetras conteris hoſtis.
Vox a lethifero me tua ſomno
  Internis monitis ſæpius excit:
  Dum nos alloqueris cordis in aure,
  Non ictu feriunt aëra verba.
Tu pulsas thalamum pectoris intus,
  Ut cordis foribus ſponte recluſis
  Cœnatum veniat Sponſus, & una
  Mecum permaneat nobilis Hoſpes.
Cum vitæ ſciderint ſtamina Parcæ,
  Chriſti frugifera morte redemptam
  Ad cœlos animam, regnaque perfer,
  Ut tecum rutila luce fruatur.
Te Cuſtos animæ, te bone miles,
  Te pro me vigilem laudis honore,
  Votis, & calamo proſequar uſque
  Dum convexa polus ſidera paſcet.

De auguſtiſſimo Eucharistia Sacramento.

Pro dapibus magni pretii Regina Canopi
  Romano gemmam dat Cleopàtra Duci.
Iſthæc ridet Amor, quid majus præbet in eſcam,
  Semet Amor donat; fit cibus ipſe Deus.
Quas epulas comedunt nivei ſuper æthera cives,
  Quando cibum vitæ vir peregrinus edit?

Et factus eſt ſudor ejus ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram.

Aſpice, ſanguineus Chriſti de corpore ſudor
  Manat, & exundans currit ad uſque ſolum.
De nece vindictam tellus clamabat Abelis,
  Jamque ſui Domini tacta cruore ſilet.
O utinam ſterilem cordis nunc irriget hortum,
  Ne ferat horrentes amplius ille rubos.

Tunc apprehendit Pilatus Jeſum, & flagellavit.

Cladibus Ægyptum pro te, variiſque flagellis
 Attrivi, ut ſoſpes, perfide Verpe, fores.
Ecce vicem reddis, manibus poſt terga revinctis,
 Artus verberibus ſcindis, araſque meos.
Sic ego luxuriæ Stygias extinguere duxi
 Sanguine, dilapſo per mea membra, faces.

Et milites plectentes coronam de ſpinis impoſuerunt ſuper caput ejus.

Terra parens rerum ſentes produxit acutos,
 Criminis in pœnam cum maledicta fuit.
In te Nate Deo cecidiſſe hæc pœna videtur,
 Cum terebrant frontem ſpinea ſerta tuam.
Purpureis rivis compuncto vertice rorant
 Vepres, dum ſervos regius ornat apex.

Et bajulans ſibi crucem exivit in eum, qui dicitur Calvariæ locus.

In manibus regum gemmantia ſceptra tenentur,
 Cerne, ſupra dorſum ſceptra Redemptor habet.
Ille crucis ſceptro ſuccumbit pondere preſſus,
 Heu noſtræ culpæ faſce gravatus erat.
In te perveniens regni, Calvària ſedem
 Finxit, ibique ſuum morte peregit opus.

Dederunt in eſcam meam fel, & in ſiti mea potaverunt me aceto.

Te Judæa procax cœleſti pane tot annis
 Pavi; de petra biſque fluenta dedi.
Fel mihi nunc præbes, ac potas guttur aceto,
 Sunt mea, dum crucior, labra peruſta ſiti.
Arboris heu vetitæ ſuſpenſus in arbore triſti
 Eſca fellis ego furta piare volo.

Me-

Memento mei dum veneris in regnum tuum.

Quando crucis ſceptro penetrabis lucida regna,
  Chriſte, memento mei, dum cruce furta luo.
Nil niſi terrenum rapui, terrenaque ſordent,
  Si rapiam cœlum, fur memorandus ero.

Tenebræ factæ ſunt in univerſam terram, & obſcuratus eſt Sol.

Ne ſcelus aſpiceret Titan immane Thyeſtis,
  Flammigeros retro protinus egit equos;
Fabula non mendax iterum ſigna dediſſe
  Lumina, crudeli dum nece Vita perit.
Contendunt tenebræ ſoli revelare pudorem
  Chriſti, cum nudus pendet in auge crucis.

Ut conſummaretur, ſcriptura, dixit Sitio.

In cruce, Chriſte, ſitis, dum nos terrena ſitimus,
  O lacrimis valeam te recreare meis.
Has bibe, ſit fletu nullus tibi gratior hauſtus,
  Hunc bibe, torrentem ſanguinis ipſe bibam.

Et inclinato capite emiſit ſpiritum.

Mors fera, ſi ſternis cedros, ſi cædis ariſtas,
  In cruce cur hominem ſegnis adire times?
Te vocat ad pugnam inclinato vertice Chriſtus,
  Perge, tibi cladem morte daturus erit.

Et terra mota eſt; & petræ ſciſſæ ſunt.

Dum moritur Chriſtus, petræ ſcinduntur, at uni
  Mortales homines, cos ut acuta, rigent.
Concutitur tellus, elementa dolore labaſcunt,
  Sed tua nec minimo lumina rore madent.

Aſpe-

Aſpera ſi fias cautes, cum cautibus ipſis
Duritiem ponat cor, moriente Deo.

Unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuo exivit ſanguis, & aqua.

Jure latus Domini perfodit militis haſta,
Si latus arca fuit, lancea clavis erat:
Sanguis, & unda fluit transfixo pectore Chriſti,
Diluit hæc maculas, ornat & ille genas.

Tulerunt Dominum meum, & neſcio ubi poſuerunt eum.

Quid mulier ploras? Dilectum nemo Magiſtrum
Suſtulit: Hunc Stygii reſtituere lacus.
Ergo feres magnum tu ſola cadaver in ulnis?
Aggredere, ipſe dabit vim generoſus Amor.

Quis revolvet nobis lapidem ab oſtio monumenti?

Quis lapidis molem removebit ab ore ſepulchri!
Tres ajunt Dominæ, dum monumenta petunt.
Non lapis, excubiæ veſtris conatibus obſtant,
Fulmineo miles vendicat enſe locum.
Omnis erit labor incolumes tranſire per arma,
Pergite, militiæ robora frangit Amor.

De providentia Dei in Eliam Prophetam.

Ingluvie nigræ volucres ſtimulantur, at ipſæ
Eliæ norunt exatiare famem,
Cui gemini corvi de menſâ regis Achabi
Carnes, ac panem quaque tulere die.
Dum fame torquentur populi, Mens Provida vatem
Egregiis dapibus ſufficienter alit.

De

De S. Paulo primo Eremita, cui palma cibum, veſtemque præbebat.

Divitias habeat Plutus, petat alter honores,
  Solivagi Pauli non ſuperabit opes.
Hauriat in gemmis alius pretioſa falerna,
  Iſte manu è gelidis fontibus hauſit aquam.
Pro menſæ illecebris ſylvas, mare, & aëra vexas,
  Atque petis Seres pro rutilante toga.
Thebaidis civi, mundi fulgore ſubacto,
  Pro victu, ac tunica palma ſat una fuit.

De SS. Paulo primo Eremita, & Antonio amicè litigantibus in fractione panis, quem corvus attulerat.

Cum duo ſolivagi vitrei ſub margine fontis
  Conſiſtunt, panem corvus in ore gerit.
Hoſpitis adventu annonam Largitor adauget,
  Panis enim fruſtum nigra ferebat avis.
Sanctaque lis oritur quis frangere debeat eſcam,
  Fallere qua ſenior poſſet uterque famem.
Paulus ut in lucta prior, utque Antonius hoſpes,
  Officio menſæ præficiendus erat.
Accipiunt ambo panem, qui frangitur ultro,
  Infractis animis frangitur una Ceres.

De S. Thoma Aquinate Doctore Angelico.

Angelicum Thomæ numquam delebile nomen
  Doctrina illimis, virginitaſque dedit.
Illa rigat mentem, hæc fragili de carne triumphat,
  Utrâque in terris Angelus alter erat.
Si populos do[illegible], Veneris ſi prœlia vicit,
  Jure d[illegible] laurea ſerta comas.

De

De S. Felicitate Martyre, quæ, ut D. Auguſtinus ait, dum pareret dolebat, ſed objecta feris gaudebat.

In partu mulier Felix cruciamina ſentit,
Sed trucibus gaudet dilaceranda feris.
Cum parit excruciat natura obnoxia culpæ,
Naturæque Deus, cum laceratur, agit.

De SS. Joſepho Sponſo, ac Joanne Evangeliſta utriſque teſtibus virginitatis B. Mariæ.

Chriſte tuæ matris juvenili in flore fidelis
Joſephus teſtis virginitatis erat.
Matris at heredem Joannem in morte relinquis,
Ne tua virginea ſit ſine prole Parens.
Non apti teſtes fierent, niſi virgo fuiſſet
Virginis intactæ Matris uterque tuæ.

De S. Benedicto, qui libidine tentatus nudum ſe inter ſpinas jactavit.

Per ſpinas nudos artus Benedicte volutas,
Ut Cyprias reprimas ſanguinis imbre faces.
Et laceras carnem, & rorant dumeta cruore,
Mens tamen incolumis ſiſtitur ante Deum.
Pellitur ut clavus clavo, ſic vulnere carnis
Sanatur cordis plaga profunda tui.

De SS. Timotheo, & Maura ejus conjuge cruci affixis, in qua novem diebus vivi pendentes ſe roborabant in fide.

Tim. In cruce Timotheus pendens cum conjuge Maura
Crux, ait, o conjux ſternit ad aſtra viam.
Una in carne duo fuimus, nunc ſpiritus unus
In cruce nos jungit, jungit & una fides.
Maur. Tunc mulier; Reputo, dixit, ferale tyranni,

Quo crucior lignum, pro geniale thoro.
Detur utriſque crucem nonis perferre diebus,
Ad quam ſiderei Regis adegit amor.

De S. Philippo Nerio, cui in morte reperta ſunt duo oſſa thoracis fracta ex vi Divini amoris.

Dum clauſus pulvis nitratus concipit ignem,
Mox valido niſu qua data porta ruit.
Talis amor fuerat flammanti in corde Philippi,
Impete compertum eſt proſiluiſſe foras.
Franguntur geminæ coſtæ thoracis, ut auram
Cor, quod ut Ætna ſonans æſtuat igne, bibat.

De Templo a Patribus Congregationis Oratorii Divo Philippo Nerio Florentiæ excitando.

Hæc tua dum ſoboles Templum molitur ad aſtra,
Magnanimis auſis adde Philippe manum.
Sit tibi pro templo cœlum, cœlique ſit inſtar
In proprio moles ædificanda ſolo.
Roma tuos artus habeat, Florentia Templum,
Ut cor ibi valeat prompta litare tibi.

De S. Maria Magdalena.

Magdala, quæ fuerant quondam fomenta malorum,
Poſt habitæ vitæ ſunt medicina tuæ.
Lumina, quæ tremulo viſu jaculantur amantes,
Sunt modo præ lacrimis vena perennis aquæ.
Ambroſiaque coma juvenum ſi corda ligaſti,
Devincis Chriſtum, ac tergis utroſque pedes.
Quo tibi mos fuerat nardo conſpergere membra,
Tu Domini plantas officioſa linis.
Oſcula, Fletus, Odor, Crines, quibus iſta dolore
Obſequium præbes, ſunt holocauſta Deo.

De

De S. Laurentio Martyre.

Dum rapidis flammis Laurens depaſcitur Heros,
  Ignis in invicto pectore major agit.
Utque minus lumen majori lumine torpet,
  Sic hebet ad ſuperos fervida Veſta rogos.
Carbones niveo Martyr ſuccenſus amore
  Ut violas reputat, purpureaſque roſas.
Ludit ut in ſcæna in pœnis; ridenſque tyrannum,
  Aſſatum præſtat mandere corpus, ait.
Cui datur æternis epulis accumbere Divûm,
  Ille voranda libens torrida membra dedit.

De S. Bernardo Abbate Doctore mellifluo.

Qua Bernarde bibis de vena mellea verba?
  Nominis unde tui fama ſuperſtes olet?
Melle fluit ſermo potatus ab ubere Divæ
  Virginis, ac Nardi nomen olentis habes.
Vera tui in ſcriptis expreſſa videtur imago,
  Hiſce, feris, mulces, ac pietate rapis.

De S. Joanne Baptiſta, quem Herodes ad petitionem puellæ ſaltatricis decollavit.

Quid mercedis aves, choreis dum pſaltria ludis?
  Rex quodcumque petas, crede puella, dabit.
Dimidium regni ſpondet, renuiſque cruorem
  Vatis ut inſontis, matre jubente, bibas.
En caput in diſco: Si Vox non amplius urget,
  Nunc in adulterium ſanguinis unda fremit.

De Nativitate Beatæ Mariæ Virginis.

Cum ſpargit flavos aurora per æthera crines,
  Jacobum luctam deſeruiſſe lego.
Voces lucta refert Patrum Auroræ uſque petentum
  Virgineæ lucem, purpureumque diem.

Dum prodit Virgo, rutilans Aurora videtur,
 Quæ Solem fontem luminis una vehit.

De impreſſione ſacrorum Stigmatum, quibus S. Franciſcus ſignatus fuit.

Dum crucis eximio rapitur Franciſcus amore,
 Protinus in membris ſtigmata quinque tulit,
Stigmata lethali haud impreſſa Cupidinis igne,
 Miſſilibus cœli ſaucius ille fuit.
Quid plagis Chriſti in toto pretioſius orbe?
 Hiſce crucis ſponſus condecorandus erat.

De iisdem Stigmatibus S. Franciſci.

Rex bone vulneribus quinis mala noſtra tuliſti,
 Quæ priſca modo ſunt aucta tepente fide.
Expedit ergo crucem rurſum perferre trabalem?
 Abſit, ad omne nefas mors ſatis una fuit.
Ut renovetur homo, renovantur ſigna ſalutis,
 Dum famulum ſignas ſtigmate Chriſte tuo.

De S. Matthæo Apoſtolo, & Evangeliſta.

Ad Chriſti vocem loculos Matthæe relinquis,
 Regis ut æterni creditor eſſe queas.
Qui cautè libros rationum condis & æquas,
 In tabulis pones rectius acta Dei.
Quique paras epulum Domino, refoveris ab illo.
 Ille ſuæ menſæ te recubare facit,

De S. Paphnutio Martyre in palma confixo.

Quis tibi victricem Paphnuti auferre valebit
 Palmam, qui palmæ in ſtipite fixus obis?
Crux tibi palma fuit, Domini crux palma vocatur,
 Palmæ, quam ſcandis, fructus in aſtra datur.
Crux acies ſternit palmaque athleta triumphat,
 Tu crucis, & palmæ munera victor habes.

De

De S. Dionyſio Areopagita demirante in morte Chriſti inuſitatam ſolis Eclipſin.

Ad fidei lumen Chaldæi, Solis ab ortu,
Pergunt, ut radians ſidus in axe vident.
Tuque ſub Eclipſi, Dionyſi, quomodo lumen
Imbibis, atque tibi lux ſine luce micat?
Sol tibi viſibilis rapitur, ſed mente refulget
Lux nova de cœlo, dum ſtupefactus ais,
Aut Opifex rerum patitur, vel Numine laeſo
Senſibilis mundi machina tota ruit.

In feſto omnium Sanctorum.

Iſthmia nunc valeant, certamina Olympica cedant,
Vicerunt Sancti regna ſuperba fide,
Hoſte vel ex uno ſuperato athleta triumphat,
Sed tria Chriſtiades caſtra inimica terunt.
Donantur pugiles olea: Qui temperat orbem
Præmia militibus dat potiora ſuis.
Tela, rotas, flammas, ſicas, denteſque ferarum
Hoſtibus è victis eſſe trophæa puto.

In die omnium fidelium Defunctorum.

Sidereis Divis externa luce litatum:
Jure pios Manes lux hodierna colit.
Illi victrici palma lætantur adepta,
Hi quoque ſtelliferæ jus regionis habent;
Ære ſed obſtricti languent in carcere truſi.
Ac noſtram poſcunt, ut redimantur, opem.
Munera qui gratis rutila diſpenſat ab Aula,
Nos proprio miſeris ære juvare ducet.

De B. Andrea Avellino Neapolitano Clerico Regulari.

Deſerit Andreas Galilæo in littore cymbam,
Linquit & Andreas Parthenopæus opes.

Ille ſitim rerum, cum cenſu, auroque careret,
Reſpuit; Hic cœlo dives utrumque fugit.
Ille crucem ſenior conſtanter pertulit unam:
Hic tulit in proprio corpore mille cruces.
Crux ab Avellino avelli nequit; Hæret in illo,
Magnetis ſcopulis hæret ut ipſe calybs.

De eodem, cui noctu ad ægrotum eunti Angelus accenſa face viam illuſtrabat.

Exit Avellinus noctu ægrotantis ad ædem.
Sed timet in tenebris lædere forte pedem.
Angelus ex alto veniens comitatur euntem,
Ac face prælucens pergit, iterque docet.
Ille facem præfert, Hic ſacro exæſtuat igne,
Ac intempeſta nocte rependet opem.
Quantus habendus erit, cui almi famulantur ephebi?
Verè par niveis civibus ille fuit.

De eodem B. Andrea, qui pro defenſione ſacrarum Virginum tria vulnera accepit.

Dum ſobolem caſtam accipitris defendit ab ungue
Andreas, triplex vulnus ab hoſte refert.
Vulnera trina viro non vulnera, trina ſed ora,
Ac totidem teſtes virginitatis erant.
Fit roſa deciduus ſanguis; Sic alba coronant
Lilia victorem conſociata roſis.

De S. Andrea Apoſtolo exultante in cruce.

Non Helenæ amplexus crux eſt, Andrea, putanda
Cui veluti ſponſæ te ſociare cupis.
Crux mala damnatos torquet, cruciatque nocentes;
Unde voluptates, deliciæque crucis?
Num madet ambroſia conſperſa cruore Magiſtri?
Inclita Diſcipulum crux cruciare timet.

De

De puriſſima Conceptione B. Mariæ Virginis: Sola ut Eſter à lege Aſſueri Perſarum regis eximitur, qui omnes Hebræos una die neci damnaverat; ita Virgo Maria præſervatur a lege Originalis culpæ.

Perſidis edicto regis ſtimulante minacis,
  Una erat Iſacidum ſtirps jugulanda die:
Dum lege eximitur reliquis formoſior Eſter,
  Audebis Matrem, lege ligare, Dei?
Falleris: in genus obrepat mortale Parentum
  Culpa, quid in nivea Virgine juris habet?

De eadem feſtivitate. Mariam Virginem in Conceptione ab Originalis culpæ incendio præſervatam; ut unam Venerem ſervandam exclamavit Apelles, cum ſuam officinam conflagrare audivit.

Igne rapi tabulas inſignis ut audit Apelles,
  Ilicet exclamat; Sarta ſit una Venus.
Hic bellus dolus expreſſit quæ gratior eſſet
  Linea, quodque foret pulchrius artis opus.
Haud ſecus eximitur, dum flagrat Originis ignis,
  Virgo Parens, culpa ne maculetur Adæ.
Lampade jamque tibi præluxit: carnis abactis
  Illecebris, alios concipe mente rogos.

De S. Thoma Apoſtolo. Niſi videro in manibus ejus fixuram, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam.

Cur Thoma exquiris latus attrectare Magiſtri?
  An quia de barathro non remeaſſe putas?
Cur loca clavorum digitis incredule tangis?
  Ut credas? Erras; Tangitur ille fide.

Palpando credis, quod non palpare valebas,
Cumque hominem palpas, inſpicis eſſe Deum.

S. Victoria Virgo cum nec nubere, nec ſacrificare vellet, rogatu ſponſi gladio percuſſa in corde Martyr occubuit.

Cor tibi transfoditur juſſu, Victoria, ſponſi,
Nubere dum renuis, Diſque litare negas.
Virgo Deo nupta effundis pro dote cruorem,
Illeque pro roſeo ſanguine regna dedit.
Indit jure tibi invictæ victoria nomen,
Dum pudor ingenuus victor ab hoſte cadit.

De Chriſti Nativitate. Dum filius Dei parvulus natus eſt nobis, Adam metu ſolvitur.

Numinis ut læſi vocem gradientis ad auram
Hauſerat, abſcondit ſe fugitivus Adam.
Jam puer eſt Verbum ſine voce, quid ergo timendum?
Qui voce arguerat, plorat, opemque rogat.
Quid cunctaris Adam? Prodi, te neſcius iræ,
Atque doli vellet regius ipſe Puer.
Si prodire foras nudus ſub luce vereris,
Nudus & in fœno cernitur ipſe Deus.

De SS. Innocentibus, quorum matres martyrium perpeſſæ ſunt in lacrimis ex filiorum morte ex ſententia S. Petri Chryſologi. Serm. 152.

Quæ pietas Matres urget defendere natos?
Herodis gladium ne prohibete manu.
Si rigidum ferrum teneros bacchatur in Agnos,
Ad cœli tutum regna paratur iter.
Dum gladio occumbunt, in fletum ducite voces,
Ut par cum pueris ſit ſuper aſtra locus.
Perfundant oculi lacrimas, natique cruorem,
Et puer, & mater martyr uterque cadat.

In marmoreum templum olim Florentiæ Marti, nunc D. Joanni Baptiſtæ dicatum.

Priſcum miratur templum Florentia ſacrum
  Gradivo Patri: Numen id urbis erat.
Nec fruſtra extruxit: tutela namque cruenti
  Martis erat claros enſe datura viros.
Tranſtulit auſpiciis illam melioribus ædem
  Ad præcurſoris nomen adepta fidem.
Gens ubi contraxit maculas, luſtralibus undis
  Tergitur a ſcelerum ſorde, litatque Deo.

Fama, & Honor virtute parantur.

Quæritis æternam famam, imperioque potiri!
  Credite, virtutis greſſibus ire decet.
Et virtus, & Honor Romæ ſua Templa tenebant,
  Janua ſed templis una duobus erat.
Ad niveas ædes non ire licebat Honoris,
  Si per Virtutem non patuiſſet iter
Non ergo imperii faſces, non ſella Curulis.
  Conſcia ſed Virtus munus honoris habet.

Quare Pythagoras ſuis interdixit diſcipulis carnis eſum.

Pythagoras, cui ſat fruges, ac poma fuere,
  Diſcipulis carnes mandere lege vetat.
Ardua lex, fateor, temere ne lata putetur,
  Conſilium Samii me reſerare juvat.
Dum prohibet Sapiens animalia cædere ferro,
  Quærit ab humano tollere corde necem.
Qui pecudes mactat, gaudetque cruore ferarum,
  Forſan & ille homines non jugulare timet.

Ad Academiam Philoponorum Faventiæ, quorum Inſignia ſunt radix herba Molyos cum inſcriptione

DIFFICILE EFFOSSU.

Parcite Philoponi veſtro ſub nomine ludo,
Congrua quæſitis edite verba meis.
Quær. Quis juga vos alacres Cyllenia ſcandere juſſit?
Reſp. Scandere virtutis fortis adegit Amor.
Quær. Quis nam radicem valeat convellere Moly?
Reſp. Extrahet aſſiduus, non ſine fruge, Labor.
Quær. Fors Amor, atque Labor ſolio ſtatuuntur in uno?
Reſp. In radice Labor, flore quieſcit Amor.
Quær. Quid magis eſt horum cordi? Quid fortius urget?
Reſp. Nos Labor inſtimulat, quò magis ardet Amor.
Quær. Quantum pollet Amor? Quæ ſunt effecta Laboris?
Reſp. Omnia vincit Amor, fertque trophæa Labor.

Harpyiæ rapaciſſimum monſtrum meretricis Ænigma.

Si cupis ingenium meretricis noſſe procacis,
Illud in Harpyiæ cernere quibis ave.
Virgineo vultu blandiri Harpyia videtur.
Blanditur Meretrix, inſidiiſque necat.
Præpetibus pennis Harpyia per aëra fertur,
Par levibus pennis eſt Meretricis amor.
Eſt Harpyia rapax, pedibus prædatur aduncis,
Prædatur Meretrix, divitiaſque vorat.
Trux Arpyia dapes obſcœno polluit ore,
Polluit & Meretrix nomen iniqua tuum.
Pallet ob ingluviem, ſemperque Harpyia ligurit,
Semper eget Meretrix, pallet, hiatque fame.

In

In Catalogum Sanctorum Umbriæ a Federico Jacobillo editum.

Umbria nobilium ter felix mater Avorum,
  Quæ tibi ſit pietas indicat iſte liber.
Ecce tuos Divos terrena Moderator honore
  Proſequitur cœlis, ſed Jacobillus humi.
Hic dedit in tabulis horum limatius acta,
  Quis neget hoc ſtudium par meruiſſe decus?

In Hiſtoriam Umbrorum Ludovici Jacobilli.

Si genus Umbrorum Pennini montis ab umbra,
  Quem gelidum ſpectant, nomen habere putes,
Rerum Cimmerias Umbras, veterumque Penatum
  Vindicat Hiſtoriæ lux Ludovice tuæ.
Umber es, ac tribuis lucem, ut ſecurior omnis
  Ire modo Umbrorum per monumenta queat.

In Hiſtoriam Septimianam Nicolai Baccetii Abbatis.

Si decus, aut ſpecimen priſcæ virtutis anhelas,
  Ac monumenta Patrum, quos imiteris, aves,
Septimiana libens Nicolai clara labore
  Geſta ſub eloquii fonte coacta legas,
Ac relegas: in te recti geminabitur ardor;
  Horum quippe tibi gloria calcar erit.

Ad Jacobum Brancham Monachum Ciſtercienſem Annales Eccleſiaſticos carmine modulantem.

Ars, Natura, Deus tria nota agentia rerum
  In Minimis certant ludere quaque via.
Inchoat a minimo Deus, Ars, Naturaque junctim
  Ordiri a parvis materiam ſolent.
Non erat in magnis promptè qui ludere poſſet,
  Hoc auſum Branchæ Calliopea tulit.

Hiſto-

Hiſtoriam ille ſacram ingenti conamine verſu
Contrahit, ac magnum ludit, & audet opus.

In fontem anei apri evomentis aquam in urbis foro.

Dum nemus explorat Princeps, ſylvaſque fatigat,
Hunc intra muros Urbis adegit Aprum.
Mox cicur evaſit venantis cuſpide tactus,
Vulnus pro terro ſanguine traxit aquam.
Quid non in populos valeat clementia regum,
Quando Ducis ferrum mitigat uſque feras?

In geminos fontes ex aquoreis monſtris emanantes in platea Deipara Virginis.

Quæ reflui maris aſpicimus colludere monſtra
Virginis in platea, ſymbola pacis habent.
Hæc geminos fontes amplexa, undantis amoris
Principis in populos credimus eſſe notas.
Utque vomunt gelidos latices, ſic divite vena
Sub miti imperio Flora rigatur ope.

De Equo aneo Petri Taccha poſterioribus pedibus ad volandum innixo, quem ad Regem Hiſpaniarum tranſmiſit Magnus Dux Etruria.

Dædaleæ ſtupor eſt artis libratus in æthra
Hic generoſus Equus nixus utroque pede.
Qui ſine remigio alarum ſecat aëra curſu,
Vincitque alipedem Bellerophontis equum.
Excudit navus ſpirantia Tacca metalla,
Perque leves auras æra volare jubet.
Regem ſpectat Iber vacuum per inane volantem,
Regis & Etruſci regia dona ſtupet.

De

De eodem Equo aeneo Petri Taccha.

Pyrricha jam noſtro renovata videntur in ævo,
  Ad numerum populus ludere vidit equos.
Non ſemel Etruſci imperii ſpectacula Rector
  Hæc peramœna ſuis civibus ille dedit.
Intrepidum quis Equum vidiſſet ad æthera niti,
  Ars tua ni Petre ex ære tuliſſet opus?

In Natali Magni Etruriæ Principis Thraces quoque ad lætitiam invitantur, qui filiorum nativitatem lugebant.

Regius Etruſci imperii dum naſcitur hæres,
  Ad nova cum populis gaudia Flora vocat.
Incipe Thraca tuum veterem dediſcere morem,
  Naſcentis ſobolis deſine flere diem.
Tu quoque lætare: Expectati Principis ortu
  Proxima regna ferunt, atque remota decus.
Prodiit, ut rerum facies turbata quieſcat,
  Pacis Avis compar iſte ſequeſter erit.

Innocentius X. ad Pontificatum evectus Columba, Oleis, Liliis Gentilitiis inſignibus Chriſtianæ paci præludit.

Prodiit ex Arca quondam, modò ab urbe Quirini
  Ore ferens Oleas alba Columba venit.
Innocuam volucrem Petri complectitur Arca,
  Cum nitidis Oleis Lilia Roma legit.
Pro vadibus pacis ſunt Iris, Oliva, Columba;
  Bella cruenta ſilent: Obſtrue Jane fores.

De eodem Summo Pontifice idem argumentum ex triplici Iride Pamphiliæ familiæ.

Cum Deus aëriam demittit nubibus Irin,
  Monſtrat aquis hominum perdere nolle genus.

Quid

Quid ſi Romanum triplici nunc Iride cœlum
Fulgeat? Una ſalus Urbis, & Orbis erit.

Columbæ volatu demonſtratur futurus Pontifex.

Sæpius exta licet volucrum intuetur haruſpex,
Pamphilius fauſtum cœlitus omen habet.
In Cathedram vehitur Petri monſtrante columba,
Ejus & hanc niveam ſtemma figurat avem.

Cur Romanorum reges, ac Conſules olim duodecim Lictores cum totidem faſcibus præirent.

Quare bis ſeni lictores Regibus hærent,
Ac totidem faſces Conſul habere ſolet?
An quia vulturibus ſulcantibus aëra pennis
Martigenus voluit Romulus eſſe pares?
Nempe tot inſpexit Latii dum conderet urbem,
Proque bono innocuas omine duxit aves.

Votum pro pace Regum, Principumque Chriſtianorum.

Magnanimi Reges populorum haud ſpernite vota,
Qui bello preſſi fœdera pacis avent.
Prona tepent arva humano madefacta cruore,
Undaque tot necibus ſanguinolenta fluit.
Sat reſonante tuba venere ad claſſica gentes;
Cedite: Pax rigidas pulſat amica fores.
In Thracem, in Lernæ monſtrum diſtringite ferrum,
Ut ſpretæ fidei detur avitus honor.

Infortunia ægrè vitari poſſe ex morte Æſchyli poëtæ tragici, cujus capiti aquila ſplendore calvariæ eluſa, teſtudinem perinde ac lapidi illiſit.

Æſchylus ut caveat, quem Fata minantur acerba,
De cœlis ictum; tecta laremque fugit.
Cumque ſenex calvam fronte apricatur opertam;
Teſtudo illiſit ſidere lapſa caput.

Hanc

Hanc aquila ex alto jecit decepta nitore
  Calvitii, hoc ſilicem fulva putabat avis.
Sic periit vates: igitur ſolertia nulla
  Nos quocumque trahunt Fata cavere poteſt.

Ad illa verba Jugurtæ Numidarum Regis, qui dixit,
Urbem venalem, & maturè perituram, ſi emptorem inveneriт: Saluſt. de Bello Jugur.

Quid flavo non obtineas auro hoſpes in Urbe,
  Quando tibi venum Roma ſuperba datur?
Venalem dixit Nomadum rex ille Jugurta;
  Qui plenis loculis venerit, emptor erit.
Crede Jugurta, mihi tua te ſententia fallit,
  Quæ dat, non auri flagrat, opumque ſiti.
Divite ſub Jove avara fuit: ſub paupere Chriſto
  Theſauros offert inclita Roma ſuos.

Ad Petrum Niccolinum Archiepiſcopum Florentinum votiva precatio ad Natalia Domini.

Neſtoreos annos devota tibi inclita Flora,
  Ac me jam ſenior Petre Camœna rogat.
Tu riguo præſtas lolium ne creſcat in agro,
  Ulla nec infelix occupet arbor humum.
Te vigilante lupus non inſidiatur Ovili,
  Nec junctas audet rumpere latro fores.
Cur non ſperet ovis Superùm formoſa vireta,
  Quæ te Paſtoris munus obire videt?

Ad Vincentium Rabattam Archiepiſcopum Theatinum gratulatio pro adepta dignitate.

Hactenus Etruſco vidit Tua neſcia caſus
  Sidera, Vincenti, Flora micaſſe polo.
Nunc eadem ſpectat fulgere Theatis in oris,
  A ſolio Petri lumen adepta novum.

Una

Una ſub axe micans ad Regem traxit Olympi
Stella procul gentes: Sed modo quinque trahunt.
Dum tot Sideribus præluces inclite Præſul.
Quos regis, haud credam fallere poſſe viam.

Ad eundem de ejus ſtellifera cruce, quam pro inſignibus habet Rabatta familia.

Arcticus hic vertex plauſtri fulgore notatur,
Alter ſideream fertur habere crucem.
Figit in hanc oculos, cum tendit Iberus ad auſtrum,
Et ſecat ærato remige vaſta freta.
Cumque tuam Rabatta Crucem fulgentibus aſtris
Compoſitam cernit, naufragus eſſe nequit.
Hac duce non gemmas extremis portat ab Indis,
Sed bona Cœlituum non peritura vehit.

Ad Robertum Strozzium Epiſcopum Feſulanum.

Eximias animi dotes Roberte nivalis
Tergeminæ Lunæ Stemmata clara notant.
Luna decor noctis, Strozzæ Tu gloria Gentis
Illa ſatis, roris, tuque leporis habes.
Humoris mater nocturnæ eſt forma Dianæ,
Credita Tu ſuperis imbribus Arva rigas.
Tres Lunæ hoc uni Lunæ præſtare videntur,
Quòd penitus maculis, deliquioque carent.

In Imaginem politicam ex ſententiis Taciti, Doctoris Andreæ Baroncini exhibentem Principis quadripartitam vitam, ſcilicet in Pueritiam, Juventutem, Virilitatem, Senectutem.

Exhibet egregii Xenophon ſermone diſerto
Principis effigiem, quam niſi mente vides.
Adde Baroncini exemplar, quo clarius ævo
Quadrifido Princeps ſuſpiciendus erit.

Ut

Ut graditur ſenſim per tempora quattuor annus,
 Sic populi totidem tempora Rector habet.
Dum puer eſt; Vernat morum candore, juventam
 Æſtum, dum gladio dimicat, eſſe putes.
At gravido Autumno par eſt ætate virili,
 Confertur Bruma cum glaciale ſenex.

Idem argumentum.

Sunt Taciti decies Tacito regnante quot annis
 Deſcripti Annales: Un e perennat opus.
Arboreæ frondes utinam verrantur in Æra,
 In parium lapidem Livia charta meet,
Unus ut Andreæ Tacitus cum fœnore poſſit
 Altius excuſus tempus in omne legi.

Quod tormenta bellica militiæ gloriam obſcuraverint.

Pugnandi laudem gladio, non igne tuliſtis,
 Pulvere nitrato dum caruiſtis avi.
Bellica tormenta hæc æ as excivit ab Orco,
 Ut pereat Mavors. militiæque decus.
Vincere qui didicit ferro, nunc glaudibus hoſtem
 Ex ære exploſis ſuſpiciendus erit.

Contra Bacchanales larvas.

Urbem larvatus cum per Dionyſia luſtras,
 Therſitis faciem ſuſpicor eſſe tibi.
Si forma præſtas, Triadis ſi ſtemmate gaudes,
 Os ſpeculum mentis non operire decet.
Sis larva ignotus populo, molire quid optes,
 Haud celare vales vindicis ora Dei.

Avaritiæ imago deſcribitur.

Qualis anus lippis oculis, labiiſque repandis,
 Ac putri naſo ſquallida membra trahit,

Quam

Quam maciè turpi rugis ſulcantibus ora,
Enectam rabidâ dixeris eſſe fame:
Talis avaritiæ argentum ſitientis, & aurum
Fingitur aſpectus, luridus inter opes.

Hirundo ingrati hominis ſymbolum.

Garrula cum remeat, de tecto abigatur hirundo,
Nec trabe ſub celſa nidificare ſinas.
Blanditiis nullis avis hæc prænuntia veris
Fit cicur, ingratum denotat illa virum.
Hunc procul expellas, hujus commercia vites,
Ne fel componas ex redolente thymo.

Auro, gemmiſque ornata mulier non eſt pulchrior, ſed ditior, qualis fuit Helena pictoris indocti.

Inſpiciens Helenam gemmis, auroque micantem
Zeuxis ad artificem talia verba dedit:
Pingere ſi pulchram Ledæam ex arte nequiſti,
Hæc tibi cura fuit, dives ut illa foret.
Sic minus ex auro mulier formoſa putatur,
Ditior eſſe valet, pulchrior eſſe nequit.

In cælibem juvenem Laurentium Corſinum ex dono Virginitatis florum ſertis coronatum in funere.

Dum Laurens migrat, manibus date lilia plenis,
Sic nivei proceres, ſic Libitina jubet.
Non potuit trifidum fulmen contingere laurum,
Nec te Laurenti frangere blanda Venus.
Jure tuum Nomen depoſcit Laurea ſerta,
Sed tua Virginitas alba liguſtra petit.

Ale-

Alexander Macedo Bucephalum ferociſſimum equum domat, ac de ipſius nomine urbem poſtea condit.

Qui potis eſt ferro gentes, orbemque domare,
Bucephalum domat, ac mandere fræna jubet.
Ille ſuperbus equus pondus quodammodo Regis
Senſit cui mundus non ſatis unus erat.
Orbem vectus eo vicit: Pro mole ſepulchri
Orbem, non Urbem pone viator Equo.

Alexander Macedo dolore exaſperatus ob telum in ſuram defixum fatetur, ſe non eſſe Deum.

Immemor humanæ ſortis Mavorte ſuperbus
Ambit Alexander filius eſſe Jovis.
Fit voti compos: Jaculum violenter adactum
In ſuram eluſit numen inane Ducis.
Tunc ait, ut ſenſit cruciatus corporis ægri,
Me miſerum, fallor, ſum Deus ore tenus.
Quippe dolore carent ſoboles auguſta Deorum,
Me fore mortalem ſura cruenta mónet.

Noctuæ proprietates ad prudentiam, librataque conſilia referuntur.

Noctua, quam decorat Pallas, quam cuſit in ære
Cecrops, virtutis fert documenta tibi.
Nocte volat, noctuque canit, lucemque peroſa
Nocte videt: poteris dicere noctis avem.
Hæc quorſum? Metuit nullam Prudentia noctem,
Cuncta procul cernit, lucis acumen habet.
Abdita pervadit, ſcit Regum arcana tacere,
Conſiliumque monet non ſine lance dari.

Adverſus ebrietatem.

Qua ſit Alexander præceptus morte requiris?
Pocula (crede mihi) non medicata bibit.

Quem populi indomiti, aut Mavors ſuperare nequivit,
Ebrietate ferunt occubuiſſe meri.
Ebrietas viro Ponti eſt truculentior omni,
Ac tigre Hyrcana ſævior illa nocet.
Toxica proſternunt vitam, mentemque falerna,
Quandoque immodicus potus utramque rapit.

Quare Principes adeo habeant venationem in deliciis.

Et nemora, & ſylvas Reges, ſpelæaque vexant,
Delicias ducunt exagitare feras.
Cur hoc? Imperii fines proferre nequibunt,
Cuncta niſi belli munia noſſe velint.
Militiæ ſiquidem ſpeciem venatio præfert,
Enecat hæc damas, enecat illa viros.
Non ſecus atque feræ inſidiis capiuntur & hoſtes,
Si neſcis armis vincere, vince dolo.

Principes ſupplicibus parcere, fortunaque jactatos tueri decere exemplo Xenocratis philoſophi, qui defendit ab accipitre paſſerem in ejus ſinum devolantem.

Paſſer ut accipitris curvos evaderet ungues,
Xenocratis trepidans advolat ille ſinum.
Excipit hoſpitio volucrem, occultatque, fovetque,
Donec prædonem cerneret eſſe procul.
Hanc poſt dimiſit terrore, metuque ſolutam,
Ne poſcentis opem proditor eſſet avis.
Supplicibus diſcant veniam concedere reges,
Ac male jactatis anchora ſacra fient.

Licinius Imperator dum gallum Leonibus obiicit pro ſcuto gemmario inſinuat Principem decere clementiam.

In gemmis opifex Licinum deceperat aſtu,
At miſer ille feris obiiciendus erat.

Immiſit Cæſar gallum pro ſonte Leoni,
Quo lepido eluſit plena theatra dolo.
His ille in populo vindex laudabilis iræ
Præconem juſſit vociferare notis,
Hic impoſturam fecit, ſubeatque viciſſim
Impoſtor fraudem, fraude ferat veniam.
Quam decet ingenuos animos clementia. Noxæ
Nobilis ultor erit quiſquis inultus abit.

Luſus in hominem promiſſam barbam ſæpius demulcentem.

Sæpe manu barbam propexam in pectore mulces,
Miror, teque gravem ſuſpicor eſſe virum.
Rara tuæ nitidæ par eſt ſapientia barbæ,
Qua creſcente pari creſcit & illa gradu.
Si ſuper aſcendat peracuta novacula mentum,
Deficiet virtus deficiente pilo.

Luſus in deformem naſum.

Aſpicis hunc naſum? Super hunc Poliphemus in antro
Sanguineo Marti cudere tela ſolet.
Si fors ſternutat, tormentum explodere glandem,
Aut geminum credas intonuiſſe polum.
Tellurem naſi cuſpis proſcindere poſſet,
Quid multis? Naſus Rhinocerotis erat.

De pyris moſchatulis, quod ea non ſint dicenda ſuperba pyra:

Mole ſub exigua grato redolentia moſcho
Cur ſumus a vobis dicta ſuperba pyra?
Si reliquis citius menſas oneramus acernas,
A celeri fructu vox repetenda fuit.
Prolicimus guſtum, ſuavi mulcemus odore,
Ergo magis præſtat dicere grata pyra.

In culicem abrumpentem ſomnum.

Parve culex, furtim ſi vis haurire cruorem,
  Cur importuna clangis in aure tuba?
Si bibis è vena, ſomnos abrumpere noli;
  Si lubet in tenebris me jugulare, ſile.
Quamvis eludas ictus, iterumque recurras,
  Uno te colapho fors aliquando petam.

JOSEPHI SCALIGERI
VERONENSIS.

Epicedium Henrici Caſtanei Ludovici F.

QUicumque immenſos molitis mente triumphos
Abſiſte inſanis (vana eſt fiducia) cœptis.
Quiſque ſuas urgemus opes: ſpe maxima facta
Præcipimus. Mors atra nigris circumvolat alis,
Et curſu in medio vota imperfecta moratur.
En modo, quem ſublimis apex, quem clara manebat
Gloria, qui geſtis modo rebus, & indole prima
Cunctorum ſtudia & ſpes incendebat, inanes
Exſequias fertur juvenis, lacrimaſque ſuorum,
Et fati invidiam ſecum trahit, aſpice quanto
Defertur comitum gemitu, quanto agmine pompæ.
Heu bello properatus honos, & puberis ævi
Triſtes primitiæ nimis infelicis ephebi
Viſa potens virtus, virum ſi fata dediſſent.
Nunc quem ſera ſenem debebat laurea cœlo,
Abſtulit ante diem, nec longo tempore fortem
Paſſa frui juvenem, quos ſpe præſumpſerat annos,
Ac generis titulos claris extendere factis,
Si proprium decus hoc voluiſſent eſſe ſeveræ,
Quæ fuſis hominum diſpenſant fata, Sorores,
Omniparens cœlum, cœloque adſcripta potentum
Fœdera fatorum, juvenum contingere vitæ,
Quas Telamoniades matrumque orbator Achilles
Contigerunt [illegible], cur invidiſtis, at omnis

 He-

Heroum vitas, animis, æquaret, honores.
Heu miſerande puer, tu nunc primo occidis ævo;
Occidis; & juvenile decus Mars impius hauſit:
Qualia prima novo canentia flore liguſtra
Decutit afflatu, qui decutit omnia, ventus.
Ah qualem luctum linquis matrique patrique
Atque tuis? matri imprimis, quæ vota preceſque
Conduplicans ſublimem in equo & fulgentibus armis
Miſerat in bellum, nec talem mœſta recepit;
Sed gelidos artus, ſed onus fatale feretri.
Parte alia nullis novitatum exercita monſtris.
Simplex nobilitas, & neſcia fraudis Iberæ.
Extinctum lugent, verſiſque inſignibus omnes
Funeream ducunt pompam, & funguntur inani
Officio. tu non gemitu revocabilis ullo
Conciliis Heroum & cœtibus interes illis,
Quos diſcreta tuentur ab omni limina vulgo,
Limina quæ niſi victores inſiſtere fas eſt,
Quoſque triumphali velavit laurea fronde,
Aut quibus illuſtris umbravit civica vultus.
Hic tibi non æquo paſſu templa illa petenti
Obvius occurrens aliquis de gente Deorum
Te cœtus trahit in medios procerumque ducumque,
Francorum procerum atque ducum, qui fortibus auſis
Parta reportarunt toties ex hoſte trophæa.
Olli ſidereos vultus, & frontis honeſtæ
Mirantes culmen generoſum & membra decora
Expleri nequeunt animum, memoreſque juventæ
Flent atque exſtinctum fato miſerantur acerbo.
Cum vero palmas numerant, & fortia facta,
Tunc juſtæ credunt numeros expleſſe ſenectæ.
Tunc lætum Pæana canunt; tunc vocibus æther
Fervet, & alterno fremit ingens regia plauſu.
Tu contra (horreſco memorans) heic jura fidemque
Calcata, heic patria converſum in viſcera ferrum,
(Proh pudor) Hiſpanos dominos in tecta receptos,
Mutatos Gallorum animos, & ſecla nepotum
Degeneraſſe refers, virtutum oblita parentum:

Ac te felicem, cui contigit, iſta priuſquam
Longius in miſeros ſerpant contagia Gallos,
Oppetiiſſe tamen pulchram per vulnera mortem;
Denique & hoc melius quam ſi te lurida tabes
Devotum morbo caput & ſine nomine funus
Abſumpſet: melius. quam ſi te cæſpite vili
Suppoſitum velaret humus peregrina; nec ullus
Exſequiis patriæ contingeret hauſtus arenæ,
Aut tumulus, tumulo & leti ſuperaddita cauſſa;
Et funus, qui ſolus honos eſt lumine caſſis.
Tu loqueris: tacitus ſuſpenſis auribus illa
Conventus bibit Heroum; nec jam tua ſentis
Vulnera; non gemitus, non hæc mortalia curas;
Et quæ non curas, nobis deflenda relinquis.
Flebimus, & memori, ſi quid pia carmina poſſunt,
Si quis amor veri eſt, te commendabimus ævo.
Dicemus validis defenſas viribus arces,
Quam Gardampa rapax, & quam lavit amne Vigenna.
Addentur fuſæ palantes agmine turmæ,
Non ſine te, & turpi vertentes terga timore.
Ac quamvis titulus plenis tibi fructibus ingens
Armorum merito eſt; tamen eſt prior ordine virtus,
Et doctæ impubes ætas operata Minervæ.
Siſte parens lacrimas, animi matrona virilis.
Si qua fides vatum auguriis, manet ultimus hoſtem
Exitus, haud humili perſolvet vindice pœnas.
Interea has lacrimas, ſolatia vana doloris
Accipe care puer, dum paulum cura remiſſa
Laxet iter voci, ut liceat tua dicere facta.
Accipe care puer lacrimas; Salveque Valeque.

In Eumdem.

Cur hoc Henrici ſunt condita viſcera buſto;
  Aſt alii ceſſit corpus inane ſolo?
Una domus totam quam non capit orbe ruinam,
  Uno non potuit limite tota capi.

Epicedion Ludovici Caſtanei Equitis Torqu. Regii.

Triſtes exequias, miſeras ſurgentis ephebi
Spes interceptas in primo flore juventæ,
Defleram, nondum coiit manifeſta cicatrix.
Funeſtos iterum numeros, & triſte doloris
Poſcimur officium, lacrimas impendimus orbo:
Extincto demus lacrimas: duriſſima jura
Fatorum, ludo nondum ſatiata cruento,
Eſtne, quod in claras præluſtria culmina ſedes
Non liceat vobis, ſi nec domus una ſat uno
Fungitur exitio? teſtis natuſque paterque:
Marte prior natus, morbi pater obrutus æſtu,
Ordine turbato nati comes additus umbris.
Sic tortus rabido ventorum turbine vortex
Arboreos primum ramos, & matris opacæ
Summa petit ſtringens, mox ipſam à ſtirpibus imis
Evertit, totamque advoluit montibus ornum.
Quæ prius inſano rumpam convicia planctu?
Quid querar? unde meo queſtus ac verba dolori
Sufficiam? ſtupet ecce novo mens obſita luctu,
Nec, quid promat, habet, dum ſemet in omnia vertit
Scilicet effabor? tantis ſim luctibus impar.
Vulnera diſſimulem? miſero quodcumque tacetur,
Acrius inſidit: luctuque expreſſa querela
Infantes promit gemitus, ac murmura trunca.
Ipſæ quæ noſtros ſolitæ mulcere labores,
Ad quas perfugium duris in rebus habebam,
Præduxere ſitum ſqualentem ac nubila mente,
Nec mea reſponſant facilis ad vota Camænæ.
Septima jam reficit Lunares orbita curſus,
Cum diræ mortis trepidas mihi nuncius aures
Affecit, pigroſque induxit pectore ſenſus,
Inſpirata meis afflans oblivia curis.
Sic tua mors, Lodoice, tuique injuria fati
Muſarum dulces fœtus, & carmina noſtro
Obterit ex animo, poſtquam tua funera mœſtus

Au-

Auribus his hauſi; nil non mutabile ſenſi.
Atque idem mihi me, qui te mihi caſus ademit.
Hoc ſolum ſupereſt, de te vix dicere poſſe,
Et tantum meminiſſe tui, tua fata canentem
Flere, minus multo, ſed non meliore canenda
Pectoris affectu: ſi quis tamen hæc quoque ſi quis
Rumpet frena dolor; non te flos lecte virorum,
Indictum, aut tua facta ſinam, tibi pectora plango,
Et tua jam reſides animos in funera ſolvo:
Ecce diu ſterilis male conſcia lingua ſilenti
Obſequio triſti vires, vocemque miniſtrat
In luctus facunda ſuos; nec ſe capit intus,
Quem vis dura mali potuit cohibere dolorem.
Ah quibus incuſem probris, qua voce laceſſam,
Quæ te non verita eſt tanto fraudare miniſtro
Gallorum Fortuna, vices quas ſæpe ruentes
Fulſit, & in tuto rurſum tua dextra locavit;
Dum toties vincis, patriæque impendere vitam
Non dubitas, quæ te nuper duce civica fregit
Arma, vago fines qua Pictonas amne Vigenna,
Quaque alios fines Lemovix Gardampa pererrat?
Heus ubi nunc virtus, invictaque dextera bello?
Heus ubi perfectæ ſitiens mens laudis? ubi ingens
Gloria Caſtanidum? nempe hæc, proh ſancta Deorum
Numina, nempe nigri hæc vis abſtulit omnia lethi.
O quot funeribus tibi funus conſtitit unum.
Quot lacrimas orbæ, quantum tibi, Gallia, fuit
Mors dedit una! novum neque enim neque nuper obortum
Nobilium de plebe caput, ſed ſanguine ab alto
Demiſſum gemis, atque heroæ ſtirpis alumnum
Uſque ab avis, & avorum atavis, ab origine prima.
Quod genus externum, quæ gens tam devia neſcit
Caſtanidas proceres, Martis virtute potentes,
Et belli claros ſtudiis, quo tempore finis
Anglus Santonicos dura ditione premebat?
Teſtis Vultona es, refluaque Carantone lympha,
Cæde Caledonia vitreos infecte liquores.
Hinc ſparſum genus eſt, ut eos carpere propinquis

Pi-

Pictonis hinc tellus, hinc tellus Turonis oris,
Turonis armipotens, Celtarum gentis ocellus,
Ingeniis pollens, & divitis ubere glebæ.
Heic prima hauſiſti genitalis lumina cœli,
Qua regnator aquæ preſſo fuit agmine Croſa,
Et turrita lavat Poſæi mœnia Caſtri,
Heic tibi felices cecinerunt omnia Parcæ,
Et melior niveos oneravit purpura fuſos:
Ut quanto patrias patria hæc ſupereminet almas,
Tanto tu meritis anteires omnibus omnes.
Ergo laceſſenti primis vagitibus auras
Infanti ingenuos inſtillavere liquores
Caſtigatorum morum, pro lacte tepenti,
Sanctæ nutrices, virtutum exercitus omnis,
Cana Fides, Fideique ſoror Conſtantia virgo,
Temperieſque, & juſtitiæ Prudentia cuſtos.
Inde magiſteriis ætas formata Dearum
Accepit tales exculti pectoris auctus,
Quale tuis ipſæ lac immulsere labellis.
Ut, quæ vix fas eſt partitum ſingula habere,
In te conjunctim fluerent, unoque recepta
Pectore virtutum collegia mixta coirent.
Nam quod vulgus iners, & adhuc rationis egenum
Nil putat eſſe fero blandis cum Marte Camœnis;
Tu cum Marte fero commercia blanda ſororum
Inter ſe placida conſanguinitate jugaſti.
Muſarum, vir magne, prior bellive laborum
Laudibus, ambiguum; ſed certe magnus utroque:
Nec te nobilitas cuſtos erroris aviti
Traxit in exemplum, legis quæ vertit in uſum
Nil ſcire, & rudibus tranſmittere cultibus ævum.
Quid referam nullis indelaſſabile corpus
Uſibus, & patiens auræ glacialis, & æſtus?
Quid ſomni immunes oculos? quid membra labore
Campeſtri durata, nec uni nata palæſtræ?
Utque illæ dotis vincebant cetera, ita unus
Vicerat has animus generoſo incoctus honeſto,
Puraque mens nulli vitiorum pervia labi,

Et recti retinens, & vindex fraudis avaræ.
Tum pudor, & mores priſcis Heroibus æqui,
Et caſtæ gravitas non affectata loquelæ:
Sobria temperies; frons non elata ſecundis,
Non dejecta malis, mediique in utroque tenores.
Interea magnæ legatus poſcitur Urbi,
Septem quæ una ſibi gremio complectitur arces.
Quæritur e medio procerum, quæ maxima tanto
Apta foret cervix operi; tua cognita virtus
Non eſt paſſa diu mentem nutare legentis
Principis, aut procerum felicia vota morari.
Mitteris; & quam certa fides, quam provida cura,
Aut tua quæ fuerit claros ſpectata per actus
Sedulitas, ſenſit Princeps, videre Quirites.
Quin etiam obſequium longa in ſtatione teneret.
(Tantus amor regni eſt, tanta eſt reverentia Regis)
Emeritum niſi jam, luſtrum volventibus annis,
Roma redonatum patrio te redderet orbi.
Vita bona pacis dulces agitata per uſus,
Militiamque aulæ, potuit tranquilla videri
Hactenus. Hinc crudi ſtudiis exercita Martis
Cetera loricæ ſub pondere canuit ætas.
Quis memoret curas animi, diſcrimina vitæ.
Sub Jove duratas hyberno ſidere noctes,
Atque intempeſtis equitata cacumina nimbis,
Fortibus induto rigidum thoraca lacertis,
Cogenti turmas, implenti munia magni
Militis atque ducis? Lemovix rectore carebat
Limes, Aquitanæ ſcindens confinia terræ.
Tempore quo Stygio caput extollebat ab antro
Gallorum furians animos civilibus iris
Impia Tiſiphone: flebat Provincia ſola,
Nuda regente ſuo, qualis bacchantibus Euris,
Fluctibus in mediis amiſſo cymba magiſtro.
Cuncta coruſcabant trepida formidine mortis,
Pictone ſi ſonipes flammas miſcente eucurrit,
Vel quoties acies longe comparuit, hoſtis
Extra urbem manifeſtus erat, ſuſpectus in urbe.

Ut-

Et carcer patris eſt, & nati funus acerbum?
Hic neque cura ſubit quæſtus, neque parcere victis,
Nec precium captis imponere, corpora quæ non
Optat avarities lucro, rapit ultio cædi.
Vindictæ gens tota datur, nam cetera pubes
Ne pereat, perit, & patulas ſe mittit in undas.
Atque aliquis prono deſcendens amne viator
Funera dinumerare velit: ſed longa natantum
Obſiſtit ſeries: numerus cum flumine creſcit,
Cum numero Pæan. Ligeri dic, magne Vigenna,
Dic Liger, Oceano, victrici cedere cuncta
Caſtaniduum dextræ, fluvios ſervire triumphis.
Non ego cuncta meo complecti carmine poſſim,
Non Martis, non pacis opus: quas Marte rebelles
Disjecit gentes; placida quas pace ligavit.
Iſta Maronei, quos afflat ſpiritus cœli,
Utilius ſeris miranda nepotibus edent.
Nos humiles animæ, queis ſolvere queſtubus ora
Vix datur, inferias magnæ, quas poſſumus, umbræ
Libamus, tenues numeros, defectaque verba,
Singultu medias interrumpente querelas.
Ergone te, cui tot crepera diſcrimina Martis
Ceſſerunt, toties belli fortuna pepercit,
Lecti invita quies, & ſegnis inertia morbi
Abſtulit? occiduum quamvis tibi vergeret ævum,
Et quartum ter quinta urgeret Olympias annum:
Sobria te juvenem faciebat vita videri:
Nos patriæ utilitas annos numerare vetabat.
Quo properas? cur, quæ valide defenſa dediſti
Oppida, quas toties ſervaſti, deſeris arces?
Aſpice, luctifico miſcentur ut omnia planctu,
Omnis ut ora ſuum deſideret orba parentem.
Heu cur te vitiis ævi præſentis iniquum
Ocior aura tulit? non te precioſa morantur
Pignora præſtantes lecta cum conjuge nati?
Non inculpati convictus ſtrenua membra,
Caſtrorum comites, per tot diſcrimina ſæva,
Indeſerta tuæ fortunæ ſigna ſecutæ

Quæ nulli cedit, cui cedunt omnia, dextra,
Pictonio ſua forma, tua virtute renata.
Et priſcus patriæ rediit vigor artubus ægris.
Te duce mercedem lixæ non pendit arator:
Non pacem donis redimit, non ære quietem,
Namque tui referens exempla domeſtica de te
Miles habet, ſequiturque tuos, ut claſſica, mores.
O felix, ſi cui ſtabiles florentis honoris
Aſſeruit titulos indelibata voluptas.
Sed neque inoffenſi datur ævi currere metas.
Continuat ſyncera tenor neque gaudia nobis,
Namque duo meritas temerarunt omnia laurus,
Quæ manſverſa tuis intervenere tropheis:
Filius, heu, pubes indigna morte peremptus,
Atque tuum carcer, ſed carcer ſanguine multo
Penſatum exegit juſta Rhamnuſia pœna;
Ut damnis tua laus creſcens pretioſior eſſet.
Sordeſcit laus de ſecuro parta, triumphus
Vilis erit, cui non proludunt prævia damna.
Dicat congeſtis anguſtus ſtragis acervis,
Quam pigra Ligerim propellat mole Vigenna,
Merſa quot arma virum, quot fortia corpora volvit.
Jam ſat finitimis impune illuſerat oris,
Turonios prædo faciens equitatibus agros,
Vindictam exſanguis patriæ poſcebat imago:
Vindictam lacera poſcebat Filius umbra,
Devotum funus, civilis victima belli.
It campis agmen, telis exercitus ardens
Procedit: jam cuncta ſibi cedentia votis
Metitur; quas quiſque avida ſpe devorat urbes
His ſervile jugum intentant, his vincla minantur,
Omnibus exitium. Necnon poſcentia pugnam
Agmina Caſtanides dictis accendit: adeſſe
Tempus ait, quo felici victoria lauru
Pictonio requiem, decus ipſis augeat: eia,
Poſcimur, en Mavors, en Mavors: poſcimus inquit
Signa moves ſtrictiſque acuunt mucronibus iras.
Quæ fuit illa dies? quam multa cæde piatum

Et carcer patris eſt, & nati funus acerbum?
Hic neque cura ſubit quæſtus, neque parcere victis,
Nec precium captis imponere, corpora quæ non
Optat avarities lucro, rapit ultio cædi.
Vindictæ gens tota datur, nam cetera pubes
Ne pereat, perit, & patulas ſe mittit in undas;
Atque aliquis prono deſcendens amne viator
Funera dinumerare velit: ſed longa natantum
Obſiſtit ſeries: numerus cum flumine creſcit,
Cum numero Pæan. Ligeri dic, magne Vigenna,
Dic Liger, Oceano, victrici cedere cuncta
Caſtanidum dextræ, fluvios ſervire triumphis.
Non ego cuncta meo complecti carmine poſſum,
Non Martis, non pacis opus: quas Marte rebelles
Disjecit gentes, placida quas pace ligavit:
Iſta Maronei, quos afflat ſpiritus cœli,
Utilius ſeris miranda nepotibus edent:
Nos humiles animæ, queis ſolvere queſtubus ora
Vix datur, inferias magnæ, quas poſſumus, umbræ
Libamus, tenues numeros, defectaque verba,
Singultu medias interrumpente querelas.
Ergone te, cui tot crepere diſcrimina Martis
Ceſſerunt, toties belli fortuna pepercit,
Lecti invita quies, & ſegnis inertia morbi
Abſtulit? occiduum quamvis tibi vergeret ævum,
Et quartum ter quinta urgeret Olympias annum:
Sobria te juvenem faciebat vita videri:
Nos patriæ utilitas annos numerare vetabat.
Quo properas? cur, quæ valide defenſa dediſti
Oppida, quas toties ſervaſti, deſeris arces?
Aſpice, luctifico miſcentur ut omnia planctu,
Omnis ut ora ſuum deſideret orba parentem.
Heu cur te vitiis ævi præſentis iniquum
Ocior aura tulit? non te precioſa morantur
Pignora præſtantes lecta cum conjuge nati?
Non inculpati convictus ſtrenua membra,
Caſtrorum comites, per tot diſcrimina ſæva,
Indeſerta tuæ fortunæ ſigna ſecutæ

Aſt ego, quem ſuprema terit jam calce ſenectus,
Quid ſteriles annos, quid inutile demoror ævum,
Si genus Heroas nullo ſuperabile bello
Morbus, & ancipitis rapit inclementia fati?
O patria, o magni dominatrix Gallia regni;
Si quis amor veri eſt, ſi te tua vulnera tangunt,
Pelle ſitum genii: nubem eluctare veterni
Antiqui, merſumque gravi caput exſere ſomno.
An nondum clades, nondum tua funera ſentis?
Paulatim floremque ducum, bellique miniſtros
Carperis, hos morbus rapit, illos Mars impius aufert.
Funde tuo lacrimas, ſupremum munus alumno.
Stet tumulus, tumulum ſignet ſuperaddita cauſſa.
Hunc tumulum, & tumuli titulum ſua Gallia rapto
Caſtanide, quo mille duces amiſit in uno.

Puteanis Fratribus Claudii filiis, de morte eorum patris.

O lecti juvenes, virtutis nobile germen
Succreſcens patriæ; quid me ad damnata redire
Sacra Camœnarum & meliores cogitis annos
Reſpicere, ut Phœbi revireſcat priſtinus ardor,
Adflatuque novo ſopitos ſuſcitet ignes?
At quodcunque fuit, ſi quod fuit, omne doloris
Sordibus abſolvit, neque jam ſplendeſcere cultu
Suſtinet ingenium, duplici quod funere ſenſim
Efferri ſentimus; hebes nam luctibus hinc eſt,
Hinc ipſum frangit, quæ frangit cuncta ſenectus:
Ut quondam ſenio rimam faciente dehiſcit
Jam putris paries, proprio mox pondere tractum
In præclinatas proſternunt flamina partes;
Scilicet exſequias veſtro ſic ire parenti
Hac ope nitentes, hac cultos mente jubetis?
Namque ex quo tali vos orbos patre reliquit
Nigra dies, turpi macula quæ ſecla notaro
Non verita, eſt tanto dum privat ſidere mundum,
Ex hoc nulla mihi diffundunt gaudia vultum:

Et quæ ſunt ſolita vulgo lenire dolorem
Vel ratio vel longa dies, harum altera tantæ
Jacturæ meritum menti objicit; altera longa
Carnifici curæ vires acquirit ab ævo;
Ultima reſtabant animo ſolatia victo
Quas a me exigitis, neque me debere fatebor,
Dulces Pierides generoſæ pabula mentis,
Suavibus in ſtudiis Heliconia ſacra colentis
Qua non eſt animo potior medicina tumenti,
Cum dolor egeritur lacrimis, explendaque fletu
Cura novis, iis omnes effundit habenas.
Sed nos Muſarum ſecretum triſte petentes,
Neſcio quis pravæ dulcedinis afficit error:
Abſentis memorem figens in imagine ſenſum,
Qui dum præteriti convictus computat ævi,
Atque ſibi blanditus in omni quærit amicum.
Hiſtoria, tumulo, heu quantis objectat figuris?
Luſit amabilibus memores inſania ſenſus?
Nam quocumque meos circum fert lectio viſus,
Seu quem juſtitiæ leges aut gratia morum,
Aut juris commendat apex, aut gloria linguæ;
Unicus occurrit nobis Puteanus in illis,
Exemplis decorum, quia quem congeſta decebat
Virtutum ſeries, virtutes vindicat omnes.
Sic quæ ſunt curis aliorum nata levandis
Otia Muſarum, lacrimis ſunt pabula noſtris,
Et quæ ſunt cunctis medicamen lene laborum,
Literulæ, nobis coëuntia tempore longo
Vulnera reſcindunt; animo quia vana miniſtrant,
Qualia fallaces fruſtrantur gaudia ſomni,
Inſtar ventorum, levibuſque ſimillima fumis;
Ut, quoties mihi lecta refert, neque præſtat amicum
Pagina, deteſter toties mea numina Muſas.
Inde fit, ut ſi quæ manabat largior olim
Caſtalii laticis, noſtra de pectore vena,
Pauperior fluat, & ſuppreſſo fonte reſiſtat;
Unde igitur verſus, & rapto carmen amico
Sufficiam, cui nec Phœbus reſpondeat, ut ante,

Nec vetus aſpirat vegetantes impetus auras,
Parnaſſum & ſacram ſolitas impellere Cirrham?
Quod mihi ſi nullo ſqualleren pectora luctu,
Et par ingenium magnis conatibus eſſet,
Supremi officii præſtarem jura ſodali.
Sed vigil ad curas, ſoliſque adſueta querelis
Non venit ad partes toties mihi Muſa citata,
Pro verbis fundens lacrimas, pro carmine queſtus.
Ne tamen aut pietas, aut cujus ſancta poteſtas,
Claudicet officii pars ulla noviſſima nobis;
Huc ades adjutrix noſtri regina laboris,
Et mihi, Melpomene, potiores præcipe cantus,
Fletibus immodicis ſtatuens quis terminus hæret;
Quos deſiderio fines, quæ tempora pono.
Et cum te in partem lacrimarum ſæpe vocarim;
Pone graves gemitus, lamentaque deſine mecum
Funereos lacerata ſinus, immiſſa fluentes
Hirta per ora comas, & ſciſſo ſquallida peplo:
Come ſerenatam feſto diademate frontem,
Indue purpureo radiantes lumine cultus:
Deterſis curis, & pulſa nube doloris
Compoſitos manes hilari pietate colamus.
Jam laudum, & rerum melior te poſtulat ordo:
Sic ego: ſic Diva hoc ſermone ſilentia rupit.
Principio Natura parens, cum vellet in una
Congerie decorum commercia multa coire;
Atque hominem exemplum ſeclis inſigne futuris
Parturiens, cujus ſub pectore conderet illa,
Hunc humilis vici cæcis vagire latebris,
Aut ignorata nutriri noluit urbe,
Sed regni domina, quod regnis omnibus orbis,
Omnibus Europæ præcellit ut urbibus illa:
Ut commune decus, ſociæque inſignia laudis
Tam locus a nato caperet quam natus ab illo.
Regnatrix claræ, generoſa Lutetia, terræ,
Quis memorare tuas ſat digno carmine dotes
Aut laudes æquare queat, quæ debita Muſis
Tot pleno toties ſudiſti pignora fœtu?

Tu generas, qui jura regunt, qui legibus urbes
Et ſanctis recti populos moderantur habenis.
Non alia naſci Puteanus debuit urbe,
Aut potuit, quam quæ propriis virtutibus illum
Excoleret, ſimilemque ſuis formaret alumnis.
Protinus altrices linquens infantia cunas,
Imbuitur ſtudiis & primo flore, Minerva
Eductrice, rudes poliuntur cultibus anni.
Excipiunt puerum gremiis florentibus Artes.
Ante omnes teneri moderamen ſuſcipit ævi,
Quæ docet, ut primo formetur litera ductu,
Ut commiſſa ſuis nectatur ſyllaba nodis:
Atque per articulos diſtinctaque membra legendi,
Dædala perpetuam texat ſtructura loquelam:
Utque ſuis pedibus gradientia carmina ſurgant,
Huic ſoror exacuens ſtudiis ſolertia corda,
Et ſtricto vultum componens pondere vultus,
Succedit Criticæ, pueri quæ ſenſibus omne
Cecropiæ & Latiæ reſerat penetrale ſenectæ,
Quidquid apud numeros, numeris aut orſa ſoluta
Venturis ſeclis commendavere papyri.
Non illi priſci certaſſet norma Cratetis,
Non cujus ſpurios verſus cenſura notavit,
Et læſo a mendis obelos impreſſit Homero.
Sic furtim ereptos blandis nutricibus annos
Erudiere Deæ, donec vis mentis adultæ
Ad magnos cenſus, gravioraque cœpta vocaret.
Tunc Dea, quam penes eſt cultæ facundia linguæ,
Quæ dotes oris tribuit, regnumque loquendi,
Induit Actæi puerum Demoſthenis arma;
Eloquii florentis opes, momentaque fandi
Tradit, & attonitas artem quæ permovet aures,
Arbitrioque ſuo moderatur frena coronæ.
His ſacris imbutus ait, pete, limina legum.
Quæ tibi recludet noſtri fiducia ductus.
Ut rectore carens, & nullo remige tuta
Ludibrium venti puppis jactatur in undis;
Sic, quicumque ſubit Themidis ſacraria, myſtes

Lu-

Lucis eget noſtræ; cunctiſque paratibus orbus,
Quos munire ſolent pueris diſcentibus Artes;
Excluſus commiſſa luet, quod mente profana
Juris inacceſſo poſuit veſtigia luco;
Et numquam viſus adytis immitteret opertis.
Exere vividulos animi ſolertis ocellos
Care puer, te jura vocant arcanaque legum.
Te ſua votivum Themis in penetralia mittit,
Quæ te purpureis inſertum Patribus olim
Signabit meritis rerumque imponat habenis.
Diſce quis officii limes, quæ regula recti,
Quis licito finis, vetitum quæ pœna ſequatur:
Qualia biſſenis tabulis ſanxere Quirites,
Aut Prætoris honos, aut Cæſaris alta poteſtas.
Artibus excita his homines Aſtræa reviſit;
Prætulerit quamvis telluri ſidera, poſtquam
Aurea deterius vitiavit ſecla metallum.
His quoque barbarico ſqualleſcere ſecula ritu
Dediſcunt, & qui voluit feritate timeri,
Jura timet. Validum, ſæviſque potentius armis,
Urbibus ut regis, ſic regibus imperat Æquum.
Quo magis has, dilecte puer, maturior artes
Præcipe corde libens, & totis ſenſibus hauri.
Tempus erit, quando tua te ſpectata per illas
Auguſto Patrum virtus adſciſcet honori.
Dixerat. Obſequiis puerum majoribus aptum
Excipit alma Themis, magnis & deſtinat actis:
Sacra docet, legum tabulas, & condita jura
Monſtrat, & inſtructo jam civica porrigit arma.
Eſt locus, auſtrinum qua pronus vergit in axem
Signifer, & noctes Chelæ, cum lucibus æquant;
Heic ſibi dum priſcas exoſa relinqueret urbes,
Conſpicuum poſuit ſignis Aſtræa tribunal,
Unde ſacro totum moderamine temperat orbem,
Et ſtringit ſcelerum vindex in crimina numen.
Heic inciſa notis media teſtudine tecti
Atque ære ex ſolido legum tabularia pendent.
Atria claræ domus dextra lævaque tuentur

Felices animæ, cœlo ſacrata virorum
Nomina, purpurei toga quos velavit honoris
Quorum conſiliis curata eſt Curia regnum,
Quos non vis odii, non illice gratia fuco,
Incolumem juſti vetuit ſervare tenorem:
Hos Dea pro meritis in cœli parte locavit.
Inter quos (celsa Puteanum ut vidit ab æthra)
Præcipuæ ſedis loca dirigit: hunc quoque, dixit:
Iſta manet ſedes, poſtquam perfecerit omnes,
Quos fatis debet non quos natalibus annos.
Atque utinam poſſet contingere longius ævum,
Et tantum vitæ quantum ſplendoris haberet.
Diis aliter viſum, vitiis qui gentis iniquæ
Humanæ, ſanctas animas de corpore ſolvunt:
Utque malos mulctent, privant hos luce bonorum.
Interea dum culmen ei ſublime paramus,
Lucida qua juſtæ fulgent examina libræ,
Et vacat huic ſedes, quam deſignavimus illi;
Hos inter Proceres, ſua quos illuſtribus æthra
Cœtibus inſeruit pietas, cœloque fruuntur:
Hunc, ſummos meritum virtutis nomine faſces,
Inter honoratos admittat Curia Patres.
Juridici cœtus ſecretis actibus adſit.
In medio faciat facundus verba Senatu.
Nullius occulitur virtus generoſa tenebris:
Conſpicuum fundens, Pharos ut Nilotica, lumen.
Nec Puteanus, opem cum lapſa negotia quærent,
Ignoratus erit: dubiis nam protinus illum
Rebus Aquitanæ gentis ad jura repoſcent.
Cum lecti Proceris auguſti membra Senatus:
Exciti lacrimis afflictorumque querelis,
Incorrupta dabunt oppreſſo jura Garumnæ,
Mollia præſtantes ſecuris otia terris.
Aſt hos pacatis repetentes patria rebus
Mœnia feralis tempeſtas civica belli
Excipiet: quantis jactatos illa procellis
Heroas ſummos varia in diſcrimina mittet,
Quorum pars Puteanus erit? quid cetera porro

Perſequar? an potius cur facto fine quieſcam?
Plura Deam memorare (etenim memorare libebat)
Et dolor, & taciti vetuit mens conſcia fati.
Me quoque quam meritum grande, & reverentia morum
Atque viri virtus huc perduxere canentem,
Hei mihi, cum morbum ſupremaque cogito fata,
Hei mihi deficiunt vires! nec plura locuta
Melpomene, lacrimiſque genas oppleta tumentes
Hæſit, & effuſo contraxit vela doloris.
Cupreſſum crines iterum pro virgine lauru,
Pro lætis humeri velamina triſtia ſumunt.
Quo me Diva, gravi perfoſſum pectora cura
Deſeris, infandamque jubes revocare ruinam,
Cui par non fueram flendæ? quid fulmine tanto
Dignum concipiam, cui ſingultantia verba
Vix medio gemitu vox intercepta miniſtrat?
Ignoſce, o noſtri ſidus memorabile ſecli,
Si pro carminibus, truncatum murmura vocum,
Pro cultis elegis, incomtas fundo querelas.
Non mihi ſunt, quæ tu quondam laudare ſolebas,
Et quia laudabas, cunctis placitura putavi,
Carmina: ſæpe tuis quibus eſt audacia verbis
Addita, dum claræ metuunt ſe credere luci.
Omnia tu moriens hæc tecum rapta tuliſti.
Omnia ferali ſunt tecum condita buſto,
O luces, o quos memini, cum fata ſinebant,
Colloquiis dulci tecum me condere Soles.
O tritos ſermone dies, & ſeria mixtis
Alternata jocis! & quas mirabar adorans,
Oblitumque mei mihi me rapuere loquelæ!
Heu ubi conditi placida gravitate lepores,
Atque ſerenati divina modeſtia vultus?
O caſtigati, Charitum ſacraria, mores!
O pietas! o canaque fides! o mixta bonorum
Temperies, unus habuit, quæ flemus in uno.
At vos o digni Pylios tranſcendere fines,
Et tamen ante diem crudeli funere rapti,
Innocui Manes, noſtri libamina luctus

Accipite has lacrimas; & quos praeſtare Camenae
Non potuere meae, pietas compenſet, honores.

Paulo Meliſſo.

Paulle, poëtarum cui doctis frondibus haerens
  Cingit honoratum, laurea ſerta caput:
Quid facis, o vates? quibus exigis otia Muſis?
  Aut quibus in ſtudiis fallitur hora tibi?
An teneras mulcent liquidis accentibus auras,
  Muſica non uno dividis orſa tono;
Ut te miretur modulantem lympha Deorum
  Rhenus, & exultans altera nympha Nicer:
Anne Palaeſtinas numeroſo carmine Muſas
  Solvere Teutonicis ora diſerta modis
Inſtituis! Felix animi, vitaeque beatae,
  Si mentem capiunt illa vel illa tuam.
Felix, qui faciles traducis pectore curas,
  Otiaque in tenera ſancta quiete colis.
Vivacis cui dona indelibata ſenectae
  Spondet inoffenſo tracta tenore ſalus:
Quem non ulla malo labes tentavit acuto,
  Non ulla adflavit vis inimica mali.
At mihi perpetuum mordacibus anxia curis
  Nec ſine ſollicito ducitur hora metu:
Quem monſtro prognata lues, quae limite certo
  Quattuor alternos itque reditque dies,
Obſidet, & tacita populatur peſte medullas.
  Hei mihi, quod loquimur verba minora malo!
Nec poſſunt elegi vivis proponere peſtem
  Senſibus: altiloquae res erat iſta lyrae.
Sic me unit victrix; ſic me ſpoliavit inermem:
  Sic de me celſis alta triumphat equis.
Nec mihi ſufficiunt veteres in corpore vires,
  Nec pes munus obit, nec manus ulla ſuum.
Sed ſum, quod ventis debet ludibria, pondus,
  Et quod onus primis flatibus aura levat.

Me-

Me non ulla juvat Cerealis gratia fœtus;
  Gnoſſia nec veteris græca ſaliva meri.
Omnia Cerbereum ſpirant mihi noxia virus:
  Omnia ſunt ori trita venena meo.
Quid jejuna loquar diluti tædia guſtus?
  Oraque non unquam ſicca liquore ſuo?
Quid matutinæ faſtidia lenta ſalivæ?
  Hoſtibus eveniat ah ſapor ille meis!
Quid ſtomachum exeſum, ſtomachique inamabile murmus
  Et numquam ad gemitus pectora muta ſuos?
Cum gravior fundo veniens exæſtuat imo
  Spiritus; & fauces tuſſis anhela quatit.
Quid nocturna modis inſomnia turbida miris?
  Quaſque mihi intentat mortis imago minas?
I nunc, meque jube Muſarum expromere fœtus;
  Et vacuæ a nobis exige mentis opus.
Me juvat execrari malum hoc: quibus illa pianda
  Auxiliis: quo ſit thure litanda mihi:
Formidandum ægris atque implacabile numen;
  Una tribus Furiis addita quarta ſoror.
Poſt ſubducta polo cœleſtia ſemina flammæ,
  Atque Promethea conſcia furta manus,
Prima peregrinis Erebi caput extulit oris,
  Inſueta & vultu terruit aſtra ſuo.
Morborum & traxit ferales prima cohortes;
  Seque ducem juſſit & ſua ſigna ſequi
Inde hominum miſeris cervicibus imminet hoſtis:
  Calcat & impoſito ſubdita colla pede.
O dulces animæ, ſi qui ſupereſtis amici,
  Jure ſodalitii pectora juncta mihi:
Accipite has lacrimas, ſupremi pignora luctus;
  Triſtiaque artatis carmina picta notis.
Et tibi nec noſtri ſit funeris ultima cura,
  Devotum Muſis, docte Meliſſe, caput.
Sic tibi ſint faciles Bœoticæ Numina Muſæ,
  Impediatque tuas laurus odora comas.
Atque olim, quandoque mei non inſcia fati,
  Vertet in auriculas nuncia fama tuas;

Omnibus indicas fac luctum, Paulle, poëtis;
Et noſtri, dices, pars fuit iſte chori.
Sic dices, tumuloque dabis tua carmina jungere noſtro;
Carminibuſque tuis carmina junge mea:
Heic ſitus eſt, qui nec vixit, nec mortuus olim eſt.
Nam mors viva illi: mortua vita fuit.

In Olorem Meliſſi.

Quiſquis picta mei legis argumenta Meliſſi,
Ipſa ſuis etiam diſce referre notis.
Flexanimas voces ſignat, cantuſque poëtæ
Blandus Olor, dulci gutture carmen hians:
Idem etiam niveis paſſis argenteus alis
Innocuos mores & ſine labe, notat,
Uno argumento, pictura inſignis in una,
Culturæ & morum ſigna, Meliſſe, geris.

In ejusdem Lilia.

Lilia Francigenæ fuerant inſignia gentis,
Celta cui victus ſubdita colla dedit.
Nunc ea ſed vixdum veteris cognominis hæres
Confuſus Francis hybrida Gallus habet.
Et nullo gentis, nullo virtutis honore
Cognatis maculat ſtemmata priſca notis.
Aſt tibi vel duplici ſunt debita jure, Meliſſe:
Quod virtus, & gens illa dedere tibi.

In Imaginem ejus.

Cetera membra mei, ſpirantiaque ora poëtæ
Artificis potuit pingere docta manus.
Sed verum, & vivum vatem, totumque Meliſſum
Expreſſum, in noſtro pectore ſculpſit amor.

In aquas calidas, ad Pyrenæos.

Adſpice, quanta, quibus vitiis, quibus obſita morbis
  Turba, diu lenta decolor ora lue,
Per rigidas cautes & inhoſpita teſqua Pyrenes,
  Teſqua vel humano vix adeunda pede:
Pæonii laticis vaſtis obſeſſa ruinis
  Dona petit, tanti poſſe valere putat,
Ut pæne ipſius vitæ diſcrimine vita,
  Utque ipſa conſtet pæne ſalute ſalus.
Ergo difficilem quæſtum Natura ſalutis
  Non ſine difficili Parca labore dedit:
Illa ſalutiferum theſaurum hoc carcere ſepſit,
  Carius ut ſcires eſſe ſalute nihil.

De Mirandis Bataviæ ad Douſam.

Ignorata tuæ referam miracula terræ,
  Douſa, peregrinis non habitura fidem.
Omnia lanitium, heic laſſat textrina Minervæ:
  Lanigeros tamen hinc ſcimus abeſſe greges.
Non capiunt operas fabriles oppida veſtra:
  Nulla fabris tamen hæc ligna miniſtrat humus.
Horrea triticeæ rumpunt heic frugis acervi:
  Paſcuus hic tamen eſt, non Cerealis ager.
Heic numeroſa meri ſtipantur dolia cellis:
  Quæ vineta colat nulla putator habet.
Heic nulla, aut certe ſeges eſt rariſſima lini:
  Linificî tamen eſt copia major ubi?
Heic mediis habitamus aquis, quis credere poſſit?
  Et tamen heic nullæ, Douſa, bibuntur aquæ.

In Auriacum Danielis Heinſii.

Melpomene ſacrum facit Heinſius, ore favete,
  Dum quatit Æſchyleo pulpita picta pede.
Cede Sophoclei carmen regale cothurni;
  Cedite Cecropiis plauſa theatra choris.

Q Priſ-

Principis ille vicem ſubitam, ſtrictumque doloſe
  Non expectato fulmen ab hoſte, canit;
Et fixum in patria, dum figens in Duce vulnus.
  Hanc tibi nulla dies tollet, Ibere, notam.
Grandiloquiſque Heinſi numeris; quæ dedecus una eſt
  Mors tibi, Naſſovio vita perennis erit.

In Inſcriptiones antiquas Jani Gruteri.

Cadmeas jactet cur mendax Græcia turres,
  Aut Amphioniam ſaxa ſecuta lyram?
Aſpice, quod ſurgens, non parva mole theatrum
  Gruteri ſtruxit Dædala cura mei.
Uſque pererrato terrarum fine petitus.
  Cernitur ex omni plurimus orbe lapis.
Armorum hic titulis, ille eſt inciſus honorum:
  Conſulis hic fulget laudibus, ille Ducis.
Nobilium decorum cuſtos, Grutere, Vetuſtas.
  Explicuit cenſus in tua vota ſuos.
Scripta tot elogiis, tot diſſita ſedibus olim,
  In titulos laudis nunc coiere tuæ.

In Martianum Capellam Hug. Grotii.

Hugo ſoboles Grotius optimi parentis,
Qui limina nondum tetigit puberis ævi,
Sed mente ſenili teneros prævenit annos,
Magnum meditans, auſpiciis noluit illis
Præludere quæ veſticipum poſtulat ætas:
Sed maluit a grandibus inchoare coeptis.
Nam qui penus eſt omnis & artis diſciplinæ,
Sed quem horridulum injuria ſqualore vetuſtas
Omni ſtudiorum nitido abdicarat uſu,
Illius ab incude profectus, atque amœno
Splendore micans, purpurea veſte decorus,
Cultuſque novo pumice Martianus exit.
Cernisve ut ovantem lepido flore juventæ,
Commendet eum gratia luminis recentis?

Quam

Quam ſive habuit, reſtituit gratius illi:
Seu non habuit, contulit hanc Grotius illi.

In Proſcriptu.

Proſcripſit tua, teque, quod citatus
Non reſponderis, optimus Senatus:
Non aſſis facis, & gravem tremendi
Legem carminis, ac ſevera juſſa
Tantum verba putas: notas honoris,
Famæ ſtigmata, nominis lituras,
Speras olim abolere poſſe: fruſtra:
Cum vulnus coiit, manet cicatrix:
Utque infamia vulnus eſt honoris,
Sic ignominia ejus eſt cicatrix.

Marguerite Du Val. Rarum, Laude viget.

Gratia plebejum commendat nulla decorem.
Vile puellarum vulgus honore caret.
Quod rarum eſt, hoc laude viget: quam rara venuſtas
Eſt tua, tam rarâ, Margari, laude viges.

Genethliacum Æmilioli Meliſſi.

Unde me bifori ſono
Feſta lætitiæ comes
Lotos Aſia perſtrepit?
Cui Deorum adolet meus
Thura odora Meliſſus?
Cur adeſt Genius gerens
Luteolum pede ſocculum?
Unde cum patera meri
Liba adorea ſuſtines
Ara cæſpite vivo?
Audivere Dei preces:
Et locum pietas habet:
Vota Jupiter audiit.

Nem-

Principis ille vicem ſubitam, ſtrictumque doloſe
Non expectato fulmen ab hoſte, canit;
Et fatum in patria, dum figitur in Duce vulnus.
Hanc tibi nulla dies tollet, Ibere, notam.
Grandiloquiſque Heinſi numeris; quæ dedecus una eſt
Mors tibi, Naſſovio vita perennis erit.

In Inſcriptiones antiquas Jani Gruteri.

Cadmeas jactet aut mendax Græcia turris,
Aut Amphioniam ſaxa ſecuta lyram?
Aſpice, quod ſurgens, non parva mole theatrum
Gruteri ſtruxit Dædala cura mei.
Uſque pererrato terrarum fine petitus.
Cernitur ex omni plurimus orbe lapis.
Armorum hic titulis, ille eſt inciſus honorum:
Conſulis hic fulget laudibus, ille Ducis.
Nobilium decorum cuſtos, Grutere, Vetuſtas.
Explicuit cenſus in tua vota ſuos.
Scripta tot elogiis, tot diſſita ſedibus olim,
In titulos laudis nunc coiere tuæ.

In Martianum Capellam Hug. Grotii.

Hugo ſoboles Grotius optimi parentis,
Qui limina nondum tetigit puberis ævi,
Sed mente ſenili teneros prævenit annos,
Magnum meditans, auſpiciis noluit illis
Præludere quæ veſticipum poſtulat ætas:
Sed maluit a grandibus inchoare cœptis.
Nam qui penus eſt omnis & arca diſciplinæ,
Sed quem horridulum injuria ſqualore vetuſtas
Omni ſtudiorum nitido abdicarat uſu,
Illius ab incude profectus, atque amœno
Splendore micans, purpurea veſte decorus,
Cultuſque novo pumice Martianus exit.
Cernisve ut ovantem lepido flore juventæ,
Commendet eum gratia luminis recentis?

Quam

Quam ſive habuit, reſtituit gratius illi:
Seu non habuit, contulit hanc Grotius illi.

In Proſcriptis.

Proſcripſit tua, teque, quod citatus.
Non reſponderis, optimus Senatus:
Non aſſis facis, & gravem tremendi
Legem carminis, ac ſevera juſſa
Tantum verba putas: notas honoris,
Famæ ſtigmata, nominis lituras,
Speras olim abolere poſſe: fruſtra:
Cum vulnus coiit, manet cicatrix:
Utque infamia vulnus eſt honoris,
Sic ignominia ejus eſt cicatrix.

Marguerite Du Val. Rarum, Laude viget.

Gratia plebejum commendat nulla decorem.
Vile puellarum vulgus honore caret.
Quod rarum eſt, hoc laude viget: quam rara venuſtas
Eſt tua, tam rarâ, Margari, laude viges.

Genethliacum Æmilioli Meliſſi.

Unde me bifori ſono
Feſta lætitiæ comes
Lotos Aſia perſtrepit?
Cui Deorum adolet meus
Thura odora Meliſſus?
Cur adeſt Genius gerens
Luteolum pede ſocculum?
Unde cum patera meri
Liba adorea ſuſtinet
Ara cæſpite vivo?
Audivere Dei preces:
Et locum pietas habet:
Vota Jupiter audiit.

Nem-

Nempe ſunt Superûm ſacri
Juſta cura Poëtæ.
Nam, Meliſſe, puerperæ
Filium Æmilium tibi
Venter Æmiliæ edidit,
Quam thoro propriam tibi
Sancta Juno dicavit:
Ne tuum ſine liberis
Nomen occiduæ petens
Noctis atra ſilentia
Lividæ Stygis oblitum
Obſoleſceret undis.
Jam Meliſſiades tibi
Porrigit teneras manus:
Jam nutricia primulum
Matris ubera parvulus
Sugat ore novello,
Lacteamque papillulam
Rictibus pueriliter
Collabellet hiantibus;
Nunc repellat, ut abnuens
Proximuſque neganti.
Inde blæſula garrulus
Verba ſemiloquo ſono
Tertiata fritinniens,
Det faceta parentibus
Multa millia luſus.
Mox adulta virilibus
Membra roboret artubus,
Qualis in nitidum aëra
Ramulos virides novo
Vere ſubiicit arbos.
Creſce Phœbicolæ, puer,
Vatis aureolum genus.
Creſce muſtule pupule,
Æmili, Æmiliæ puer
Matris aurea proles.
Ecce lilia cum roſis

Bac-

Bacchicaſque ederas tibi
Rupis incola Theſpiæ,
Sutileſque novo parat
Flore Muſa corollas.
Major at tibi debita eſt,
Teque nobilior manet
Texta Calliopes manu,
Quæ ſacram tibi Laurea
Umbret inclita frontem:
Cum canes veterum memor
Facta fortia Principum,
Quos Nicrus dominos ſuos:
Alma quos columen ſuum
Heidelberga ſalutat.
Fallor? an novus emicat
Matris è gremio ſuæ
Dædalæ fidis arbiter?
Et Meliſſiaden nova
Comit infula vatem?
Prodeas opifex ſoni
Orpheos liquidos modos,
Atque Arioniæ lyræ
Plectra flexanimo fidis
Provocantis honore.
Nec tibi numeris ſacer
Certet innumeris olor
Dircææ fidicen Lyræ.
Nec tibi Venuſi Appuli
Comparetur alumnus
Cede Grajugenum cohors.
Cede Romulidum manus:
Quotquot Aonia ſpecu
Limpido trepidans pede
Format unda poëtas.
Neſcio quid amabili
Matris Æmiliæ e ſinu
Majus exoritur fide:
Fama quod ſtupeat vetus,

Quodque poſtuma laudet.
Vos Deûm genus, optimo
Jure, plaudite Principes.
Iſte ſidereus puer
Veſtra carmine maſculo
Panget inclita facta.
Vos poëtæ hominum decus,
Fauſta dicite populo:
Ille prodigus eloqui
Veſtra fluminibus ſui
Oris ora rigabit.
Omnis ocyus huc ſua
Vota contribuat tibi,
Qui tuum thiaſum colit,
Qui, Meliſſe, ſititor eſt
Hippocrenidos undæ.
Ambo contribuant ſuum
Carmen: inque vicem ſibi
Serta mutua comparent,
Filio celebris parens,
Filiuſque parenti.
Tuque, quæ ſemel edita
Prole, mater es unius,
Mater alite cum bona
Vatis eſto nec unius,
Nec parente minoris.

PAL-

PALMERII SCARDANTIS.

De Victoria Chriſt. contra Turcas.

ET laniata feris in denſis Delia ſilvis:
  Nil potuit rabies pernicioſa canum.
Fruſtra lunato contorſit ſpicula cornu,
  Non potuit cornu, non potuere canes.

In eadem.

Concidit in luce morſu Diana ferarum,
  Arcus quid valuit? ſpicula ſæva? canes?

ANTONII SERONIS

De Benedicto Jovio.

QUod ſis ultima pars, Jovi, Libelli,
Id fratris pietate, & arte factum eſt,
Ne vel carior, aptiorve Imago.
Olim quam tua jactet ulla ſeſe
Signaſſe hunc lepidiſſimum libellum.

NICOLAI SICCI

BRIXIANI.

In ſtatuam Æneam Philippi Regis, miro arte per Leonem Aretinum conflatam.

UT nati eſt primum effigies oblata parenti,
Æraque conſpexit veros imitantia vultus,
Vivaceſque oculos, & ſigna minacia frontis,
Oraque divinum in puero ſpirantia honorem,
Gentileſque genas veterum decora inclita avorum,
Subſtitit admirans Cæſar, paulumque moratus
In magna fertur procerum dixiſſe corona.
Non mihi non tantum debes mi nate parenti,
Quod

Quòd genui & ſtudio vigili creſcentibus annis
Hactenus erudii tenerum, velut anxia mater,
Quæ properat dulces nidis implumibus eſcas,
Artifici quantum debes dilecte Leoni!
Spirantem qui te viva ſub imagine finxit,
Atque hic vera tui conflavit ſigna decoris.
Quippe ego devotum morti, & fatalibus annis
Mortalem genui; ſed te faber optimus arte
Surripuit letho, incolumem voluitque futuris
Poſt cineres etiam viventem oſtendere ſeclis;
Felix, qui vivo ſemper ſpirabis in ære.
  Dixit, & inde abiens mutæ dabat oſcula fronti,
Cum ſubito pueri fulgens nova flamma capillos
Lambere, & innocuo circundare lumine crines,
Perque comas viſa eſt & concava tempora paſci;
Dum ſtupet attonitus Cæſar, vaga murmura cœlo
Diſcurrunt, lævumque ſuper cœlum intonat, & vox
Clarior aſtantum bibulas pervenit ad aures.
  Ne properate viri, ſacras reſtinguere flammas.
Hic puer, hic late imperium quacunque videt Sol
Extendet terram magnam ſuper & freta ponti
Victor, & æternis fundabit legibus orbem;
Inde ubi tarda illum premet inclinata ſenectus,
Concipiens animo vitæ melioris amorem
Æterni Jovis, aut Veneris face purior ignis,
Sydus in immenſo radians fulgebit Olympo,
Qua combuſta vetus candet via lactea cœlo.
  At Cæſar geminas tollens ad ſidera palmas
Sic ait: o cælſis qui nunc in nubibus aſtans
Das ſancte augurium magni pater ætheris, & Rex,
Si mihi de nato venturi præſcia veri
Omina das, eadem præſenti numine firma:
  Dixit, & igne novo radians effulſit imago:
Procumbunt proceres, & læti numen adorant.

Epit. Franciſci Olivæ.

Quæ jaceo injuſta mortis ſucciſa bipenni,
  Culta per Inſubres Palladis arbor eram,

Teſtis erit, quam vena mei ſit dulcis Olivi,
  Quæque per ora virûm fama ſuperſtes erit;
Tu qui ſucciſo venerari ſtipite truncum,
  Dic lacrimans, arbor, ſit tibi mollis humus.

Ad Chriſtophorum Madruccium, Card. ac Principem Tridentinum.

Rideor a doctis, quod ſcribens tam rude Carmen
Oſtendam id multis, nec me ullus jam pudor urat,
Sed jugulem incautos male compto carmine amicos,
Qui temere occurſant mihi, cum vitiata Papyrus,
Carnificem longo complectens ordine verſum
Sub tunica latet, audirorem quæ male perdat:
Decipimur ſtulti dulcedine carminis omnes,
Cuilibet eſt ingens proprii vis inſita amoris,
Quæ nos præſtigiis ludit fallacibus, & quæ
Errores ſpecie virtutis veſtit, & ambit:
Id facimus vates, quod turpis beſtia quondam.
  Juſſerat edicto Deus accerſirier omne
Quadrupedum genus, & Catulos geſtare ſub ulnis,
Millibus è multis regem facturus eum, qui
Dignior atque aliis forma præſtantior eſſet: (Bos
Cervus, Equus, Panthera, Canis, Leo, Sus, Caper, &
Producunt fœtus proprios, & laudibus ornant:
Ultima deformem coram Jove Simia natum
Hirſutum villo, turpi facie, & nate leni
Fert, & ait, ſolam pater o juſtiſſime noſtri
Accipe ſpem generis, pulchrum ſine labe Catellum,
Cui debes meritum tituli regalis honorem,
Inſigni villo, nitida facie, & nate pulchra.
Exoritur magnus turba ridente cachinnus;
Cum Deus ipſe a riſu ingenti vix cohibet ſe:
  Quilibet invitus naturæ ſic capitur vi,
Ut ſua cum doctis conferre poëmata libris
Audeat, immeritam & petulanter poſcere Laurum:
Vos ubi deformes vitiato in corpore mendas
Cernitis, & turpes male facti carminis artus,

Sic

Sic facite, ut vobis ſi forte eat obvius alter
Gibboſo tantum tergo, ſed cetera pulcher,
Atque alter brevis, oblongus capite, & pede claudus,
Ulceribuſque lacer, turpis, gibboſus utrinque;
Ingenti pietate illum excipietis; at iſtum
Diducto licet inviti ridebitis ore:
Sic noſtro ſi ſit verſu tolerabilis error,
Parte aliqua pulchri faciles miſereſcite Vatis.
Sin fuerint diſtorta ſimul, & turpia membra,
Ut collo caput, ut cruri non conveniat pes,
Tollite cum plauſu patefacta fauce cachinnum,
Ridendi hanc veniam petimuſque, damuſque libenter:
Nec quandoque tamen pudeat, legiſſe poëtam
Vix ſuperantem urbis ſtrepitum, & popularia verba,
Elumbem verſum claudentem, ut ego facio nunc;
Eſſe ſolet plerumque ſub hoc ſermone pedeſtri
Neſcio quid pulchri per verba latentis, & artis;
Non ſemper qui grande ſonat fert præmia vates:
Pinxerat ingenti cura magnoque labore
In tabula quondam Ganymedem pictor, & illum
Mygdonio Regi dono portarat habendum;
Forte illi hirſutum villoſo pectore Apelles
Squallentemque ſitu, & turgentem gutture pleno
Attulit aſpectu; primo Rex riſit, & inde
Nunc roſeum decus, & pueri florentis honorem,
Nunc maciem, & turpes artus, robuſtaque membra
Villoſi aſpiciens hominis; deformior, inquit,
Iſte tuus puerum Ganymedem vincit, Apelle.
Sed nimis hæc longum præluſimus, ut Citharœdus,
Qui dum diſcordes ſumpta teſtudine nervos,
Indocto fruſtra concordat pectine nervos,
In cruce ſuſpenſas circum ſe detinet aures.
Jam poſitis redeo nugis ad ſeria, quæ me
Inſomnes cogunt longas producere noctes.
Namque urens poſtquam ſtimulus me impellit honoris
Linquere deriſum populo inſultante Tribunal,
Verſo animo aſſidue: quæ me urbs vicina, locuſve
Excipiat reducem, poſitis inſignibus, & quo

Noſtra ſinu cedat ſenſim inclinata ſenectus.
Ut Navis vexata diu male flantibus Euris
Cæca nocte furens, neſcit quo vis ferat, & ſors,
Sic ego, quem venti invidiæ luctantis, & æſtus
Ambitionis agunt; in præceps indigus artis
A geminis trepidè portum Pollucibus opto;
Vos mihi, vos eſtis fulgentia ſidera, quæ me
Per ſcopulos oris rapidi, per lurida linguæ
Murmura, & infames dominante libidine ventos,
In tutum vehitis portum virtutis amicæ,
Tuque, Atrebâſque meus, noſtri duo lumina mundi;
Dicite vos animæ illuſtres, quæ certa carinæ
Sit ſtatio, quam jam rodit carioſa ſenectus.
Non vos Inſubres inter laudabitis, ut ſim,
Æmula ne occurrens gravium mihi turba virorum
Audeat, ut voti compos, illudere victo;
Neve ſeni ut fecere animalia bruta Leoni
Certatim inſultet petulans, & prava juventus:
Urbe minus Venetûm ſuadebitis ut teneam me,
Ne nive candidior, pura pice nigrior Idæ
Sit Veneto mea ſancta fides ſuſpecta Leoni:
Ampla mihi nec ſunt Romana palatia cordi,
Nam niſi mitra biceps ibi cingat tempora, vel me
Purpurei inſanum paſcat ſpes magna galeri,
Quid facerem ſine ſervitio, ſine honoribus, hoſpes
Parvo animo? neque enim fas eſt obrepere tantum
Stultitiæ, ut poſſim ſpe ſolum paſtus inani
Iſta diu verſare levi deliria mente:
Unde mihi hæc tantum ſupereſt ſpes certa ſalutis,
Ut tandem excuſſoque jugo, vincliſque ſolutis,
Aut curru vehar, aut lumbos laſſante caballo,
Pomifero donec Benaci in margine ſiſtar,
Conductaque lacus nitidi lympham rate ſulcem,
At tua confugiens reduci pede limina, quæ me
Tranquillæ vitæ cupidum, placidæque ſalutis
Excipiant, & amica meæ dent commoda vitæ:
Sed vereor, ne qui quatientem molliter undam
Non tulit, hunc rapido deprehenſat turbine vortex
Spu-

Spumeus inſidi veſtræ maris ambitionis,
Qui magis horribili vento, & majoribus auſtris
Sæviat, & miſerum dominante cupidinis aura
Per ſcopulos Regum, per magna Palatia jactet.

Ad Epiſcopum Atrebatenſem.

Ne me forte putes vana ambitione furentem
Deſipere, atque animum deliro volvier æſtu,
Immemorem ſortis priſcæ, veterumque malorum,
Accipe, cur vanos odi quos nunc gero faſces,
Et quod conſcendi, te concedente, Tribunal;
Audi quam dubium, atque anceps diſcrimen agat me.
Hic mihi felices glebæ, & bona jugera campi
Evenere quidem, tamen hinc ſe ſpumeus amnis
Præcipitans, mollem ripam vorat, & rapit unda,
Decidui & partem ſemper furatur agelli.
Parte alia Torrens montano turbidus imbre
Aggeribus ruptis campo decurrit aperto
Victor agens ſecum ſata læta, hominumque labores:
At dices, quid tu interea teris otia? quid ſtas?
Quid tua jura ſinis piger indefenſa rapi? nec
Antevenis, firmaſque tuum facto aggere magno
Et terra, & ſaxis, & denſo ſtipite campum?
Amnis uterque rapax aprico arcendus ab agro eſt
Longa mole tibi, vi multa, atque obice multo.
At non quos dicam fortaſſe intelligis amnes;
Hinc numero fidens aufert mea jura Senatus,
Et res confundit noſtras, tollitque, rapitque,
Et rebus ſeſe alienis ingerit audax;
Inde nihil princeps durus non arrogat armis;
Hi duo de ſumma imperii luctantur, agunt rem,
Ille potens dextra, compto hic ſermone diſertus,
Hic cauſa melior, arte at præſtantior ille:
Ut longurius in ſtabulo ſuſpenſus, equorum
Non facile evitat calces; ut ſæpe coorta
Seditione gravi in populo, juſtiſſimus unus
Qui paci medium ſe offert, perit; hic ego ſic ſum

Spectator pugnæ, expectans quod me jubeat ſors
Ferre jugum, cujus victoris jurgia ferre;
Interea torrens nunc hic, nunc turbidus illic,
Decerpit ripas paulatim gurgite edaci,
Et ſenſim pauper fines ita claudor in arctos,
Ut mihi ſint odio faſces, & inane Tribunal,
Juſtitiæque manu fruſtra qui ſtringitur enſis;
Et quamvis nihil hic jam ſim niſi fabula vulgi,
Multus verna mihi tamen eſt paſcendus, & idem
Terve quaterve procax renovandus veſtibus anno,
Aulæis ornanda domus mea, cum riget annus;
Cum calet, extremis quamvis quæſita Britannis
Sordent, nam melius paries ornatur Hibera
Pelle abeunte hieme, atque æſtas cum fervet in agris,
Temperat æſtivos pellis vitulina calores.
Aut auro pulchrè, aut ferro ſignata calenti;
Cœnandum lautè eſt, ne ſi gravis adveniat vir
Inviſum cupidi, & ſordentis nomen inurat.
Nam quamvis multus ſuperet patrimonia ſumptus,
Inque dies creſcat, quod me gravat, æs alienum,
Attamen, (eſt ut opus, utque eſt res credula) vulgo
Credor habere ingens argenti pondus, & auri;
Unde nec hoſpitibus domus eſt claudenda ſuperbis,
Undique quos fallax invitat opinio, quæ me
Per bibulas populorum aures, per compita ubique
Ut bene felicem mendaci prædicat ore,
Stragulaque exornant thalamos, pictique tapetes,
Ne mea pauperies in lucem prodeat, & ne
Hoſpitibus nos accuſet carioſa ſupellex.
Nec minor hinc inopem ſtabuli ſubit altera cura,
Ut fœno paſcantur equi, nec deſit avena,
Et ſtrigile niteant multa in præſepibus altis;
Acrius hæc miſerum pungunt diſpendia, quod non
Solvuntur promiſſa mihi ſtipendia, quæ tu
Munificus mihi larga dari, Cæſarque jubetis:
Undecimus menſis, ni fallor, labitur, ex quo
Germanæ pubi, quæ me comitatur, & anteit,
Immitis nec dat queſtor lictoribus aurum;

Interea miſeris ne deſit lens, olus, aut ſal,
Æs præſto, moriens mihi quod pater ante reliquit
Quæſitum magna virtute, & paupere menſa.
Non tantum per plana citus volat atria turbo
Reſte puer quem multiplici, ſpiriſque coërcens
Innumeris, magno ſublatum verbere jactat,
Quantum ego perpetuo curarum turbine verſor,
Curarum quæ me ſollicitant noctesque dieſque,
Ut videam de me quod contigit ante puſillo
Fortè homini: non eſt jucundior altera dictu
Fabula, nec brevior; da te mihi, ſi vacat, audi.
Nanus erat binis quondam non longior ulnis,
Exigua inſignis brevitate, atque integer annis;
Quem propter facti novitatem, artuſque puſillos
Optabant hilares cœnæ, & convivia læta:
Hunc mulcere ſenes, pueri, innuptæque puellæ
Et cupere, & læti circum amplexarier omnes;
Felix, ni cuicunque homini ſua diſpliceat ſors;
Hunc atrox propriæ brevitatis cura miſellum
Urebat male, & occurſans miſeratio fortis
Inviſæ, proque ille Deum incuſare ſolebat,
Aſſidue obiiciens tantilli corporis artus;
Audiit orantem Divûm pater optimus, & rex,
Et quid, ait, nos obtundens prece ſollicita, vis?
Procerus fieri, & longos aſſurgere in artus.
An ſtatura placet communi longior? an quæ
Finibus eſt homines inter mediocribus? inquit;
Opta animo quamvis ſpeciem, tibi namque erit a me
Sive brevis, ſeu tu mavis procedere longa;
Conſilii dubius, formaque incertus in omni
Hæret pumilio; at tandem. Mihi forma gigantis
Supra hominem cubitos extans, aut quatuor, aut ſex
Longa placet. Deus, eſto gigas, ait, & prece ne me
Poſthac ſollicita, atque informi voce fatiges.
Nec mora, pingueſcunt membris creſcentibus artus;
Corpus & in longum ſenſim producitur omne;
Ut Sole inclinante hominum fit longior umbra,
Fitque eadem noctu deprenſo lumine major,

Sic, quantum cupit exultans extenditur ille,
Surgit in immenſum, toto jam longior eſt pes;
Hunc ſubito circumveniunt incommoda mille,
Imprimis quærenda illi domus amplior, & lar,
Eſuriens magnis paſcenda laboribus alvus,
Deciduuſque amplis arcendus veſtibus imber;
Ille ubi ſe obſeſſum damnis videt undique, cœlum
Reſpiciens, inquit: tua me indulgentia perdit
Juppiter, ipſa boni fallax me luſit imago,
Informem inviſamque mihi pater exue molem;
  Tu Perenote mihi ille es, & pater optimus, & rex,
Qui obſequio victus dulci quondam, & prece blanda
Feciſti è parvo me pumilione gigantem,
Inſignem ventre, & damnoſum faucibus amplis
Servorum; qui me, & patriam ligurire queant rem;
Hanc mihi tu ingluviem famulorum, & inutile pondus
Præcide, & tenues iterum me transfer in artus,
Per genium, fratreſque tuos, perque oſſa parentis
Sancta precor, vitæ tandem me redde priori.
  Iſta tibi & muſto, & ſatur autumnalibus uvis
Dictabam ſueti, Venuſinum carmine, dum tu
In Gallos aditus numeroſo milite tentas.

Ad Chriſtophorum Madrucium Cardinalem, ac Principem Tridentinum.

Obſequio quamvis reverentia debita herili
  Me trahat ad veteris lora relicta jugi,
Erronemque vagum, deſertoremque laborum
  Me tuus acer amor ſub ſua ſigna vocet,
Rus tamen innocuum caris me detinet ulnis,
  Inque ſuburbano vita beata loco.
Nam quoties animum civilis cura fatigat,
  Meque mei ſaturum tædia ruris habent,
Et mens deliro rurſus cupit excita faſtu
  Libera regali ſubdere colla jugo,
Ipſe mihi inſignes ultro largiris honores,
  Inque urbe immenſas das mihi largus opes.

Et

Et comes ire paro, ſuperes ſive arduus alpes,
  Seu mare turbatum flante Aquilone ſeces.
Quin etiam obrepens menti ambitioſa cupido
  Concipit exemplo maxima facta tuo.
Et quid agant Galli inſomnes quæro anxius, & quid
  Claſſis, ab Eoo littore vecta paret.
Sed poſtquam deſiderii deferbuit ardor,
  Et victa ambitio ſub ratione jacet.
Occurrunt animo venienti grata ſenectæ
  Commoda multa meo rure parata mihi.
Libertas hinc cara omni pretioſior auro
  Surgit, & immemorem non ſinit eſſe ſui.
Inde mihi grato blanditur murmure ſilva,
  Et qui muſcoſis it propè rivus aquis.
Et quoties maleſuadus amor conſurgit habendi,
  Sollicitatque meum pectus inanis honor,
Parva quidem, tamen externæ nihil indiga frugis
  Res, ſuadet cunctas deſpicere urbis opes.
Me mage delectant tenui patrimonia ſumptu,
  Et meus exiguo qui calet igne focus.
Quam quos ingentes ciet urbs maleſana tumultus,
  Quæque ſtrepunt medio jurgia crebra foro.
Ut fluctu incerto nunc huc nunc volvitur illuc
  Inde Noto, hinc gelido flante Aquilone, ratis,
Sic me diſcordi ſtudia in contraria vento
  Hinc Villa, inde tuus pellit herilis amor.
Quale tamen rus ſit noſtrum prius accipe, quam me
  Madruci immemorem nominis eſſe putes.
Atque utinam urbanos ipſe aſpernatus honores
  Huc venias, rapidis vectus anhelus equis.
A ſtrepitu procul urbano, & diſcordibus armis
  Conſpicua in pulchro ſtat mea Villa loco.
Camporum ad medium claro cognomine Mons eſt
  Inter Cenomani pinguia rura ſoli.
Undique planities longo circumvaga tractu,
  Perſimilis placidis eſt maris æquoribus.
Paſcua magna Boum ſunt immetata; nec ullus
  Terminat egreſſis grandia rura lapis.

Hinc

Hinc de parte Euri muſcoſa Mincius urna
  Quæ mage ſunt nobis proxima rura rigat.
Uberis inde agri glebas, de monte volutus
  Alluit, alpina Mella ſuperbus aqua.
In medio amborum multus niſi provocet hymber
  It Clyſis placido per mea rura pede,
Hic paribus ſpatiis denſo ordine conſita ſylva
  Populeas creſcens explicat alta comas.
Ad latus occidui nemoris ſatis ampla recumbit
  Ære mihi, & multo ſtructa labore, domus.
Ad centum cubitos altis directa columnis
  Area quadrato clauditur ampla ſinu;
Ædis habet medium gibboſis aſpera ſaxis
  Janua, turgenti grata ſupercilio.
Veſtibulum æquales hinc atque hinc dividit alas.
  Dextra mihi, hoſpitibus læva habitanda meis.
Tablini ad medium radiis rota lignea crebris
  Volvitur, impulſu prætereuntis aquæ;
Hæc rotat inde aliam, quæ concita grandibus alis
  Cit ventos, cum Sol terga Leonis adit.
Dum calet, & lectos hæc molliter afflat heriles,
  Et quæ cum multa eſt menſa parata roſa;
Rivus aquæ ſtabulum lambit nugacibus undis,
  Unde lutoſa meis crura lavantur equis,
Non deſunt intus thalami laquearibus altis,
  Quos circum volitat ſomnus, & alma quies.
Suſtinet extremos curvati fornicis arcus
  Aurata in nitido ducta corona loco;
Pulchra ſub aurata circum currente corona
  Artificis docta eſt faſcia picta manu;
Cernitur hic noſter denſis exercitus haſtis
  Proxima quadrato milite ſigna ſequi;
Ecce in deſcenſu vallis ſuperingruit acer
  A tergo celeri Thrax metuendus equo.
Defendit ſtagni pontem poſt terga relicti
  Lecta virûm pugnax a legione manus.
Mittitur inde equitum noſtris trepidantibus ala,
  Hinc peditum auxilio cum duce lecta cohors.

Ancipiti eventu miſcetur pugna, cadentum
  Undique purpureo terra cruore rubet.
Noſtrorum tandem virtus longe amovet hoſtes,
  Ac tuba victores ſub ſua ſigna vocat.
Hiſpanûm interea, Germanorumque phalanges,
  Longo non ceſſant ordine ſigna ſequi.
Impediunt iter ad medium ſtridentia plauſtra,
  Æneaque a multo machina vecta bove.
Ruſtica ſternit iter pubes campeſtribus armis,
  Ne ſcrobibus denſis tardius agmen eat.
Non eſt villa meo formoſior altera rure,
  Nec quæ ſit frugum fertiliore ſolo.
Alta decem cubitos, & ſex præcinctio tota eſt,
  Nullus & in tota ſtat locus æde minor;
Hic mihi ſemper humus tepidis viret excita ventis,
  Pictaque purpureis floribus arva nitent.
Flava Ceres cultis meſſes fecundat in agris,
  Ovanteſque pater ducis Jacche choros.
Laſcivaſque agitat per amœna vireta choreas
  Aurea cum gemina nuda ſorore Charis.
Templa etiam ſunt hic formoſis plena puellis,
  Dum fumant feſto maſcula thura die.
Hic tibi erunt roſeæque genæ, nitidæque papillæ,
  Collaque montana candidiora nive.
Sunt etiam fuſcæ mixto pallore puellæ,
  Quas magis ardenti lampade vexat Amor.
Has inter Leonora ſuis nos ignibus urit,
  Urit, io niveos pande puella ſinus.
Tum ſeu magna juvat validis perculsa lacertis,
  Seu poſita ad medium parvula reſte pila,
Ædibus in noſtris tibi erunt loca commoda utrique,
  Lætus ubi exercet brachia dura labor.
Cultrix vicini nemoris procul aſſonat Echo,
  Plena viris feſto dum ſtrepit aula die.
Prœterea aſcenſu facili mons ſurgit, & alto
  Circumfuſa procul vertice rura videt.
Ædes magna Deûm ſaxo conſtructa vetuſto
  Occupat aërii verticis alta latus.

Cre-

Creditur hic magni Pluto tentaſſe tonantis
  Progeniem, & ſummo conſtituiſſe loco,
Omnia cum dixit tibi erunt ſubjecta potenti,
  Ipſe meos ſupplex ſi cadis ante pedes.
Cernitur ac de rupe lutoſo Mantua campo,
  Cernitur & magno merſa Cremona Pado.
Bis ſextum ad lapidem Boreæ de parte ſereni
  Surgit ab excelſo Brixia magna jugo.
Perpetuis rupes afflata ſalubribus auris,
  Temperat æſtivas Sole calente faces.
Quæ meus hic Clyſis felicibus irrigat undis,
  Multa mihi dives rura colonus arat.
Tam formoſa licet me villa retardet inertem,
  Rure tamen medio me tuus urit amor.

Ad Gonzalium Pyretium.

Ira Deûm poſtquam ſacro nos attigit igne,
  Et fregit faſces fulminis aura meos,
De ſpe ſollicita pulſus creſcentis honoris,
  Quem labor & multus Regis alebat amor,
Rura colo, & vitæ delector ſimplicis uſu,
  Nullus ubi inſtructa ſtat vafer arte dolus,
Et licet aſſiduo non hic ſtrepat aula tumultu,
  Nec mea ſit rauco plena cliente domus,
Me tamen alma quies curarum neſcia, inertem
  Rure fovet placido nocte dieque ſinu.
Seu portu amiſſo fera concitet ira Britannum,
  Et nova conſcripto milite bella paret,
Sive laceſſitus bello non induat arma,
  Nullus & erepta provocet arce pudor,
Anxia ſollicitum non hæc me cura fatigat,
  Lurida nec pallens inficit ora pudor,
Nec moveor velut ante, novo ſi Inſubria bello
  Ardeat, hoſtili diripienda manu.
Non hæc vana meos rumpunt deliria ſomnos,
  Externoque metu Muſa ſoluta cubat.

Ad

Ad veteres facilem victum ſine lite penates
 Dat mihi felici rure paternus ager:
Nec mihi ſi detur nunc optio libera honorum,
 Ferre mea optarim regia ſceptra manu.
Ægrotam tamen hic mentem dolor anxius urit,
 Unus & hic noſtro vivit in ore pudor,
Quod me, cui dominus dederat pater ante ſecures,
 Garrulaque Inſubri dicere jura foro,
Poſt multos Rex munificus dimiſerit annos,
 Nec dederit meritis præmia digna meis.
Sub patre cum rapidos res poſceret ardua curſus,
 Ibam mutatis curſor anhelus equis.
Cum tentanda forent Scythici fera limina Regis,
 Audebam ſtygii tecta ſubire Dei.
Cumque truci intrepidum fœdus ſancire Tiranno,
 Perque vagos Perſas illius arma ſequi.
Tunc ego Pannoniam defendi fœdere pacto,
 Cum domui hoſtiles Marte furente minas.
O Quantum nobis pax attulit illa ſalutis!
 Non potuit per me res magis apta geri.
Tempeſtate illa triplici Germania bello
 Arſit, & ancipiti bella fuere loco.
Tunc aquilas primum trepidantes vidimus, & tum
 Pallere invicti Cæſaris ora metu,
Cum foret inque uſum quærenda pecunia belli,
 Immodicum fœnus ſenſit avitus ager.
Quin etiam cum Vercellas Rex Gallus haberet,
 Et jam anceps dubia ſtaret in arce timor,
Haud timui circumfuſo nil territus hoſte
 Gallica nocturno fallere caſtra dolo.
Fama mei adventus Gallorum ubi perculit aures,
 Sunt verſa in trepidam territa ſigna fugam.
Eſt mihi conſiliis per multos Inſuber annos,
 Adjutuſque mea per fera bella manu.
Fama loquax late interea mea facta canebat,
 Et Latium implerat nominis aura mei.
Qui titulos virtute putant meritiſque parari,
 Sortis & artificem quemlibet eſſe ſuæ,

Me-

Meque tot inſignem videre ſecuribus annos,
Conſiliiſque meis ardua bella geri,
Huc veniunt, & me per mollia prata jacentem
Inveniunt, denſis eſt ubi ſilva comis:
Meque ferunt ægre torpere per otia inertem,
Et laudum antiquas deſeruiſſe vias.
Rurſus & externos hortantur inire labores,
Et deſueta novo ſubdere colla jugo.
Illorum adverſor monitis, valideque reſiſto,
Et nulla in præceps ambitione trahor.
Non ceſſant tamen his dictis latus urere amaris,
Atque meum faſtu ſollicitare jecur.
Eſt animus tibi, cum dubiis Mars errat in armis,
Ingeniumque, gravis cum tibi ſumpta toga eſt.
Scribis & annales Latio ſermone diſertos,
Et venit ad faciles utraque Muſa pedes.
Cum prodit levibus a te Comœdia ſoccis,
Pulpita feſtivis ſunt tua plena jocis.
Et genere, atque opibus flores, nec deficit ætas,
Inque tuo ſolidum corpore robur alis.
Cur animæ illuſtres quæ regia munera tractant,
Tam temere a merito te repulere loco?
Sic pecudes ſolet a ſtabulis avertere paſtor,
Cum quatit ægrotum tuſſis anhela latus.
Interea dum turba loquax hæc vulnera tractat,
Per mea purpureus labitur ora pudor.
Et quamvis mea mens culpa non palleat ulla,
Nec vitra ſint noſtra ſplendidiora fide,
Ille tamen color inſuetus qui fulget in ore,
Et quæ lingua novo tacta pudore ſilet,
Hoſpitibus manifeſta mei dant ſigna doloris,
Unde meam credunt crimen habere fidem.
Et morti toties pro rege oblatus acerbæ,
Immeritæ labis ſuſpicione notor.
Tu qui Smyrnæi divina poëmata vatis
Ducis ad Hiſpanos ore tonante modos,
Dic toti Gonzale precor qui conſulis orbi,
Qua lacer eſt nobis veſte tegendus honor.

Ad Joſippum Vidaſchum.

Cur mihi poſt longum non fertur Epiſtola menſem?
Nec venit ulla tua charta notata manu?
Ergo domi per longa diu piger otia ceſſas?
Invitum nec te ſcribere cogit amor?
Scribe meus quid agat Princeps, Vidaſche, Tridenti,
Quid tuus illuſtris cum legione Comes.
Quæ nova militiâ te mordet cura ſolutum,
Per longos quid agis ſole calente dies.
Numquid adhuc miſer ambitionis volveris æſtu,
Dum nimis attenta mente paratur honor?
An potius contemnis opes, curaſque peroſus
Abſque aliquo patrium munere limen amas?
Incipe, vix poteris calamum retinere volantem,
De fonte ingenii lactea vena fluet.
O quam multa tuis aderit facundia dictis,
Urbani quantum per tua verba ſalis?
Interea quæ me gremio fovet hoſpita tellus
Accipe, pars animæ magna Joſippe meæ.
Qui Ligurem a Tuſcis lapidoſo dividit amne
Me lentum Etruſco margine Macra tenet.
Cum juga nimboſi deſcenderis Apennini,
Se ſe aperit pulchro vallis amœna loco.
Undique per colles pecori opportunus alendo
Eſt ager, & celſi per latus omne jugi.
Per colles, & per ſinuoſa volumina vallis
Denſa olea aprico ſtat numeroſa loco.
Planiciem tardo ſcindit bove ruſticus amplam,
Unde legit cupida plurima farra manu.
Quælibet extremo camporum margine vitem
Hærentem ramis arbor amica fovet.
Caſtaneæ hic longum virides ſervantur in annum,
Et quæ virgineo poma colore rubent.
Non ficus, non morus abeſt, nec amygdala, non nux,
Fragaque montano mollia nata jugo.

Quæ

Quæ circum in tumulis caſtella frequentibus aſtant,
  Ornant turritis ardua clauſtra jugis.
Ut ſunt Orcheſtris ſtatuæ decora alta ſuperbis;
  Quas populi ſcenæ fronte cadente vident.
Planicie ſic quæ in ſpeculis cernuntur ab ima
  Oppida, ſunt denſis grata cacuminibus.
Aſt ubi ſpumoſus per ſaxa loquacibus undis
  Macram intrat gelidis Balneus amnis aquis,
Et Fluvii coëunt; quadrato condita ſaxo
  Arx vetus in ſcopulo flumen utrunque tenet.
Natorum has ædes proavi tenuere meorum,
  Et quæ multa frequens oppida vallis habet.
Cuncta placent, deſiderio triplici tamen angor,
  Quod facit inviſos tardius ire dies.
Me vocat ad patrios domus imperfecta penates,
  Semper & ante oculos ſtat locus ille meos.
Tuque etiam occurrens menti, grata otia turbas,
  Succediſque animo cura ſecunda meo.
Ille tamen ſceptro princeps inſignis utroque;
  Quem dominum nobis prima juventa dedit,
(Pace tua) mediis ardentior oſſibus hæret,
  Immemoremque minus me ſinit eſſe ſui.
Hic vultu, atque manu revocans me ſemper herili,
  Erronem rurſus ſub ſua lora trahit.
His ſtimulis atque his, violentius uror, & angor,
  Et tam multiplici turbine amoris agor,
Ut jam grata meæ non ſint, nec amica ſenectæ
  Plurima quæ dives commoda vallis habet.
Unde domum menſis vicinas ante calendas
  Hinc deſiderii me vehet ignis edax.
Poſt triduum veniam, ſeu vos Benacus habebit,
  Sive Tridentino gratior aura jugo.
Teque meoſque ſimul conſervos limine primo
  Complectar, longus quos mihi junxit amor.
Inde ubi congreſſus primi ceſſaverit ardor,
  Ante meum ducet me puer unus herum.
Qui cupidus noſtri, ſacræ poſt oſcula dextræ
  Me læto excipiet plenus amore ſinu.

Ille

Ille honor eliciet lacrimas, oculique madebunt
Lætitia, tacito rore rigante genas.
Tu teneros Elegis illic dum flebis amores
Ad raucum murmur prætereuntis aquæ,
Aut ſcribes, numeris connectens verba ſolutis,
Seria venturis verba legenda viris,
Ipſe tibi agreſtes modulabor arundine verſus,
Et ſcribam quid agat cum Corydone Mycon.
O utinam curru properans Aurora nitenti,
Hunc niveum nobis portet amica diem.

Ad Mercurium.

Cylleni interpres divûm, velocior Euro,
Qui toties ſuperas iſque rediſque vias,
Poſt mille exactos varia regione labores,
Iſta juventutis ſint tibi dona meæ.
Undique cerati taurina è pelle cothurni,
Sellaque, diſpoſitos quæ bene cingit equos.
Et ferula, & geminum calcar, parvuſque galerus,
Et cornu quod ter pendula zona ligat,
Curſor ego his adii ſpoliis florente juventa
Terrarum quidquid cognitus orbis habet.
Nunc mea cum requiem poſcat vicina ſenectus,
Cumque riget vultus concava ruga meos,
Hæc veteris monumenta mei deſerta laboris
Pendebunt templo munus inane tuo.

SPINELLI

FLORENTINI.

De Ambroſio Monacho.

ATtica mella ſapis, redoles quoque nectar ubique
Tu qui divino numine, nomen habes:
Quod niſi dulce canis, referens Myſteria Divûm
Dulcius hoc certe eſt nectare, & ambroſia.

GERARDI SPINII

FLORENTINI.

Ad Lauram Battiferream.

QUam tua nos lædat febris, doctiſſima Laura,
Laura decus Phœbi, Pieridumque chori,
Quiſnam dicendo ſatis exprimat? ipſe ego certe
Impedior lacrimis, talia dum cupio.
Sola etenim poteras Medices ornare canendo;
Et flere illorum tu quoque ſola regum.

Quos tamen ut celebres, oro pia numina, reddant
Corporis antiquum, prævalidumque decus;
Atque eadem, nobis quæ tot cœleſtia dona
Eripuere, utinam tot tibi reſtituant.

Ad Mariam Columnam.

Sublata baſe præcelſam proſtrare Columnam
Enixe cupiit mors inimica bonis.
Hanc tamen illuſtris Coſmus fulcitque, regitque,
Nec ſinit adverſo robore decidere.

Ad Benedictum Varchium, de Mario Columna.

Qui modo tollebant noſtram ſuper aſtra Columnam
Tres clari proceres, Auſoniæque Duces,
Vidimus heu, cunctos orbatos lumine, Varchi;
Heu miſeram! alterna nunc eguiſſe vice.

PROSPERI SPIRITEI.

De Platina.

QUi res Pontificum ſacras, & geſta piorum,
Quique ducum vitas nobile fecit opus:
Quique modum docuit, quo laudet honeſta voluptas,
Et quo ne juvenes torqueat acer Amor;
Pluraque quæ longum eſt, properans, cenſere, viator,
Omnia ſidereæ pignora mentis erant.
Vivit adhuc Platina: & quamquam conceſſerit Orco,
Nil tamen in vatem Parca ſevera poteſt.

JO: FR. QUINTIANI STOÆ

BRIXIENSIS.

Ad Marcum Antonium Mulam, Brixiæ Præfectum.

PLuribus auditam traxit præſentia famam:
  Et perſæpe fuit fama reperta minor.
Ingens fama tui præceſſerat: ipſe repertus
  Major es: imo tuis maximus officiis.
Nec mea mendaces facit hæc cenſura poëtas,
  Qui culicem faciunt ferre per aſtra bovem.
Quique canunt montes per ſe volitare per æthram:
  Et talpam è ſumma ſede fugaſſe Jovem.
Odi ego marmoreo leporem conferre Leoni,
  Sed ſum Romanis verior hiſtoricis.
Tullius eloquio es: re Scipio: corde Metellus:
  Et Cato conſiliis: Pompiliuſque fide.
Tandem audi, in toto quot ſunt tibi corpore membra,
  Tot ſimul Heroas: Semideoſque tenes.

Anſuigus Martinengius extinctus matri ſuæ.

Quid mea fata gemis dulciſſima mater? & altis,
  Quod perii in bello, fletibus ora rigas?
Deſine chara parens, miſeris fœdare querelis
  Perpetuum nomen, perpetuumque decus.
Audio maternos gemitus, maternaque verba
  Triſtia: percuſſos & ſine fine ſinus.

Ca-

Captivus poteram noſtræ dare tempora vitæ,
  Sed magis egregium ſum ratus enſe mori.
Liber ego oppetii, non hoſtis robore victus:
  Sed magis egregium ſum ratus enſe mori.
Liber ego oppetii, non hoſtis robore victus:
  Sed numero hoſtiles continuante manus.
In me unum fluxere acies: ego fulminis inſtar,
  Fregi hoſtes qui in me grandinis inſtar erant.
Annis pænè puer: vir pectore: crudus in armis,
  Corporis, atque animæ prodigus uſque meæ.
Chara vale genitrix; finemque doloribus adde.
  Aſſiſtet lateri gloria noſtra tuo.
Sic ego, qui cecidi tanto pro Rege triumpho,
  Principe pro tanto: vivo ego, non perii.

Ad Marcum Antonium Mulam, Brixiæ Præfectum.

Fama refert Calabrum tria corda habuiſſe poëtam,
  Quod ſciret Oſce, quod Latine, & Attice.
Quum potuit Græcæ Geticam, Geticæque Latinam
  Miſcere linguam, Naſo vir triplex fuit.
Quum tibi ſit præſto triplicis facundia linguæ.
  Triplex corona triplici ornabis caput
Quum loqueris græce, loqueris velut alter Homerus,
  Scribis latine; tu ſecundus es Maro.
Si cantas numeris vernacula carmina Tuſcis:
  Vere Petrarcham te facis & illi parem.
Ergo hominem triplicem mea Brixia corpore in uno
  Cole & verere, & triplicem laurum para.

In Ejus Amplexu.

Ecce virum amplector triplicem, qui triplice lingua
  Emeruit triplici cingere fronde caput.

Epitaphium Hermolai Mauroceni.

Quænam hæ puellæ lacrimantes quattuor?
Juſtitia, Probitas, Fortitudo, Gratia:

Mortem Hermolai Mauroceni plangimus:
Cur ad ſepulchrum quattuor fletis Deæ?
Mortalis ullus flere non poteſt ſatis.

De Joanna Aragonia.

Eſſe Deam fecit ſapientia dia Minervam,
  Et Venerem exhibuit candida forma Deam.
Divinos meritis ſenſit Jovis uxor honores,
  Atque Ceres frugum munere culta fuit.
Moribus indepta eſt ſua templa Diana pudicis,
  Dote pudicitiæ credita Veſta Dea eſt.
O ſeclum ingratum, ſi non tibi dedicet aras.
  Si non præſenti ſint tibi templa Deæ.
Fronte Dea es, virtute Dea es, Dea vera pudore,
  Vis brevius? tecum fers mihi mille Deas.
Adde quod exponas utriuſque volumina linguæ,
  Et repares ſtudio perdita ſcripta tuo.
Ingeniiſque faves, Muſis decima addita Muſa,
  Atque auges Charitum nomina quarta Charis.

BENEDICTI SOSSAGII PAPIENSIS.

De Pindari Verſione Alex. Adimari.

UNde novum manat divini carmen oloris?
  Forſitan e Cœlo barbitus iſta fluit?
Agnoſco; in Tuſcum Dirce deducitur Arnum,
  In Tuſcos fœlix Græcia migrat agros.
Avehit in patriam Grajos Adimarus honores,
  Pleĉtraque Pindaricæ ſuſpicienda lyræ.
Hoc erit: hoc vere geminas oſtendere Thebas,
  Et geminam Dircen; dum geminatur olor.
Quin idem quando, Thebane, renaſceris ales
  Quam fuerat Dirce, nobilis Arnus erit.

Pace tua dicam; Romani gloria pleĉtri,
  Flacce, minus vero carmine vana canis.
Pindaricos potuit cantando æquare volatus
  Ales ubi flavis volvitur Arnus aquis.
Nec tamen Icariis temerarius excidit auſis,
  Sed metam optatam Dædalus alter habet.
Jam Thebana minus poteris turgeſcere Dirce:
  Alter inacceſſi carminis ales adeſt.
Sed contra Dirce exclamat: ſe Tuſcia jaĉtet,
  Dum tamen ex me habeat Tuſcia quicquid habet.

Pindarus Elyſiis Ademari carmen in oris
  Si legat, Etruſce gaudeat ipſe loqui:
Et clamet: numquid me ludit amabilis error?
  En Tuſcus videor, qui modo Grajus eram?
Me certe agnoſco Thebanum in carmine Tuſco,
  Aut mihi terra parem prodigioſa tulit.
Qui Dircæus eram, Tuſci ſum carminis ales,
  Aut Fidicen plectris fallitur ipſe ſuis.
Sed tamen invidia quamvis ringente, fatebor:
  Quam Thebana, mihi plus lyra Tuſca placet.

VESPASIANI STROZÆ
FERRARIENSIS.

De Guarino Veronenſi.

HUnc tibi conſenſu tumulum Ferraria magno
  Pro meritis poſuit clare Guarine tuis.
Tu pater eloquii, geminæ tu gloria linguæ,
  Præcipuus Juvenum tu moderator eras.
Te duce noſtra vigens ſtudiis florentibus ætas,
  Pierio priſcis certat honore vicis.
Nec Verona minus tali ſe jactat alumno,
  Quam celebres veteri nomine tollit avos.
Primus & extremus te noverat orbis, & ultra
  Humanum virtus ſe tulit iſta gradum.
At nos hic ſenio reſolutos condimus artus,
  Candida ſidereos incolit umbra domos.

NICOLAI STROZÆ
FERRARIENSIS.

Ad Beatiſſimam in Cœlos Virginem Aſſumptam.

PRinceps Olympi Dea, beatis Cœlitum
Potita Regnis; ſceptra cui Mundi dedit
Æterna ſummus Molis immenſæ Parens,
Miranda Superis; inde qua lucem premit,
„ Aperitque Thetis; qua ferens Titan diem
„ Binos propinqua tingit Æthiopas face,
Viris colenda (finis alterius mali
Gradus his futuri) non prius ſolis jubar,
Quam lacrimoſum flebili edoctis ſolo.
„ Heu ſtatue tandem gravibus ærumnis modum,
Finemque cladi, ſancta Moderatrix Poli;
Spes una nutantem metu abſolvens humum,
Natale neu repetat Chaos; adeo furens
Librata terris pondera intorquet nefas.
Quam ſumma quondam Charitas molem dedit,
Ubique amoris vinculo firmans ſui,
Quaſſam hinc Superbo illinc Avaro turbine
Totam diremit agens Scelus. Nuſquam pudor,
„ Aut cura Juris, ſanctitas, pietas, fides,
Vi flaminis bacchante ſæva, per juga,
Per arva Virtutum ſacer procerum chorus
Quocumque præceps agitur extorris loco.
Hinc plurimus in iras tumet Olympus; vacat
Triſulca numquam cuſpis, aut ſoſpes manum

Fulgere tonantes aſperans Cœli minas.
  Fulmineo adacta corruit primum Ceres
Ultore telo: flevit horrentes fame
Vindex vel ipſe furor cadaverum ſtrues.
Humanus autem contumax Superis tumor
Magis inolevit, qualis afflictus ſolo
Aëra laceſſit turgidus vento globus,
  Adhuc negata meſſe, ſqualebant agri,
Macieque triſtis ora miſcebat color;
Cum juſſus Acheron tabido natam ſitu
Efferre luctificam Luem. Ingemuit quater
Tellus dehiſcens; quater anhelos flammeo
Reparavit artus Dite, cum monſtrum tulit.
  Letho madentes horruit vultus dies;
Horruit utrunque pervium Mundo jubar;
Nec ſuſtinere, diſſitis montes jugis.
Dumque ipſe ſaxeus facile ceſſit rigor;
Non ceſſit hominum. Quot riget nimbis hiems,
Quot madet Orion; quot nives Arctos gerit;
Tot enſe vitas Atropos ſontes metit;
Feroſque in imbres diruat ceu grando Mors,
Non vitia, ſed ſternit viros. Demum ciet
  Vivens tot inter funera vel adhuc ſcelus,
„ Extra nocentum exilia diſcordem Deam.
  Hoc deerat unum rebus everſis malum.
Affuit; & omnes pæne Chriſtiadum plagas
Queis verſet odiis, cladibus, bello, dolis,
Teſtentur Urbes, Diva, quas aſtris ſuper
Occidua ſpectans Regna, ſuccenſas vides
Tot in ſupremos igne cognato rogos;
Tot ſua querentes arma, traductas ſolo.
Teſtentur inſonti fluenta ſanguine,
Et quas pudore noſter aſperſit cruor,
Glebæ, ſtupentiamque pro cadavere
Flumina, retortis greſſibus; viſu nefas.
  Pectus neque Hyrcanum meo, neque ſyrtes
Stetit animo vis inſita obducens ſinum;
Ut ſaxeo integer; dolori adhuc quear.

Per

Per funera miſeranda ferri. Adamantinus
Vel ipſe facile cederet fractus rigor.
Montes ubi liquantur humentes diu
Sanguine fidelium quidem circumfluo,
Æque tamen pietate molles. Ubi dolent
Sæpe e superjecta cadaverum ſtrue
Pleroſque Valles funerum montes dare.
Proh temporum miſerrima! Ferinum ſubit
Seclum peracto Ferreo. Hinc terris procul
Humana ratio eſt. Hinc ope incaſſum valent
Conſultæ in acta mentis Europa ſati.
Hinc qualis amens jura Mæander ſibi
Numquam nová poſiturus attollit vada;
Dum vere torrentes mare retorquet minas,
Patrios in ortus agmine undarum tumens,
Phrygios ruinis complet affines ſuis.
Tales Agenoris dolet alumnos Duces,
Tanta ſibi glomeraſſe odia, dum cæca rabies
Exegit, haud Status Ratio, amicos diu
Verſaſſe populos milite injuncto fide.
Qui victor, hinc victus modo, oppreſſus, premens,
Flexibus eisdem ſemper in notos ruit.
Speſque minimi Imperii monet. Spes impia!
Id ſive quæſitum demus; partum nega;
Si victor efferat ſpolia; victum puta:
Quod ſcelere partum, conſtat, amiſſum reor;
Et ſcelere quæſitum eſt, ubi Eccleſia ruens,
Civili adactos vulnere in funus trahi,
Hinc inde gnatos uſque deflebit ſuos.
Deflebit Urbes Cive; deflebit domos
Fideli ademtas Patre. Proh celſis Dea
Locata ſcamnis! Proh Gubernatrix poli!
Barbarica nunquid Regna deſunt? Num latet
Iſmaria quam patuere? Nimirum labor
Grandis aditutos verſat; ubi brevis Pio
Solymas jugavit Rege Gallorum cohors;
Domitoſque Liguri laude Nyſeos dedit
Hiſpana paucis millibus dudum ratis.

Quid plurimo ſi remige armaſſet fretum?
Quid viribus ſi miſceat vires adhuc
Auguſta Præpes? Aureaque Lilia comans
Regale Signum conſonis tandem tubis
Exerceat jam bellia? Quid ſi armis, equis
Sarmata propinquos urgeat fortis Scythas?
Quid ſi ſub eadem temporis ſpatia legant
Itali Othomanum, claſſe contracta, ſalum?
Adde his ſtudentem Cœlitum rectis opem.
Quam cito ſuperbo poneret Thraci jubar
Luna in perennem cornibus noctem latens!
Quam cito decorum peteret Europæ caput
Aſia, e ſubactis deferens oris opes!
Quam cito, Tyranno Rege captivo, daret
Eoa promens ſceptra Pangæus fidem!
Huc ergo Chriſtiadum Duces; huc, age Dea,
Excipe tot armis concitas mentes virûm.
Hucque reparato claſſica Fideles ſono,
Pia gaudeant afflare bella, qua poteſt
Pietate ſalva, navibus, telis, tubis
Nova moditari imperia regnandi fames:
Qua non prementes, Barbarûm premet furor;
Jamque fera monumenta dedit. Hinc Græcas fere
Subegit Urbes; Italas illinc petens
Armato obivit Iſmaro in claſſes mare.
Fietque voti compos. Incaſſum vias
Unius obſtans Adriæ virtus negat:
Dum quoſque Phlegeton Principes diſcors agit
Per mutuas Erynnis iras, quo paret,
Trucique facilem ſingulos prædam ferat.
Aſt tu supernæ ſumma vis ulnæ Dei
Alma patiere Virgo, Cocytum tuis
Spoliis tumentem? Perfidæ Canum fami
Animas referri? Sive fidentes tibi
Populos in ora ſupplices, captos trahi
Per templa Barbarûm? Ætheris verſo ordine
„ Extinguet Ortus; referet Occaſus diem:
„ Pax ante fida nivibus, & flammis erit;

„ Et

„ Et Sylla Siculum junget Auſonio latus;
„ Priuſque multo vicibus alternis fugax,
„ Euripus unda ſtabit Euboica piger;
Quam triſte ſubeat omen, & ratum ſibi
Tuo Fidelis credat auſpicio malum.
Sequeris dolentes pone ſolatrix Dea.
Quos diligis, juvat premi, non opprimi.
Spectatur igne aurum, ſed adverſis fides.
Eo ferentur, quo vel inflexi jacent.
Afflicta Zephyris Palma ſic tollit comam.
„ Non eſt ad aſtra mollis e terris via.

Pſalterium ſupplicantis Eccleſiæ.

Reſpice exhauſtos opibus fideles,
Magne totius Moderator orbis:
Tuque labentis generis Redemptor
Reſpice, Nate.
Reſpice infirmos Hominum labores,
Aura Solatrix ab utroque manans:
Deferens Trini ſpeciem Tonantis
Reſpice, Numen.
O ſatis numquam meritis adacta
Laudibus, David Soboles, ſupremo
Grata Motori, bona quæque nobis
Poſce Maria.
O ſatis numquam venerata, miris
Siderum Regi ſociata tædis,
Virginum Virgo, bona quæque nobis
Poſce precando.
O ſacro afflatu paritura Verbum,
Spiritus almi ſpecioſa Conjunx,
Aſtra cui fulgent: bona quæque nobis
Poſce precando.
O Parens Patris, Genitoque Nata;
Nata Divino placitura Amanti
Stirpe Jeſſæâ; bona quæque nobis
Poſce precando.

Prolis æternæ Genitrix beata,
Ne quidem prima temerata labe;
Tota nam Pulchra es; bona quæque nobis
Poſce precando.
Sola tu affectos veterum tenebris
Præter horrores, hebetata nullis
Noctibus culpæ: bona quæque nobis
Poſce precando.
Non tulit, Ditem coluiſſe primum
Te Dei ſanctam ſubiturus Aulam
Cœlitus Princeps: bona quæque nobis
Poſce precando.
Priſca dum triſtes Phlegethonta torquet
Peſtis ad Manes, Medicum pudico
E ſinu profers: bona quæque nobis
Poſce precando.
Quæ præeſt rerum thalamis maritans,
Candidum nupti, ſtupuit, pudoris
Lilium ſervans: bona quæque nobis
Poſce precando.
Quæ thoro antiſtat, properante partu
Ordinem ſupra, ſtupuit, ſacrato
Ubere inſpecto: bona quæque nobis
Poſce precando.
Ecquid an mirum? Chorus Angelorum
Aſtupet tantis; Cherubinque & ardens
Cœlitum cœtus: bona quæque nobis
Poſce precando.
Cœpit Immenſum, dedit Increatum
(Proh ſtupor!) parvæ gremium Puellæ
Semper intactum: bona quæque nobis
Poſce precando.
Non fuit tanti poſuiſſe Mundi
Cardines; quanti thalamum paraſſe
Numini Sponſo: bona quæque nobis
Poſce precando.
Non fuit tanti ſuperos creaſſe
Spiritus; quanti decorare donis

Numini Sponſam: bona quæque nobis
Poſce precando.
Te per exemptos numero coruſcans
Spiritus fulgor ſimul actus unam
Obſequens ambit; bona quæque nobis
Poſce precando.
Luce virtutum, face charitatis
Lampades multo, jubar, & ſacrorum
Alitum præſtas: bona quæque nobis
Poſce precando.
Gratia manans, meritiſque nulli
Perviis linguæ, Proceres olympi
Anteis omnes: bona quæque nobis
Poſce precando.
Te Ducem clamant Volucres beati,
Et genu ſacræ Triadi reflexo
Concinunt laudes: bona quæque nobis
Poſce precando.
Teque Reginam Superûm cohortes,
Queis laboratæ patuere ſedes.
Efferunt hymnis: bona quæque nobis
Poſce precando.
Ipſe lætatur Superûm Creator
Floſculis divam redimire frontem:
Aſſonant plauſus: bona quæque nobis
Poſce precando.
Quam bene expenſi meminit laboris
In Redemptorem Puerum relati,
Prodigens æther! bona quæque nobis
Poſce precando.
Quam redundanti ſequitur dolores
Gaudio, Cœlos ope luculentos
Hauriens munus! bona quæque nobis
Poſce precando.
Vel queat verbo peragenda quæque:
Non poteſt quicquam Deus incæatis,
Virgo, te majus: bona quæque nobis
Poſce precando.

Quod Sato, & Patri eſt placitum; ſed ille
Te ſuper cuncta omnipotentis ulnæ
Vult; Pater nolet? bona quæque nobis
Poſce precando.
Poſſe idem eſt Patri, genitæque Proli;
At parem Nato decet eſſe Matrem;
Quæ tuæ vires? bona queque nobis
Poſce precando.
Nulla vis culpæ eſt, adeo Tonantis
Expetens iras, nocitura ſonti,
Si petas, mundo: bona quæque nobis
Poſce precando.
Orbe polluto, genus omne numquam
Obrutum, tantâ foret Advocante,
Vindici fluctu: bona quæque nobis
Poſce precando.
Urbe pollutâ neque diruiſſet
Nube ſuccenſa pluviale ſulphur
In Gomorrhæos: bona quæque nobis
Poſce precando.
Te micans iris Deus, annuente,
Flammeos uno poſuiſſet imbres
Harami Juſto: bona quæque nobis.
Poſce precando.
Quidquid e magnis, Dea, promereris.
(Parva non noſti) reparat nocentum
Omnium noxam: bona quæque nobis
Poſce precando.
Quicquid e ſummis meritis recenſes
(Magna te norunt) ſimul omne præſtat
Grande Sanctorum, bona quæque nobis
Poſce precando.
Non ſinis, quemquam modo te colentem
Fulgure ultore ſtygiis ſub umbris
Tartari afflari: bona queque nobis
Poſce precando.
Terror Inferni; Domitrix ſuperbæ
Mentis infenſæ Domino faventi bona

Po-

Poſteris Evæ: bona quæque nobis
Poſce precando.
Ingemit pallens, reboatque ab imis
Sedibus nigri Dominator Orci,
Nomine audito: bona quæque nobis
Poſce precando.
Clauſa Demerſis Acherontis antra
Pandit ad nutus trepide capeſſens
Juſſa Rex dirus: bona quæque nobis
Poſce precando.
O pia, o clemens Dea, virginalis
Æthere in ſummo ſpecimen leporis!
O potens mitis! bona quæque nobis
Poſce precando.
Maximum terræ decus, o colendum
Qua diem claudit, reſeratque Eoo
Delius ponto: bona quæque nobis
Poſce precando.
O ſalutari profluens odore
Myſtica excelſis, Roſa, digna ſeptis
Neſciens ſentes: bona quæque nobis
Poſce precando.
Fons ſacer lymphas ſupero moranti
Stagna Narciſſo, referens amantem
Numinis formam: bona quæque nobis
Poſce precando.
Hortus æterno perodora vere
Serta virtutum relegens Acanthis,
Liliis, Nardo: bona quæque nobis
Poſce precando.
Immo terreſtris Paradiſus, unde
Spes virens, candor Fidei calenſque
Charitas fragrant, bona quæque nobis
Poſce precando.
Maximum Cœli jubar, intuendum
Qua ferit Titan, fugienſque ab Arcto
Horret inſpecto: bona quæque nobis
Poſce precando.

Sidus erranti hoc Mare ſluctuoſum
Seculi; aſpectu pietatis omnes
Ducis in portum: bona quæque nobis
Poſce precando.
Major Aurora: croceo præiſti
Axe tu nullâ vice ſub peractam
Temporis Lucem: bona quæque nobis
Poſce precando.
Elegans Phœbe; rear Increatum
Te quidem Solem, niſi mutuata
Luce penderes: bona quæque nobis
Poſce precando.
Gratior Phœbo: geniale, gaudet
Terra, conceptos aperiſſe fœtus
Lumen in Numen: bona quæque nobis
Poſce precando.
Compta ſtellati ſpecies Olympi,
Non pyropeas adamante Moles,
Sed Deo oſtentans: bona quæque nobis
Poſce precando.
Suavior Mundi ſerie; per axem
Gratiæ, Auctorem magis in ſupernum
Blanda coueentu: bona quæque nobis
Poſce precando.
Fulgor, æterna micat unde ſede
Sanctius numquam Speculum Beantem
Proferens Vultum: bona quæque nobis
Poſce precando.
Lux Beatorum; rutilante, ſummi,
Qua, poli effulget penetrale Divis;
Dioptra Cœleſtis bona quæque nobis
Poſce precando.
Plura num volvam? Modulans quis umquam,
Vel per immenſum ſacer Ales ævum,
Par tuæ laudi! bona quæqus nobis
Poſce precando.
Laude quam neſcis, miſer; hanc require
Semper admotâ prece; fundet Hoſtem

Lu-

Luce ſupremâ: bona quæque nobis
Poſce precando.
Virginum Virgo; radius ſalutis.
Martyrum Martyr; Zephyrus dolentum,
Sancta, Sanctorum patriâ recenſe
Sede fideles.

Ad Beatos Cæleſtis Aulæ Principes.

Cœlorum proceres undique Spiritus
Afflantes placido Sidera lumine,
Vos quam luctificis caſibus excitum
Orbem luce tuemini!
Paſſim ſacrilegis Regna fidelium
Luſtrantes odiis, bella reponite,
Queis Pæana ferox læta per infera
Victrix Impietas canit.
Conditos fatuo quos ſale Principes
Hinc illinc patrio margine cernitis
Europam furiis volvere flebilem,
Menti reddite ſoſpites.
Tandem percipiant; non niſi mutuis
Cognata excidiis arma laceſſere;
Et demum faciles Chriſtiadum plagas
Prædam tradere Barbaris.
Qui circum pharetra plurimus inſonet
Thrax late pelagum navibus occupans,
Alternis minime creditur ocyus
Manans cædibus affore.
Hinc, vel Biſtonia claſſe ſubegerit
Quidquid Memnonia lampade viſitur;
Nec Cyprum Rhodope, ſceptra cadentia,
Nec Cyprus Rhodon admonet.
Ægram quæque Rhodon Gnoſia viderit
Tellus auxiliis omnibus avia,
Supremis eadem luctibus indolens
Nulli advertitur agmini.
Jam jam Trinacrium, jam premet Italum

Victor Barbarica compede, ſingulos
Nexurus Dominos, quos ſua miſerit
Quaſſos viribus Eumenis.
Novit Sequanicus; novit Ibericus
Hanc, quæ Teutonicis, notaque Sarmatis
Progreſſura magis; tanta nec ingruit
Cuiquam cura periculi.
Socordes hominum! Maxima quantulis
Rerum congeries mentibus incubat!
Hic nec ſtultitiæ, qui ſtatus obtinet
Reges, conſtitit impius.
Ultra progreditur. Proh pudor! eloquar,
An verò ſileam? Qui ſcelus abdidit,
Hoc ſe complicuit. Quid? Nimis, heu nimis
Ex ſe conſtat iniquitas.
Cœleſtes animi; vos quibus obvia
Effulsere ſolo murice pectora.
Lymphatis Erebo dicite poſteris;
Ferrum quis pius exerat.
Non qui cum Batavis convenit hoſtibus,
Ut fratrem ſpoliis eximat inclitis:
Non qui Threicium miſſile conſulit
Terrens Adriacos ſinus.
Non qui Parthenopen claſſibus obſidet:
Non Suevis feriens fœdera perfidis,
Dum plane Auſtriaci livet in Alitis
Stricta cuſpide gloriam.
Verum quæ Tethydos carbaſus ultimæ
Scrutata eſt latebras, non magis enitens
Armis Heſperiæ, quam ſacra dogmate,
Semper luce micantior.
Nec non Galligeni quæ Ducis agmina
Exemere jugo colla Sionidum.
Quæ nunc Caucaſeis obſita Barbaris,
Virtus ſuſtinet impetus.
Et quæcunque pio milite Creticis
Prora in ſubſidium finibus appulit.
Nil hac Criſticolis laude decentius:

Nil

Nil hoc nomine dignius.
Huc Sanctæ Fidei debitus urgeat
Acclamatus honos undique Principes.
Fas, Jus, Sacra, Deum dextra recenſeat
Chriſti legibus obſequens.
Vota hæc aſtra ſuper ducite Cœlites,
Qua vos perpetua pace beamini;
Fidiſque unanimes prœlia Regibus
Thraci infeſta precemini.

Cithara ſupplicantis Eccleſiæ.

Reſpice exhauſtos opibus fideles,
Magne totius Moderator orbis,
Tuque labentis generis Redemptor
Reſpice Nate,
Reſpice infirmos hominum labores
Aura Solatrix ab Utroque manans:
Deferens Trini ſpeciem Tonantis
Reſpice Numen.
Diva, tu longo populata luctu
Secla, pacato rediviva Cœlo;
Cœlitem nobis bona quæque Patrem
Poſce precando.
Tuque Avernalis Domitor catervæ;
Huc ades celſi Paranymphe Sponſi;
Quique ſolatus redeunte, captam
Luce Senectam.
Voſque Sanctorum Proceres Volantum;
Sive inexhauſtum Jubar accolentes;
Sive mandantis celeres Olympi
Juſſa ferentes.
Tuque Cœleſtis cui fonte Pindi
Ora non tantum maduere Phœbo;
Ceterum ſacræ datur efferendus
Indice dextræ.
Voſque, ſublimem ſubitura Prolem
Viſcera, intacto niveo pudore.

 Hoſpi-

Queis datum priſcis aperire ſeclis
Augure verbo.
Tuque per ſyrtes prior æſtuoſas
Hoſpitis Vitæ, ratus evehendæ,
Cœlico fretus Zephyro, fidelis
Carbaſa Puppis.
Tuque, luctantes ope cujus Alnos
In ſtygis quondam boreale fulgur
Petrus inſtruxit potiore ſacri
Remige dicti.
Voſque biſſenum reliqui Senatum
Qui coronaſtis, ſimul, & perennis
Qui ſalutari monumenta vitæ
Ore petiſtis.
Voſque, prædictæ ſeriem ſalutis
Qui recenſenti calamo legentes,
Inde firmaſtis calamo peractas
Sanguine leges.
Voſque odorati Superum per aulas
Martyrum flores, violentus ira
Turbo quos vitæ e teneris peremptos
Sepibus hauſit.
Tuque, divinis tenebras Ravennæ
Qui flagellaſti radiis Apollo;
Quique Vitali didicit ſub Urna
Perdere Vitam.
Tuque, cui Divûm micuere portus
Saxeas inter medio procellas;
Quique cognato violatus igne
Laurus inarſit.
Tuque, ferali ſtrue qui revinctus
Alligas Vincens rabiem Tyranni
Quique Cœlorum ſibi comparavit
Clauſtra Securi.
Tuque, cui ſacrum gladio revulſum
(Proh ſcelus!) ſummis Caput eſt tiaris;
Quique telorum maduit cruento
Obrutus imbre.

Vo-

Voſque pendenti ſatius bipenni
Colla ducentes, mage quam profanis
Impios unquam venerata cultus
Flectere Divis.
Voſque non paſſi, Phlegethonta vulgus
Ferre languentum; duplici medentes
Arte, donaſtis meliora nendo
Stamina Parcis.
Voſque præclari pietate fratres,
Aſt quoque injuncta nece clariores;
Queis per Inſubrum tumulos repertis
Aſtra parentant.
Voſque, vos inquam, Superûm phalanges,
Queis triumphales rubuere Lauri,
Dum Tyrannorum rabies, redempto
Orbe, furebat.
Tuque, quo Chriſti madefacta thermis
Roma, damnato Puerûm lavacro;
Quique ſupremæ fugiendo, nactus
Sedis honores.
Tuque, cui fallax Arii Lyceum
Fuſte confuſos aperit Sophiſtas,
Quique potaſti Ambroſio ſalutis
Nectar ab ore.
Tuque, cui admotâ pietate, crebris
Ictibus ſaxi gemuere cautes,
Quique Mars ſolâ legione cœpit
Pauperis Æthram.
Tuque, cui terno reparatus Auro
Innocens grates Hymenæus egit;
Quique flammanti ſibi pollicetur
Torre pudorem.
Tuque ſylvarum, nemorumque cultor
Monſtra contemnens furiata Ditis;
Quique ſuccenſas vepribus feſellit
Pectore flammas.
Tuque cui fruſtra ratus Aſmodeos
Dona ſcrutari ſpecioſa formæ;

Quique bis ſeptem Lacrimis in eſcam
Luſtra peregit.
Tuque per clauſas Uteri latebras
Viſus horrentem Radiare terram;
Quique miratur Calamos amantis
Munus Amoris.
Supplicis vocem populi legentes
Præſulum cœtus miſeris adeſte;
Quæque Confeſſo veneranda Chriſto
Concio gaudet.
Voſque Doctrinis crocei nitores,
Hæreſum noctes quibus amoventur.
Quique Spelæis obiere luſi
Funera Mundi.
Tuque, cui ſordes animæ lavantur
Verſæ in undoſum Mare lacrimarum,
Quæque Mars Trini ſuperavit Hoſtis
Agmen inermis.
Tuque centenis agitata Bobus,
Quos fugit, Lucem ſtabulis, eandem;
Quæque mactato repetit ſupernum
Ubere Sponſum.
Tuque virtutum ſpecimen, Sophorum
Principem ſancte redocens palæſtram;
Quæque contritis ſequitur beata
Fercula Malis.
Tuque cui ſummus dedit Agnus omni
Labe ſemotum, tuituſque nomen;
Quæque defoſſo Jugulo, Parentis
Condidit iras.
Voſque Sanctorum rutilæ cohortum,
Sive candoris face Virginalis,
Sive perpeſſi ſimul enitentes
Igne Furoris.
Voſque Cœlorum reliquæ, jugales
Queis thori famam ſonuere pinus;
Queiſque pœnarum ſociata tædis
Palma vireſcit.

Vo-

Voſque, vos omnes precibus tonanti
Præſides iræ, tremit unde tellus;
Plura quæ circum mala quæque nobis
Pellite Divi.
Voſque, vos tandem placido comantes
Æthere affectu, beat unde Cœlum
Spiritus Cives; bona quæque nobis
Poſcite Divæ.

SIMONIS ANGELI SUSPIRII
BRIXIENSIS.

Ad Bartholomæum Cottam Presbyterum.

QUod redolent meſſes Arabum, quod ſpirat Amomum,
Balſamaque, & rutilis lilia mixta roſis,
Hoc quam donaſti vitrea Cotta optime in urna
Lympha mihi, Ambroſiæ, & Nectaris inſtar, olet.
Sed ſi majores tibi vis me reddere grates.
Non lympham, mittas Maſſica vina precor.
Grati apibus flores varii, gratuſque Poëtis
Bacchus io genitor candide Liber ades.
Dicere io Pæan, & io, & bis dicere Pæan
Audiar Eoïs, occiduiſque plagis.
O ſi forte mero Permeſſi flumina manent,
Quam carus Phœbus, talia cara forent!
Me ſæpe ad nitidos fontes invitat Apollo,
Muſaque Caſtalias ſedula monſtrat aquas;
Res mihi grata quidem ad latices, fluvioſque vocari,
Sed mage grata, merum ſi mihi uterque ferat.

Dum gemit Arcadicam miſeratus Juppiter Urſam,
Sæva quod in matrem tenderet arma puer,
Senſit, & indignans effata eſt maxima Juno,
Quid fles? en tecum eſt Phryx puer incolumis

HIE-

HIERONYMI TANINI
FLORENTINI.

De Joanne Medic. Cardinale.

CRudeles divos, crudelia ſidera ſat vos
  Dixiſſe, & mœſtas dilaceraſſe genas;
Effudiſſe etiam lacrimarum flumina, & altis
  Impleviſſe auras flebilibuſque modis,
Flere decet; non flere, pudor, mos eſtque ferarum
  Flere decet; ſed non quam licet, ulterius.
Heros Mediceus meliore hoc lumine dignus,
  Pro bonitate ſua, pro ſine labe animo.
Ante diem cœli ſtellantia regna petivit,
  Nunc ſanctus ſanctos incolit ipſe locos:
Noſtras lætus ibi curas deridet inanes.
  Perpetuo Divum perfruiturque bonis.
Spargite nunc violis tumulum, hoc incidite carmen,
  Poſt cineri æternum dicite jamque vale.
Hic heu Joannes Medices: dolor omnibus ingens:
  Cui clarum ornavit purpura ſacra caput,
Corporis, & mentis forma pulcherrimus, annos
  Ante & bisdenos juſſus obire, jacet.

IN LAUDEM JOANNÆ ARAGONIÆ.

Hoſpes, & Templi Sacerdos.

H. Quis poſuit Templum celebrari carmine dignum
  Mæonio, quod nulla poteſt abolere vetuſtas?
  Nil equidem majus video, nil clarius; orbis
  Miretur quamvis Epheſi miracula, & altum
  Invictumque Rhodos quo gaudet clara Coloſſum.

S. Ne

S. Ne mirere Hoſpes, celebrat quos Græcia, vates,
Quos colit & Latium, quos Tuſcia tollit ad Aſtra;
Delubrum poſuere, quibus formoſus Apollo
Aonidumque dedit chorus hanc attollere molem.
H. Felix digna domus ſuperum; felicia ſecla,
Delius ipſe quibus tales dat habere Poëtas:
Felices veſtro laudari carmine vates,
Et digni ſacrâ redimiri ab Apolline lauro.
Sed quæ tela gerens manibus Dea caſte ſacerdos,
Veſtibulum ante ipſum quæ luce refulget ahena?
S. Formoſa inventrix oleæ fortiſſima virgo.
H. Cur vigiles agit excubias ad limina? tanti,
Quæ nam cauſa premit vigilantem ac ponderis urget?
S. Ingreditur nemo, ſacra niſi dignus oliva,
Frondibus aut Phœbi, arcentur procul atque prophani.
H. Quo ſtrepit applauſu? totum quo carmine templum,
Intus quiſve ſonat lenis concentibus aura?
S. Muſæ agitant choreas, & Phœbo carmina dicunt,
In medio citharamque movens pater aſtat Apollo.
Nam Grajæ, & Latiæ, Tuſcæ ſimul atque ſorores,
Delius & vates Helicona, & laurea Tempe
Parnaſſi liquere jugi, liquere Aganippen;
Tantus amor Templi, tanta eſt hic cura manendi,
Hic Helicon locus alter erit, Parnaſſus & alter;
Hic hederæ, hic lauri ſurgent, naſcetur & alter
Fons Aganippeus currens melioribus undis.
H. Fortunati igitur, quorum perculſus amore
Phœbus erit; pulchrum vobis componere carmen,
Et ſummum Templi dabitur conſcendere limen;
Sed cui tantus honor? tantarum & gloria laudum?
Famaque tot rerum delubrum cuique dicatum eſt?
S. Mortali divæ (ſtirps Aragona) Joannæ,
Cui Charites inſigne decor, Venereſque dederunt;
Cujus agit mores probitaſque, pudorque miniſtrat;
Erudiit quam Pallas, amat quam pulcher Apollo;
Vatum cura ingens, animi pars maxima vatum.
H. Stat manifeſta fides, celebris ſtat gloria dictis,
Factaque tantarum & monumenta inſignia rerum;

At

At quid ego aſpicio? quid nunc mea lumina cernunt?
Quæ manus adventat juvenumque ſenumque ſacerdos
Templum, cui viridis circundat tempora laurus?
S. Sacra cohors vatum, cultæ, quæ Templa Joannæ
Erexit; venit ecce caput redimita corollis
Ut meritas illi laudes, & carmina dicat.
H. O decus Heſperidum genus egregiumque tuorum,
Æqua & progenies ſuperis, præclara Joanna,
En tua fatidicæ nunc ad delubra cohortes
Dona ferunt meliora auro, melioràque gemmis;
En tibi non quæ mittit Arabs, non quæ aurifer Hermus,
Non pateras auro fulvas, nec jaſpide tectas,
Sed tibi mille ferunt meditata volumina, laudes
Servatura tuas, curſus dum ſidera cœlo
Servabunt, plauſtrumque polo verſabit & Arctos,
O ſi lauricomum potuiſſem ſcandere montem,
Ardentemque ſitim ſacra depellere lympha,
Non ego phœbæos curſus, lunæque labores,
Magnanimum facta heroum non inclita, ſed te,
Te canerem, mea Muſa tuum ſuper Æthera nomen
Tolleret, & laudes in longum extenderet annum.
S. Jamque vale, hinc etenim hoſpes non ignarus abibis.
Perge igitur, faveantque tuis pia Numina votis.
H. Tuque vale, & viridis maneat tibi longa ſenectus.

NICOLAI TASSI
FLORENTINI.

In Pindarum ab Alexandro Ademario Etruſci Carminis verſione donatum.

SOllers diverſas liber hic abiturus in oras
  Cujus nam auctoris nomina fronte geret?
Pindarus eſt, inquis; decet hunc præferre volentem
  Et genus, & titulum, nomen, & omne decus.
At genus, & titulum, magnum & memorabile nomen
  Doctus Ademarius tempus in omne dedit.
Nobilis ille, igitur vocitetur Pindarus, abdit
  Nomen, Ademarius, cui decus, & titulum.

JACOBI TAURELLI
FANENSIS.

De tabulis Iguvii, ſive Eugubii in Theatro repertis.

HÆc quicumq; venis veterum ad monumenta virorum
  Quæ ſeptem in tabulis ære notata vides.
Suſpenſum ignotus nequem fortaſſe character
  Neve peregrinus ſermo diu teneat,
Etruſcas dic eſſe notas, & Lydia verba
  Ante quibus uſa eſt Tuſcia Romulidas,

Scilicet antiquis cum fortis Etruria ſeclis
Creviſſet, tenuit jura utriuſque maris.
Fluctibus Adriacis, huic Tuſca colonia nomen,
Ipſaque Tyrrhenis fluctibus ora dedit
Et tenuit pulchra quantum ſupra æquor, & infra
Atque etiam a Gallis uſque fretum Auſonium
Unde a Tyrrhenis turres, dictique Tyranni
Illa domos celsas vox notat, hæc dominos.
Ergo tam longe populo, lateque potenti
Cum ſua lingua fuit, tumque elementa ſua.
Paulatim linguam ſed perdidit alta vetuſtas,
Romanumque magis perdidit imperium.
Namque ubi Roma potens, rerum & pulcherrima facta eſt,
Septem arces muro cinxit & una ſibi,
Finibus extenſis Romanas diſcere voces
Imperat, & Dominos verba Latina ſequi.
Sic patrios gens Lydæ ſonos in ſecula mille
Deſueta ignorat nunc magis atque magis.
Sunt elementa ſuper noſtris quæ verſibus infra
Scripta, Abrahamæo more legenda damus.
More Abrahame tuo, primus tu namque figuras
Scribendi in medium ponis ab orbe Syro.
Aſſyria, & Solymus, Janus, Noa vitifer hic eſt
Tranſtulit ad fontes, o Tyberine tuos.
Forma characterum, numeruſque parumper ab illis
Mutati, eſt idem curſus, & ordo tamen.
Sic etiam Latio Græcos Evandria mater
Deducens, eadem cernitur, atque alia.
Ordine quæque fuit prope par, ductuque notarum
Græcis nec ſpecie, nec numero eſt ſimilis.
Sed lege jam, Eugubioque vale bona multa precatus,
Virtutum, atque virûm quod decora alta colit.

De cæde Rhadagaſi.

Barbarus infeſto Rhadagaſus Medicis ictu
Dum ruit, & jam ſpes concidit omnis, ait.
Florentem at minor hanc, atque urbem excindere Romæ
Gloria erat, dextra quam cecidiſſe tua.

BARTHOLOMÆI THEANI

BRIXIENSIS.

Ad Dominicum Bollanum Brixiæ Prætorem.

VEniſti tandem miſeris optata voluptas
Solamen portans, & ſancta oracula Phœbi
Ore tuo Bolane, ſedens juſtiſſime Rector,
Ætherea delapſe plaga, & cœleſtibus oris.
Cujus in adventu furor omnis & arma quierunt
Sæva nimis, ſævæque manus, & funera ſæva,
Jamque diu bacchata odiis totamque per urbem
Jam rabies, dirumque nefas, furioſa pererrans
Pectora, mortales miſeros horrendaque cædes
Aggrediens, multis latuit confixa tenebris.
Occultique ignes, & ſaxea flamma refugit
Te viſo, hac poſtquam majeſtas tanta refulſit.
Non aliter, quam ſi manes penetraſſet ad imos
Ipſe auctor vitæ, loca ſæva trementia latè
Evacuare malis, ſuperas cum traxit ad oras
Inſontes animas, cœli in regione ſerena
Conſtituitque pios, & tartara terruit atra.
Jam rediit Pax illa procul dimiſſa, nec unquam
Sedibus his noſtris ſine te reditura; revixit
Relligio, pulſumque decus, Concordia dulcis.
Securus pauper geſtit, plebs ipſa triumphat,
Nobilitas tanto gaudet Prætore, tuiſque
Auſpiciis innixa viget, fruiturque ſalubri
Conſilio, virgaque pari, moderanteque dextra.
Alta quies paſſim ſurgit paſſimque reviſit

Sol-

Sollicitos animos, & pectora mœſta relaxat.
Qualis in Oceano fluctus ſi forte furentes
Neptunus ſenſit, rapidiſque repreſſit equorum
Curſibus, & ſubito pontum ſubſtravit, & undas:
Portubus edicens quaſſatas condere claſſes,
Littora néve ſuis contingere motibus ulla,
Candida dum flavos Galatea retexere crines
Audeat, ardentiſque preces auſcultet amantis.
Hinc tibi devota ac felix ter Brixia plaudit,
Et poſtes caſtos, ſacrataque limina adire
Ardet amans, ardetque pios aſtare penates
Templa, araſque tuas, & numina certa tueri,
Ante tuos tripodas ſupplex reſponſa referre.
Quo tibi, ſi cœlo veniunt tam candida ſceptra,
Et rurſum cœlo redeunt, numerumque coronant
Divorum, cœlumque tenent, cœleſtia namque
Atria debentur, debentur ſidera clara;
Æquato qua libra ſuis examine penſat.
Attamen interea meritos celebrabit honores
Vere novo, paſſim cum prata virentia rident,
Bacchus & apricis in collibus ipſe colorem
Auget inexpletum, faciem ſufflatus, & ora,
Brixia cum patribus magnis, humilique caterva.
Intonſoſque dabit pueros altaria circum,
Qui laudes Bolane tuas, qui carmina cantent.

Ad Hieronymum Maurocœnum Brixiæ Præfectum.

Nil unquam potuit cedere gratius,
Nil unquam potuit reddere charius,
Cœlum qui refovet, ſidera temperat:
Maurocœne mihi dulcior omnibus
Qui ſunt, mihi qui fuerint, melle ſuavior:
Quam te in hoc ſolio cernere ſplendidum,
Stola purpurea, lucido in auro.
Non eſt agricolis aptius imbribus;
Paſſim cum ſegetes æſtibus areant.
Non portu miſeris qui freta permeant,

Na-

Navi cum validus fluctus inhorruit;
Te præfers alium nomine amantius,
Summis quem colui relligionibus.
Cunctis præfuit is dignus honoribus:
Clemens, & facilis, juſtus & integer;
Quem fama æquiparas, laudibus approbas.
At ſi nunc pietas te premit, aut amor,
Ne ſpernas hilaris, qui tua numina
Exoptat penitus devenerarier.

Ad Jacobum Aquaneum.

Qui te diligit, atque amat libenter,
Præſentemque colit: cupitque longè,
Jocundiſſime mi, Jacobe; magnum
Muſæ quid faciant tuæ, parentve,
Nunc Thianius ille ſcire geſtit,
An nunc otia forſitan requirant:
Queis jam miſeris ultimum libellum
Tuis finibus atque propuliſti.
An tibi potius jugis pererrent
Quibus perpetuis viget melodis,
Virtus inclita: quam ſupremus ardor,
Humano generi parare certat.
Non parvus labor, at Cereſque parca
Ne potus nimius, Venuſque dira,
Quæ quiſquis fugiat, levis, miſerque
Orbi tam vacuo futuris adſit:
Inops nomine dignus invenuſto.
At nos viribus omnibus ſequamur
Argutum reſonet, diuque vivat
Noſtro pectore nomen oh beatum.
Cœlo jam inſeruit ſuos amicos.
Illuſtrat radiis genus vetuſtum:
Et novo penitus nitore veſtit,
Quem non lampade clariore Phœbus
Unquam protulit, igneove curru,
Quamvis jam domuit ligone terras

Et ſtivam tenuit, deditque ſulcos,
Eja nunc hilaris dolore nullo,
Vivas incolumis mei Patronus.

Ad Joannem Antonium Taygetum.

Errare multos cenſeo, ſi me feras,
Comes vigiliarum ſtudioſe Taygete
Qui ſæpe nullos tempore hoc noſtro ferunt
Flaccos, Marones, aut Poëtas non bonos,
Qui res altiloque regum jam carmine cantent:
Laudibus, & meritis celebrent: Cœloque reponant.
Abeſt poëtas qui colat: foveat, ſimulque
Alat: nec unquam magis Apollo ſic ſuis
Favit nec unquam Muſis, adeſt adhuc liquor
Refuſus altis fontibus nymphis ſacer;
Qui liquidas effundit aquas: quibus acta virorum
Fortia mellifluo reſonantis temperet ore.
Florent honeſtæ quæ vigent artes; valentque:
Ingenia ſurgere clara nunc paſſim vides.
Nil deſit illis nempe, nil niſi favor.
Vates erunt, ſi modo manus bona adſiet.
Jam ſacrum reſonare debunt Helicona: furiſque
Najades in ſylvis doctas agitare choreas.
Vatum ſed heu munera nimis miſera jacent:
Nil clamor altus, nil prodeſt calamus vigil;
Nil ars, furor nil, nec novus labor juvat.
Me miſerum cui fata loquor? cui triſtia vatum
Effero? cui notas fecit jam fama querelas.
Acrius & doctis inſpexit lumine chartis.

HIERONYMI THIENNÆI, VICENTINI

De Joanna Aragonia.

ANte aras veneranda tuas, & limina templi,
Quod modo ſacravit martia Roma tibi,
Diva decus Latii, & matrum pulcherrima, Diva,
Fama incorruptæ nota pudicitiæ.
Conſtituent alii regum ſimulachra tuorum,
Et procerum vultus marmore nobilium
Expreſſos, contexta alii laquearia puro
Ex ebore, ac cedro, molliaque æra dabunt,
Excelsos quæ contineant, claroſque triumphos,
Et pulsos Gallos finibus Auſoniæ;
Sceptra alii, ac ſolium ex auro diademata, quondam
Quæ geſſere viri ſtirpis Aragoniæ;
Effingent alii geminos, duo fulmina belli,
Quos olim junxit firma Columna tibi,
Fabricium, fratremque, illuſtria corpora quorum
Conſilio ac armis regna ſubacta tenet
Invictus Cæſar, dumque obſidione fatigant
Oppida, dumque hoſtes Marte favente premunt.
Præſtanti Aſcanium virtute, & fortibus auſis
Excudent alii, quem tibi fata virum
Incolumem ſi ſorte velint, felicior uxor
Te nulla, aut cupido quæ mage cara viro.
Afferet extremis etiam peregrinus ab oris,
Quæ ſpargat templo cinnama, thura, crocum.

Quin & Erythræo lectas in littore conchas,
Indorum varias & cumulabit opes;
Sardonychas, fulvoſque ſimul, virideſque lapillos,
Quoſque habet, nimium latior Oceanus.
Scilicet egregiæ famæ compulsus amore
Conferet in templum munera, quiſque tuum;
Et multos addet titulos & carmina dicet,
Queis tua permaneant nomina magna diu.
Hac ego jamdudum pariter ſuccenſus & ardens
Accedo ad templum diva Joanna tuum;
Et dare cum nequeam fulvi tibi dona metalli,
Ingentes vel quas India mittit opes.
Candida mixta roſis ponam tibi lilia, ponam
Narciſſum, & violas florida ſerta tibi.
Hæc tu præcingas ut tempora ſacra quotannis,
Accipies horti munera parva mei.
Felix ſorte tua, felix virtute parentum;
Felix conjugio terque, quaterque tuo.
Olim, dum Phœbus faveat, tibi carmina & ipſe
Inſtituam, & laudes perſequar uſque tuas.

De eodem.

Principio ut dicam patriæ primordia, & alta
Stemmata, Aragoniæ progeniemque domus,
Cuinam mortales inter præſtantior ulla
Contigit, aut urbe hac terra beata magis?
Littore in Euboico quam formoſiſſima Siren
Condidit, aut certe nomina tanta dedit,
Parthenope clara ingeniis, & robore clara
Militiæ; & culti fertilitate ſoli,
Alta ubi conſurgunt, & cœlo proxima tecta,
Structaque de pario marmore templa Deûm;
Illic Heſperidum ſylvas, & poma videre eſt,
Qualia narrantur divitis Alcinoi;
Imminet & ponto moles operoſa, fabreque
Addita, quadrijuges qua ſpatientur equi.

Unde licet placido volitantes æquore puppes
 Cernere, & in tutum, cum furit unda, trahi.
Circunſtant colles olea, Bacchoque nitentes,
 Et lætas ſegetes ſuggerit alma Ceres.
Hanc patriam Aſcanii conjux, ſortitaque ſedem eſt,
 Quam Venus antiquo præferat Idalio.
Hic amat uſque coli, nec victima gratior ulla
 Eſt ſibi, quam munus vatis Apollinei.
Nam Phœbum, & doctas tam diligit illa ſorores,
 Quam nutrita ſacris collibus Aonidum.
Accedit proles regum generoſa potentum,
 Quorum de priſco ſanguine nata Dea eſt.
Otia qui populis & ſervavere quietem;
 Dum ſtare imperium fata Deuſque dabant;
Cum toties hoſtem per Daunia regna ſecuti
 Et decori, & rebus conſuluere ſuis.
Quid referam Heroas claros de gente Columna
 Conjunctos arcto fœdere connubii?
Quorum tot magno confecta duella labore,
 Tot victæ gentes, oppida capta manu;
Quot prope ſublimi cernuntur ſidera cœlo;
 Quot mare per vaſtum monſtra natare ſolent.
E quibus Aſcanium tacitum ſi forte relinquam,
 Officio videar poſſe carere meo.
Nam varios hujus caſus, varioſque labores
 Dum repeto, atque actæ tempora militiæ,
Non alium ærumnas paſſum pro Cæſare tantas,
 Præmia non alium tanta tuliſſe puto.
Qui poſtquam e Latio atque Inſubribus expulit hoſtes
 Haud dubiis ſeſe caſibus objiciens,
Pinguia tot magno meruiſſe a Cæſare dictus
 Quot validi invertant jugera mille boves;
Samnitum & populis leges imponere, & arces
 Munire auxiliis præſidioque ſuo.
Hinc ſibi divitias, & Magni nomen adeptus,
 Unius ad nutum Cæſaris arma movet;
Sed quamvis cumulo rerum prædives, & auri;
 Virtutum cumulo eſt ditior ille tamen.

Artibus atque aſtu qui magnum exæquet Ulyſſem,
  Exæquet Pylium Neſtora conſilio;
Tam docte, tam prudenter de qualibet hic re
  Diſſerit, ut credas doctius eſſe nihil.
Hunc quia præ cunctis clarum voluere, beatum
  Nunc etiam tali conjuge fata volunt;
Cujus ſi formam quæras, ſi denique mores;
  Moribus, & forma noveris eſſe Deam.
Tam pulchra egreditur thalamo, quam Lucifer, aut cum
  Delia curvato plenior orbe nitet.
Ore pudor, labris inſunt redolentia mella,
  Cum loquitur, dulci nectare verba fluunt.
Muſarum cultrix, cultrix operoſa Minervæ eſt;
  Tam belle exercet munus utrumque Deæ;
Carmine ſi ludat, ludentem carmine Sappho,
  Si cithara, Clio plectra movere putes.
Pingat acu chlamydem, croceos aut pingat amictus,
  Palladia hæc dices picta fuiſſe manu:
Formet acu inſtructas acies diſcurrere campis;
  Jurabis campis bella cruenta geri.
Denique res nulla eſt tam dura, atque ardua, quam non
  Anxia cura hujus, perficiatque manus.
Quod ſi perpendas quantum hæc ſupereminet omnes
  Dotibus inſtructas corporis, atque animi,
Nulli digna magis mulier ſociata marito eſt;
  Apta magis nullus fœdera lectus habet:
Tyndaris ob formæ laudatur dona beatæ;
  Illa tamen Paridis turpis adulterio eſt.
Caſta fuit conjux nimium ceſſantis Ulyſſi;
  Illius at facies viſa decora minus.
Caſta fuit, formoſa etiam Lucretia, at illa
  Romani imperii prima ruina fuit.
Pulchra hæc, & nullo quam facto infamia turpet,
  Nec patriæ exitium, perniciemve tulit;
Quin potius decus eximium ſtetit illa, ſuoque
  Præſidium generi, præſidium & patriæ.
Quare ni mea me fallit ſententia, poſſe
  De tali hæc videor dicere conjugio.

Hunc

Hunc fore qui ſenior cara cum conjuge vivat;
Illam, quæ ſoli ſerviat uſque viro.

De eadem.

Mortales viſus, divinos intellectus
Regia Joanna, nunc Aragona domus
Occupat Heſperiis pretioſum munus ab undis,
Quod tulit auratis dives Iberus aquis.
Heſperides Nymphæ liquido de fonte perennes
Currite divitibus flumina ſemper aquis.
Sanguine regales certent laudare poëtæ,
Et forma pulchras exuperante nurus.
Dum tamen hanc norint cunctas ſuperare puellas,
Quas facit aut ſanguis, forma, vel orbe Deas.
Quam ſibi formandam Venus omni ſumpſerit arte,
Qua ſibi formata ſumpſerit omne decus.
Pulchrius hanc quoniam multo ſe fecerit ipſa,
Quæque dedit veneres invidet ipſa Venus.
Phyllira turpis huic, Saturno Regeque turpes.
Quas ſua cuique Deas caſtra coëgit amor.
Ruſtica quid ſcirent Saturne, olim tua regna?
Illa tibi ſi pars, pulchra puella fuit.
Ecce novis veniunt formis, nova forma novatis
Ingeniis, miro diſcutiuntque modo.
Quæ quondam pulchræ tulerint ſua præmia formæ,
Contentæque ſuo tempore, nunc ſileant.
Illa quidem demum noſtris collata puellis
Si qua mihi pulchra eſt, pulchra puella ſat eſt.
Junoni formandæ Zeuxi, hæc ſi una fuiſſet,
Centum Virginibus non eguiſſet opus.
Hanc ſi vidiſſet, hanc ſuſpiraſſet Apollo,
Nec fleret Daphnen Peneis unda novam.
Nubigenum quæ pugna fuit, jacuiſſet & ipſa,
Perſeus armatæ quam tulit arte manus.
Non Europa novi preſſiſſet terga juvenci,
Majeſtas Semelen, nec Jovis arma fui.
Ferret Amphiones latices nunc unus quietos,
Ipſa nec effuſa comprimeretur aqua.

Forma nec Antiopæ Dirces Nychtheidos agris
Cogeret in ſatyrum fulminis ire Deum.
Falsus Enipeus cepiſſet Salmonida numquam.
Nec Tyro fictis preſſa fuiſſet aquis.
Nec facie pulchra Phœbum Leucippi moveres,
Conjuge pro ferres, Ida, nec arma tua,
Ida inter juvenes juvenum pulcherrimus, orbis
Quos habet, ac habuit, quos habiturus erit.
Si mihi nunc referas Helenam, Ledam, Hermionamque,
Nunc mihi cum nata eſt turpis utraque parens.
Turpis es o Ilaira, o turpis es Orithyia.
Nunc mihi & Eveni filia turpis erit.
Herois & temporibus quæcunque fuiſtis,
Deſinite Inachides nomen habere meis.
Quantum luminibus Phœbea lampade præſtat
Titan, & Phœbe ſigna minora premit,
Priſcus honos tantum noſtrarum cedat honori,
Sic & Joannæ ſecula noſtra Deæ.
Græcia ſpectatis celebrandis plurima formis,
Huc ferat in noſtram lumina fixa Deam.
Et laudet dignam regali ſtirpe creatam:
Sanguine nec faciem degeneraſta ſuo.
Atque artus; longaſque manus candore nivali,
Candida purpureis omnia mixta roſis.
Atque oculos Veneris tunc, cum manet ante parentes,
Et Bacchi digitos, Tethyos atque pedes.
Et quales Sais lavit Bœbeidos undis
Aſcenſura ſui pura cubile viri.
Lactea duplicibus fluitantia pectora mammis.
Et cervice ſua brachia digna notet,
Omnia præſtanti præſtantia corpore laudet
Extera; ſiqua latent, hæc meliora putet.
Ingenuas artes, mentem, moreſque pudicos
Moribus aſſimiles Penelopea tuis.
Palladis ingenio ut doctas decurrat in artes,
Pulset Apollinea plectra ſonora lyra;
Ut nunc hiſtoriis ornans ſua tempora priſcis,
Quæ fugienda viris, quæque ſequenda docet.

Ut nunc obloquitur ſeptem diſcrimina vocum,
  Pectine nunc, digitis nunc tenuatur opus.
Gracchaque cum loquitur cedat Cornelia, tanto
  Viſa ſit ornatu, tamque modeſta loqui.
Quamque aditus præſtet faciles adeuntibus almâ
  Dexteritate nitens, fabilitate pari.
At multo in rebus ſolertia major agendis,
  Provida præſenti poſtera mente videt,
Lvia non noſtrum prudentior eſſet in ævum,
  Nec quæ Romanos Mammea rexit avos,
Vel mentita virum ſuperavit facta virorum,
  Quæ nomen lingua dicta columba Syra.
O qui te talem tanti genuere ut? ut alta
  Virtus, forma in te, nobilitaſque par eſt?
Conjugio tali felix domus alta Columnæ
  Conjugis Aſcanii fulget in Heſperiis,
Proh Taracon felix tellus ab origine felix
  Quæ genuit, quæ te Parthenopea videt.
Vivite felices rarum par, vivite ſemper,
  Vivite in alterius alter amore pares.

FRANCISCI THOMASII

De laudibus Jacobi Aretini præceptoris ſui.

MUſæ Pierides Jacobi dicite laudes
  Quas celebrem magnas verſibus hiſce meis.
Eſt novus hic Cicero: eſt doctus Cyllenius alter,
  Cujus ab ore viri dulcia mella fluunt.
Virgilii celebris, Lyrici, Naſonis & almi
  Non his inferior nunc gerit iſte vicem.
Ore Pericleo ſapiens Jacobus ad aures
  Intonat, & voſitat docta per ora virûm.
Conſimileſque ſui doctos geniturus alumnos,
  Hic eſt, quo nuſquam doctior alter erit.
Plaudite nunc omnes ergo, & Dîs ſolvite grates,
  Sortiti ad ſtudia hunc vos quoque vera ducem.

De Singulari Euphraſiæ forma ad Phœbum.

Cum Cytherea tibi, Juno, & Tritonia nota,
  Phœbe, ſit, & pulchri quidquid Olympus habet;
Num tribus Euphraſiæ Divis æquanda videtur
  Forma, opibus multis, ingenioque potens?

DONATI THOMITANI

PATAVINI.

De Hieronyma Columna.

Viator, & Parthenope.

Vi. CUi vis Parthenope, tam claram condere molem?
Cur poſita eſt laribus tanta Columna tuis?
Pa. Hæc ſola Auſoniæ quaſſos reparabit honores,
Illuſtri generis nobilitate ſui.
Vi. Quo fundata ſolo, firma & tellure manebit?
Pa. Relligione Deûm, moribus atque bonis.
Vi. Eſtne opus Jonium, laboratum aut arte Corinthi?
Pa. Hoc Latii populis inclita Roma dedit.
Vi. Nunquid Mygdonio, Pario vel marmore ſecta?
Pa. Hæc rarum caſtæ ſimplicitatis opus.
Vi. Divina quæ facta manu, ſimulacra tenebit?
Pa. Pallade cum docta, Cypridis ora Deæ.
Vi. Hinc tibi tot Muſis meriti ſolvuntur honores,
Sebethi ad vitreas prætereuntis aquas.
Et Grajo, & Tuſco, Romano & pectine Vates
Mille tuum poſthac nomen ad aſtra ferent.

BERNARDINI THOMITANI

PATAVINI.

In Laudem Hieronymæ Columnam.

QUiſque tuam laudat Vates Hieronyma formam,
Et genus, proavos, pectus, & ingenium.
Te legit & celebrat Latii pulcherrima tellus
Tybridis & magni diceris eſſe Decus.
Hinc merito centena moves ad carmina plectra,
Quæ tua certatim nomina ad aſtra ferunt:
Incola quæ Geticæ miratur ſola pruinæ,
Quæque etiam relegit Sole peruſtus Arabs.
Et Rhodopejus amat tua nomina vallibus Hæmi,
Et rigidi repetunt, fortia corda, Scythæ.
Tum fœcunda bibens ſeptemplicis oſtia Nili,
Sarmata & inſtructos flectere doctus equos.
Quique colunt nigri felicia rura Sabæi.
Maſſylumque nemus, Caucaſeumque jugum.
Demetit & quiſquis ſegetem beneolentis amomi
Et qui Cyniphium non bene litus arat.
Et quos occiduo circumtonat æquore Nereus,
Et quos Eoi diluit unda maris.
Hæc eadem mollis ſolitus laudare Sicamber,
Hæc eadem Parthus concinit ore ferox.
Crinibus Æthiopes flexis, paſſiſque Geloni
Laudibus applaudunt pulchra Columna tuis.
Sæpius ipſe Cilix, poſito meditatur aratro,
Laudibus applaudens caſta Columna, tuis.

Te ſtupet iratæ ſinuoſa Propontidos ora,
Et te cum Scylla, vaſta Charybdis, amat.
Noſceris & tumidis Hyrcanæ Doridos, undis
Teque colunt Lybicis ſtagna refuſa vadis.
Extrema hoc Thule, hoc picti novere Britanni.
Aurora, & Gades, cumque Aquilone, Notus.

Ad Theleſillam.

Proſilit algidulus muſcoſo e fornice rivus,
Electro cujus purior unda cadit.
Frigiduli reſonant latices, molliquе ſuſurro
Invitat dulcis, languida membra, ſopor.
Et nemus egelidum ramis frondentibus umbras
Præbet, & arguto murmurat aura, ſono.
Frondibus in denſis motæ crepitantibus alis,
Ingeminant liquido gutture carmen aves.
Florida prata nitent, vario & depicta colore
Miſcent purpureis lilia cana, roſis.
Hic Theleſilla potes placidis te mergere in undis,
Urenti quoties ſidere fervet humus.
Hic gelidis ſitibunda potes lenire labella,
Et lymphis faciem tergere pulveream.
Ipſa feres avido delectos pollice flores,
Ad ſumum ſaturans vimineos caſathos.
Et caltham, & violas, immortalemque amaranthum,
Sanguineo, & maratri gramina juncta, croco
Romanæ his texes dum ruſtica dona Columnæ,
Concelebrans tantæ numina magna Deæ:
Ipſe ego tum citharam percurrens pectine, eburnam,
Tractabo tremula, fila canora, manu.
Tum mihi Pegaſides, divino carmine, laudes
Dictabunt, tantæ præmia magna Deæ.
Illi ut naſcenti tribuerunt aurea Parcæ
Stamina, quæ Latio ſecula priſca ferant.
Utque opibus magnis, illuſtri & ſanguine creta,
Sit Romæ ſplendor, Parthenopeſque decus.

Pallada ut ingenio ſuperet, formaque Dionem,
  Lumine ſitque hujus Cynthia clara minus.
Illius ut voces formet Tritonia virgo,
  Et repleas multo nectare, blandus Amor.
Sit decima hæc animi, Muſarum denique, cultu
  Reddita, quarta Charis, tertia caſta Venus.

In Templi Detractorem.

Invide quid mordes? in nos quid lumina torques?
  Et cupis in lepidos Cerberus eſſe jocos?
Tu procul hinc Stygiis potius pete Tartara regnis,
  Orci inimica lues, Manibus atra lues;
Illic tu caudam tetro ſub ventre reconde,
  Latratuque animas tergemino excrucies.
Non te Phœbus amat, non diæ lucis imago,
  Sed noctis tenebræ, Ditis & umbra necens.
Te nihil adverſus moliri triſte poëtas,
  Et vates ſacros Juppiter ipſe dedit.
Orpheus hinc teſtis, potuit qui pectine eburno
  Et petere infernos, & remeare lacus.

F I N I S.

INDEX

Rerum notabilium, quæ continentur IN TOMO NONO.

A

ABel pag. 426.

Abraham 339. *auctor ſcribendi reputatur* 526.

Academia Pariſienſis 331. *Philoponorum Faventiæ* 440.

Achilles 312. 313. 331. 392.

Accoltus Benedictus Card. laudatus 15. 21.

Adam in Paradiſo conſtitutus peccat 297. 300. *abſcondit ſe a facie Domini* 438.

Adimarius Alexander Pindarum vertit 503. 525.

Ægyptus 406.

Æmilius Romanus ægrotat 83. *&c.*

Æneas 81. 92. 147. 232. *diſceſſurus patriam alloquitur* 258.

Æſchylus poëta 444.

Æſtas 146.

Ætas aurea 178. 179.

Ætna 183. 249. 251. 254.

Aſſe-

Affectus animi varii 65. Vide Amor, & Dolor.
Alcibiades citharœdus 46. 47.
Alcinous 8. 532.
Alexander Macedo 421. *Urbem condit Bucephali nomine* 449. *telo confixus, ſe mortalem agnoſcit ibidem.*
Amaltheus Hieronymus 286.
Amandum mutuo 157. 191.
Amantium curæ, & ſollicitudines 49. 50. 53. 89. 99. 110. 138. 156. 180. 189. 229. 247. 370. *ipſorum ſtultitia* 90. *cœcitas ibid.* 108. *incommoda* 190. 246. *inconſtantia* 370. *deſideria* 253. 273. 371.
Ambitio 186.
Americæ populi noviſſimè detecti 69.
ad *Amicam abſentem amans contendit* 144. *abſentem revocat* 273.
Amicus verus quis 86. 201. 336. 346. 382.
Amori an ſit indulgendum diſcutitur 107. *&c.*
Amoris vis 3. 4. 46. 49. 50. 53. 79. 95. *&c.* 98. 103. 109. 110. 114. *ipſius origo, & fabuloſa generatio* 47. 48. 96. *amoris natura* 79. 239. 246. 190. *verus amor latere non poteſt* 54. *malorum omnium cauſa oſtenditur, & exemplis confirmatur* 90. 91. *vitiorum omnium peſſimus ibid. ipſius effectus* 48. 92. 180. *tollit libertatem* 98. 108. *ægritudo inſanabilis* 109. 194. *Deus Pacis* 114. *amoris indicia* 172. *ipſi omnia parent* 121. 135. 137. 189. *mari comparatur* 173.
Amphion 80. 474.
de B. *Andrea Avellino* 435.
de D. *Andrea Apoſtolo* 436.
ad *Ad Angelum Cuſtodem hymnus* 435.
Animi æquitas ſervanda 10. 186. 266.
Apelles 437. 483.
Apollo 160. 212. *ad ipſum deprecatio* 83. *&* 232.

ejus

ejus varia nomina 85. *amori ſit obnoxius* 137. *ejus oraculum* noſce teipſum 420.
in *Apoſtatas* 369.
Aqua calidæ ad Pyrenæos 473.
Arachne 261. 262.
Aragonia Joanna 502. 522. 531. 535. 536. *totius familiæ laus* 532.
Arbores variæ 16. 147.
Arionis ſtatua 5.
Arnus laudatus 7. 8. 11. 20. 27. 82. 104. 270. 317. 351. 503.
Arundo, ſive de uſu arundinis 257.
Aſtræa 158. 176. 212. 270. 467.
Aſtronomia 333. *aſtronomi, & chronologi laus* 40.
Avalus Alfonſus 243.
Avaritia 325. 447. *in avarum* 171.
Aurora 20. 42. 44. 51. 61. 64. 215. 370. 409. 433.
Auſpicium 216.
Auſtriaca Joanna 210. *Joannes* 296. *Frater Regis Hiſpaniarum* 383.

B

BAbylonius ignis pueros non lædit pag. 413.
in *Bacchanales larvas* 447.
Bacchus 138. *Ariadnam aſtris inſerit* 98. *Bacchus inter epulas* 202. *ipſi indulgendum* 231. *Bacchi varia nomina, & fabuloſa generatio* 234.
Barbara Callina laudata 229.
Battiferrea Laura 498.
de *Bellis impendentibus* 26. 264. 322. 515.
Bellum deteſtabile 424. 506. *tormenta bellica militiæ gloriam obſcurant* 447.
Bellum navale contra Turcas geſtum fusè deſcribitur 29. &c. 216. 223. 291. 389.

Bembus 198. 287.
Benedictus Petrus 336.
S. *Benedictus ſe nudum in ſpinas projicit* 431.
de S. *Bernardo Abbate* 433.
Beſſario Nicenus Cardinalis 398.
Beſſus 191.
Bolanus Brixiæ Prætor 527.
Bonamicus Lazarus 288.
Bonarota Michaël Angelus 18. 351.
Bonhomus Epiſcopus Vercellenſis 288.
Boni quare contemnantur 78.
Boreas 300. 370. 454. 456.
Borgia Lucretia laudata 169. 170. 172. 174. 176. 186. 197. 198. 203. 204. *ad ipſam Genethliacon* 175.
Borſius laudatus 141. 166. 170.
Brixiæ fundator Hercules 231. 528.

C

CAdmus pag. 231. 254. 474.
Cammillus Leonardius 209.
Campanus Martialis a morte per prodigium liberatus 347.
Campofregoſus Fregoſinus Comes laudatus 80. 83.
Capilupus Hippolytus 335. *Lelius* 336.
Carmina pariunt lætitiam 79. 80. *famam* 207. 312. 332. 335. 346. *belluas, & ſaxa trahunt* 326. 332.
Caſa Joannes 288.
Caſtanei Henrici laus a 453. *ad* 455. *Ludovici a* 456. *ad* 463.
Caſtilioneus Balthaſſar 287.
Catilinæ facinus unde exortum 112.
Cato 231. 369. 384. *ejus dictum in helluonem* 353.

de *Ceraſis* 12.
Cerberus 224. 332.
Chaos 227.
Charon 229. 332.
Chavvetus Marcus Præſes Toloſanus 338.
Chriſtus Jeſus naſcitur 162. 296. 299. 438. 510. *a regibus adoratur* 164. *a matre quæritur* 406. *inter doctores diſputans repenitur* 409. 410. *patitur* 393. 426. *mortem ſubit, & ad inferos deſcendit* 165. *Cœlos aſcendit* 166.
de *Chriſti paſſione epigr. plura a* 426. *ad* 429.
Cicindela, ſive noctiluca 263.
Cleopatra 422. 426.
in *Codrum* 77.
in *Cœlis nobis Patria eſt* 88. 333.
Columna Hieronyma 226. 393. 539. 540. *Marcus Antonius* 240. 241. *Felix* 368. *Marius* 499. *familia laudata* 535.
Comparationes variæ 86. 98. 99. 100. 528. 535. 536.
Conceptio puriſſima B. Mariæ Virginis 437. 510.
Conſolatio ad Parentes pro morte filii 86. 455. 500. *ad filiam pro morte patris* 129. *& ad filios pro morte Patris a* 463. *ad* 470.
Conſtantinus M. Romanorum Imperator 398. *ipſius origo, mores, & facta illuſtria* 399. *Romam in ſigno Crucis vincit, in Chriſti ſectatores indulgens, crudelis in ſuos* 401. *morbo lepræ inficitur, lavacrum ſanguinis pro remedio proponitur* 402. *Matrum dolor pro jugulandis filiis* 403. *ab Apoſtolis Petro, & Paulo in ſomnis admonetur* 403. 404. *a Sylveſtro baptizatur* 405.
Corcyra 213.
Corſinus Hippolytus laudatus 397. *Laurentius* 448.
Cotta Joannes 287. *Bartholomæus* 421.
Creatio rerum 47.

Cremona 70. 72. 492.

Crœſus 148. 420.

in *Culicem abrumpentem ſomnum* 452.

Culpa eo gravior, quo dignior, qui peccat 50.

Cupido 190. 358. 373. 374. *laudatur* 227. 365. *ad Cupidinem* 13. 181. 226. 232. 237. *ſauciatur* 18. 200. 244. *deſcribitur* 92. 97. *ipſius blanditiis nemo reſiſtit* 115. 121. 227. *in Cupidinem marmoreum dormientem* 197. 203. 204. 371.

Cura publicæ 184. *&c. Urbana* 485. *ad* 488. 489.

Cybele 261.

Cyclops Polyphemus loquitur 248. *&c.*

Cyprus capta a Turcis 214. 224. 292. 389.

D

D*Anaidum ſupplicium pag.* 333.

Dantes, a Corbinello illuſtratus 347.

Davidis lapſus 115. *Pſalmi* 325.

Deo omnia ſunt præſentia, & clare patent 67. *Deo Patri gratiarum actio pro victoria de Turcis relata* 292. *ad ipſum deprecatio* 323. 357. 509. *Dei Providentia in Eliam Prophetam* 429.

Deprecatio ad Mariam Virginem 505. *&c.* 509. 517. *ad Deum* 323. 357. 509. 517. *ad Apollinem* 83. *&c.* 132. *ad Beatos Cœleſtis Aulæ Principes* 515. *ad Beatos omnes* ... 517. *ad* 521.

Deſcriptio Sacerdotis Jovi ſacrificantis 64.

Deſcriptio ruris amœni 7. *&* 16. 105. *&c.* 296. 415. 489. 495. 541. *Senilis ætatis* 289. 374. *Poëſeos* 340. *formoſæ puellæ* 350. 370. Vide Puella. *Mortis* 423. *Villæ* 489. *&* 495. *&c.*

Didonis navigatio 58. 82.

in *Die commemorationis Fidelium Defunctorum* 435.

de

de *Diocletiano* 272.
Dionyſius Areopag. in morte Chriſti demiratur 435.
Divitiæ contemnendæ 78. 93. 102. 325.
Doloris vis 2. 47. 48. 86. 125. 149. *&c.* 331. 382. 407. 438. 456.
Duces Chriſtianorum, qui contra Turcas ad Naupactum pugnarunt 216. 389.
Duellum ſcacchorum 391.
Duratio rei variis modis effertur 2. 336. 524.

E

Ebrietatis damna pag. 449.
Eccleſia ſupplicantis pſalterium, ſeu cithara 509. 517.
Echo 239. 491.
Ecloga nautica, in qua Chriſtianorum, & Turcarum navale certamen exponitur 212. *&c. ecloga item* 268.
Elias Propheta mirabiliter paſcitur 429.
Elogium pro victoria de Turcis reportata 223. 291.
Enceladus Gigas 249. 256.
Epicedium Muſtelæ 142. *Phylloroës* 149. *Henrici Caſtanei* 453. *Ludovici Caſtanei* 456. *&c.*
Epinicion Chriſtiani orbis Turcarum claſſe ad Naupactum profligatâ 291. 223.
Epitalamium Lucretii Canoriferi Comitis, & Taddeæ Vermigenæ 211.
Epitaphium Bartholomæi Rontini 23. *Benedicti Varchi* 28. *Auguſtini Barbadici* 38. *Muſtelæ* 142. *Phylloroës* 149. *Tobiæ Veronenſis* 167. *Guarini Veronenſis* 168. 504. *Margaritæ Peregriniæ* 168. *Matthiæ Regis Hungariæ* 168. *Leonoræ Ferrariæ Ducis* 169. *Hippolytæ Taſſonæ* 197. *Jo: Pici Mirandulani* 200. *Angeli Politiani* 200. *Pallantis*

Stro-

Strozie 266. *Pauli Barbi* 267. *Aloyſii Triſſini* 388. *Torquati* 397. *Franciſci Oliva* 481. *Platinæ* 499. *Hermolai Mauroceni* 501.

Equus æneus ad Regem Hiſpaniarum miſſus 442.

Eſtenſis familiæ laus 156. 158. *Iſabella, Beatrix, & Alfonſus fratres* 160. *Borſius primus Ferrariæ Dux* 166. 170.

Eſter laudata 113. 437.

Etruriæ antiquitas 526.

de *Eucharistiæ auguſtiſſimo Sacramento* 426.

Euphraſia Virginis factum 414.

Exempla congeſta 86. 98. 103. 421. *amorem malorum cauſam oſtendunt* 90. 91. 421. *feminarum inconſtantiam demonſtrant* 104. *femineum ſexum illuſtrant* 113. 114. 210. *præclaros viros qui amori ceſſerunt, enumerant* 115. Vide Femina.

Exequiarum perſolutio 224. 453.

F

Fabula de rege quadrupedum eligendo pag. 482. *de quodam nano* 487. *fabularum ſtudium improbatur* 319.

Falconis laus 76. 77. 78.

Fama 50. 244. 329. 493. *quomodo acquiritur* 312. 439.

Farneſius Alexander Cardinalis 23.

Favor vulgi inſtabilis 485.

de *S. Felicitate Martyre* 431.

de *Femina, quæ viva ſepulta eſt* 195.

Femineus ſexus laudatus 113.

Feminæ raro fidæ, & conſtantes 104. 192. 193. 232. *feminarum illuſtrium laudatio* 113. 114. 210. *feminæ malorum cauſæ* 90. 91. 421. 422.

Ferraria laudata 128.

Fer-

Ferrum propter uſum deteſtabile 424.
In *Feſto omnium Sanctorum* 435.
Florentia laudata 11. 146. *Templum Marti ſacrum D. Jo: Baptiſtæ dicatur* 439.
Flores varii 9. 10. 25. 272. 359. 378. 416. 541. *ad flores* 236.
Flumina varia 295. 380. 460. 461.
Fons laudatus 10. 16. 22. 328. 340. 415. 541.
Fontes Florentiæ ex apro æneo, & duobus monſtris marinis emanantes 442.
Fortunæ vices 67. 68. 73. 77. 78. 81. 142. 347.
de S. *Franciſco Stigmatibus ſignato* 434.
Funerea pompa 453.

G

G*Alatea pag.* 253.
Ganymedes 22. 323. 483.
Gemmarum ſpecies variæ 360.
Genebrardus Theologus 318.
Genethliacon pro Natali Alfonſi Principis Eſtenſis 157. *in Nativitate Chriſti Domini* 162. 296. 299. *ad Lucretiam Borgiam* 175. *de natali Dominæ* 140. 187. *pro filio Veſpaſiani Gonzagæ* 277. *Pauli Toſcani* 381. *Lucioli* 382. *Æmilioli Meliſſi* 475.
Gigantes 256. 249. *Cælo dejecti* 269.
Gonzaga Ferdinandus 11. 12. 13. 19. *Franciſcus* 76. 156. *Veſpaſianus* 277. 279. *ægrotat* 281.
ad *Gonzagam Sigiſmundum, ut amorem fugiat adhortatio* 89. *&c.*
Græcorum certamina 26.
Grotius 474.
Gruterus Janus de antiquis inſcriptionibus 474.
Guarinus Veronenſis 168. 504.
Guicciardinus Hieronymus 268.

Her-

H

Harpyiæ monſtrum quid exprimat pag. 440.
Heinſius Daniel 473.
Helenæ raptus 42. 421. *ejus laus a genere, & pulchritudine* 44. 45. 46. 145. 210. *ejus officia, & ſtudium in Paridem* 54. *&c. fugam cum Paride molitur* 57. Vide Paridis.
Helleſpontus unde dictus 81. 181.
in *Helluonem* 200. 352. 367.
Henricus III. Gallorum Rex a Sarmatia rediturus expetitur 303.
Hercules 81. 86. 112. 116. 137. 339.
Hermus 191.
Herodes Infantes occidi jubet 164. 438. *Jo: Baptiſtæ caput amputat* 422. 433.
de *Hippolyta, & Callimacho* 196.
Hippolytus a Diana liberatus 22.
Hirundo ingrati hominis ſymbolum 448.
Homerus 466.
Homo in adverſis probatur 283.
Hortus laudatus 8. 9. 25. 27. 415. 416.
Hortus Heſperidum 40. 416. 532.
Humiliter de ſeipſo ſentiendum 420.
Hymnus in Chriſti natalem diem 296. & 299. *ad Angelum cuſtodem* 425. *ad Mariam Virginem* 509. *&c.*

I

Jacobus Aretinus laudatus pag. 538.
Jacob 339.
Jacobillus Federicus Hiſtoricus 441.
Jacominius Antonius 348.

Janus

Janus 70. 242.
Jaſon 82. 110. 155.
Imago puellæ 375. *marmorea* 206. 207. 208. *Gerardi Vaxis male picta* 352.
Infans a lupo invaſus 77.
Inferorum monſtra 165. 186. 224. 333.
Infirmus queritur 470.
Ingenia hominum varia 109.
SS. *Innocentium martyrium* 438. 518.
Innocentius X. Pont. Max. 443.
Inſomnia quietem turbant 120. 153. Vide ſomnium.
Inſcriptiones antiquæ Jani Gruteri 474.
in *Invidum* 134.
Invocatio ad muſam 42. 212. 223. 398. 465.
de D. *Joanne Baptiſta* 433. *ejus Templum Florentiæ* 439.
Joanna Auſtriaca 210. *Aragonia* 502. 522. *a* 531. *ad* 537.
Jocus 364. 368. 381. 384. 451. 452.
de S. *Joſepho, atque Joanne Evangeliſta* 431.
Jovius Benedictus 480.
Iris ſignum fœderis 443.
Italiæ clades imminentes 264. Vide Bellum. *Italia ſacra Ferdinandi Ughelli* 419.
Judith laudata 113.
Jugurta Numidarum Regis verba de urbe Roma 445.
Julius III. Pont. Max. 26.
Juno 98. 102. 535.
Juppiter 22. 65. 101. 160. *in Taurum verſus* 137. 145. 237. *varias formas induit* 208.
Juvenes bonis ſtudiis ſunt informandi 326.
Ixion 333.

L

LAcrimæ B. Mariæ Virginis quærentis Puerum Jeſum pag. 406.
Lamentatio in morte amicæ 149. 238. Matris in morte filiæ 266.
de Laocoonte 196. 244.
in Latronis verba: Memento mei dum veneris in regnum tuum 428.
de S. Laurentio Martyre 433.
Laus Oratoris 15. 23. 28. Pictoris 18. 19. 75. 126. 351. 362. Medici 20. 23. 83. 286. 311. 350. 384. Poëtæ Vide Poëta. Theologi 319. 321. Epiſcopi 373. 445. 446. Mathematici 347.
Laus Coſmi Medices: Vide Medices. Benedicti Accolti 15. 21. Antonii Allegretti 15. Bonarotæ 18. Juliæ Romanæ 18. Pauli Jovii 19. 22. 24. Alexandri Farneſii Cardinalis 23. Andreæ Augulii 23. Ludovici Arioſti 24. Caroli Cæſaris Auguſti 26 Benedicti Varchi 28. Petri Victorii 28. Sfortiæ familiæ 70. 71. Falconis protonotarii 76. 77. 78. Joviani Pontani 79. Campofregoſi 80 & Caroli Sabadini adoleſcentis 86. 87. Puellæ pulchritudine, ac virtute ornatæ 95. 96. 98. 100 101 102. 145. 226. 229. 308. 349. 393. 534 Jani Pannonii 107. 108. feminarum illuſtrium 113. 283. 308. 313. 522. 534. Borſii 141. Veſpaſiani Gonzagæ 278. 281. Proſperi Vicecomitis 285. 289. Amalthei Hieronymi 286. Marii Molſæ 286 Petri Bembi 287. Antonii Tebaldei, Antonii Marii, Lazari Bonamici, Joannis Caſæ 288 Henrici III. Gallorum Regis 303. Catharinæ matris Regis Chriſtianiſſimi 283. & 313. Genebrardi 318. Lovatii 320. Gerardi Vaxis 321. 324. 326. Joannis Poterii 232. 336. 348 Petri

tri Benedicti 326. *Fracaſtorii*, *Politiani*, & *Sadoleti* 334. *Joannis Aurati* 343. *M. Antonii Mureti* 344. *Antonii Jacomini*, & *Dati* 348 *Vigorei Archiepiſcopi Narbonenſis* 373. *Henrici Valeſii* 377. *Strozziorum Alexandri*, & *Petri* 417. *Petri Niccolini* 445. *Henrici Caſtanei a* 453. *ad* 455. *Ludovici Caſtanei a* 456. *ad* 463. *Puteani Claudii a* 463. *ad* 470. *M. Antonii Mulæ* 500. *Joannæ Aragoniæ*, Vide Aragonia. *Hieronymæ Columnæ*, Vide Columna.

de *Leandro*, & *Erone* 4.

Leo Aretinus ſculptor eximius 480.

Leonellus Ferrariæ Princeps 171.

de *Lepore Dominæ fugitivo* 118.

Libertas arbitrii hominibus ineſt 66.

Lictores cur duodecim Romanos Conſules præirent 444.

Lovatius Theologus 320. 321.

Lucerna dono data 255.

Lucretia Romana 210. 349. 360. 413. 534.

Lucullus Romanus Dux 12.

Ludorum varia genera 53. 97. 156. 243.

Lutetia 465.

Luxuriæ damna exemplis oſtenduntur 421 422.

de *Lyſide a filio occiſa* 170.

M

M*Acra fluvius pag.* 495.

Mantua 492.

Manutius Paulus 335.

Maria Virgo immaculata concipitur 437. 510. *naſcitur* 433. *annuntiatur ab Angelo* 298. *parit ibid. ejus lacrimæ dum quæreret Puerum Jeſum* 406. *inter doctores diſputantem reperit* 409. 410. *in Cœlos aſſumitur* 505. *ad ipſam deprecatio* 505. 509. 517.

de S. *Maria Magdalena* 432.
Maris tranquillitas 58. 122. *procella*, Vide Tempeſtas.
Marius Antonius 288.
de S. *Matthæo Apoſtolo* 434.
Mathildis nobilis feminæ laudes 113.
Maurocœnus Hieronymus Brixiæ Præfectus 528.
ad *Maximilianum Cæſarem* 206.
Maximianus Imperator ſuperbus 400.
Medices Coſmus 8. 11. 18. 20. 25. 39. *Auguſto comparatur* 25. *laudatur* 39. 269. 270. 315. 317. *Cæcilia* 307. & 349. 377. *Laurentius* 315. *Joannes Cardinalis* 522. *Hippolytus Card.* 20. 21. *Joannes Medices & Aloyſius Gonzaga* 11. 13. 19.
Meduſa 205. 244. 256.
Meliſſus Paulus 470. 472. *Æmilioli Genethliacon* 475.
Melpomene 465. 469.
Menelaus Trojanos honorifice in Regiam excipit 45.
Mercurius 497.
Mincius Fluvius 80. 82. 349. 490.
Mirandula Joannes Picus 9. 206. 241.
Mors inexorabilis 312. 323. 326. 332. 423. *ipſius figura allegorica* 423.
in *Morte Coſmi Medices Magni Etruriæ Ducis* 6. 268. *Joannis Medices*, & *Aloyſii Gonzagæ* 11. *item* 13. *Benedicti Varchi* 28. *Auguſtini Barbadici* 38. *Caroli Sabadini Argentei* 86. &c. *Principis occiſi queritur conjux* 125. *Muſtelæ* 142 *in morte amicæ epicedion* 149. *Hippolytæ Taſſonæ* 203. *Lauræ Puellæ* 238. *Annæ uxoris Veſpaſiani Gonzagæ* 279. *Aloyſii Triſſini* 388. *Alexandri*, & *Petri Strozziorum fratrum* 417. *Æſchyli Poëtæ* 444. *Henrici*, & *Ludovici Caſtanei* 453. 456. *Claudii Puteani* 463. *Joannis Medices Cardinalis* 522.
in *Morte Amicæ lamentatio* 149. &c. *in morte filiæ* 266.

Moyſes 319.
Mula Marcus Antonius 500. 501.
Mulier, Vide Femina: *ornata non ſit pulchrior* 448.
Munus ruſticum 5. 254.
Muretus M. Antonius 344.
Muſæ 308. Vide Invocatio.
Muſtelæ Epicedion 142.

N

NAnus homo in gigantem creſcere poſtulat pag. 487.
Narciſſus 3.
de *Natali Anthiæ* 140. *Cynthiæ* 187. *Artemidis* 363. *Magni Etruriæ Principis* 443. *Æmilioli Meliſſi* 475. *Chriſti Domini* 162. 296. 299. 438. *B. Mariæ Virginis* 433.
Natura mirabilis in ſuis operibus 263. 420.
Navigatio 122.
Naupactus ſinus in quo contra Turcas pugnatum eſt. Vide Bellum.
Neapolis laudata 532.
Neptunus 284. 295.
Nereidum nomina varia 122. 230.
Niccolinus Petrus Archiepiſcopus Florentinus 445.
Nilus Fluvius 176. 186. 189. 409. 540.
Niobes ſtatua 5. 125. 151.
Noctua prudentiæ ſymbolum 449.
Nox deſcribitur 59. 62. 63. 105. 215.
Nox in qua Chriſtus Jeſus natus eſt 162. 300.
Numa Pompilius 115. 412.
Nympha in arundinem verſa 3.

O

in *OLorem Meliſſi poëtæ pag.* 472.
Opes & divitiæ oneri ſunt, non levamini, atque ideo contemnendæ 93.

Oraculum Jovis a Proteo editum 65. 66. *Trojæ excidium prænuntiatur* 67. *Oraculum Apollinis* noſce teipſum 420.
Oratio Imperatoris ad milites 35. 43. 219.
Orator Argivus illuditur 384. Vide ſaus Oratoris.
Orpheus 80. 135. 152. *feras trahit* 326. 332.

P

PAcis effectus pag. 179. 314. 527. *pacis amor* 378. 444.
Pactolus 192.
Padua Laudata 178.
Padus Fluvius 83. 285. *frigore concreſcit* 169.
Pæan pro victoria ad Naupactum relata 223. 291.
Pallas 212. 257. 262.
in *Pamphilium ſaxum* 77.
in *Pana, & Amorem certantes* 195. *Pan* 254. *Panis ad fugientem nympham deprecatio* 2.
Paphnutius martyr in palma confixus 434.
Paradiſus terreſtris 297.
Parcæ 205. 270. 312. 317. 326. 332. 351 381.
Paridis in Græciam expeditio 42. *ejus oratio ad milites* 43. 44. *Menelaum Regem adloquitur* 52. *Lacedæmone moratur* 53. *fugiens Helenam ſecum ducit* 57. 79. *Proteæ ſupplex affatur* 62. *expeditionis cauſas refert* 63. *benigne excipitur* 63.
Paris judex Pulchritudinis 98. 257.
Parodia, ex Catullo 380.
de *Paſſione Chriſti Domini ad* 426. *uſque ad* 429.
Paſtorum curæ, & occupationes 253.
de D. *Paulo Eremita, & Antonio* 430.
Peccatum malorum cauſa 297. 301.
Penelope exemplar conſtantiæ 104. 145. 156. 385. 534.
Pericles 205.

Pe-

Perillus Tauri Phalaridis inventor 416.
Perſei ſtatua ænea 27. *ejus virtus* 79.
de S. *Philippo Nerio* 432.
Philomela 331. 415. *Laudatur* 144.
Philoponorum Academia Faventiæ 440.
Phylloroës epicedium 149.
Phœbus 11. 12. 22. 64. 82. 116. 146. 162. 210. 373. *ad ipſum deprecatio* 83. *fusè laudatur* 84. *& ipſius varia nomina ibid.*
Pictores 148. 483.
Pindari verſio ab Alexandro Adimario perfecta 503. 525.
ad *Piſanum Pictorem, ſtatuariumque ſummum* 126.
Pius V. Pont. Max 225.
Plato amori obnoxius 115.
Platina 499.
Pœna tardior ſæpe gravior 66.
Poëſis ſub ſpecie Puellæ venuſtiſſimæ 340. *ejus ſtudium difficile* 385. *dicto vale ſalutatur* 386.
Poëta 24. 28. 79. 80. 108. 135. 167. 286. 287. 288. 322. 329. 334. 341. 361. 384. 458. 470. 501. 522.
in *Poëtam, qui Virgilium emendare auſus fuerat* 198. *item in Poëtam* 285. 356. 357. 362. 364. 366. 381. 385.
Pontanus Jovianus laudatus 79.
Populorum enumeratio 540.
Poterius Joannes 324. 382.
Præſepe deſcribitur, in quo Chriſtus natus eſt 163.
Principis optimi inſtitutio 278. 450. 458. *à* 465. *uſque ad* 470.
de *Procri, & Cephalo* 4.
Prometheus 181. 186. 333. 471.
Proſerpina 227. *rapitur* 228. 263.
Proteus 61. 62. 65 *&c.*
Pſalterium Eccleſiæ ſupplicantis 509. 527.

Pſittaci laus 452. *amicam defunctam vocat* 154. *de Pſittaco, & Scopelo* 354.
Pudicitiæ exempla a 412. *uſque ad* 417.
Pugna Naupactea 36. 215. 389. *Turcæ profligati* 291. *&c.*
Puella pulchra ſed dura 1. 5. 13. 126. 133. 180. 227. 233. 276. 355. 374. *oculis enecans* 24. 102. 148. 235. 354. 366. 370. 379. *in florem verſa* 17. *Pulchra* 17. 25. 46. 94. 95. *&c.* 10. 98. 102. 144. 145. *&c.* 187. 195. 204. 226. 240. 350. 363. 377. *a* 531. *ad* 537. 540. *infida* 104. 191. 192. 193. 196. 232. *ingrata* 193. *amanti cor rapit* 202. *abſens* 273. *&c.*
Pulchritudo Juvenis 86. 407. *Puellæ*. Vide Puella.
Pythagoras eſum carnis interdicit quare 439.

Q

QUæſtiones phyſicæ, ſeu naturales pag. 47. 420.
in *Quemdam dentibus omnibus deſtitutum* 203. *ſplendidas veſtes induentem* 361. *in quemdam, cui uxor garrula* 362. *in malitioſum; & improbum virum imitatio ex Catullo* 380. *in deformem naſum* 451.
Quies animi ubi reperitur 489. *urbanis honoribus præferenda* 493.

R

RAbatta Vincentius Archiepiſcopus Theatinus pag. 445.
Radagaſus Getarum Rex occiſus 211.
de *Raptu Helenæ* 42. *&c. libri tres*. Vide Paridis.
Reges Arabum Chriſtum adorant 164.
Regina Chriſtianiſſimi Regis Mater laudata 283. *Galliæ pacatrix* 313. *&c.*

Re-

Rerum humanarum viciſſitudines 86. 306.
Rhoaldus 338.
Roma 21. 23. 26. 67. 68. 70. 92. 176. 265. 368. 400. 459. 526.
Romanorum futura virtus, & gloria prænuntiatur 67. 68. 76. *Romani Imperatoris electio ad quos ſpectet* 68.
Romulus 176.
Rontinus Bartholomeus 20. 23.
Roſa laudata 171. 202.
Rubio Viventius medicus 310. 384.
Ruris laudes 6. *&c.* 16. 25. 27. *a* 488. *ad* 492. 493. 495.

S

Sacerdos Jovi ſacra faciens deſcribitur pag. 64.
Sanctorum omnium feſtum 435. *ad ipſos deprecatio a* 517. *ad* 521.
Scacchorum duellum 391.
Sculptores 147. 207. 442. 480.
Sculptura 206.
Scylla, & Charybdis 31.
Seguius Fabius Villam inſtaurat 27.
Senectutis deſcriptio 289. *&c.* 374. 497.
Septimianum rus laudatum 7. 25. 27.
Sicci Nicolai virtus 493. 494.
Sfortiæ familiæ laus 70. *&c.*
Signa Cæleſtia, atque illorum adſpectus 158.
Similitudo ſcopuli 2. *cervæ fugacis* 13. *floris tabeſcentis* 14. 101. 266. *ſolis occidui* 24. *Matris dolentis* 47. *venatoris* 50. *viatoris* 51. *Mercatoris* 53. *ſagittæ, alitis, & fulminis* 60. *adamantis, & navis* 81. *nubium* 89. 266. 370. 410. *equi indomiti* 98. *infirmorum* 109. *tempeſtatis ibid. floris* 277. *ſolis vitrum tranſeuntis* 298. *Boreæ* 300. 379.

370. 454. 456. *Tigris catulorum raptorem inſequentis* 311. *Vaſis recentis* 326. *avis paluſtris* 327. *Fluvii, & fontis* 328. *nivis* 370. *lolii* 401. 402.
Simois Fluvius 258.
Siſyphus 186. 333.
Sol occiduus 62. 157. *Sol oriens* 122. 136. 140. 177. 243. 284. 293. 505.
Somnium deſcribitur 42. 122. 132. 153. 340.
Somnus artus occupat 69. 340.
Spiritus corpore diſceſſurus 290. 291. 332.
Statua aenea Philippi Regis 480.
Strozziorum Alexandri, & Petri fratrum laus 417. *Roberti Epiſcopi Feſulani* 446.
Sylva 340.

T

Tabula Eugubii in Theatro Famuſii reperta pag. 525.
Tacchae Sculptoris opus ad Regem Hiſpaniarum miſſum 442.
Tagus aurifer 161. 295.
Taygetus Jo. Antonius 530.
Tantalus 186. 333.
Tempeſtas in mari 123. 159. 284. 368. 459. 484. *in aëre* 268.
Tempe Theſſalia locus amoenus 416.
Templum Honoris Romae quomodo conſtructum 439. *Templum Apollini ſacrum* 522. *Templum S. Joannis Baptiſtae Florentiae* 439. *in Templi detractorem* 542.
Tempus quanti aeſtimandum 78.
in *Terris locum permanentem non habemus* 87. *& ideo poſthabitis fluxilibus rebus ad aeterna debemus contendere* 88.
Themis Dea 467.
Theologiae ſtudium commendatum 319. 320. 321.
The-

Theſeus 132. 155.
Thetis 176.
de D. *Thoma Aquinate* 430. *Apoſtolo incredulo* 437.
Tiberis fluvius 11. 12. 16. 23. 67. 401. *inundat* 22.
Ticinum 71.
de SS. *Timotheo, & Maura conjuge ſimul cruci affixis* 431.
Titianus Pictor 75.
Tobias Veroneuſis 167.
Tolsa Balthaſar Mathematicus 347.
Toloſa laudata 338.
Tormenta Chriſti Domini 303. *a* 426. *ad* 429.
Toſcanus Laurentius 325. 344. *Paulus* 342. *Cæſar* 346.
Triumphus 224. 225.
Troja diruta 258. 421.
Trojani excidii præſagium 67. *& in Italiam poſt longos errores navigatio ibid. &* 258.
Tumulus Ginevræ Caſtellæ 173. *Jo. Pici Mirandulæ* 241. *Marulli in amne demerſi* 245. *Laſcaris, Herculis Stroza, Guidi Poſthumi, Matthiæ Corvini ibid. Heſychii Epicurei* 359. *coqui* 361. *Thaddæi Zuccheri pictoris* 362. *Laurentii Toſcani* 364. *Menſalei* 368. *Adoleſcentis virtute inſignis* 370. *Puellæ* 375. *Aloyſii Triſſini* 388. *Hippolytæ Balionæ & Petri Ricobaldi* 390. *Guarini* 168. 504.
Turnebus Adrianus 331.
Turcarum claſſis a Chriſtianis victa 29. & 215. & 228. *Contra Selimum* 73. *ipſorum navale certamen* 212. 391. *&c.*

V

V*Ale dictum ſtudiis poëticis pag.* 387.
Valeſius Henricus Poloniæ Rex deſignatus 377. *frater Regis Gallorum* 383.

Vaticinatur Proteus 68. *vaticinium* 73. 265.
Vaxis Gerardus 231. 324. 327. & 351. 360. *ad ipſum adhortatio ut Davidicos Pſalmos carmine exprimendos ſuſcipiat* 325. *memoriæ vis ſingularis* 360. *ejus diſceſſus* 382.
Venetiarum Urbs 73. 216. 225. 265.
Venus 17. 24. 44. 50. 66. 77. 98. 102. 132. 147. 182. 203. 211. 236. 350. *ab Apelle picta* 437.
Veris deſcriptio 97. 140. 233. 305. 378. 379.
Verſio Pindari per Adimarium facta 503. 525.
Veſtales Virgines 412.
Veſtis mira arte laborata laudatur 181. &c.
Ughellius Ferdinandus 419.
Vices rerum 87. 131.
S. *Victoria Martyr* 438.
Victoria ſtatua icta fulmine 21. *Victoria de Turcis relata* 29. &c. 389. 215. 479. *pro victoria Naupactea Pean, ſeu elogium* 223. 291. &c.
Victorius Petrus 28.
Vidaſcbus Joſippus laudatus 495.
Villa deſcribitur 489. &c. 495.
ad *Vindictam cohortatio* 44.
Violæ ab amica miſſæ 235.
Vir bonus contemnitur cur? 78.
Virgilius 362. 363.
Virginis pudicitia 349. 412. *commendatur* 411. *apibus comparatur* 412.
Virtus bellica 11. 14. 30. 69. 71. 216. & 224. & 278. 281. 285. 304. 383. 454. 457.
Virtus 347. 439. 458. *ſibi pretium eſt* 77. 78. *virtutis, & fortunæ diſcrimen ibid. virtus in adverſis probatur* 80. 81. 283. *fortunam calcat* 82. *virtutis locus* 333.
Vita hominum brevis 78. 267. 312. 446.
Ulyſſes 248. 251. 252. 534.
Umbria Sanctis pluribus clara 441.
Ve-

Volucres 7. 78.
Urbana incommoda ex nimio luxu 486.

X

X*Anthus pag.* 258.
Xenocrates paſſerem ab accipitre defendit 450.
Xenophon 131. 446.
Xerſes 73. 120. 295. 422.

Z

Z*Ephyrus* 24. 27. 58. 301. 305. 321. 340. 377. 415.
Zeuxis 126. 147. 448. 535.

	ERRATA.	CORRIGE.
Pag. 1. v. 1.	tutel,	tutela,
v. 8.	ferus,	fœtus,
24. v. 30.	luvere	ludere
36. v. 29.	plumbes,	plumbeis,
43. v. 1.	habes,	hebes,
v. 11.	jacenda	jacienda
v. 17.	lempus ſermoae	tempus ſermone
v. 37.	calpeque	culpæque
78: v. 1.	fatis	ſatis
80. v. 23.	recepium	receptum
84. v. 23.	foror	ſoror
102. v. 3.	O niveas	O niveos
116. v. 8.	amas?	amans?
118. v. 21.	ſollicitare	ſollicitate
141. v. 12.	clamoſa	clamoſo
162. v. 14.	tantam	tantum
165. v. 13.	Tartareis	Tartareus
184. v. 21.	putas	puras
204. v. 28.	oculis	oculos
223. v. 29.	cremenda	cremanda
232. v. 24.	quærat?	querar
244. v. 3.	Ea	Et
254. v. 7.	miror	minor
263. v. 30.	ferti,	ferri,
346. v. 6.	perrumperes	perrumpere
363. v. 18.	promiſero	promiſere
404. v. 23.	collactis	collatis
415. v. 33.	ſtridiore	ſtridore
416. v. ult.	couſillo	conſilio
435. v. 28.	ducet.	docet.
450. v. 14.	ferat	feræ
465. v. 13.	harct;	hæret;
503. v. 7.	Ia	In
508. v. 5.	bellia?	bella?
128. v. 17.	ſiedera	ſidera